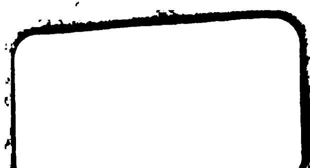

Critisk

Historie af Danmark,

udi den hedenske Tid,

fra

ODIN til GORM den Gamle.

Ved

Peter Friderich Suhm.

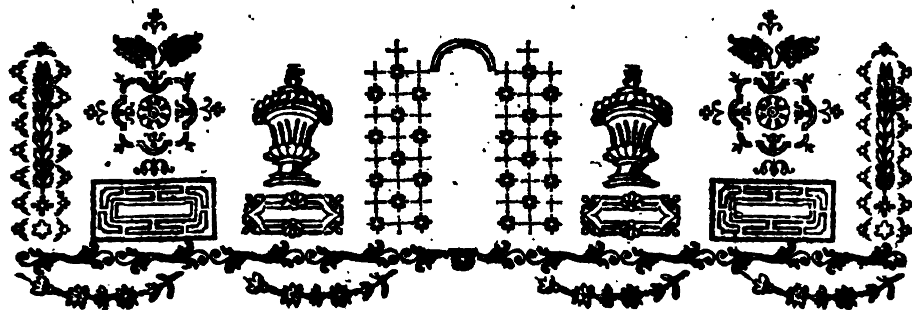
III. Bind.

Kiøbenhavn, 1776.

Trykt hos Brødrene Johann Christian og Georg Christopher Berling.

Og findes tilkiøbs hos dennem saa og i Mummiens Boglade paa Børsen No. 5.

Fortale.

Da nu den Critiske Historie af Danmark er bragt til Ende, indtil Kong Gorm iberegnet, og altsaa den hedniske Tids-Alder undersøgt, saavidt det har været mig muligt, staaer ikkun tilbage Tabellerne, som oplyse samme Tid, og hvilke blive en Tome for sig, som i næste Aar skal udkomme. Af dem ere alerede over 60 trykte, og endeel skrevne, men endeel staae endda tilbage at

)(2 forfær-

forfærdiges, og derblant Hoved-Tabellen over Lethra Konger, Chronologice og Genealogice, som skal tiene til Grund og Lede-Traad i den rette Historie. Med de fleste Tabeller blive desuden føyede Forklaringer. Og naar alt dette er færdigt, da seer jeg mig først i Stand til at skrive denne hedniske Tids-Alder saaledes, som en Historie ret og egentligen bør skrives, nemlig uden critiske Undersøgninger, undtagen nogle, som komme i Noter, og hvis Nødvendighed man først bliver vaer under dens videre Udarbeydelse. Den 5 Deel af den critiske Historie, thi Tabellerne blive den 4, kan ei ventes, førend efter endeel Aar, da den skal handle om alle vore gamle Skribenter, og den Grad af Troværdighed man bør have for enhver.

Forklaring
over
SAXONIS Konger.

Forend jeg gaaer videre i at undersøge Saxonis Konger, vil jeg anføre nogle Regler, ligesom i foregaaende Bind, der maae følges ved at undersøge Saxo.

1) Det er klart, at Saxo selv haver kun antaget een Odin, hvorvel han haver blandet vor med den Saxiske, og man ogsaa maae undtage Mit-Othin og Oller, som udgave sig for Odini, og som efter Saxo selv levede med ham; Heraf følger at alle de Konger hos Saxo, som have havt med Odin som levende at bestille, thi paa nogle Stæder forestilles han som en Aand, som en Guddom, der undertiden haver aabenbaret sig, at de siger jeg bør ansees for, efter Saxonis egen Hypothese om kun een Odin, at have allesammen levet paa een Tid.

2) At ingen af vore Skribenter tale om Cimbrer, det viser at de ere udgangne for Odin, thi de mælde om langt ringere Ting, som ere skeede efter ham, og han og Selskab sogte at udrydde Erindringen om alle de Ting, som vare ældre end de. Torfæi Series p. 113. Herimod kan dog indvendes, hvad Navnet angaaer, at hiemme har det Cimbriske Navn maaskee aldrig været noget almindeligt, men derimod det Jotiske, allerheldst de begge betyde eet; Dog hertil kan atter svares, at saa maatte dog Erindringen om Udtoget have vedligeholdt sig.

3) Da Gotherne ved Donau, som siden nedsatte sig i det Romerske Herredomme, ikke have brugt Runer, som bevises derved, at Ulphilas gav dem et nyt og gandske andet Alphabet, og da man ei hos nogen Skribent, som handler om Gothernes Sager, finder mindste Spor efter nogen af vore Nordiske Guder, saa er det rimeligt at der er en stor Mangel i Slægt-Registerne hos Jornandem, og at Gotherne ere gangne ud en god Tid for vor Odins Ankomst. Torfæi Series p. 197. Dog hertil kan atter svares, at den Rune Þ i det Ulphilanske Alphabet giver en grundet Formodning, at Gotherne have brugt Runer for Ulphilas indførte sine Bogstaver, og at han med Villie har forandret deres Alphabet, for at rydde Hedenskabet ud hos dem, da de misbrugte Runerne til deres indbildte Troldom; Og dette bestyrkes ogsaa ved Aliorunæ hos Jornandem; Og til det andet kan svares, at ingen kan vide, om Gotherne ikke have dyrket Odin, da man aldeles ikke veed Navnet paa nogen af deres Guder, og at Anses hos Jornandem, som han selv forklarer ved Semideos, giør det troligt, at de have tilbedet Aserne, som og Navnet Thorismund, at de have dyrket Thor.

4) Naar

4) Naar Personer af samme Folk, og heldst af samme Slægt, have baaret lige Navn, da har det giort megen Forvirring, og derved ere ofte de, som have levet i senere Tider, blevne anseete for de første og ældste, og mellem Ledderne blevne udeladte. Torfæi H. Norv. T. 1. L. 3. C. 15. P. 142.

5) At Indvaanerne norden for Elven i Holsteen, Stormarn, Dithmarsken kaldes jævnligen Saxer af Skribenterne i Middel-Alderen, viser, at man ei haver regnet dem til Normannerne, langt mindre at de i Særdeleshed kunne hos Hrabanum Maurum forstaaes ved de Normanner, om hvilke han vidner at de brugte Runer; Thi om et par Skribenter have af Vildfarelse kaldet dem Normanner, fordi de jævnligen kaldtes Nordalbingi, Nortleudi, saa kan det ikke giore dem berettiget til det Normanniske Navn, hvorvel jeg derfore ikke nægter, at jo mange af dem have fulgt Normannerne paa deres Udvandringer.

6) Alle de som udgives for at stamme fra Odin, have maaskee ei stammet fra ham, men nu maae man i Mangel af andet lade det giælde. Ligeledes have almindeligen de Brittiske Barder henført alle store Mænds Herkomst fra Beli Macon. See Evans Welsh Bards 4to. P. 39. Not. e. P. 91.

7) Vore Fædre bedærvede Navne af andre Stæder og Lande, deels ved Udtalen, deels ved at sætte dem over i deres eget Sprog, og deels ved reent at forandre dem. Saa have og Britannierne giort. See Evans Welsh Bards P. 43.

8) Den Lyst at føre vore Slægt-Registere lige fra Adam og Noe, have Britannier og Nordiske først faaet, efterat de vare

blevne Christne. Hos de første er det gammelt, thi Silvester Giraldus, som skrev ved 1170, tillegger de Cambriske Barder det, som en gammel Skik. Han siger og at de kunde Slægt-Registerne uden ad, (til hvilke Ord vel maae legges Mærke, saasom de bevise, at vore have og kunnet bevare dem paa samme Maade) fra Roderic den Store til Belin den Store, (og for saavidt er det nok ældgammelt og historisk), og fra ham tilbage til Æneas, og siden til Adam. Det er ellers meget rimeligt, at saavel vore som Saxer ere faldne paa, at gaae lige til Noe og Adam, efter Britanniernes Exempel.

9) Vore ægte gamle Viser, som fornemmelig findes i den saa kaldte Sæmundi Edda, i den trykte Resenii Edda, og i det utrykte Exemplar deraf, som kaldes Codex Wormianus, saa og i flere Codices, i Snorro, i Saxo, uden for saavidt han ved sin zirlige Latin haver pyntet dem noget ud, og i vore troværdigste Sögur, nemlig Knytlinga S., Nials S., Alfs S. og flere, de ere de sandeste Kilder til vor ældste Historie; Saafremt i Sögurne fortælles noget, som strider imod dem, da maae det ikke antages, og derfore bør den yderste Flid anvendes paa, at forstaae disse Viser vel.

10) Næst Viserne ere Slægt-Registerne vore tilforladeligste Documenter i den ældgamle Historie, thi det har altid været vore Fædre magtpaaliggende, at vide deres Herkomst. Slægt-Registere grundede paa Viser, besidde derfore den høyeste Grad af Troværdighed af alle vore gamle Skrifter, og saadanne ere Inglinga-Tal, Haleygia-Tal, af hvilket sidste til vor Histories ubodelige Tab ikkun haves nogle Stumper. Langfedgatal og

Slægt-Registerne i Fundinn Noregr, hvor gode de end ere, fortiene altsaa en mindre Grad af Troværdighed, end de nylig anførte. Dog bør dette ei udstrækkes til de senere Tiders Slægt-Registere, heldst dem, der staae i Landnama, thi det var en alt for vigtig Sag for Islands første Beboere, at vide deres Herkomst til Punkt og Prikke, at de ikke derpaa skulde anvende den allerydersté Flid.]

Da Ptolemæus nævner Danske i Scandinavien, og ei paa den Cimbriske Chersoneso, men nævner der gandske andre Folk, saa er det rimeligt, at de udi hans Tid ei have boet uden for Scandinavien. Jornandes taler og om de Danske, men beskriver dem ey, som noget vidt udstrakt Folk, hvorfore det ei heller er troligt, at de udi hans Tid have besiddet alt det, som siden blev kaldet Dannemark, i det mindste maae det være skeet kort Tid, forend han skrev sin Bog, saa at Rygtet derom ei endda var kommet til ham. Denne Anmærkning skylder jeg Venusino, som allerede har giort den i sine Originibus Danicis, der staae i den 5 Tome af Bartholins utrykte Antiquitatibus Danicis paa Universitætets Bibliotheque.

12) Udi Nials S. C. 83. P. 123 berettes, at Hagen Jarl havde ladet giore et langt Skib med Gams Hoved, det er, Hoved af en Grib, (og er det bekiendt, at de fornemste Skibe kaldtes Drager, og vare i Skikkelse af Drager, eller lange Slanger. Og heraf tænker jeg at vore gamle Poeter have ofte taget Anledning, at lade deres Helte figte med Drager, Ørner, Gribber, Løver 2c. Udi samme S. berettes C. 120. P. 183, at den Islænder Þorkill Hakr, som levede sidst i det 10 og først i det 11

Sæculo, havde ved Balagards Side, en Aften han søgte Vand, dræbt en Fingalk ɔ: et Trold, og i Adalsyssel en flyvende Drage. Efter mine Tanker have disse været berömte Mænd, og vel fornemmeligst Søerøvere; og har Sagan giort dem til saadanne Uhyrer, efter de gamle Poeters viis, og saa meget lettere kunnet giøre det, som disse Ting tildroge sig i langt fraliggende Lande.

13) De Feiltagelser som man, fornemmeligst ved de Frankiske Skribenters Hielp, kan opdage hos Saxo, og flere vore Skribenter i Kongernes Navne og Slægtskab udi det 9 Sæculo, foraarsaget ved deres Mængde, de mange lige Navne, og deraf flydende indviklede Slægtskab, overbevise os om, at samme Aarsager have frembragt i de ældre Tider samme, ja langt oftere de samme Virkninger, som vi dog nu ere ikke fuldkommen i Stand til at forklare, ved det Skribenter mangle os, som have levet paa de Tider, men derfore bør vi ikke reent forkaste Saxonis og de flere vore Skribenters Beretninger fra de ældre Tider, saasom det senere lærer os, at vi da vilde kaste det Sande bort med, men vi bør betiene os af dem, og jævne dem sammen, saa got som vi kunne.

14) Udi tvilsomme Ting i Henseende til Tiden, saavel hos Saxo, som hos andre vore Skribenter, bør den yngste Tid antages, saasom Efterretninger fra dem have snarere kunnet vedblive end fra en ældre Tid.

15) Danmark haver været deelt i mange smaae Stater, nemlig, formodentligen disse: Blekind har vist undertiden havt

sin

sin egen Konge; Dog vil jeg ikke let troe, at der have været tre, saasom det i de ældre Tider var inddeelt i tre Herreder: Østre, Vestre, og Middel, thi vilde man regne efter Herreder, saa blev der i de andre Danske Landskaber alt for mange Konger, derfor er det vel best ikkun at regne efter Sysler, og at troe, at de ere blevne ved Magt i samme Antal, og omtrent Strækning, som forhen Staterne, og været de samme som Fylker i Norge, og da bliver der endda Stater nok; Da Monumentet, oprettet af Harald Hilldetann, findes ved Høybye, saa har den uden Tvil været Residencen. Skaane var ikke inddeelt i Sysler, men alene i Herreder, derfore, saasom og de Konger synes at have været meget mægtige, har den vel ikkun havt een Konge. Da Lund er en gammel Bye, og bekiendt ved den hedniske Gudstieneste, saa har den uden Tvil været Residencen. Endeel Herreders Navne i Skaane ere ellers meget mærkelige, og vise, at der have skeet synderlige Ting fra de ældste Tider, saasom Asbo ɔ: Asernes Bolig, Runæ Bierg, Othens Herred, Dapre Herred, maaskee af Dapp, Væmund Hoy, som synes at have Navn af den gamle Kiæmpe Vemund; Ingilstat, hvorudi Kong Ingils Navn synes at ligge: Vætland, hvoraf maaskee det Nordiske Vitland, Vetalahed er giort; Guthings Herred, hvori Goternes eller Guternes Navn synes at stikke. Desuden vidner saavel Historien, som det udi Skaane nyelig opgravede Monument, og de flere, hvilke endnu ikke ere opgravne, men uden Tvil indeholde ogsaa saadanne Ting, at vore Forfædre have været vante til at giore Udvandringer fra dette Land. Halland har fra de ældste Tider været skiftet i 2 Deele, i Syd- og Nord-Halland, og, derefter at domme, har der engang været tvende Konger, hvorvel Herulerne have venteligen besiddet det gandske

Land

Land, da de beboede det. Bornholms og Lollands Beskaffenhed, samt historiske Beviser, vise, at de undertiden have havt deres egne Konger. Den første havde det endnu i det 9 Sæculo. Efter Beskaffenheden have Langeland, Falster, Møen, & Samsøe ogsaa havt deres egne Konger, hvilke venteligen have meest næret sig ved Søerøverie. Det meget Konge-Gods, som vore Konger besadde i Middel-Alderen rundt om i Landet, skriver tildeels sig fra disse smaae Konger, og haver vel tildeels været deres Residencer eller Kongs-Gaarder, hvorvel det meeste er siden erhvervet ved Kiøb, Giftermaal, Mageskifte og Confiscationer, samt Erobringer og Gaver. I Falster forekomme disse mærkelige Navne paa Landsbyer: As-thorp, Othæns-lef. I Sieland vare 3 Sysler, Østre, hvor Leyre var Hoved-Staden, Middel, hvis Hoved-Stad var Ringsted, og Vestre-Syssel. Om det sidstes Konger findes næsten intet, saa det er vel tiligen og bestandig bleven foreenet med Østre-Syssels Rige. Det i Ringsted derimod stod endnu i 8 Sæculo. De mærkelige Navne paa Byer ere: Boes-lund, maaskee af Boe, Othins Søn, Rohsnæs, maaskee af Kong Roe, Harald-Stad, Alæ-Stad, maaskee af Kong Ale eller Ali. Fyen var ikke inddeelt i Sysler, har maaskee ikkun havt een Konge, ja undertiden staaet under Jydske Konger, ligesom ogsaa iblant under Leyre-Konger. De mærkelige Navne paa Herrederne: Vændæslet Herred, som synes at have Navn af Vendsyssel i Jylland, maaskee de gamle Vandaler have engang boet i begge Lande, dog denne Giætning tør jeg ikke bygge paa; Salæng Herred, som synes samme Navn som Salling i Jylland; Guthum Herred, maaskee af Guderne eller Gotherne. Asum Herred, Othens Herred. Af Byer ere As-næs, Othens-ey, eller Odense, Helghæ-næs, maaskee af Kong

Kong Helge, mærkelige. I Nørre-Jylland vare 10 Sysler og Øen Mors; Vændle, af hvilket mange Konger forekomme, ja endog først i det 10 Sæculo; Thytæ, af hvilket man og veed nogle Konger, ja endnu en i det 8 Sæculo, og har maaskee den seenere Regnar Lodbroc regieret der i det 9 Sæculo; I dette Navn synes Teutones at stikke; Saling, maaskee Ptolemæus har ved sine Sabalingi meent Indvaanerne af dette Land; Morsø har og undertiden havt sine egne Konger, og bliver og kaldt Marsøe; Harthe eller Har-Syssel, der have nok Harudes boet; Himer, eller Himmer, synes at indeholde Cimbrernes Navn; Omungær; Abo, der have maaskee Chaibones eller Avjones boet, allerheldst Romerske Skribenter sætte Harudes og Avjones sammen, og kalde dem ultimi Germanorum, er dette rigtigt, da have disse Folk endnu i det 3 Sæculo været frie, havt deres egne Regentere, og ikke staaet under de Jydske- eller Lethræ Over-Konger; Løsræth; Warwith, hvoraf den lærde Venusinus har taget Anledning at smedde det Folk Varii, som ikke nævnes af nogen Historieskriver; Jalyng, hvilket vist har tilhørt Kong Vermund, er altsaa meget gammelt, og har uden Tvil været mægtigt, siden Gorm den Gamle holdt der sit Hof, og ligger der begravet; Almundæ. Ligesaa mange Konger, som disse Sysler, og Øen Mors, nemlig 11, have der nok undertiden været, hvoraf den, som boede i Viborg udi Omungar Syssel, synes dog den meeste Tid at have været den mægtigste, og dernæst de i Jaling og Vindle, i det mindste efter vor sidste Othin, thi forhen synes de i Thye og Himmer at have været de Fornemste. De mærkeligste Navne af Herreder og Byer ere: Vændlesolk Herred i Har-Syssel, hvorhen Vendelboerne synes engang at have strakt deres Magt; Helghæ-nes, maaskee af Kong Helge.

Udi Synder-Jylland vare disse Sysler: Barwith, hvorudi Haderslef laae, som skal have Navn af Kong Hather, saa og Gram, maaskee kaldt efter Kong Gram, og har hans Rige maaskee ikke strakt sig uden for dette Syssel; Ellæm Syssel, derudi Hothærs Herred, maaskee af Kong Hother; Jstathe Syssel, hvorudi Slesvig laae, en ældgammel og fornem Bye, og de Angliske Kongers Residence, hvoraf jeg troer, at dette Rige haver været det mægtigste i Synder-Jylland, og maaskee de 2 foregaaende have fra ældgammel Tid været beboede af rette Jyder: Deri forekommer Runætoft; Det Land Swansen haver maaskee og staaet under disse Konger; Derimod synes Utland eller Vestenland, som ligger ved Vester-Havet, og i lang Tid har bestaaet meest af Der, og hvoraf meget er bortskyllet, at have havt sin egen Konge. Als synes og at have havt sin egen Konge. Og i Angeln eller Jstathe Herred, Als og Westenland sætter jeg den Saxiske Othins Sønner at have regieret. Hvad Holsteen i en vid Mening angaaer, da var det beboet af egentlige Saxer, og inddeelt i Gower eller Pagi, hvilke nok ikke havde deres stadige Konger, men valgte dem ikkun naar Krig paastod; i det mindste var Saxernes Brug saa i det 8 Sæculo; Anglerne synes derimod at have havt stadige Konger, hvilket stadfæster min Mening, at deres Konger stamme fra Leyre-Konger, thi i Norden har det fra umindelig Tid været brugeligt at have stadige Konger, og ellers bliver dette meget vanskeligt at forklare med Anglerne, som vare i lang Tid Saxer, grændsede op til dem, og brugte deres Sprog Naar vore Historieskrivere tale om Saxernes Konger, tænker jeg at Angliske derved forstaaes. De fornemste Gower i Holsteen vare Thetmærsch, Jmbræ eller Femeren, hvoraf maaskee Ambrones have Navn; Holt-Saten, eller Sassen

ↄ: Hol-

ɔ: Holsteen, hvilket uden Tvil vil sige Saxerne eller Beboerne i Skoven, da derimod det heele Saxiske Folk har uden Tvil Navn af det Gevæhr Sax eller Sas, ligesom heele Nordalbingien og Angeln heder undertiden Antiqva Saxonia, eller Olt-Sassen, hvoraf jeg dog ikke troer at Holsteen har sit Navn, men af det nyelig anførte; og Stormarn efter den Flod Stor, og Mar ɔ: Havet. Og at disse Saxer ey have ladet sig regiere af Konger, i det mindste ikke stadige, bevises deraf, at der udi de Krige Carolus Magnus førte med dem, ikke nævnes Konger. De Vendiske Wagirer besatte i det 6 eller først i det 7 Sæculo det Land kaldet Wagrien efter dem, og i det 9 komme ogsaa Obotriter didhen; Mægtige Konger af dem regierede i den Stad Aldenburg, som maaskee har ført det Navn fra Saxernes Tid. Men hvad Landet haver hedet under Saxerne, vides ey; jeg tænker at Angler, og undertiden Danske, have eyet meget deraf, og Varnerne Syddeelen. Saaledes var vel Landet deelet iblant mange Konger, men undertiden have nogle, helst Lethra-Konger og de i Skaane, reist Hovederne i Veiret frem for de andre, og regieret over det Heele, eller det meeste deraf; undertvunget, fordrevet eller giort sig skatskyldige de andre smaae Konger. Mange af disse Stater have vel undertiden staaet under de mægtigere i Skaane, Leyre, Wiborg, Slesvig, undertiden vel og havt sine smaae Konger, som have staaet under de mægtigere, og undertiden været gandske uafhængige. Vidst er det, at de ey bleve alle stadigen foreenede sammen under eet Hoved før i det 10 Sæculo under Gorm den Gamle; og hvad Holsteen angaaer, da beherskedes det i den hedniske Alder aldrig af de Danske Konger, undtagen undertiden Stykkeviis, eller for en kort Tid. Men jeg haver tilligemed villet handle derom, fordi det nu i lang

 Tid

Tid haver for endeel staaet under vore Konger, og for nærværende Tid staaer gandske under dem. Og at Fylkis Konger ere meget gamle, kan sees af det Saxo taler om Keto præfecto Slesvicensi under Kong Vermund. Det synes og at Herreder ere meget gamle, siden Saxo alerede taler om Provincia Sle og Ivem, saafremt den forstaaes ved Iumensis Provincia, saaog Haderslef Herred.

24. FRODE 3.

Denne er tildeels Islændernes Fridfrode, og den første hos dem. Saavel Islænderne som vore egne giore ham til Fridleifs Søn. Maaskee er han Matthæi Westmonasteriensis Frethegeath, giort ved en Fordreyelse af Fredegode. Er dette rigtigt, da tiener det til at bestyrke den Sætning, at Vermund og Uffo hos os ere de samme som Angel-Saxernes. Islænderne og vore kalde ham Fridfrode, eller Frøde Fredegode, thi Frigothoe, Frichgote er kun en Fordreyelse deraf. Hvad Systema man end antager om Odins Alder, saa falder Rig, Dans Farfader ind i Frode den andens Tid, hvilket gior det meget rimeligt, at Rig er Eric, og at Saxo haver blandet Frode 1 og 2 sammen. Da N. 9 gior Frode hin Fæmilde til en Søn af Fridleif, og Fader til Ingeld, hvilken er Islændernes Frode 4, saa bliver det og ei urimeligt, at Saxo haver henført noget til sin Frode 3, som vedkommer den 4. Torfæus haver viist denne Blanding i Serie P. 255 — 267. Saxo gior P. 90 Alrec til Konge i Sverrige. En Alrec regierede der i Frode 3 Tid; Men det lader at han blander her Alrec med Heidrekr, som var Konge i Reidgotaland, med mindre han selv skal her

være

være Heidrekr. Efter alle Omstændigheder forekommer mig nu, at Reidgotland i Hervarar S. har været de Tydske Gothers gamle Land fra Weixelen til Duna, og længer nord. Islænderne kalde eenstemmigen den Frode, som var Halfdans og Ingialds Fader, hin Frækne, da vore kalde ham derimod Frode hin Gavmilde eller Haarde, hvilket sidste Tilnavn kan nogenlunde svare til Frækne. Det første Tilnavn meener jeg derimod at tilkomme den Frode, som alle vore Danske Skribenter kalde den første, og som N. 2. 4. 5. 6. 7 kalder Fæmilde ɔ: Gavmilde, og N. 13 hin Harede, hvilket maaskee skal være hin Haarde, og N. 9. 10. 16 og 18 hin Frægne, og N. 16. 17 og 18 hin Haarde. Heraf slutter jeg, at i vor Frode 1 stikker maaskee tildeels Islændernes Frode 2, som hos dem intet Tilnavn haver. Hvad Saxo fortælle P. 67 — 97 om den forstyrrede Regiering i Frodes Barndom, og om Eric synes at høre til Frode 3. Men hvorledes han er kommet til at henføre til sin Frode 3, hvad som tilkommer Heidrek og Angantyr, nemlig Giftermaalet med den Huniske Konges Dotter, og Krigen med Hunerne, det kan jeg ikke vide; Med mindre det skulde komme deraf, at Heidrek og Angantyr have levet i Frode 4 Tid, hvad Systema man end følger om Odins Levetid, saa at Saxo, ved at høre, at dette havde tildraget sig under en Frode, og med Gother, hvilke han strax haver anseet for Danske, haver derfore henført det til denne Frode, den navnkundigste af alle. Hertil kommer og, at Heidrek beskrives som meget viis udi Hervarar S., og at vore Fædre kaldte saadan viis Mand Frode, hvilket Saxo maaskee har fundet hos en gammel Poet og derfor tænkt, at en Frode maatte endeligen være en Dansk Konge. Hvad Saxo har P. 70 om Götharo, synes at høre til Frode 6 efter Schönings Meening, men efter min ogsaa Frode 3.

 til

Frode 3. til Frode 3. Saxo gior P. 71 Eric til en Søn af den Norske Kiæmpe Regner. Er Eric for endeel Rig, saa synes mig at ligge i den Fabel, at Heimdallur paatog sig Rigs Person, at Rig har ver stammet fra ham, og følgeligen fra een af Aserne, og Odins Sælskabs Brødre. Heimdals Tilnavn Halin Skide i Edda, udi Arnæ N. 738. 4to, og Navnet Himilbierg, hvor han boede, og som Bring vil finde i Himle i Halland, gior det ei utroligt, at Heimdal haver boet i Halland. Maaskee han haver været der de Danskes første Anfører, og først fort dem til Skaane og Halland, og udjaget Herulerne derfra. Dog skulde jeg snart troe, at Rig er siden bleven saa mægtig, at han haver udjaget Herulerne. Hvad Systema man følger af Odins Levetid, saa kan dette være længe skeet forend Herulerne vise sig i den Romerske og Grækiske Historie, og forend Ptolemæus levede og skrev, som sætter de Danske sydligst paa Scandinavien. Men efter det sidste Systema gaaer det dog noget nær Ptolemæi Tid; Maaskee det derfore bliver best at troe, at de Danske have en god Tid forhen beboet Skaane, siden under Heimdal eller Rig indtaget Halland, og uddrevet Herulerne. Da man finder Heruler udenlands i Sælskab med Gotherne, fra det 3 Sæculo, og da de siden nedsatte sig hos dem igien i Scandinavien i det 6, og Gotherne ei kan sildigere have forladt Norden, end i Begyndelsen af det 2 Sæculo, og dette just indtreffer med Odins og Asernes Ankomst efter det andet Systema, saa bliver det derefter meget troligt, at just denne Ankomst, og den Tvang, som Odin og hans Anhang vilde paalegge dem, at ansee sig for de gamle Guder, haver bragt dem til at udvandre. Men herefter bliver den sidste Odin en større Krigshelt, end jeg forhen haver anseet ham for, da jeg fast alene tillagde den mellemste saadan Egenskab, og meente at

den

den [illegible] havde alene ved Klogskab, Underfundighed og Religion tilegnet sig Herredømmet. Ved at læse Snorro nøye, finder man dog, at hans Odin, hvilken er vor tredie og sidste, thi de tvende ældre haver han ei kiendt, eller og støbt dem sammen til een Person med den tredie, haver betient sig saavel af Magt som af List, til at naae sit Øyemærke. Men man kunde og antage, at Gother vare uddragne for de Danskes tilvoxende Magt. Det er rimeligt, at Heimdal og Afkom haver regieret en Stund over Skaane og Halland. Men Fridfrode, som efter al Anseende haver været en mægtig Konge, synes at have regieret over disse Lande. Rimeligen er da Heimdallurs Afkom bleven flygtig, og maaskee ved denne Leylighed kommet til Norge. Har Fridfrode undertvunget de egentlige Danske i Skaane og Halland, og, efter Tidsregningen at domme, udjaget eller dræbt Erics Farfader, saa er det ei urimeligt, at den tredie fra ham haver igien villet erstatte og gotgiøre Sønne-Sonnen Eric den Uret og det Tab, allerheldst han havde giort ham vigtige Tienester. Og da kan man bedre begribe, hvorledes han er kommet til at give sin Søster til Eric, som Saxo fortæller, og hvorfore. Eric, endskiønt han først fiendtligen angreb Frode, dog handlede saa læmpeligen med ham, og søgte at vinde hans Yndest. Dog alt dette beroer paa den Sætning, at Eric haver levet med Frode 2, en Sætning som jeg nu anseer for urigtig, med mindre den skulde faae nogen Styrke af Matthæus Paris, thi efter ham var Riganus beslægtet med Vermund. Den store Fredi Fridfrodes Tid synes ei heller at rime sig med saadanne Krigs-Bedrifter. Saxo siger P. 90, at Frode giorde Eric til Konge over Sverrige, hvormed de Svenske Skribenter for saavidt ogsaa overeensstemme, at de giore en Eric til Gothernes og de Svenskes Konge; Men sige ei, at Frode 3.

han

Frode 3. han bleb sat af Frode, tvertimod paastaae, at han skulde bebygge Skaane og de Danske Øer. Dette sidste er uden Tvil giort af det, at Rig regierede over de Danske i Skaane, at hans Sønne-Søn Dan først lod kalde hele Riget Dannemark, at Rig stammede fra Heimdallur, hvilken uden Tvil har været hos Odin i Sverrige, og er kommet derfra til Skaane. Hvad Alrec hos Saxo angaaer, da var der i Frode 3 Tid en Konge af saadant Navn i Sverrige, og havde en Broder ved Navn Eric, hvilke to dræbte hinanden. Maaskee Frode 3 haver mænget sig i deres Stridigheder. Saxo kunde let blande Frode 3 med Frode Fredegode, eller Fridfrode, da den 3 ogsaa kaldtes Fridsami, eller den fredelige. Men at nogen Frode haver giort en Eric til Konge i Sverrige, troer jeg ei; Med mindre Eric skulde være bleven udjaget af Alrec, og at Frode haver sat ham ind igien. Da Arngrim i sit skrevne Suplement lader Frode 3 ægte en Sønne-Dotter af Alrec, saa har han nok kundet leve med Alrec og Eric. Ellers slutter jeg af alt dette, at Frode 2 har giort Eric eller Rig til Konge over hans gamle Fæderne Arv Skaane og Halland, og maaskee forbeholdt sig et slags Overherskab; Thi Dan regierede ei strax over Sieland og Øerne, men Vermund og Uffo, og ved sin Kone eller Moder fik han dem først, rimeligt altsaa at han haver regieret over de egentlige Danske i Skaane, hvilket jeg forhen haver vijst at være bleven i gamle Dage i Særdeleshed kaldet Dannemark; Og har Dan regieret der, saa kan man næsten sværge paa, at hans Fader og Farfader ogsaa have regieret der. Men antages dette om Eric og Frode 2, da maae Frode 1 og følgende Konger venteligen allerede have regieret over Skaane og Halland, hvilket strider baade imod, at Herulerne da beboede det, saa og imod Nordens rimelige gamle Forfatning, hvor-

af

efter det var deelet i mange smaae Stater. At ved Eric forstaaes tildeels den Svenske Konge af det Navn, kan sees deraf, at Frodes Søn Fridleif, den 3 nemlig, en Søn af Frode 3, kom Halfdan, en Søn af Eric, til Hielp, hvormed uden Tvil sigtes til Alf, som dog ei var en Søn af Eric, men af Broderen Alric, og bliver dette efter Arngrims forhen anførte rimeligt, thi da var Fridleif 3 en Broder-Dotter Søn af Alf. Dog saadanne Feiltagelser kan endog en langt nøyagtigere Skribent end Saxo begaae, udi saa mørk og forvirret en Historie. Saxo siger P. 97 og 102, at Fridleif ei alene hialp Haldan, men endog skaffede ham Hithins Dotter til ægte, hvorved maaskee sigtes til Snorronis Bera P. 25, som var Alfs Dronning, og hvis Fader ei nævnes af Snorro. Naar jeg betragter at Matthæus af Westmünster opregner Wodans Linie, (som regierede over Anglerne), saaledes: 1 Wodan, 2 Frithegeath, 3 Wagon, 4 Withleig, 5 Wermund, saa falder jeg paa de Tanker, at Skiold og Fridleif ere udeladte imellem Wodan og Frithegeath, som jeg holder for (Frode) Fredegode, fordi de alene have regieret over Sieland og Øerne, og ei tilligemed over Jylland og Angeln. Efter Fridfrode følge disse Ledder: Fridleif, Havar, Frode, Vermund, altsaa ere der 4, og her 3, hvilket got kan foreenes sammen. Maaskee Fridfrode har foruden Fridleif havt Wagon til Søn, thi Withleig synes vidst at have regieret i Angeln. Man kunde da antage, at dog enten Skiold selv havde allerede havt noget Rige paa den Cimbriske Chersoneso, som da var blottet for Folk ved Cimbrer, Teutoner og Langobarders Udvandring, eller dog Fridfrode i det mindste, thi det synes vidst, at han haver eyet Egnen ved Jelling, med mindre man vilde henføre alt det om den store Fred til Frode 3, eller snarest Frode 5 eller 6. Saa meget er vidst, Frode 3.

Frode 3. at Saxo, og end mindre Snorro og Edda, naar Fortalen undtages, give ingen Anledning til at troe, at Skiold haver regieret over mere end Sieland og smaae Oerne; Og det er ogsaa vidst, at hans Regimente begyndte paa Sieland, hvilket gior det rimeligt, at en ny Regent og et nylig stiftet Rige haver havt nok med at bestille, at vedligeholde og indrette sig, og ei kunnet tænke paa Erobringer. Det synes og rimeligt, at Odin haver sat sin Søn Balder over Anglerne, med det han satte ham over Saxerne, saa at der ingen Plads blev for Skiold, saafremt ogsaa vor sidste Odins Ballder haver regieret over Saxerne, thi nu synes det mig troligere, at det tilkommer den Saxiske Odins Ballder, ja maaskee den 3 Odin haver endog ingen Ballder havt, men alene den 2 Odin. Vel mueligt dog at den 3 Odin har været Fader til en Ballder, som dog er blevet i Sverrige, men hvis Efterkommere have faaet Jarldømmet i Slesvig af Fridfrode og Affkom, deres Frænder. Derimod seer man af Saxo, at Vermund den 5, rettere den 7, fra Wodan haver regieret over Anglerne, siden Frowin, den samme som Ethelwerdi, Freawine og Simeonis Dunelmensis Frowin, ogsaa den 5 fra Wodan ved Ballder, kaldes af Saxo præfectus Slesvici. Dette gior mig det rimeligt, at Fridfrode, som var en mægtig Konge, haver foreenet Jylland og Angeln med sit øvrige Rige, ligesom ogsaa maaskee Skaane. Men derfore kaldtes det ei da Dannemark, men rimeligen Gotland, saafremt det haver havt noget almindeligt Navn, som jeg troer. Og hvad Fridleif 1 angaaer, da er hos Saxo ei Spor efter at han haver regieret over mere end Sieland. Men derimod finder jeg, at han haver havt Krig med den Gullandske Fyrste Huyrvillo, som kan have været Ragners Farfader, og Erics Oldefader; Og dette kan have givet Fridleifs Søn Frode Anledning til at fortsætte

Krigen

Krigen, enten imod Huyrvillum selv, eller hans Søn. Og at Frode haver regieret over mere end smaae Øerne, kan ei alene sluttes deraf, at Saxo tilskriver ham saa store Bedrifter, thi endskiønt de fleste høre til andre Frothonum Tider, saa maae man dog derover troe, at denne Frode haver været en mægtig og navnkundig Regent, thi ellers havde Saxo ingen Anledning havt at tillegge ham saa meget; Men man kan endog see det deraf, at Saxo P. 95 skriver, at Frode lagde i Jylland, som sit Riges Hoved, et stort Guld Armbaand paa offentlige Veye, og P. 96, at han blev begravet ved Wære Broe i Sieland, fordi det var hans Riges ypperste Landskab. At Jylland kaldes Hovedet, er vel egentlig, fordi det var det største og første Landskab imod de Tydske Grændser af hans Rige, men maaskee ogsaa derved sigtes dertil, at det Odinianske Herredom synes, efter nogle Omstændigheder, først at have begyndt her i Norden, i Jylland og Angeln. Rimbeigla, som endnu er utrykt, siger ogsaa, at Armbaandet blev lagt paa Jellinger Mark; Og legger heel mærkeligen til, at efter denne Frode bleve alle kloge og Kundskabs fulde Mænd siden kaldte Frode, hvoraf jeg slutter, at maaskee endeel af Saxonis og Islændernes Frothones ei have virkeligen ført det Navn, men maaskee kun havt dette Tilnavn for deres Klogskab, hvilket maaskee giælder i sær om Frode 2. Erici Pomerani Krønike siger, at Frode lagde Armbaandene ved Eyderen, ved Scanør (i Skaane), og ved Wordingborg (i Sieland). Det samme siger og den skrevne Danske Kronike, som slutter med 1314, og som er næsten kun en Oversættelse af Erico. Holder man Frethegeath for Frode Fredegode, da maae Wagon blive Frodes Søn Fridleif, og Withleig Wagons Søn, Fridleifs Sønne-Søn Frode, thi derpaa følger Vermund saavel hos Angel-Saxerne

Frode 3.

Frode 3. som hos os. Skade at Navnene ei komme bedre overeens, men da er Havar udeladt, men maaskee og, som jeg forhen haver ansaget, at Wagon har været en anden Søn af Fridfrode. Hos Saxo er Vigler, det samme Navn som Withleig, Vermunds Fader, ligesom Frode hos Islænderne. Naar jeg betænker, at Wit er i det gamle Angel-Saxiske Sprog Viisdom, saa skulde jeg snart holde for, at Withleig er en Oversættelse af Frode; Dog viger Vegdeg, som Edda har, længer bort; Men maaskee Forskiællen kommer alene af Udtalen. Hvad Vigler angaaer, da synes det at være giort af det Saxiske Wiga ɔ: en Helt, en halv Gud. Men Wagon viger gandske fra Fridleif, med mindre det er giort af hans Tilnavn celer ɔ: raske, snare, thi paa Angel-Saxisk betyder Wacian ɔ: at vaage, passe paa med Flid, at opegge, opvaagne, lutter Egenskaber der passe sig paa den Raske. Kanskee det og er giort af det Alemanniske wæge ɔ: god. Med mindre man vilde efter Arngrims Supplement troe, at Fridleifs 2 rette Navn havde været Herleif, thi da kunde Wagon, som saa meget ligner Wiga, betyde det samme. Hos Langobarderne forekommer en Konge Waccho. Efter al Rimelighed have Angel-Saxerne kun erindret sig dem af Odins Herkomst, som have regieret over dem, og som Frode Fredegode var den første af den Linie, og stammede i 3 Led fra Odin, saa kunde de let derved falde paa at giøre ham til Odins Søn. Sandt nok, at de og forbigaae Havar, som Islænderne sætte ind mellem Fridleif og Frode, men Saxo har ham ikke heller, og dette bestyrker mig i den Meening, at han aldrig er kommet til Regieringen, men er død Prinds førend sin Fader Fridleif. De mange Krige Saxos Frode skal have ført i Norge, synes dog bedre at passe sig paa Frode 4, eller 5, eller 6, som vare store Krigsmænd, end paa

Frode

Frode 3, hvis Tilnavn af den Fredelige neppe taaler sligt. Nok at man maae tillegge ham nogen Krig med Alrec. Da Snorro P. 36 vidner, at Frode 4 krigede i Østersøen, saa er det rimeligt, at de Krige som Saxo tillegger sine Frothones i Østerlandene, tilkommer ham, allerheldst Heidreks og Angantyrs Bedrifter, ogsaa indfalde i hans og Sønne-Søns Frode 5 Tid. De Krige i Britannien og Irland synes og at tilhøre ham, og senere Frothones; thi de Danske nævnes ei i Vester-Havet hos udenlandske Skribenter, før 515, hvilket omtrent indfalder i hans Tid. Hvorvel jeg tilstaaer, at de forhen kunne have giort mange Bedrifter der, under Navn af Saxer. Men have Frode 1, Fridleif 1, Frode 2, Vermund, Oluf eyet Jylland, hvorledes har da Dan Mykillati efter min forrige Meening kunnet bringe det til Dannemark. Jeg svarer, at han ei alene kan siges at have giort det, ved først at have udstrakt Navnet Dannemark didhen, men at det endog er mueligt og troligt, at Oluf er død tilig, at der haver været en Art af Anarchie efter ham, indtil den Skaanske, eller rettere Danske Kong Dan blev af Gotherne paa Sieland udvalgt til deres Konge, ved at gifte sig med Olufs omtrent Aar 370, eller 200; At Huglet har maaskee imedens forestillet en Art af Konge; At Jyderne have imedens ei erkiendet Lethræ Konger; At maaskee en vis Hother haver da regieret over en Deel af Anglerne, og maaskee stammet fra den gamle Hother, og Gelder over Saxerne, hvilken ved at angribe Jyderne, haver nødet dem til paa nye at underkaste sig Lethræ Konge, som da var Dan, og at man herved ei maae forestille sig, at Jyderne selv slet ingen Konger havde; Ney, de havde Under-Konger. Efter Dan herskede Frode, Fridleif, Frode paa lige Maade over Jyderne; Det er at sige, at de havde smaae Konger under Frode 3.

 sig

Frode 3. sig der. Frode blev myrdet af Saxerne; Jyder og Angler, som stode i stor Forbund og Omgang med dem, toge Leiligheden i Agt, og satte sig i Frihed. De svage og uroelige Regieringer af Frodes Sønner Ingiald, Halfdan og Frode gave dem Anledning hertil. Derfore maatte Helgo, Halfdans Søn, tage, som Saxo siger, Jylland fra Saxerne. Siden regierede Helgo og Hrolf over det hele. Efter det andet Systema falder den Tid ind, da de Danske efter Venantium Fortunatum vare saa mægtige, at de kunde trænge langt ind i Tydskland, Saxerne til Hielp imod Frankerne. Maaskee Saxerne have forligt sig med Helgo, og lader ham beholde Jylland, imod at betinge sig saadan Hielp. Dette giør at Halfdan eller og Helgo synes at være Hialprek i Volsunga Saga, og vil den sidste Stavelse Rek, som de Tydske udtalte Reche, maaskee ei sige andet end en Stridsmand. Arngrimus, Angantyr, Hialmar, Orvar Odd hos Saxo P. 92 høre til Frode 4 eller 3; Saa og Toget til Britannien, med mindre det skulde høre til den Norske Frode, da Eric her burde ansees for Eric Blodøxe. Udi Sverrige er in Folio Hedins og Hogni Saga udgivet for sig med en latinsk Oversættelse af Jona Gudmundi. Her forekomme endeel Omstændigheder anderledes, end i Oluf Tryggvesöns Saga, men jeg vil kun nu berøre dem, som vedkomme Tidsregningen. Erling siges at have levet og havt sine to Sønner 27 Aar efter Fridfrodes Død; Vil man antage dette, da er Frode død 626. Men det er Spørsmaal, om man kan lide paa Tallene i denne Udgave, thi Tiden fra Hogni og Hedins Kamp og til Olufs første Regierings Aar udgives paa eet Stæd for at have været 223 Aar, og paa et andet kun 123 Aar (1), og begge disse Regninger blive for korte, Adskilligheden,

(1) P. 2 og 7.

den, og det de ere med arabiske Bogstaver eller Tal, giøre dem og mistænkelige, og det er troligt, at en Tryk-, Skrive- eller Læsefeyl haver her indsneget sig; Udi Oluf Tryggvesöns Saga (2) derimod skrives dette saaledes: at denne Strid havde varet i XIIII tyger Ara oc III Ar (ɔ: 143), hvor ei saa let Feyl have kunnet indløbe. Torfæus (3) undersøger vidtløftig denne Tildragelse, og anfører af Edda (4), at Hogne havde en Dotter ved Navn Hilldur, som blev borttaget af Kong Hiedenn Hiaranda Søn, medens Faderen var i Kongestævne. Denne seylede efter ham langs Norges Strandbred; (hvilket synes at vise, at Hiedenns Rige maae have ligget der), men da han fik at vide, at Hiedenn var seylet ud i Vester Havet, foer han til Orkney og traf ham paa Øen Ha, hvor Hilldur ved at bruge falsk Budskab imellem dem, opeggede dem til Krig, og opvakte ved sin Troldom alle dem, der fulde, og siges der i Sangene, at saadant skal vedvare indtil Verdens Undergang, og deraf kaldes Krig Hilldur og dræbte Legemer Hilldar griot ɔ: Stene. (Denne Fortælling kommer overeens med den i Oluf Tryggvesöns Saga, og den i Hedinns Saga, undtagen at mange Omstændigheder og tildeels fabelagtige Ting ere udeladte, saa at dette skulde være en Skiæbne, Freya, rettere Frigga til Velgefal dem paalagt af Odin, hvilket tilligemed Fridfrodes Navn synes at giøre det troligt, at dette hører til meget gamle Tider; Ei heller siges her, hvor disse Konger skulle have regieret; Og derudi adskille de sig fra hinanden, at efter Edda skulde Striden vare til Verdens Undergang, hvilket synes at smage mere af ægte og hedensk Tradition, men efter Sögurne skulde en Christen Mand ophæve den, hvilket synes at Frode 3.

(2) Part. 2. p. 57.
(3) P. 476 — 491.
(4) Dæmesaga 67.

Frode 3. at være digtet, for at ophøye Kong Oluf Tryggvesön og den Christne Religion, og at undertrykke den hedniske, hvoraf følger, at man for at iværksætte dette, haver betient sig af Hedningernes Tro heri, at Kampen varede ved. Saxo udelader alt saadant, og nævner alene, at der siges, at Hilda skal af Elskov til sin Mand have opvakt de slagne i Strid, men uden at legge til, hvor længe, og at de figtede sammen tre gange, og tilsidst paa Hithins Øe ɔ: Hisfing, som da vel maae have faaet Navn efter Hithin. Han henfører og dette til Fridfrodes Tid, hvilket viser Traditionens Ælde om denne Omstændighed. For Resten udelader han imod Sædvane alle Fabler, og giør Tingen meget rimelig. Dersom ei alle vare eenige i, at baade Hedin og Hogni fulde i denne Strid, saa vilde jeg, allerheldst Hilldur synes at have overlevet dem, troe, at Hogni havde dræbt Hedin, taget sin Dotter igien, og gift hende med Granmar i Südermanland, hos Snorro. Og maae jeg tilstaae, endda at være noget tilbøyelig til denne Meening. Vel sandt at Snorro giør Hogni til Konge i Ostgotland, og Saxo ham derimod til Konge i Jylland, men her haver Saxo maaskee blandet tvende forskiællige Hogni sammen, thi Snorro P. 40 taler om en Sölve, som var Konge i Jylland, og en Søn af Hogni i Niardey, og hvilken Alfs Saga P. 14 ogsaa giør til Konge der, og denne Hogni kan maaskee have levet en 80 Aar førend den anden. Men Hoved-Vanskeligheden er denne, at Krig skal være bleven kaldet Hilldur efter Prindsessen, og dette Ord forekommer alerede i Biarkemal hin Gamle i den Meening hos Snorro P. 771. Vel sandt at dette Poema kan ei være giort af Biarke selv, men af senere Poet, dog tillader dets Alder ei at troe, at det er mere end 100 Aar yngre end Hrolf; Herved bliver det vel noget senere end Tildragelsen med

Hogni

efter det var deelet i mange smaae Stater. At ved Eric forstaaes tildeels den Svenske Konge af det Navn, kan sees deraf, at Frodes Søn Fridleif, den 3 nemlig, en Søn af Frode 3, kom Halfdan, en Søn af Eric, til Hielp, hvormed uden Tvil sigtes til Alf, som dog ei var en Søn af Eric, men af Broderen Alric, og bliver dette efter Arngrims forhen anførte rimeligt, thi da var Fridleif 3 en Broder-Dotter Søn af Alf. Dog saadanne Feiltagelser kan endog en langt nøyagtigere Skribent end Saxo begaae, udi saa mørk og forvirret en Historie. Saxo siger P. 97 og 102, at Fridleif ei alene hialp Haldan, men endog skaffede ham Hithins Dotter til ægte, hvorved maaskee sigtes til Snorronis Bera P. 25, som var Alfs Dronning, og hvis Fader ei nævnes af Snorro. Naar jeg betragter at Matthæus af Westmünster opregner Wodans Linie, (som regierede over Anglerne), saaledes: 1 Wodan, 2 Frithegeath, 3 Wagon, 4 Withleig, 5 Wermund, saa falder jeg paa de Tanker, at Skiold og Fridleif ere udeladte imellem Wodan og Frithegeath, som jeg holder for (Frode) Fredegode, fordi de alene have regieret over Sieland og Øerne, og ei tilligemed over Jylland og Angeln. Efter Fridfrode følge disse Ledder: Fridleif, Havar, Frode, Vermund, altsaa ere der 4, og her 3, hvilket got kan foreenes sammen. Maaskee Fridfrode har foruden Fridleif havt Wagon til Søn, thi Withleig synes vidst at have regieret i Angeln. Man kunde da antage, at dog enten Skiold selv havde allerede havt noget Rige paa den Cimbriske Chersoneso, som da var blottet for Folk ved Cimbrer, Teutoner og Langobarders Udvandring, eller dog Fridfrode i det mindste, thi det synes vidst, at han haver eyet Egnen ved Jelling, med mindre man vilde henføre alt det om den store Fred til Frode 3, eller snarest Frode 5 eller 6. Saa meget er vidst, Frode 3.

Frode 3. Efter Hedins S. i Flateyar Bog vil Torfæus, at Striden kun skal have været i 143 Aar. Til Slutning siger Torfæus, at Saxo synes at have berettet rigtigere herom, end Islænderne, særdeles det, at han giør Hogni til en Konge i Jylland, med mindre man vil sige, at han selv har her, som paa flere Stæder, giort Islændernes Beretninger rimeligere. Dog mener Torfæus, at Saxo tager feyl i at henføre Hogni og Hedin til Fridfrodes Tid, da de snarere have hørt til Frode 6, og dette beviser han med en skarpsindig Grund, taget af Sorles Saga, nemlig at Hogni brugte det Sværd Sigurliomi, som Hrolf Krake forhen havde eyet, hvilket og findes i den trykte Sorles S. C. 18. P. 38. Men Spørsmaal om i Hogni S. og de flere Sögur ei ere blandede adskillige Hogni sammen, og om den første Hogni og Hedin og Hilldur ei have levet i Fridfrodes og Fridleifs Tider, og Hogni været en lille Konge i Jylland, og Hedin i Norge; Og om ei siden haver levet en anden Hogni, en Søn af Halfdan, Konge i Sieland, paa samme Tid som Sorle, hvilken er fød 24 eller 27 Aar efter Frode 6 Død; Herved kan alting jævnes, heldst om man antager, at der ei haver været mere end een Hedin, men at Hogni og Hilldurs Navn haver forført Islænderne til at lade Hedin leve saa sent. Derved bortfalder og den vigtige Indvendning af Hilldurs Navn i Biarkemal. Udi Flateyar-Bogen Col. 140 — 144, men efter min Udskrift P. 4039—4061 indføres Saurla Þattr, og kommer den i alle Maader overeens med den trykte i Oluf Tryggvesöns Saga, som og med den trykte Hedins og Hognes Saga, undtagen at denne sidste er fuld af Trykfeil, hvorhen maaskee de 27 Aar efter Fridfrodes Fald i Stædet for 24, udi Saurla Þattr, hører, saa og at der udelades, at Kong Halfdan var gift med Hvedna den ældre,

at

at Roskild forvendes til Herians Kilde, at Hogni paa nogle Steder kaldes Hogve, og derfore i Latinen oversættes ved Hugo, thi den Latinske Oversættelse er overmaade feylagtig, hvortil jeg dog ikke regner, at i et Vers oversættes Austurveg ved Africa, thi det er uden Tvil giort med Villie, for at giøre den mere overeensstemmende med den fabelagtige Sorles Saga, hvortil maaskee ogsaa bør henføres, at her citeres Sorles Saga, da derimod i Flateyar-Bogen staaer Sorles Sticke, og heraf sees, at der haver været et endnu ældre Skrift om Sorle, end Saurle þattr, hvilken dog allerede maae være temmelig gammel, siden den er indført i Flateyar-Bogen, som efter dens eget Vidnesbyrd er skrevet 1387, og udi hvilken, i Annalerne, intet senere forekommer end 1395. Og som Saurla þattr staaer der udi Oluf Tryggvesöns S., hvilken først er skrevet af de tvende berømte Islandske Munke Gunnlaug, som døde 1218, og Oddur, der levede paa samme Tid, saa er det vel muligt, at en af dem haver været Forfatter af Saurla þattr. Imidlertid er det dog meget tvilsomt, fordi Saurla þattr hverken forekommer i Oluf Tryggvesöns Saga, som er trykt i Sverrige ved Renhielm, ey heller i Arnæ N. 309 og 310, begge Membraner i 4to, hvilke holde sig mere nøye til hvad der angaaer Kong Oluf selv, og som holdes for at være snarere af de første Forfattere Gunnlaug og Oddur, end den hans Vita, som staaer i Flateyar-Bogen, som man anseer for at være interpoleret af senere Forfattere, hvorvel de dog derfore kan have havt andre gode Codices at gaae efter, alene at de have indslikket det i Olufs Vita, som ei kom det ved. Udi den trykte Svenske fortælles dog Tildragelsen med S. Sunniva, og nævnes Nor, hvorimod i N. 309 og 310 ikke er et Bogstav herom; men jeg maae tilstaae, at de ere defecte paa adskillige Steder, hvorvel ikke paa saadanne, hvor man

Frode 3.

Frode 3. man kan slutte at det har staaet. Udi Flateyar-Bogen siges ogsaa, ligesom i trykte Saurla Þattr, heel mærkeligen Col. 142, at Hogne var gift med Hervor, en Dotter af Hiorvard, som var Søn af Heidrek Ulfhamur, thi dette tiener at fastsætte Sorles &c. Alder til det 7 Sæculum, hvorvel den Tildragelse med Hilldur, Hogni og Hedin maae for Brages Vers skyld henhøre til langt ældre. Under Navn af Hedins og Hognes Saga haver jeg et nyt Islandsk Manuscript, med hosføyet Latinsk Version, som jeg ikke veed hvorfra jeg har faaet, og som i alle Ting følger Saurla Þattr i Flateyar-Bogen, undtagen at det Vers, som anføres der af Sorla Sticka, er der udeladt, uden Tvil fordi Oversætteren mistvilede om at oversætte det, endskiønt det hører til det lette Slags. Der siges og, for saavidt retteligen, at Hedin plyndrede i Spania og Grecia, da derimod i Flateyar-Bogen staaer Gresna, som giver ingen Mening. Ligeledes siges, at Hogni var bekiendt fra Finmarken og til Paris; (hvilket kan tiene til nogenlunde at bestyrke denne min Sætning, at denne sidste Hogni er den samme som Ungvinus, thi var St. Sebald, om ikke hans Søn, saa dog hans Undersaat, saa kan hans Navn gierne ved ham og ved Willibrordus have naaet Paris). Naar saavel der, som i Flateyar-Bogen, siges, at Hervor var en Dotter af Hiorvard, som var Heidreks Søn, som var Ulfhamurs Søn, saa er dette sidste en Feil efter Hervarar S., hvor han kaldes Heidrick Ulfhamur, og giøres altsaa til een Person, da han derimod giøres her til tvende; og bliver det første uden Tvil rigtigt, saasom Ulfhamur aldrig ellers forekommer i vor gamle Historie, som noget virkeligt Navn, men synes efter sin Betydning ikkun at være eet Øge-Navn. Naar jeg eftertænker, at Göndul, eller den forstilte Freya, snarere Frigga, siges at have bragt Hedin til den

Ugier-

Ugierning at dræbe Hognes Dronning, og bortrøve hans Dotter, ved at give ham at drikke af et Horn, hvoraf han drak meget, saasom han var varm og torstig, saa slutter jeg heraf, at Poeten haver paa en fiin Maade villet give tilkiende, at Hedin giorde dette i Drukkenskab. Naar der siges, at Striden imellem de Døde varede i mange Mands Alder, saa rimer det sig kun maadelig med det at den siges kun at have varet i 143 Aar, saa at en Skriver-Feil maae uden Tvil have indsneget sig i denne Regning, hvorvel den er skrevet med Bogstaver, og staaer saaledes i alle Manuscripter. Hvad Øen Ha angaaer, da kan der ingen Tvil være paa, at den jo er den, som nu kaldes Hoy, siden den er en af de Orkenøiske. Arnæ N. 587, 4to, indeholder Hedins og Hognes Saga; Derudi siges dog, at da 27 Aar vare gangne fra Fridfrodes Fald. Sorles Broder kaldes Sigvalld, da han af alle de andre kaldes Erland, og Hognes Broder kaldes Sigmund, som og af alle de andre kaldes Hakon. Her citeres ogsaa Sörles Saga. Her siges, at paa Hedins Drage-Skib var ikkun 30 Mand, men i de andre tales om 300. Mærkeligt er det, at her vel tales om Hogni Dronning, men at hverken hendes Navn eller Æt siges. Øen, hvor Hedin og Hogni slo-ges paa, kaldes her Haa. Det Navn Göndul, hvormed det Spøgelse kaldte sig, som forførte Hedin, forekommer i trykte Kenninger og udi Codice Wormiano P. 360, som Navn paa den anden af Valkyrierne, og have maaskee ogsaa vore Fædre sigtet til hende ved denne opdigtede, thi hun viede baade Hedin og Hogni til Odin, og det var just en af Valkyriernes Forretninger. Udi Edda af Arnæ N. 754, 4to, berettes, at Hogni var i Konge-Stævne, da Hedin tog hans Dotter bort. Han seylede efter ham til Norge, og der spurgde han, at Hedin var seylet vester Frode 3.

 ster

Frode 3. ster paa over Havet, hvorfore han holdt efter ham til Orkenøerne. Udi Edda N. 750, 4to, staaer, at i en Kronike siges, at Hilldur havde tillagt Kongerne denne Vanhæld, indtil en christen Mand løste dem, som skeede ved Ivar Liome (dette er taget af Saurla Þattr, men som dette ei staaer i de beste og ældste Codices af Edda, hvis rette Forfatter vel bliver Snorro, og Oluf Hvitaskalld, hvorvel endog de gode Codices ere siden af senere blevne interpolerede, saa slutter jeg heraf, at enten er Saurla Þattr yngre end bemældte tvende Mænd, og altsaa skrevet imellem 1253, da Oluf Hvitaskalld døde, og 1387, da Flateyar-Bogen blev udskrevet efter mange Skrifter og Codices, eller og have disse tvende Mænd ei holdt Saurla Þattr værd at anføre herudi, allerheldst de havde endnu Viserne for sig, som de beste Kilder i den gamle Historie. N. 754 siger ligesom Codex Wormianus, at Poeten Brage skrev, og som i Lodbroks Drape (men fører ikke Verset an), og at der i Flateyar-Bogen siges, at Ivar Liome befriede dem. *(Heraf er det klart, at den Codex, hvorefter N. 754 er udskrevet, har været temmelig nye, med mindre man vil sige, at den, som haver skrevet N. 754, haver selv sat dette til efter Flateyar-Bogen, thi det er at mærke, at alle disse Papiir-Codices af Edda ere enten af det forrige eller dette Sæculo). Denne Tildragelse om Hogne er den 67 Fabel i Resenii trykte Edda, men den 66 i N. 750, og den 62 og sidste i N. 754. I Edda af N. 756, 4to, Membran, berettes ligesom i N. 754. Hvad Sorle Sterkes Saga angaaer, som er trykt i Biörners Kämpa Dater, da ere N. 168, hvilket Torfæus har eyet, og 171 A, begge i Folio, meget kortere end den trykte, og i mange Ting anderledes. Den trykte har 26 Capitler, og de ikkun 12. Den ene af disse er udskrevet efter den anden. N. 560. d. 4to, som og

er

er kortere og anderledes. Des betydeligste Forandringer ere Frode 3.
C. 1. P. 1.

Den trykte:	De skrevne:
Svißioß	Svißioß hini Kolldu, er han vann af Agnari hinùm audga N. 560 d.
Kasto	Astro. N. 560. d. Asto 168 Folio
Hertogi	Kongi 560 d.
Af Miklum ættum	Komin af Æsum N. 560. d. N. 168 Folio
P. 2. l. 19 fiortan	15 N. 168. 560 d. (Disse Tal vise, at disse Codices ere nye, men derfore kan det vel have staaet med Bogstaver i de Codices, hvorefter de ere udskrevne) (legges til)
P. 2. c. 2. Sem munkur i Klaustri	Eda mær til Kosta. 560 d.
P. 3. Affrika.	Dette Ord er udeladt i 168 og 560 d.
P. 9. c. 4. Arabia riki	fattes i 168, hvorimod staaer i einum Stad. begge Dele staae i 560 d.
P. 12, 13. c. 6. At morni spyr	kvadst hann vilia burt ganga, N. 168. fattes altsammen i 560 d.
P. 16. c. 8. Jannann fylkingar	til Lanßa ok fota fattes i 168 og 560 d.
Falster	Poleon. N. 168. Polen. N. 560 d.

P. 19. c. 8. l. 10 og 11. tuttugu fet: Her er en stor defect i 560 d. lige til c. 10. p. 23. l. 5. rænti ok brenßi borgir &c.

P. 24. c. 11. l. 22. Halfdan kongur	560 d. legger til Hringsson

Den

Frode 3.

Den trykte:	De skrevne:
P. 25 Storbyssum	fyrst storum æsum, har 560 d. i stædet, hvilket og er mere antique, thi det første Ord røber en Alder af det 15 Sæculo.
Kastmol.	560 d. har i stædet Kesium oc allra hande vopnum
P. 29. c. 12. l. 1. landþs	þess er red fyrir Sigurdr sa er lengi hafdi fylgt Halfdani Kongi Branu fostra, oc toci han vid honum allvel. 560 d. (Heraf slutter jeg, at Sorles Saga er yngre end Halfdan Branæ Fostres, thi dette er taget af den).
P. 30. c. 14. letti han ei firr enn han kom til Danmerkur. Enn þvi riki stirþi Sigurdur.	Þorir kom til landz, sem fyrr var frasagt, litti Sigurd Kong. 560 d.
borgiani	Liþidonum, legger 560 d. til; (maaskee Liodtus)
P. 31. ok toku hofn viþ London	fattes i 560 d.
P. 36. c. 16. enn Svalur spratt	herfra fattes i 560 d, lige til nederst paa p. 42 og øverst paa p. 43. c. 19 og disse Ord: burt med öllu lidi sinu.
P. 57. c. 26. Enn Hogni giordi Þorir	Enn Hogni giordiz Kongr yfir Sviariki oc styrdi þvi allt til dauda dags, giordi hann Þori.

Vel ere der endda mange flere Afvigelser, heldst i Stilen, og Tingene undertiden kortere, og undertiden længere fremsatte, men de udgiøre ingen Hoved-Forskiæl i Tildragelserne selv. Overalt bliver

bliver denne Saga overmaade fabelagtig, hvad Codices man end finder, og en stærk Interpolation af Saurla Hattr, særdeles er det uden Tvil urigtigt, at da Halfdan anvises der Sæde i Rosfild, saa giøres han her til Konge i Sverrige, eller det kaalde Sverrige. Frode 3.

Nu agter jeg at gaae Skridt for Skridt igiennem alt hvad Saxo fortæller om denne Frode. Da jeg forhen haver antaget, at Humble og Lother, Dans Sønner, vare Formyndere for Frode Fridsami, saa bliver det Spørsmaal, om Westmar og Col ei have været det for denne Frode. Dog da deres Bedrifter ere saa sammenføyede med Eriks fra Rennisøe, saa at man ikke kan skille dem ad, saa gaaer det ikke an, thi Schöning haver i Norske Historie T. 1. P. 212 og 339 viist, at der have været tvende af det Navn Erik fra Rennisøe, den ene som haver levet med Islændernes Frode 3, og den anden med Frode 6, hvilken sidste havde med Col, Westmar og den Norske Kong Göthar at bestille; Men da maae jo Frode 6 være den, som ikkun havde 7 Aar, da han kom til Regieringen; hvilket Saxo tillegger sin Frode 3. Altsaa veed man ikke, hvor gammel Frode 3, Islændernes Frode 1 var, da han kom til Regieringen, men for Chronologiens skyld maae man dog troe, at han var meget ung. Suffridus Petri (5) antager med Saxo, at denne Frode 3 har været 7 Aar, da han kom paa Thronen, og at han regierede i 50, følgeligen skulde han ikkun have været 57 Aar, da han omkom, hvilket ikke passer sig med hvad Saxo P. 96 beretter om hans Alder og Svaghed, hvorefter jeg slutter at han i det mindste maae have været over 70 Aar. Fremdeles antager Suf-

(5) De Fris. ant. p. 306 & 307.

Frode 3. fridus, at Frode var 14 Aar, da han ægtede den Huniske Prindsesse, (hvilket dog vedkommer Heidrek i Reid-Gotland); Derefter sad han i Fred i 3 Aar, og havde derpaa den Norske Krig, (hvilken dog vedkommer Frode 6), sad atter i Fred i 3 Aar, havde derpaa Krig imod Huner og Suever, (hvoraf den første vedkommer Heidrek, og den sidste nok den rette Frode 3); Derefter havde han Fred i 7 Aar, saa den Britanniske Krig, (som nok vedkommer Frode 5), og sad derefter 30 Aar i Fred. Imod Slutningen af hans Regiering troer han at Christus er fød, hvilket vel Saxo ogsaa rigtig nok fortæller kort for hans Død, men da Saxo tager Chronologien slet i Agt, saa vil jeg snarere holde mig til Rimbeigla, hvorefter Christi Død indfaldt, da Frode var gammel, thi er Othin først indkommet 70 eller 60 Aar for Christi Fødsel, saa udfordre hans, Skiolds og Fridleifi 1 Regimente dog nogen Tid, allerheldst Frode selv maae have regieret noget for Christi Fødsel. Naar jeg og betænker, at den Svenske Regent Fiolner satte i Drukkenskab Livet til hos Frode, saa bliver det mig rimeligt, at han og Frode have været jævn gamle, og at Fiolners Fader Freyr haver levet med Skiold og Fridleif, ligesom Niord med Odin. Og som Svedger, Vanlands Fader synes ikke at have regieret ret længe, saa troer jeg at Frode haver overlevet ham, og levet noget hen i Vanlands Tid, maaskee til Aar 70. Naar Saxo P. 68 nævner de 3 Brødre og Trillinger Grep, Sønner af Westmar, saa skulde jeg ikke troe, at herved sigtes til Grip P. 7 udi Grams Historie, endskiønt jeg maae tilstaae, at Gram har uden Tvil levet med Frode 3 Fridsami, af hvilken Konges Bedrifter Saxo har henført mange til sin Frode 3. Saxo beretter P. 68, at Oddo blev sat af Frode til at bevogte Rigets Strømme; Han var nær i Slægt med Kongen; Men kort efter taler

han,

han, ligesom den der bevogtede Rigets Stromme, var en anden, Frode 3.
og en Broder-Son af Frode. Men efter af Anseende er dette en Vildfarelse af ham, ved det han haver havt adskilte og modsigende Beretninger, thi P. 73 taler han om Oddo, som Vogter af Rigets Stromme. Og denne Oddo tænker jeg at være den ældste Orvar Odd, og en Broder-Son af Frode 3, enten ved Humble eller Lother. Det værste er, at alt hvad her ellers fortælles om Col, Westmar rc., horer til Frode 6, og staaer i saa nær Forbindelse med Oddo, at man ei vel kan skille det ad, og til Frode 6 ~~tor jeg~~ dog ei henfore Orvar Odds Tid. Vel muligt at de tvende Erik af Rennesoe har bragt Saxo i Forvirring, og at det med Oddo horer til den ældste, som levede med Frode 3 Fridsami. Det Saxo P. 68 og 69 tillegger sin Frode en Hunisk Prindsesse, er uden Tvil urigtigt, og vedkommer Heidrek, Konge i Reid-Gotland, som havde en Hunisk Prindsesse, og bliver dette end fastere derved, at Saxo lader Frode sige, at han haver lært af sin Fader, at det ei er Kongerne tienligt, at soge Gemahlinder i langt fraliggende Lande; Thi dette er just en af de Regler, som Heidreks Fader giver sin Son i Hervarar S. Mig synes og at Saxo rober sig selv, ved det han lader Frode ikkun være 7 Aar gammel, da hans Fader dode, thi i den Alder haver han vel ei bevaret, og lagt mange Regler paa Hierte. Ved Heidrek er at mærke, at han vel af en og anden Poet er bleven for sin Viisdom kaldet Frode, og ved det han regierede i Reid-Gotland, som undertiden er Jylland, hvorvel det nok her bor soges i Lifland og Preussen, saa er Saxo uden Tvil herved bleven ledet i Vildfarelse. Imidlertid vil jeg dog ikke nægte, at jo Frode 6 kan ved Gotvara, som Saxo fortæller, have faaet en Prindsesse, maaskee ogsaa en Hunisk, hvorved da vel de Huner i Groningen

 for-

Frode 3. Efter Hedins S. i Flateyar Bog vil Torfæus, at Striden kun skal have varet i 143 Aar. Til Slutning siger Torfæus, at Saxo synes at have berettet rigtigere herom, end Islænderne, særdeles det, at han giør Hogni til en Konge i Jylland, med mindre man vil sige, at han selv har her, som paa flere Steder, giort Islændernes Beretninger rimeligere. Dog mener Torfæus, at Saxo tager feyl i at henføre Hogni og Hedin til Fridfrodes Tid, da de snarere have hørt til Frode 6, og dette beviser han med en skarpsindig Grund, taget af Sorles Saga, nemlig at Hogni brugte det Sværd Sigurliomi, som Hrolf Krake forhen havde eyet, hvilket og findes i den trykte Sorles S. C. 18. P. 38. Men Spørsmaal om i Hogni S. og de flere Sögur ei ere blandede adskillige Hogni sammen, og om den første Hogni og Hedin og Hilldur ei have levet i Fridfrodes og Fridleifs Tider, og Hogni været en lille Konge i Jylland, og Hedin i Norge; Og om ei siden haver levet en anden Hogni, en Søn af Halfdan, Konge i Sieland, paa samme Tid som Sorle, hvilken er fød 24 eller 27 Aar efter Frode 6 Død; Herved kan alting jævnes, heldst om man antager, at der ei haver været mere end een Hedin, men at Hogni og Hilldurs Navn haver forført Islænderne til at lade Hedin leve saa sent. Derved bortfalder og den vigtige Indvendning af Hilldurs Navn i Biarkemal. Udi Flateyar-Bogen Col. 140 — 144, men efter min Udskrift P. 4039—4061 indføres Saurla þattr, og kommer den i alle Maader overeens med den trykte i Oluf Tryggvesöns Saga, som og med den trykte Hedins og Hognes Saga, undtagen at denne sidste er fuld af Trykfeil, hvorhen maaskee de 27 Aar efter Fridfrodes Fald i Stedet for 24, udi Saurla þattr, hører, saa og at der udelades, at Kong Halfdan var gift med Hvedna den ældre,

at

og har han en god Grund imod Erik, Agnes Søn, nemlig at den gamle Poet Piodolf udtrykkeligen vidner, at han døde tilligemed sin Broder Alrec, og aldeles ikke overlevede ham. Det vanskeligste ved at antage, at Oddo haver levet med Frode 3, er, at Saxo vidner, at Rafn var udsendt af Göthar, thi derved nødes man til, enten at antage tvende Göthari ogsaa, eller og at troe, at Saxo herudi haver feilet, hvilket sidste jeg anseer for det rigtigste, thi da han fandt at Oddo levede med en Frode, og at Eric fra Rennesøe, som og levede med en Frode og med Göthar, stridede med ham, saa var det let for ham at troe, at Rafn, som stridde med Oddo, var bleven udsendt af Göthar, allerhelst han ikke vidste af mere end een Erik af Rennesøe at sige. Mærkeligt er det, at Saxo kalder Rollers Moder og Eriks Stedmoder Krake, det samme Navn, som Regnar Lodbrocs Dronning Aslaug bar i sin fattige Tilstand, thi jeg skulde herved troe, at det var et almindeligt Navn for fattige Fruentimmer. Det han beretter, at Krake tillavede en Grød af Slange-Saft, hvorved stor Viisdom og Veltalenhed kunde erlanges, saa at man forstod Fugles og Qvægs Stemme, var en almindelig Troe hos vore Fædre, saa at den endog forekommmer i en af de gamle Viser i Sæmundi Edda, at Sigurd erlangede alt det samme ved at spise Slangen Fofner og slikke dens Blod. Naar Saxo P. 72 siger, at Krake satte Grøden frem i en Concha, saa kan det vel betyde et Kar, et Fad, men da dog Ordet i sin første Oprindelse betyder en Skiæl, saa er det Spørsmaal, om ei herved sigtes til Østers-Skiæl, og vore Forfædres eenfoldige Levemaade giør det troligt, at de spiste i saadanne. P. 73 siges, at Erik sendte to, som vare veltalende i det Danske Sprog; (Dette er for enhver Kiender en ægte Overlevering af Antiqvitæten, Frode 3.

 men

Frode 3. man kan slutte at det har staaet. Udi Flateyar-Bogen siges og-saa, ligesom i trykte Saurla Þattr, heel mærkeligen Col. 142, at Hogne var gift med Hervor, en Dotter af Hiorvard, som var Søn af Heidrek Ulfhamur, thi dette tiener at fastsætte Sorles &c. Alder til det 7 Sæculum, hvorvel den Tildragelse med Hilldur, Hogni og Hedin maae for Brages Vers skyld henhøre til langt ældre. Under Navn af Hedins og Hognes Saga haver jeg et nyt Islandsk Manuscript, med hosføyet Latinsk Version, som jeg ikke veed hvorfra jeg har faaet, og som i alle Ting følger Saurla Þattr i Flateyar-Bogen, undtagen at det Vers, som anføres der af Sorla Sticka, er der udeladt, uden Tvil fordi Oversætteren mistvilede om at oversætte det, endskiønt det hører til det lette Slags. Der siges og, for saavidt retteligen, at Hedin plyndrede i Spania og Grecia, da derimod i Flateyar-Bogen staaer Gresna, som giver ingen Mening. Ligeledes siges, at Hogni var bekiendt fra Finmarken og til Paris; (hvilket kan tiene til nogenlunde at bestyrke denne min Sætning, at denne sidste Hogni er den samme som Ungvinus, thi var St. Sebald, om ikke hans Søn, saa dog hans Undersaat, saa kan hans Navn gierne ved ham og ved Willibrordus have naaet Paris). Naar saavel der, som i Flateyar-Bogen, siges, at Hervor var en Dotter af Hiorvard, som var Heidreks Søn, som var Ulfhamurs Søn, saa er dette sidste en Feil efter Hervarar S., hvor han kaldes Heidrick Ulfhamur, og giøres altsaa til een Person, da han derimod giøres her til tvende; og bliver det første uden Tvil rigtigt, saasom Ulfhamur aldrig ellers forekommer i vor gamle Historie, som noget virkeligt Navn, men synes efter sin Betydning ikkun at være eet Øge-Navn. Naar jeg eftertænker, at Göndul, eller den forstilte Freya, snarere Frigga, siges at have bragt Hedin til den

Ugier-

Kæres, thi da har Fridleif avlet Frode med Hrolf Krakes Dotter, og Frode derfore, som af Hrolfs Slægt, havt baade mere Ret til Thronen, saa og mere Kiærlighed hos Undersaatterne; Saa at hans langt ældre Broder, som var fød i Norge, hvorfra Fridleif kom, har derfore ei besteget Thronen; Maaskee han og snarere haver da været død, men samme Aarsag haver dog da udelukket hans Søn Oddo fra Regimentet. Men man maae da indsætte Fridleif i Langfedgatal imellem Hræree og Frode, saa og troe, at Oddo haver levet med Frode 6. Men da bliver han neppe en Orvar Odd, thi den ældste af dem haver maat leve med Frode 3, den mellemste med Harald Hilldirann og Sigurd Ring, og er den samme den sidste Sterkoddur, og den yngste i det 9 Sæculo, og er han Russernes Oleg. Schöning mener P. 250 og 251, at de Krigs-Bedrifter Saxo tillegger Erik den Veltalende, at have udrettet i Sverrige imod Kong Alrec, vedkommer denne Eriks Farfader Erik den Frækne. Naar saa er, da maae det være skeet i den rette Frode 3 Tid. Dog forekommer det mig noget betænkeligt, at Saxo der nævner Gestiblinde, Gothernes Konge, og han har efter Hervarar S. levet med Heidrec, altsaa med Frode 6, paa hvilken Tid ingen Alrec regierede i Sverrige, thi han levede rigtig nok med Frode3; Derfore skulde jeg snart troe, at Saxo havde uretteligen mænget Gestiblinde ind her. P. 212—214 holder Schöning for, at den store Krig, som Saxo vidner, at Frode 3 førte i Norge, sær paa Helgeland, tilkommer den rette Frode 3, og at Arngrim, en Svensk Kiæmpe, haver ved den Leilighed hiulpet ham, og faaet hans Dotter til ægte, men hun hverken hedet Ofura eller Eivor, da hun var af en gandske anden Familie. Jeg tænker at denne Arngrim kan have været en ældre Arngrim, end den som forekommer i Hervarar S., Frode 3.

og

Frode 3. og Stamfader til ham. Hans Kone kan gierne have hedet Osura, thi saa kalder Saxo hende, og er det ikke sagt, at Osura og Eivora ere eet Navn. P. 284 vil Schöning, at den første Erik den Veltalende fra Rennesøe skal have levet med Frode 4, og ved hans Hielp have bemestret sig sit Arve-Rige Hordeland. Har hans Farfader levet med Frode 3, saa bliver dette ikke urimeligt, men da maae man antage, at den ældste Erik fra Rennesøe, eller den Veltalende haver levet med Frode 4, og at om en Norsk Erik haver havt Deel i Frode 3 Krige i Norge, saa maae det have været Erik af Rennesøe hans Farfader Erik den Frække.

Ved nøye at læse og overveye, hvad Saxo P. 78 og 79 fortæller om Eriks Handeler i Danmark, hvorledes han fik Kongens Søster, og paa hvad listig Maade han overvandt Frode, saa er jeg næsten af de Tanker, at til ham sigtes ved Erik den Onde, som omtales i Hrings og Tryggves S., og siges der at have havt Rige i Danmark. Det Frode P. 79 kalder Ericum en Plebejus, forklarer Schöning T. 1. P. 342. Not. p. heel got, at derfore kan Erik dog have været af fornem, ja kongelig Slægt, saasom ingen var agtet anseelig udi de Tider, uden han beklædde Værdigheder, eller han og ved sære Fortienester havde giort sig navnkundig. Men at Schöning mener, at Saxo haver selv lagt Frode alle de Ord i Munden, som han der lader ham sige, tviler jeg høyligen paa, thi det lader at Saxo haver virkeligen her havt en Saga at gaae efter, thi større Lighed kan der ei være imellem noget, end imellem det, Saxo lader sig tildrage imellem Frode og Eric, og det som ofte fortælles i vore Sögur. Men det tilstaaer jeg gierne, at Saxo haver udvidet saadanne gamle Fortællinger, og udstafferet dem med adskillige Sentencer. P. 80 lader Saxo

Erik

Erik tale om Frodes tapre og uovervindelige Fader, og berømmelige Farfader. Dette passer sig baade paa Saxos egen Hypothese, hvorefter Frode havde Fridleif 1 til Fader, og Dan 3 til Farfader, saa og efter min, hvorefter Fridleif, som fordrev Hake, og ægtede Hrolf Krakes Dotter, var hans Fader, og Hrærec Hnauggvanbaug hans Farfader. P. 81 siger Saxo, at Frode gav Centurionatum til Eric, hvilket Schöning T. 1. P. 341 forklarer ved at han giorde ham til Landværns Mand. P. 82 fortælles, hvorledes den Norske Konge vilde, at Eric skulde selv beholde hans Dotter, da han dog friede for Frode til hende. Og heraf mener jeg at Forfatteren af Hrings og Tryggve S. haver taget Anledning, at tillegge sin Eric den Onde at have friet for sig selv til den Helgolandske Konges Prindsesse, da han var sendt i det Ærinde, at frie for en anden. Paa hvad Kant Göthar haver regieret, viser Saxo selv, ved at sige, at han gav Erik med det Landskab Lithar Fylke (ɔ: Lister); Thi man maae ikke agte, at Saxo synes at tale om alle saadanne smaae Norske Konger, ligesom de regierede over det hele, thi han var meget for at henføre sin Tids Indretninger til de ældre Tider. Dog taler han ogsaa om Konger i Thelamarken, og paa Helgoland. Det er mærkeligt, at Saxo lader Craca udgive sig for Søster af Gunvara, vel af samme Moder, men af forskiællig Fader, thi heraf slutter jeg at Frode 6 Moder, som jeg anseer for en Dotter af Hrolf Krake, har giftet sig igien efter sin Mands Fridleifs Død. Navnet af Brac, som Saxo P. 81 — 83 siger at have været Craca's anden Mand, kommer overeens med Brache, som han P. 9 siger at have været Fosterfader af Gramis Sønner. Da nu Brache haver levet med den rette Frode 3, saa kunde man derved let falde paa den Tanke, at Brac og han vare een Person, og at alt hvad Frode 3.

Frode 3.

Den trykte:	De skrevne:
P. 25 Storbyssum	fyrst storum asum, har 560 d. i stædet, hvilket og er mere antique, thi det første Ord røber en Alder af det 15 Sæculo.
Kastmol.	560 d. har i stædet Kesium oc allra hande vopnum
P. 29. c. 12. l. 1. landþs	þess er red fyrir Sigurdr sa er lengi hafdi fylgt Halfdani Kongi Branu fostra, oc toci han vid honum allvel. 560 d. (Heraf slutter jeg, at Sorles Saga er yngre end Halfdan Branæ Fostres, thi dette er taget af den).
P. 30. c. 14. letti han ei firr enn han kom til Danmerkur. Enn þvi riki stirþi Sigurdur.	Þorir kom til landz, sem fyrr var frasagt, litti Sigurd Kong. 560 d.
borgiani	Liþidonum, legger 560 d. til; (maaskee Liodtus)
P. 31. ok toku hofn viþ London	fattes i 560 d.
P. 36. c. 16. enn Svalur spratt	herfra fattes i 560 d, lige til nederst paa p. 42. og øverst paa p. 43. c. 19 og disse Ord: burt med öllu lidi sinu.
P. 57. c. 26. Enn Hogni giordi Þorir	Enn Hogni giordiz Kongr yfir Sviariki oc styrdi þvi allt til dauda dags, giordi hann Þori.

Vel ere der endda mange flere Afvigelser, heldst i Stilen, og Tingene undertiden kortere, og undertiden længere fremsatte, men de udgiøre ingen Hoved-Forskiæl i Tildragelserne selv. Overalt

bliver

boerne, ja han lader ham strax efter selv sige til den Slaviske Konge, at dette er hans første Krigstog. Hvorfore jeg slutter, at de frivilligen have fulgt ham, og derved bliver det troligt, at de Danske, som ei stode under hans Regimente, have og frivilligen fulgt ham. I den Beskrivelse som Saxo giør over Størrelsen af Frodes Krigshær og Flode, kiender man let, at han haver havt en gammel Poet for sig. Saxo lader Frode undertvinge Slaverne, men derved forstaaes uden Tvil ikkun de nærmeste i Wagerland. Hvad han siden skriver til Folkets Bagtale om deres Tyverie og Roverie, er enten foroget ved national Fordom, eller og for at skiule Frodes Grumhed. De Love Saxo P. 85 opregner, tillegger jeg ogsaa Frode 6, thi da han siger at nogle af dem endda giældte, da han skrev, saa er det meget rimeligere, at tillegge dem en Herre, som levede i det 6 eller 7 Sæculo, end en ældre Frode, ja endog Fridfrode, som levede ved Christi Tider. Frode 3.

Men nu kommer P. 86 2c. det allervanskeligste hos Saxo i Fridfrodes Historie, nemlig Krigen med Huner og Russer. Forhen har jeg altid været af den Mening, at dette vedkom ei de Danske eller nogen Frode, men at det hørte til Angantyr og Hlaudur Heidreks Søn, Konge i Reid-Gotland, hvorom tales i Hervarar S. Men ved nøye at overlæse baade Saxo og Hervarar S., synes mig nu at her tales om tvende forskiællige Tildragelser, som have intet ligt med hinanden, undtagen at Hunerne ere Fienderne hos begge paa den ene Side. Saasnart man dog vilde troe, at Saxo havde reent digtet Omstændigheder, for at faae dem til at passe sig paa sin Frode, saa behøvedes ingen mere Undersøgning; Men naar man antager, at han vel selv haver begaaet nogle Feyl af Vildfarelse, men at Grunden af hans Be-

Frode 3. retninger er sand, saa faaer Tingen en gandske anden Anseende, men da bliver det og vanskeligt, at udlede det sande. Udi Hervarar S. drage Hunere alene til Lands ind i Reid-Gotland, hvilket gaaer gierne an, dersom ved det sidste forstaaes Preussen og Lifland. Hos Saxo derimod gaaer ogsaa en Hunisk, eller rettere Russisk Flode imod de Danske, hvilket var nødvendigt efter begges Beliggenhed. Frode bruger ei alene sine egne Folk, men kalder ogsaa Norske og Slaver til Hielp. Dette passer sig paa hvad Saxo for har fortalt om Frode, men ikke paa en Reid-Gothisk Konge, heldst hvad de Norske angaaer. End mere Saxo anfører en Samtale i Vers imellem Erik og Olimar, en af de fiendtlige Konger, som ei findes i den trykte Hervarar S., ikke heller i Codices af dem. Og de Vers Saxo anfører, kan man være vis paa, at han haver havt for sig paa vort gamle Sprog; Og i det Vers nævnes Kong Olimar, og Frode, som Fridleifs Søn; Altsaa synes det vidst, at Olimar har fort Krig med Frode, og denne Frode kan efter alle Omstændigheder ei blive nogen anden, end Frode 6. Den Krig derimod, som Saxo P. 86 ꝛc. lader Frode og Eric føre til Lands imod Hunerne, og de store Erobringer han lader dem giøre der i Hunernes Land og i Rusland, kan ingenlunde passe sig paa saa liden en Regent, som Frode 6, og deri forekommer ogsaa adskilligt, som ligner det i Hervarar S. Hvad om man troede, at Frode i Sieland, og Angantyr i Reid-Gotland havde staaet i Forbund sammen mod Hunerne, thi begge havde Aarsag at frygte for dem; Frode, fordi han havde forskudt den Huniske Konges Dotter, og Angantyr, fordi han ei vilde overlade Riget til sin Broder Hlaudur, som var en Søn af den Huniske Konges Dotter. Har det nu været een Krig, saa kunde Saxo let blive ledet i Vildfarelse, og henføre alting til sin

Konge,

Konge, heldst han var en meget varm Patriot. Og som Reid-Gotherne vare beslægtede med de Danske og andre Nordiske Folk, saa var det ingen Under, at de giorde fælles Sag imod saa fremmede og grumme Fiender, som Hunerne, der havde fordrevet deres Landsmænd Gotherne ude ved den sorte Søe. Og at dette kan gierne gaae an i Henseende til Tiden, kan erfares af hosfølgende Schema Genealogicum, hvor vore Konger ere tagne af Langfedgatal hos Langebec T. 1. P. 6., af Hrolf Krakes S., af de af vore Kroniker, som have Fridleif, og af Flateyar-Bogen, og de Reid-Gothiske Konger af Hervarar S. P. 179. Frode 3.

1 Frode Frækne,
Konge i Dannemark.

2 Ingiald. — 2 Halfdan. — 2 Frode.

3 Hrærec. — 3 Halfdan. — 3 Helgi. — 3 Hroar. — 3 Heidrek, gift med en Dotter af Humble, Konge i Hunaland.

4 Fridleif, gift med Hrolfs Dotter. — 4 Hroar. — 4 Hrolf Krake. — 4 Agnar. — 4 Angantyr, K. i Reid-Gotland.

5 Frode. — 5 Valldar, K. i Skaane. — 5 Filia, gift med Fridleif. — 5 Heidrek Ulfhamur.

6 Halfdan. — 6 Harald Gamle. — 6 Hilldur. — 6. Hiorvard.

7 Hrærec Slaungvanbaug. — 7 Halfdan Snialle. — 7 Hervor, gift med Hogni.

8 Harald Hilldetann. — 8 Ivar Vidfadme.

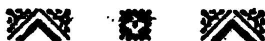
Heraf sees at Angantyr, Kongè i Reid-Gotland, kan gierne have levet med Frode, thi med Valldar, som er i lige Linie med Frode, er det vidst at han, og den Huniske Konge Humble, som han førte Krig med, levede; Altsaa er det og ganske rimeligt, at Angantyrs Sønne-Dotter blev gift med Valdars Søn Harald. Vel sandt at Angantyr og Heidrek Ulfhamur regierede længe efter Hervarar S., men Harald kaldes og den Gamle af vore Skribenter, og derfore er det ikke utroligt, at han i sin Alderdom haver ægtet Hilldur, men da Ivar Vidfadme er den 8 i sin Linie, og levede

Frode 3. dog med Hrærec den 7 i sin Linie, saa maae man antage, at Frode Fridleifs Søn haver regieret længe, hvortil og er Anledning i Saxo. Halfdan Snialle synes og ikkun at have levet kort, og derved kunne disse to Linier bedre foreenes sammen. Ved nøye at oversee dette Slægtregister, falder der mig ind om Halfdan i Grottasang, som blev dræbt af Frode, og han igien af Rolf, ei er Halfdan Ingialds Søn, som for Slægtskab og sin Alders skyld er bleven beskikket til Rolfs Formynder, og om Frode ei har været en Søn af Hrærec, og Broder af Fridleif, som derpaa har revet Leyre, og endeel af Riget til sig, og er siden bleven dræbt af Hrolf, hvorover hans Broder Fridleif venteligen har taget Flugten til Norge. Da troer jeg og at Hroar Valldars Fader er den, som haver bygget Roskilde, og at Rolf har for hans Faders Halfdans skyld undt ham at boe der, og have et lidet Rige, og denne Hroar troer jeg at være den Roe, som efter Saxo P. 28 blev omkommet af den Svenske, rettere Gothiske Kong Hothbrod.

Jeg undrer mig paa, at Benzelius i Utkast til Svenska Folkets Historia P. 74 henfører Slaget imellem Angantyr og Huner til at være skeet ved Floden Tanais, da dog Dunhede i Hervarar S. snarere betegner Duna-Floden i Reid-Gotland. Naar der i Hervarar S. P. 128—130 siges, at Olufa, en Dotter af Hake, Konge i Saxen, blev gift med Heidrec, Konge i Reid-Gotland, og dette Saxen legges ved Søen, saa troer jeg, at derved forstaaes Holsteen og Wagerland, i hvilket sidste maaskee endda ingen Vender vare komne ind. Da nu Heidrec har efter nysanførte Schema kunnet leve med Helge, og det lader, at han blev meget gammel, saa skulde jeg næsten troe, at denne Olufa,

som

som efter Hervarar S. blev tilbage i Saxen hos sin Fader, har været den Saxiske Dronning Olufa, som den Danske Kong Helgo, Rolfs Fader, besvangrede, thi Sæderne komme vel nok overeens i hendes Person. Vel sandt, at Snorro T. 1. P. 38 kalder denne Dronning Alofs (eller Olufas) Mand Geirthiof, Konge i Saxen, men det kan gierne være, at hun haver giftet sig, efterat hun var bleven forladt af Heidrek. Den Samtale, som Eric siden havde med den Huniske Konge Hun efter Saxo P. 86 og 87, troer jeg derfore, siden Huner nævnes, at være den, som Gizur, udsendt af Angantyr, førte med Hlaudur, Angantyrs Broder, der anførte den Huniske Krigshær, thi der er noget ligt imellem dem, heldst i Henseende til Hunernes store Antal. Desuden staaer ogsaa noget mere herom i visse Codices af Hervarar S. end i den trykte. Saxo kan og have havt Beretninger, som i noget have været forskiællige fra dem vi nu have. Imidlertid troer jeg dog, at enten haver Saxo selv her forvildet sig, eller og er det urigtigt i den Codex, hvorefter han er trykt, thi efterat han haver talet med den Huniske Konge P. 86, som anførte Hæren til Lands, giver han P. 87 Frode Efterretning om Flodens Tilstand, hvilket uden Tvil burde have staaet P. 86, strax efter Samtalen imellem ham og Olimar, og P. 88 spørger Frode ham om Tilstanden af Olimars Hær, som dog anførte Floden, og derpaa svarer han om en Hær til Lands, hvorfore jeg troer, at dette sidste bør staae P. 87 efter Samtalen imellem han og Hun. Hvad Slaget angaaer P. 87 imod Olimar og den Russiske Flode, da tænker jeg, at det vedkommer Frode 6, saa og de Love, som Frode strax derpaa skal have givet. Det uhørlige Antal af Døde viser, at dette er taget af en Poet. Af Lovene seer man, at det haver da været brugeligt baade at begrave Frode 3.

de

Frode 3. de Døde heel og holden, og atbrænde dem. De Ord P. 88: Jamqve cuncti Ruthenorum Reges, Olimero Dagoque exceptis, Marte conciderunt, staae uden Tvil paa et urigtigt Sted, og skulde jeg snart troe, at det følgende Ord Bella er rigtigt, og at der bør staae conjugia, thi hverken synes mig at det hænger sammen med det efterfølgende, og desuden skulde jeg neppe troe, at Frode havde befalet de overvundne Russer at føre Krig paa Dansk Maade, ei heller indseer jeg fuldkommen hvad det vil sige. Det følgende Vers kommer og overeens med Gizurs Tale i Hervarar Saga. Den Hunger, som derefter berettes, at den Huniske Hær led, tales ikke om i Hervarar S., men er dog troelig, siden deres Hær var saa stor. Mærkeligen siges der, at de droge igiennem Ørkener og Moradser, thi det sidste synes mig at pege paa Litthauen og desEgne. Ved disse Huner forstaaer jeg ikke Avarerne, som da boede i Pannonien, ei heller de rette Huner, som boede ved Mæotis, men nordligere Huner i Nord-Rusland, om hvilke nogle af vore Islandske Geographier tale. Den Poet Ugger, som skal have levet usædvanlig længe, mener Penant i voyage to the Hebrides P. 299 og 300 at være opsat en stor Steen til Ære ved Kingsburg i Skotland, som kaldes Uggs Steen. Dette er vel mueligt, men Spørsmaal om Uggur ei er Odins Tilnavn Ygge i Kenningar, hvilket betyder den, som nøye overveyer, og at den gamle Poet, som Saxo har fulgt, haver herved villet give tilkiende, at Krigens Gud og tilligemed Lykke og Seyer forlode Hunerne, og at Frode derimod vandt, ved det han nøye overveyede alle Ting, og paa den Maade fik Frode ved Ugger at vide, som Saxo skriver; alt hvad Hunerne foretoge sig. Er nu Ugger Othin, saa kunde allerbest om ham siges, at han var af en ubekiendt og usædvanlig Alder. Forommeldte

Uggs

Uggs Steen i Skotland kunde da og henføres til Odin. Udi N. 748. P. 192 i Edda, skrives dette Odins Tilnavn Yggr, hvilket nærmer sig saa aldeles Uggr, at man ei eet Øyeblik bør tvile paa, at jo Ugger er Odin. Altsaa bliver af dette, saavel som af mange flere Stæder klart, at Saxo har havt mange skiønne gamle Efterretninger, men som han ofte har ilde brugt, fordi han var langt mere erfaren i den Latinske, end i den indenlandske Litteratur, og hans Islænder Arnold ei heller nær havde den Indsigt i den sidste, som han burde have, hvortil kom, at Kenningar endda ei vare skrevne, saa at man ei havde paa eet Sted samlet alle Odins og Gudernes Tilnavne, saa at det var da meget møysommeligt at vide og oplede dem alle, og dertil hørte en langt større Kiender, end enten den gode Arnold eller Saxo var. Frode 3.

P. 88 beretter Saxo, at Hithin, Konge i Norge, kom til Frode. P. 89 giør han Högin ɔ: Hogni til en liden Konge i Jylland, og P. 90 lader han dem stride sammen i Anledning af Hilda. Det kan gierne være, at Hithin er kommet til Frode 6, men det maae da være skeet i Slutningen af hans Regiering, thi 24 Aar efter Fridfrodes Fald, som Saurla Hattr siger, hvorved Frode 6 maae forstaaes, kom han til Danmark, og dræbte Kong Halfdan, hvorved da maae forstaaes Halfdan, Frode 6 Søn, og denne Halfdan var Fader til Hogni, som var giftet med Hervor, en Sønne-Dotter af Heidrek Ulfhamur, Konge i Reid-Gotland, altsaa var hun i lige Linie med Hrærec Slauggvanbaug, Halfdans Søn, og Hogni Broder, og da Hrærec levede med Ivar Vidfadme, hvilken endda levede omtrent ved Aar 690, saa sees heraf, at Hogni gierne kan have levet til Aar 700, da Willebrordus var her inde, og altsaa blive Ungendus i Willibrordi

Frode 3. vita, og Ungvinus hos Saxo. Men har da Hithin levet med Hogni og Hræree, og ogsaa med deres Farfader Frode, saa maae han dog ikkun være kommet til Frode i hans sidste Regierings-Aar. Det Saxo gior Högin til en liden Konge i Jylland, passer sig ogsaa heel vel paa Ongendus, og ligesaa paa Hithin, at han gior ham til Konge i Norge. Imidlertid er jeg for det Navn Hildurs skyld, som gives Krig af gamle Poeter, meget tilbøyelig til at troe, at der i en ældre Frodes Tid haver levet en Hildur, og at Slaget for hendes skyld er da skeet mellem en Hithin og en Hogni; men saa langt tilbage i Tiden, som til Fridfrode, tor jeg ikke gaae, men da Frode 4 og havde i Norge at bestille, saa vil jeg snarest henføre det til hans Tid. P. 89 beretter Saxo, at Frode lod en Flode legge ind i Elven, for at hindre, at Fremmede ei skulde stimle ind i Landet, da der forhen var Mangel paa Fødevahre. Dette kan og gierne henhøre til Frode 6, thi endskiønt han ikke eyede den Cimbriske Chersonesus, saa kan og dette med en Slags Føye tilskrives ham, saasom han var den fornemste af de Danske Konger, og uden Tvil Anfører for al den Danske Magt imod Hunerne. Derefter fortælles, at Frode sendte adskillige om for at samle Proviant; Deriblant nævnes Olimar, som efter det tabte Søeslag maae have slaget sig til Frode 6, thi de 30 Konger, som fulgte Frode, stode ikke alle under ham. Saxo siger selv: Triginta Reges seqvebantur Frothonem, qvi ipsum amicitia vel obseqvio colerent, og hertil kan ingen bedre Leilighed findes end i Frode 6, da det store Forbund blev efter min Hypothese sluttet imod Hunerne. I Anledning af denne Søgning efter Proviant skal Roller have ihielslaget Arthor, Konge i Søndmør og Nordmør, om hvilken Schöning lykkeligen formoder, at han haver stammet fra den navnkundige

tiske Konge Arthur; Tiden tillader det gierne. Ved denne Lei- Frode 3.
lighed er maaskee Hithin kommet i Kundskab med Hogne, og ved ham med Frode. Han bor maaskee søges paa Rügen, thi tæt ved den ligger et Hiddensee ɔ: Hiddensøe (7), thi da er han seilet nord efter til Danmark. Den store Handel, som i senere Tider dreves i de Egne, heldst i Julin, med Garde-Rige, som vore Fædre blandede undertiden med Grækenland, har maaskee givet Anledning til at troe, at Hedin var saa langveys fra, allerheldst Saurla þattr er opskrevet i seene Tider. Olimar ihielslog Thor den Lange, Jamternes og Helsingernes Konge, og tvende andre Duces af en mindre Magt; (ikke skulde jeg troe, at ved Thor den Lange forstodes her Thor Helsing, en Søn af Ketil Jamte, som først bebygde Jamteland, ligesom Sønnen Helsingeland; Schöning udi Norske Historie T. 1. P. 190 er af den Mening, at Thore Lange er Thorer Helsing, og sætter han den sidste i det 3 Sæculo med Frode 3, og gior ham til en Sønne-Søn af Ketil Jamte; men herover maatte man flotte den Huniske Krig til Frode 3, hvortil vel vare desuden nogle flere Grunde, men da de vigtigste dog ere for Frode 6, saa vil jeg af den Aarsag snarere ansee Thor Lange for en anden end Thorer Helsing, men som dog maaskee har kunnet stamme fra ham). Samme Olimar, bliver Saxo videre ved, indtog Estland, Øland, Curland og Øerne ved Sverrige, og var en navnkundig Overvinder af Barbariet; han kom derfore og med 700 Skibe tilbage, og med dobbelt saa mange, som han var gaaet ud med. Ved nøye at overveye dette er jeg af den Tanke, at Olimar har været Konge i det rette Garde-Rige, hvor Aldeigeborg, Holmgard og No-

 vogrod

(7) Wackenroders Rügen p. 345. Schwarz Geographie P. 135 og 214.

Frode 3. vogrod laae, hvad enten Indvaanerne deraf have da alerede hedet Russer eller ey, hvorvel jeg er meest tilbøyelig til det første. Saxo kalder ham P. 46 Regem orientalium, hvorved dog Estland ikke kan forstaaes, efterdi han siden indtog det, og vidner, at Erik traf ham ikke langt fra Russia, ja P. 87 kalder han den Flode, som han anførte, Ruthenorum classem, og ved Ruthener kan han efter det foregaaende og alle Omstændigheder ei forstaae nogen anden end Russer. Heraf slutter jeg, at Olimar og Folket have været beslægtede med de Nordiske, hvortil ere desuden mange andre Grunde, som jeg fornemmeligen haver anført i min 6 Tome, og at han i Førstningen haver maat vige for Hunernes Overmagt, og i visse Maader staaet under dem, og figte imod sine egne Landsmænd og beslægtede, men at han, glad ved at slippe dette Aag, haver, da han mærkede at det begyndte at dale med Hunernes Magt, giort Forbund med Frode og Angantyr. Derfore maae man ei heller tænke, at alle de Lande, som han og de flere indtoge, ere blevne Frode underlagde, som dog Saxo, forført af Kiærlighed til sit Fæderneland, haver tænkt; Nei, de beholdte dem for sig. Af det han erobrede Curland, Estland, skulde jeg ogsaa slutte, at de Finske og Lettiske Folke-Slægter holdte med Hunerne, og at de da alerede stærkt begyndte at indtage Landene ved Østersøen. P. 88 siger Saxo heel mærkeligen, at Hunerne paa deres Marche, da de geraadede i den stærke Hunger, hverken sparede Heste eller Asener, hvilket sidste beviser for mig, at disse Huner maae have egentligen boet ved den sorte Søe, og være komne langt fra, hvorvel deres Magt strakte sig ogsaa gandske nord paa i Rusland og ind i Polen. Ved nøye at overveye alle disse Ting skulde jeg næsten troe, at disse Huner have været de i Middel-Alderens Historie saa berømte

te Chazarer, hvilke i det 6 Sæculo boede efter Thunman i Geschichte der östlichen Europäischen Völker P. 69 under Preussen og Kurland, og strakte sig hen til Bulgarerne, som boede norden for den sorte Søe, og denne Beliggenhed kommer vel overeens med det nogle Islandske Geographier sætte Hunaland østen for Reid-Gotland, naar ved det sidste forstaaes Preussen, Curland og Lifland. Thunman P. 103 lader Chazarerne indtage i det 7 Sæculo Ungrernes Land norden for den sorte Søe; (og er det desuden bekiendt, at Crim og Cabarda vare Hoved-Landskaber i Chazarernes Rige). P. 111 mener han, at de en Tidlang have været fordulgte under Hunernes, Ugurernes eller Alanernes Navn (da de havde staaet under Atila, og ellers længe under Hunerne, og de desuden vare en Tyrkisk Stamme, saa bliver det rimeligst, at de have været fordulgte under Hunernes Navn, allerheldst mange blandede ogsaa sammen Huner og Tyrker). P. 112 viser han, at de i det 6 Sæculo strakte sig lige til de Caspiske Porte. (Hvor let var det da ikke for saadan et Folk, at faae Asner nok, fra Persien ꝛc). P. 113, de streifede endog ind i America. P. 114 forkaster han vel Agazzirernes eller Chozarernes Sæde efter Jornandes imellem Esthier og Bulgarer, men da alt hvad vore Gamle tale om Hunerne, gior det troværdigt, saa er og bliver det ikke urimeligt. P. 117, deres Hovedstad laae ved Udløbet af Wolga, i det Caspiske Hav. P. 133 i det 8 og noget hen i det 9 Sæculo strakte deres Herskab sig over Landene ved Nieper, Desna, Sosha og Oka. Vel kunde man og falde paa de Tanker, at disse Saxonis Huner vare Avarerne, som just i det 6 og 7 Sæculo vare meget mægtige. Nu var deres egentlige Sæde vel i Pannonien, men de strakte dog ofte deres seyerrige Vaaben langt ind i Tydskland og Frankerige, ja Frode 3.

 lige

Frode 3. sige til Thüringen, Westphalen, Brabant ꝛc. Det er derfore ikke utroligt, at de og da havde kundet true enten Jylland eller Preussen med Indfald, (hvad for et man nemlig vil ansee for Reid-Gotland), men paa den anden Side bliver det ikke troligt, at de have strakt deres Magt til Curland, Estland, Novogrod, allerheldst man slet intet veed derom. P. 89 beretter Saxo fremdeles, at Frode udsendte Kong Oenev, og Glomer, den fornemste af Søerøverne til Orkenøerne, for at indsamle Proviant. Disse skulle tilligemed Hithin og Hogin have indtaget Orkenøerne, og derpaa med 900 Skibe være komne tilbage. Roller, Olimar og disse skulle have tilhobe indtaget 20 Riger, og bragt 30 Konger til at slaae sig til de Danskes Partie imod Hunerne. (Saa mange Skibe og saa mange Konger ville vel synes utroligt i den Tid; Men man maae betænke, at de fleste Skibe vare da smaae, og at Kongerne havde ikkun smaae Egne at regiere her over, samt at mange vare ikkun Søe- og Hær-Konger. Disse tvende Oenev og Glomer haver jeg ellers ikke fundet hos Islænderne, Glomer eller Glumer er vel et bekiendt Navn hos dem, men udi senere Tider. Hvad Saxo siden beretter om Krigen imellem Hunerne og de Danske, og om de store Erobringer, som der skeede, tilskriver han vel Frode, men uden al Tvil tilkommer det Angantyr. I det mindste har han havt den fornemste Deel deri. I den første Dag bleve de 3 fornemste Floder i Rusland, (dette saavelsom det efterfølgende viser altsammen, at Krigen er fornemmeligen gaaet for sig imod Rusland), saa fyldte med døde Kroppe, at man kunde gaae over dem, og Marken ligeledes paa en Længde af 3 Dages Reise til Hest. Efter 7 Dages Træfning faldt Kong Hun. Hans Broder af samme Navn overgav sig derpaa med sine Folk. 170 Konger, som enten vare Huner,

eller

eller og havde stridet under dem, overgave sig derpaa til Frode, Frode 3.
(hvoraf sees Hunernes vidtstrakte Magt; dette vedkommer ellers uden Tvil Angantyr, efter foranførte Sætning, at Søe-Krigen vedkommer Frode, og Land-Krigen Angantyr). Frode kaldte derpaa Kongerne sammen, og paalagde dem, at regiere alle efter een Maade. Olimar satte han over Holingard, (skal være Holmgard, og er det første en Trykfeyl i Ascensii Udgave, som siden er bleven igientaget i alle Udgaver, men snart maae man slutte, at Olimar ei før har regieret der, med mindre Hunerne havde taget det fra haim), Oenev over Conegard, (hvilket upaatvileligen er Cajanernes eller Qvænernes Land, som da, ligesom nu omstunder, beboede en stor Deel af Finland), den fangne Hun over Saxen; (hvorved førstaaes kun Saxen norden for Elven, thi der er forhen ikke talt noget om, at Frode havde indtaget Saxen), Revil over Orkenøerne; En vis Domar over Helsinger, Jamter, Jarnberer, (hvilket er en Deel af Dalekarlien, og forekommer under Navn af Jarnbera Land i Kong Sverres Saga), og begge Laplande, (hvorved maaskee forstaaes baade Field- og Søe-Lapland), og Dag Estland, (om hvilken Dag han forhen P. 88 haver sagt, at han tilligemed Olimar var alene overblevet af de Russiske Konger i Søeslaget imod Frode; Jeg finder i det 8 Sæculo en Dagstig, Konge i Rysaland, som uden Tvil er Rusland, som maaskee har stammet fra denne Dag, see min 6 Tome P. 404; Mærkeligt er det, at alle disse Navne Dag, Dagstig ere Nordiske). Alle disse Konger paalagde Frode Skat, paa visse Vilkaar, leggende saaledes Pligt til Lehnet, (saa oversætter jeg, obsequium beneficio applicans). Frodes Rige begreb nu i sig alt Landet fra Ruscia øster paa, og indtil Rhinen imod vester. (Det er utroligt og urimeligt, at tilskrive Frode alt dette,

Frode 3. te, men jeg troer at de forbundne Konger tilsammen have giort denne Deling). Og da vil jeg nok troe at Frode har indsat Revil, Domar og Hun. Mærkeligt er det, at alle de Riger, som Frode siges at have sat Konger over, laae i nord Rusland, og ei langt fra Reid-Gotland. Naar man med denne Saxos Fortælling om Feltslaget vil sammenligne Beskrivelsen i Hervarar S. C. 19. P. 275 og 276 om Slaget imellem Angantyr, Konge i Reid-Gotland, og Hunerne, da skal man finde at det er det samme. Det stod paa Dunhede, (som venteligen har havt Navn af Floden Duna), Hunerne havde Halvparten saa mange Folk mere end Angantyr. Efterat de havde stridet den gandske Dag, droge de om Aftenen ind i deres Telter. Saaledes stridde de i 8 Dage, uden at nogen Hovding blev saaret, eller man vidste Tallet paa dem, som fulde, Nat og Dag komme der Folk til Angantyr, saa at han nu havde ei et mindre Antal end i Forstningen. Hunerne stridde mandeligen, thi de vidste at der var ingen Naade at vente, og at Goterne gave ikke Qvarteer; Og Goterne (her kaldes de heel mærkeligen Gauter, men i 202 k Goter), stridde for deres Frihed og Fæderneland. Imod Aftenen vigede Hunernes Slagtorden tilbage, og da Angantyr saae det, gik han ud af Skioldborgen, og fremmerst i Troppen, og hug baade Mand og Hest. Da blev Skioldborgen brudt for de Huniske Konger; Begge Brodrene fegtede sammen; Baade Hlaudur og Humle fulde, og Hunerne toge Flugten. Goterne giorde da saadant Nederlag, at Strømmene standsede og forlode deres gamle Løb, og Dalene bleve opfyldte af Heste, døde Mænd og Blod. Enhver indseer letteligen, at dette Slag er hos Saxo og i Hervarar S. det samme, og at de begge have øset af een Poetisk Sagn. Da nu Saxo sætter Walpladsen udtrykkeligen i Rusland, saa viser dette Beliggenheden

heden af dette Reid-Gotland. Da vi af denne vigtige Hervarar Saga have adskillige Codices, saa vil jeg nu anføre, hvilke Forandringer og Tillæg der forekomme i dem. Først vil jeg handle om Rimur af Hervor, hvilke Asmund Sæmunds Søn haver skrevet, en Mand som nok levede i det 16 Sæculo, men som haver sammensat dem efter ældre Codices af Hervarar S. Af ham have vi tvende Codices N. 614 og 612 B, begge i 4to. Den sidste er inddeelt i 20 Rimur, og har efter min Afskrift 258 Sider. Ved Slutningen staaer Anno 1656, og at den er udskrevet efter Asmund Sæmunds Søn egen Haandskrift, som vel er det Aar, da Codex er skrevet. I Almindelighed maae mærkes, at disse Rimur med mange Ord og lang og megen Morale forøge de Gamles Beretninger, saa at ikkun besynderlige Omstændigheder og Navne bør i dem tages i Betragtning, og man alene om dem troe, at de ere tagne af ældre Codices. I 15 Rimur P. 189 siges, at Hlaudur havde 30 Svenne med sig, da han besøgte sin Broder Angantyr, for at kræve Fæderne Arv. I 16 Rimur P. 198 siges, at alle Huner indtil 60 Aar bleve opbudne, hvilket ogsaa berettes i N. 345. Skoven, som skilte imellem Gotta og Hunaland, kaldes P. 199 og 200 Myrkvidur, ligesom i N. 345. 582. 203 og 202 k, hvorimod i den trykte staaer Einerkundur. Nu kaldtes vel den store Skov i Holsteen ligeledes Mirkvidur, saa at dette Stæd kunde derfore bruges til at bekræfte den Sætning, at Reid-Gotland her var Jylland, og at Hunaland burde søges i Tydskland, ei langt derfra. Dog Mirkvidur er efter sin Etymologie et almindeligt Navn paa alle store og tykke Skove; Og i Rusland og Litthauen findes nok af den Art. Hvor der i den trykte Hervarar S. C. 19. P. 174 staaer Dilgiu, staaer her derimod i 47 Rimur P. 212 Dyngiu. I det 18 Rimur tales om en Frode. 3.

 vis

Frode 3. vis Herlaug, som med en Krigshær kom Angantyr til Hielp, og hvis Søster var Moder til Hervor; Altsaa bliver Herlaug den, som i Sagan C. 3 omtales at have været en Søn af Hrælaugr, Konge i Garde-Rige. Efter Riget kunde man maaskee giøre ham til Olimar, men Navnet er alt for forskiællig. I 19 Rimur P. 242 fortælles, at Kong Humli dræbte Ormur, Hervors Foster-Fader; P. 246, at af Hunerne ikkun levede efter 300, af Angantyr og Herlaugs Hær derimod 15000. Rimur 20. P. 250, Valpladsen havde 8 Mile i Omkreds; Angantyr lod hæderligen begrave de Døde. Det kaldes nu Tydskland, som da kaldtes Huna og Gottaland, hvilket sidste ogsaa staaer i N. 345. P. 389, som viser, at man ei bør forkaste alt, hvad som staaer i disse Rimur, endskiønt det nu ei findes i Codices af Hervarar S. Dette Stæd er ellers imod dem, som giøre Reid-Gotland til Jylland, men synes derimod at vise, at det bør søges i Meklenborg, ligesom Hunaland i Westphalen. Den sidste Codex af Rimur kommer i alle Ting overeens med den nu anførte, undtagen at Orthographien er anderledes. I den trykte Hervarar S. siges P. 175, at Gissur sagde, ikke skræmme Hunerne os, eller deres Horn Buer; Hvilken sidste Omstændighed beviser for mig, at disse vare virkelige Huner, thi Bue var deres fornemste Gevæhr. Af Hervarar S., eller og Heidreks, som den i nogle Codices kaldes, have vi følgende: N. 354, som dog ender i Begyndelsen af Gestur Blindes mørke Taler, er altsaa defect og har intet om Striden med Hunerne. Jassar Fiælde, som nævnes i trykte P. 174, og i N. 202 k, 345, og 582 vise ogsaa, at Reid-Gotland kan ei her være Jylland, hvorvel det maaskee ogsaa vanskeligen nok skulde findes i Nærheden af Lifland. N. 582 kommer meest i denne Krigs Beskrivelse overeens med den trykte, og

har

har intet af det, som staaer i Rimur. N. 544 er en god Membran, men ender beklageligen i Begyndelsen af Gestur Blindes mørke Taler. N. 354 er ikke andet end en Udskrift af den. N. 345 er vel ikkun paa Papiir, men har baade den Fordeel, at Sagan er her gandske fuldstændig, saa og at adskillige vigtige Læsemaader findes i den, saaledes siges P. 343 efter min Afskrift at Angantyrs Hær bestod af 50000 Mand; Var nu Hunernes Halvparten saa stor, saa bestod den af 75000; og dette er troværdigt, det øvrige er poetisk amplification; Saaledes siges i denne Codex selv P. 344, at 7 Huner vare om 1 Gother. Af denne Codex eller lige saadan en, har Forfatteren af Rimur taget sit, thi det staaer altsammen deri. P. 348 udgives Herlaugs Hær for 60000. P. 350 siges, at dette Slag er det største, som gamle Sögur melde om at være skeet norden for Havet. Forstaaes Østersøen ved dette Hav, da synes Scenen at maae sættes i Sverrige. P. 359, Begravelses Høyene sees endnu paa det Stæd, hvor Slaget stod. Tydskland deeltes i 12 Kongeriger, ligesom Norge. P. 360, Angantyr lignede meget Haufudur sin Farfader (Afa). Alle disse Codices ere i 4to. N. 203, 192 og 202 k ere i Folio, og komme i Slaget meest overeens med den trykte. Skade er det, at N. 15 i Antiqvitets Archivet i Stokholm ender med den Tale, som Hlaudur og Angantyr havde sammen, da den første krævede sin Fæderne Arv. Mærkeligt er det, at det lidet Fragment af denne Saga hos os i N. 359, 4to ender paa samme Stæd, og er dog ved adskillige Forandringer aldeles ingen Udskrift af den. Foruden dette Fragment ere i N. 359 to Codices af Hervarar S. Den ene med Asgeirs Haand, og kommet fra Torfæus. Den fortæller først som Hervarar S. og siden som Heidreks Þattr. Den er gandske incomplet. Den anden Frode 3.

Frode 3. begynder ligesom Heidreks Þattr. Ved Slutningen af det 11 Capitel staaer, at Heidrek borttog Sifka, en Dotter af Humli, Konge i Hundland, avlede Hlaupr med hende, og sendte derpaa hiem, og siden følger hvad der staaer i den trykte om Saxen. Det samme staaer i N. 193. A. 203. 202 k, alle i Folio, 355 og 591 k. Det er ellers mærkeligt, at Saxo haver saa meget, heldst i Henseende til Kongerigenes Uddeling, som aldeles ikke staaer i nogen af nu værende Codices af Hervarar S., og som dog er saa passende paa alle Omstændigheder, saa at man ei bør tvile paa, at det jo er rigtigt. Sagen er denne, at vi nu omstunder have ingen Islandsk Codex, som rekker op til Saxonis Levetid, saa at man kan være vis paa, at Saxo haver i de ældste Tider havt mange bedre og rigtigere Traditioner, end som nu forekomme i mange Islandske Codices, men som han dog ofte haver fordærvet ved sine egne vrange Hypotheser.

P. 89 og 90 fortæller Saxo omstændelig Anledningen til Krigen mellem Hithin og Högni, som gandske vidst er meget rimeligere, end den som forekommer i Saurla Þattr. Han beretter, at de først holdte et Slag sammen, hvorudi Högni blev overvundet; Siden ginge de i Tvekamp, hvor Högni skiænkede Hithin Livet, som han kunde have skilt ham ved, og siden sloges de atter sammen paa Hithinsøe, og bleve begge paa Stædet. Og at han mener samme Tildragelse, som den der forekommer i Edda, og Saurla Þattr, sees unægteligen deraf, at han fortæller, Hilda skal af Begiærlighed efter sin Mand have ved sine Vers hver gang have opvakt de Afdøde, til at fornye Striden igien. Da nu dette kan for ovenmeldte Vers af Brage den Gamle, ei vel henføres til Frode 6, saa kan det nok ikke henføres, uden til

Frode

Frode 4. Ved Hithinsoe forstaaes uden Tvil Hissing; Maaskee de kunne have stridet sammen paa en af Orkenoerne, hvilket jeg ikke tor vel nægte i den forste Tvekamp. Frode 3.

P. 90. Den Gestiblinde, Gothernes Konge, Saxo der taler om, maa henfores til Heidrecs Tid, saafremt det er den samme, som omtales i Hervarar S., og som udgives der for en Gother. Men der siges ikke at han var Konge, ei heller tales om nogen Krig, eller at den Svenske Kong Alric da levede. Jeg skulde derfore ansee disse tvende Gestiblinder for to adskilte Personer, og henfore Saxos Gestiblinde til Frode 3, thi Alric levede med ham. At Frode sendte Gestiblinde til Hielp den Skaaninger Skalk, og Eric, synes at passe sig paa en Dansk Konge. Men underligt er det, at han lader Alrics Son regiere over Wermer og Solovinger, thi de forstes Land var neppe endda beboet. Schöning formoder i N. H. T. 1. P. 252 og 253, at Gunthion er Gunthiof, en Son af den bekiendte Frithiof, og om hvilken ellers intet tales hos de Islandske Skribenter. Tiden treffer ind, saa og at hans Fader haver engang været Forstander i Riget Alfheim. Man maatte da sige, at Gunthiof havde ægtet Alrecs Dotter. Det er vel og mueligt, at noget af Vermeland og Solloer kan fra de ældste Tider have været bebygget, thi at Lande, som laae saa nær Alfheim, Vester-Gotland og Raumarike skulde have ligget aldeles ode indtil i heel sene Tider, er ikke troligt. P. 359 formoder Schöning, at Saxo haver af Vildfarelse tillagt Vermeland, fordi det i senere Tider var foreenet dermed. Stephanius gior i Noten P. 125 den Formodning, at Heidrec i Hervarar S. er maaskee Alric, eftersom Heidrec havde bestandige Stridigheder med Kong Gesturblinde. Men i Hervarar S. kaldes Gesturblinde

 blinde

Frode 3. blinde ikke Konge. Sverrige maatte da og giøres til dets Reid-Gotland, for hvilken Mening vel ere nogle Grunde, men langt flere og vigtigere derimod.* Dernæst omkom Heidrec ei paa den Maade, som Saxo fortæller om Alric, thi han blev i Tvekamp imod Eric, som blev dødeligen saaret. Ved denne Eric forstaaer Schöning P. 250 den Norske Kong Eric den Frækne, hvis Levetid falder vel nok ind med Frode 3, naar den sættes i Slutningen af hans Regiering. Men naar jeg betragter, at efter Thiodolf sløge de tvende Brødre Eric og Alrec hinanden ihiel, saa er jeg mere tilbøyelig til Lagerbrings Mening, at Alrec er ikkun bleven dræbt, men Eric dødeligen saaret, saa at man har troet ham at være død, hvilket ogsaa Saxo siger, at Rygtet derom var kommet for Frode. Paa denne Maade kan Saxos Fortælling staae ved Magt, naar Eric giøres til en indfød Svensk, men paa den anden Maade bliver den gandske falsk, thi efter Thiodolf blev Alrec ei ihielslaget af nogen Norsk Eric, men af sin egen Broder. Paa denne Maade siger Saxo bleve Sverrige, Wermeland, Helsingland og Solloer, (som han her latterligen, af Begiærlighed efter at skrive purt Latin, kalder Insulas solis), lagde under Frodes Herredømme. Og satte Frode ham ei alene til Regent over dem, men endog over Helsingeland. Her glemmer den gode Saxo sig gandske, thi det havde han to Linier tilforn alerede givet ham), begge Laplande (det har han forhen givet Dimar,) Finland, og Estland, (det har han og forhen bortskiænket til Dag) paa Vilkaar at give ham deraf aarlig Skat. Da Saxo støber 2 Eriker sammen til een, som have levet under Frode 3, 4 og 6, og ligeledes disse 3 Froder, og da den mellemste og sidste Erik have tient vore Konger, saa er det ingen Under, at han vrangeligen haver anseet den indfødde Svenske Kong Erik

for

for en Lehnsmand af vor Konge. Men naar han mærkeligen legger til, at denne Erik var den første Svenske Konge af det Navn Erik, og at de følgende saa kaldtes efter ham, da passer dette sig heel vel paa den Svenske Eric, som levede med Frode 3, og paa ingen anden. Wadfkiær i Skueplads P. 207 gior Heidrec til en liden Konge i Jylland, og P. 331 gior han ham til en Skatte-Konge. Floræus i floribus Ant. Scanicæ P. 68 anseer og-saa Heidrec for Erik, og Hrolliaugr i Garde-Rige for Roller; Til Beviis anfører han, at baade Heidrec og Eric havde Stridigheder med Hunerne, da dog den store Huniske Krig blev fort med Heidrecs Søn Angantyr. P. 76 søger han Reid-Gotland i Skaane, og det Svenske Gotland, ja P. 85 gior han den Thiedric, som omtales i vore Kiæmpe-Viser, og boede paa Brattingsborg til Heidrec, og P. 70 og 85 gior han Gesturblinde til Dånp, Konge i Halland, hvilket allersidste lader sig noget høre. Saaledes sammenblander han alle Ting, og forvirrer den hele Tidsregning. Frode 3.

Hvad Saxo beretter P. 90—92 om sin Frodes store Krigstog til Norge, det henfører Schöning i Norske Historie T. I. P. 212—214 til Islændernes Frode 3, dog med nogen Tvil, om det ei henhører til Frode 4, eller endog en senere Frode. Efter den Sætning, at det vedkommer Frode 3, mener han, at Hake, Hagbard, Gudlaug og flere Norske Prindser have derfore siden angrebet Danmark, og nedsat sig der, men da jeg ikke tviler paa, at jo dette vedkommer Frode 4, saa, dersom denne Krig er fort for Hævns skyld, maae den snarere være fort af de Danske imod de Norske, for det Onde de Norske forhen havde tilføyet dem. Men da bliver det urigtigt hos Saxo P. 91, at Erik drog

med

Frode 3. med de Svenske til Norge, Frode til Hielp, thi den Erik som var hos Frode 4, var Erik fra Rennesoe, som havde intet Rige i Sverrige; Den derimod som levede med Frode 3, havde Rige der, hvad enten man vil antage, at han var en indfød Svensk, og Broder af Kong Alrec, eller og den Norske Erik den Frække, Farfader til Erik af Rennesoe. Grundene hvorfore det maae være Frode 4, ere disse: 1) Frode 3 var saa fredsommelig en Herre, at han i Historien kaldes Fridsami, da derimod Frode 4 var uroelig og stridbar. 2) Saxo vidner P. 91, at den Norske Heltinde Stikla havde Deel i denne Krig, og P. 139 vidner han, at Stricla og Rusila vare Søstre, og førte Krig med den Tronhiemske Konge, P. 149, at Rusila førte Krig med sin Broder, Kongen i Tronhiem, og med den Danske Kong Omund, som var en Søn af Olo, (hvilken upaatvileligen bliver Snorros Ali, en Broder af Frode 4, hertil kommer, at han P. 66 lader Rusila føre Krig med sin Fridleif 1, hvilken upaatvileligen bliver Fridleif 3, Fader til Frode 4 og Ali). Den Formodning Schöning giør P. 212, Nor. h, at Erik er seilet op i den Botniske Bugt, og har derfra taget Landveyen igiennem Helsingland og Lapmarkene til Helgeland, hvilken Vey man finder at de Nordenfieldske have i senere Tider ofte taget, naar de vilde røve eller handle i Østersøen, er gandske rimelig; Saa og den P. 213, at Frode har angrebet Finner og Biarmer, fordi de tilforn havde været skatskyldige under de Helgelandske Fyrster, og han nu tilegnede sig dem, som Helgelands Overvinder. Torfæus i Historia Norvegiæ T. 1. P. 307—315 anfører af Eigils og Asmunds Saga Historierne af Asmund, Aran og Eigil, og henfører dem til det 7 Sæculum. Og som i denne Saga fortælles det samme om Asmund og Aran, som Saxo P. 91 fortæller om Asmund og Asuit, saa

saa anseer han det P. 309 for een Tildragelse, og saa har han Ret, at Saxo uretteligen henfører den til Frode 3, naar han skal ansees for Frode 1. Derimod troer han nok, at Saxo har Ret deri, at han har giort dem begge til Norske Prindser, hvorimod Aran giøres i Sagan til en Tatarisk; Hvilket tydeligen viser, at Traditionen der er forqvaklet, og det langt hen i det 13 Sæculo. Da udi Slutningen af Sagan tales om, at Asmund eyede det store Skib Gnod, og i Illuges S. P. 19 siges, at Illuge levede med Gnodar Asmund, saa kan denne Illuge efter Ledderne i hans Saga, dersom Dag P. 3 antages for Dag eller Danp, der var Fader til Dan Mikillati, have i det sildigste levet med Fridleif 3, og altsaa hans Camerad Asmund til Nod med Frode 4. Men Schöning anfører P. 470 Grunde, hvorefter Gnodar Asmund maae have levet med Hrolf Krake, og vi længe efter; Altsaa omtrent 550, eller 600, ligesom man vil sætte Hrolfs-Død til; Men da finder jeg ingen anden Frode, han kan have havt at bestille med, undtagen enten den Frode 6, som jeg har opfundet, og som levede med Hrolf Krake, eller og Frode 7, som er Islændernes Frode 6, og da maatte Gnodar Asmund sættes noget længere ned i Tiden, hvilket og vel lader sig giøre, saa at han endog kunde komme til det 7 Sæculum efter Torfæi Regning, naar man vilde lade Hrolf leve med den sidste Ella. Men herefter at dømme, maatte Tildragelserne med Asmund og Asuit have skeet under en seen Frode, maaskee 6, som jeg kalder 7; Og derimod Krigen paa Helgeland under Frode 4, og dette bliver saa meget des troligere, som hele Frode 4 Krig synes at være gaaet for sig nord paa i Norge, thi det er urimeligt, som Schöning har viist, at Erik skulde være gaaet sønder paa i Norge, og fra Vigen til Helgeland, den Vey er for lang og besværlig; Men Frode 3.

Frode 3. denne Vanskelighed falder bort, naar man lader Krigen imod Asmund og Asuit skee under Frode 6, allerheldst Saxo P. 90 anviser den første Bopæl i Hedemarken, og den sidste i Vigen, saa man ikke haver nødig at lade denne Frode 6 Krig strække sig til det Nordenfieldske. Men udi Slutningen af Asmunds og Eigil S. forekommer P. 76 noget, som sætter Asmund udi Slutningen af det 7 Sæculo, og synes den da temmelig historisk, da den ellers er brav bespækket med Fabler. Jeg skulde derfore være af den Tanke, at Forfatteren af Asmunds Saga haver uretteligen indført i den Striden imellem Asmund og den døde Asuir, alene fordi Asmund hedde saa, og fordi han var en Norsk Prinds, ligesom Saxo's Asmund, thi for Resten synes de at have været tvende forskiællige Personer, da Saxo giør P. 90 Asmund til en Søn af Biörn., Konge i Vigen, og Segan C. 4. P. 25 sin Asmund til en Søn af Ottar, Konge paa Helgeland. Jeg skulde derforē troe, at Forfatteren af Asmunds S. havde taget denne Historie om Asmunds Strid med den døde Asuir, eller Aran, som han kalder ham, enten af Saxo, eller og af en ældre Saga, eller og af Traditionen, og alene ved Navnet Asmund bleven ledet i Vildfarelse. Af den Vise Saxo anfører P. 91, er det klart, at han her har havt et gammelt Poema, og Sagn at gaae efter. Nu er vel ingen i vore Tider saa daarlig, at troe, at de Døde under Navn af Drauger gaae igien, og slaaes med de Levende; Imidlertid var det én almindelig Troe hos vore Forfædre, og er det ingen Under, at de bleve bestyrkede deri, naar de uformodentligen droge op af Graven en levende bleeg og forhungret Mand, som maaskee efter den Troe, som da herskede, ved sin varme Indbildnings-Kraft, ved at være indelukt saa længe med en Død paa et mørkt Stæd, og ved Hungeren haver selv indbildt sig, at det virkeligen var skeet.

Det

Det er mærkeligt, at Saxo P. 92 kalder til Vidne paa Sandheden af den Norske Krig, som Frode førte, at der endnu paa Helgeland sees Høye derefter. De Love han P. 92 anfører, og de Armbaand, som Frode skal have lagt udi Norge paa Frodes Klippe, og i Vigen, tilkomme nok ogsaa Frode 6. Det er ellers mærkeligt, at han paa to Stæder taler om, at Frode lagde Armbaand ud, nemlig P. 92 og 95, og paa det ene Stæd i Norge, og paa det andet i Danmark, thi deraf slutter jeg, at det vedkommer 2 adskillige Froder. Det er ellers mærkeligt, at man hos adskilte Folk, adskilte Skribenter, og paa adskilte Tider finder, at naar Sikkerheden under Regenterne skal afmales, skeer det ved at sige, at de lagde noget ud paa alfare Veye og Stæder. Saa siges om tvende Danske Froder, om Rollo i Normandie, om Alfred i Engelland. Videre siger Saxo, at Frode avlede i Norge en Søn ved Navn Alvo, hvilket maaskee hører til Frode 6, og en Dotter ved Navn Ofura, som for det efterfølgendes skyld maae vedkomme Frode 3; Men om han haver avlet hende i Norge, og om han overalt har havt noget i Norge at bestille, det skal jeg ikke sige, dog bliver det troligt, ved det han havde saa megen Sammenhæng med de Norske Prindser Gram, og Hadding i Jylland. Kort derpaa siger Saxo, at Arngrim, en Svensk Kiæmpe, ihielslog den Skaaninger Scalk, om hvilken Saxo allerede P. 90 haver talet, og sat ham med de Svenske Konger Alrec og Eric, og denne Arngrim ægtede Frodes Dotter Ofura, med hvilken han avlede 12 Sønner. Udi Fundinn Nóregs hos Biörner P. 10 forekommer Arngrim, som ægtede Eyfure, og med hende avlede den Berserk Angantyr; Da nu Arngrim udgives det for en Søn af Dag, som var Halfdan den Gamles Søn, saa kan han efter Ledderne have levet med Hadding, Frode 3.

Frode 3. ding, Halfdan den Gamles Sonne-Søn, som levede til Frode 3 sidste Tider, altsaa kan en Arngrim gierne have ægtet Frode 3 Dotter. Og som da en Erik ogsaa regierede i Sverrige, saa kommer alt dette smukt overeens med Saxo, Hervarar S. og Orvar Odds S., hvor en Erik lever med Arngrim og Angantyr. Da nu en Orvar Odd levede og med dem, og jeg forhen haver vist, at der vare tvende gamle Orvar Odd, en som levede med Frode 3, og en med Frode 6, saa bliver det Spørsmaal, om enten Saxo haver feilet i at tillegge Arngrims 12 Sønner Ofura, Frodes Dotter til Moder, eller og Hervarar S., som gior dertil Eyvors Dotter af Svafurlami, Konge i Garde-Rige. Schöning i N. H. T. 1. P. 105—113, hvor han nøye igiennemgaaer Angantyrs og Fædres Historie, giver Saxo Uret; Men jeg seer ikke, hvorfore han altid skal have Uret imod de Islandske Skribenter, da de ligesaavel have kunnet bedærve Sagnen, som han. Saxo's Alder og Autoritæt veed man vidst, og derimod ei Hervarar S. og Orvar Odds S., hvorvel jeg dog gierne vil tilstaae, at den første er maaskee jævngammel med Saxo, om ei noget ældre, da Orvar Odds S. derimod er yngre, hvorvel derfore ei at forkaste i Henseende til alle Facta. Det er ogsaa klart, som Schöning selv tilstaaer, at Hervarar S. blander tvende forskiællige Arngrim og Angantyr sammen. Vil man derfore troe med Hervarar S. selv, at Heidrek Ulfhamur, som levede først i det 7 Sæculo, havde til Fader Angantyr, han Heidrek, han Hervor til Moder, hun Angantyr til Fader, og han Arngrim og Eyvor til Forældre; Og derhos antage, som jeg forhen har giort, at Angantyr, Heidrek Ulfhamurs Søn levede med Frode 6, saa maae Heidrek have levet med Fridleif, Hervor med Hrolf Krake, Angantyr med Hroar og Helgo, Arngrim og Eyvor med Halfdan, som var Frode 4

Søn,

Søn, og saa kan Angantyr, som stridde med en Orvar Odd, nok blive den Siellandske Fyrstes Søn hos Saxo P. 110, som tilligemed sine 8 Brødre stridede med Sterkoddur, som da er bleven forvexlet med en Orvar Odd, udi Ingels Tid, thi da Ingel levede længe, og var Broder til Halfdan, saa kan Angantyr gierne have levet baade med Ingel, og med Hroar og Helgo. Altsaa har Hervarar S. forført, af Ligheden imellem Navnene Sterkoddur, og Orvar Odd eller Oddur, og af det der har været tvende Arngrim, og tvende Angantyr, hvilke tvende Angantyr have længe stridet med en Oddur, henført til en senere Angantyr, hvad som vedkommer en ældre. Saxo gior Arngrim til en Svensk, Schöning derimod paa gode Grunde til en Norsk; Maaskee han kan have været Svensk af Fødsel, men boet i Norge, dog paa Grændsen, saa at hans Herredømme haver strakt sig ind i Sverrige. Schöning anmærker heel vel, at Navnene paa de 12 Brødre ere forskiællige hos Saxo, og i begge Sögur. Jeg vil nu anføre dem. Frode 3.

Saxo.	Hervarar S. C. 3. P. 46.	Orvar Odds S. C. 20. P. 24.
1 Brander.	1 Angantyr den ældste.	1 Hervordur.
2 Biarbi.	2 Hervardr.	2 Hiorvardur.
3 Brodder.	3 Hiorvardr.	3 Hrane.
4 Hiarrandi.	4 Semingr.	4 Angantyr.
5 Tunder.	5 Hrani.	5 Bylldur.
6 Tirvinger.	6 Brani.	6 Bræge.
7 og 8 Hadding.	7 Barri eller Bore.	7 Bolver.
9 Hiorthvar.	8 Reitner eller Reifner.	8 Toke.
10 Giarthvar.	9 Tiundur eller Tundur.	9 Tingur.
11 Rani.	10 Bui.	10 Hinfyngur.
12 Angantyr.	11 og 12 Hadding.	11 og 12 Hadding.

Frode 3. hed; men herefter maatte man dog sætte Angantir i det 8 Sæculo. Dog alt dette behøver man ikke, eftersom Angantir, der levede med Ottar, ei siges at være Arngrims Søn; og hvad Ottars Forfædre angaaer, da gaae de i Poema ei længre end til Svan. De øvrige i Fundinn Noregs er maaskee for saavidt urigtige, at Ledder ere blevne glemte imellem, thi ellers maatte man sætte Nor i Slutningen af det 5 Sæculo, hvilket vilde føde mange Urimeligheder af sig. Sætter man Ottar ved Aar 730, da kan hans Faders Insteins Mor-Fader Frode, neppe blive Frode 6, men en anden ubekiendt Frode, hvoraf sees ellers, at Genealogierne i Fundinn Noregs ere ei at foragte, saasom de tildeels stadfæstes ved dette gamle Poema, og giver det den Formodning, at de vilde end mere stadfæstes, om vi havde alle gamle og forlorne Poemata.

P. 93—95 beskriver Saxo vidtløftig Frodes Tog til Britannien, og det, siger han, for at rense Havet fra Søerøvere. Da jeg ingen senere Dansk Konge finder af det Navn Frode, end den som Islænderne kalde den 6, og jeg den 7, og jeg i Ting, hvis Alder er uvis, gierne antager den yngste Tid, saa vil jeg henføre dette til ham; Det maae ogsaa have været enten Frode 3, 4 eller 7, siden denne Frode havde efter Saxo en Eric med sig. Men den første levede, da Romerne upaaanket besadde Britannien; Hans fredsommelige Sind tillader mig ei heller at troe, at han giorde saa lange Krigstog; Den 4 levede vel ved Slutningen af Romernes Herredømme der, men da giorde Saxer store Tog til Britannien, og denne Frode synes neppe at have eyet noget paa den Cimbriske Halvøe. Da og Saxo kalder de Folk, som Frode stred imod i Britannien, Angler, saa passer det sig paa en Fro-

de,

de, som levede efter at Anglerne vare blevne mægtige der. Frode 7 levede enten i Midten af det 6 Sæculo og derefter, eller og noget hen i det 7; Han havde et Slags Paastand paa Britannien fra Hroars Tid, og han kunde synes at ville hielpe der sine Undersaatter Jyderne, hvilke Angler og Saxer voxede over Hovedet. Man kunde vel og henføre dette til Harald Harfagers Søn Frode, thi da blev det endda sildigere, men med ham levede ingen Erik, som opholdt sig ved hans Hof; Derfore maae man fratage ham dette Brittiske Tog, hvorvel jeg gierne tilstaaer, at det følgende Irlandske tilhører ham, thi man veed vidst, at Harald Harfagers Søn Frode krigede i Irland. Det Giæstebud, som Saxo derpaa P. 94 beskriver i Britannien, er uden Tvil taget af en gammel Poet, som det intet haver kostet at skabe saa meget Guld han vilde; Imidlertid stemmer dog det meeste derudi overeens med vore Fædres Sæder, og er det ikke at tvile paa, at det jo haver været prægtigt. Dersom Saxo havde nævnet den Angliske eller Britanniske Konge, saa kunde man bedre være kommet paa Spor efter, hvad Tid dette var skeet. Nu finder jeg adskillige Engelske Konger, som i Strid have udi det 6 Sæculo sat Livet til. Deriblant falder min Opmærksomhed i sær paa Cuthewin, en Broder af den West-Saxiske Konge Ceaulin, som 591 blev i Slag imod Britannierne, thi det kommer mig rimeligt for, at de Danske have giort Togene meest imod Angler og Saxer, som vare deres Fiender fra den Cimbriske Chersonesus af, og til den Ende forbundet sig med Britanner. Man kunde da antage, at Hrolf Krake havde levet noget med den sidste Ella, og været den, som ved 562 havde stridet mod Frankerne. Det værste bliver da, at komme ud med Chronologien af de foregaaende Konger. Eller maatte og den første Ella Frode 3.

Frode 3. hed; men herefter maatte man dog sætte Angantir i det 8 Sæculo. Dog alt dette behøver man ikke, eftersom Angantir, der levede med Ottar, ei siges at være Arngrims Søn; og hvad Ottars Forfædre angaaer, da gaae de i Poema ei længre end til Svan. De øvrige i Fundinn Noregs er maaskee for saavidt urigtige, at Ledder ere blevne glemte imellem, thi ellers maatte man sætte Nor i Slutningen af det 5 Sæculo, hvilket vilde føde mange Urimeligheder af sig. Sætter man Ottar ved Aar 730, da kan hans Faders Insteins Mor-Fader Frode, neppe blive Frode 6, men en anden ubekiendt Frode, hvoraf sees ellers, at Genealogierne i Fundinn Noregs ere ei at foragte, saasom de tildeels stadfæstes ved dette gamle Poema, og giver det den Formodning, at de vilde end mere stadfæstes, om vi havde alle gamle og forlorne Poemata.

P. 93—95 beskriver Saxo vidtløftig Frodes Tog til Britannien, og det, siger han, for at rense Havet fra Søerøvere. Da jeg ingen senere Dansk Konge finder af det Navn Frode, end den som Islænderne kalde den 6, og jeg den 7, og jeg i Ting, hvis Alder er uvis, gierne antager den yngste Tid, saa vil jeg henføre dette til ham; Det maae ogsaa have været enten Frode 3, 4 eller 7, siden denne Frode havde efter Saxo en Eric med sig. Men den første levede, da Romerne upaaanket besadde Britannien; Hans fredsommelige Sind tillader mig ei heller at troe, at han giorde saa lange Krigstog; Den 4 levede vel ved Slutningen af Romernes Herredømme der, men da giorde Saxer store Tog til Britannien, og denne Frode synes neppe at have eyet noget paa den Cimbriske Halvøe. Da og Saxo kalder de Folk, som Frode stred imod i Britannien, Angler, saa passer det sig paa en Fro-

de,

de, som levede efter at Anglerne vare blevne mægtige der. Frode 7 levede enten i Midten af det 6 Sæculo og derefter, eller og noget hen i det 7; Han havde et Slags Paastand paa Britannien fra Hroars Tid, og han kunde synes at ville hielpe der sine Undersaatter Jyderne, hvilke Angler og Saxer voxede over Hovedet. Man kunde vel og henføre dette til Harald Harfagers Søn Frode, thi da blev det endda sildigere, men med ham levede ingen Erik, som opholdt sig ved hans Hof; Derfore maae man fratage ham dette Brittiske Tog, hvorvel jeg gierne tilstaaer, at det følgende Irlandske tilhører ham, thi man veed vidst, at Harald Harfagers Søn Frode krigede i Irland. Det Giæstebud, som Saxo derpaa P. 94 beskriver i Britannien, er uden Tvil taget af en gammel Poet, som det intet haver kostet at skabe saa meget Guld han vilde; Imidlertid stemmer dog det meeste derudi overeens med vore Fædres Sæder, og er det ikke at tvile paa, at det jo haver været prægtigt. Dersom Saxo havde nævnet den Angliske eller Britanniske Konge, saa kunde man bedre være kommet paa Spor efter, hvad Tid dette var skeet. Nu finder jeg adskillige Engelske Konger, som i Strid have udi det 6 Sæculo sat Livet til. Deriblant falder min Opmærksomhed i sær paa Cuthewin, en Broder af den West-Saxiske Konge Ceaulin, som 591 blev i Slag imod Britannierne, thi det kommer mig rimeligt for, at de Danske have giort Togene meest imod Angler og Saxer, som vare deres Fiender fra den Cimbriske Chersonesus af, og til den Ende forbundet sig med Britanner. Man kunde da antage, at Hrolf Krake havde levet noget med den sidste Ella, og været den, som ved 562 havde stridet mod Frankerne. Det værste bliver da, at komme ud med Chronologien af de foregaaende Konger. Eller maatte og den første Ella Frode 3.

Frode 3. være død ei længe efter Hrolfs Fuldmyndighed. Schöning meener i N. H. T. 1. P. 521. Not. n, at Saxo har tillagt sin Frode 3 det, som tilkommer Harald Harfagers Frode, og at den Kervil, Konge i Irland, som han P. 95 nævner, er Kiarval, som regierede der efter Landnama, da Island blev bebygget. Tiden kommer got overeens. Men jeg troer dog, at heller intet vedkommer denne Norske Frode uden deste Irske Tog. Om denne Kiarval tales ogsaa i Gretters S., og om et andet Slag han holdt med de Norske. See Schöning ib. P. 523. Jeg haver ellers ikke kunnet finde nogen Konge i Irland af det Navn paa de Tider, hverken i O-Flaherty, eller i Ma-Geoghegan; men der vare saa mange smaae Konger, at han let haver kunnet undgaae dem. Herved falder mig ellers ind, at da Irland vel var deelt i mange smaae Riger, saa blev dog Kongen af Meath anseet for Over-Konge, og Monark over alle de andre, hvilken de dog ofte ei mere adlydede end de selv funde for got, eller hans Kræfter vare til at tvinge dem. Saadan var Tilstanden ved Aar 1171, og saadan havde den vidst været fra det 9 Sæculum af, og efter al Anseende længe forhen. Da nu Tilstanden var saaledes i et mod Norden liggende Land, saa bliver det herved ikke utroligt, at den og haver været ligedan i Danmark, og at Lethra Konger have dog virkeligen været Over-Konger over de andre.

P. 95 beretter Saxo ogsaa, at Frode lod i Jylland, som var hans Riges Hoved, legge et Guld Armbaand paa alfare Veye. Da nu Frode 6, min 7, ikke eyede Jylland efter min Sætning, hvorvel det lader, at han har været i stor Anseelse der, saa maae dette vedkomme en ældre Frode, og da tænker jeg, at det tilhører den Frode 6, som jeg haver opfundet, og sat i Rolf

Krakes

Krakes Barndom. At Saxo, og den, som har giort Fortalen for Grottasaungr, hvad enten det nu har været Sæmund Frode, eller en anden, henføre dette om Armbaandet til Fridfrode, deri er ingen Under, baade for Navnets Skyld, saa og fordi der var Fred under Fridfrode, som Snorro og Oluf Tryggvesöns S. vidne, men af Grottasaungr selv er det klart, at der og haver været Fred og Rigdom under en Frode, som levede med Hrolf Krake. Fortalen for Grottasaungr beretter og om en Søe-Kong Mysing, som skal have dræbt Fridfrode, den samme Frode, som omtales i Grottasaungr selv; og dette sigter virkeligen nok til Fridfrode, hvorom Saxo beretter, at han blev ihielstanget af en Søe-Koe, hvilken dog egentligen var en gammel Hexe, som havde paataget sig saadan Skikkelse; Udi Grottasaungr selv derimod siges udtrykkeligen, at den Frode, der besynges, blev dræbt af Hrolf Krake, og det kan ingen anden være end den af mig opfundne Frode 6. Mærkeligt er det, at Brockman beretter udi sin Beskrivelse af Øster-Gotland T. 2. P. 91 og 92, at i bemeldte Landskab udi Ydre Herred, Norra Wi Sogn, siges, at ved det saa kaldte Urbierg skal en hedenisk Fylkes-Konge ved Navn Frode ligge begravet, og have boet, og skal han være bleven dræbt af en Koe, som sled sig løs fra Bierget, hvortil den var bundet af en Jette, og sparkede hun med sin Fod op Søen Sornen. Dalin mener i Svenske Historie T. 1. P. 407. Not. x, at ved Koen menes intet andet end Naturen, saasom Koen føder os med sine Yver, og at Frode døde en naturlig Død, hvilket holdtes for en Skam. Dog denne Udlegning er tvunget, og for vidt hentet. Dalin kalder Bierget Frodeshammer. Man seer heraf, hvorledes man paa mere end eet Sted har villet trække disse gamle Fabler og Tildragelser til sig; Thi det er ikke rimeligt, at ligedanne Hændelse Frode 3.

Frode 3. delse med Personer af samme Navn er skeet paa mere end eet Sted, heldst saa fabelagtige Hændelser. Og at nogen af vore Froder skulde have regieret tilligemed over Ost-Gotland, og være omkommet der, er vel ikke umueligt, men dog ikke rimeligt, ei heller veed jeg paa hvem det egentligen skulde passe sig. Man haver flere saadanne Tildragelser, heldst den navnkundige med Hagbard og Signe, som ethvert Nordisk Folk haver villet trække til sig. Naar Saxo siger P. 95, at Christus blev fød i Frode 3 Tid, saa kan det efter Chronologien ei vedkomme anden end Fridfrode. Han fortæller det vel imod Slutningen af hans Regimente, saa det derfore er troligt, at han selv haver tænkt, at det da er skeet, men imidlertid udfordrer dog Chronologien, at det maae være skeet i de første Aar af Frodes Regiering. Da Frode 3 siges, at være bleven paa Jagt ihielstanget af en Hiort, og denne Dødsmaade haver megen Overeenstemmelse med den Saxo beretter om sin Frode 3; Da de begge vare den tredie Frode i Orden, den ene efter Saxo og den anden efter Islænderne; Da denne kaldtes Fridfrode, eller Frodefred, og den anden Frode Fridsami, eller den Fredsommelige; Da de begge havde en Fridleif til Søn og Eftermand, den 2 af det Navn hos Saxo, og den 3 hos Islænderne, en Konge, som Saxo ikke kiender; Da Freyr, som døde kort før Fridfrode, hans Død siges af Snorro at være bleven dulgt af de Svenske i 3 Aar, og Saxo kalder Freyr Frö, og andre Skribenter Froe, saa tænker jeg, at alt dette har ledet Saxo i Vildfarelse, saa at han har i Henseende til de 3 Aars Dølgsmaal, og Begravelsen ved Were Broe, tilskrevet Fridfrode hvad som tilkommer Frode Fridsami. Hertil kommer, at man snarere kunde i Saxos Tid have bevaret Hiarnes Vers, naar det var fra Slutningen af det 3 Sæculo, eller Begyndelsen af

det 4, end naar det var fra Christi Fødsel. Desuden skal Hiarne være bleven overvundet i Jylland, hvor dog Fridfrode havde lidet eller intet Rige. At og den Frode, som ligger ved Vere Broe, hans Monument bør henføres til en seenere end Fridfrode, bliver ogsaa derved troligt, at Stædet heder endnu Vere Broe, og Begravelsen Frodes Høy, og at Worm i Monumentis vidner P. 105. L. 2, at gamle Mænd bevidnede i hans Tid, at Steene, hvorpaa stod en Gravskrift, var bleven bortført af Steenhuggere. Frode 3.

Udi den trykte Hervarar S. staaer P. 1, at sønden for Gandvig ɔ: det hvide Hav laae Lundzland; (et Lands Navn, som ellers aldrig forekommer), men i N. 192. 203 f. 345, 359, 582, alle i 4to, kaldes det Imis eller Ymis Land, og synes at have ligget imellem Gandvig og Helgeland. Det er klart efter Landenes Beliggenhed, at herved forstaaes Lapland, hvor og Urna findes. Udi Gange Hrolfs S. N. 152 f. P. 7 fortælles, at Eric, en Søe-Konge, fød af Gestrekaland, plyndrede paa Ymis Land. Saafremt herved forstaaes et virkeligt Land af det Navn, saa sees at det dog nævnes af mere end een Skribent. Men jeg maae tilstaae at hælde til den Mening, at det bør oversættes ved adskillige Lande, thi den Forklaring kan og efter vort gamle Sprog have Stæd. Og da bliver Meningen i Hervarar S. gandske naturlig denne, at norden for Gandvig laae Jotunheim, men sønden for den og til Helgeland adskillige Lande.

Arngrim skriver i sit Supplement P. 561 — 570 saaledes om Angantyr og Slægt; At i hans Membran følger efter det lidet, han har sagt om de Danske Konger, en Liste over nogle Regen-

Frode 3. ding, Halfdan den Gamles Sonne-Søn, som levede til Frode 3 sidste Tider, altsaa kan en Arngrim gierne have ægtet Frode 3 Dotter. Og som da en Erik ogsaa regierede i Sverrige, saa kommer alt dette smukt overeens med Saxo, Hervarar S. og Orvar Odds S., hvor en Erik lever med Arngrim og Angantyr. Da nu en Orvar Odd levede og med dem, og jeg forhen haver vist, at der vare tvende gamle Orvar Odd, en som levede med Frode 3, og en med Frode 6, saa bliver det Spørsmaal, om enten Saxo haver feilet i at tillegge Arngrims 12 Sønner Ofura, Frodes Dotter til Moder, eller og Hervarar S., som giør dertil Eyvors Dotter af Svafurlami, Konge i Garde-Rige. Schöning i N. H. T. 1. P. 105—113, hvor han nøye igiennemgaaer Angantyrs og Fædres Historie, giver Saxo Uret; Men jeg seer ikke, hvorfore han altid skal have Uret imod de Islandske Skribenter, da de ligesaavel have kunnet bedærve Sagnen, som han. Saxo's Alder og Autoritæt veed man vidst, og derimod ei Hervarar S. og Orvar Odds S., hvorvel jeg dog gierne vil tilstaae, at den første er maaskee jævngammel med Saxo, om ei noget ældre, da Orvar Odds S. derimod er yngre, hvorvel derfore ei at forkaste i Henseende til alle Facta. Det er ogsaa klart, som Schöning selv tilstaaer, at Hervarar S. blander tvende forskiællige Arngrim og Angantyr sammen. Vil man derfore troe med Hervarar S. selv, at Heidrek Ulfhamur, som levede først i det 7 Sæculo, havde til Fader Angantyr, han Heidrek, han Hervor til Moder, hun Angantyr til Fader, og han Arngrim og Eyvor til Forældre; Og derhos antage, som jeg forhen har giort, at Angantyr, Heidrek Ulfhamurs Søn levede med Frode 6, saa maae Heidrek have levet med Fridleif, Hervor med Hrolf Krake, Angantyr med Hroar og Helgo, Arngrim og Eyvor med Halfdan, som var Frode 4

Søn,

Søn, og saa kan Angantyr, som stridde med en Orvar Odd, nok blive den Siellandske Fyrstes Søn hos Saxo P. 110, som tilligemed sine 8 Brødre stridede med Sterkoddur, som da er bleven forvexlet med en Orvar Odd, udi Ingels Tid, thi da Ingel levede længe, og var Broder til Halfdan, saa kan Angantyr gierne have levet baade med Ingel, og med Hroar og Helgo. Altsaa har Hervarar S. forkort, af Ligheden imellem Navnene Sterkoddur, og Orvar Odd eller Oddur, og af det der har været tvende Arngrim, og tvende Angantyr, hvilke tvende Angantyr have længe stridet med en Oddur, henført til en senere Angantyr, hvad som vedkommer en ældre. Saxo gior Arngrim til en Svensk, Schöning derimod paa gode Grunde til en Norsk; Maaskee han kan have været Svensk af Fødsel, men boet i Norge, dog paa Grændsen, saa at hans Herredømme haver strakt sig ind i Sverrige. Schöning anmærker heel vel, at Navnene paa de 12 Brødre ere forskiællige hos Saxo, og i begge Sögur. Jeg vil nu anføre dem. Frode 3.

Saxo.	Hervarar S. C. 3. P. 46.	Orvar-Odds S. C. 20. P. 24.
1 Brander.	1 Angantyr den ældste.	1 Hervordur.
2 Biarbi.	2 Hervardr.	2 Hiorvardur.
3 Brodder.	3 Hiorvardr.	3 Hrane.
4 Hiarrandi.	4 Semingr.	4 Angantyr.
5 Tunder.	5 Hrani.	5 Bylldur.
6 Tirvinger.	6 Brani.	6 Bræge.
7 og 8 Hadding.	7 Barri eller Bore.	7 Bolver.
9 Hiorthvar.	8 Reitner eller Reifner.	8 Toke.
10 Giarthvar.	9 Tiundur eller Tundur.	9 Tingur.
11 Rani.	10 Bui.	10 Hinfyngur.
12 Angantyr.	11 og 12 Hadding.	11 og 12 Hadding.

Frode 3. Lande 6 Theil P. 17 viser af Ditmaro og gamle Diplomata, at det Land, som nu kaldes Ertzgebürge, var endda i Keiser Friderici I Tid, midt i det 12 Sæculo, en stor Skov imellem Daleminciern og Bøhmen, kaldet Miriqvidvi og Miriqvido; (Hvilket er særdeles mærkværdigt, thi det viser, at denne Skov har i Slavernes Tid beholdt sit gamle tydske Navn, og viser tilligemed, hvor nær det gamle Tydske og Nordiske haver været hinanden beslægtet. Ikke skulde jeg tænke at nogen vilde af dette Navn tage Anledning, at falde paa, at Hunerne havde boet i Bøhmen, da de maatte giøres til Avarer, og at Thüringen burde ansees for Reid-Gotland, hvor de Navne Gotha, Goslar ꝛc. have bragt mange paa den Tanke, at Gother have boet. Men da maatte man og strække Reid-Gotland lige til Østersøen i det Meklenborgske, for hvilken sidste Mening ere ogsaa nogle andre Grunde. Nok, sært er det, at Thüringer synes engang at have boet i det Meklenborgske, og derfra at have bredet sig ud sønder paa i Tydskland).

Erici Pomerani Krønike hos Lang. T. I. P. 153 siger, at Christus blev fød under Frode Fredegode. Efter hans Beretning undertvang han Sverrige, Britannien, Irland, Skotland, Norge, Saxen, Frisland, Ungarn, og al østen, lige indtil Grækenland. Alt dette staaer enten tydeligen i Saxo, eller kan og ved Slutninger drages ud af ham; Saaledes har her denne Autor antaget Hunernes Land for Ungarn. Erik giver han Tilnavn af Orthiloghe, og synes herved at have villet udtrykke hans Character i at tale Sandhed, og tilligemed vise sig erfaren i det Grækiske Sprog. Hans Broder kalder han Rolf. Den Huniske Konge siger han at have havt 69 andre under

der sig; 6 af dem giorde han til Anførere. Hver anførte 5000 Skibe, og paa hvert Skib vare 300 Bevæbnede, altsaa i alt 1½ Millioner, (hvo kiender ikke en poetisk Fortælling her,) Frode ihielslog dem alle i et Søeslag ved Bleking. (Saxo siger derimod, at det skeede ved Rusland; og taler om et stort Landslag, som denne forbigaaer; Blekind kan eller tiene til at stadfæste deres Mening, som søge Reid-Gotland under Frode Fredegode i det Svenske Gotland). Frode lagde 3 Guld Armbaand, eet ved Eyderen, eet ved Skanør, og eet ved Wordingborg paa alfare Veye, (vilde man troe dette, da maatte det henføres til Frode 3 eller 4, eller snarest min Frode 6, som levede i Hrolf Krakes Ungdom, og aldeles ikke til Islændernes Frode 6, min 7. Langebec tviler retteligen paa, at vore have taget dette af de Engelske Skribenter, som fortælle det samme om deres Konger Alfred og Adelsten). En gammel Kiærling slog ham ihiel. (Her udelades Fablen om Saxo's Søe-Koe, enten af bare Lyst, til at forkorte, eller fordi Autor ikke har troet det). Frode-3.

Cornerus hos Eccard T. 2. Col. 478 og 479 kommer overeens med Erici Kronike, undtagen den legger til og formoder, at Sverrige havde giort Oprør paa nye, da Frode undertvang det, sætter Bulgarien i Stædet for Ungern, nævner Anglia iblant de undertvungne Lande, udelader derimod Norge, og Landene mod Østen. Vil at alle disse Krige ere førte efter Christi Fødsel, saasom der var allevegne en dyb Fred, da Christus føddes, men som varede ikkun kort. Erixs Tilnavn giver han ved Orthilege, og hans Broder kalder han Rol. Han siger den Huniske Konge førte ikkun 6 Konger med sig, saa at Skibenes Tal var ikkun 3500, og de Bevæbnedes 374000, (da dog 1050000 maae ef-

Frode 3. ter Regningen komme ud), Frode slog enten alle disse ihiel, eller sank dem i Havet, eller jog dem paa Flugt. Baade denne og Eric tillegge Grep ikkun 5 Brodre.

Den plattydske Saxo siger, at Gunware, Frodes Søster kaldtes for sin Deilighed, hin Wane (vænne); At Grep havde første gang Omgang med Frodes Dronning i en Skov, og skiændede hende. De Konger og Lande Saxo opregner P. 89. ere her gandske bedærvede. Den som fik Orkenoerne, kaldes her Konil, og den som fik Helsingeland, Dunar. Her siges ligesom i Saxo, at Arngrim ihielslog den Skaaninger Skalk. Man maae troe at Skalk haver lagt sig ud med Frode 3, thi til hans Tid hører det, siden Arngrim begiærte for dette Frodes Dotter til ægte. Hvor bedærvede Navnene ere hos denne Skribent, kan sees deraf, at Orvar Odd kalder han Arnold. Guld-Ringen lader han Frode ophænge i Rusland, som fik Riges Hoved, (og altsaa maatte dette vedkomme den Reid-Gothiske Konge Angantyr).

Den Danske Riim-Kronike fortæller denne Konges Historie meget anderledes, end nogen anden. Begynder med at han elskte Fred og Retfærdighed; Lader ham derpaa med en utallig Hær drage til Tydskland, og indtage alt, indtil Rhinen. Hans Dronning, en Dotter af Kongen i Ungarn, tog imidlertid en anden Mand, hvorfore Frode jog hende fra sig. Den Ungerske Konge bekrigede da Danmark med en stor Flode, men blev slaget ved Blegyng, og siden til Lands i Rusland, hvorpaa Frode indtog Ungern, og alt Landet indtil Grækenland. Derefter lader han ham indtage Norge, Engelland, Irland, Sverrige. Erik kalder han Frodes Herold. Siden lader han ham sidde 40

Aar

Aar i Fred. Ved Bære-Broe, nord i Sielland blev han stanget ihiel af en gal Koe. (Det er klart, at Autor har udeladt meget, som geraadede Frode til Vanære; I Begyndelsen af sin Fortælling synes han at have hørt noget om Heidrec i Hervarar S., som hans Dronning vanærede i hans Fraværelse.) Frode 3.

Gheysmer hos Langebec T. 1. P. 312 sætter Saxonis primipilus P. 85 over ved Marskalk, (hvilket vidst ikke er rigtigt): Denne Autor følger Saxo i alle Ting, men siger tydeligen, hvad Saxo derimod ikkun siger mørk, at den gamle Kiærlings Søn stial Guld Armbaandet.

Den Danske Kronike, som slutter med 1314, skriver Erics Tilnavn Orchslögæ, som er en Skriver-Feyl. De Konger som fulgte den Huniske Konge, udgiver den kun for 49.

J. Magnus L. 3. C. 15. 30. P. 174 — 193 fortæller heel vidtløftig, hvorledes Eric blev Konge i Sverrig, og det ved Hielp af sin beslægtede Gestil eller Gestiblinde, Gothernes Konge, (hvilket faaer at staae for hans egen Regning); Og beskriver derpaa efter Saxo, hvad Eric har giort hos Frode, før han blev Konge. Han er dog saa fornuftig at drage i Tvil den overmaade Størrelse af den Huniske Krigshær. Han benægter ogsaa, og det retteligen, Frodes alt for vidt udstrakte Magt.

Udi N. 9. hos Langebec T. 1. P. 15 udelades FrodeFredegode reent, som dog maaskee er ikkun er en Copiist-Feyl. N. 11 ib. P. 21 kalder ham bonus, og siger at Christus blev fød under ham. Sveno Aggonis, C. 2, ib. P. 47 giver ham Tilnavn af

 Frit-

Frode 3. Fritgothæ, men ogsaa af Largus, fordi han agtede Sølv og Guld, som Skarn. Ingeld gior han til hans Søn. Og altsaa udelader han dog den egentlige Fredegode, hvori N. 9 har maaskee fulgt ham.

Petrus Olai ib. P. 85 — 91 følger Gheysmer, leggende alene til, at de Danske Konger have maaskee fra den Tid Frode overvandt Venderne, skrevet sig Gothers og Venders Konger. Han mener og at 18 Danske Konger toge fra den Tid Skat af Venderne, og havde dem med sig i alle deres Krige.

Wormii 1 Konge-Liste ib. P. 27 kalder Frodes Dronning Ulvild. Wormii 2 Konge-Liste ib. P. 32 lader Christus fødes under ham. Annales Esromenses ib. P. 226 og 227 forstaae vel ved Frothe Largus Fridlefs Søn, og Rolfs Dotter-Søn, Fredegode, da de ellers ikke nævne ham. Og da denne Frode bliver Islændernes Frode 6, paa hvilken jeg haver viist, at det meste af Saxos Fredegode passer sig, saa bliver det herved bestyrket. Men mærkeligt er det, at Ingyald giores til Søn af denne Frode, og sættes altsaa efter Hrolf Krake, hvilket dog ikke vel kan bestaae med Tidsregningen, og vore andre gamle Skrifter.

Lyschander P. 152 og 153 følger Saxo i denne Konges Historie, alene han tillegger ham, at have ogsaa regieret over Polen, Tatariet og Franken, siden han fra Rusland (eller Tatariet, som det behager ham at skrive), og indtil Rhinen regierede over alle Lande. Alvilda gior han til Frodes første Dronning, og Hanunda til den anden, og Moder til Fridlev.

N. 18

N. 18 kalder og Frode Friigothæ Dronning Ulvild. Siger at han dræbte den Norske og Vendiske Konge. Han fik siden Kongens Dotter af Ungern, som han sendte hiem, fordi hun var ham utroe. Derpaa beskriver han korteligen denne Krig. Siger at Frode forbød Lazæ, at være inden Danmark, hvilket N. 20 skriver Lasa; (og vil dette vel sige, at han forbød, at ingen skulde bruge Laas og Lukke for sine Giemmer, hvorved Poeterne have ville udtrykke den store Fred og Trygbed, som var udi hans Tid). Den Troldkone som dræbte ham, kaldes her Tryghkee. N. 19 kalder og hans Dronning Ulvild, og er meget kort. N. 20 kommer overeens med N. 18. Alle 3 sige, at Christus føddes under ham. Det er klart, at alle disse Kroniker have taget det meste enten af Saxo selv, eller og ofte af samme Kilder som han, nemlig Poeter og Sagn; Hvorfore de og ere forskiællige i nogle Ting, hvilket vel og tildeels kommer af nogles Uagtsomhed; Men hvad det angaaer, at saa mange sætte Christi Fødsel under denne Konge, da er dertil hans Tilnavn Fredegode vel tildeels Aarsag, som ogsaa en Slags Beregning efter Ledderne. Frode 3.

De Islandske Annaler N. 417, 4to, P. 17 berette, at denne Frode beskyttede Troldmænd meget. Arnæ N. 28. f. følger Saxo i alt. Magnus Matthæi i skrevne Serie Regum Daniæ P. 28 og 29 følger og Saxo i Korthed, leggende alene til, at om man vil troe et bekiendt Vers, saa maae Helsingborg være bygget i hans Tid. Verset lyder saaledes:

Tempore natalis Christi turris capitalis
Helsingborg struitur, velut in scriptis reperitur.

Frode 3. En Jydsk Troldkone skal have dræbt ham, som hedte Trygle, (hvilket viser at han haver hapt ovenanførte N. 18). Hans Regiering skal have været lidet mindre end 40 Aar. Hviifeld giør intet andet, end oversætter M. Matthæi her. Dalin i Sv. H. T. 1. P. 330 og 331 udlegger Fablen i Grottasaungr saaledes, at Fredegode skal have faaet Skaane af Fiolmer, (hvilket reent bortfalder, saasnart ved den Frode i Grottasaungr min Frode 6 forstaaes), fordi der findes Freja Søe. Han giætter ellers sindrig, naar han af Navnet Menia slutter, at han har optaget Malm-Aarer, eller og først indrettet Qværner, og derved skaffet sig Rigdom, hvilket haver opvakt ham Fiender. Wilde haver i sin Indledning P. 121 ogsaa sindrig forklaret Fenior ved Moradser, ved hvis Udtørrelse Frode samlede sig Rigdom. Men at han vil af denne Fabel lære, at Danmark maae takke Sverrige for sin Opkomst, det falder reent bort, naar det henføres til saa sene Tider, som min Frode 6. Ericus Olai P. 18 og 19 anfører endeel om Frode, Eric, Arngrim, som synes alene at være taget af Saxo. Laurentius Petri i sin skrevne Svenske Krønike følger J. Magnum. Vitus Bering følger Saxo. Min skrevne tydske Krønike af Danmark i Folio ligeledes; Der er Frodes Historie ikke udført, men en stor defect moder, som vedvarer lige til Sigfrid Gorms Søn. Pontanus følger Saxo i Korthed, udeladende alt hvad, som forekom ham at være Fabel. Meursius følger ogsaa Saxo, kun med megen mere Vidløftighed. Gram i sine Noter over Meursius fører korteligen an, hvad Torfæus haver sagt herom. Col. 47 beviidner Meursius, at Bisp Rönnov i Roskild lod i Christiani 3 første Aar igien opgrave Frodes Høy, men fandt intet uden nogle Been. Col. 48. Not. c gaaer Gram vel for vidt, naar han tviler paa, at Arngrim, Osura &c. have nogensinde levet,

vet, eller at de i det mindste vedkomme Frodes Tid, da de dog vidst have levet med Frode 3. Men det er gaaet den store Gram, som saa mange andre nyere Lærde, at de have alt for stærkt brugt Critiquen, thi det er ingen Kunst, at forkaste alting i den gamle Historie. Crantzius i Chronica regnorum aqvilonalium følger ogsaa Saxo, og sandt at sige, da havde udenlandske Lærde ingen anden at følge, thi alle vore andre Skrifter laae endnu i Krogene. Messenius T. 1. P. 35 og 36 Epitomerer ligeledes Saxo, men nægter at Christus er fød under Frode, hvilket dog vel bliver rigtigt, naar derved forstaaes Frode 1. Torfæus i trende Tillæg til sin Series P. 128—131 tilstaaer i den trykte P. 257—261 at have feilet i Genealogien, ved det han har meent, at den Anganryr, som nævnes et Sted i Hindluliod, er Frodes Anganryr, som havde Trætte med Ottar hin heimske om en Arv. Og han troer og at Ottar haver levet efter 750, siden Sigurd Fofnisbane nævnes, mener, at Svan Röde ei haver været Finnalfs Søn, som der staaer i Fundinn Noregs, med mindre der haver været tvende af det Navn Svan Röde; Og at Arngrims Moder Baugerdur haver efter hans Faders Eygrim Bolms Død gift sig med Dag; Men er at bevise, at Arngrim har boet paa Helgoland. Crantzius (8) mener, at de Krige, som Frode efter Saxo P. 84 førte med Slaverne, ere gangne for sig i Egnen af Oldenborg, i Wagerland. I Arnæ N. 418, 4to, hvilket denne store Mand haver selv sammenskrevet og samlet i sin Barndom og Ungdom, siges P. 683 i en Konge Liste, som er udtaget af Fundinn Noregs, at Christus føddes under Frode Fridsami, hvilket nu omstunder ikke staaer i nogen Codex af Fundinn Noregs. Men har det staaet i en, og er ikke en Feiltagelse af den unge Arnas, saa viser det Frode 3.

(8) Wandelin p. 10.

Frode 3. det atter, hvorledes vore Fædre have blandet Fridfrode, og Frode Fridsami sammen. I Torfæi skrevne Noter over hans Series P. 99 formodes, at Magnus Olaffen, som har skrevet det Lexicon Runicum Wormii, har havt Skioldunga Saga, eller og uden Tvil en Deel deraf; Eftersom han lader Erik Spake, eller den Vise sige: Ec heite Finkaland, oc fundit hverge ɔ: Jeg kaldes Tangets Land, og findes intet Stæd. Hamconius (9) fortæller, at den Frisiske Konge Asinga Ascon paaforte de Danske Krig med en stor Krigshær, men undgik neppe deres Hænder, thi han blev omringet af dem, og drog hiem uden Ære, og som han lader Christus fodes i denne Konges 71 Regierings-Aar, saa maae dette henhore enten til Saxonis Frode 3, eller og hans Fader Fridleif; Men som de Danske ei endda paa de Tider besadde noget paa den Jydske Halvoe, med mindre man vil troe det om Fridfrode, saa troer jeg snarere at dette vedkommer Islændernes Frode hin Frækne, saafremt eller herudi er noget rigtigt. Fremdeles beretter Hamconius (10), at den Frisiske Konge Dibbaldus Segon, som kom 46 Aar efter Christi Fodsel til Regieringen, og dode 85, paaforte ogsaa de Danske Krig, men til sin Skade. Efter hans egen Chronologie maae dette have tildraget sig med Saxonis Frode 4; men har det forrige med hans Farfader skeet under Frode hin Frække, saa er vel dette med Sonne-Sonnen ogsaa skeet under ham. Og at disse Ting ei kan have tildraget sig paa de Tider, som Hamconius sætter, bliver ogsaa troligt derved, at da herskede Romerne over Friserne, og at Friserne ei heller da boede saa nær op til Danmark, hvilket forst skeede maaskee i det 5 Sæculo, efterdi begge Chauci, og flere smaae Folk i de

(9) F. 10. p. 1.
(10) F. 12. p. 1.

i de Egne, deres Navne vare forsvundne, og efterat Frankerne havde draget sig mere sønder paa. Torfæus (11) anmærker rigtig nok, at denne Frode 1 blev gammel, og var det da Christus leed, og anfører for dette sidste Rimbeigla, hvor det dog ei staaer med udtrykkelige Ord, men beskrives saadanne Miracler, at derved ei kan sigtes til andet, end Christi Lidelse. Derfore troer jeg og, at Torfæus gjør ei Frode gammel nok, naar han kun tillegger ham en Alder af 65 Aar, da han venteligen haver levet over 70. Verelius (12) mener, at Saxo haver bragt Tidsregningen i Vildfarelse, ved at sætte Christi Fødsel under Frode 3, som dog skulde være Frode 1, hvilket og de foregaaende og efterfølgende Konger hos Saxo selv vise. Men da Saxo sætter dog saa mange Konger efter Frode 3, hvoraf mange ei have regieret over det hele, og ei fulgt saaledes paa hinanden, men ofte levet sammen paa een Tid, saa havde man dog vidst ikke Aarsag til at klage over Mangel paa Konger fra Frode 3 til Gotric, hvis ei Saxo havde sat Snio saa sent, og ladet Langobarderne uddrage under ham, hvilket Verelius ogsaa anmærker. Naar Rudbek (13) vil have, at Frode var et Navn, som kun blev tillagt de fredelige Konger, heldst dem i Upsal, men hørte op, saasnart de bleve krigerske, saa strider dette gandske imod Historien, efter hvilken krigerske, og undertiden nogle faae fredelige Konger, have fra de ældste Tider regieret om hinanden her i Norden, og Snorro ladet og den stridbare Frode hin Frækne regiere i temmelig sene Tider. Desuden kan man ei af den hele Alderdom opvise een eeneste Frode udi Upsal, thi hvorvel Rudbec vil af det, at Freyr kaldes hos Saxo Frö, og paa nye Dansk Frö, Fröe, Frode 3.

(11) Ser. p. 227. 448. 262—265. H. Norv. T. 1. p. 203.
(12) Not. in Herv. S. c. 2. p. 42.
(13) Atlant. c. 36.

Frode 3. slutte, at det er samme Navn som Frode, saa kaldes dog den Svenske af alle vore gamle Skribenter, der have skrevet paa Nordisk, Freyr, og den Danske derimod Frodi. Verelius me-ner og, at Frode ei haver været noget virkeligt Navn, men kun et Tilnavn; Men alle vore gamle Skrifter stride herimod. Vel sand at Frode og betyder i Almindelighed en viis Mand, men uden Tvil er det opkommet af vor første Frode, fordi han var saa viis. Verelius holder for, at Saxo har dynget op paa denne Frode alt hvad som i gamle Nordiske Historier forekommer præg-tigt, og herligt, for derved at giøre ham til en Helt, som kunde sættes imod enhver anden. Men Torfæus tviler med Grund høy-ligen paa, at han haver giort dette med Villie, hvorvel han ha-ver henført noget til ham, som hører til andre Tider. Og tvi-ler jeg ikke paa, at han meest er bleven ført i Vildfarelse ved de mange Konger af det Navn Frode, som have regieret hos os; Thi at Frode, som regierede ved Christi Tider, haver været en mægtig og viis Konge, det vidner ei alene Snorro, og Forfatte-ren af Rimbeigla, og Sturlaug Starfsames Saga, men endog den Norske Kong Oluf Tryggvesön, som levede længe for dem alle-sammen. Hvorledes ellers Saxo er kommet til at tillegge Hun-ding, som han giør til Konge i Sverrige, og lader leve med en Hadding i Danmark, det som virkelig er hændet den Svenske Fiolner hos Fridfrode, det skal jeg ikke sige; Hvorvel bliver Had-ding, den Norske Prinds, som levede i det 3 Sæculo, saa kan han have levet med en Hunding, hvilken dog døde i Strid, og ei i et Fad Øl. Maaskee det Saxo har giort Hadding saa gam-mel, og ladet ham leve saa nær Skiold, har og bragt ham i Vildfarelse, thi da bliver i dette Fald hans Gram Skiolds Søn til Fridleif, som virkelig var Skiolds Søn, og hans Hadding

Grams

Grams Søn til Frode 1., som var en Søn af Fridleif. Vel-mueligt ogsaa, at Hadding haver hængt sig op, som Saxo skri-ver, for ei at overleve sin Ven Hunding, og at Saxo kun haver feylet i Tiden, og i Omstændigheden af Hundings Dødsmaade. Naar Rimbeigla beskriver Tilstanden saa god i Frodes Tid, at der ei alene var saadan Fred og Tryghed, som Saxo om skriver, men endog at Agrene bare af sig selv, at ont Veir var ei at be-frygte, og at Jorden fremgav Metaller, saa er dette uden al Tvil en poetisk Beskrivelse over den gyldene Alder, hvilken Au-tor, som en Christen, haver henføre til Christi Tider. Frode 3.

I Henseende til den berømte Strid mellem Hogni og Hedin, maae jeg endnu legge til, at udi Edda Dæme S. 67 siges Hedin at have været Hiarande Søn, og at hans Strid med Hogne skal vare til Ragnarockr, i hvilke sidste Ord man seer en ægte hedensk Overlevering, da den derimod i Saurla Þattr er forqvaklet ved christeligt Tillæg, for at ophøye Kong Oluf Tryggvasön, som den første Christne Konge i Norge. Denne Hiarand giør Saurla Þattr til Konge i Serkland, hvilket er en aabenbare Digt, thi der boede ingen af vor Folkefærd, saasom Serkland vil sige det samme som Sarracenernes Land. Og heraf sees, at Traditio-nen i Saurla Þattr kan i det høyeste ei være ældre end fra det 8 Sæculo, saasom Sarracener da bemestrede sig Asien og Spa-nien, og kunne før den Tid ei have været bekiendte for vore Nor-diske Folk. Men hvad Sagen i sig selv angaaer, da er den vel ikke bleven opskrevet før i det tiligste udi det 12 Sæculo, da vore allerældste Sager først ere blevne forfattede i Pennen. Saurla Þattr findes ellers i den 1 Deel 17 C. P. 49 — 58 af den trykte Oluf Tryggvesöns Saga, og er her trykt efter Codex Flateyensis

Frode 3. Col. 140 — 144. Den Hogne som nævnes i Volsunga Saga, og i Viserne af Sæmundi Edda, er maaskee den samme, men da har han regieret i Sieland. Naar der siges i Sorles Saga, som Biörner har udgivet, at Hogni havde med Ingeborg Sorles Søster Hilde den Smale, og Haldan, som regierede i Engelland, da Harald Hillditann levede, saa kommer dette sidste, hvad Tiden angaaer, ei saa ilde overeens med min Mening, at Hedin og Hogni have levet med Frode 6, Hillditanns Farfader, og med Haldan Snielle. Tiden bekræftes ellers endnu bedre ved dette Vidnesbyrd af Hogni og Hedins Saga, at Hogni var gift med Hervor, en Sonne-Dotter af Heidrek Ulfhamur, Konge i Reid-Gotland. I Saurla Pattr, saa og i Hedins og Hognes S. udgives Hogne for en Dansk Konge, hvilket bekræfter Saxonis Udsigende, at han var Konge i Jylland, hvorvel disse Sögur synes at henføre ham til Sielland; Og tilstaaer Torfæus (14) ogsaa, at Saxonis Fortælling om disse Konger er rimeligere, end Islændernes, og mener derfore, at han maaskee, ligesom paa andre Stæder, har giort deres fabelagtige Beretninger mere troelige. Udi den trykte Hedins S. forekommer P. 3. C. 4. Sorles S., hvorved jeg neppe troer, at den saa kaldte Sorles Saga forstaaes, thi den er temmelig nye, og vel neppe ældre end fra det 14 eller 15 Sæculo, og da maatte Hedins S. være end nyere, som jeg neppe troer, men herved förstaaes vel Saurla Pattr, hvorefter Sorle S. er bleven giort. Naar der berettes, at Hedin blev forført til sine Misgierninger ved det Fruentimmer Gondul, som i sig selv var en Aand, og uden Tvil Frygga, saa troer jeg at dette er opfundet, deels for at giøre Sagen mere poetisk, og deels for at forringe det Afskyelige ved Hedins Gierninger, ligesom Christne

(14) Ser. p. 490.

Christne nu omstunder skyde Skylden paa Diævelen. Gondul var ellers en af Valkyrierne. Hvad de 143 Aar i Saurla Thattr angaaer, thi saaledes bor de nok forklares, og ei ved 283 Aar, da ere de alt for faae til, at rekke fra Oluf Tryggvasön tilbage til den Tid, jeg haver antaget, hvilken Tid Torfæus (15) ogsaa giver Bifald, leggende til, at af Sorles Saga ogsaa kan sees, at Hogni maae have levet efter Hrolf Krake, siden han i Krigen mod Erlig Sorles Fader betiente sig af Hrolfs Sværd Sigrliomi, hvorfore og Torfæus mener, at Saxo er bleven ledet i Vildfarelse ved Frode 6, hvilken Hedin og Hogni maaskee have tient, og derover henfort det til sin Frode 3 eller Fridfrode. Overalt kan disse 143 Aar ei passe sig paa nogen Frode, Halfdan ꝛc., og derover maae nodvendig stikke en Urigtighed i dem. Torfæus (16) vil, at den Norske Helt Sturlaug hin Starfsame har levet midt i det 2 Sæculo, med den Svenske Konge Agni. I Sagan selv siges P. 54 og 76, han at have levet med den Danske Kong Frode Fredegode, og den Svenske Ingifreyr; Men her har Navnet Frode hin Fredsommelige bragt Forfatteren i Forvirring, saa og Navnet af Yngvar, som regierede i Sverrige, da Frode den Fredsommelige regierede i Dannemark, og viser Navnet af den Finske Kong Snær, (i trykte Sturlaugs S. staaer C. 22. P. 58 Snækollur, men i N. 172, 173 og 202 l, alle i Folio, staaer Snær. N. 171 A. Folio har aldeles intet herom, som den og er meget forskiællig fra den trykte, thi den har kun 16 Capitler, og den trykte 28. Den har ikke et Ord om Aser, Græker, Yngve Freyr, Frode Fredegode; Den gior Harald til Konge over gandske Norge, og taler om Nidaros, Bergen, men derimod ikke om Hamar. Derimod Frode 3.

(15) Ser. p. 491.
(16) H. N. T. 1. p. 201, 203, 204.

Frode 3. imod siges der C. 5. P. 26, at Vefreya, som var Foster-Moder til Asa Sturlaugs Kone, var en Dotter af Thorstein, som var Vikings Søn, hvorefter Sturlaug maae have levet, efter Schönings Chronologie, langt hen i det 3 Sæculo, og altsaa med Frode Fridsami. N. 145, 8vo, som indeholde Sturlaugs Rimur, komme mere overeens med N. 171, end med den trykte, dog har den i 7 Rimur P. 127 Ingefreyr, Konge i Sverrige. N. 562, 4to, en Membran, haver iblant andet et Stykke af Sturlaugs S., udi hvilket feiler baade Begyndelsen og Slutningen, og meget imellem, er og ulæselig paa mange Stæder; kommer ellers overeens med den trykte, kun at den er længere, og at Fradmar kaldes Finnur. Er ikkun 8 Blade, og handler meest om Sturlaugs Reise til Biarmeland. N. 589 f. 4to, Membran, kommer og gandske overeens med den trykte, undtagen i heel ubetydelige Ting, og at denne mærkværdige Beslutning i den trykte, at den er skrevet efter Kolbeins reikia lok, er borte, i hvis Stæd staaer et nyemodigt Riim Vers, saa jeg troer at denne Codex er af det 16, høyst af Slutningen i det 15 Sæculo. N. 336 og 337, begge i 4to, komme og overeens med den trykte, undtagen i ubetydelige Ting. Det vigtigste er at 337, ligesom 172 og 173 i Folio tillegge Sturlaug kun 2 Sønner, da den trykte derimod 6), at dette er rigtig. Men derefter maae Sturlaug have levet i Midten af det 3 Sæculo, hvilket og kommer overeens med Schönings (17) Meening. Til denne Tid og altsaa Frode 3 henfører ogsaa Schöning (18) de Roverier, som de Norske Prindser Jökul og Thorstein Vikingsøn øvede paa de Danske Kyster, og det Slag, som de leverede hinanden ved Bornholm; hvorimod Torfæus (19) henfører dette til

(17) N. H. t. 1. p. 135.
(18) Ib. p. 227.
(19) H. Norv. t. 1. p. 221.

til Aar 100, men har uden Tvil Uret herudi. Torfæus mener (20), at den Beretning, som staaer i det gamle Vers Grotte-saungr, og deraf i Eddæ Codice Wormiano, at Frode kiøbte, da han var til Giæst hos Fiolner i Sverrige, tvende Slavinder, Fenis og Menis, af ugemeen Styrke og Storhed, hvilke han satte til at male med tvende ugemeen store Molle-Steene, fundne i Danmark, og som havde den Egenskab, at de malede alt hvad man sang dem for, hvorpaa Frode satte Slavinderne til disse Qværner, og befalte dem at male Guld og Fred; Men han plagede dem saaledes, og gav dem ingen Roe til at sove, at de derover ved deres Hexe-Vers trollede Fiender frem, saa at Frode blev om Natten ihielslaget af den Søerøver-Konge Mysing, som derpaa, beriget med stort Bytte, drog af Stæd med det og med Slavinderne, og befalede dem at male Salt, hvilket de en Stund giorde, og derpaa spurgde, om de skulde blive ved? hvorpaa de og efter Befaling bleve saa længe ved, indtil Skibene sunke, og deraf blev Havet salt; Alt dette mener Torfæus at betyde, at det Venskab, som var imellem Frode og Fiolner, er blevet skadeligt for de Svenske, og at Frode haver erholdet noget af ham, hvorved de Svenskes Kræfter ere blevne svækkede, saa at de ere siden komne under Frodes Herredomme, som de dog fulde fra, formedelst de store Skatter, som Frode havde paalagt, for at erhverve sig Sikkerhed og Rigdom; Tilsidst blev Frode dræbt af deres Anfører Mysing, som og for sit Tyrannies Skyld blev ihielslaget. Torfæus mener, at dette bekræftes derved, at Saxo lader Frode undertvinge Sverrige, og sætte Erik der til Konge; Hvad dette sidste angaaer, da falder det bort, saafremt Rig sikter i Erik, og saafremt herved sigtes til Frode 4 eller 5 Han-

Frode 3.

(20) L. 10. p. 412 og 413.

Frode 3. Handeler med Sverrige. Vil man ellers følge Torfæum, da maae det have tildraget sig efter Fiolners Død, siden Frode og han vare gode Venner, og som Fiolner døde uventelig, saa er det ikke urimeligt at han er død ung, og at hans Søn Svegder var da et Barn, saa at Frode havde Leilighed udi hans Mindre-Aarighed at forfordeele de Svenske. Men da Snorro, som dog korteligen beskriver de ældste Svenske Kongers Historie, ei haver et Ord herom, saa bliver alt dette mig igien tvilsomt. Naar jeg og nøye eftertænker Fablen, saa synes mig snarere, at Frode haver faaet noget fra Sverrige, som haver skadet de Danske, thi Mølle-Stenene bleve fundne i Danmark; Der blev malet, og der blev Frode omkommet. Efter mine Tanker har Frode lært af Fiolner at føre et stille og fredeligt Regimente, thi saa giorde Fiolner, og ligeledes hans Fader Yngve Freyr, hvorfore og Fiolner var riig, og havde god Tid i Landet, som Snorro (21) siger. Ved de tvende Slavinder forstaaes maaskee tvende Mænd af ringe Herkomst og Trælle-Æt, som Frode fik hos Fiolner, hvilke indrettede Regimentet hos ham. De malede Guld og Fred, det er: Frode blev meget riig ved det han levede fredelig, og lagde sig paa Agerdyrkningen. Efter al Anseende er han tilsidst blevet giærrig, og har plaget sine Undersaatter med meget Arbeyde og haarde Paalæg, hvorover de ere blevne ham afspænstige, saa og for den strænge Retfærdighed han udøvede, saa at de derover ei have staaet ham bie, ja maaskee endog faldet fra ham, da han blev overfaldet af den Søerøver-Konge Mysing, venteligen for hans store Rigdomme. Og denne Mysing er efter al Anseende derpaa blevet Konge i en kort Tid, venteligen kun i Sieland, og har regieret med haardere, hvilket uden Tvil beteg-

(21) T. I. p. 13 og 14.

betegnes derved, at han befoel Slavinderne at male Salt, og Frode 3.
derover er han blevet ihielslaget, som det synes, i en Søe-Trefning, eller og har han tilsidst forladt Danmark, og blevet paa Havet. Da Fen betyder en Morads, og Men et Klenodie, saa vilde man allegorice maaskee sige, at Frode ved at afstappe Moser har erlanget Klenodier eller Rigdomme ved Agerdyrkning, men at hans Undersaatter ere tilsidst blevne oprørske, saasom han haver for meget plaget dem dermed. Den Maade Saxo (22) fortæller, at Frode døde paa, nemlig ved en Hexe, som havde paataget sig en Søe-Koes Skikkelse, og gik og græssede ved Havet, synes ogsaa at bekræfte, at Aarsagen til Frodes Død er kommet fra Hav-Siden. Da han og siger, at der i 3 Aar var ingen Konge efter Frode, saa kunde det og tiene til at bekræfte, at alting var imedens i Uorden, og at Mysing regierede, dog paa en tumultuarisk Maade. Dog maae jeg tilstaae, at Saxo selv siger at de Store dulgte Frodes Død i denne Tid, af Frygt for at de undertvungne Landskaber skulde ellers falde fra. Det er ellers mærkeligt, at der fortælles ligeledes af Snorro om de Svenske, at de fordulgte Freyrs Død i 3 Aar. Da man nu seer, at Saxo haver kaldet Freyr Frö, saa kan man frygte for, at han haver i Anledning af Navnet, saa og Tiden, saasom Freyr regierede kort for Frode, og der ligeledes var meget god Tid under begge, henført til en Dansk Regent hvad som tilkom en Svensk. Dog er det ogsaa mueligt, at som begge Konge-Slægters Regimente var endda nye, og derfore vaklende, saa har man maat betiene sig af saadant, allerheldst Frodes Søn var fraværende. Navnene af de tvende Slavinder, Fenia og Menia, ere og uden al Tvil allegoriske. Det sidste kommer maaskee af Men ɔ: Smykker,

(22) P. 96.

Frode 3. ker, Klenodier. Men jeg tør neppe lede det første af Fe ɔ: liggende Fæe, ved det den Bogstav n fattes. Hvorom alting er, saa synes deres Navne at betyde, at de skulde skaffe Kongen Rigdomme. Udi Grottasaungr siges udtrykkelig, at det var Frode, Fridleifs Søn, hvilket ei passer sig uden paa Frode Fredegode, eller og Frode Frækne, og denne sidste blev ihielslaget af Saxerne, med mindre man vilde troe, at der havde været nok en Frode, som var Fridleifs Søn, og havde levet med Hrolf Krake. I samme Sang siges og, at Frode blev ihielslaget i Lethre. Jeg skulde ikke troe, at herved sigtedes til Frode 6, eftersom han i Saurla Þattr blandes med Frode Fredegode, og siges at være bleven ihielslaget, og i Grottasaungr meldes om Halfdan og Yrsa Søn ɔ: Hrolf Krake. Mærkeligt er det, at her vel siges, at Slavinderne vare fra Sverrige, men derhos ikke et Ord om Kong Mysing, eller om Fiolner; Spørsmaal derfore, om den Indledning, som paa Prosa findes i Edda Sæmundi og i Codice Wormiano, og udi begge hvilke dette staaer, ei farer vild herudi, og er maaskee alene bragt hertil, ved det her tales om Frode og om Fred, thi Visen er dog den man meest bør følge. Imidlertid da Frode udgives der for en Søn af Fridleif, og de fredelige Omstændigheder ei passe sig paa Frode Frækne, saa bliver hereftter ingen anden Frode tilovers end Fredegode; Med mindre man vilde følge nogle Kroniker, som sætte en Fridleif efter Rolf Krake, og udgive en Frode for denne Fridleifs Søn, men da maatte man og troe, at Fridleif havde havt en Frode til Fader, og han igien en Fridleif, som man maaskee da kunde giøre til en Søn af Frode 4. Fremdeeles siges i Grottasaungr, at Slavinderne malede med saadan Iver for Frode, at den øverste Qværn-Steen gik i tu. Naar nu dette legges til det, at her ei tales om Mysing,

sang, eller at de malede Salt for ham, saa bliver det troligt, Frode 3.
at alt det er en nyere Tilsætning til den gamle Fabel, opfundet af en senere Poet, for at give en viktig Aarsag til Havets Saltshed. End mere udi Grottasaungr siger Menia om sig og Fenia, at de vare begge udi Slag i Sverrige, satte en Konge af og en anden ind, og hiulpe den gode Guttorm; Her nævnes altsaa ikke et Ord om Fiolner, hvilket maaskee kunde afhielpes ved at sige, at da ingen Over-Konge forekommer i Sverrige af det Navn Guttorm, saa kunde denne have været en Under-Konge der i Fiolners Tid. Dersom man vilde henføre dette til Frode 5, og den Svenske Kong Otter, hvilken Saxo (23) synes at kalde Gother, ei at tale om J. Magno, saa ligner dette Navn Guttorm temmelig. Da kunde man og antage, at Frode havde i Slaget fanget to Svenske Herrer, som havde bragt ham til at regiere tyrannisk, eller og alene, at han havde begyndt efter denne Seyer, hovmodig af den, at behandle sine Undersaatter ilde. Men det allermeeste, som kan bevæge en til at troe, at her handles om Frode 5, eller snarere nok en Frode, den 6 i Tallet, og maaskee en Sønne-Søn af Frode 4, hvorefter da Frode 6 maatte blive til 7, er dette, at i Grottasaungr siges, at Frode blev i Følge af det, som Fenia og Menia havde malet, dræbt udi Leyre af Yrse Søn, for at hævne Halfdan. Da nu Frode 5 virkelig blev dræbt af Halfdans Sønner, for at hævne deres Faders Død, saa synes dette tydeligen at sigte til denne Tildragelse. Den eneste Vanskelighed bestaaer deri, at Frode siges her at være bleven dræbt af Yrse Søn, og nu kiender man i vor heele Historie ingen anden Yrse Søn end Hrolf Krake, og han dræbte efter vor Historie ei nogen Frode, men Hrolfs Fader Helge, med

(23) P. 153 og 154.

Frode 3. Broderen Hroar dræbte en Frode. Vidst nok, dersom man vilde vige fra vore Historieskrivere, som ere alle langt yngre end denne Sang, der venteligen er af det 8 eller 9 Sæculo, saa kunde man endda finde Omstændigheder hos dem til at bestyrke denne Sag med; Thi da Hroar anlagde Roskild, saa kunde man falde paa de Tanker, at han giorde det fordi Leyre var i Frodes Vold. Saxo siger, at Helge var Konge til Soes, og sværmede stedse om paa Havet; Maaskee fordi Frode havde Landet inde. Men herimod kan atter indvendes, at Frode, som en mægtig og politisk Konge, havde aldrig tilladt Hroar at anlegge Roskild saa nær Leyre; og dernæst havde Helge da ei været i Stand til at tage Jylland fra Saxerne. Desuden vilde Frode herved blive alt for gammel. Men hvorledes komme ud af dette Vilderede. Maaskee at Haldans Dronning har hedet Yrse, og at ved Yrse Søn forstaaes alene Helge, fordi han var navnkundigere og mægtigere end Broderen Hroar, og Fader til saa stor en Prinds som Hrolf Krake; og da begriber man hvi Helge haver kaldet sin Dotter Yrse. Vel sandt, at Halfdans Dronning kaldes i Hrolf Krakes S. Sigridur, men dette kan være en Feyl, maaskee og at hun har havt tvende Navne. Imidlertid er det dog meget rimeligt, at Frode Fredegode er bleven dræbt af en Søe-Konge Mysing, thi i Fablen hos Saxo om hans Død synes noget saadant at stikke; og rimeligen haver Samleren af den saa kaldte Sæmundi Edda dog havt nogen gammel Tradition at gaae efter, og alene feilet ved at blande de adskillige Froder sammen. Handler nu altsaa Grottasaungr om Frode 5 eller 6, saa bliver det end troligere, at de Handeler, som Snorro lader Frode 4 have med de Svenske Konger Eigill og Ottar, tilkomme Frode 5, med mindre man vilde falde paa de Tanker, at Frode 4 og 5 vare een

Per-

Person, thi da kunde man frie Snorro for Feiltagelse, en Sag, som er af stor Betydenhed, da Snorro er saadan Skribent, som man ei let bør beskylde for Vildfarelse. Man kunde da forklare Langfedgatal saaledes, at de Ord: Halfdan Brodir hans, ei hørte til den næst foregaaende Ingialld, men til Frode Frækne, som er næst for Ingialld. Man friede da og Grottasaungr for en Feil, thi saa kunde denne Frode blive Søn af en Fridleif. Men da Saxo saa omstændelig, og det i Vers, fortæller Frodes Død, og den Hævn hans Søn Ingialld tog over hans Banemænd, saa bortfalder alt dette igien. Antager man Frode 5, en Sønne-Søn af Frode 4, saa er det rimeligt, at Tingen kan være gaaet saaledes til. Da Helgo faldt i Krig, var Hrolf endnu et Barn; Maaske Halfdan, som efter Langfedgatal var en Søn af Ingiald, haver da, som Formynder, forestaaet Riget, og at Frode 6, som var Frode 4 Sønne-Søn, ved en Fridleif efter min Hypothese, haver dræbt ham og indtaget Riget, og siden bleven dræbt af Hrolf igien, og han kunde da være den, som havde de Handeler med de Svenske Konger Eigill og Ottar, og det var da ingen Under, at han besad Jylland, som Helgo havde forhen indtaget. Men herved er den store Vanskelighed, at den Frode, som krigede med Ottar, levede efter Snorro for Helgo, og at Adils, som dog vidst levede med Helgo, kom da til at leve med denne Frode. Best bliver det da at antage, at Frode 5 krigede med Ottar, og drab Helgos Fader; At Frode 6, en Sønne-Søn af Frode 4, har og kriget med en Svensk ved Navn Guttorm, været mægtig, og dræbt Halfdan, Hrolfs Formynder. Imidlertid ere der dog Steder i Saxo (24), som best kunne forklares ved den Hypothese, at Frode 4 og 5 have været een Person. Saaledes lader han Frode 3.

(24) P. 116. 102. 112. 117.-119.

Frode 3. Sterkodder sige, at nu blive Haldani Ord sande, at det snart vilde skee, at en duelig Fader skulde avle en uduelig Søn. Det er vanskeligt efter den anden Hypothese at udfinde, hvo denne Haldan haver været, thi vel taler Saxo om en Svensk Kong Haldan, men da der findes virkelig ingen af det Navn paa de Tider, i det mindste blant de Svenske Over-Konger, saa bliver dette meget tvilsomt, med mindre man vilde tænke paa Haldan, som var Fridleifs Broder, og Frodes Farbroder, men han døde paa syge Seng efter Snorro (25), og denne Haldan blev dræbt efter Saxo. Hvorom alting er, saa slutter jeg heraf, at Ingiald haver alerede i sin Opvæxt givet slet Forhaabning fra sig, og været uduelig. 2) Siger Sterkodder, at han har fulgt Kong Haco. Saafremt man adskiller Frode 4 og 5, da bliver Sterkodder alt for gammel, og endda gammel nok, om man gior dem til een Person, ved hvilken sidste Meening dog er den Vanskelighed, at man da maae alt for meget indskrænke den Svenske Kong Auns Leve-Tid; Dog er det mærkeligt, at Sterkodder selv siger, at han endda ei havde Skiæg paa Hagen, da han fulgte Kong Haco. Da og efter Snorro Frode hin Frækne regierede tillige med den Svenske Kong Ottar, og Helge, Haldans Søn, med Adils, en Søn af Ottar, saa passer denne Hypothese sig meget got med Snorro, og efter den har man hverken nødig at beskylde Snorro for Vildfarelse, ei heller at være forlegen med hans Chronologie paa dette Sted, men da maatte Haldan ei have været en Søn af Frode 4, som han dog er efter Langfedgatal, men en Broder. Dog maae jeg tilstaae, at det Sterkodder siger (26), at Svertings Søn kommer til at besidde den Danske Throne efter Ingiald,

(25) T. I. p. 31.
(26) P. 118.

Ingiald. Kodfæster Saxonis Fortælling, at de vare Tydske, som ihielsloge Frode, allerheldst Sterkodder selv siger (27), at Ingelli Hustrue higer efter at indføre tydske Skikke, og hun var Svertings Dotter efter Saxo. Saxo (28) kalder Haldani og Haraldi Moder, hvilke her ere Helgo og Hroar, Sygne, et Navn, der passer sig paa Sigridur i Hrolf Krakes S. Naar jeg betragter at den Svenske Kong Eigill levede med den Danske Kong Frode, maaskee den samme som omtales i Grottasaungr, og at han blev stanget til Døde af en Tyr (29), ligesom Saxo omtrent fortæller om vor Frode Fredegode, saa bringer det mig paa de Tanker, at Saxo haver her blandet Tingene sammen, og tillagt en Dansk Konge, hvad som tilkom en Svensk, allerheldst man seer, at nogle af vore gamle Skribenter have henført det i Grottasaungr til Frode Fredegode, som dog vedkommer Frode 4 eller 5, eller 6. Arngrim i Supplementer lader Frode 3 Fridsami stanges ihiel af en Hiort, hvor baade Navn og Dødsmaade ogsaa have Lighed. Grottasaungr sluttes ellers med de Ord: at Berg-Risens Brud qvad, at nu havde de malet det for Frode, som han sent vilde forsøge x., af hvilke Ord jeg slutter, at Poema er her til Ende, og at ved denne Berg-Rises Brud forstaaes een af de tvende Koner Fenia eller Menia, som maaskee have været af Jotnisk Slægt. I Skallda udi Codice Wormiano P. 182 forekommer ogsaa et kort Vers af Einar Skula Søn om denne Tildragelse, som dog velkun er et Stykke af et større Poema, som de fleste der forekommende Vers. Af denne Linie der: Konungs dyrkar fie fenin, slutter jeg at Feniæ Navn er allegorisk, og skal betyde Fe ɔ: Rigdom. Frode 3.

(27) P. 116.
(28) P. 120.
(29) H. K. t. 1.

Frode 3. dom. Der ere og 2 Linier af Poeten Eigill om denne Sag, hvorudi han kalder Guld: Frodes Meel; Sigtes herved til Poeten Eigill Skallagrims Søn, saa sees heraf at denne Fabel haver alerede været gængs i det 10 Sæculo.

Udi Eddæ Codice Wormiano P. 201—204, som findes, hvorvel ei fuldkommen saaledes, i Resenii Eddæ Fab. 67, fortælles den bekiendte Tildragelse om Hogni og Hedin. Derimod fattes den i Arnæ N. 748, 4to, staaer ei heller her i Codice Worm. paa sit rette Stæd. Der fortælles at Kong Hogni var faret i Kongestævne (eller Mode, hvoraf jeg slutter at de smaae Konger have ofte samlet sig, for at beraadslaae om deres Sager, og for at holde Fred; En Samling, som de mange smaae Stater, giorde nødvendig). Her fortælles Tingen i Begyndelsen gandske simpel, nemlig at Hedin plyndrede i Hogni Rige udi hans Fraværelse, og borttog hans Dotter Hilldur. Hogni seylede efter ham, og da han kom til Norge, spurgde han at Hedin Hiarranda Søn var seylet vester udi Havet. Hogni seylede efter ham lige til Ørkenøerne, og naaede ham ved Øen Haa. Men siden bliver den og fabelagtig, og beretter at i Qvædet siges, at Hiaþningerne skulde stride lige til Ragnarockr; Og efter denne Saga haver Bragi Skalld i Regnars Drape siunget, og derpaa føres alle hans Ord an. Efter alt dette maae man 1) troe, at der haver været en ældre Sang, hvorefter Brage har sammensat sin; 2) Sees heraf, at Beretningen om Hogne og Hedin er, hvad den første Stof angaaer, ikke saa utrolig, som Biskop Finnur mener, hvorvel jeg tilstaaer, at den er bleven siden meget broderet af Poeterne, og Saga-Skriverne; 3) At den ei kan vedkomme den Unguin, om hvilken tales i S. Willibrordi vita, siden han

knap

knap levede 100 Aar for Brage, thi da havde Brage vel selv neppe endda turdt saa meget brodere hans Historie, men da maae jeg reent ud tilstaae, at jeg neppe veed, til hvilken Tid den skal henføres, uden maaskee til Frode, Helges Farbroder, eller man og nøye vil holde sig til Saxo, og troe, at det med Hogni, Hedin og Hilldur haver tildraget sig under Fridfrode, og at Sorle og Halfdan og en senere Hogne derimod høre til en langt senere Tid, nemlig det 7 Sæculum, allerheldst Saxo ei heller nævner de tvende første udi sin Beretning; 4) Da her udelades, at en Christen af Oluf Tryggesöns Mænd giorde Ende paa denne Strid, og derimod siges, at den skal vare til Ragnarockr, saa sees heraf at denne Historie ei er digtet af nogen Christen, for at giøre de Christne og Oluf stor, men at den er hedniskt, hvorvel jeg tilstaaer, at det Tillæg om den Christne Mand er digtet af saadan en, men det findes ei i Edda. Frode 3.

Udi Eddæ, Cod. Worm. P. 343, og i Arnæ N. 748. P. 167, samt i trykte Kenningar siges, at fra Audi, den 3 af Halfdan den Gamles Sønner, af de sidste, stammede Audlingarne, og af denne Odlinga Æt var Erik den Malspake ↄ: Veltalende. Nu opregnes vel denne Slægts Ledder i Fundinn Noregs, men fra Kar eller Kiar, som regierede i Valland ikkun ved hans Dotter; Har nu denne Erik stammet fra Kar, saa hører han til temmelig sene Tider, og saa skulde jeg næsten tvile paa, at han var Saxonis Erik den Veltalende. Dog da Schöning i Norske Historie T. 1. P. 339 sætter en Erik den Veltalende i den Danske Kong Frode 6 Tid, saa gaaer det efter den Sætning endda an.

Frode 3. I et Islandsk Fragment (som kommer overeens med det Stykke, der staaer i Rimbeigla, hvorvel det aldeles ikke hører dertil,) (30) berettes, at Frode var Fridleifs Søn. Han var vittig, og vidste meget, og efter hans Navn kaldes hver den, som veed meget, Frode. I hans Tid var det saa fredeligt, at ingen vilde dræbe nogen, om han end fandt sin Faders eller Broders Banemand for sig. Ran og Tyverie lagdes da ned, saa at en Guld-Ring laae mange Vintre paa alfare Vey paa Jalangrs Hede, (uden Tvil Jellings). Folk mene, at da Frode Fred var, var ogsaa Keiser Augustus i Rom, som satte Fred over al Verden. Da blev Christus fød. Imedens Fridfrode regierede, var saa got Aar, at Agrene saaede sig selv, og havde man ikke nødig at forsyne sig til Vinteren; og fandtes da i Jorden al Slags Malm, (hvo kiender ikke Poeterne her, og troer jeg at man herover haver i senere Tider henført til denne Frode, som efter Chronologien rigtig nok haver levet med Christo, det som hører til en langt senere, maaskee 5 eller 6, og det nu følgende hos Skribenten er uden Tvil en Tilsætning af de Christne). Det skeede da et Aar, da Frode var gammel, at stor Torden og Lynild komme. Solen blev borte paa Himmelen, og Jorden rystede saa, at Bierge komme af deres Stæd. Da skiode Fiælde op af Jorden, og alle Spaadomme forvildedes, (dette er klarligen en pia fraus, af Christne hos os i de sildigere Tider og sigtes herved til Christi Død).

Udi Arnæ N. 116, 8vo. P. 26 i det Skrift om Odin og Strid hans siges, at Frode Fred begyndte i Freyrs Tid, men først i andre Lande, og at de Svenske tilregnede deres Guder og Hovdin-

(30) Lang. T. 2. p. 34. 35.

Hovdinger denne Lyksalighed. P. 27 siges og, at Freyrs Søn Frode 3.
Fiolner kaldtes ogsaa Ingir, og at Efterfølgerne bleve efter ham kaldte Ynglinger. Snorro derimod tilskriver Freyr selv dette, og er det ogsaa rimeligere, at saadant Navn er bleven optaget efter en, som blev anseet for Gud, end efter et blot Menneske. Men saavidt er det dog rigtigt, at Fiolner haver ogsaa hedet Inge, ligesom alle hans Eftermand.

Degnen Winding i Arnæ N. 28 Folio formoder, at det Stæd hvor Kong Frode lagde Guld Armbaandet, og som kaldes i Edda Raaliungs Hede, og paa et andet Stæd Jalangurs Hede, er Jellinge Hede i Jylland.

Arngrim i sit strevne Supplement, som jeg saa ofte har anført, siger P. 521, at de Islandske Annaler mælde næsten intet, uden Navnene, og Konge-Følgen af Skiold og mange følgende Konger, ja ei engang Aarene; P. 522 siges, at Frode, den tredie Danske Konge, var en Søn af Fridleif, og førte dette Navn af sin megen Kundskab, saa at derfore siden enhver kyndig Mand blev kaldet Frode. P. 523, da var saa god Fred og Tryghed, at ingen turde engang dræbe sin Faders Banemand. Det var og saa sikkert for Ran og Tyverie, at der i mange Aar laae en Guld Ring paa den alfare Vey paa Jalangurs Hede, uden at nogen turde røre den. Nogle ville henføre denne Tid til Augusti Regimente og Christi Fødsel. Da skal og overflødig Korn have voxet i Danmark, og voxet uden Dyrkning. P. 524, Metaller bleve da og i Mængde opgravne, og Kong Frode skal selv have vel forstaaet sig paa Bergværks-Kunsten. Mange Aar efter skeede en usædvanlig Soel-Formørkelse med Jordskiælv, saa

Frode 3. at Klipper og Stene bruste og bleve flottede af deres Stæd. Og det mene de at være skeet samme Aar Christus leed. Derefter blev Kong Frode, som for den gode Freds Skyld fik Tilnavn af Fridgode, indebrændt ved en vis Mysing hans Ondskab. (Det er klart at alt dette er taget af Edda, Rimbeigla og Grottasaungr, og noget lidet, uvidst hvorfra). P. 830 siger han udi Supplementet om de Svenske Konger, at det Ord Diar, som staaer i det Danske Compendium, at skulle være gammel Norsk, kiender han ikke. (Heraf kan man med Vished slutte, at han ei haver havt de Codices og Membraner af Snorro, som vi nu have, og hvorudi det udtrykkeligen staaer, og dernæst at han da enten ei haver endnu havt Codicem Wormianum af Edda og Skallda, hvorudi det ogsaa staaer, og hvilken han selv haver forskaffet Oluf Worm, eller og at han ei haver anmærket det i den. Og efter saadan Sagens Beskaffenhed har man ei nødig at undre sig over, at en udenlandsk lærd Mand, navnlig Schlözer, ikke kiender Ordet Diar, siden det ei er gaaet en indfød lærd Islænder bedre; Men dette kunde man med Billighed fordre af ham, at han holdte sig fra at dømme om det, han ikke forstod). Niords Søn og Eftermand skriver Arngrim, Ingve Fröfæt, (her have vi altsaa Saxonis Frö, og skulde jeg snart tænke at det burde skrives Frø-Sæd).

I Henseende til Angantyr og hans 11 Brødre, hvorom Saxo taler P. 93, at de bleve dræbte paa Samsøe, og Hervarar Saga, at de og der bleve begravne, er det mærkeligt, at efter Danske Atlas (31) findes ved Stranden paa Samsøe 12 Kiæmpe-Begravelser i en Cirkel.

De

(31) T. 6. p. 257.

De Islandske Annaler N. 417 i 4to, som vel ende med 1427, men som ei kunne være skrevne før end sidst i det 16 Saeculo, saasom Luther, Brentius, Franch, Cario anføres P. 13, hvorvel de ere tagne af ældre Annaler, og, hvilket er underligt, hos en Islænder, følge Saxo temmelig nøye, sige P. 11, at Frode den Fredegode kom til Regieringen Aar 3960 efter Verdens Skabelse, 2 Aar for Christi Fødsel, P. 12. Men underligt er det, naar de sige, at han blev Konge efterat have stridet imod den Huniske Konge. P. 15 siges, at denne Konge var 8 Aar, da han kom paa Thronen; Saxo har 7, P. 67; Saxonis Colo kaldes her Colr; Frodes Dronning siges at have været fra Ungaria Land; I Saxo P. 69 staaer, at hun var den Huniske Konges Dotter, men Vellejus fordansker det ved Ungarn, saa jeg næsten skulde troe, at Forfatteren af disse Annaler havde havt Velleji Oversættelse; Den Norske Konge, som Saxo P. 70 kalder Götharus, kaldes her Gudmudr, uden nogen Nødvendighed, da det første og er et Nordisk Navn. P. 16 kaldes Eric den Veltalendes Broder Hrolfr, som i Saxo P. 81 og allevegne kaldes Roller, hvilket ogsaa er et Nordisk Navn. Striden imod Hunerne fortælles langt kortere end i Saxo, og siges at være bleven holdt ved Churlands Strand; Slaget var et af de største i Norden, og vunde de Danske ved Erix Spaxes (den Veltalendes) Raad. P. 16 og 17 fortælles heel korteligen, hvorledes Frode fik Alfhilld, hos Saxo Alvilda, den Norske Konges Dotter, og sættes dette efter den Huniske Krig, da Saxo derimod sætter det før. P. 17 berettes, at Frode overvandt Romerne, som stridde paa Tydskland, og jog dem sønder paa over Fiældet, (Alperne. Hvorfra Autor har dette, skal jeg ikke sige; Underligt er det, at endskiønt han tager saa meget af Saxo, har han dog meget, som ei Frode 3.

 staaer

Frode 3. staaer hos ham, ja som endog er tvertimod ham. Saaledes siger han at Guld Ringen laae urørt i 7 Aar. I Frodes 30 Regierings Aar blev Christus fød, hvilket strider imod hvad han kort forhen har berettet. Sonnen af den Troldkone, som siden voldte Kongens Død, skal have stiaalet Guld Ringen bort, da dog Saxo ikke tydeligen siger, at han just stial Ringen).

25. HIARNUS.

Hiarnus sættes ei alene af Saxo for en kort Tid ind som Konge mellem Frode og Fridleif, men og af alle vore gamle Fortegnelser, undtagen N. 9, hvilken dog har forbigaaet Frode og Fridleif selv, saa og N. 11, 13, 14 og 17, som dog ellers ere temmelig fuldstændige, men de have maaskee forbigaaet ham, som et Usurpator. At 19 og 20 ei have ham, er intet Under, da de ere meget urigtige og ufuldstændige. Sandt nok at Islænderne have ham ei, men man bør betragte deres Lister ei som egentlige Konge-Lister, men som Slægt-Registere over det Kongelige Huus, hvorover alle de Konger, som vare ei deraf, just saadanne som Hiarne, ere udeladte, og dernæst Personer indsatte, der have fortsat Linien, endskiønt de ei bleve Konger. Ja det som mere er, Islænderne have kun givet os Hoved-Linien til Gorm, og derfore udeladt Side-Linierne, hvilket særdeles er skeet med Harald Hyldetans Afkom; Vel sandt at de engang have antegnet tvende Linier fra Ingialld, og fra Hroar, men det er skeet ei alene af den Aarsag, fordi de begge vare af det Danske

Konge-

Konge-Huus, men og fordi Audur, som ved Randver og Sigurd Ring fortsatte Linien til Gorm, stammede paa Faders Side fra den sidstes Linie, og hendes Mand derimod fra den forstes. Vel sandt at denne Mand ei var Fader til Randver, men til Harald Hillditann, hvis Linie de ei siden fortsatte, venteligen fordi den døde ud, og ei blev tilsidst den herskende, og Gorm ei stammede fra den. Men at de dog have anført Ingiallds Linie, er skeet, fordi Halfdan, som var af den, ægtede Audur, og avlede saa navnkundig en Konge med hende, som Harald Hillditann. Af samme Aarsag, nemlig Navnkundighed, have de og engang viget fra deres Regel, ei at nævne Side-Linier for Hrolf Krakes skyld, hvortil vel og Kortheden, da Linien døde ud med ham, har giort noget. Imidlertid, da de Danske ei gierne vigede fra Kongehuset, saa have de fleste af dem, som Islænderne opregne, virkeligen været Konger, og Stæder hos Snorro, i Sogubrot, Edda, Rimbeigla &c. bevise det om endeel af dem, saa og den Formodning, at de Islandske Lister ere tagne af Skioldunga Saga. Men dette giør dog, at man ei bør forkaste alle Saxonis Konger, som ei nævnes hos dem, da nogle kan have regieret i et og andet Landskab, og andre giort sig navnkundige ved Søetoger; Ja nogle, som denne Hiarne, været rette Konger. Da man af Islænderne ei haver uden blotte Navne, undtagen de faae Stumper hos forommeldte Skribenter, Snorro &c., saa kan man af dem ei udfinde Bedrifterne, men deri maae man fornemmelig tage sin Tilflugt til Saxo, og da vise mange Omstændigheder hos ham, sammenholdte med Islandske, Angel-Saxiske, Frankiske, Gothiske, Svenske Skribenter, hvilke der have været rette Konger hos os, hvilke smaae Konger, og hvilke der ei vedkomme os. Saxonis Mening har dette imod sig, at den gaaer for langt tilbage i Tiden, at man umuelig

Hiarnus.

Hiarnus. umuelig kan vente saa nøyagtige og omstændelige Beretninger fra dem, og dernæst at han haver meget for faae Konger til at opfylde saa langt et Rum; Og endelig at han haver anseet Dannemark for et samlet Rige fra saa lang Tid, udi hvilken det kun een eeneste gang blev adspredet, hvilket strider imod det sunde Begreb man bør giøre sig om Staters Opkomst, og desuden imodsiges ved vor egen Historie, naar den nøye undersøges, saa og ved alle Naboe-Folks. Islænderne derimod sætte ei nogen vis Tid, naar det Danske Rige skal have begyndt, men sige alene at Odin flyede her ind for de Romerske Feltherrer, hvilket efter Slægt-Registernes Beregning kan enten være skeet i Pompeji, eller Trajani Tid; Begge Deele ere meget yngre end den Tid, man efter Saxo maae antage, og som nogle af vore fastsætte enten til Davids eller til Gideons. Det bliver altsaa langt rimeligere efter den, at have Underretning om vore Konger. Ledderne hos dem strække gandske vel til, at fylde dette Rum, allerheldst om man lader Odin komme ind i Trajani Tid, thi da har man ei nødig at sætte nogle Fruentimmer ind imellem, imod hvilken Mening dog mange andre Grunde stride, heldst Ledderne i Ynglinga-Tal. Islænderne lade og Kong Gorm samle Danmark først under eet, hvilket viser, at det i det mindste maae en Tid lang have været adskilt. Ved nøye at betragte alle Omstændigheder, finder man, at det først haver været deelt i smaae Stater, siden samlet for den største Deel mere end eengang, ofte imellem adspredet, og tilsidst endelig ret samlet ved Gorm. Og dette kommer overeens med Tingenes Natur, og den Skiæbne som alle andre Riger haver havt, saa og vort Lands Beskaffenhed, der ved saa mange Vande er adskilt. Islænderne have desuden følgende Fordele: 1) De begynde fra Wodan eller Odin, som de Angel-Saxiske ogsaa be-

gynde fra, og begge have ingen, uden gandske morke Efterretninger for ham, hvilket maae saaledes være, ei alene for den høye Alderdoms skyld, men og fordi man af Edda, og alle andre Omstændigheder sammenføyede tydeligen kan see, at der haver været en anden Religion for ham, som han og hans Anhængere have søgt at undertrykke og bringe i Forglemmelse, hvilket viser at man ei bør søge noget udførligt for ham; Den ægte Norske og Svenske Historie stiger ei heller i Tiden over ham, og den Følge af Svenske Konger hos Snorro, som tilligemed indeholder en tilstrækkelig Historie over dem, lader sig ei alene i Almindelighed foreene med vore Slægtregistere hos Islænderne, men endog i sær gandske vel de Svenske og Danske Kongers Levetid, som Snorro sætter der sammen, hvilket jeg forhen haver viset. Hiarnus.
2) Den Tid Dan Mykillati kan have levet paa efter Islænderne, er meget trolig, thi den maae have været enten i det 2 eller 4 Sæculo, og som han hos os skal have udstrakt det Danske Navn til gandske Dannemark, og man finder ei de Danske efter udenlandske Skribenter at have giort Søetoge i Vester-Havet, førend i det 6, saa er dette langt rimeligere, end at sætte ham med Saxo for Christi Fødsel, thi havde de Danske eyet Jylland saa længe, da er det underligt, hvi man i de store Udvandringer finder nævnte Cimbrer, Teutoner, Langobarder, Saxer, Angler, Jyder og ei Danske. Dette giør ogsaa at det andet Systema om Odins Hidkomst i Trajani Tid, synes i dette Fald at bør have Fortrin for det første, saafremt han haver ført Danske ind med sig, og udbredet dem over gandske Danmark. Vel sandt at Angler og Jyder droge endog efter det System ud efter Dans Tid, hvorved endda foresalder det Spørsmaal, hvi de ei kaldes Danske. Hertil svarer jeg, at efter det System indfalder da

Hiarnus. Frode 3 fredelige Regiering, og hans Sønners unge Aar, saa at Jyderne maaskee ei have meget adlydet Lethræ Konger, og at Navnet af Danske var ogsaa nyligen strakt til dem, saa at det maaskee endnu ei var kommet i ret og fuld Brug. Man finder og, at Helge haver længe efter taget Jylland fra Saxerne, hvorvel man maae tilstaae, at Frode 4 haver, som uovervindeligen sees af Snorrone, eyet Jylland i denne Mellemtid, og hans Alder indfalder ved 515, da Gregorius Turonensis mælder om de Danskes første Søetog, saavidt vi vide, i Vester-Havet. Udi hans Sønners urolige og svage Regimente maae derfore Jylland igien, enten være kommet under Saxisk Herredomme, eller og traadet til det Saxiske Forbund. 3) Dans Levetid kommer og vel overeens med den Saxiske Odins, heldst i det andet Systema, naar Angelthau bliver Odin, og Saxos Angul, og Dans Kones Broder, hvilket Saxo let haver kunnet giøre til Broder, da derimod Angul maae efter Saxos egen Mening gaae saa langt tilbage i Tiden, at det overskrider al historisk Troværdighed. 4) Helgos og Hrrolf Krakes Levetid er og trolig efter de Islandske Lister, og bestyrkes ved Snorro. Har Helgo da levet enten i det 5 eller 6 Sæculo, saa bliver det rimeligt, at han efter Saxonis Fortælling kan have taget Jylland fra Saxerne, men have de, som Saxo vil, levet længe før Christi Fødsel, saa bliver det ei troligt, siden det Saxiske Navn var neppe da engang til. Det er ei heller troligt, at et Poema, som Biarkemal, skulde have vedblevet fra saa ældgammel Tid og til Saxonis. Korteligen, Saxonis Konge-Liste hænger hverken i Hob med sig selv, eller med andre Landes Historier, da de Islandske derimod kan vel forenes med dem alle. Den største Grund for Saxo er, at alle vore egne Konge-Lister, undtagen Svenonis Aggonis, som dog er den ældste,

giøre

giore med ham Dan til vor første Konge. Men det er klart at de tildeels have herudi fulgt ham, og den ene udskrevet den anden, og tildeels at de have giort det af samme Aarsag, som han, blandende sammen Wodan og Dan Mykillati, som jeg saa ofte haver skrevet. Men derhos findes dog adskilligt hos dem, som viser, at de have øset af andre Kilder, end Saxo, og folgende stridige, som kan bestyrke Islænderne. Vel sandt og at de Svenske Skribenter: Riim-Kroniken, J. Magnus ꝛc. nærme sig langt mere Saxo, end Islænderne. Men det er klart, at de med Glæde have antaget ham, for derved at giore deres Sager desto ældre. Deres ældste Skribent Ericus Olai begynder derimod kun fra Christi Fødsel, hvilket nærmer sig meget Islænderne. Naar man hertil lægger, at Theodericus Monachus, den ældste indfødde Norske Historieskriver, thi han skrev ved Aar 1161, beraaber sig paa Islændernes gamle Vers, ja at Saxo selv fører Islænderne an iblant sine Kilder, saa er det klart at de fortiene stor Troværdighed. Deres Historieskrivere ere og noget ældre end Saxo, thi hvorvel Snorro er en 40 Aar yngre end han, saa er derimod Are 100 Aar ældre end Saxo, og af ham haver Snorro taget meget. Vel sandt at Ares store Skrift er bortkommet, men man haver dog det lidet af ham om Island, som tiener i mange Ting til at bestyrke de andre Islænderes Beretninger. Da Islænderne reiste meget om, heldst i Norden, vare der allevegne velkomne, og bleve Kongernes Poeter, ja satte til at omsiunge deres Bedrifter, saa kan man deraf let slutte; at de have kunnet som oyensynlige Vidner været vel underrettede om vor Historie fra det 9 Sæculo af, og ogsaa været i Stand til at faae gode Efterretninger om de ældre Tider. De Vers som Snorro ꝛc. beraabe sig paa, ere og deels af Norske, som Brage, Hiarnus.

 Plodol-

Hiarnus. Thiodolfur, Eyvindur &c., hvilke have levet i det 9 og 10 Sæculo. Desuden forekomme mangfoldige andre Vers hos Saxo selv, i Volsunga, Hervarar, Frithiofs, Alfs Saga &c., og endelig bestaaer den fremne Edda af lutter Vers, hvilke alle bære Mærker af Hedenskabet baade i Henseende til Sprog og Mening, og ere forfattede med en vis slags Eenfoldighed, og Overeensstemmelse med de Tiders Sæder, som tillader en ei at tvile paa, at de jo ere ægte. Alle disse Vers kaldes vel Islandske, fordi de i nyere Tider ere fast alle fundne der, men der er ingen Tvil paa, at jo mange af dem ere giorde i Scandinavien. Sproget beviser intet, da Norsk og Islandsk vare i gamle Tider det samme. I Henseende til Tidens Følge bevise de sielden noget, undtagen hvor de have nogle Slægtregistere. Men for Resten understøtte de mere Islændernes end Saxonis Beretninger. Ja Saxo selv er ei saa meget imod Islænderne, eller de rette Nordiske Traditioner, som man tænker, naar hans Konge-Følge undtages, hvilken han saa urigtig haver indrettet formedelst de Aarsager, som jeg forhen haver anført; Thi man seer klarligen, at han haver havt de samme Efterretninger, som staae i begge vore Edder, som findes i Volsunga Saga, Hervarar Saga &c., hvorvel han deels maae have havt dem i visse Maader anderledes, hvilket ei er at undres over i Traditioner, og haver han vel deels og læmpet dem efter sit Systema, hvorudi han dog ikke haver giort andet, end hvad en hver Skribent gior udi tvilsomme Ting, kun Skade at han ei haver anført sine Grunde, og hvorfore han saaledes og ei anderledes haver sammenpasset Tingene; Dog det var endda ei Brug i hans Tid, og Critiqven var gandske ubekiendt. Ellers maae man sige, at han derudi haver et stort Fortrin frem for mange af vore Konge-Lister, at han ei indfører Ting, som vore hedniske

ske Forfædre aldeles ei kunde vide, og som røbe Skribenten selv, og at han er en Christen, undtagen hvad han siger om Frode, at Christus blev fød i hans Tid. Hos de beste Islandske, som Snorro, Are, i Landnama Saga og fast i alle Versene findes intet saadant, hvilket viser, at de deels ere fra den hedniske Tid, og deels at de have rigtigen overleveret de gamle Traditioner, uden at sætte noget til af deres eget. De nyere Skribenter af den egentlig saa kaldte Gullandske Hypothesis, saa og J. Magnus, have derimod efter Giætning og Beregning flikket noget ind, uden at sige det, og det som oftest heel uhældigen. Naar de sige, at det er skeet i Saruchs, Gideons rc. Tid, da kan man let see, at det er deres eget, men ofte have de Ting, som ei ellers findes, hvilke man ei tør betiene sig af, fordi man ikke veed, om de ere deres egne, eller ældre og ubekiendte Skribenters. Det samme maae man og sige om de Irlandske, Saxiske og Frisiske nye Skribenter, dog heldst om de tvende sidste, hvilke ofte beraabe sig paa ældre Skribenter, som de og undertiden navngive, men som ei ere trykte, og man tildeels ellers ikke kiender, og om hvis Virkelighed, heldst hos de Frisiske, man haver nogen Aarsag til at tvile. Har Saxo blandet Frode 1 med Frode 3, saa er det rimeligt, at Autor af Olai Tryggvini Saga Part. 2. P. 51 — 58 haver giort det, om han ei endog har blandet ham med Frode 4, ja med Frode 6 eller 7, thi hvad Saxo fortæller om Hedin og Hogni, passer sig efter de Aarstal, som staae i den sidste, paa ham. Der forekomme tydelig 24 Aar og 283, og ved at beregne Sœurles og Hognes formodentlige Alder 60, tilsammen 367, hvilke dragne fra Oluf Tryggesöns 1 Regierings-Aar, det er 996, vise, at 629 maae Frode, som der uretteligen kaldes Fridfrode, være død. Der tales om en Dansk Konge Halfdan i Roskild, Hiarnus.

 som

Hiarnus. som derefter kan være Halfdan Frodes Søn, og som man vidst veed om at han eyede Sieland. Haldan maae omtrent være bleven dræbt af Saurle 683, thi 24 Aar efter Frodes Død regierede Erling i Norge, og avlede Saurle, som giorde adskillige Bedrifter forend han dræbte Halfdan, kan altsaa have vel da været 30 Aar. Denne Sörli døde forend hans Ven Hogni Halfdans Søn, see P. 52, jeg vil sætte 20 Aar efter Halfdans Død, altsaa 703, da han var 50 Aar, thi udi hans Saga siges P. 17, at han regierede i Norge til sin Dødsdag, hvoraf jeg slutter at han dog har levet noget. Lad nu Hogni have været 20 Aar, da hans Fader faldt, og lad ham 5 Aar efter Sorles Død, det er Aar 708, have indgaaet Venskab med Hedin, følgeligen var han da 45 Aar, hvilket got nok passer sig paa hvad der siges i Olufs Saga P. 54, at Hedin var da en ung Mand og ugift, og Hogni noget ældre, thi herefter kan man tillegge Hedin da en Alder af 35 Aar, og saa gandske ung kan han dog ei have været, siden han havde allerede giort saa store Bedrifter. Det synes ei at Venskabet mellem Hogni og Hedin haver varet ret længe, men dog vil jeg tillegge det 5 Aar, siden det dog varede noget, altsaa er Striden mellem dem forefaldet Aar 713, hvorfra til 996, som var Olufs første Regierings-Aar, ere 283 Aar. Saaledes falder dette ud, ved nøye at følge Olufs Saga. Saxo derimod P. 89 giør Högni til en Konge i Jylland, hvilket uden Tvil kommer alene deraf, at han henfører ham til Frode Fredegodes Tid. Hedin eller Hithin giør han til en Norsk Prinds, hvilket er langt rimeligere, end det i Olufs Saga, at han var fra Serkland. Efter ham haver deres Venskab i det mindste maat vare i 10 Aar, og vil man følge dette, saa er Frode død 624, Sorle fød 648, Halfdan dræbt 678, Sorle død 698, Hogni fød 658, Hedin 668, Uvenskabet mellem

mellem dem opkommet 704, Hilldur fød omtrent 684. Da Saxo kalder ham Hithin, og gior ham til en Norsk Konge, saa bliver han uden Tvil den samme Hythin, Konge i Thelemarken, som han P. 100 og 102 omtaler, og siger at Fridleif Frodes Søn giftede hans Dotter med Halfdan Erics Søn, Konge i Sverrige. Dog dette bliver vanskeligt at foreene med hvad jeg forhen haver antaget. Mener man derimod, at dette er hændet i Frode 3 Tid, hvis Tilnavn Fridsami kan baade have givet Saxo og Olufs S. Anledning til at blande ham med Fridfrode, saa har man baade en Frode, og hans Søn Halfdan, som efter Snorro bemestrede sig Sverrige, og efter Sorles Saga regierede der, men efter Olufs S. og Halfdan Branafostres S. var dog en Dansk Konge, hvilke tvende tilsyne værende stridige Beretninger da letteligen kunne foreenes sammen; Ja man har en Fridleif Frodes Søn, og det som mere er, en Alf, Konge i Sverrige paa de Tider, hvoraf Saxo let kan have giort Halfdan, som vel ei var en Søn af Eric, men dog en Broder-Søn. Men herimod strider igien, at da Frode 3 døde i det 3 eller 5 Sæculo, saa maatte man aldeeles forlade Beregningen i Olufs S., ja endog holde for, at der i Hervarar S. vare mange Ledder udeladte i Angantyrs Slægtregister; Da derimod Hervarar S. kommer herligen overeens med Olufs S., saasnart man kun gior Odin i den til den Saxiske Odin eller Angelthau. Og det Saxo fortæller om Halfdan, at han fik Hithins Dotter, som venteligen haver hedet Hilldur efter sin Moder, kan han have giort af det, at en Hilldur blev giftet med den Skaanske Kong Harald, og ved ham Moder til Halfdan. Hun var en Dotter af Heidrekur Ulfhamur, Konge i Reidgotaland, som var Morfader til Hervora, der var Moder til Hilldur, som blev giftet med Hedin. Disse Navnes Lighed kan have bragt Saxo i Forvirring. Hiarnus.

Hos

Hiarnus. Hos Snorro P. 49 finder jeg en Hogni, Konge i Ost-Gotland; hvis Dotter Hilldur var giftet med Granmar, Konge i Sudermanland. Da denne Hogni levede paa samme Tid som den Svenske Kong Ingialld, der efter min Regning er fød 666, saa kan det gierne være den samme Hogni, og ved de Østerlande, som han efter Olufs S. regierede over, være forstaaet Øster-Gotland. Sandt nok, at Hogni Dotter, Hilldur, blev giftet med Hedin, og her siges hun at have havt Granmar; Men det er ikke nyt, at Forældre i gamle Dage gave det samme Navn til tvende af deres Børn. Men alt dette hielper os ei til at finde Saxos Danske Fridleif og Svenske Halfdan. Efter Tiden, naar man vil følge det Systema, at Frode i Olufs S. er Frode 6, kan Fridleif ei have været hans Søn, men vel Halfdans, og følgelig en Frodes Sønne-Søn, hvilke Feyltagelser ei ere nye hos Saxo. Jeg vil sætte, at denne Fridleif kan være den samme, som efter N. 2. 3. 5. ægtede Hrolfs Dotter, og som man ellers ikke kiender. Tiden passer ei aldeles, men viger dog ikke langt fra. Vil man giøre ham til en Søn af Frode, da passer Tiden bedre, og da kan han have befriet Hilldur, Heidrecs Dotter, som blev giftet med Harald, og var Moder til Halfdan. Og kan enten Traditionen, eller og Saxo selv, have let blandet Fader og Søn sammen. Vil man nøyere holde sig til Saxo, og dog antage Regningen i Olufs S., saa maae man giøre Fridleif enten til Hrærek, Haralds Fader, eller og til en Broder af ham, eller endog til Harald selv, og troe, at Eric og hans Søn Halfdan have været smaae Konger et Sted i Sverrige, thi da kan efter Hervarar S., Olufs S., og Saxo lignende sammen, Hilldur være fød 701; og maaskee gift 720. Udi Sogubrot forekommer P. 25 en Eric fra Helsingaland, som var med i Bravalla-Slaget, (mellem 760

og

og 770, eller mellem 700 og 730). Efter denne Regning og efter Navnet kan denne Eric have været en Sønne-Søn af Eric, og Søn af Halfdan. Dette stadfæstes noget ved det Saxo P. 90 lader sin Eric ei alene regiere over Sverrige, men og over Helsingia, begge Lappia, Fennia &c., hvilket hverken passer sig paa hans Eric, som skal have levet ved Christi Tider, ei heller paa min Eric, som er Rig, men vel paa denne seenere Eric, thi i de andres Tid var Helsingaland endda ei beboet. En Dansk Konge kan og efter dette have givet Helsingia til Eric og Haldan, vel ei Frode, men Harald Hilditann. Dog jeg maae tilstaae, at alt dette ei fornøyer mig selv tilfulde, thi man maae alt formeget forandre Navnene. Desuden er Saxo selv her forvirret, thi P. 100 siger han, at den Kiæmpe Hythin bortstial Kongen af Thialamarchen hans Søn, og at Fridleif dræbte Kiæmpen, og siden P. 102, at han gav Hythini Dotter til Haldan, hvilken Pige han havde reddet fra et Monstrum. Denne Modsigelse viser, at han enten har selv her forvirret Tingene, eller og havt stridige Beretninger. Maaskee det bliver best at henføre dette til Fridleif, en Søn af Frode 3, og troe, at Hythin her er en anden end Saxonis Hythin, og Olufs Sagas Hedin. Schöning haver viist i sin Norske Historie 1 Deel P. 335—337, at Halfdan Brana Fostre, som udgives i sin Saga for at have været en Søn af den Danske Kong Hring (uden Tvil den samme som Frode 6, saa kaldet for sin Viisdom), haver levet i den Norske Kong Alfs Tid, hvilket han beviser af Alfs S. P. 36, hvor Hring og Halfdan opregnes blant Alfs Kiæmper, og kaldes dog det Danske Folks rette Dommere. Alfs Moder skal have hedet Hilda, en Dotter af den Norske Prinds Hogne efter Alfs S. P. 6. Her have vi atter noget, som synes at have bragt Saxo i Forvirring, Hiarnus.

Hiarnus. allerhelst en anden Alfrekur skal have været en Søn af Eric den Veltalende, P. 1, og denne kan have levet omtrent 150 Aar forved Alf; Da nu Alf har levet ved Aar 550 efter Schöning, saa gaaer dette lige op til 400, da Frode 4 og Fridleif regierede, i hvis Tid vi altsaa finde en Eric, og hans Søn Alfrec eller Halfdan, Konger paa Hordeland i Norge, og ei Sverrige, som Saxo vil, der altid har havt noget at gaae efter, men ofte ei noye nok adskilt det. Udi Alfs Faders Tid levede Sölve, Hognes Søn, see P. 14, som efter min Tidsregning kan have levet ved Aar 640, hvilket fortreffligen passer sig med Tiden. Thi jeg vil sætte, at Hiorleif, Alfs Fader, døde 618, Alf var da 8 Aar, følgelig fød 610, han blev 30 Aar, følgeligen døde 640, og da levede Sölve endnu; og falder dette heel vel ind med Frodes og hans Søns Halfdans Levetid. Alt dette stadfæster mig i den Tanke, at henføre Hogni og Hedins Levetid til Frode 6, og hans Søn Halfdans &c., dog saaledes, at ældre antages af disse Navne, som have levet med Islændernes Frode 3. I Aarhuus Stift i Stiernholms Amt ligger en halv fierding Vey fra det faste Land den Øe Hiarnøe, som skal være bleven opkaldet efter denne Konge, og hvor hans og Medfølgeres Grave endnu findes (1). Saafremt Hiarne har efter Saxo levet i Frode Fredegodes Tid, og følgeligen kun noget efter Christi Fødsel, saa skulde dette bevise, at den Frode havde alerede regieret over Jylland. Men da dette strider imod mange Grunde, som hist og her i dette Værk ere anførte, i det mindste have Skiold, Fridleif og Frode ikkun eyet lidet i Jylland, saa troer jeg snarere, at Hiarne haver fulgt paa Frode 3 den Fredsommelige, som og havde en Søn heed Fridlef, og hvis Navn og Tilnavn haver givet Saxo Anled-

ning

(1) Danske Atlas T. 4. p. 161.

ning til ofte at blande ham med Frode Fredegode. I Alslev Amt paa Oen Alroe, som ligger tæt ved Hiarnoe, blev endnu i forrige Sæculo viist en stor Grav-Hoy over Dronning Alruna eller Alrame, som skal efter Traditionen have givet Oen Navn, og have været Hiarnes Dronning (2). Heel mærkeligt er det, at hendes Navn er det samme som Aliorumna, rettere Alruna hos Jornandem de rebus Geticis C. 24, hvormed Gotherne skal i deres Sprog have kaldt Hexer, og hvilket atter tiener til at stadfæste, at Gotherne have været af Nordisk Udspring, ei at tale om at Rune er aabenbare Nordisk. Dette bringer mig paa de Tanker, at Hiarne haver været af Landets ældre Indvaaners Joterne, og ei af de med Odin og Skiold indkomne Gother, saafremt han haver levet efter Fridfrode, og at dette haver maaskee været et Forsøg af de gamle Indvaanere at sætte sig i Frihed. Dog det synes at bortfalde, saafremt Hiarne har regieret efter Islændernes Frode 3. I hvilket sidste Fald det bliver begribeligere at han er begravet i Jylland, thi Dan og Søn Frode 3 havde meget der at sige. Ellers vises ogsaa Hiarnes Grav paa et andet Sted i Jylland, i Vendsyssel nemlig, i Tornbye Sogn, men her er Traditionen ustadig, og siger, at nogle kalde ham Kong Jernskiold (3). Stenen, som ligger øverst paa hans Hoy, er 5 Alen lang, $3\frac{1}{2}$ Alen breed og $1\frac{1}{2}$ Alen tyk, og kaldes Hiarnes-Steen. Der ere ogsaa desuden mange Hoye af 10 til 12 Alens Længde med store Stene paa og omkring. De Islandske Annaler N. 417, 4to, sige P. 20, at Aar 44 blev Hiartvardr Konge (saa kalde de Saxonis Hiarno), altsaa maatte Frode være Død Aar 41, siden de Danske fiuste hans Død i 3 Aar, Hiarnus.

(2) Ib p. 258.
(3) Ib. p. 262.

Hiarnus. 3 Aar, og var han af Trælle Æt (dette siger Saxo ikke P. 96 og 97). Han var en vis Mand, Fridleif var da Konge i Russia (hvor de Danske havde meget at giore siden Othins Tid). Hiarnes Navn skrives paa forskiællig Maade. I N. 2 Yæriu og Yæaiu, hvilket sidste er en aabenbare Skriver-Feyl. I N. 3, Jeryn. N. 5, Hyernæ. N. 6, Hyarno. N. 7, Hiærnu. N. 10, Hiarni. N. 16, Hiærnæ, med Tillæg af hans Værdighed, Skald. Svend Aagesen nævner ham ikke, hvilket er intet Under, da han i mange Ting viger fra Saxo, og desuden er meget kort. Petrus Olai (4) siger, at Hiarnus regierede ei længe, at Fridleif, Fridfrodes Søn, dræbte ham, og at han pyntede Frodes Grav med at sætte en Steen og Gravskrift paa den. Erici Pomerani Kronike (5) siger ogsaa det samme, undtagen om Graven. Torfæus (6) selv mener, at Hiarne ei sikkert kan udelukkes af vor Konge-Liste, fordi Islænderne ei tale om ham, thi det kunde de ikke giore i deres Slægtregistere, siden han ikke var af Kongehuset. Naar Meursius siger (7), at Hiarne skiulte sig i Fyen, og gav der Stædet Navn af sig, saa maae han ventelig have det af den ældre Svaningii Kronike, thi Saxo siger P. 99, at han skiulte sig paa en Øe, som fik Navn efter ham (og ved Horsens i Jylland ligger just Hiarnøe). Hvorfra Lyschander (8) har, at Hiarne regierede neppe i 2 Aar, veed jeg ikke, med mindre han haver taget det af de 3 Aar Saxo vidner, at de Danske førte Frodes Liig om, men da har Lyschander ikke iagttaget, at Hiarnes Regimente ei bør regnes fra Frodes Død, men fra hans

(4) Hos Langebek t. I. p. 85.
(5) Ib p. 153.
(6) I Serie p. 267.
(7) Col. 49.
(8) P. 153.

hans Begravelse. Comerus Col. 479 vidner og, at Jeryn, som han kalder ham, regierede kort. Gheysmer (9) følger Saxo i Korthed, undtagen at han legger til, at Hiarno laae ved Hors-nees. Den plattydske Saxo følger Gheysmer, alene den forlader baade ham og Saxo deri, at den lader Hiarne første gang flye til Rusland i Stædet for Jylland, hvilket sidste er dog meget rimeligere, siden han sidste gang flyede did, og siden Fridleif havde været opdraget i Rusland. Riim-Kroniken følger Saxo, og oversætter paa Dansk Frodes Latinske Gravskrift, men udgiver Hiarne for en Træl, da Saxo derimod ikkun giør ham til en Bonde. Den skrevne Danske Kronike, som følger Ericum Pomeranum, siger og, at Hiærmi, saa kalder den ham, regierede stakket Stund. Magnus Matthiæ følger Saxo i Korthed; legger til, at man troer, at Hiernøe og Hierne-Høy have Navn efter ham. Hvitfeld følger Magnum Matthiæ. Lazius (10) er reent underlig, kalder ham ei alene Hiarus, men giør ham endog til en Søn af hans Formand Frode. Har Saxos Frode 3, i Henseende til hans Endeligt, været Islændernes Frode 3, saa er det ogsaa meget rimeligt, at Hjarne haver regieret efter ham, og at det følgeligen ogsaa haver været Fridleif 3, som er blevet opdraget i Rusland, og som haver stridet med Hiarne, allerhelst hans Broder Halfdan var Konge i Sverrige, og Saxo P. 97 lader Fridleif holde sig til den Svenske Kong Halfdan, som han dog urigtigen giør til en Søn af den Norske Eric den Veltalende. Worm i additamentis ad Monumenta Runica (11) har en Tegning over de mange Grav-Høyer, flere end 20 i Tallet, Hiarnus.

Q 3 hvilke

(9) P. 317 hos Langebek t. 2.
(10) De gent. migr. p. 646.
(11) P. 4—6.

Hiarnus. hvilke ligge tæt sammen, som findes paa Hiarnøe. De mindre ere 12 til 13 Alen lange, og 4 til 5 brede. Den store, hvori Rygtet vil, at Kongen ligger begravet, er næsten 30 Alen lang, og omtrent 20 breed. Rygtet vil og, at Kongen med sin gandske Krigshær ligger begravet paa denne Øe. Af en af disse Høyer skal et Sværd være bleven opgravet. Tæt ved Hiarnøe ligger Alrøe, bliver Worm ved, hvor Hiarnes Dronning Alrune skal ligge begravet i en Hoy af 40 Alen lang og 12 breed. I nogle Annales, som findes iblant Arnæ Manuscripter N. 418 i 4to, og hvilke ere samlede af Arnas selv af andre gamle Annaler, og slutte med Friderich 3, siges P. 694; at Iarne vandt een Seyer, og var en talende Mand.

26. FRIDLEIF.

Da Saxo giør Fridleif til en Søn af Fridfrode, saa er det klart, at han herved sigter til Islændernes Fridleif 2, som Torfæus i Serie handler lidet om P. 268. Hvad Saxo fortæller om hans Handeler med Hiarno, tilkommer ham maaskee. Men det med Haldano hører uden Tvil til Fridleif 3, eller og til Fridleif, af Ingialds Slægt, hvad han end har været for een. Herved bliver det og troligt, at hvad Saxo fortæller om Fridleifs Bedrifter imod de Norske Brødre, tilkommer ogsaa Fridleif 3. hvilket og bestyrkes derved, at Snorro P. 31 siger om denne Fridleif, at han var en stor Stridsmand. Hvad der fortælles om Fridleifs Handeler med Amund, mener Schöning Norske Historie

T. 1.

T. 1. P. 196, at tilkomme Fridleif 3, og at den Svenske Kong Eric hos Saxo er Eric-Jorunds Broder, hvilket efter mine Tanker bestyrkes meget derved, at Jorund og Eric opholdte sig meget i Dannemark, ligesom Saxonis Eric og Roller, og at Frode 3, Fridleifs Fader kaldtes den Fredelige, ligesom Frode Fredegode, saa og derved, at Halfdan ei længe efter Erics Død bemestrede sig Sverrige, og var altsaa at ansee som hans Eftermand, hvorfore Saxo let haver kunnet giøre ham til hans Søn. Han vil og at denne Amund har været Fader til Hacon og Hagbart, og maae jeg tilstaae, at Tiden treffer her vel ind, og bedre end med den Eric, jeg forhen haver valgt, Alrecs Broder og Agnes Søn. Saxos Halfdan Erici Søn siger Schöning, at han var vel ei hans Søn, men dog hans Eftermand, hvilket sidste ei maae forstaaes om hans umiddelbare Eftermand, thi mellem dem regierede Jorund og Alrec. Saxo siger vel at Fridleif giftede Hithins Dotter med Halfdan, Konge i Sverrige, da han førte Krig med Amund. Men naar jeg betænker, at Amunds Søn Hacon blev Konge i Sverrig, derpaa Jorund, saa Ani, og endelig først Halfdan, saa kan jeg neppe troe, at Halfdan haver da alerede været Konge i Sverrige; Med mindre alle foromtalte Regieringer have været meget kort, som desuden endelig andre Omstændigheder vise, eller og Amund haver overlevet sine Sønner, hvilket ei synes urimeligt, og hans Dotter Frogertha, der blev giftet med Fridleif, været meget yngre end sine Brødre, eller og snarest, at den Svenske Konge Hakon, Amunds Søn, haver været Fader til en Amund, som regierede i Norge, og han igien Fader til Hakon, med hvilke tvende sidste Fridleif da har havt at bestille; Alle vore Konge-Lister giøre Fridleif til en Søn af Frode, undtagen N. 9, som giør ham til en Søn af Dan hin Storlæ-

Fridleif.

tene,

Fridleif. tene, men jeg haver forhen viist, at der ere adskillige Konger og Ledder udeladte. N. 10 sætter ei, hvis Søn han var. Arngrim i sit Supplement P. 525 siger, at Frodes Arving hedte efter sin Farfader Leif; Udi hvis Tid Krig, Vold og Ran igien toge Overhaand, hvorover han af sin Tapperhed i Krigen blev kaldet Hiorleif eller Herleif, og denne maae være Saxonis Fridleif 2, om hvis Bedrifter vi dog intet vide, naar alt hvad Saxo fortæller om Fridleif 1 og 2, vedkommer Fridleif 3, hvilken Konge Saxo haver reent forbigaaet. P. 526 og 527. Han efterlod sig tvende Sønner, Havar Handrammer og Leif hin Frechne, hvilken blev Konge efter sin Broder Havar, og efter ham hans 6 Sønner, den ene efter den anden, som alle boede i Lethra, og derpaa Havars Søn Frode, og siden Frodes Søn Vermund, hvis Dotter Olufa Dan 2 Mikillati, Konge i Jylland ægtede, P. 529, og derpaa overvandt han Aleif, Konge i Sieland, af samme Navn som en af Leif hin Frechnes 6 Sønner. (Om alt dette haver jeg forhen handlet i 7 Tome, og maae Arngrim have taget det af et, enten nu bortkommet, eller i Skiul liggende, Islandsk Skrift). De Islændske Annaler N. 417, 410, kalde P. 28 den Norske Konge Asmund, som Saxo P. 99 kalder Amund, og hans Dotter, som fik Fridleif, Gro, hvilken Saxo kalder Frogertha. P. 37 berettes ved Aar 73, at Fridleif var endda Konge i Danmark, og herudi følge disse Annaler altsaa Saxo, henførende alt dette nemlig til Fridleif 2, ligesom han. Vellejus i sin Danske Oversættelse af Saxo, og Ramus (1) formene, at ved det Stæd, hvor de 12 Norske Brødre boede, forstaaes Valdisholm paa Vingulmark, hvilket Schöning anseer for rimeligt, og hvis Beliggenhed ogsaa kommer dermed overeens. At just Halfdan, saa mægtig

(1) Norske Historie p. 38.

mægtig en Konge, skulde være bleven overvundet af de 12 Norske Brodre, og have flygtet til Rusland til Fridleif, kommer mig ikke rimeligt for, men vel at Fridleif haver kommet ham til Hielp. Uden Tvil have disse Norske bekriget Sverrige i Anledning af det den Norske Hakon havde for ei lang Tid siden besiddet det. Mærkeligt er det, hvad Saxo siger P. 99 om den stærke Hund, som engang skal have bevogtet den Kiæmpe Offor hans Qvæg, thi Torfæus (2) viser, at denne Offor kaldes af Islænderne Kiæmpernes Konge, og at der i Ketil Hængs Saga forekommer en Havbugt, opkaldet efter ham, hvilken ligger i Saltens Fogderie, og er Enden af den store Vestflord, (hvilket Stæd findes i Ketil Hængs trykte Saga P. 9. C. 5, hvor Thorgerd Holldatroll kaldes Konge i Ofotans Fiord), saa og at Nerglod, der nævnes i Orms S., siger sig selv at være Dotter af Ofoten, efter hvilken en Havbugt er opkaldt. Nu falder vel alt dette meget i det fabelagtige, men heraf sees dog, hvor gammelt det er, at det rækker til Saxonis Tid, og venteligen langt længere tilbage, saa at der efter al Anseende er noget sandt deri, hvorvel vanskeligt at udfinde. Da Hiarne efter Saxo P. 101, og de flere i hans Historie anførte Skribenter, altid flygtede til Jylland, saa er jeg næsten af de Tanker, at der hæver han havt der meste Medhold, og at det haver været et Forsøg af Jyderne, at skille sig reent fra det Danske Rige, og erhverve deres gamle Frihed og Regimente. Schöning (3) formener at den Amund Fridleif krigede med efter Saxo P. 100, har regieret i det Tronhiemske, og at Froesund er Frekeparssund paa More. Særdeles mærkeligt er det, at Saxo taler om et Bælte, hvorpaa Bogstaver vare indgravede, thi Fridleif.

(2) H. Norv. T. 1. p. 357.
(3) N. H. t. 1. p. 195 — 197.

Fridleif. thi er dette rigtigt, og er det skeet med Fridleif 3, saa viser det at Runer have været i Brug udi det 4 Sæculo. Her er ellers deels en Uorden og Glemsomhed i Saxo selv, i det han P. 100 kalder Kiæmpen Hythin, og siden P. 102 Kongen af Thelemarken Hythin, deels en Skriver-Feyl, da P. 100 tales om Kongens Filius, og P. 102 om hans Filia. Jeg holder for at Christen Pedersen haver læst urigtig, eller og Codex selv været urigtig skrevet, og at der P. 100 bør staae Filiam, og ikke Flium, og længre ned erepteqve, i Stædet for ereptiqve. Stephanius (4) haver alerede anmærket, at her bør læses Filiam. Og at Kongen haver hedet Hythin, og ikke Kiæmpen, bestyrkes ogsaa ved det Vers Saxo selv P. 100 anfører: Dum mare verrit Hythin, rabidosqve interſecat æstus, Auro verna bibit, & lactea pocla ligurit, thi dette viser, at imedens Kong Hythin haver været ude paa Søerøverie, haver Kiæmpen betient sig af Leiligheden, og efter de Tiders viis bemestret sig hans Rige og Dotter. Men da bør og creatus i samme Vers udi tredie Linie forandres til creata. Uden Tvil haver Fridleif truffet denne Konge-Dotter ved Hithinsøe paa Rogaland, thi det ligger i Veyen for den, der seyler fra Danmark til Møre, og har den maaskee faaet Navn af det Hythins Dotter var der i Fare. Rimeligen haver Kiæmpen villet drage bort med hende, da han hørte at Faderen var ventendes hiem. Den Grubbo Saxo omtaler P. 127, kan vel neppe være af den gamle Slægt Grubbe, thi Peder Syv (5) siger at den Slægt menes først at være kommet ind i Christiani 1 Tid. I mine Tronhiemske Samlinger (6) har jeg formodet, at Grubbo burde forandres til Gubbo, og altsaa derved forstaaes en gammel Mand

(4) In Saxonem p. 133.
(5) I Mſſ. Rostgard t. 55. Mſſ. p. 403 hos mig.
(6) T. 1. p.

Mand af ikke megen stor Herkomst, og derfore kan han vel have været i Stand til at imodtage Kongen hospitaliter. Da og denne Grubbo's Dotter Juritha kaldes strax efter af Saxo P. 102 Pellex, saa er det rimeligt, at hendes Fader ei haver været af saa stor Stand. Imidlertid siger Torfæus dog (7), at han var primarius vir, og incola Vikæ, for hvilket han dog maae have havt noget, thi han er en alt for noyagtig Skribent til at udgive en blot Giætning for en historisk Sandhed. Saaledes, naar han P. 557 og 558 mener, at den Svenske Kong Halfdan haver ikkun været en Regulus eller Provincialis Rex, saa legger han forte til. Og herpaa er han faldet, ved ei at have erindret sig, at Fridleif 3 Broder Halfdan var Konge i Sverrige. Den Olav som Fridleif avlede med Grubhos Dotter haver Torfæus (8) vlist at være Ali den Raske hos Snorro, Fridleifi 3 Søn, om hvilken Saxo atter taler P. 139 ꝛc. Det lader at Schöning (9) anseer Abdernes hos Saxo P. 197 for Agdarnes, som i gamle Tider har været Grændsen mellem Tronhiem og Morene, og mener han at Krigen har alt trukket sig fra sonder nord paa lige til Tronhiem. Det Parkernes Orakel Saxo P. 102 lader Fridleif adsporge, skal være Nornernes, og er det mærkeligt at han just taler om 3, ligesom i Edda. Arngrim (10) maae have havt en anden Islænder end Torfæus og Saxo at gaae efter, thi han kalder Ali eller Olavi Moder Hilda, en Dotter af Alf, Konge i Opland udi Norge. Hos Schöning finder jeg T. 1. P. 374 en Ali i Upland, men som levede med Adils i Sverrige, og var meget mægtig. Da Fridleifi 3 Søn hedte Ali, saa har hans Morfader venteligen ogsaa hedet Fridleif.

R 2 sad;

(7) Norv. T. 1. p. 358.

(8) Ser. p. 282. 500.

(9) T. 1. p. 197.

(10) Suppl. h. Norv. Mss. p. 537 hos mig.

Fridleif. saa; men det maae da have været en ældre Ali, som ellers nu er ubekiendt. Stephanius i Noterne til Saxo P. 135 vidner, at denne Olo (eller Ali) fik for sin Karrighed Navn af den Nidske; Og dette kan vel have været Aarsagen, hvorfore Sterkodder, og venteligen flere af hans Hofmænd have hadet ham, og derved den første faaet Anledning til at dræbe ham, thi da var ingen afskyeligere Last, end Karrighed, hvorfore ogsaa saadanne kaldtes Drager, og forstaaes vel saadan en ved den Drage Saxo lader P. 101 og 102 Fridleif stride imod. Gheysmer (11) fortæller alting ligesom Saxo, alene at han kalder Avo, Ano, og det uden Tvil urigtigen, ligesom Amund, Asmund. I N. 16 siges, at Fridlef dræbte den Jette Hethin, hvoraf sees, at den Læsemaade har rimeligen staaet i Saxo i den Forfatters Tid. Hans Dronning kalder han Frythæ, som er en Forkortning af Frogerthe. N. 17 kalder hende og Frythæ. N. 18 siger, at Fridlef tog Amunds Dronning efter hans Død, men da den ellers nøye følger N. 16, saa er det klart, at der bør staae Dotter. Ericus Olai P. 19 beretter, at nogle sige, at efter Eric regierede hans Søn Halfdan, og derpaa fortæller han i Korthed det samme som Saxo; men at andre sige, at Goderic regierede efter Eric, og kaldtes hos Jornandes Theoderic. Denne Goderic er klarligen Jornandis Godaric eller Gandarie. Efter ham fulgte, see P. 21, hans Søn Philemer den Store; begge regierede de udenlands, thi hiemme herskede Carolus imedens. Mærkeligt er det, at i Langfedgatal hos Langebec T. 1. P. 5 udelades ved Fridleif det Ord Søn, saa man næsten derefter skulde troe, at Fridleif ei havde været Frodes Søn; men da atter andre Skribenter dog giore ham dertil, saa bør den Tvil forsvinde.

(11) Apud Langebek T. 2. p. 316 og 317.

de. Worms 1 Rune-Liste kalder Frithlefs Dronning Erida, hvilket er en aabenbare Copiist-Feil i stedet for Frida. Worms 2 Rune-Liste siger, at Frithlef drab Kong Amend, hvilket vel og er en Copiist-Feil i stædet for Amund. Svend Aagesen gaaer denne Konge reent forbi, hvilket kommer deraf, at han gior Frode 3 og 4, eller Fredegode og Gavmilde til een Konge, og giver denne sidste rigtig nok Ingild til Søn. Petrus Olai (12) oversætter paa Dansk det Latinske Gravskrift over Frode hos Saxo. Magnus Matthiæ giver denne Konge Tilnavn af hin Raske, hvilket uden Tvil tilkommer Islændernes Fridleif 3. Lyschander P. 154 kalder Frogertha Gertrud. Hvorfra Meursius Col. 50 har, at Fridlev levede 13 Aar i Fred efterat have ægtet Frogertha, maae han selv vide. Henninges i sin 4 Tome P. 197 giver denne Konge Tilnavn af Justus. I Konge-Listen udi Arnæ N. 418, 4to, som slutte med Friderich 3, faaer denne Konge Tilnavn af den Raske, og siges at han overvandt Kong Aunund og hans 11 Kiemper; Altsaa lader den de 11 Norske Brødre tiene Aunund, hvilket uden Tvil er en Feyl, opkommet ved skiødesløs at læse Saxo. Fridleif.

---

27. FRODE 4.

Frode 4 er og Islændernes Frode 4, en Søn af Fridleif, og Fader til Ingiald, saavel efter Saxo som dem, undtagen at Fridlev er hos dem den 3, og hos Saxo den 2. Torfæus handler om ham P. 282—284. Islænderne kalde ham Frode Frækni, hvilket

R 3

(12) Lang. T. 1. p. 91.

Frode 4. hvilket Torfæus oversætter ved Vegetus, og med det Tilnavn Fræcne kommer overeens N. 2. 7, og maae dette Tilnavn henføres uden Tvil til Frode 5, en Søn af Frode 4, hvilken alene forekommer i Hrolf Krakes Saga, endskiønt jeg anseer disse tvende Tilnavne snarere at tilkomme Frode 5. Derimod kalder N. 13. 16. 17 og 18 ham hin Harthe, hvilket vel og er tillagt ham for hans Stridbarheds skyld. N. 9. 10. 11. 16 og 18 kalde ham Femilde, Gavmilde, largus, som altsammen er eet, hvilket og passer sig vel paa denne Frode 4 efter Saxonis Beskrivning. Derimod troer jeg, at den Frode, som N. 17 tillegger det Tilnavn Fræcne, og giør til den tredie i lige Linie fra ham, er enten hans egen Søn Frode 5, eller og en anden Frode, som maaskee har været en Søn af Ali den Raske, Fridleif 3 Søn, og Frode 4 Broder, eller snarere en Broder af Hrærec Hnauggvanbaug. N. 5 kalder ham hin Tegnæ, og N. 6 hin Theghen, som maaskee er det samme, og kun en fordærvet Læsemaade. Det vil sige saa meget som den Fornemme, den Berømmelige, og passer sig vel paa denne Frode 4. De øvrige have intet Tilnavn, og J. Magnus og Lyschander anfører jeg ei herom. Alt hvad Saxo fortæller om sin Frode 4, kan gandske vel passe sig paa den rette Frode 4. Sterkodders Levetid passer sig vel med ham og de Svenske Konger, og Slægte-Ledderne i Hervarar S. kan nok ogsaa læmpes derefter. Det værste bliver, at det synes at man maae tillegge Frode en meget høy Alder, saafremt Ani i Sverrige skal have levet 100 Aar, og usædvanlig længe maae han dog have levet, siden Poeterne kaldte, at døe af Alderdom, Ani Sot. End vanskeligere bliver det derved, at Thiodolfur selv tillegger ham en høy Alder, og Sterkodder synes at have overlevet Ingiald Frodes Søn. Sterkodders egne Vers hos

Saxo

Saxo P. 152, eller rettere Versene om ham, tale og om, hvorledes han hævnede Frodes Død paa Svertings Sønner, og at han var i Bravalla Slaget. Om man nu end vilde antage, at dette Vers handlede om den yngre Sterkodder, og at ved Frode derfore forstodes her Frode 6 eller 7, som gierne kan efter Verset gaae an, siden Ingiald ei der siges at have været Frodes Søn, saa maatte denne yngre Sterkodder dog været meget gammel, siden Frode 6 ei vel kan være død forend 629, og Bravalla Slaget ei vel sættes længre tilbage, end 730. Dog dersom der ere skeede tvende Bravalla Slag, som nogle antage, i det mindste vises det at været skeet paa tvende Stæder i Vester-Gotland og i Øster-Gotland, saa kan et have skeet nær Frode 4 Tid, og saa kan man troe, at Verset handler om den ældre Sterkodder, og er giort i meget gamle Tider; Men ere derimod begge Sterkoddere blandede sammen i det, saa kan det ei vel være giort forend i det 9 eller 10 Sæculo. Men da der og siges i Sterkodders Vise hos Saxo P. 119, at han i sin Ungdom fulgte Kong Hako, hvorved maae sigtes til Hako, som regierede i Sverrige for Jorund, saa maae, saasnart man antager Ani lange Alder, Sterkodder, som overlevede den Danske Kong Frode 4, have blevet usædvanlig gammel, thi Frode levede endnu i Ani Sonne-Søns Tid, om man vil troe Snorro, men Torfæus synes mig i Serie P. 283 og 284 got at vise, at dette vedkommer Frode 5, Frode 4 Søn. Enten maae altsaa Ani ei have blevet nær saa gammel, som han udgives for, eller og maae Versene være giorde sent. Men at den samme Sterkodder haver levet under Hako og Frode, bliver efter alle Omstændigheder dog rigtigt, med mindre man vilde skabe alt for mange Sterkoddere. Vilde man nu med Schöning i hans 3 Tabelle sætte, at Sterkodder var

Frode 4.

fød

Frode 4. fød 310, saa maatte man dog lade ham leve til 450 i det mindste, thi Frode 4 overlevede efter Snorro, den Svenske Kong Ottar, hvis Søn Adils blev fød 446, og altsaa maae Sterkodder have opnaaet en Alder af 140 Aar, hvilket synes vel meget, men er dog ei umueligt, da saadant indfalder endog i vore Tider. Dog kan dette hielpes noget, naar man lader Frode 4 døe omtrent 420, og tillegger hans Søn Frode 5 Handelen med Ottar. Efter en Regning jeg engang har giort, kan Sterkodder være fød Aar 415, og omtrent død 570, følgeligen blevet 155 Aar, men maaskee jeg kan endnu bedre jævne og drifte denne Regning, hvilket og skeer, naar man lader Frode 5 have at bestille med Ottar, thi da kan Sterkodder være død 540. Men saa meget er klart, at der maae i det mindste blive tre Sterkoddere; Den ældste, som var Farfader til den mellemste, hvilken var den navnkundigste, og opfødde Ingialld, og den yngste, som levede i Harald Hilditanns Tid. Naar Saxo P. 103 fortæller, at Sterkodder var fød i Esthland, saa passer dette sig ei paa den mellemste, men vel paa den ældste, som var hans Farfader. Men derfor maae man ikke tænke, at den Sterkodder ei har været af Nordisk Æt, nei den Tid boede der endnu fuldt af Nordiske Folk, hvilket Saxo giver paa samme Stæd ei utydelig tilkiende, men maaskee og at den ældste Sterkodder har været en Joter, og at den Esthniske eller snarere Tydsk Gothiske Herkomst vedkommer den sidste Sterkodder, thi den mellemste var vidst en Nordmand. At den mellemste Sterkodder maae være bleven gammel, kan sees deraf, at Saxo og flere fortælle, at Odin tillagde ham 3 Mands Alder, hvilket gierne kan forklares om tre Ledder, endskiønt Sterkodder virkelig maae, baade efter Schönings og min Beregning, have levet over fire Ledder, efter 33 Aar paa hvert Led. Sandt nok,

at om man vil beregne 100 Aar paa hver Mands Alder, saa komme 300 Aar ud, hvilken Tid er og medgaaet og mere fra den mellemste Sterkodders Fødsel og til Bravalla Slaget i Harald Hilditanns Tid, hvilket viser at herved maae forstaaes mere end een Sterkodder, og tiener tilligemed at fastsætte begge Sterkodders Levetid. Saxo siger P. 104, at Sterkodder opholdt sig 7 Aar i Upsala hos Frö's Sønner. Da man nu finder at Yngve regierede paa den Tid i Sverrige, og var Fader til Jorund, ligesom hans Broder Alf var Fader til Hugleik, hos hvilken sidste man veed vidst, at Sterkodder opholdt sig, saa troer jeg at Navnet Yngve har bragt Saxo til, at sammenblande ham med den ældre Yngve Freyr, hvilket sidste Navn Saxo har giort til Frö. At Saxo lader P. 106 Frotho komme saavidt ind i Saxen, som til Hanover, stemmer i Henseende til Tiden vel overeens med det, at de Danske udi Sigeberti Tid komme saa nær Maynstrømmen, som jeg forhen haver viist af Venantio, men efter en anden og rettere Chronologie vedkommer dette ei Frode 4, men snarere Frode 5, 6 eller 7, om det ei hos Saxo er en Feil, giort alene af Navnet Hanef, thi Sverting levede dog vidst med Frode 4. Mærkeligt er det, at i de Islandske Fortegnelser udgives Havar, med Tilnavn Handrammi, for sin Styrke skyld i Hænderne, at have været Fridleifi 2 Søn, og Frode 2 Fader, og at Saxo paa intet Stæd nævner ham. Torfæus (1) mener selv, at han maaskee ei er kommet til Regieringen, dog, legger han til, kan man ei sige noget vidst herom, ved det Skioldunga Saga er borte. Han viser og paa samme Stæd af Frode 1 Søn Halfdan hos Saxo, og Sønne-Sønner Hroar og Helgo, at han i Ordenen er den 4, og at den Saxo kalder Frode 4, er i Ordenen den 2; Men om Frode 4.

(1) Ser. p. 268.

Frode 4. denne tilkommer de Bedrifter, som Saxo tilskriver Frode 1, er han uvis paa. At vore Fædre ere kommen i Uorden med Starkadr, og have tillagt een, hvad som tilkom flere, det er ingen Under, da det haver været et temmelig giængse Navn, saa at der paa Island var i Slutningen af det 10 Sæculo en meget berømt Mand, ved Navn Starkadr, og først i det 11 Sæculo atter en af det Navn; See trykte Niala Saga C. 96. P. 147, og C. 160. P. 282. Om denne Konge og hans Broder Alo skriver Arngrim i sit Supplement P. 537, at som Alo var fød af et bortsnappet Fruentimmer, saa, P. 538, blev han ikke anseet for beqvæm til Regimentet, hvorover Frode blev Konge, og Alo drev Søerøverie, hvorudi han blev saa navnkundig, at han fik Navn af hin Frökne. Frode blev og bekiendt ved mange Bedrifter, og blev stor og navnkundig. Han holdt Hof i Lethra, og i Ringsted efter Fæderne Skik, (og altsaa regierede i det mindste baade over Øster- og Middel-Syssel i Sieland, om han end ikke havde ogsaa Vester-Syssel); havde mange stærke Kiæmper, og satte Starkader over dem. Han havde og 12 Baroner (Herser) under sig, (maaskee brugte han dem til Dommere og Præster). Imidlertid ogsaa Alo ved sin Tapperhed erhvervet sig Sverrige, omendskiønt jeg ikke finder ham, bliver Arngrim ved, paa de Svenske Kongers Liste, hvilket ikke er Under, da den er manglende; Men de Danske Baroner ophidse Frode imod hans Broder, foregivende, at han kunde faae i Sinde, da han nu var bestyrket ved den Svenske Magt, at anfalde Danmark, som var berøvet Flode og andre Krigs-Fornødenheder, (thi det havde Alo venteligen altsammen med sig paa sine Søetog). P. 539, Frode gav dette Bifald, og Starkadr blev udvalgt at sætte det i Værk, baade fordi han i Kræfter og Mod overgik de andre (Kiæm-

(Kiæmper), saa og fordi han var Frode meget hengiven. Ba- Frode 4.
ronerne kiøbte ham hertil ved hans Bortreise med 120 Mark
purt Sølv. Starkadr lovede at udrette dette, endskiønt næsten
imod sin Villie, drog fra Ringsted, og kom til Sverrig. Han
hilsede hofligen paa Alo, som tog vel imod ham, og gav ham
stor Skiænk, saasom han intet Ont ventede sig. Og da nogen
Tid var gaaet saaledes forbi, og Kongen havde beviist ham stor
Yndest, hændte det sig engang, da Kongen vilde toe sig i et Bad,
at han satte Starkadr, hvilken han som en Fremmed mere troede
paa, end paa andre, til at vogte sig. P. 540, Starkadr, som
hidindtil havde frygtet for Kongens Kræfter, og skarpe Aasyn,
saae nu Leiligheden at være beqvæm, og at Kongen havde tabt
meget af sine Kræfter ved Badet, og stak ham med Sværdet igien-
nem Brystet. Døende trak Alo paa Næseborene, og sagde:
Jeg forstaaer at min Broder Frode er Ophavsmand hertil. Der-
paa loe han og døde, men alle Tilstædeværende smeltede bort i
Taare. Derefter overvandt Frode den Svenske Kong Jorund,
og paalagde ham Skat. (Dersom dette skulde være rigtigt, saa
maae Ani Levetid hos Snorro være meget urigtig, og saa synes
det at den Frode hos Snorro, som havde at bestille med Ani Søn
og Sønne-Søn, ei maae have været denne Frode, men i det
mindste hans Søn Frode 5, om ei en senere Frode, thi det lader
dog at Ani har opnaaet en høy Alder; Herved kan ellers de
Danske og Svenske Kongers Leve- og Regiments-Tid for Ani vel
jævnes; Imidlertid maae dette vidst vedkomme Ani, og ei Jo-
rund, og har Frode venteligen taget Skat af ham, fordi han
godvilligen lod ham komme paa den Svenske Throne efter sin
Broders Ali Død). Det samme giorde han og med en Svensk
Baron, ved Navn Sverting, hvis Dotter han bortrøvede, hav-

 de

Frode 4. de sig til Frille, og avlede Halfdan med hende. Derefter ægtede han en anden, og avlede en ægte Søn og Arving Ingiald med hende. P. 541. Men den bedrevne Misgierning gik Starkader saa til Hierte, at han ei længre vilde være ved Frodes Hof; Derfore reiste han noget om i Rusland, og siden 7 Aar i Sverrige, hvor han dog tilsidst blev kied af de Svenskes Afguderie, og derfore saae sig nød til at vende tilbage til Frode. Ingiald giftede sig med foromtalte Baron Svertings Dotter, for derved desbedre at befæste Venskabet. Men Frode kunde dog ikke undflye den guddommelige Hævn, thi han blev, da han engang om Natten forrettede den hedniske Gudsdyrkelse, omkommet ved en Sammenrenrottelse af den Svenske Kong Jorund, (Ani efter min Meening), og sin Svoger Sverting. Starkadr var da borte i Sverrige, thi den Svenske Konge havde under Venskabs Skin, og ved Gaver opholdt ham hos sig, paa det Sverting skulde imidlertid faae desbedre Leilighed at bedrive Mordet. (Mærkeligt er det, at Sverting giøres her til en Svensk, som dog Saxo udgiver for en Saxer, og det uden Tvil med større Føye, siden hans Dotter siges i Starkaders Vise P. 116, at ville give Giæstebud paa tydsk). Vilde man efter Arngrim antage, at Jorund havde overlevet Frode, saa maatte man ansee den Halfdan, som var Frode 4 Søn for den, som havde overvundet Jorunds Søn Ani, men da kunde ingen Olo udfindes, som havde ført Krig med Ani. Og for at jævne Hrolf Krakes Historie i Grottasaungr, Saxo, Hrolf Krakes S. &c., maatte man antage, at Ingialds Søn Frode 5 havde dræbt Halfdan Ingiallds Broder, eller dog blevet af Halfdans Sønner Helgo og Roe bleven anseet for en uretmæssig Besidder af Thronen. Og da Hrærec Ingiallds Søn havde en Søn ved Navn Frode 6, saa tænker jeg at han haver dræbt en

Halfdan,

Halfdan, og at han er den Frode, som omtales i Grottasaungr, og denne Haldan maae man da giore til en Broder af Roe og Helgo, thi endskiønt Historien ei tillegger dem en Broder af det Navn, saa er det dog mærkeligt, at Saxo tillegger sin Halfdan 1 en Broder ved Navn Roe, og taler ogsaa om de Brødre Halfdan og Harald, som dræbte deres Farbroder Frode. Efter mit Systema ere tvende Froder bleven dræbte; Den første af Helgo og Roe, som havde en Broder ved Navn Halfdan, eller snarere er Roe selv ogsaa bleven kaldet Haldan, men som uden Tvil haver da været for liden til at tage Deel herudi; Og den anden af Rolf Krake; Hvilken nogle nyere have villet kalde Harald, men paa hvad Grund, veed jeg ikke. Heel mærkeligt er det, at Arngrim siger C. 10. P. 542, at den næst foregaaende Genealogie holder op med Frode 4, hvis Efterkommere han derfore nu vil tilføye; Thi heraf slutter jeg, at han haver havt et gammelt Islandsk Skrift at gaae efter, som haver endt med Frode 4. P. 832 antager Arngrim mere end een Sterkodder, og siger at den Saxo omtaler, og hvis Herkomst han beskriver C. 6, har været en Nepos af den anden. Frode 4.

Hvad Saxo beretter P. 104 om den Krig Haco og Sterkodder førte i Irland imod Kong Hugleт, kan oplyses, saasnart man antager, at denne Huglet virkeligen haver regieret i Irland, og ikke i Sverrige, som dog Snorro synes at vise T. 1. P. 27, saa at her maae vel sigtes til en yngre Hako, og en anden Irsk Konge, end Huglet; Det kan oplyses siger jeg ved Simon udi Essay of Irish coins Dublin 4to, 1749. P. 13, som formoder, at denne Huglet har været Ardhvel, Monark i Irland, med Tilnavn Finn Liath, og mener han at af Ardh eller Hugh, og Liath

Frode 4. har Saxo giort Hugler, og maae det da have hændet Aar 879, thi i det Aar døde denne Konge efter O Flaherty P. 434, hvorvel han ikke siger, at han døde paa nogen voldsom Maade, mindre at han blev dræbt af de Danske. Mageoghegan T. 1. P. 395 fortæller dog om mange Krige, som han haver fort med de Danske og Norske. Keating i history of Ireland P. 446 vidner endog, at Hugh Fionliath døde en naturlig Død; Dog han er en meget utilforladelig Skribent, og forvirrer Chronologien her gandske, thi han lader P. 444 denne Konge komme Aar 897 paa Thronen, og døe 913, og samme Forvirring bliver han siden længe efter i, endog om Brians Krig 1014, som han henfører til 1034. Vilde man ellers henføre denne Irske Huglet til Slutningen af det 9 Sæculo, saa maatte ved Sterk-Oddur her forstaaes den Orvar-Oddur, som var Russernes Oleg, og saa var det et klart Bevis paa, til hvor gamle Tider Saxo henførte det, som dog hørte til meget nye. Overalt kan man være vis paa, at Saxo, og mange af vore Saga-Skrivere have henført til gamle Tider de Bedrifter af Danske, og Norske og Normanner, som de have giort udenlands i det 9 Sæculo, og det alene, fordi Anførerne i det Sæculo have havt samme Navne, som ældre Anførere; Thi det er ellers forunderligt, at de tale saa lidet, ja saa got som intet om de store udenlandske Krige i det 9 Sæculo, da de dog tale om mange udenlandske Krige, som de foregive at have tildraget sig i ældgamle Tider. Haco maatte da blive en af Søerøver Kongerne i det 9 Sæculo, af hvilket Navn jeg dog ingen finder da. Imidlertid maae man tilstaae, at meget af det han her fortæller om Huglers Levemaade, Gegath og Svibdav, eller rettere Svibdag, vedkommer Frode 4, og i denne Forvirring har han saa meget des lettere kunnet komme, som Sterkodder 2 havde

med den Svenske Hugleik at giøre, saa og med Hako hans Overvinder, og er det mærkeligt, at Saxo kalder denne Daniæ Tyrannum, thi det viser, at han havde med Vold bemestret sig noget i det Danske Rige. Frode 4.

Det Arngrim beretter, at denne Frode haver boet i Ringsted, bekræftes baade derved, at den ligger midt i Landet, og var altsaa i de uroelige Tider best skikket til Kongernes Bolig, og dernæst at den efter Sagn haver Navn af Kong Ring, som der boede, og de Stæder Svenstrup, Haraldstad, Skioldenesholm, Humbleøre, hvilke alle ligge rundt om den, ligeledes af de Konger Svend, Harald, Skiold, Humble. Der vises og i Nærværelsen af Ringsted mange store Dysser, hvor Konger siges at ligge begravne. Mærkeligt er det og, at en Kong Hakon haver havt en Kong Ring til Fader, dog kan det efter Tiden ei være den, som haver givet Ringsted Navn. Af Arngrims ovenmældte Fortælling slutter jeg, at Ali haver ikke regieret ret længe i Sverrige, og at de Danske Herrer have været bange for ham, fordi han var lige saa nidsk, som hans Broder Frode var gavmild.

De Islandske Annaler N. 417, 4to, berette P. 28, at Frode Gavmilde var en Søn af Fridleif, og Gro en Dotter af den Norske Kong Asmund. P. 38, at der var tillagt Sterkodder Got af Thor, og Ont af Odin, hvilket staaer dog tvertimod i Gautreks S., den eeneste gamle Kilde til denne Historie, saa at Autor maae vel her have forhusket sig. Af Hama, som Sterkodder overvandt, sige nogle, at Hamborg har Navn. (Dette torde Saxo endnu ikke sige).

Ad-

Frode 4. Adskillige Islandske Skrifter, og deriblant endog Landnama, give en Genealogie fra Kong Frode, Kong Ingialld Fader, som altsaa maatte være denne Frode 4, hvorfore jeg forhen haver antaget, at enten maatte Ledder være bortkomne, eller og Frode 6, eller snarere 7, have havt en Søn af Navn Ingialld, hvilken sidste Meuing jeg ikke heller endnu frafalder, men udi Fostbrødre Saga i Arnæ N. 132, Folio, en Membran, opregnes P. 4 og 5 Ledderne saaledes: Þorgils og Illuge Brødre, af hvilke den sidste var Hofmand hos Kong Oluf den Hellige (omtrent ved 1025, og vil jeg antage, at den ældste haver været fød 990). Deres Moder var Þorgerdur (fød 970), hendes Fader Alf af Dalen (fød 937), Alfs Moder Hilldur (fød 917), hendes Fader Þorstein den Røde (fød 884), hans Fader Oleif den Hvide (fød 851), hans Fader Ingialld (fød 818), hans Fader Frode (fød 785), hans Moder Þora (fød 765), hendes Fader Sigurd Orm i öye (fød 732), hans Moder Aslaug (fød 712), hendes Fader Sigurd Fofnisbane (fød 679). Her kaldes Frode og Ingialld ikke Konger; efter Tiden kan Frode ei heller have været den 4 eller 6, og neppe Konge, uden en meget liden Konge, da hans Moder var en Dotter af Sigurd Orm i öye, hvilket dog viser, at hendes Mand maae have været en fornem Herre. Her treffer ellers Reglen af 33 og 20 Aar gandske got ind. Fader til Þorgils og Illuge var Are (fød 957), hans Fader Olaf (fød 924), hans Fader Ulf hin Skialge (fød 891), som først nedsatte sig paa Reykianes paa Island, hans Fader Hogne den Hvide, (fød 858), hans Fader Otrygg (fød 825), hans Fader Oblaud (fød 792), hans Fader Hiorleif Kruan (fød 759). Denne Saga hører til de Gode. Der er intet Historisk i den, hvoraf man kan slutte, naar den er forfattet, dog dømmer jeg af Stilen, og

deraf,

deraf, at den fortæller Omstændighederne ved Thormod Kollbrunar Skallds Død anderledes end Snorro, at den er skrevet i det 12 Sæculo, og maaskee i Slutningen deraf, thi ellers havde den vel fulgt Heims Kringla, som altid har været i saa stor Anseelse. Dog bygger jeg mere paa den Grund af Sproget. Men yngre end Kormaks, Viga Styrs og Heidarviga Saga er den, det viser ogsaa Sproget. Frode 4.

Den Sverting, som Frode overvandt efter Saxo P. 102, er uden Tvil den samme, som var Stamfader til den Northumbriske Konge Ella, og hvis Slægt opføres af de Engelske Skribenter til Wodan. Ved at beregne Ledderne hos Nennius kan han være fød 398, hvilket vel nok passer sig med Frode 4 Chronologie, fra ham til Ella ere 4 Ledder, og fra Frode til Hrolf Krake 3, altsaa kan denne Ella heel vel blive den, som levede med Hrolf Krake. Som nu Ella ei kom til Regieringen før 560, saa maae Hrolf have regieret ved den Tid. Ella døde 590; For de efterfølgende Danske Kongers skyld maae Hrolf være død en god Tid for ham. Florentius Vigorniensis kalder Sverting Suearta. Efter hans Ledder kan denne Suearta være fød Aar 332, hvilket bliver for langt tilbage i Tiden i Henseende til Frode 4. Fra ham til Ella har han og 6 Ledder, hvilket ei kan jævnes med Hrolf Krake. Da nu Nennius ogsaa er af det 9 Sæculo, og Florentius af det 12, saa seer enhver, at Nennius bør have Fortrin. Imidlertid troer jeg dog, at Nennius haver feilet deri, at giøre Soemil til Sverthings Fader, og at Florentius har rettere, naar han giør ham til Sverthings Søn, eftersom Soemil skal være den første af denne Slægt, som er kommet til Britannien, hvilket og er rimeligt, thi han har venteligen forladt Angeln efter at den Danske Kong Ingiald

Frode 4. havde dræbt hans Brødre. Men da faaer man i Nennius 5 Ledder til Ella, hvilket er vidst eet for meget i Henseende til Rolfs Levetid. Henric af Huntindon udelader Sverthing, og giør derimod til hans Søns Guilglis eller Withgils Fader en vis Westrfalcna, en Person, som Nennius ikke har, men vel Florentius, som giør ham til Søn af Seomil, og Sønne-Søn af Suearta. Jeg skulde næsten troe, at Westerfalcna har alene været et Tilnavn af Seomil, og villet alene sige saa meget som en Falk, der fra Angelns vestre Deele er kommet flyvende over til Britannien. Aluredus Beverlacensis giør Seomil til en Søn af Suaerte; og Fader til Westeorwalcna, og har 6 Ledder til Ella. De giøre alle Wegdeg eller Beldeg til denne Linies Stamfader. Da nu Vegdeg var efter trykte Edda i Ost-Saxen, eller rettere Stamfader for Kongerne der, saa skulde man troe, at hans Afkom havde hersket øster paa i Angeln; Saa meget er vidst, at Folket i Northumberland var af Anglisk Herkomst, men de fleste af deres Konger, som stammede fra Ida, stammede ved ham fra Beldeg, fra hvilken ogsaa de Vest-Saxiske Konger stammede; og dette giør mig det troligt, at den Linie af Vegdeg, fra hvilken Ella stammede, er blevet tilbage i Angeln, og har sat sig ned vester paa i det, thi i Byen Slesvig selv herskede en anden Linie. Maaskee de have hersket i Vestenland, hvor nu Nord-Friserne boe, og da haver deres Anfører Soemil des lettere kunnet faae Tilnavn af Vester-Falk. Efter Tiden maae Soemil, næst Hengst og Hors, have været een af de første Angliske Prindser, der er gaaet over til Britannien. Den Saxiske Kronike fører og denne Linie fra Vegdeg, og opregner 12 Ledder fra Wodan til Ella. Denne forbigaaer Sverthing, saa og Soemil, men har derimod Westerfalcna.

I Anledning af det Saxo P. 102 siger om Starcather, Storverks Søn vil jeg handle her om ham. Da han kom til Frode, skal han have lidet Skibbrud, hvilket efter Saxo's Hypothese kunde forklares saaledes, at han var fra sit Fædernesland Estland gaaet til Skibs til Danmark; Men jeg haver forhen viist, at det er hans Farfader, som maae være fød i Estland. I Fundinn Noregs P. 9 nævnes tvende Brødre Hamundur og Haki, da nu den bekiendte Haki havde Hamund til Fader, saa kan dette let have med bragt Saxo i det Vilderede, som man finder at han er i udi denne Hakes Historie. I Bartholins antiquitates P. 390—393 anføres et Stykke af Sterkodders Vers, hvor han giver sig selv Skyld for at have dræbt Kong Vikar paa Hordeland paa en lumsk Maade. Nu kan vel ingen troe, at Sterkodder har selv giort dette Vers, imidlertid haver det al Anseende af en meget høy Alder, og vidner dog derved om Rygtets Rigtighed i Henseende til Vikars Mord. Den Sterkodder som omtales i Norna Gests Saga P. 16 og 17, bliver den tredie og sidste Sterkodder, som var med i Bravalla Slag. Af hans Vers i Gautreks Saga C. 7 sees, at en virkelig Hroshars Grane, og ingen Odin, haver opfød ham i 9 Aar paa den Gaard Aske. Tuneld i Sverriges Geographie P. 279 formener, at Starkoter har boet i Norredelen af Medelpad, siden han kaldes Alo Dreng, og skal have boet i Alo Potte, og der findes en skiøn Oe ved Navn Alo, hvorpaa ligger Potta, en Bondebye; Men det er klart at den ældste Sterkodder, som dette tilkommer, har boet i Vigen, nu Bahus Lehn, og tviler jeg desuden paa, at Medelpad har nogen Tid været beboet, da han levede. Om Sterkodder skal den bekiendte Christian Franciscus Paulini have skrevet en særdeles Afhandling, trykt til Florenz 1677 i 4to. See Arpi Themis cimbria P. 42. Not. d. Frode 4.

Frode 4. Dog han har gandske vidst ikke havt de Hielpemidler til hans Historie, som jeg, hvorfore det vel ikke kan skade noget, at jeg ikke har seet den. I Erici Pomerani Kronike P. 153 fortælles en Historie om ham, som vidner om Opfinderens Had imod de Tydske, nemlig at han bukkede 4 til 6 sammen af dem i Skikkelse af en Natstoel, og strax derpaa legges til, & multa alia præclara gessit. Efter ham fortæller Petrus Olai P. 85 det samme, leggende til, at han virkeligen brugte denne Natstoel. Denne sidste Skribent beretter og, at han kom til Constantinopel, saa oversætter han Saxonis Byzantium P. 105, og saa har Saxo vel og, hvorvel uretteligen, villet have den forstaaet, og da havde Grækerne Krig med Romerne, (hvilket synes at sigte til den Tid, da Zeno udsendte Theodericum til Italien, for at bekrige Odoacer, og hvilket kommer overeens med det jeg forhen T. 7. P. 528 haver anført af Arngrim, at Sterkodder har været i Italien); De glædede sig over hans Ankomst, og sendte et Kobber-Billede i hans Størrelse til Romerne, spørgende, om de kunde af deres Folk stille nogen saa stor op imod dem, hvis ikke burde de staae fra at stride. Har Sterkodder efter Arngrim ei tient Fridleif 3, førend han kom hiem fra sin Italienske Reise, saa kan det ei være skeet for omtrent 495, og da bør det henføres til Fridleifs sidste Regierings-Aar, men endda bliver Tidsregningen 100 Aar i det mindste for sildig, med mindre man vilde troe, at der feilede Ledder og Konger i vor Liste; Eller og at den Sterkodder Arngrim taler om, er en anden end den Petrus Olai ommælder, som maaskee kan være Orvar Odd, thi i det 9 Sæculo havde Grækerne mange Krige i Italien. Mærkeligen forklarer Petrus Olai P. 92 Semigaller ved Tracier, thi det tiener atter til at stadfæste min Mening, at endeel af vore gamle Skribenter have blandet

sammen

sammen det nye Asgard ved Duna med Byzantium eller Constantinopel. Müller i Gatterers historische Bibliothek T. 5. P. 325 anmærker heel rigtigen, at der haver været mere end een Sterkodder, saa og at der er meget fabelagtigt og forunderligt i hans Historie, hvilket han ligner med de Ammestue Fortællinger, som i Rusland høres om den gamle Tids Helte, hvilke med et Tatarisk Ord kaldes Bagatirer. Torfæus i den Norske Historie T. 1. P. 250—252 har rigtigen nok antaget 3 af det Navn Sterkodder, men feiler uden Tvil, naar han mener, at den sidste Sterkodder, som levede med Sigurd Ring, er den samme som blev dræbt under Omund, thi dette sidste mener jeg at vedkomme den anden Sterkodder. Schöning i Norske Historie T. 1. P. 216—219 viser, at den anden Sterkodder var 24 eller 27 Aar, da han omkom Kong Vikar, og begav sig til det Svenske Hof, og var endnu ung, da han opholdt sig hos Hake, efter hvilket, og den Chronologie han har fastsat om disse, han slutter ham at være fød Aar 310. Her forkaster han Gautreks Sagas Beretning, at Sterkodder har opholdt sig hos de Svenske Konger Alrek og Erik, men antager derimod, at han har været hos Jorund og Erik. P. 452 og Not. m. formodes, at den ældste Sterkodder haver stammet fra Biarmeland, og været en Joter, og at det er ham, som Saxo P. 104 siger at have været i Selskab med Biarmelandske Kiemper. P. 454 Den mellemste Sterkodder efterlod sig hverken Søn eller Dotter, og mener Schöning at han kort efter den Kamp imod de 8 Brødre er død. Saxo vidner P. 202 og 203, at Starcatters Navn, saa kalder han ham, var endnu i Berømmelse udi hans Tid, saasom han giorde store Bedrifter ikke alene hos os, men endog hos alle Svenske og Saxiske Folk. Frode 4.

Frode 4. Saxo P. 103. Af disse mærkelige Ord, at Starather var fra ea regione qvæ Sveciam ab oriente complectitur, qvamqve nunc Estonum aliorumqve gentium numerosa barbaries latis sedibus tenet, er det klart, at Saxo har holdt for, at Estland rc. var i Starkathers Tid beboet af Nordiske Folk. Anvendes dette paa den sidste Starkather, saa maae der endda have boet Nordiske Folk i det 8 Sæculo, og vidst er det at det Reid-Gothiske Rige synes endda at have staaet ved Magt. Af det Stæd Steen hos Snorro P. 15 og 41, som han legger i Estland, dets Nordiske Navn slutter jeg og, at Nordiske Folk have engang boet der, hvorvel jeg maae tilstaae, at vore Fædre havde den Viis, at give udenlandske Stæder Nordiske Navne. Det Saxo beretter, at Starkather skal have stammet fra Kiæmperne, og havt 6 Hænder, indtil Guden Thor rykkede de 4 af ham, tiener til at bekræfte Schönings Mening, at den ældste Starkather stammede fra Joterne, hvilke vore Fædre af Had paadigtede saadant, og viser tilligemed efter Traditionen i Gautreks S. Uvenskabet, som var imellem Thor og Starkather, hvilket vel er digtet paa poetisk viis, for at ophøye Starkathers Styrke, saa at endog Tapperheds-Gud selv var misundelig over ham. Efter Hervarar S. P. 2 skal Starkadr, som uretteligen giøres her til Storvefks Søn, da det henhører til den mellemste Starkadr, have havt 8 Hænder, stammet fra Thuserne, (de samme som Joter, Gigantes) besiddet deres Styrke, og være bleven dræbt af Thor P. 3. Denne Starkadr Aludreng siges der P. 2 at have boet ved Alupotte, hvilket i Arnæ Mss. 4to. N. 345 læses Elfosse, N. 359 Alufosse, og N. 363 og N. 192 og 203, begge i Folio, Alufosso, saa der kan ingen Tvil være paa, at jo Potte er en feilagtig Læsemaade, i Stædet for Fosse o: Vandfald. At han havde 8 Hænder, fattes i N. 345 og 363, men

men staaer dog i dem noget længre frem. P. 103 og 104 fortæller Saxo, hvorledes Starcather paa en lumsk Maade dræbte den Norske Kong Wicar, og herudi kommer han overeens med Gautreks S. Af denne Fortælling læres, at den mellemste Starkather, thi Vicars-Drab tilhører ham, var alerede berømt for sine Vers, at han skulde leve tre Mænds Alder, (hvorved ikke maae forstaaes 3 Sæcula, men 3 Generationer), og at han i hver af dem skulde begaae et Nidings Værk, (og heri viger Saxo fra Gautreks S., i det han tillegger Odin at have paalagt Starkather saadan Skiæbne, og den derimod tillegger Thor det, og er altsaa rimeligere i sin poetiske Opdigtning, thi der maatte nødvendig være tvende, en som tillagde Starkather Got, og en som tillagde ham Ont; Saxo maae derfore enten have havt en anden Tradition at gaae efter, end den i Gautreks S., eller og maae han af Uagtsomhed have bedærvet den; De tre Nidings Værk vare ellers, de 3 Kongers, Wicars, Olufs eller Ali, og Armods Drab); At Saxo haver havt tvende Traditioner om Wicars Drab, den ene, som han følger, hvorved Starkathr bliver skyldig, og den anden, som undskylder ham, men er aabenbare opdigtet, og er det denne sidste som Gautreks S. har fulgt P. 38, som derpaa lader ham drage til de Svenske Konger Eric og Alrec, (hvilke Schöning har viist at bør være Jorund og Eric), og siden P. 39 med et Skib Kong Eric gav ham, drage ud i Søerøverie, og havende det besat med Danske og Norske. Til hvilket sidste Saxo P. 104 vel sigter, naar han lader ham slaae sig i Sælskab med den berømte Danske Søerøver Bemo, hvis Staldbroder Fraccus havde nyligen forladt ham, hvis Navn mener jeg at ville sige saa meget som en Franker, thi vore Fædre kaldte Franker Fracker, og Frankland Frakland; Og da dette hører til det 4 Sæculum, saa passer det heel Frode 4.

vel

Frode 4. vel paa Frankerne, hvilke vare ved Søerøverie alerede bekiendte i det 4 Sæculo. I Sælskab med Bemo angreb han Rusland, og overvandt dets Regent Flocco, atter et Nordisk Navn, hvilket igien viser, at der endnu boede Nordiske Folk paa de Kanter. Efter Bemos Død slog han sig i Sælskab med nogle Biarmiske Kiæmper, hvilket Schöning vel vil henføre til den ældste Starkather, siden han var fød paa de Kanter, men lige saavel kan henføres til den mellemste, som var en Sønne-Søn af den ældste. Derefter lader han ham opholde sig i Sverrige udi 7 Aar hos Fro's Sønner (hvorved sigtes til Jorund og Eric, Yngves Sønner), og derefter lader han ham begive sig til den Danske Tyran (Usurpator) Haçon, saasom han ikke længre kunde finde sig i de Svenskes overmaade store Afguderie og blodagtige Gudstieneste. I Sælskab med Hacon lader han ham bekrige den Irske Kong Huglet. Forhen haver jeg viist, at herved sigtes deels til den mellemste Starkathr, Haco Hamunds Søn, og den Svenske Kong Huglek, og deels til Orvar Odd, en Irsk Konge og en ubekiendt Haco. Torfæus i Serie P. 277 henfører dette til Frode 3, men efter al Anseende henhører det til Frode 4, men da maae man antage, at hvad Arngrim fortæller om Sterkodders Reise i Italien &c., vedkommer ei den mellemste, men sidste Sterkodder, og at han urétteligen haver henført det til Fridleif 3 Tid; med mindre man vil henføre alt dette til Fridleifs 3 Tid; hvilket synes ikke utroligt, saasom det lader, at Fridleif 3 haver overlevet Haco, og levet langt hen med Ane. Schöning i Norske Historie T. 1. P. 207 formoder, at Sterkodder har selv været den, som opmuntrede Hake til det Svenske Tog, da han saavel kiendte Rigets Tilstand under den vellystige Hugleik. Torfæus viser i Serie P. 283, at Saxo's Frode 1 er denne Frode 4.

Saxo P. 105 beraaber sig paa et af Starcathers egne Vers, angaaende hvorledes han blev saaret af Gegath, men han har ikke anført og oversat det paa Latin, hvoraf sees, at han haver havt flere Vers end der findes hos ham. Det er ellers at beklage, at da alle disse skionne Alderdommens Mindesmærker vare endnu til i Saxonis Tid paa det gamle Sprog, saa ere de siden reent forgangne, deels ved Tidens Længde, deels maaskee og fordi man nu ansaae dem for unyttige, da de hos Saxo havdes paa saa skion Latin. De Seyervindinger Starcather skal have erholdt over Curlændere, Sember ɔ: Preusser, og Semgaller, og tilsidst over Estlændere, ere gandske muelige og høre maaskee til Frode 4 Tid, thi det er bekiendt, og Historien viser, at de Danske jævnligen plyndrede i Landene ved Østersøen. Mærkeligt er det, at den Slaviske Fyrste Wimus da blev af Frode tilligemed Starkather udsendt, for at tæmme benævnte Folks Frafald. Dette Navn Winus troer jeg ikkun at være et Apellativum, og at betyde saa meget som en Ven, Vinur paa vort gamle Sprog. Med en Kiæmpe ved Navn Wisinnus skal han have stridet udi Rusland; Han boede paa den Klippe Anafial; Det sidste er aabenbare vort Fiæld, men den første Stavelses Betydning veed jeg ikke, ligesaa lidet som hvor Stædet har lagt. Siden skal Starcather have ved Byzantium overvundet den Kiæmpe Tanna, hvilket Sted Petrus Olai hos Langebec T. 1. P. 85 gior til Constantinopel, uden Tvil efter Saxonis egen Mening; Men baade er Springet fra Østersøen til Constantinopel for langt paa een gang, desuden haver jeg mange Gange tilforn viist, at Saxo's Byzantium er det nye Asgard ved Duna, og endeligen synes mig i det Navn Tanna at stikke det almindelige Navn af en Flod Tan, Don, Dun, saa at Saxo har maaskee i sine Efterretninger have Frode 4.

Frode 4. den Danske Kiæmpe, eller Kiæmpen Tan; og dette bekræfter mig atter i den Mening, at dette er skeet ved Duna. Det følgende, at han derpaa drog til Polen, bekræfter ogsaa dette. Der stridde han med en Kiæmpe, som vore kaldte Wasce, men de Tydske Wilze. Det første er uden Tvil det gamle Ord Vascur, en tapper og stridbar Mand, og Wilze mener jeg at betyde, at han var af det Folk Wilzer, som og kaldtes Leuticier, Welataber, som vel sidst i det 8 Sæculo boede alerede i For-Pommern, men have uden Tvil forhen, ligesom alle Slaver, boet i Polen, og ere neppe komne til Pommern forend i det 6 Sæculo. Nu tænkte Saxerne paa at falde fra Frode, som i Begyndelsen af sin Regiering havde overvundet dem. Ved disse Saxer forstaaes Angler, og maaskee nogle i Holsteen og Wagerland, hvor den gamle og anseelige Bye Aldenburg eller Oldenburg har vidst nok været Opholdssted for en Saxisk Konge, som den siden blev det for en Vendisk.

Saxo P. 106. Overalt lader det at Krigen er ikkun bleven fort med de 2 Saxiske Konger Sverting og Hanef, af hvilke den første rimeligen regierede i Vestdeelen af det Slesvigske, og hvilke Frode havde selv overvundet i Begyndelsen af sit Regimente. Om denne Hanef siger Saxo ellers, at Frode slog ham ihiel ved Hanofre ɔ: Hanover, efter at han med sin Krigshær var gaaet over Elven. Altsaa skulde de Danske have da udstrakt deres Herredomme saa vidt. Men da dette er rimeligen gaaet for sig midt i det 5 Sæculo, saa troer jeg at Saxerne neppe da boede engang saa langt sønder paa, thi Thüringer og Varner synes paa den Tid at have spillet Mester i de Egne. Navnene Hanef og Hanofre have maaskee alene givet Anledning til denne Tradition.

Imid-

Imidlertid sees dog heraf, at Hanover maae være meget gammel, siden dens Oprindelse var glemt i Saxos Tid. Den Saxiske Konge Sverting skal derpaa have budet Frode til Giæst, og have sat Ild paa Huset, men dog blevet selv ihielslaget af Kongen, som ogsaa lod Livet der. Da Saxo ei siger hvor det skeede, saa er det vel mueligt skeet i Jylland i Aarhuus Stift, Kalløe Amt, Torsager Sogn, som uden Tvil har Navn af den Afgud Thor, og hvor Kirken har en usædvanlig Skikkelse, nemlig er rund, saa den maaskee er bygget paa Grundvolden af et gammelt Tempel, indviet til Thor, thi Hedningerne elskede meget den runde Skikkelse til Templer; Der findes ved Rostved Bye en Hoy, hvor den Kiæmpe Sverting siges at ligge begravet, see Danske Atlas T. 4. P. 312 og 313, og er det ikke urimeligt, at han har været denne Kong Sverting. Frode 4.

Naar jeg betænker, at Snorro paa det Sted, hvor han T. 1. P. 34—36 taler om Kong Frode den Frækne, siger ei, at han var en Søn af Fridleif, eller Broder til Ali, saa han gierne derfore kan have holdt ham for en Søn af Frode 4, hvilken han da ikke nævner, saasom han haver intet havt at bestille med Sverrige; Saa troer jeg at Torfæus giør Snorro Uret, thi den heele Beskyldning grunder sig da derpaa, at han kalder ham hin Frækne, ligesom Langfedgatal giør ved Frode 4, en Søn af Fridleif 3; Men Langfedgatal har uden Tvil feilet her, thi dette Tilnavn tilkommer Frode 5, da Frode 4 udtrykkeligen derimod kaldes af Saxo P. 102 den Gavmilde, og hermed komme ogsaa N. 10, 11, 16, 18 og 19 overeens. Nogle andre kalde ham vel Frekne, men uden Tvil alene fordi de ei kiende Frode 5. Men Torfæus er bleven ledet i Vildfarelse derved, at han haver fulgt

Frode 4. Langfedgetal, og meente, at det Tilnavn Frækne tilkom Frode 4; da det dog lader af Saxo selv, at denne Konge [ar] ei selv været saa meget tapper, men ladet det meeste skee ved sine Feldtherrer, i sær Sterkodder. Til Beviis derpaa tiener, at han undslog sig for at gaae i Kamp med den tapperste Saxer, under et Paaskud, som lidet passer sig paa den Tids modige Tænkemaade. I den anden Wormii Runiske Konge-Liste P. 32 siges, at Starkathar, Storverks Søn, dræbte Visius, skal være Saxonis Wisinnus. Det første Navn ligner meget Veser's hos Saxo P. 138, som dog sættes paa en anden Tid og Sted. Svend Aagesen P. 47 siger, at Frode havde Tilnavn af Largus, saasom han agtede Guld og Sølv som Skarn. Den Saxo kalder Wasce, kalder Ericus Pomeranus P. 153 Wase. Siger og at Frode i sit 20 Aar undertvang Tydskland, hvilket vel er Saxernes Undertvingelse, som Saxo omtaler; Vel mueligt at Saxerne have strax faldet fra, da han kom til Regieringen 12 Aar gammel, og først blevne igien bragte til Lydighed, da han var 20 Aar. Annales Esromenses P. 227 feile uden Tvil, naar de tilskrive Sverthings Sønner Frodes Drab.

I Arnæ N. 418 udi Konge-Listen P. 694 siges de 2 Saxiske Konger at have været onde og falske; Men det underligste er, at der siges, at Frode 4 ihielslog den Rise Starkardur, thi det strider imod alle vore gamle Beretninger. J. Magnus L. 5. P. 201—203 fortæller Starchaters Bedrifter efter Saxo, men forandrer dem undertiden egenmægtig, for at tiene sin Hypothese. Saaledes lader han ham ikke være i Sverrige i 7 Aar hos Frö's Sønner, men hos Kong Haldan; Taler intet om hans Krig i Irland med Hugler, lader ham, efterat have overvundet Hama,

komme

komme til den Svenske Kong Holdan igien. Han gior sig og stor Umag for at giore Starkather til en Svensk. Pontoppidan i Gestis T. 2. P. 348 er uretteligen af samme Mening. Den fremme Danske Kronike, som slutter med 1314, siger at Starkather ihielslog en Skioldmoe ved Rusland, (saa forklarer jeg Skærmeræ) og den Kiæmpe Wasæ i Polen. Tanna kalder den Tauen. Den slemme Historie om Natstolen tilskriver den Starkathers store Had imod de Tydske. Gheysmer siger P. 318, at Frode fik Tilnavn hin Thægen for sin Gavmildhed, (saa at de have kaldt ham den Berømmelige af den Aarsag); P. 319, Swerting brændte Frode inde om Natten. Bemo kalder han Benio; Hvilket den plattydske Saxo ogsaa gior. Men den sidste begaaer en latterlig Feil, naar den gior de 7 Aar Starkather var i Sverrige til et Sted ved Navn Septenuio. Den Russiske Kiæmpe kalder han Wynegis, og af den Kiæmpe, som Saxo siger, nostri vocant Wasce, gior han et nyt Navn Nostervaste. Saaledes komme ved Dumhed underlige Navne, som aldrig have været til, ind i Historien. Vor Riim-Kronike lader og Stark Odher komme til Constantinopel, og Grækerne sende et Kobber-Billede til Rom. Henef kalder den Hane. I Cornero Col. 479 staaer ved en Skrivefeil, at Sterchater var Norwerki Søn, i Stædet for Storverki; Tanna kaldes Tane. Udi Laxdæla Saga C. 1, siges Oluf Hvide eller Feilan at have været en Søn af Ingialld, og han af Frode hin Frækne, som blev dræbt af Sverringerne. Heraf slutter Torfæus i sine utrykte Noter til sin Series P. 137 retteligen, at Islænderne have havt Efterretning om Frodes Døds-Maade, og at den venteligen er bleven saa fortalt i Skioldunga Saga, hvorvel de have blandet sammen en yngre Frode og Ingialld med de ældre. Men dette synes ogsaa at vise, at Sverings Sønner Frode 4.

Frode 4. ner have været med ved Frodes Drab. Magnus Matthiæ skriver P. 33, at Frode 4 havde alle disse Tilnavne, hin Haarde, Gavmilde og Frækne; Og at nogle mene, at Hamborg har Navn af Hama. Den gode Pontanus formoder ogsaa P. 26, at Hamborg har Navn af Hama, da det dog er soleklart, at denne Stad ey er ældre, end fra Caroli Magni Tid. Crantzius i Vandalia P. 10 formoder, at de Vandaler som kaldtes Winuler, have Navn af Wino. Hvorom alting er, saa have disse Vender uden Tvil da boet ved Weixelen, eller hoyest i Bag-Pommern. Snarere vilde jeg troe, at Winus skulde sige saa meget som Winulernes Konge, helst om han hedde Winulus.

Efter et vidst Systema i Chronologien har jeg engang henført til denne Konge eller og Frode 5 den Krig, som de Danske Aar 562 førte med Frankerne, men nu troer jeg snarere at den vedkommer Hrolf Krake; Men da jeg haver under ham ei udførlig handlet om den, saa vil jeg nu her giore det. Malbrancq de Morinis anfører i Chronologien ved Aar 562, at Robertus, Greve i Bononien, uddrev Hunerne eller de Nordiske fra Zeeland. Til Bevis anfører han Annales Bononienses, som vel ikke ere trykte. P. 250 anfører han, at Kong Sygibert noget forhen drev Hunerne ud af Frankerige, (men disse have uden Tvil været Avarer, som ogsaa kaldtes Huner, da det Tilnavn Nordiske derimod viser, at de forrige have været nogle andre Huner, og uden Tvil vore, som vare bosatte i Hunsingow i det Groningiske, og en Tid regnedes iblant Frankerne). Nogle af dem mener han derpaa at have trukket sig til Schelde, (men det foregaaende og det han siden strax efter siger, viser, at han herudi haver feylet, og at disse Huner vare gandske forskiællige fra de andre). Grev

Robres

Rebros eller Robert, en Søn af Rodulph, skal som der siges i Frode 4.
næsten alle Grevernes Genealogier have uddrevet dem af Flandern og Nortmannia, og tilegnet sig det; Ved hvilket sidste han i sær forstaaer det nærværende Zeeland, som da endnu var landfast med Flandern, og billigen kaldtes Normannia, fordi det laae længre nord end det øvrige Flandern, og fordi det ofte blev angrebet af Normanner o: Nordiske Folk, (og der og i de Egne bør vort ældste Valland søges, hvorfore ogsaa Indvaanerne i Flandern kaldes endnu Walloner; Thi med Tiden udstraktes Vallands Navn til gandske Franke rige, ja siden endog til Italien). Robert indtog først deres Fæstninger, deels til Lands, deels til Vands, P. 251, og siden overvandt han dem i et offentligt Feltslag, saa at Huner og Nortmanner maatte søge deres Skibe, og befæste deres Nortmannia paa et andet Stæd. For alt dette anføres i Bredden Monumenta Bononiensia. Og denne Krig troer jeg at have havt Sammenhæng med den, som Danske og Saxer førte paa den Tid med Frankerne. I Anledning af dette vil jeg vedblive at anføre, hvad Malbrancq videre i sin Chronologie beretter, at være hændet med Hunerne paa de Kanter. Under Aar 641 Dagobertus uddrev med de Morinisfe Fyrsters Hielp Hunerne af Ponthieu og Terouanne; Til Bevis anføres Nicolaus Gilles, og Belleforest, begge ikkun Skribenter af det 16 Sæculo, men de kan have taget det af ældre. Aaret er urigtigt, thi Dagobert døde 638, men det er i Følge den gamle og urigtige Sætning, at han levede til 645. Aar 735. De Nordiske foruroligede Flandern, og de Morinisfe Egne; Til Bevis anføres Annales Flandriæ. Grev Fremond tilligemed de andre Anførere dreve dem tilbage. Til Bevis anføres Genealogia Bononiensis. Dette bekræfter vore egne Skribenters Beretninger om de Nordiske

Frode 4. disses Væsen paa de Kanter. Thi fordi de ældste Frankiske Skribenter Gregorius Turonensis, Fredegarius, Aimonius intet mælde derom, saa bør det dog ikke forkastes som yngre, men indfødde Skribenter i Flandern, Picardie derom berette; Allerheldst ovenmældte Skribenter have saare lidet om de Egne, lige fra Flandern af og til Groningen, og det just fordi de vare til Priis for barbariske Folk, og fordi Friserne, som beboede en stor Deel af denne Strækning, ikke stode ret under Frankerne, førend i Caroli Magni Tid. Om den Huniske Krig 641 taler Malbrancq udførligere Tom. 1. P. 365, og endskiønt han vel synes at holde dem for de rette Huner, saa imodsiges dog dette derved, at P. 366 lader dem ex portu Stapulensi sive Mons troliensi udbrede sig til Aire og Terouanne; Thi det første er Etaples, paa Latin Stapulæ, en liden Flekke ved Floden Conche, tæt ved dens Udløb udi Picardie, og den sidste er Montreuil, som ligger udi Picardie, 3 Franske Mile fra Havet høyre oppe ved samme Flod; og nu lader jeg enhver dømme, om disse Stæders Beliggenhed ikke passer sig bedre paa Nordiske Søerøvere, end paa Huner eller Avarer, der komme til Lands, og om hvilke man aldrig finder, at de have været Søemænd. Men at vore Nordiske ere blevne kaldte Huner, dertil kan deels have været Aarsag, at nogle komme fra Hunsingow, og deels at de vare grumme som Hunerne; Et Folk, hvilket Frankerne kiendte saa vel. Malbrancq beretter og, at de komme lige til Blangy, hvilket ligger i Artois, ved den Flod Ternoise, hvor der er et Benedictiner Kloster siden Aar 618, see Expilly Dictionaire des Gaules T. 1. P. 650. For dette anfører Malbrancq i Bredden Monumenta Blangiacensium, og mener han at det er bleven kaldet Blangiachun, fordi Chuni eller Huni leirede sig der. Hvad Malbrancq videre der beretter

om

om denne Krig, giemmer jeg til den rette Historie. Det sidste Tog af 735 henfører han P. 575 og 576 til Aar 736, anfører til Beviis Annales Flandriæ, Buzelinus, og Genealogia Bononiensis, og siger at Fremond var Greve udi Boulogne (udi Picardie). Det øvrige giemmer jeg til den rette Historie. Mærkeligt er det, hvad Gramaye fortæller i Antiquitatibus Flandriæ, Folio. P. 120, at der tæt ved Ostende ligger en Flekke ved Navn Lombardhyde, hvilket Ord Yde han udlegger ved et Stæd ved Strandbredden, hvor Vandet er saa dyb, at Skibe kan legge an, og beretter, at den har været en Stad med en bekiendt Havn, hvor Longobarderne skulle tilligemed andre Barbarer have Aar 500 giort Landgang, og være faldne ind i Flandern. Da der nu efter al Anseende ere blevne Longobarder tilbage i deres gamle Land, da mange andre udvandrede, hvilket Gother, Angler, Vandaler etc. vidst have giort, saa kan det tiene til at forklare det Stæd i Volsunga Saga, at der i den Danske Kong Hialpreks Hof vare iblant andre Langbarder, thi saa har man ikke nødig at tænke paa dem i Italien, hvilke baade laae for langt borte, og desuden vare da Christne. Det er da gaaet de tilbage blivende Longobarder, som saa mange andre Folk, at de ere blevne opslugede af Danske og Saxer. Reigersberg i sin Krønike af Zeeland, udgivet 1551, efter Boxhorns Udgave 1644, skriver P. 25, at Aar 758 komme Danske og Gother til Zeelandt, og inddigede nogle Øer, kastede ogsaa nogle høye Bierge op, som endnu ere at see paa de Øer Walcheren, Borssele, Nord-Beveland, Schouwen, Syd-Beveland og Duyveland, paa hvilke de flygtede, naar Vandet blev for høyt. Til Beviis anføres dette latinske Vers, som i Reigersbergs Tid var over 400 Aar gammelt: Frode 4.

Frode 4.

Insula cincta salo, cui Scaldæ flumen origo
Pars est in Zeeland, qvam prius ædificant
Gentes Danorum, restant vestigia qvorum
Has tamen ad propria compulit hic Phrisia.
Nam tam lata fuit qvam ab Elni flumine cepit;
Et fecit magnum nomen ubique suum.

Cornelius Battus, en indfød Zeelænder, skal og skrive dette i den Cosmographie han har oversat; Saa og at disse Danske vare fra vort Sieland, og kaldte Zeelandt efter det, og inddigede det. Die excellente Cronike van Vlaenderen, trykt til Antwerpen 1531 i Fol., siger Fol. VI. P. 2, at under Antonius Liederick's Søn, den anden Forestier i Flandern, (saadant Navn skulle de ældste Flandriske Regentere have ført), bleve Flandern, Brabant og Lothringen ødelagde af Huner, Vandaler og Gother, da Carolus Martellus var Major Domus. Det jeg forhen i 6 Tome haver anført om Vandaler, giør det rimeligt, at deres Navn er ikke her i blinde indført. Men dette er derimod gandske vidst urigtigt, at Ødeleggelserne strækkes saa vidt, da de meest ere skeede ved Søe-Siden.

Men nu at komme til vor Krig med Frankerne, saa kan der dog være Trætte om, hvor den Flod Bordaa bør søges. I Frisland flyder dog Bortna ei langt fra Doccum; See Langebec's Script. Tom. 1. P. 344. Not. h, hvilken passede sig meget bedre paa os, da den laae os saa meget nærmere; Hvorimod de andre Omstændigheder stride for at søge den i Hessen. Med mindre man vilde troe, at vore havde til Skibs ved Hielp af Floder, og ved at slæbe deres smaae Skibe hist og her over Land, gaaet saa langt op i Tydskland, og at Frankerne forfulgte

dem

dem da sige til Bortna i Frisland. Ved de Tider, nemlig da den Frankiske Kong Childebert 1 regierede, som døde 558, komme 3000 Saxer til Skibs, og satte i Land paa Shepey i Britanien, men bleve tilbagedrevne. See Duchesnii Script. Franc. T. 1. P. 535 og 536. Kan gierne være at de have været egentlige Saxer, det er at sige fra Holsteen, men da de vare saa nøye forbundne med Angler og Jyder, saa at disse sidste ginge paa de Tider ofte under de førstes Navn, saa er det og vel mueligt, at der haver været af de Folk med. Noget efter berettes ib. P. 569 og 570 i S. Faronis vita om den Krig, som den Frankiske Konge Clotarius 2 førte med den Saxiske Bertvoldo (omtrent ved Aar 625), udi hvilken Saxerne bleve overvundne, og ilde medhandlede. Men jeg finder ikke at Danske have taget Deel i den. Valesius og Mascov nægte reent Virkeligheden af denne Krig; Men da der i Faronis vita anføres Stykker af en saa kaldet Bonde eller Almue Vise, som bekræfter noget af det der fortælles i vita, saa synes mig at den ikke vel kan forkastes. Spørsmaal dog om ei Faro haver levet under Clotario 1, om hvilken man vidst veed, at han haver kriget imod Saxerne. Frode 4.

Udi Eigils S. C. 4. P. 25 tales om en Ottar, Jarl i Jotland i Danmark. Dette Navn ligner noget Vötturr hos Snorro, som var Jarl i Jylland for Frode (5) hin Frækne. Dog synes dette ikke vel at kunne rimes med Tiden, da det anførte i Eigills S. maae være skeet, nemlig det 8 Sæculum. Mærkeligt er det at til Jotland legges i Danmark, thi det viser at der haver været meer end eet Jotland; Og der ingen Tvil paa, at jo Jotunheim er undertiden bleven kaldet Jotland. I Danske Atlas T. 4. P. 299 forekommer Rosmos Sogn i Kalløe Amt, Aarhuus Stift,

 som

Frode 4. som skal have Navn deraf, at den Kiæmpe Ros ligger begravet vesten for Byen; Et Navn der saa meget ligner Roe, af hvilket Navn vi vidst have havt mere end een Konge. Men her bortfalder det uden Tvil, thi Langebek vidner, at det i meget gamle Documenter skrives Rozmose, som maaskee skal være Rors-Mose.

I Henseende til Starkadr maae jeg anføre, at hans Moder Anna, som hun kaldes i trykte Gautreks S. C. 3. P. 19, kaldes i Manuscripter af den, N. 65. 152 f., 590 B, og i skrevne Gauta S. N. 203 Ani; I den trykte siges hun at have været Dotter af Kongen paa Helgoland, men i N. 65 af Hordeland. I trykte P. 33 siges, at Starkadr var 5 Aar med Kong Vikar, men i N. 65, og 152 f, og i Gauta S. N. 203 staaer 12. Udi N. 65 ere Starkadrs Viser baade meget længre og rettere, end i den trykte Saga. De ere meget simple og historiske, hvilket giælder om vore ældste Viser, og tiener til at bekræfte, hvad Jornandes skriver om Gothernes Sange, at de vare pene historico ritu. I en af disse Viser legger han Skylden paa Thor, fordi han selv dræbte Vikar. Ved første Øyekast synes vel dette at vise, at denne Sang, og rimeligen ogsaa de andre Starkadrs i Gautreks S. ere altsaa giorde længe efter ham; Men herimod kan dog siges, at han efter de Tiders Begreb haver maaskee selv meent, at Thor havet sendt ham saadan Vildelse paa, ligesom Misdædere nu omstunder skylde paa Satan, da dog ingen lader sig indbilde, som har sin sunde Sands, at Satan har talet med dem. I den Saga om Starkadr, som aabenbare er en Udskrift af det der staaer om ham i Gautreks S., siges i Arnæ N. 592 A. P. 1, at Starkadrs Moder har hedet Amu, og været en Dotter af Kongen paa Helgeland.

geland. P. 2 kaldes Starkadr den Gamle og den store. P. 3 Frode 4.
siges han at have været 12 Aar med Vikar i Søerøverie. P. 8. Starkadr fik et Skib af den Svenske Konge, foer dermed i Søerøverie, og endede sit Liv med Skam og Møye. Siden forekommer en grov Fabel, hvorledes en Diævel aabenbarede sig for Þorsteinn Hirdmand hos Oluf Tryggesön, og paa Tilsporsel svarede ham, at Sigurd Fofnisbane taalte best Piinslerne i Helvede, og Starkadr den Gamle derimod værst, og grinede han saaledes derved, at det forøgede Diævlernes egen Pine.

28. INGELLUS.

Ingellus er ogsaa hos Islænderne Frothonis 4 Søn. Han maae uden Tvil have været hans ældste Søn, og derfore regieret i Lethra efter Saxo P. 119. Men længe maae han ei have regieret, det tillader neppe Tidsregningen. Den Haldan, som Saxo siger, at Sterkodder begav sig til, og regierede i Sverrige, maae være Ingialds Broder Haldan, efter Langfedgatal. Naar jeg betragter, at Saxo P. 107 siger, at den ene Ingelli Søn, Oluf, skal han have avlet med sin egen Søster, og P. 169, at Asa var, da han regierede, ei endnu mandvoxen, og at den anden Søster Helga blev giftet med den Norske Peinds Helgo, saa er jeg af de Tanker, at Asa har været Moder til Oluf. I Vendsyssel er den Landsbye Ingstrup, i gamle Documenter kaldet Ingilstorp, hvilken altsaa haver Navn af en fornem Mand, men om man derfore strax kan med Udgiveren af den Danske Atlas (1) tænke

(1) T. 5. P. 303.

Ingellùs. paa Kong Ingil, det tviler jeg paa, da det synes at han haver siddet i Leyre, og givet Jylland Saxerne til Priis. Torfæus (2) holder for, at enten haver Ingialld regieret over det Heele, fordi hans Brødre vare for smaae, eller og haver hver havt sin Deel, og han bekommet Leyre. Han mener og, at det første bevises nogenlunde derved, at Sterkodder straffer ham alene, og opmuntrer ham alene til at hævne Faderens Død, ventelig fordi de andre vare endnu for smaae. Af Landnama anfører han, at Ingialld har havt en Søn ved Navn Hrolf, og viser tilligemed, at der ere for faae Ledder fra ham, hvoraf jeg slutter, at det haver været en seenere Ingialld, som dog haver stammet fra den ældre. At der under denne Ingeld har levet en Sterkodder, kan ingen nægte, men at der og have været flere af det Navn, og som have levet paa adskilte Tider, erkiender Torfæus (3) selv. Den første sætter han sidst i det 2 Sæculo, men da han levede med Þorstein Vikingson, saa maae han sættes midt i det 3. Den anden levede sidst i det 3 med Hake og Hugleik i Sverrige. Den tredie med Frode 4 i Dannemark først i det 5, men denne bliver uden Tvil een med den foregaaende, og derefter maae Chronologien indrettes, og den fierde i det 8 Sæculo, og var med i Bravalla Slag, og han var den, som dræbte Kong Armod, Asmund Gnods Søn. Torfæus antager og tvende Kong Vikar; Den ene, som levede med den anden Sterkodder, og den anden, som levede med Hrolf Krake, og hvis Søn Neri var. Den første derimod blev dræbt af Sterkodder paa den bekiendte lumske Maade, og mener Torfæus, at Sterkodder da var kun 27 Aar, og at dette er skeet Aar 272, thi det tildrog sig i Alrecs og Erics 12 Regierings-Aar, og begyndte deres Regimente Aar 260. Den

(2) Ser. P. 284. 285.
(3) H. N. T. 1. p. 240. 250—252. 241.

Den Strid Saxo taler om L. 6 P. 110 og 111, som Sterk-odder holdt i Sieland imod Anganters 9 Sønner, tænker jeg at være giort deels af den Strid Hialmar. og Orvar Odd holdte paa Samsøe imod Arngrims 12 Sønner, Angantyr og Brødre, og at Anganters eller Angantyrs Navn er herved urigtigen indkommet paa dette Sted hos Saxo; og deels af den Strid, som Orvar-Odd i sin trykte Saga C. 32 P. 40 siges at have holdt paa Sieland imod de 5 Brødre Brand, Agnar, Asmund, Ingiald, Alfur; hvilket forekommer ligeledes i følgende Codices: I Biörns af Skardzöe P. 270 hos mig, og i Arnæ N. 342, 4to P. 217, N. 343, 4to, en Membran P. 351, N. 344, 4to, en Membran P. 255, og endelig N. 340, 4to, P. 270, hvilken Overeenstemmelse af saa mange Codices viser, at Stædet er rigtigt og ubedærvet. Altsaa vedkommer alt dette Orvar-Oddur, og har Saxo alene for Navnets Liighed, saa og begges Tapperhed, henført det til Sterk-Oddur; hvilket ogsaa bekræftes derved, at der aldeles intet tales om denne Kamp i Sterkodders Viser hos Saxo. Men om en Orvar Odd har stridet imod 5 eller 9 Brødre, som Saxo vil, bliver vanskeligt at afgiøre, dog er det altid best i saa Fald at holde sig til det mindste Tal. Altsaa maae denne Strid henføres til en Orvar Odds Levetid, thi der haver til al Uhæld ogsaa været mere end een Orvar Odd, hvoraf den sidste haver levet sidst i det 9 Sæculo. Denne Sag maae ellers afgiøres ved at udfinde Levetiden af den Helgolandske Kong Helgo, for hvis Skyld Kampen stod, men da maae man enten antage, at Helgo ei haver faaet Kong Ingiallds Søster, allerheldst Saxo P. 40 lader en Helgo faae den Biarmiske og Finske Kong Cuso hans Dotter, og den Cuso levede med Orvar-Odd, eller og maae man antage, at der have været tvende af det Navn Helgo, een, som Ingellus.

fik

Ingellus fik Ingialds Søster, men for hvis skyld ingen Kamp skeede, men i Anledning af hvis Kiæreste Helga Sterkodder dog har havt Handel med en Guldsmed; een langt yngre, der fik den Biarmiske Kong Cuso's Dotter Þora, og det uden Tvil ved Orvar Oddurs Mellemhandling, men som Saxo for Navnets skyld da haver blandet med Hother, saa at dette da ei bør henføres til Hother 3, som jeg haver giort i Kong Hothers Historie. Men da maae man og tilstaae, at man ei veed Anledningen til den Kamp, som Saxo beskriver P, 110, og om hvis Anledning heller aldeles intet siges i Orvar Odds Saga.

I 376 B, 4to, siges i Udtoget af Rimur af Amicus og Amelius P. 176, at Kong Ingialld dræbte Þorer ved Sviig, som længe havde tient ham. Maaskee herved kan sigtes til denne Kong Ingialld, maaskee og til Ingialld Illrade i Sverrige, thi Historien kan her ingen Oplysning give os.

I 576 C, 4to, P. 213—216 anføres af Andra Rimur (som ere med de ældste af vore Rimur, og skrevne omtrent først i det 14 Sæculo og næsten lutter Fabel, undtagen et og andet Sandt, som Autor haver indført, men saa forkeert, at han i Historien er næsten af ingen Nytte), at Loge var Konge i Halogaland; Ragna hans Dronning; Helge hin Frækne hans Søn (heraf sees i hvor gamle Tider Konger af det Navn Helge sættes, saa at der haver været Anledning nok for Saxo til at blande mange af det Navn sammen, og at giøre nogle for gamle); Svanhvit hans Dotter, som blev bortført af den Rise Andre, imedens Broderen var i Krigstog. Andre var Søn af Þrim fra Jotunheim, og hans Brødre hedte Þrand, Þrain og Liot, som regierede øster paa i Noatun. Hun sendte en Fin øster ud over Elven

ven til Hiarande Sønner Harek, Hromund og Herraud om Hielp; Ingellus.
og tales der om dem i Vilmund Vidutans Saga (hvoraf sees, at denne Fabel-Saga er ældre end Andra Rimur, og maaskee skrevet sidst i det 13 eller først i det 14 Sæculo, med mindre man vilde troe, at dette var et Tillæg af en yngre Haand). De tvende første af disse Brødre bleve dræbte, men Svanhvit lægede den tredie. Som nu Andre just holdt Bryllup, kom den 4 Broder Hogne til, og slog Andre og hans Brødre ihiel med en Kølle ved 2 Dværges Hielp; havde og dræbt Svanhvit, havde ei Herraud hindret det. Derefter søgte han efter Helge, og kom til Tronhiem til Alf den Rige, og fik Hielp af ham; Traf siden Helge ved Noatun, hvor han stridde med Menelaus, en Søn af Balduin, Konge i Tartariet, fordi han havde nægtet ham hans Søster Helene. Da vendte Striden sig; Helge og Hogni sloges sammen, og Herraud og Menelaus, og det saa længe indtil de alle bleve afmægtige, hvorpaa de svore sig i Fostbrødre-Lag. Helge fik siden Helene og Tartariet, Hogne Svanhvit og Halogaland, og Herraud blev Jarl i Elfe. Siden sloges de med Andre Moder, som var en Gydie paa Den Dimmu (dette ligner meget Plinii De Dumna, og man kan dog næsten være vis paa, at denne Poet ei har læst Plinius; Maaskee han har tænkt paa Dunnøe, og maaskee paa slet intet). Enhver Fornuftig indseer vel nu, hvor vidt disse Andra Rimur kunne tiene til Historiens Oplysning, og at jeg alene anfører dette for at vise, at de ei høre til det historiske Slags, og at denne Helge aldeles ei vedkommer Helge hos Saxo i Hother og i Ingialld. De Islandske Annaler N. 417, 4to, P. 40 give denne Konge ved Aar 130 Tilnavn af Vendemod. Han var ingen god Regent, men sølede sig i al Slags Vellyst. Sterkodder dræbte da paa een Morgen paa Hroa-

Ingellus. lynge 5 Berserker (Saxo har P. 110 ni, men dette kommer overeens med de 5 Orvar Odd dræbte, og tiener til at stadfæste min Giætning) og vare 16 Kesier (et Slags Spyde) stungne igiennem ham, og dog døde han ikke. (I Parenthesis staaer, at dette er utroligt).

Saxo giør P. 106 og 107 Beskrivelsen over Kong Ingels vellystige Levemaade; Beretter at han giftede sig med Svertings Dotter, og avlede 4 Sønner med hende Frode, Fridlev, Ingel og Olav. Hvad den første angaaer, da findes han ogsaa i nogle Islandske Monumenter; Derimod nævne de Hrærec, som enten maae stikke i nogen af de tvende følgende, eller og være bleven forglemt af Saxo. Hvad Olav angaaer, da legger Saxo til, at nogle paastaae, at han haver været Ingelli Søster-Søn. Da han nu og udgiver ham for Ingelli Eftermand, saa slutter jeg heraf, at han haver enten været en Søn af Ingel 2, eller og at Asa haver været hans Moder, og hun Søster til Ingel 2, dog ikke Dotter af Frode 4, men af Frode 7. I Eyrbyggia S. som er endnu utrykt, C. 1. P. 2 siges, at Ingialds Moder hedte Thora, og var en Dotter af Sigurd Orm i öye. Denne Tidspunct giør, at denne Frode og Ingiald ikke kan ansees for Frode 7, thi de maae da have levet i det 9 Sæculo; Dog synes mig at Slægte-Linien paa Mands Siden fra Hrolf Ingialds Søn bliver da for lang, med mindre denne Hrolf Ingialds Søn haver været endnu en anden, og denne Ingiald været Konge et Stæd i Dannemark. Saxo er i Henseende til Guldsmedens Dragt i Imodsigelse mod sig selv, thi P. 107 lader han ham have skidne Buxer paa, og P. 108 beskriver han hans Dragt at have været kongelig. Da nu dette sidste staaer i Sterkodders Vers, saa er det vel rigtigere.

Men

Men endda bliver det heel underligt, at Guldsmedden beskrives Ingellus.
at have været meget plaget med Lopper, saa at Prindsessen maatte loske ham. Af Verset P. 109 sees, at Helgæ Forfædre have fra gammel Tid været berømmelige; Hvilket tiener til at stadfæste den lange Skioldunga Rad. Siden efter beskriver han Arbeyder af Jern og Guld, hvilket tiener til at vise, hvorvidt vore Fædre vare komne i Konsterne, thi hvorvel disse Vers ei kunne tilskrives Sterkodder selv, saa er de dog neppe yngre end det 7 Seculum. Den Norske Kong Helgo Saxo taler om P. 109 viser Schöning i Norske Historie Tom. 1. P. 291 og 292 at have været Konge paa Helgoland, og hans Dotter Thorgerd Moder til Hervora, som var gift med Hiall, Søn af Kong Vatnar paa Hordeland. Og denne Helge mener han at have stammet fra den gamle Haloge, som var af Joternes Slægt, og har Helge opkaldet sin Dotter efter Haloges Dotter. Denne Helge 3 sætter han at have levet ved Aar 419, men det bliver nok for tilig. Hvad Saxo siden fortæller P. 109 — 112 om Starkathers Strid paa denne Helgos vegne med en Sielandsk Fyrstes 9 Sønner, hvoraf Anganter var den ældste, hører maaskee til Ingel 1; Dog er Navnet Anganter noget mistænkelig, thi saa hedde den, som sloges med Orvar Odd, hvilket Saxo selv fortæller. Da nu Orvar Odd efter sin vise sloges ogsaa desuden med 5 Brødre paa eengang, saa kan dette have giort Uorden. Af P. 110 sees ellers, at Saxo haver troet, at Sterkodder da virkeligen opholdt sig i Upsal. Kampen maae være gaaet for sig ei langt fra Lethra, siden han fra Ingelli Hof P. 110 gik did. Marken Roliung P. 111 maae altsaa ligge tæt derved, og har jeg i Philalethi Tronhiemske Samlinger Tom. 1. P. 298 formodet, at den har Navn af Kong Roe, og af Lyng, som derpaa voxte. Men sigtes herved

Ingellus. til Roe Helgos Broder, saa maatte den yngste Sterkodder eller ogsaa Orvar Odd have stridet denne Kamp. At Saxo ikke har været overtroisk i alle Ting, kan sees af P. 111, at det Indtryk i Stenen af et menneskelig Legeme, som Rygtet tilskrev det Sterkodder havde lænet sig derpaa, ansaae han derimod for at være giort ved Konst. Den Præco Sterkodder P. 111 ikke vil lade sig forbinde af, give vore Danske Oversættere af Saxo ved Advocat, og synes ogsaa den følgende Beskrivelse hos Saxo at stadfæste dette. Dog oversætte de det ogsaa ved Delefoged. P. 112 synes den, som tiente en anden for at faae sin Hustrue frie, der var dens Ancilla, at have været en Brydie. Siden efter sees, af den Ærbødighed Sterkodder havde for en Bonde, hvor høyt vore Fædre have agtet denne Stand.

P. 112 beretter Saxo, at Haldan blev ihielslaget af sine Medbeylere (i Regimentet,) hvorpaa Sterkodder befæstede hans Søn Syvard paa hans Fædrene Throne. Da jeg nu forhen har viist, at ved Haldan forstaaes Ingels Broder; Hvilken efter Arngrim blev ihielslaget af sin Broder Ingel, og efter Hrolf Krakes Saga af sin Broder Frode; Saa kan dog denne Haldan paa dette Stæd neppe forstaaes, thi jeg finder ikke at han har havt en Søn ved Navn Syvard, men vel finder jeg at en sénere Haldan, Konge i Skaane, har været Fader til Ivar, hvis Navn ligner saa meget Sivar, Syvard, hvortil kommer at denne Ivar blev Konge i Sverrige, og at Saxo ellers ikke taler om ham. Skulde derfore en Sterkodder have havt med Ivar at bestille, saa maatte det være den tredie og yngste Sterkodder, hvis Levetid blev dog da usædvanlig lang, thi han levede med Ivars Dotter-Søn Harald, og Dotters Sønne-Søn Sigurd Ring. End mere, Hal-

den Konge i Skaane blev ihielslaget af sin egen Broder Gudrod, og hans Søn Ivar hævnede hans Død; See Snorro Tom. 1. P. 51. Hvorom alting er, saa skal Sterkodder efter Saxo P. 113 have opholdt sig en Tid lang hos Syvard. Men derfra have begivet sig til Ingelli Hof, for at forbedre dets Sæder. Men er Syvard Ivar, saa kan Sterkodder ei have begivet sig fra ham, men vel fra Haldan Ingelli Broder. At ellers den mellemste Sterkodder har havt med denne Ingel at bestille, derpaa kan ikke tviles, thi udi Langfedgatal (4) kaldes Ingialdr Starkadr Fostre, og Saxo siger ogsaa P. 113, at Starkathr havde været hans Foster-Fader, hvoraf ogsaa reiste sig den Høyagtelse, hvormed han imodtog ham. Hvorvel man pleyer at forestille sig Saxonis egne Tider heel tarvelige, saa sees dog af P. 114, at Overdaad var da allerede indkommet fra Tydskland, hvilket Helmoldus ogsaa for saavidt bekræfter, naar han skriver at de Danske Konger forlystede sig med Giæstebuder, og skiøttede ikke om at Landet blev ødelagt af de Vendiske Søerøvere. Men mærkeligt er det, at saadan Overdaad haver alerede begyndt hos os i det 5 Sæculo. P. 115, det Been Sterkodder kastede Spillemanden i Ansigtet, var efter de Tiders grove Maade, hvorom jeg forhen har handlet i Hrolf Krakes Historie. Efter al Anseende havde Ingel dog ikke regieret ret længe, da Sterkodder opmuntrede ham til at hævne sin Faders Død, saasom Saxo lader Sterkodder sige til ham: Quod in ipso militiæ tyrocinio ulcifcendi parentis immemor. Da Saxo selv P. 113 kalder Starkathr senem, under Ingel, og Starkathr selv gior det i sin Vise P. 115, saa indseer vel enhver, at det umueligen kan være den samme, hvis Død han 11 Regieringer efter beskriver under Omund, heldst om man vilde følge hans egen Ingellus

(4) Lang. t. 1. p. 5.

Ingellus. egen Chronologie, hvorvel Saxo selv har ikkun antaget een Starkathr. Af Starkathrs Vise P. 116 sees, i hvilken Agt han har staaet hos Frode, og at han var ei tilstæde, da Frode blev dræbt, og maae han da uden al Tvil have været i Rusland, og i Lande i den Egn, og giort de Bedrifter, som Saxo beskriver P. 105, thi i sin Sang siger han: Tunc aberam remotus Extimos orbis populos lacessens. I den siger han vel og at være kommet fra Sverrige, men det tiener dog ei til at befæste Saxonis Beretning, at han da er kommet fra en Kong Syvard, thi han maatte efter Veyen drage fra Rusland igiennem Sverrig til Danmark, og uden al Tvil har han ikke ladet sin Foster-Søn blive længe i denne Tilstand. Derfore troer jeg og, at det med Ingelli Søster Helga haver tildraget sig efter denne Handel med Sverrings Sønner, hvorvel Saxo sætter den foran. Den Haldan, som siden omtales, maae enten være Fridleifs Broder, men han bliver for gammel, eller og Ingelli Broder, som regierede i Skaane, og igiennem hvis Land Starkather venteligen er gaaet, for at komme til Sieland. Og saadan Tale kan og have giort Anledning til Uvenskab imellem Brødrene, saafremt man med Arngrim antager, at Ingel haver dræbt sin Broder Haldan. Mærkeligt er det, at Saxo allevegne kalder de Tydske Teutoner, thi det viser at han haver anseet begges Navne for eet; Og end mærkeligere er det, at det er just Saxerne han kalder Teutones; Thi det kan nogenlunde tiene til at bestyrke min Mening, at de stammede fra de egentlige og rette gamle Teutoner. Naar Starkather siger P. 117, at de vare 11 Kiæmper, som fordum havde fulgt Kong Hake, saa kommer det overeens med Snorro P. 27, at de vare 12, thi Starkather haver maaskee været den 12, og yngste, da han endnu ikke var saa bekiendt, som siden. I det mindste lader

han

han Helgo sidde øverst, og saa Gegathus, hvilken efter Snorro tiente Kong Hugleik, og blev fanget af Haki, som efter dette maae have taget ham i sin Tieneste. Men hvo Helgo har været, kan jeg ikke sige, thi det passer sig paa ingen af de bekiendte Helger. Mærkeligen siger Starkather om Kong Frode, at han foragtede Miod, og drak Øl, spiste ogsaa lidet kaagt Mad, og foragtede Steg; Da dog vore Fædre ellers almindeligen spiste stegt, og sielden kaagt. Af Sangen sees og at Ingild haver taget Boder af Svertings Sønner for sin Faders Drab, og lastes dette som noget man aldrig pleyede at imodtage for sin Fader, (hvorvel den Skik haver ellers været fra umindelige Tider hos alle barbariske Folk, at forsone Drab ved Boder). At Poeterne da besiunge Kongers og Anføreres Bedrifter, siges korteligen i disse Ord: Unde cum Regum tituli canuntur, Et ducum vates memorant triumphos. Af disse Ord P. 118. Ecce Svertingo genitus tyranno Dania post te potietur hæres, Cujus ignavam retines sororem Foedere turpi, maae man enten slutte, at en af Svertings Sønner har ogsaa hedet Sverting, eller ogsaa at Ingel haver havt den gamle Svertings Søster, og ikke Dotter, hvorimod dog den første Linie: Ecce Svertingo &c. strider. Men maaskee Saxo haver her, som paa flere Stæder, ei fuldkommen forstaaet det gamle Vers, og ved at ville skrive alt for ziirlig Latin, sammenblandet Tingene. Af disse Ord P. 119: Fac age fundamus reliqvos, nullusqve periclum Effugiat, qvodqvisqve pari ratione meretur; bør man slutte, at Sverting haver havt Sønner, som ikke vare der tilstæde, og dette bestyrker min forhen fremsatte Formodning om Westerfalens. De Dræbtes Tal var 7, men neppe troer jeg at de alle have været Svertings Sønner, men nogle af dem andre Beslægtede. Den Rotho som omtales P. 119, maae have været

Ingellus.

Ingellus. været en stærk Kiæmpe ved Ingelli Hof, thi Tiden og andre Omstændigheder tillade ikke, at han kan have været den Russiske Søerøver, som omtales P. 134. Denne og mange andre saadanne mørke Omstændigheder i de gamle Vers, vise, at Saxo ei haver digtet dem, men at han haver oversat dem, saadan som han fandt dem, undtagen hvor hans skiønne Latin har forledet ham. Dog Spørsmaal om Roto ei er en Skriver-Feyl, og at der bør læses Rota, som var en Valkyrie, og en af dem der reed flittigst ud i Striden; Thi da bliver dette Stæd ret poetisk efter vore Fædres Viis. Af disse Ord: Lethrarum dici Dominus Daniæqve mereris, er det klart, at Lethra haver været de Danske Kongers Hoved-Sæde i Starkathers Tid; Men derfore tør jeg dog ikke paastaae, at Ingel haver regieret over gandske Danmark. At Starkather haver været heel ung, da han fulgte Hako, siger han selv, og tænker jeg at det er skeet kort efter Vikars Død.

Torfæus i sin Norske Historie T. 1. P. 360 formoder, at den Svenske Kong Sivard haver været en Under-Konge, og lydet under Upsala Konge. Wormii 1 Rune-Liste P. 28 kalder Ingelds Dronning Svarte, maaskee det alene vil sige Svertings Dotter. Den 2 Rune-Liste siger P. 32, at Starkather dræbte da Svertings 7 Sønner; Dette er aabenbare taget af Saxo, og viser at den haver anseet alle de 7 Dræbte for Svertings Sønner, hvilket Saxo dog ikke udtrykkeligen siger. Naar Sveno Aggonis lader P. 47 og 48 Nepotes ɔ: Brødre- og Søstre-Sønner efter Ingiald regiere i lang Tid, og ikke Sønner, og siger strax derpaa, at Olaus fulgte ham i Regieringen, saa antager han herved deres Mening, der ikke giøre Olaum til hans Søn, men Søster-Søn.

I sig selv har Sveno nogen Ret, thi efter Ingild findes i Lang- Ingellus.
fedgatal og andre Skribenter adskillige Konge-Linier paa eengang.
Petrus Olai P. 85 vidner, at Ingel vanslægtede fra sine Fædres
Dyder; Hvilket bekræftes derved, at Saxo fortæller intet mærke-
ligt om ham siden Svertingernes Dod. Han kalder og hans Hu-
strue Suerta, og siger at han dode af Alderdom; Hvorved det
bliver troligt, at det er ham som haver dræbt sin Broder Hal-
dan, og da have de maaskee ikke havt nogen Broder af det Navn
Frode, men en senere Frode er maaskee bleven dræbt af Hrolf
Krake, eller og snarere Helgo og Hroe, og den Frode været en
Son af Ingeld, hvilken Saxo ogsaa tillegger en Son af det Navn,
og siger at han og tvende andre af hans Brodre bleve i Krig,
hvilket passer sig paa hans Endeligt i Hrolf Krakes S., saa og
bedre paa Ingelli Son, at han ægtede Haldans Enke, end paa In-
gel; Alderen gior heller intet til Sagen, thi Frode var Ingels
ældste Son. Og som han forholdt Helge og Hroar deres Fæ-
drene Rige, saa er det ingen Under at de dræbte ham. P. 93—
95 fortæller Petrus Olai efter Saxo Ingelli Historie, leggende alene
tilsidst til, at efter en anden Kronike qvalte Sterkodder Dron-
ningen, og derpaa anforer han Versene af denne Kronike, hvilke
Ord for Ord findes i vor trykte Riim-Kronike. I Erici Pomerani
Kronike staaer P. 153, at i Ingells Tid dræbte Starcather Sver-
tings 7 Sonner, for at hævne Kong Frothi, og slog ogsaa under
ham Angantir med 7 Brodre ihiel. Gheysmer P. 319—322
folger Saxo, alene han tillegger Sverting 9 Sonner. Cornerus
Col. 379 vil, heel urigtigen, at Ingel haver ikkun regieret i faae
Dage. Den plattydske Saxo kalder Ingel paa mange Steder
Nigellus; Helgo, som fik hans Soster, gior den til Konge i
Sverrige. I Riim-Kroniken siges Ingel at have regieret længe

Ingellus. i Ledre, og være død Straae Død. Maaskee Petrus Olai har dette af den, ligesaavel som Verset. I Messenii Svenske Kronike P. 56 siges ikke, af hvem Frode Milde blev ihielslaget, hvilket ogsaa udelades i Arnæ N. 899; Ingel kaldes Ingewelder. Denne Kronike er i Henseende til de Danske Konger fra P. 47 til P. 57 ikkun en Oversættelse af Annales Esromenses. N. 16 kalder Ingialds Dronning Swertæ, og siger at Starkhordæ nødde ham til at dræbe Swærthing ved Synnerborg. Skulde dette sidste være rigtigt, saa viser det baade Stædets Wide, saa og at Ingelli Herskab maae have strækt sig d.d, og han bevaret nogle af de Lande, Faderen erobrede. Da nu Traditionen siger, at Frue Grimhilds Forræderie imod hendes Brødre skeede paa Synderborg, saa er det vel mueligt at denne Sagn er kommet af denne Tildragelse, som man haver sammenblandet med den anden. Da og Ingel avlede saa mange Børn med Svertings Dotter, saa troer jeg neppe at han enten har forskudt eller dræbt hende, allerheldst ingen anden Dronning tillegges ham. N. 17 kalder og hans Dronning Swerthæ. N. 18 kalder hende og Swartæ, og siger at Starkathær nødde ham til at dræbe Swærtings Sønner Wirhbrod og hans Brødre. Og er denne Skribent den eneste, som navngiver nogen af Svertings Sønner. Den skrevne Danske Kronike, som ender med 1314, kommer overeens med Erici Pomerani Kronike. Torfæus i skrevne Tillæg til sin Series anmærker P. 138 retteligen, at Sveno Aggonis kommer i Konge-Listen overeens med Islænderne fra Vermund og til Ingiald, begge iberegnede. I Arnæ N. 418, 4to, p. 694 siges ogsaa Ingialldur at have gift sig med Kong Svertings Dotter, som brændte hans Fader inde. Magnus Matthiæ p. 35 giver Ingel det Tilnavn Wendemod (ɔ: en som forandrer sit Sind); Lader ham være gift med

Suertha,

Snerthe, en Dotter af den Saxiske Kong Sverting, døe og begraves i Lethra, som der siges. Pontanus p. 27 slutter heel retteligen af disse Sterkodders Vers hos Saxo: Tu qvoqve rex sævam siqvid sapis, effuge nuptam, Ne lupa consimilem sibi fœtum gignat, & ex te Bellua consurgat proprio nocitura parenti, at Ingel ikke haver forskudt sin Dronning; Og da nu Saxo dog vidner, at han avlede sine Sønner med hende, saa maae det være skeet efter den Tid, hvilket atter viser, at Ingel hævnede sin Faders Bane ei længe efter hans Død. Meursius Col. 52 har taget Saxonis Ord om Olavi Moder i den Mening, at Ingel havde selv avlet ham med sin Søster. Ordene ere tvetydige, og har jeg derfore selv engang taget dem saaledes, men nu efter nøyere Overveyning troer jeg, at de ikkun ville sige saa meget, at Oluf var Ingelli Søster-Søn, saa at hans Fader ikke nævnes. Men naar Meursius endog siger, at Oluf var avlet med Helga, og at Ingel siden giftede hende med Guldsmedden, saa er det ikkun en Giætning, ja en dristig Giætning af Meursio. Ligesaa uhældig er han, naar han lader Sverrige og flere Lande falde fra Ingel, thi de have aldrig staaet under ham. Lyschander p. 154 og 155 vil, at Asa døde ugift i sine umyndige Aar; legger Raaliung i Skaane, hvilket dog synes at stride imod Saxonis Fortælling, og skriver at nogle berette, at Oluf var ei Ingels Søn, men den Norske Kong Helges med Helga, eller Helle, som Lyschander kalder hende. Da nu Ingel haver efter al Anseende aldrig havt en Søn eller Søster-Søn af det Navn Oluf, men den Oluf snarere vedkommer Ali Fridleifi 3 Søn, men man derimod finder en Fridleif at være kommet nord fra efter Hrolf Krakes Død, og at have bestiget den Danske Throne, og Saxo ogsaa nævner en Fridleif iblant Ingelli Sønner, saa skulde jeg

Ingellus

 sna-

Ingellus. snarest troe, at denne Fridleif havde været Ingelli Søster=Søn, og Fader til Frode og de følgende Konger; Tiden passer sig i det mindste heel vel. Det meste som strider herimod, er, at i Langfedgatal udgives Hrærec Ingelli Søn for at have været Fader til Frode, og denne Hrærec nævnes ogsaa af Arngrim: Maaskee han har levet længe, og været heel ung, som Torfæus vil, da hans Fader døde, og at han siden haver antaget Frode i Søns Stad, da han maaskee selv ingen haver havt, thi paa den Maade kan han have overlevet Hrolf Krake. Man kan da ogsaa antage, at han, som Arngrim vil, har vel stridet med Valdar, men ikke førend Hrolf Krake var Over=Konge. Ligeledes maae han da ikkun have regieret i en vis Deel af Sieland. Maaskee Ingel haver ikke avlet ham med sin Dronning, og Saxo derover ikke anført ham. Lyschander tillegger denne Konge ogsaa Navn af Vendemod.

29. OLAVUS.

Ved at betragte Ingialds Afkom og Slægtregister hos Islænderne, som er saaledes: Hrærek var Ingialds Søn Frode Hræreks, og Halfdan Frodes, og hos Saxo P. 120, at Olavus var Ingelli Søn, Frotho og Harald Olavi Sønner, og Haldan og Harald Haraldi Sønner, og at samme Orden omtrent forekommer i N. 2. 3, undtagen at i disse begge sættes en Svensk Konge Eric ind imellem Frode og Haldan, hvorom mere siden, N. 4, 5, 6, 7, hvilken og har Eric, 9, der giør Harald, Frode og Haldan til Brødre og Olafs Sønner, 10, som sætter dem saale-

saaledes efter hinanden, Olaf, Harald, Frothi, Harald, Haldan, uden at sige fra hvem de have stammet, som den endelig asdrig gior, 11, som opregner dem saaledes: Olavus, strax efter Ingellus, Frotho, Olavi Søn, og Haldanus Olavi Søn; N. 12, Olavus Ingelli Søn, Frotho Olavi Søn, Haraldus Olavi Søn, og Haldanus Haraldi Søn; N. 13, Olaf, Ingels Søn, Frothe hin Frökne Olafs Søn, Haldan Frotha Søn; N. 14 udelader Olaf, men sætter strax efter Ingiald, som Konge, Frothe, Olafs Søn, og derpaa Haldan, Frotha Søn; N. 16 har Olaf, Ingialds Søn, Harald og Frothe, Olafs Sönner, og Haldan og Harald, Haralds Sónner, eller og den første Frodes, hvilket sidste Tillæg stadfæster end mere at her tales om Ingiallds Slægt efter Islænderne. N. 17 gior Olaf til Ingialds Søn, Frothæ hin Fræcnæ til Olafs Søn, og Haldan til Frothæ Søn, og N. 18 Olaf til Ingialds Søn, Harald og Frothe til Olafs Sønner, og Haldan og Harald til Haralds Sønner, men leggende til, at Frothæ Søn regierede, som nogle sige, i 3 Aar efter sin Fader; Saa er jeg efter alt dette faldet paa de Tanker, at Saxos og de fleres Olaf er Islændernes Hrærek Hnauggvanbaug, eller og Ali, Frode 4 Broder, efterdi Frode og Haldan følge hos dem efter hinanden, ligesom hos Islænderne. Dog tilstaaer jeg derhos, at Saxo og flere haver sammenblandet Frode og Harald, som han gior til Brødre og Olavi Sønner, med Frode og Haldan, Sønner af Frode 4, eller og med Ingild og Haldan, Frode 4 Sønner, og med Frode 5 Ingild, og om hvilke Frode og Haldan han ogsaa forhen haver handlet under Navn af Haldan og Roe, som han rigtig nok gior til Sønner af en Frode, men hvilken han urætteligen kalder den første. Om Olaf eller Hrærec haver og havt en Søn ved Navn Harald, skal jeg lade være usagt. Da nogle giøre Frode, Olavus.

 som

Olavus. som de kaldte den Frækne, til Olavi Søn, saa viser denne Tilnavn, at de og ere blevne bragte i Forvirring ved den Olavus eller Uffo, som var en Søn af Vermund. Den sidste Haldan haver og Saxo blandet med den Haldan, som var en Broder af Fridleif 3, hvilket gior, at jeg anseer endeel af de Konger, som hos Saxo følge efter Haldan 2, for hans Afkom og Eftermænd. Torfæus handler P. 284 og 285 om denne Oluf eller Hrærek, Ingialds Søn, og siger sig ei at vide, hvor han haver regieret i Dannemark, saasom det er klart af Hrolf Krakes S., at Ingiallds Brødre Haldan og Frotho regierede efter ham i Lethra. Kan skee Oluf har ei havt noget vist Land, og kun været en Søe-Konge, og da er det ingen Under at Saxo siger, at man haver intet optegnet om ham. Da de følgende Konger Frotho og Harald hos Saxo ere upaatvivleligen Haldan og Frotho, Ingiallds Brødre, som regierede strax efter Ingialld, saa har dette let kunnet bringe Saxo i Forvirring, og at giøre til Olufs Sønner dem, som vare hans Farbrødre, allerheldst de levede paa een Tid, og Oluf eller Hrærek virkeligen havde en Søn, som hedte Frode, og den eldre Oluf eller Uffo, Vermundi Søn, ogsaa en Søster-Søn, eller og Dotter-Søn, som ligeledes hedte Frode. Torfæus siger paa bemældte Sted, at udi Landnama kaldes Ingiallds Søn Hrolf, men at Slægte-Linien fra ham er alt for kort. Dette Sted findes i Landnama 3 Part. C. 12. P. 105, og siges der, at Rolf var en Søn af Ingiald, som var Frodes Søn, Hlif en Dotter af Hrolf, som var gift med Biörn, der boede i Gautland, og var en Søn af Hrolf fra Anit. Denne Biörn var Fader til Eyvindur, som igien var Fader til Helge hin Magre, der fôr til Island, maaskee ved 940, og som synes omtrent at være fød 900; hvorefter at dømme kan Eyvind være fød 867, Biörn 834,

Hlif

Hlif 840, hendes Fader Hrolf omtrent 800, og deraf sees, at han ei kan have været en Søn af Kong Ingiald, eller og Hlif en Hrolfs Dotter. Hvad som haver hiulpet til at giøre denne Genealogie saa urigtig, er vel det at Sterkodder, som Landnama selv anfører, var Poet hos Ingiald og Frode, og at man haver her blandet den mellemste Sterk Odder med den yngste, hvilken var med i Bravalla-Slaget omtrent 760 eller 730. De Islandske Annaler N. 417, 4to, P. 40 berette ved Aar 155, at da regierede Olafr, Ingiallds Søn i Danmark. Ved denne Leilighed bruges P. 41 det Ord Skaut, for et Skib, hvilket kommer overeens med vort Skude, og kan give Mistanke om, at de daværende Skibe have været som vore Skuder. Saxo P. 120 siger, at Ingelli 3 andre Sønner satte Livet til i Krig, saa at Olaf regierede alene efter Faderen, og synes heri at beraabe sig paa en vis Tradition, naar han skriver; perita rerum prodit antiqvitas (hoc). At han intet veed om de andre, er ingen Under, da jeg forhen haver formodet, at Fridleif har været Ingiallds Søster-Søn, og Frode Ingiallds Søn, hvilken Helgo og Hroer dræbte, og om hvilke Saxo intet har vidst; men Ingel vil jeg troe om at være død forend Faderen. Om Olavus troer jeg, at Ingiald 2 har havt en Søn af det Navn. Han skal efter Saxo selv have giort den Anstalt paa sit Yderste, at hans tvende Sønner Frode og Harald regierede aarligen og vexelviis, deels til Lands, deels til Vands. Ved disse Sønner kan sigtes, saavel til Haldan og Frode, eller og Ingiald og Frode, Sønner af Frode 4, hvorimod dog strider, at Frode 4 fik saa hastig et Endeligt; Som til Frode, en Søn af Hrærec, og Sønne-Søn af Ingel, efter Langfedgatal, ligesom hos Saxo i Henseende til det sidste, eller og snarere en Søn af Fridleif; om hvilken man dog ikke veed, Olavus.

at

Olavus. at han haver havt en Broder af det Navn Harald, hvilket man da maatte antage efter Saxo. Men uden Tvil har Saxo ogsaa blandet dem med de tvende Brodre Rerec og Helge, og i det Fald bliver Olavus Haldan i Langfedgatal. Den forste Rune-Liste udgiver P. 28 denne Olaf for en Son af Ingel og Svarto. Da den anden Rune-Liste sætter P. 32 Olaf ikke ind iblant Kongerne, saa tænker jeg at herved forstaaes Fridleif, en Soster-Son af Ingel, som ikkun regierede kort efter Hrolf Krake. Men som Tiden synes vel lang, allerheldst Olaf uden Tvil maae have været fød imedens Ingel endnu levede, saa bliver det Sporsmaal, om ikke Fridleif har været en Son af Olaf. Sveno Aggonis lader P. 45 Rökil (ɔ: Röric) Slaghenback (bor være Hnauggvanbaug) regiere efter Hrolf Krake, og kalder ham hans Son. Dette befæster min Meening, at Rærec haver overlevet Hrolf; men han blev ikke Lethra-Konge efter ham, men Fridleif blev det, som var en Dotter-Son, eller snarere Dotter Sonne-Son af Ingeld; og denne Fridleif var Fader til en Frode, som og Sveno lader sin Rökil være. Derimod lader han P. 48 Olaus rigtig nok folge paa Ingild, men blander ham aabenbare med Ivar Vidfadmi. Petrus Olai folger P. 95 Saxo i alle Ting. Annales Esromenses tiene P. 237 til at forbedre Svenonem. thi de lade Fritleff folge efter Hrolf Krake, og efter Fritleff hans Son Frothi. Efter Ingyald sætte de Olaus, og derpaa Olai Dotter Asa, om hvilken haves mange Ordsprog, og efter Asa Harald Hyldedan. Da nu denne sidste virkeligen var en Son af Audur, som var Ivars Dotter, og hun meget bekiendt, og Ivar en mægtig Konge, paa hvilken alene passe sig de store Bedrifter, som Sveno fortæller om sin Olavus, saa bliver det klart, at Olavus kan i dette Fald ingen anden være end Ivar, Gheysmer folger P. 322 Saxo aldeles.

Corne-

Cornerus Col. 479 siger, at Oleff regierede kort, hvilket vel pas- Olavus.
ser sig paa Fridlev. Den plattydske Saxo oversætter Gheysmer.
I Riim-Kroniken siges, at han blev gammel. Magnus Matthiæ
tillægger denne Konge Aloga til Dronning. I den første Rune-
Liste staaer hun, men tillegges hans Søn Frode. Torfæus i før-
ste Udkast til Series P. 47 formoder, at Rærec haver været ung
da hans Fader døde, hvorfore hans Farbrødre Haldan og Frode
komme til Regieringen; Rettere Ingels Søn Frode. Irenicus P.
111 har ham, men han skriver ham urigtig Olannus, og sætter
ham strax efter Uffo; hvilket bringer mig paa de Tanker, at han
er hos ham giort af Uffo, hvilken efter Saxo førte ogsaa det Navn
Olavus. Og denne Olavus troer jeg at være den, som ligger be-
gravet ved Leyre i en Høy, der indtil denne Dag kaldes Kong
Olufs Høy. N. 16 kalder denne Konges Dronning Alogh; et
Navn, som kommer overeens med den bekiendte Russiske Dron-
nings Alogiæ hos Snorro. Maaskee Ivar Vidfadmes Dronning
har hedet saa. Det kan og have været Navn paa Uffonis Dron-
ning. Dette N. lader Olaf skifte saaledes imellem sine Sønner,
at den ene fik det faste Land, og den anden alle Øer. Men Saxo-
nis Beretning er rimeligere, og kommer mere overeens med vore
Fædres Skikke. N. 18 kommer i alle Ting overeens med N. 16.

---

30 og 31. FRODE og HARALD.

Saavel af Langfedgatal, som af Hrolf Krakes S., hvilken er en kostbar Levning af vore gamle Danske Kongers Historie, sees tydeligen, at disse Konger bør kaldes Frode og Hal-

Frode og Harald.

dan; og at de have været Ingialds Brødre, thi udi Hrolf Krakes S. fortælles Omstændighederne næsten ligesom hos Saxo; Men Haralds, eller rettere Haldans Sønner skulle ei som hos Saxo hede Harald og Haldan, men Hroar og Helgo efter Langfedgatal, og Hrolf Krakes S. Og dette stadfæstes end mere derved, at Saxo fortæller saadanne Ting om sin Haldan Haralds Søn, som gandske vidst ei kan passe sig paa Haldan Ingiallds Broder, men vel paa den ældre Haldan Frode 3 Søn, thi om ham fortæller Snorro P. 31, at han indtog Sverrige, og døde i Upsala; Og Saxo beretter P. 121 — 123 om sin Haldan, at han dræbte den Svenske Konge, og havde megen Krig med hans Nepos Erico, som dræbte hans Broder Harald, og derved indtog Dannemark (i det mindste for en Deel), men blev kort efter overvundet og ihielslaget af Haldan, som siden døde paa sin Sotteseng, og testamenterte Riget til den Gothiske Kong Ungvin. Alt dette passer sig ei paa Halfdan Ingiallds Broder, som efter al Anseende ei haver giort saa store Bedrifter. Og hvad den Svenske Eric angaaer, da levede i den ældre Haldans Tid en Svensk Prinds Eric, som var Broder til Jorund, efter Snorro P. 28, og som begge plyndrede i Dannemark, hvilket gior det ei alene troligt for mig, at Eric kan der have ført de Krige, som Saxo fortæller, men endog at Haldan kan foruden Fridleif have havt en Broder ved Navn Harald, som Islænderne have udeladt. Sandt nok at denne Eric blev efter Snorro P. 29 ei dræbt af Haldan, men af den Norske Prinds Hake, men dette gior intet til Sagen, thi af Saxo selv P. 152 sees, at denne Hako har havt meget i Dannemark at giore, saa det er troligt, at han er kommet derfra til Sverrige, og herover har Saxo let kunnet tillegge den Danske Konge selv dette. End mere Saxo taler P. 122 om en Haquinus,

hvil-

hvilket paa Latin er det samme Navn som Hake, hvilken skal have været i Erici Krigshær. Her kan Saxo enten have taget feyl, eller og er det muligt, at Hake og Eric kunne i Dannemark have været gode Venner, og holdet sammen imod Haldan, førend Hake drog til Sverrig og dræbte Kong Hugleik Erics Farbroder-Søn, og Eric og Jorund siden droge did, for at igientage deres Fæderne Rige. Ei alene Saxo siger, at denne Eric indtog Dannemark, men endog N. 2. 3 og 7, hvilke kalde ham Konge i Sverrige, og sætte ham ind iblant vore Konger imellem Harald og Frotho, og denne Haldan. Dette gior det ei urimeligt, som og andre Omstændigheder stadfæste, at Haldan og hans Brødre have været temmelig unge, da deres Fader døde, og Harald maaskee den ældste af dem, og at Eric haver betient sig af denne Leilighed. Da Saxo ei nævner den Svenske Konge, som Haldan først skal have ført Krig med, men siger at han var en Nepos af Ericus, saa kan gierne herved forstaaes den Svenske Kong Ane, som Haldan ei ihielslog efter Saxo, men efter Snorro kun udjog. Saxonis Fortælling bliver altsaa rigtig i de fleste Ting, kun at han haver sat først, hvad som burde staae sidst, og tvertimod. Han gior Ericus til en Nepos af den unævnte Svenske Konge, og Ani var virkeligen en Nepos eller Broder-Søn af Erico. Saadanne Feyl kunde let indfalde hos en Skribent, som Saxo, der fast alene bekymrede sig om Stilen. Naar Saxo siger at Haldan efterlod Riget ved Testament til den Gothiske Konge Ungvin, saasom han selv ingen Børn havde, saa troer jeg at dette bør alene forstaaes om Sverrige, hvor Haldan efter Snorro døde, thi blant vore Konger findes efter Islænderne ingen af det Navn Ungvin, og troer jeg at Saxo har giort det af Yngvi eller Yngvin, med hvilket Navn efter Snorro P. 20 enhver af den

Frode og Harald.

Frode og Harald.

Svenske Konge-Slægt blev kaldet; Og denne Formodning bestyrkes derved, at N. 11 kalder denne Unguin Ingi, og at N. 14 lader ham reent ude blant vore Konger. Siden Haldan havde ingen Børn, saa er det meget rimeligt, at han haver villet efter sin Død lade den retmæssige Konge faae sit Rige igien. N. 2 og 7 giøre denne Ungvin til Haldans Broder, og N. 9 og 11 til Haldans Søn. Da Haldan var meget ældre end Ane, og beviste ham denne Velgierning, saa hvo veed om han ei haver antaget ham til sin Søn; Men om Ungvin mere siden. Saxo siger P. 224, at Haldan havde med Torilda Hatheri Dotter, rimeligen en Norsk Konge, en Søn ved Navn Asmund, fra hvilken de Nórske Konger giorde sig en Ære at stamme; Men Asmund har uden al Tvil ei været denne Haldans Søn, efterdi Saxo selv siden siger, at Haldan efterlod sig ingen Børn, hvilket og bekræftes derved, at han testamenterte Riget til en fremmed. Altsaa har nok Schöning i sin Norske Historie Tom. 1. P. 178, Ret, naar han mener, at Saxo her haver blandet den Danske Haldan med den berømte Norske Kong Haldan den Gamle, alene han ei finder, at han haver havt en Søn ved Navn Asmund; Men om denne Asmund skal handles noget mere siden. Naar Saxo P. 224 taler om den Finske Søerøver Egther, med hvilken Haldan førte Krig, og P. 93 under Frode 1 om Egther Konge i Biarmia, saa bestyrker dette mig i den Tanke, at her tales om een og den samme Person, og at dette sidste Stæd henhører til Frode 4, en Broder-Søn af Haldan, som efter Snorro havde meget med de Svenske at giøre. Vel mueligt ogsaa at dette kan henhøre til Frodes Broder Ali, som efter Snorro regierede i Sverrige, eller snarere til Frode 3, Haldans Fader. Den Svenske Kong Eric, som her omtales af Saxo, kan være den forommælde-

te

te Eric, hvilken Saxo kan have sat noget i den urette Tid, fordi baade han og Egther levede under Haldan. Jeg finder ingen beqvæmere Tid end denne for de Danske, at have at bestille med Finner og Biarmer, siden de da regierede i Sverrige. Og at Egther og de flere henhøre til denne Tid, bekræftes end mere derved, at Saxo ogsaa siger, at den Svenske Stridsmand Arngrim kom til Frode, og begiærte at figte imod Egther, thi denne Arngrim kan ved at beregne Ledderne i Hervarar Saga have omtrent levet paa de Tider. Saxo P. 93 kalder hans Kone Osura, og Hervarar S. P. 38 Eyvor, hvilke begge Navne kan og bør ansees for eet. Men Saxo giør hende til en Dotter af den Danske Kong Frode 1 og Hervarar S. til en Dotter af Svafurlami, Konge i Garda-Rike, hvad om man sagde at hun havde været Frodes Sted-Dotter, og at det Saxo P. 22 fortæller, Frode 1 havde den Russiske Konges Dotter, bør forstaaes om Frode 4, saa at denne Princesse kan have været giftet forhen; Maaskee hun og kaldes en Dotter af Svafurlami, fordi hun haver været hans Dotter-Dotter. Men dersom man vil henføre dette til Frode 3, saa falder alting bedre, thi Eyvor kan omtrent efter et vidst Systema være fød 456, og Frode 3. 460; Men siden han kaldes den Fredelige, saa synes det underligt at troe, at Krige ere under hans Navn blevne førte med saa langt fraliggende Folk som Biarmer og Finner, allerheldst man ei ellers med Vished veed, at han haver havt noget i Sverrige at bestille, men vel hans Søn Haldan, og Sønne-Sønner Ali og Frode. Maaskee Arngrim kan have ægtet hans Dotter, og først længe efter under Haldan ført Krigen med Biarmer og Finner. Om Frode og Harald handler Torfæus i Serie P. 285 og 286, og viser at ved dem

Frode og Harald.

Frode og Harald.

der forstaaes Helgo og Hróar. Torfæus (1) vil, tvertimod Snorronis udtrykkelige Ord, at den Frode, som førte Krig med den Svenske Kong Ottar, ei var Frode hin Frække, og altsaa den 4 efter Langfedgatal, men hans Søn Frode 5, og følgelig denne Frode hos Saxo; og gior han det paa den Grund, at Frode 5 er endda kun i 5 Led fra Olaf, og Ottar derimod i 9 fra Domar, som levede med Olaf; Og endda haver udi denne sidste Linie Aun levet saa længe. Men dette kan afhielpes ved at afkorte med Schöning meget af Auns længe Levetid, og ved det man vidst veed, at Dan og Frode af de Danske Konger levede meget længe, hvilket gior det troligt, at endeel af de Svenske have levet meget kort, som og Historien desuden giver ved Haanden. Imidlertid vil jeg dog ei gandske nægte, at Frode hos Snorro er Frode 5, eftersom Adils kommer ellers til at regiere alt for længe, nemlig noget med Frode 4, med hans Sønner Halfdan og Frode 5, med Halfdans Sønner Hroar og Helgo, og endelig en lang Tid med den sidstes Søn Hrolf Krake, hvorvel det ellers er unægteligt, at Adils havet regieret længe, og disse Danske Konger kort. De tvende Helte Asmund og Eigill, om hvilke vi have en særdeles Saga, vil Torfæus (2), at de have levet med Halfdan Eistenson i det 7 Sæculo, men deraf maae man ikke slutte, at denne Asmund har været Haldans Søn. Men da Armod, som blev dræbt af den sidste Starkodder, var en Søn af denne Asmund (3), saa er det troligt at Asmund haver levet først i det 8, eller i det tiligste sidst i det 7 Sæculo. Denne Asmund var en Søn af Ottar, Konge paa Helgeland, og af Sigrid, en Dotter af Ottar Jarl i Jylland, hvilket viser, at der have været mange i Jylland

af

(1) Ser. p. 225.234.
(2) H. N. t. 1. p. 307.
(3) Schön. N. H. t. 1. p. 474. 475.

af det Navn Ottar eller Hother. Jeg har engang blandet denne Asmund sammen med Asmund Alfs Søn fra Hedemarken (4), som efter Saxo levede i en Dansk Frodes Tid, som da efter disse Omstændigheder maae blive Frode 3. Vidst nok er det at i Asmunds S. (5) fortælles ligesaadan en Historie om Slagsmaal mellem Asmund og hans døde Ven Aran udi en Høy, som Saxo fortæller imellem Asmund og Asvid; Og er det rimeligere, som endog Torfæus (6) tilstaaer, at denne fabelagtige Skribent haver snarere taget dette af Saxo, end Saxo af ham. Denne Asmund stridde siden med Eigill Eindhendre, en Søn af Hring Konge i Smaaland, og Ingebiorg en Dotter af Biarkmar Jarl i Gautland, hvilket jeg ikkun anfører for at vise, hvorledes Sverrige da og var delet i smaae Stater. Med denne Eigill giorde Asmund derefter Venskab. Ovenmældte Armod Asmunds Søn skal have ægtet Oddny, en Dotter af Hakon Hamundi Søn, Konge i Danmark, som Torfæus vil (7), hvilket viser at hans Manuscript har været anderledes end det, hvorefter Salan i Sverrige har ladet trykke, thi der staaer (8), at han ægtede Dordou, en Dotter af den Svenske Kong Hake Hermundar Søn, hvilket er en Feiltagelse, kommet deraf, at denne Hake var meest berømt. Imidlertid vil jeg nok troe, at den Hake, som regierede eet Stæd i Danmark, da Asmund levede, ei har været Hermundi Søn. Med denne Asmund, som af sit store Skib blev kaldet Gnodar Asmund, og som sank med det ved Læssøe, skal den Danske Helt Illuge Grydar Fostre have fulgt, men jeg maae tilstaae at i denne sidstes

Frode og Harald.

(4) Schön. N. H. t. 1. p. 413.
(5) C. 6.
(6) L. c. p. 309.
(7) L. c. p. 314.
(8) P. 76.

Frode og Harald.

sidstes Saga forekomme adskillige Omstændigheder, som synes at vise, at han maae have levet med en anden Asmund, i det mindste med den, som levede under Frode 3; Og da maae man antage, at den Skiold, som der nævnes, haver været en Søn af Dag eller Danp, og Broder til Dan Mykillati, thi da kan denne Skiolds Søn Hring, og Sønne-Søn Sigurd have levet med Frode 3, en Søn af Dan Mykillati. Vilde man antage, at denne Hako, som kanskee urettelig kaldes Hamundi Søn, er den samme Hako, der maaskee lige saa urettelig kaldes af Saxo Hamundi Søn, som Saxo lader leve med den Danske Kong Sigar, saa maae denne sidste efter dette have levet i det 8 Sæculo. Og dette bestyrkes end mere derved, at Saxo vidner (9), at Hildegisleus af en fornem Tydsk Herkomst friede til Signe, Sigars Dotter, men blev forsmaaet, thi dette Navn er det samme som Hyldegils, med hvilket Roger af Hoveden vidner (10), at Beordra, Regent i Mercia, som døde 799, ogsaa blev kaldet. At denne Prinds var fra Engelland, giør intet til Sagen, thi Saxerne vare endnu saa nær deres Tydske Herkomst, at de gierne kan holdes for Tydske; Men vanskeligere bliver det, at han haver levet saa seent. Det er og at mærke, at denne Brorda var ikke ret Konge i Mercia, hvorfore og Hoveden kalder ham kun Princeps, og vare der paa den Tid mange saadanne smaae Konger i Mercia. Imidlertid, da man ikke veed hvor gammel Brorda blev, saa kan man gierne antage, at hans Frierie har gaaet for sig 750 i hans unge Dage. Men da kan Sigar neppe blive den Norske Sigar, med mindre man og om ham vilde troe, at han med Uret er bleven flyttet saa langt tilbage i Tiden. Houeden er den eeneste

(9) P. 128.
(10) P. 406.

Erode og Harald.

ſte Skribent, ſom taler om denne Hyldegils, og han ſlutter ſin Hiſtorie med 1202, hvilket atter er et mærkeligt Beviis paa, at man ei bør forkaſte en Mening, fordi den ikkun findes hos en eneſte Skribent, der haver levet længe efter Tildragelſen; thi her række Saxo, ſom levede i Danmark, og Houeden, ſom levede i Engelland paa een Tid, hinanden Haanden. Imidlertid vil jeg dog for Navnenes Lighed ei endelig paaſtaae, at diſſe have været een Perſon, thi det er muelig, at de begge have kunnet faae Navn af ſamme Ting, og det uden Tvil af Hildur, det er Krig, hvilket da atter viſer Overeenſtemmelſe imellem vore Folk og Anglerne, og tilligemed at Hildur, hvoraf Krig har faaet Navn, maae have levet i gamle Tider. At ellers Sigar kan høre til det 8 Sæculo, bekræftes ogſaa derved, at Gudruna, Sigurd Fofnisbanes Dotter begav ſig til Thora, Hacons Dotter i Danmark. Da ſkal og Kong Valdar have været der, hvilket kunde være den Valdar, ſom Ivar Vidfadme gav ſin Dotter til; Men uden Tvil har Torfæus her (11) maat havt en Codex af Volſunga Saga, ſom har været meget interpoleret, thi han legger til, at de Danſke Konger Eimod, Jarisleif, Jariscar og megen af Langbardi berømmelige Affkom fulgte ind med Grimhild, et Gothiſk Fruentimmer, ſom var Giukungernes Moder, for at formaae Gudrune til at ægte Kong Arle. Nu troer jeg vel, at Torfæus forklarer urigtig diſſe Ord: Langbardi berømmelige Affkom, at de ſkulde betyde, at Langobarderne ſtammede efter vore Fædres Mening fra en viis Langbardus, da de uden Tvil bør forſtaaes ſaaledes, at mange berømmelige Langobarder vare med, men imidlertid er det dog vidſt, at Jarisleif og Jariscar ere aldeles ikke Danſke Navne, men pure Rusſiſke og Slaviſke, hvilket viſer Urigtigheden af

(11) L. C. P. 481.

Frode og Harald.

denne Codex. Hvo veed, om den Sigurd, som nævnes i Illuga Grydar Fostres Saga, er er Sigar hos Saxo, men ham tillegges da gandske andre Forfædre end hos Saxo, og da maatte man ogsaa troe, at deres Navne havde aldeles intet med Dan Mykillati Forfædre at bestille, som de dog synes at vise. Denne Illuges Faders Svides Enke Signy skal Sigurd have ægtet, og er det da ikke urimeligt, at han har kaldet sin Dotter Signy. Hun skal have været en Dotter af Ali, Konge i Alfheim, og af Alfrun. Samme Svide skal have været gift med Hildur, en Dotter af den Norske Kong Erik (12). Mærkeligt er det og, at Gnodar Asmund skal have ægtet Brynhild, en Dotter af den Russiske Kong Hertrygg, og hans Ven Eigill Sosteren Beckhilld (13). Tiden og Navnet Brynhild passer sig vel nok paa den navnkundige Brynhild, men ingen af de andre Omstændigheder; og i saadan Tvil er det dog meget sikrere at holde sig til Volfunga Saga, end Asmunds Saga, da den forste grunder sig paa Viser, og smager efter ægte Alderdom.

De Islandske Annaler N. 417, 4to, P. 41 og 42 sige, at disse 2 Brodre, Sonner af Olaf, regierede ved Aar 176. Den Saxo P. 121 kalder Regno, kalde de Regnar.

Saxo skriver P. 120, at Harald giftede sig med Signe, en Dotter af den Gothiske Kong Carl, og Frode med Ulvilda, en Dotter af den Svenske Kong Syvard, ved hvilken han forstaaer den, som han forhen har giort til Haldans Son, og Erici Sonne-Son. I Hrolf Krakes S. kaldes og Haldans Dronning Signe. Dette Sted synes at vise, at Svenske og Gother havde da for-

(12) Torfæus l. c. p. 314.
(13) Ib. p. 312.

forskiællige Könger. Efter det foregaaende maae Frode tildeels have været Rærec; Han var gift med den Svenske Kong Ivari Dotter, udi hvilken Ivar jeg har vist at Sivar stikker. Men Ivars Dotter hedde Audur. Vel mueligt derfore at en Frode kan have havt en Ulvilda; Men det bliver da neppe Frode Halfdans Broder, eller Broder-Søn, thi han var efter Hrolf Krakes S. gift med Haldans Enke Signy; Men maaskee den Frode, som var enten Rærecs eller Fridleifs Søn, kan have havt en Ulvilda, og hun en Sivard til Fader, som da maae have været en Svensk Under-Konge. Udi Biörners Kämpa Dater forekommer en Vise om en Karl, Konge i Sverrige, hvilken Biörner vidner P. 18 endnu at siunges af gamle Folk i Medelpad og Angermanland. Samme Vise findes ogsaa, hvorvel med endeel Forskiæl, i Vedels Kiæmpe-Viser, 1 Stykke, 30 Vise, og meener P. Syv P. 119, at denne Vimmings Høy, som deri nævnes, hvor Striden stod, har ligget i Skaane, (hvilket i saa Fald bekræfter, at denne Carl haver regieret over Gotherne), hvor endnu Vimmings Høy Herred ligger, og en Kirke af det Navn. Bertingsborg bliver da maaskee Brattingsborg, som og skal have ligget i Skaane. J. Magnus sætter P. 152—154 denne Carl heel uretteligen længe for Christi Fødsel; Og at det er den samme, som omtales i Visen, sees deraf, at han gior Grimmer til hans Eftermand. At Ueenighed er opkommet imellem Harald, eller og snarere Frode, paa den Maade Saxo fortæller, er vel mueligt, naar man lader den første efter Saxo og Hrolf Krakes Saga ihielslaaes af den sidste, men lader man det skee ved Ingel, efter Arngrim, saa kan det enten ikke være gaaet til paa den Maade, eller i det mindste har Ingels Dronning ikke hedet Ulvilda. Men vel mueligt, at herudi og kan stikke den Ueenighed imellem Frode

Frode og Harald.

 og

Frode og Harald.

4 og Ali, efter Arngrim, og at den første har havt en Svensk Under-Konges Dotter, og den anden en Gothisk, eller snarere at denne sidstes Dronning vedkommer Haldan 2, og at Ali Dronning Esa, om han og har havt hende, har opvakt denne Ueenighed. Carl skal siden være bleven dræbt af Frode, efter Saxo.

Saxo P. 121 siger, at Regno skiulte sine Foster-Sønner i Fyen, hvor Frode fandt dem. Heraf maae man slutte, at Frode haver ogsaa regieret over Fyen. I Hrolf Krakes Saga derimod P. 2 siges, at de vare paa Wifils Ey. Udi Orm Storolfs Søns Saga P. 307, i Arnæ N. 116, 8vo, tales om en Vifill, som levede i Harald Blaatands Tid, og havde Regimente paa Vendilskage; Var ogsaa Broder til Vesete paa Bornholm. I Thorsten Vikingsons Saga derimod tales P. 4 og 9 om Wifils Ey i Sverrige, ikke langt fra Ulleraker, hvilken havde Navn af den Mand Vifill, som nedsatte sig paa Bornholm, og disse have efter Schönings Chronologie levet sidst i det 2 Sæculo. Hvad for en Wifils Ey der nu sigtes til i Hrolf Krakes Saga, bliver heel uvidst, allerheldst der siges, at den laae ei langt fra Haldans og Frodes Slot; Ved hvilket om Leyre forstaaes, synes ingen af disse tvende Wifils Øer at kunne passe sig paa den, allermindst den Svenske. Og da Orms Saga taler om Ting i mere historiske Tider, end Thorsteins Saga, saa synes Wifil og Wesere at bør henføres til senere Tider; Allerheldst i Jomsvikinga S., som er indført i 1 Part af Oluf Tryggesöns Saga, trykt paa Island, P. 154 tales om en Vesete paa Bornholm, der var Fader til den Stridsmand Sigurd, og Bue den Tykke. Hvis derfore Thorsteins S. skal reddes, maae man sige, at den af Navnet Wifil har taget Anledning at sammenblande en ældre Wifill med en

yngre,

yngre, hvilken sidste ikkun var Broder til Wesete. Schöning antager dog P. 98 i Norske Historie Tom. 1. P. 98 og 99, baade Visil og Vesete i Thorsteins S.. Jeg vilde heller ikke have noget derimod, hvis ei Vesete i begge Sögur sagdes at boe paa Bornholm. Sporsmaal dog om Feilen ikke er i Orms Saga foranlediget ved Navnet Visil, og ved det der paa samme Tid virkeligen boede en Vesete paa Bornholm, hvilken maaskee haver stammet fra den ældre Vesete. Saa meget er vidst, at denne Vesete ikke siden nævnes i Orms S. Den 1 Rune-Liste giver P. 28 Frothe Tilnavn af hin Frökne, hvilket jeg troer at være rettere, end at dette Tilnavn gives i Langfedgatal til Frode 4, thi dette kan got foreenes med Snorro. Den kalder ogsaa Frothes Dronning Alfsith, men dette tænker jeg snarere at tilkomme Olaf, saasom baade flere Skribenter sige dette, og Frothes Dronning har efter Saxo hedet Ulvilda, og efter Hrolf Krakes S. Signy. Den 2 Rune-Liste beretter P. 32, at Frothe dræbte sin Bröder, hvilket kommer overeens med Saxo. Petrus Olai P. 95 og 96 fortæller disse twende Brodres Historie efter Saxo; Men giver Frotho det Tilnavn Rathbane, hvoraf man næsten skulde troe, at han havde dræbt en ved Navn Rathe eller Rotho. Maaskee dette Tilnavn tilkommer Frode 6 eller 7, som var Fader til Haldan, og Farfader til Hrærec Slyngebaand, hvis Tilnavn ellers ikke vides; thi Saxo beretter P. 134 og 135, at Borcarus Konge i Skaane, Fader til Haldan, dræbte denne Rotho; Thi Navnene Haldan have let kunnet føre Saxo i Vildfarelse, saa at han haver henført til en Konge i Skaane, hvad som tilkom en Konge i Skaane. Navnet Borcar er det værste, men af saadant Navn forekommer i Langfedgatal ingen Konge. Desuden er Saxo meget ubestandig med denne Borcar, thi P. 128 gior han ham til

Frode og Harald.

Frode og Harald. Fader af Harald Hyldetand ved Gro, og P. 134 til Fader af Haldan ved Drotta, og denne Haldan siden til Fader af Harald Hyldetan. Derfore, hvor langt end Navnet Borcar viger fra Frode, saa anseer jeg dem dog for een Person; Allerheldst Saxo P. 127 og 128 lader Alf Borcars Staldbroder faae Alvilda Dotter af den Gothiske Kong Syvard, og Borcar derimod Gro, hvorudi jeg dog troer at han vildfarer, saa at Borcar eller Frode har snarere faaet Alvilda, og Alf derimod Gro, thi Alvilda og Ulvilda er eet Navn, og denne sidste giver han P. 120 Frode til Dronning, hendes Fader kalder han Syvard, de Svenskes Konge; Hvilken liden Forskiæl man ikke bør agte, thi Svenske og Gother blander Saxo ofte sammen. Hertil kommer at Frode 6 eller 7 har ellers intet Tilnavn, og at Saxo ei heller taler om ham, hvis han ikke stikker i Borcari Person. Frode synes desuden, heldst i de sidste Tider, at have været et Ærenavn for vore Konger. Og at Borkar og ikke Alf har havt Sivardi Dotter, bekræftes ved N. 2. 3. 7, og fast alle udgive Haldan for hans Søn. Petrus Olai siger og, at efter nogle var Frode en Søn af Harald; Men dette anseer jeg for gandske urigtigt. At denne Frode 6 eller 7 ellers kan have havt en Broder ved Navn Harald, som han har dræbt, troer jeg gierne, og just det kan have forvirret Saxo, og forført ham til at tillegge Haldan og Harald det, som vedkommer Helgo og Hroar. Ericus Pomeranus P. 153 giver Frothi Tilnavn af Rechbane, eller Rothbachne; Og kan det første forklares ved en der ihielslaaer Rekker ɔ: Stridsmænd; Men snarest anseer jeg dem for urigtige Skrivemaader af Rathbane. Gheysmer P. 322 og 323 følger Saxo i alle Ting. Cornerus Col. 479 giver Frothi Tilnavn af Rechbane, og lader ham ikkun regiere i faae Dage efter sin Broders Død. Men jeg haver anmærket,

mærket, at denne Skribent er meget for at lade Kongerne regiere heel kort. Den plattydske Saxo kommer i alt overeens med Gheysmer. Riim-Kroniken følger Saxo. Arnæ N. 418 sætter P. 695 Frode 5 Raudbagne efter Olaffur, og Haralldur Frodes Broder efter ham igien; Men dette sidste strider imod alle andre. Torfæus i første Udkast til Series P. 47 mener, at Frode og Haldan have vexelviis regieret til Lands og Vands efter deres Faders Anordning. Saafremt Haldan er bleven ihielslaget af Ingel, saa troer jeg snarere at dette vedkommer Frode 6 eller 7, og Harald. I sin Norske Historie Tom. 1. P. 417 slutter han af Hrolf Krakes S., at Frode haver, imedens hans Broder levede, havt et andet Rige end Danmark; Men da Danmark var da deelt i mange smaae Riger, saa seer jeg ingen Fornødenhed heri. Magnus Matthiæ tillegger P. 36 Frotho Tilnavn af Rothbagne, men efter nogle af Frackne; og vil at Ulvilda har sat Livet til med ham, hvilket ogsaa kan uddrages af Saxo, men efter Hrolf Krakes S. var det Signe. Hvorfra J. Magnus har det L. 5. C. 18. P. 217, at den Gothiske Kong Carl sendte den tapre Stridsmand Virolph med sin Dotter Signe til Danmark, som hendes Beskytter, veed jeg ikke. Maaskee det skal være den Virolf, som Saxo taler om P. 122. Efter N. 16 drab Frothæ sin Broder Harald hemmeligen. N. 17 giver Frode Allogh til Dronning. Den Danske Kronike, som slutter med 1314, giver Frothi Tilnavn af Ræthbanæ. Da Frode lod sin Broder efter Saxo og flere hemmeligen dræbes, men efter Hrolf Krakes S. i offentlig Krig, saa tænker jeg at det første vedkommer Frode 6 og Harald, og det sidste Ingel eller Frode 5, og Haldan. Lyschander giver P. 155 Frode Tilnavn af Rothbagne. Messenius Tom. 1. P. 38 og 39 kalder Frodes Dronning eengang Alvilda, og to gange Ulvilda;

Frode og Harald.

Frode og Harald.

anseende altsaa disse tvende Navne for eet. Forhen haver han og kaldet Olavi Dronning Allogha; Hvilket viser at han haver havt adskillige da utrykte Kilder, og givet sig Umage. Men ilde er det, at han ikke citerer, hvilket er den største Feyl i historiske Ting, thi hvis de Kroniker, hvorudi dette staaer, ei vare endnu blevne til, saa havde man anseet ham for at have digtet herudi.]

32 og 33. HARALD og HALDAN.

Det meste som kan siges om dem, haver jeg forhen afhandlet. Torfæus handler om Haldan 1 P. 281 og Haldan 2 P. 285. I Haldan stikker Haldan 1 og 2 hos Islænderne i Henseende til Bedrifter. Forhen har jeg sagt, at Saxos Haldan 1 er Islændernes 2. Saxo lader ham P. 27 dræbe sine Brødre Roe og Scato, hvilket uden Tvil er giort deraf, at Haldan 2 blev dræbt af sin Broder Frode, og at han, saavel efter Saxo som efter Islænderne, var Fader til Roe og Helgo, thi jeg kan neppe indbilde mig, at den første Haldan har foruden Fridleif og Harald endda havt tvende Brødre Roe og Scato. Dog maae jeg tilstaae, at N. 2 giør Ro til Halfdans Søn, Halfdan og Helge til Ros Sønner, og Rolf til Helges Søn, og da kunde man bedre begribe, hvi Rolf efter Grottasaungr hævnede Haldans Død paa Frode. N. 3, 7, 8, 10, 12 ligeledes. Hvorimod N. 14 giøre Haldan, Ro og Helghe til Sønner af Frode 1, det er den 4, hvilket ogsaa er rigtigt nok, naar Ingiald sættes i Stædet for Ro. Med mindre man vilde antage, at Faderen var urigtig, og at

den

den første Ro var bleven dræbt af den Svenske Konge i Danmark, og havde bygget Roskild, og den sidste, Helges Broder, derimod gacet til Britannien. Men alt dette kan være kommet deraf, at Haldan virkeligen havde en Søn ved Navn Roe eller Hroar; Med mindre man efter N. 16, og 18 vilde troe, at Roe Haldans Søn og Helges Broder ogsaa haver hedet Haldan. Disse Ting vil jeg snarere troe have givet Saxo Anledning til Vildfarelse, og at tillegge sin Haldan 1, som virkeligen er den 2, en Broder ved Navn Roe, end at troe, at enten Haldan 1 eller 2 havde havt en Broder af det Navn; Dog maae jeg tilstaae, at man da ei kan giøre Rede for, hvorledes Saxo er kommet til Scato. Maaskee Haldan 1 endda har havt de tvende Brødre Roe og Scato, thi om Haldan 2 troer jeg det aldeles ikke, da man har hans Historie temmelig nøye beskrevet i Hrolf Krakes Saga. Saxo siger P. 120, at Sygne, en Dotter af Syvard, Konge i Sverrige, var giftet med Frode, og Ulvilda en Dotter af Carl Gothiæ præfecto med Harald, og følgeligen Moder til Haldan. Troer man nu, at denne Carl har været Fader til Ungvin, Gothernes Konge, saa indseer man let, hvi Haldan testamenterte ham sit Rige, hvilket dog bør alene forstaaes om Sverrige. N. 5 siger, at Ungvin var Haldans Sødskende-Barn, og N. 6 at han var hans Consobrinus. Efter den forrige Sætning skulde han have været hans Morbroder. Maaskee han har været en Sønne-Søn af Carl, og følgeligen en Broder-Søn af Ulvilda Haldans Moder, thi da bliver han Haldans Sødskende-Barn. Dette bestyrkes end mere derved, at N. 13 og 17, der alene nævne Ungvins Fader, kalde ham ei Carl, men Hithin. Det værste er at de giøre Hithin til Frodes Søn, og altsaa til Haldans Broder. Det er mueligt at Frode Haldan 1 Fader har været gift med Ulvilda Carls Dotter

Harald og Haldan.

Harald og Haldan. og Hithins Søster; og at hans Dotter af et andet og venteligen tiligere Ægteskab har været giftet med Carl, og fødet ham Hithin, og paa den Maade kan Hithin være bleven anseet for en Søn af Frode. Antager man at denne Saxos Haldan er tildeels Haldan 3. Frodes Søn, saa kommer det temmelig overeens med Tiden, da Ungendus levede, og saa kan han blive Ungvinus, men da maae man troe, at ved Gothia bør forstaaes Jutia, og at Ungvinus haver ikkun regieret i Sieland, som Formynder for Haldans Børn Helge, og Hrærec. Dersom Ungvin har været Ani, saa maae Hithin blive Jorund, og Carl Yngve, og er det gierne muelig, at Frode 3 Dotter har været gift med Yngve, og at hans Dotter igien har ægtet Frode. Navnet Yngve kommer mig noget mistænkeligt for, og er det gierne mueligt, at vi kun have hans Slægtes, og ei eget Navn, som gierne kan have været Carl. Dog dette lader jeg staae ved sin Værd. Men vel mueligt og, at Ungendus haver havt en Hithin til Fader, og Inge til Farfader. J. Magnus P. 201, 215—217 vil, at den Svenske Kong Haldanus, en Søn af Eric den Veltalende, avlede med Hithins Dotter Sivardum, som den Danske Kong Fridleif skaffede ham, og at Fridleif derimod ægtede den Norske Kong Amundi Dotter; At Sivard blev Konge i Sverrige, hvorimod Gotherne valgte en ved Navn Carl; At Ulvilda Sivards Dotter ægtede den Danske Kong Frode, og avlede Ericum med ham, og Signe Caroli Dotter den Danske Kong Harald, og blev ved ham Moder til Haldan, hvilken siden ihielslog Sivardum, og siden hans Eftermand Ericum. Det er klart at dette er taget af Saxo, men ogsaa at her er meget tilsat, som at Eric har været en Søn af den Danske Kong Frode, og at den første Svenske Konge, som Haldan ihielslog, hedte Sivard; Men enten J. Magnus har sat

dette

dette i saadan Orden af sit eget Hoved, eller og han har havt noget gammelt at gaae efter, er vanskeligt at sige; Dog, da han ei anfører sine Vidner, og man hidindtil har kun fundet lidet til at bestyrke hans Sætninger, hvor han viger fra Snorro og Saxo, undtagen hvad som findes i den fabelagtige Wilkina Saga, i Messenii smaae Kroniker, og i den Svenske Riim-Kronike, og hvor han urigtig haver anvendt Jornandem, saa bliver han altid mistænkelig, og derfore i disse gamle Ting ei brugelig. Ericus Olai P. 21 og 25 nævner vel Sivard i Sverrige, og Carl i Gothia, saa og Eginum ɔ: Ungvinum Gothernes Konge, som han siger at have været en Nepos af den Danske Kong Haldan, og efter ham at være blevet Konge i Danmark, men dette sidste tilstaaer han selv at have taget af de Danske Kroniker, og det første er upaatvileligen ogsaa af dem. Imidlertid lader det af alt dette, at en Fridleif, Frode, Haldan, Hithin, Sivard, Carl, Ungvin, Asmund have levet paa een Tid, og finder man dem ogsaa alle i Fridleif 3 og Haldani 1 Tid, undtagen Sivard og Carl, men hvad den sidste angaaer, da kan han og gierne have levet paa de Tider, efterdi han skal have været Konge over Gotherne, af hvilke vi nær ingen fuldstændige Lister have. Men forstaaer Saxo ved den nævnte Svenske Konge, som Haldan overvandt, Ani, og et Ungvin ogsaa Ani, saa troer jeg snarere at Carl haver været Konge i Sverrige og Ungvins Far-Fader, og Sivard derimod Konge over Gotherne. Hos Schöning i Tabellen finder jeg, at den 10 Tronhiemske Konge har hedet Amund, og levet paa samme Tid som Gudlaug, hvilken blev dræbt af den Svenske Kong Jorund, og folgeligen levede paa samme Tid som Fridleif 3 og Haldan 1. Siden Saxo tillegger Haldan 2, som her skal være den første, en Søn Asmund, saa er det mueligt, at det har været

Harald og Haldan.

 ham,

Harald og Haldan.

ham, og ei hans Broder Fridleif, som haver ægtet Amundi Dotter, og kaldet sin Kones Fader op i sin Søn. Men Schönings Amund kan ei være Haldans Søn, men maae være Haldans Svigerfader, efterdi han var Fader til de berømte Helte Hakon og Hagbart. Dog denne Vanskelighed er næsten uovervindelig ved den Mening, at Asmund haver været en Søn af den Danske Halfdan 1, nemlig at Saxo siger, at de Norske Konger stammede fra Asmund, og hvorefter er ei det mindste Spor i den Norske Historie, som man dog haver temmelig omstændelig fra de Tider. Man nødes derfore til at troe, at Saxo haver blandet en Dansk Halfdan med den langt ældre Norske Konge Halfdan den Gamle, som dog ei, saavidt man veed, har havt en Søn af det Navn Asmund, hvilket er ret ilde. Men man faaer at lade mange Ting blive uoplyste i saa gamle Tider. Det er og en Knude, at Saxo kalder den, som hans Fridleif 2 ægtede, Frogertha, og derimod den, som Haldan 2 ægtede, Thorilda. N. 5 kalder Haldani Dronning Thora, hvilket ei staaer i Saxo, og Haldani 2 Thorilda, og giør Haldan til en Søn af Frode den Frækne, og Sønne-Søns Søn af Ingelld, ligesom Saxo, hvilket giør, at man ei bør tænke paa Halfdan 2, men vel paa Islændernes Halfdan 3, som var i lige Grad fra Ingeld, og som virkeligen var en Søn af Frode, da derimod Halfdan 2 var efter Saxo en Søn af Harald, men virkeligen ogsaa en Søn af Frode 4. N. 13 giør ogsaa Hithing hin Hövesxe til en Søn af Frode, og kalder hans Dronning Hilda, hvilket er det samme Navn som Hildur, der var gift med Islændernes Hedin, en Prinds, som jeg forhen haver viist at have levet i Haldan 3 Tid og noget efter, hvilket giør det ikke urimeligt, at Haldan og en Hithin have været Brødre. Saavel N. 13, som 16, 17 og 18 ere uden Tvil

bragte

bragte til at sætte Hithin efter Haldan formedelst hans Foster-Broder Hogni, som efter Islænderne haver været en Søn af Haldan, og regieret i Sieland efter ham. Saa meget lettere have disse vore Fortegnelser kunnet tage feil, som Hithin, der og var en Konge, haver efter Islænderne opholdt sig en Tid lang hos Hogni. Og denne Hithin troer jeg med Fortegnelserne at have været Fader til Asmund, som Saxo uretteligen gior til en Søn af Haldan, og for saavidt hører Saxos Haldan 2 til Islændernes Haldan 3; og kunde man da udfinde, at fra denne Asmund stammede berømte Norske Konger, saa er Saxos Ære meget reddet. Hvo veed, om den Asmund Schöning omtaler T. 1. P. 313, 325, 329, 331 og 334, som var Kong Halfs Stedfader, en fremmed og Konge paa Rogaland, ei er denne Asmund; Vel sandt, at man finder intet om hans Afkom, men desmere om hans Sted-Søns Halfs, hvilken Saxo har maaskee anseet for hans egen Søn. Efter min Chronologie har Ingiald da omtrent regieret i Sverrige, som maaskee haver ogsaa givet Saxo Anledning til sin Unguin, som jeg forhen haver viist ogsaa at kaldes Inge; Det sidste Navn nærmer sig meget til Ingiald, og begge ere uden Tvil giorte af det Svenske Konge-Slægtes Navn Yngvin. Ingialds Fader hedte Amund, det samme Navn som Aunund og Asmund; Og fra denne Konge veed vi vidst, at de Norske Eenevolds-Konger stamme. Altsaa ere Efterretningerne fast altid paa en vis Maade rigtige hos Saxo, men faae saadant underligt Udseende, ved det han vender op og ned paa alle Ting, og henfører til een Konge hvad som hører undertiden til tre. De Navne Haldan, Amund, som adskillige have baaret, have bragt ham her i Forvirring. Hvad nu den rette Hithin angaaer, da kan det gierne være, at han har været en Dotter- Harald og Haldan.

 Søn

Harald og Haldan.

Søn af Frode 6, Haldani 3 Fader, thi han levede paa samme Tid som Hogni, Haldans Søn, og var noget yngre end han, og da de altsaa have været sødskende Børn, saa begriber man let, hvorledes Venskabet opkom imellem dem. Sandt nok, at Islænderne giøre Hedin til en Konge af Serkland, men baade klinger dette noget fabelagtigt, og om end noget rigtigt skulde være derudi, saa maae det henhøre til en ældre Hithin. Jeg anseer denne for en Norsk Prinds, thi Hithinsøe findes udi Norge i Rogaland, hvilket tiener til at bekræfte min forrige Formodning om Asmund. Der lader Saxo P. 90 sin Hithin stride, da dog Islænderne, endog Edda, henføre det til en Øe ved Skotland; Og tviler jeg ei paa, at Striden mellem Hithin og Hogni henhører til langt ældre Tider, hvilket Navnet Hilldur, brugt for Krig, viser. Men Hithinsøe i Norge troer jeg at have været Bolig for den senere Hithin forend han drog til Sieland. N. 13 giør Alloftlh til Frodes Dronning, og følgeligen til Haldans Moder, og dette troer jeg at høre til Frode 6. Den Vanskelighed staaer tilbage, at man paa de Tider finder hos de Norske Skribenter ingen Prinds af det Navn Hithin; Men hvor mange Efterretninger ere ei gangne forlorne, og hvor let kunde de Norske ei glemme denne Hithin, da han synes tiligen at have forladt sit Fædreneland, og nedsat sig i Sieland. Ei heller finder man paa den Tid nogen Sivard i Sverrig, eller Carl i Gotland, men man finder dem ligesaa lidet paa de Tider, da de andre Danske Halfdaner have levet. Maaskee de og ei have hørt til Haldani 3 Tid, thi N. 13, som har giort sig en besynderlig Flid for vore Dronninger, kalder Frode Fredegodes Dronning Ulvilda. Om Saxos Harald, som er den rette Halfdan 2, har han intet, thi hans Haldan 2 er den 3, og venteligen har derfore ogsaa Thorilda

været

været Haldani 3 Dronning. Altsaa er det muelig, at Signe kan have været Haldani 2 Dronning, og en Dotter af den Gothiske Hovding Carl. I Arngrimi Supplement P. 535 siges, at Fridleif og Haldan vare Sønner af Kong Frode 3. Dette kommer overeens med Snorro; Langfedgatal &c. Af de Bedrifter Saxo tilskriver sin Haldan, sees, at denne Haldan derved forstaaes. Han haver rigtig nok havt en Broder, men den har efter Islænderne ei hedet Harald, men Fridleif. De øvrige Feiltagelser af Saxo i disse Brødres Historie haver jeg forhen paa mange Stæder viset Oprindelsen til. Frode skal have efter Arngrim avlet dem med Inga, en Dotter af den Svenske Kong Iogo (Yngve). Om Fridleif skriver Arngrim heel mærkeligen, at han ikke vilde taale, at Afguder bleve dyrkede inden hans Riges Grændser, ei heller nogen Troldom eller Signerie bedrevet, thi han havde alt sit Haab fæstet til sin egen Tapperhed og Vaaben (dette er en mærkelig Fortælling, som ikke findes hos nogen anden). Til sit Riges Forsvar sammensamlede han de udvaldeste af tapre Kiæmper og Stridsmænd, og underholdt dem heel vel. Iblant dem var den navnkundige Starkader, som nylig var hiemkommet fra sin Reise til Italien, Rusland, Ungarn (dette maae han have giort med Gotherne i det 4 Sæculo og Begyndelsen af det 5, eller og sidst i det tredie), hvorved, saa og ved mange flere Bedrifter, havde han efterladt sig en ævig Erindring af sin Tapperhed. P. 537. Dennes Farfader hedte ogsaa Starkader, og blev af Guden Thor antruffet eene paa en Baad i den Finske Bugt, og af ham nedsiunket, hvorpaa Thor gav Alfhild, som Starkadr havde bortsnappet, til hendes Fader, den Norske Kong Alf i Alfheimi, tilbage igien (da alt det øvrige, som han ellers her fortæller om Starkadrs Fædre, er taget af Hervarar S., saa har

Harald og Haldan.

denne

Harald og Haldan.

denne sidste Omstændighed maaskee vel staaet i en Codex af den, hvorvel det nu ikke findes i nogen). Fridleif skal have bortrovet Hilda, en Dotter af den Norske Kong Alfo i Oplandene, og med hende avlet Alo, men Frode med en anden. Saxo P. 101 og 102 kalder hende Juritha, og gior hende til Dotter af Grubbo, en Nordmand. Samme Navn som Guritha, Alfs Dotter P. 128, hvilken han P. 137 lader gifte sig med den Danske Prinds Haldan, som han gior til en Søn af en vis Borcar P. 134, som synes at have regieret i Skaane P. 133. Da han nu P. 102 siger, at Fridleif gav til den Svenske Kong Haldan (som han vel gior til en Søn af Erik den Veltalende, men som uden Tvil var Fridleifs egen Broder, thi han regierede i Sverrige) Dotteren af den Norske Kong Hythin i Thelamarken, see P. 100 (hvorvel han her blander Tingen meget sammen, og snart kalder Kongens Barn en Søn, og snart en Dotter, ja endog snart Kongen og snart Kiæmpen, der rovede hans Barn, Hythin; men som det da var mere brugeligt at rove Piger end Drenge, og de 3 Vers hos Saxo sige intet, om det var en Pige eller en Dreng, saa er jeg meest tilbøyelig til at troe, at hun var en Dotter af Hythin, Konge i Thalamarken) saa bringer alt dette mig paa de Tanker, allerheldst naar jeg hertil legger, at Hilda, en Dotter af Kong Hogne, uden Tvil i Danmark, og som blev rovet af Kong Hedin, eller Hythin, uden Tvil i Norge, er beromt paa de Tider, da en Kong Frode regierede, at ei alene Saxo har feylet og blandet Tingene sammen, men endog den Islandske Skribent, som Arngrim har fulgt. Mine Tanker ere, at Haldan, Fridleifs Broder, har giftet sig med Guritha, en Dotter af Alf, som regierede i en Deel af Sieland, men var tilligemed af Norsk Konge-Blod, og at Fridleif haver været gift tvende Gange, først

med

med Hilda, en Dotter af en Norsk Konge, vemteligen i Oplandene, som da bliver Saxonis Grubbo, og siden med Frogertha, den Tronhiemske Kong Amunds Dotter. Og da der vare adskillige af det Navn Haldan, saa kan det gierne være, at en af dem har faaet en Helamarkisk Konges Dotter. Harald og Haldan.

De Islandske Annaler N. 417, 4to, sætte P. 50 disse Brødre ved Aar 321, og her røbe de deres ælendige Chronologie, da de forhen P. 43 havde ved Aar 176 fortaalt, at de da dræbte Frode, saa at det haver ikkun været dem om at giøre, at kunne komme ud med Kongerne, enten det var rimeligt eller ikke. P. 51 siges Halfdans Søn Sygurd at være bleven Konge efter ham, og derpaa Sigvalld, Sygurds Søn; Da dog Saxo P. 125 siger, at Halfdan efterlod sig ingen Sønner, hvorpaa Ungvin blev Konge, og siden hans Søn Syvald.

Saxo P. 121 lader Haldan efter 3 Aars Regimente overgive Riget til sin Broder Harald, hvilket maaskee passer sig paa Haldan 3. Men den Krig han derimod førte ved Øland, og med den Svenske Konge, som ikke nævnes (uden Tvil Ani, hvilken Krig dog er ført efter ham imod Eric, og satte Ani heller ikke Livet til i den, men blev ikkun udjaget), vedkommer nok Haldan 1. Det er ellers klart af P. 120. og 121, naar de holdes sammen, at Saxo haver meent Syvard ved den Svenske Konge. Eric skal have været hans Dotter-Søn, og Frodes Søn, som var Haldans Farbroder. Hos Snorro T. 1. P. 25—29 forekommer en Svensk Kong Eric, som kan have levet med Haldan 1, men hans Fader hedde Alf, og Moder Bera, hvis Navn ikke opgives, maaskee Frode 3 har været hendes Fader, men da bliver Eric en Søster-Søn af Haldan 1, dog derfore have de vel kunnet føre

Harald og Haldan.

Krig sammen. At denne Eric derved forstaaes, bekræftes ved det Saxo siger P. 172, at Erics Kiæmpe hedte Haqvin; det samme Navn som Hacon, og nu er det bekiendt, at denne Norske Søe-Konge førte ei alene Krig med Eric, men synes endogsaa engang at have stridet i Sælskab med ham. Saxos Ord: quo evenit, ut oc cursantem sibi in acie pugilem acriori gestaminis impactione subrueret, kan vel forklares saaledes, at Haldan dræbte Kiæmpen, men taale og den Forklaring, at han ikkun nedslog ham til Jorden; og dette sidste kan da nok henføres til Hacon. Haldan blev overvundet og flyede til Helsingeland (hvilket efter Schönings Mening kan da gierne have været beboet). Vitolf, en Stridsmand af Haldans Fader Harald, lægede hans Saar. Denne Vitolf kan jeg ellers ikke finde. Har han tient Haldans Fader, saa maae det have været Frode. At denne Haldan maae have levet efter Gram, kan sees deraf, at de Svenske gave ham [redacted] af Bierg-Gram; og dette gaaer meget vel an med Haldan 1, thi Gram levede med Dan Mykillati, og i Frode 3 unge Aar, og Haldan 1 var en Søn af Frode 3. Desuden siger Snorro T. 1. P. 21, at da Dag regierede, kaldtes en Høvding Gram, og Dag var Søn af Dyggve, hvis Moder var Søster til Dan Mykillati. Den Thoro, som Haldan fik paa sin Side, og, som det synes, i Helsingeland, er uden Tvil Thorer Helsing, som først bebyggede det, og om hvilken Schöning T. 1. P. 190 formoder, at han er Thor Lange hos Saxo under Frode 3; hvilken da maatte have levet med den rette Frode 3, men forhen haver jeg formodet, at denne Thor Lange haver levet med Frode 6; Da nu Frode 6 var Fader til Haldan 3, saa kunde dette let bringe en paa de Tanker, at Saxo handlede P. 122 om Haldan 3, hvilket dog de andre Omstændigheder neppe tillade. Hvorfore

det

det vel bliver best at holde Thoro for Thorer Helsing, og Thor Lange for en anden, og senere. Vidst nok er det, at det Endelige Saxo tilskriver den Svenske Eric, kommer ikke overeens med Enden af den Eric hos Snorro, som kan have levet med Haldan 1; Det kunde dog hielpes noget ved at antage, at Haldan havde været paa Hacons Side i det Slag Eric faldt. Vidst er det, at det ikke er bekiendt, at en Svensk Eric haver levet med Haldan 3, med mindre derved skal forstaaes Eric af Rennelöe, som levede med Haldani 3 Fader, Frode 6, og havde hans Dotter til Egte, og efter Anseende et lidet Rige i Sverrige. Saxo beretter, at denne Eric ihielslog Haldani Broder Harald. Dette veed man vidst, at Haldan 1 havde en Broder ved Navn Fridleif, som ikke blev ihielslaget af nogen Eric. Da der nu ikke siges, at Haldan 3 i Sieland har havt nogen Broder, saa er det vel muelig, at Harald kan have været hans Broder. Sporsmaal og om Haldan 3 i Skaane, hvis Fader hedte Harald, ei har havt en Broder af det Navn Harald, og han fort Krig med en liden Gothisk Kong Eric. Flugten til Helsingia, Thoro, Navnet Bierg-Gram vedkom da Haldan 1. Den Strid han efter Saxo skal have havt med Eric, da han erhvervede sig det Tilnavn Bierggram, maae være fort med Ani, thi Eric regierede aldrig egentligen i Sverrige; Eric nemlig, som var Jorunds Broder, og levede med Haldan 1. Erici Dod derimod, og Haraldi Overvindelse maatte henfores til Haldan 3 i Skaane. Vel sandt, at Snorro nævner paa denne Tid, nemlig under Ingialld Ilrade, mange smaae Konger i Sverrige og Gotland, og deriblant ingen Eric; men det er dog klart, at han ikke nævner dem alle.

Harald og Haldan.

Saxo P. 123. Haldan ihielslog siden de Soerovere Toko og Amund. Ved den sidste skulde jeg ikke troe, at den berømte

Harald og Haldan.

Svenske Konge Braut Aunnd forstodes, thi efter en gammel Svensk Konge-Liste i Benzelii Monumentis P. 69 skal han være bleven i Nerike ihielslaget af sin Broder, da nu Haldan 3 i Skaane hans Broder Gudrod var gift med Anunds Sonne-Dotter, saa kan dette Svogerskab have givet Anledning til, at giore ham til Anunds Broder. Dog da Snorro T. 1. P. 44 lader ham omkomme af et Jord-Skred, saa er herpaa ikke at tænke. Hos Schöning finder jeg T. 1. P. 499 Anund Upse, Konge i Fiorde-Fylke i Norge, men efter hans Tabelle har han levet 3 Ledder seenere end den Skaanske Halfdan 3. Om en Toko kan jeg slet intet finde, der paa nogen Maade hører hid. Men lad end være, at disse Søerøvere ere ubekiendte, saa er jeg dog tilbøyelig til at henføre dette til Haldan 3 i Skaane, thi han har efter Langfedgatal Tilnavn af Snialle ɔ: den Veltalende, og Saxo siger kort forhen om sin Haldan, at han var condendorum patrio more poematum peritia disertus. Den Strid Saxo derpaa fortæller imellem Haldan og Syvald og hans 7 Sønner, finder jeg intet om hos nogen anden gammel Skribent, og da Haldan 1 var berømmelig for sine Krigs-Bedrifter, saa faaer det vel at tillegges ham. Alene man da antager, at Saxo haver af sin Hypothese, at Haldan havde dræbt sin Farbroder Frode, ladet sig forlede til at udgive dette for Aarsagen til denne Krig; Da Syvald venteligen haver snarere villet hævne Kong Ani Nederlag og Flugt.

Saxo P. 124. Det samme maae jeg sige om Haldans Strid med den Helsingiske Kiæmpe Hartben. Ligeledes om den Finske Kong Egther, hvilken Saxo haver forhen P. 93 udi Frode 3 Historie giort til Biarmernes Konge, og som jeg da haver henført til den rette Frode 3, hvilken var Haldani Fader, og altsaa troelige

ligt at Sønnen kan og have figtet imod ham. Haldan ægtede siden Thorilda, den Norske Kong Haters Dotter. Dette kan hverken vedkomme Haldan 1 eller 2, bliver ikkun tilbage Haldan 3 i Sieland, og Haldan 3 i Skaane; Efter Tiden troer jeg snarere at det vedkommer den første. Men at Haldan og Thorilda have avlet Asmund, er gandske urigtigt, thi det vedkommer enten den Norske Kong Halfdan den Gamle, eller og har Hithin Frode 6 Søn været Fader til Asmund, og han igien Fader til en Hithin, som havde med Hogni at bestille i Saurla Thattr. Haldan skal efter Saxo have været gammel, da han ægtede Thorilda; Maaskee hun har været Moder til Rærec og Helgo, og Hogni en Søn af hans første Dronning derfor regieret forend de. Hans Moder har maaskee været fra Jylland, thi der maae han og have regieret, saafremt han er Ungendus, og da kan det forklares, hvi Saxo kalder ham Rex Gothiæ. Om denne Hater, Thorilda, Grim findes intet hos de Norske Skribenter, uden hvad de have taget af Saxo. Harald og Haldan.

Det Saxo beretter P. 124 og 125 om Ebbo, som vilde ægte den Gothiske Konge Ungvini Dotter Sigrid, vedkommer maaskee Haldan 1, saafremt ved Ungvin forstaaes Ani, hvilken Haldan 1 har uden Tvil godvilligen igien ladet bestige Thronen, saasom han døde uden Børn, som Saxo siger. Af det Stephanius anfører P. 91 af et gammelt Manuscript, at Freyr var Ungvini Søn, sees at Yngvin er det samme som Yngve, eller Inge, hvilket var de Svenske Kongers Slægte-Navn, og hvilket passer sig heel vel paa Ani. At Saxo lader Haldan døe i sit Fædreneland, passer sig ikke paa Haldan 1, thi han døde i Sverrige efter Snorro, men heel vel paa alle de andre Danske Haldaner.

Harald og Haldan.

N. 2 giver Haldan det Tilnavn Byerngram, hvilket er en Skriver-Feyl. N. 3 Berengra. N. 7 Biörngram. N. 9 Biarremi, og giør ham til Haraldi Broder, uden forhen at have nævnet nogen anden Harald end Olafi Søn; Hvilket uden Tvil er en pur Skiødesløshed, hvorvel en Haldan har været Broder til Frode efter Hrolf Krakes S. N. 11 derimod giør Haldan udtrykkeligen til Olavi Søn, hvilket maae være en Feyltagelse, thi jeg finder ingen Konge dette kan passe sig paa. N. 13 giør Haldan heel mærkeligen til en Søn af Frode hin Frækne, som den igien giør til Olavi Søn; Og vidst er det, at Haldan 3 i Sieland var Søn af en Frode, som dog nok ikke bar Tilnavn af den Frækne. Saaledes finder man, at Islændernes Efterretninger bestyrkes ved vore egne; Thi en Haldan har været Søn af en Harald, og 3 Haldaner af en Frode, men vore have ikke tydeligen nok adskilt dem, og hvad den ene af vore har, har undertiden den anden ikke. N. 14 giør og Haldan til Frode Søn. Og dette kan tiene til at stadfæste min Mening, at der i Saxonis Haldan stikker ogsaa noget om den Sielandske Haldan 3. N. 16 har hørt begge Meninger, og siger derfore at Haldan var Haralds Søn, eller og Frothæ. Og da Haldan 3 i Sieland og Skaane levede omtrent paa een Tid, hvorvel den første noget før, saa kunde vore Skribenter des lettere blande dem sammen. N. 17 udgiver ogsaa Haldan for Frothæ Søn. N. 18 siger heel mærkeligen, at Frothæ Søn regierede, som nogle sige, i 3 Aar efter sin Fader, thi dette om de 3 Aar siger just Saxo om Haldan, og heraf slutter jeg at N. 18 har og hørt noget om den Beretning, at Haldan var Frode Søn, hvorvel den ellers selv giør ham til Haralds Søn.

Den

Harald og Halden.

Den 1 Rune-Liste kalder Haldans Dronning Therilda, efter Saxo. Petrus Olai P. 96 giver Halden Tilnavn af Rockebanæ, og forvexler ham altsaa med hans Formand Frode. I hans Historie anfører han Saxo. Egther kalder han Egbert, og Hæther Hother, men det første er uden Tvil urigtigt, da Egther forekommer paa tvende Steder i Saxo, og Petrus Olai selv P. 89. P. 97 giør han Ungvin til Haldani Consobrinus. Ericus Pomeranus sætter P. 154 den Svenske Kong Eric ind imellem Frode og Haldan. Da nu Saxo udgiver Eric for Frodes Søn, og N. 18 lader Frodes Søn regiere 3 Aar efter sin Fader, saa bliver det Spørsmaal om ei den Svenske Eric har i de 3 Aar besiddet Danmark efter Frode 3 Død, og Haldan imedens været fraværende; Thi Saxo lader just Danmark staae saa længe efter Frode 3 Død uden Regent, imedens Fridleif var borte; Og Fridleif var Broder til Halden 1. Maaskee Halfdan, som efter Snorro var ældre end Fridleif, har igien taget Riget, og uddrevet Eric, men Fridleif dræbt Hiarne, som havde paa et andet Sted giort sig til Konge. Gheysmer P. 323 kalder Vitolf Vicolph, uden Tvil ved en Skriver-Feyl. Cornerus siger Col. 480, at den Svenske Kong Eric blev af de Danske Proceres udvalgt til Konge. Den plattydske Saxo fortæller Erici Død gandske anderledes end Saxo og de flere, thi den lader ham bindes til tvende vilde Heste, og slæbes til Døde. Grimmo kalder den heel uretteligen Germino, som er intet Nordisk Navn. Ebbo kalder den Ubbo. Riim-Kroniken siger, at Haldan regierede i 10 Aar, førend han foer af Landet, hvilket passer sig paa Haldan 1; Eric giør den til en Søster-Søn af den forrige Konge i Sverrige. Syvald kalder den en Knabe, det er en Væbner, efter sin egen Tids Brug. N. 16 vil at Eric blev bundet i en Skov, og opædt af vilde Dyr. Det

første

Harald og Haldan.

første siger Saxo vel ikke, men det er dog troligt, naar de Danske sikkert vilde have Livet af ham. Saavel N. 16 som N. 18 kalde Eric den Svenske Konges Søster-Søn; Saaledes oversætte de Nepos, og ville altsaa at den Gamle Syvard da var død, og hans Søster-Søn igien kommet i hans Stæd. J. Magnus L. 5. C. 21. P. 222 vil, at Amund og Tocho have enten været Vender eller Curlændere, men deres Navne ere Nordiske. Arnæ N. 418 kalder den Svenske Konge Sigurd, som Haldan overvandt, og forstaaes derved Sivard. Hather kalder den Hother. Pontanus vil P. 28, at Haldan giftede sig med Ungvini Dotter Sigrid; Men dette er uden Tvil ikkun en Slutning, uddraget af Saxonis Beretning. Lyschander P. 157 vil og at Haldan har havt Sigrid, men avlet ingen Børn med hende; Derimod vil han P. 159, at han med en Frille haver avlet en Dotter, som blev gift i Skaane, og blev Moder til Burchard; Dog jeg frygter for at han haver selv paafundet dette, for at vise Borcars Forfædre.

34. UNGVINUS.

Da N. 2. 3. 6 kalde ham Hogni, N. 5 Hugin. N. 8 Ungu. saa er det klart heldst af det første Navn at Hogni, som Islænderne giøre til en Søn af Haldano 3, stikker ogsaa under denne Konge. De som ei have Hithin, giøre ham deels til Haldani Broder, deels til Haldani Sødskende-Barn, hvilket tiener til at bekræfte min Mening, at han haver været Haldani Søster-Søn; Og sætter man Hithin i Stædet for Haldan, saa bliver

Hogni

Hogni, Hugni eller Ungvin rigtig nok Hithins Sødskende-Barn. Ungvinus.
N. 13 og 17 giore Ungvin til Hithins Søn, og en Broder af Asmund, og Hithin igien til Frodes Søn. Dette synes at være giort deraf, at Hithin havde Hogni Dotter, og var altsaa hans Svigersøn, saa at de kan have feylet deri, at de have vendet op og ned paa Tingen, og giort Hogni til Hithins Søn, da de derimod burde have giort Hithin til Hogni Søn. N. 16 og 18 sætte Ungvin den eene efter Hithin, og den anden efter Asmund, og kalde ham begge Gothernes Konge, følgende altsaa i dette sidste Saxo; Og er jeg derfore af den Mening, at de have ladet sig forføre ved det Svenske Konge-Navn Yngvin, og hørt noget om den Svenske Prinds Eric, som en føye Tid var Konge i Dannemark, allerhelst de ellers ikke nævne Eric. N. 16 gaaer Asmund forbi, men det kan dog gierne være efter N. 13. 17 og 18, at Hithin haver havt en Søn af det Navn, og at han haver havt en slags Regiering i Dannemark udi et lidet Landskab, og tilligemed paa Rogaland i Norge. Da Saxo siger at Ungvin blev dræbt af en ved Navn Regnald, saa tiener dette til at stadfæste, at der have været tvende af det Navn Hogni, af hvilke den første døde i Strid med Hithin, og denne sidste blev dræbt af Regnald. Det kan og gierne være, at udi Haldani 3 Tid haver været en Gothisk Konge ved Navn Ungvin, og at Haldan haver befriet hans Dotter Sigurtha fra at ægte en vis Ebbo. Torfæus P. 306 anseer ham for en af Smaae-Kongerne. Ved nøye at overveye alle Ting, holder jeg for at denne Unguinus er den Danske Konge Ungendus, hvorom Alcuinus taler i S. Willibrordi Levnet (1), Bisp i Utrecht ved Aar 710, nemlig at denne Helgen forlod den Frisiske Konge Radbodum, da han saae at han ei kunde

(1) Opera C. 9. p. 1437.

Ungvinus. omvende ham, og begav sig derpaa til de grummeste Danske Folk, for at prædike Evangelium, hvor da, som der siges, regierede Ungendus, en Mand, grummere end noget vildt Dyr, og haardere end nogen Steen, men som dog, efter Guds Villie, begegnede den Guds Mand vel. Men da han mærkede, at han var forhærdet i sine Sæder, hengivet til Afguderie, og at der var intet Haab til Forbedring hos ham, saa hastede han at vende tilbage til det Frankiske Rige, og førte med sig 30 Børn af bemælde te Rige. Dette bringer mig paa den Tanke, at S. Sebald haver været deriblant, og om ikke just en Søn af Kongen selv, saa dog af en anden Dansk Mand, thi Tiden passer sig. Alcuinus bruger ellers her Ordet patria for regio, ligesom Geographus af Ravenna, hvilket kan tiene til at opdage Tiden, naar denne sidste har levet. At dette maae have tildraget sig omtrent 710, kan sluttes deraf, at Alcuinus fortæller, at den Frankiske Hertug Pipinus døde efter Willibrordi Tilbagekomst fra Danmark til Frankerige, og af andre Skribentere er det klart, at Pipinus døde 714. Nærheden af Ungendi Land ved Frisernes giør det og troligt, at Ungendus haver i det mindste regieret i Jylland. Udi Willebrordi vita metrica C. 7. P. 454 tales om Danske Konger paa den Tid. Torfæus (2) vil at Sorle, Haldan og Hogni have levet i Begyndelsen af det 6 Sæculo, og kan ellers ikke finde sig i, at Saurla Thattr lader dem leve kort efter Frode Fredegode, hvorved det undrer mig, at det ei er faldet ham ind, at denne Frode har maaskee været den 6 af det Navn. Halfdan Eistenson holder han (3) og for at have levet sidst i det 7 Sæculo med Sigmund Sigurd Fofnisbanes Fader.

Thun-

(2) H. N. t. 1. p. 290 — 292.
(3) Ib. p. 296.

Thunman i Geschichte der Nordischen Völker gior Hogni, Ungvin, Ungendus, Ongendus til een Person og Konge i Jylland ved Aar 699, og siger at han havde Dotteren til ægte af den sidste Reid-Gothiske Konge Heidric, hvis Søn Hiorvard flyede til Danmark. Og altsaa haver han alerede havt de Tanker, som jeg og engang haver havt, og som omtrent blive rigtige. Ungvinus.

Bucelinus i Menologio P. 577 antegner ved den 20 Augusti S. Sebaldi depositio i Nürnberg. Han fortæller ligesom alle de andre, at han var en Søn af Kongen i Danmark, og af hans Fader og Moder ved mange Bønner erholdt (uden Tvil have Munkene anseet dem for Christne). Men han foragtede Riget og Ægteskab med den Frankiske Konges Dotter, begav sig i en Ork efter S. Benedicti Exempel, og der plagede sig i 15 Aar med stærk Faste. Reiste derpaa til Rom, og fik Frihed af Paven, at prædike for Hedningerne. I den Forretning opholdt han sig først ved Regensborg, og siden i Nürnberg, og omvendte mange. Tilsidst blev han Munk i S. Martini, siden kaldet S. Ægidii Kloster. Han døde paa en naturlig Maade, giorde mange Mirakler, og blev fieret af Nürnbergerne, indtil de forlode den Catholske Religion. Til Beviis anføres den Nürnbergske Kronike, Bucelini egne Tydsklands, og Benedictiner Ordenens Annaler, Raderus og Cratepolius, af hvilke den sidste levede ved Enden af det 16 Sæculo, og den næst sidste døde 1634. Raderus siger i Bavaria Sancta T. 2. P. 55—62, at nogle giort ham til en Dansk, andre til en Irrer eller Skoter, (og saa maatte vi arme Danske jo miste denne Helgen). Han levede omtrent 740, men Conrad Celtes, (som døde 1508), sætter han efter Carl den Store. De giore ham næsten alle til at have været af

Vngrinus. kongeligt Blod, men hans Forældre navngive de ei. Raderus mener, at han ei kan have været dansk, siden Danmark først længe efter blev Christen, (men heri kan det være nok, at nogle Danske vare forhen Christne). Fra Vuggen af var han Christen, og havde Bryllup med en Christen Konge-Dotter, men Bryllups Natten forlod han hende med hendes gode Villie, (har hun ei været Hedning, og han med fra det første, og de ei ere blevne til Christne alene ved Munkens Fabler, saa maae han snarere have været en Irlænder, end en Dansk). Han skal have studeret i Paris. Fra sin Brud begav han sig til Italien, og kom der i Kiendskab med den Engelske Kong Richard, og hans Sønner Wilibald og Wunibald. (Da nu den første er fød 705, og død 781, saa kan Sebald efter Tiden gierne have været en af de 30 Danske Drenge, som Willibrod førte bort med sig, og bliver det, da Willibrod havde Samfund med de Frankiske Konger, ei utroligt, at Sebald haver siden studeret i Paris; Og da Richard aldeles ei har været Konge, saa sees heraf, hvor tilbøyelige Munkene have været, at give deres Helgene en fornem Herkomst). Derefter fortæller han om ham, ligesom Bucelinus, undtagen at han efter nogles Beretning skal være død i den Skov, han opholdt sig i. Han døde den 19 Augusti, og blev af Pave Martino 5, (som døde 1431) sat iblant Helgene. Derpaa anføres til Bekræftelse et Stæd af Hartmanni Schedels Kronike, (som er første gang trykt til Nürnberg 1493, og er uden Tvil den Nürnbergske Kronike, Bucelinus forhen anførte), hvorudi fortælles det forhen anførte af Bucelino. Tilsidst anføres et langt Sapphisk Vers om hans Levnet af Celtes, og et andet Vers af Eobano Hesso over den prægtige Grav, som i Nürnberg blev opreist over ham 1519. Da hans Historie er mænget med Fabler,

Fabler, Urigtigheder og Modsigelser, saa er jeg vis paa, at mange af de nyere strænge, Critici ville nægte ham reent at have levet; Thi hertil ere de meget færdige, og er det ogsaa langt lettere, end med Møye at opsøge og foreene gamle Ting; Til Lykke at vi have et meget gammelt Vidne, at han dog haver været til, ja levet i Nürnberg, og fra gamle Tider bleven anseet for en stor Helgen. Lambert af Aschaffenborg, en af Middelalderens beste Skribenter, som slutter sin Historie med Aar 1077, ved hvilken Tid han levede, skriver i Pistorii Script. Germ. T. 1. P. 189 ved Aar 1072, at da var S. Sebald i Nürnberg hans Hukommelse berømmelig og navnkundig udi Frankerige, og bleve mange hiulpne til deres Helbred, som begave sig did. Altsaa er der endog noget sandt i Legender, og ligesaa rimeligt er det, at der og ofte er i de meest urimelige Romaner og Islandske Sögur, thi Løgn haver som oftest nogen Sandhed til Grund. Blainville i hans Italienske Reise T. 1. P. 223, efter den tydske Version, vidner, at Domkirken i Nürnberg er opkaldet efter S. Sebald, og at hans Grav sees der af Metal, paa hvilken Vaabnerne af Danmark og Frankerige ere malede, (man erindre sig vel, at denne Grav er først oprettet 1519). Han mener at han selv har bygget Kirken, og at det er skeet i Midten af det 12 Sæculo. Kirken kan være bygt da, men S. Sebald har levet længe tilforn. Blainville har reist Aar 1705 og derefter. En masqueret Catholik haver i et Brev til den bekiendte Historicus Falckenstein, trykt 1735 f, giort Tildragelsen af S. Sebald, og i sær hans Mirakler latterlig, under Navn at forsvare dem, i Anledning deraf at bemeldte Falckenstein havde i sine Nordgauische Alterthümer T. 1. P. 249 — 259 paastaaet, at S. Sebald har kun været en from Mand, der har opholdt sig i Egnen af Nürnberg, men i langt

Ungvinus

Ungvinus. senere Tider, end foregives. Her berettes at Luther haver holdt Sebald for en Bonde, og skrevet hans Navn Seewalt, hvilket skal betyde en der bestyrer Oeconomien uden for Huset. Wagenseil haver i Commentatione de civitate Noribergensi beskrevet hans Levnet, og deri meldet, at han blev sendt til Paris, for at studere, da han var 15 Aar, og at han skulde have den Franske Konge Dagoberti Dotter, og siden beskrevet ham ligesom i det foregaaende, men henført hans Død enten til 801, 901 eller 1070 (da man dog af Lamberti forhen anførte Fortælling kan see, at han maae have levet længe for Lamberti Tid). Udi Martini 5 Canonisations-Bulle staaer, at S. Sebald var af den Danske Konge-Slægt, (altsaa har han allerede paa de Tider bleven udi Nürnberg holdt derfor, og at Dagobert nævnes, kan bringe en til at troe, at han har været i Paris, da Dagobert 3 regierede, som døde 715, og dette kommer ogsaa overeens dermed, at han skal have været i Rom da Pave Gregorius 2 regierede, som var fra 714 til 731). Naar Falckenstein havde overveyet alt dette, og tilligemed kiendt det Sted i Willebrordi Vita, saa havde han ei saa paastaaetig nægtet, at Sebald havde været en Dansk, eller udtydet Lamberti Ord saaledes, at Sebald skulde have levet kort for 1072, hvilket han og søger at bestyrke derved, at i Chronico Augustensi staaer ved Aar 1070 P. 349 i Freheri Script. Germ. T. 1: In Nürnberg Sebaldus primum miraculis rutilat, thi fordi han da først blev bekiendt ved Mirakler, er det ikke sagt, at han just har levet paa den Tid; Desuden er dette taget af Lamberto, thi endskiønt det Stykke vi have i Trykken af denne Kronike slutter med 1104, saa er den dog efter al Anseende skrevet i langt senere Tider. Wagenseil i Noriberga anmærker P. 34 efter Moller, at der have været adskillige Konger i Danmark af det Navn Sivald, som fra

meget

meget ligner Sebald. P. 35—37 indfører han den heele Pave Martini Canonisations-Bulle af S. Sebald. P. 37 vidner han, at der varè i hans Tid endda 2 meget store Pergaments-Codices forvarede i S. Sebaldi Kirke i Nürnberg, skrevne med meget store Bogstaver, og indfattede i Kobber-Bind, og havde de forhen været med Jern-Kiæder hæftede til hans Grav. Han fører endog disse Skrifter heel og holden an lige til P. 34. De ere paa Tydsk, men Sproget er ikke ældre end at de kunne være fra det 15 Sæculo. I dem siges med tørre Ord, at hans Fader, den Danske Konge, var en from, gudfrygtig Herre, da Leo og Constantinus vare Keisere, og Pipinus og Carolus Konger i Frankerige (hvilket efter min Hypothese bliver noget for seent). Sebaldi Kone udgives for en Fransk Græves Dotter. For Resten indeholde de fornemmeligen Eventyrer om hans Mirakler. P. 45 berettes af tvende skrevne Kroniker hvorledes S. Sebaldi Hoved blev baaret i Procession Aar 1414 ved Keiser Sigismundi Ankomst til Nürnberg, og atter ved Keyser Maximiliani I. P. 426 indføres Eobani Hessi Latinske Vers over S. Sebald, tilligemed hans heele Poema til Nürnbergs Ære. Ungvinus.

Lagerbring i Sv. Hist. T. I. P. 501 vil, at Ougendus hos Willibrordum er samme Navn som Hagen, og at han haver været en Folkis-Konge i Danmark, eller og i de Lande, som fonden for grændsede til det (Saxen eller Holsteen) eller og maaskee Sigurd Ring, som og kaldtes Hagen. Dog da dette sidste er alene skeet ved en Vildfarelse, saa kan han ikke have været ham. Udi Actis Sanctorum for Augusti Maaned Tom. 3. P. 762—775 handles udførligen om denne S. Sebald; Der anføres P. 762 af Martyrologio Lubeco-Coloniensi, at han var en Søn af Kongen

Ungvinus. gen i Dacia; men i en gammel Messe om ham, som Udgiverne ansee for at være bleven brugt i Nürnberg, siges han at være fød af Frankerne. P. 763. Pave Martini 5 Canonisations-Bulle findes allerede trykt i Christiani Erdtmanni Norimberga, som han udgav 1629; P. 766 undersøge de hans Fæderneland og Levetid; om det første ere de meget uvisse, alene de nægte aldeles at han har været fra Dannemark, fordi det ikke da var christnet (men det er ei faldet disse lærde Mænd ind hvad jeg forhen haver anført om Willibrordo); og hans Levetid sætte de i det 8 Sæculo. P. 769 begynde Acta S. Sebaldi,, skrevne af en Ubekiendt, og uvis naar (men Stilen røber dem, at de ere temmelig nye), tilsendte Jesuiterne i Antwerpen Aar 1638 ved Johan Gamans af deres Orden, og fundne i et Cartheuser-Kloster i Østerrige. Der siges, at Sebald var 15 Aar da han blev sendt til Paris, (og som han uden Tvil er nogle Aar forhen bleven døbt af Willibrordo, saa passer det sig vel nok paa hvad der siges i Willibrordi vita, at han førte unge Drenge med sig fra Danmark). Marcellinus i Willebrordi vita hos Le Cointe i Annal. eccl. Franciæ T. 4. P. 353 beskriver Willibrordi og Suiberti Prædiken saaledes: Non Solum per Frisiam prædicaverunt & Thuringiam, (hvorved Le Cointe forstaaer Tongria ved Maas-Strømmen). Sed & usqve in Daniam prædicando, populum multum, purgatum a barbarica gentilitatis idololatria, orthodoxæ junxerunt fidei. P. 387 sætter Le Cointe deres Tilbagekomst fra denne Reise, og Synodet i Utrecht ved Aar 702.

Saxo P. 125 vil, at Haldan har testamenteret Riget til Ungvin; i hvilket Fald Ungvin uden Tvil bliver Ani, af den Ynglingske Slægt, i Sverrige. Siden skal Ungvin være bleven slaget

get af Regnald; Og dette tænker jeg at vedkomme Ongendus eller Hogni, Konge i Jylland, en Søn uden Tvil af Halfdan 3 i Sieland. Dog er det ilde, at da man maae henføre den næste Sivald til langt ældre Tider, at derefter tales om denne Regnald. Men i saa Fald maae man antage, at der have været tvende Regnald. N. 8 udgiver Ungu, som skal være Ungvin, for at have været Haldans Søn; hvilket vel vedkommer Hogni. N. 9 giør Ingi til Haldans Søn, hvilket vel baade sigter til Hogni, og til Ani, som maaskee Haldan har antaget i Søns Stæd. Den første Rune-Liste sætter Hithing hin Hövesxe, Frodes Søn efter Haldan, og giver ham Hilda til Dronning; Asmund og derpaa Hidins Søn, og saa Ungvin Hildurs Søn. Dette troer jeg noget nær at være rigtig; Og at disse Konger have havt smaae Riger i Jylland, alene, at man, for Chronologiens skyld, antager, at Ungvin har været Asmunds Søn, og at Ungvin da er Ongendus. Den 2 Rune-Liste forbigaaer Ungvin reent, for saa vidt rigtig nok, at han ei var Konge i Leyre. Da Petrus Olai P. 97 giør Ungvin til Haldans Consobrinus, saa er det klart, at han haver anseet ham for en Søn af den Gothiske Kong Carl. Maaskee Haldan 1 har testamenteret Sverrige til ham, og at Ani har overvundet ham. Efter andre, siger Petrus Olai, kaldtes han Hugno, og var Haraldi Broder; (Altsaa Haldani Broder, hvorved maae forstaaes Haldan 3 i Sieland). Ericus Pomeranus P. 154 giør ogsaa Hugni til en Broder af Haldan. Og vel muligt at han har havt saadan Broder, som har regieret et Stæd i Sieland, thi herved maae da forstaaes den Sielandske Haldan 3. Vel muligt ogsaa at denne Hugni kan have været Fader til en Sivald, som og har regieret der, og maaskee stridet med Regnald; Men denne tør man ei siden give Sigar til Søn. Ungvinus.

Ungvinus. Cornerus Col. 480 kalder ham Hugni, siger, at han vanslægtede fra sine Fædre, og var hverken tapper eller lykkelig. J. Magnus L. 5. C. 22. P. 221. C. 24. P. 225. L. 7. C. 1 og 2. P. 266—268 kalder ham Ungvinus, Euginus og Uginus, og lader ham regiere i Danmark, Sverrige og Gotland, og sætte Livet til i Sverrige mod Regnald. Fortæller ogsaa endeel andet om ham, som man paa hans blotte Udsigende ei tør følge. N. 16 lader Ungvin Gothæ Konge følge paa Haldan; Men andre sige, bliver den ved, at Hithin Hövesκe Froths Søn regierede efter Haldan, Gildæ (skal være Hilda), var hans Dronning. Efter ham hans Søn Asmund, som blev dræbt, (hvilket passer sig vel paa den Norske Asmund Halfs Sviger-Fader), og derpaa regierede en Ungvin. En Sivard skal have dræbt Ungvin, derpaa være bleven Konge, og have hævnet sin Fader. Er Saxo ikke her skiødesløs udskrevet, saa have vi her en Sivard, som var Asmunds Søn. Mærkeligt er det, at Sigmund, som jeg paa en vis Maade anseer for Sivard, og var Fader til Sigar, er i Fundinn Noregs P. 11 gift med en Hilda, saa at der i denne Linie haver dog været en Hilda Dronning. N. 17 følger samme Orden, undtagen den giør Ungvin til Hithins Søn. N. 18 giver Hithin Tilnavn af hin önsκæ; og lader Siworth dræbe Ungwin, derpaa blive Konge, og hævne sin Fader. M. Matthiæ P. 37 udlegger retteligen hin Hövisκe ved Modestus; Om Ungvin formoder han P. 38, at han har været Hithini Søn, af hvilken Mening han og finder at nogle have været. Ved det Saxo P. 124 siger, at Ungvin var Gothernes Konge, og P. 127 taler om den Gothiske Kong Syvard, saa har dette bragt Lyschander P. 159 paa den Tanke, at Siuard var Ungvins Søn. Messenius T. 1. P. 39 udgiver Ungvin for Haldani Broders Haralds Søn.

Den

Den bekiendte Christiern Pedersen, Canik i Lund, som var den første der besorgede Saxo, udgivet paa Latin, haver paa Dansk efter Kong Christian 2 Befaling udgivet S. Sebaldi Levnet, hvilket, hvorvel det ikkun er en Oversættelse af Sebaldi latinske Legende, jeg dog her vil meddele for det smukke Sprogs skyld fra de Tider. Jeg haver fundet det iblant salig Etats-Raad Langebecs Papirer, og var Titlen skrevet med hans egen Haand. Ungvinus.

35. S. SEBALDI Krønike.

En Edelige Hogbaarne Forste Her Christian Danmarkis Konge 2c. Befoel mig oc at skrive den hellige Herres Sti. Sebaldi Kronnicke her i samme Bog, thi at hand var en indfødder dansk Kong-Søn her i Riget, fordi bor hannem ick helder lenger at blive forglemder y samme Kronicke, denne hellige Herres Sti. Sebaldi Fader, Kongen af Danmark og hans edelige Moder Dronningen de levede ganske gudelige tilsamen i Egteskaff i mange Aar foruden Foster, thi baade di den Alsommegtigste Gud at hand vilde unde dem eth Barn til hobe som kunde arffue og regere Land og Rige effter dem. Dronningen blev svarlig siugelig dereffter, og fodde den hellige Herre til Verden, der han var christned, da lovede hans Fader oc Moder Gud Alsommegtigste, at di ville siden leffue tilsammen y Kydskhed alle deres Dage, der effter, der den hellige Herre var paa sit siuvende Aar, da fik hans Fader hannem en Skolmestere, som hannem skulle lære Latine, der hand var paa sit femtende Aar oc kunde forstande og tale

St. Sebald. tale Latine, da sende hans Fader hannem til Pariis y Frankerige at lære der boglig Konster, der blev hand siden saa lerige, til han var en mægtig Viss, Klock, oc gandske velforfarne baade y Kirke-Lou oc Keyser-Lou, oc samme leedes i den hellige Skrift, saa at alle forundrede storlige paa hans store Visdom och Visked, det han havde der studeret effter sin Vilge, da for han hiem til Danmarch igien, der hand havde været her nogen Stund hiemme i Riget, da flyde hans Fader hannem et megtig Giftermaal oc gaff hannem en edelig deilig Jomfru, som var fod i Frankerige af megtigt høybyrdeligt Konge-Blod, den første deris Bryllups-Nat, som de vaar kommen i Seng tilsammen, da sagde hand til hende: Min allerkiæreste unge Brud, som est fod af edeligt Konge-Blod, ieg ved tilvisse, at du est klar Jomfru, baade for Gud og Verden, saa er og ieg desligeste paa mit Legems Vegne, er det din Vilge, som det er min, da vil vi leve tilsammen y Kydskhed og Jomfrudom Gud til Lov oc Ære, thi at endog at Egteskab er Gud megit taknemmelig, da er det Gud alsigevel meget mere taknemmeligt, at man lever tilhobe y Kydskhed oc Jomfrudom, denne Verdens Glæde oc Vellost er oc ganske staket oc svarlig forfengelig, fordi er det os nyttigt at vi tenker paa den euige Glæde, som er y Himmerige, og aldrig fanger Ende, Jomfruen svarede, min allerkiæreste Herre oc Hosbonde, jeg vil det gandske gierne giøre, oc holde det baade af Hu oc Hierte, strax derefter fik han saa i Sinde af den værdig Hellig Aands Indskydelse, at hand vilde give sig vd i en villende Skou, paa det at han kunde der fange dis ydermere Aarsage til at tiene den alsommegtigste Gud baade Nat og Dag. Saa bod han sin Brud at hun vilde bede got for hannem til Gud, oc sagde at hand vilde oc saa giore for hende, saa lenge

hand

St. Sebald.

hand levede. Saa gik hand hiemelig bort fra alt det hand havde, og gav sig ind i en stor villende Skov oc Ørcken, som ingen Mennesker ner bode, der lette hand sig en Hule op i en haard Stenhald, der lagde hand sig ned paa sine bare Knæ och tiente den alsommægtigste Gud baade Nat oc Dag, han blev der siden i samme Ørcken i femten Aar til lige, og tvingede sit arme Legeme met Hunger og Torst, Frost oc Kuld oc anden streng Lefned, at han var omsiger saa vansmegtig og mager, at hand kunde neppelige gange eller stande, hand lod baade snee oc regne paa sig, oc gik nogen vd y heet Soelskin om Sommeren, at Sylen brænde hans Legeme, at Huden revnede paa al hans Krop, han aad ikke andet end Urter, og raaden Slaane-Hafsuen og Hyben, og andet saadant Frugt som voxte y Skoven, hand drak ikke heller andet end Vand, oc en neppelig saa meget som hand kunde slyke sin Torst med, hand gik altid vlden oc barfotter baade i Frost oc Kuld, Regen oc Snee, naar han fik nogen legemlig Begiering, eller ond Indskydelse til Ukydskhed, da forde hand sig af sine Klæder oc rev sin Krop paa Hvase-Torne, oc hudstrog sig selv med Hvasse Lime, der han havde huldet saadant svar oc streng Heremite-Lefned ved sit arme Legeme i samme Skou i femten Aar til lige, da skiod Gud hannem i Sinde, at hand skulde fare ud i Verden igien oc lerde andre fattige syndige Menniske den rette Vei til Himmerige, saa foer han forst til Rom, oc tiente der Gud oc hans verdige Helgen baade af Hu oc Hierte, der hand havde der været nogen Stund, da saage di andre gode Menniske hans store Gudelighed og Hellighed, oc formercte vel at han var en megtig vis lærdev Mand i den hellige Skrift, der Paven, som da hed Gregorius, oc var den anden af det Nafn, havde oc sielff forfared i Sandhed, at hand var saa gudelig

St. Sebald. lig oc hellig Mand, da sende han hannem til Lumbardien, Switsen oc Overland oc andenstedts deromkring, oc befoel hannem, at hand skulle der prædike oc lere den meenige Almue den hellige christelige Tro, hand giorde ocsaa oc gik altid vlden oc barfotter baade Vinter oc Sommer, hand giorde oc mange store Jertegen for Almuen, hvor han prædikede oc vende mange oc utallige Mennesker til den hellig christelige Tro, som hand gik en Dag i en megtig stor vildende Skou, da komme Sanctus Villebaldus og hans Broder Sanctus Vnnbaldus oc Sanctus Dionisius til hannem oc talede lenge med hannem om mange gudelige oc hellige Stykke, som Gud tilhore, omsidder begyndte dem fast at hungre, saa spurde de hannem ad, om hand havde ingen Mad at give dem, han svarte nej haver ieg ikke kere Brodre, men vi ville snart fange gode Raad næst Guds Hielp. Saa gik han et Steenkast bort fra dem y Skoven, oc bad ydmygelige til Gud, at hand ville sende hannem nogit til Hielp, som hand kunde give di hellige Mend at slocke deris Hunger oc Torst med, saa kom strax Guds Engil af Himmerige, og forde hannem et deiligt hvidt Brod, deraf gav hand dennem at æde, oc di bleve alle vel mette deraf, siden gik han ind i Lumbardien oc lerede Almuen den hellige Tro, der hand havde der været nogen Stund, da gaf hand sig ut i en stor Skov hos en Sted, kallis Vincentia, oc did foer megen Almue efter hannem, at hore hans hellige Prædiken, der di udi Mediolan Stad oc andre flere af di Steder oc Byer, som der lage omkring, spurde hans hellige Lærdom og gudelig Lefned, da fore de did til hannem, at hore hans hellige Lærdomme oc Prædiken, der bleffue oc mange af dem 10 Dage tillige at hore hans hellige Ord, alligeuel at di havde hverken Mad eller Drikke med dem. Der han det fornam, da frygtede han at di skulle van-

Aansknegtis af Hunger paa Vegn, naar di ville fare hiem fra hannem igen, thi bad hand til Gud at han ville giffue hannem Raad til at hielpe dem met i deris Hunger, saa hand fik strax Hielp oc gav dem allesammen nok at æde; ligeruis som vor Herre giorde for selv i Ørcken ved den store Almue, som der horde hans Prædiken, ieg finder ikke beskrevet, hvad det var som Sanct Sebaldus gav denne Almue at æde, men Vandet vende han siden om til god Viin, oc gav dem alle nock at drikke til med for de fore fra hannem. Siden gik denne hellige Herre bort til Tydsland, der han kom til den Flod, som kallis Danubius, som hand skulle da endelige over, om hand ville der ind i Landet, der vaar der hverken Skib, Bod eller Ege, som han kunde komme over paa. Saa kom Guds Engel til hannem oc bad hannem brede sin Kiortel paa Vandet, oc sette sig derpaa, oc sate saa over, hand giorde ocsaa oc kom vel til Landtz, der vende han mange Mennisker om fra deres Vantro, oc kiende dem den rette Vej til Himmerige. Som han stod en Dag og prædikede, da kom der en Kettere oc sagde, at hans Lærdom var falsk, saa bad Sanct Sebaldus til Gud, at han ville beuise med noget sant Jertegen for alle deris Øine, at det ikke saa vaarde, sack sanck samme Kettere strax ned i Jorden op til sin Hals, oc begynte at raabe til hannem, oc sagde, o du Guds hellige Tienere beed for mig til hannem, at ieg ikke sunker ned i Helvede, ieg vil tro fulkommelige paa hannem i alle mine Dage her effter oc giore Pligt oc Bood for mine Synder. Saa bad St. Sebaldus fore hannem, oc han kom strax op af Jorden igien. Alle de Mennisker som der vare hos, de vende dem strax om til den hellige Tro, der di saage dette store Jertegn. Siden foer St. Sebaldus til Norenberg Stad oc lerde Almuen den hellige Tro, der han havde der været

St. Sebald.

nogen

St. Sebald. nogen Stund, da gav han sig ud igien i Ørcken, at hand der ville strengelige leve i Herremite-Levned, omsider blev der svar Kuld om Jule Tide, oc hand havde Koldesiugen til med, thi gik hand ind i Staden til en Vegeris, oc bad at vilde lade giøre hannem lét Ild, som hand kunde varme sig ved, hand svarede, ieg haver ingen Ved, saa bad St. Sebald hans Hustrue, at hun vilde bede Hosbonden at motte fange nogen Ild, hun giorde ocsaa, men det hialp hende intet, da sagde St. Sebaldus til Hustruen igien, ganger ud oc tager mig eders Skiød ful af Husegler af Tagene oc ligger paa Ilden, hun giorde ocsaa, oc de begyndte strax deiligen at brende som tøre Stikker, da hun saae dette underlige Jertegn, da robte hun sin Hosbonde til sig, da fald hand strax paa Knæ for hannem, oc bad ydmygelige hannem, at hand ville forlade hannem sine Synder, hand giorde ocsaa oc bad at han ville gaae paa Marken oc kiøbe hannem nogin fersk Fisk, thi hand havde der stor Begiering til i hans Siugdom, hand svarede, ieg vil det giærne giøre, alligevel at ieg frygter, at ieg skal miste mit Helbrede derfore, thi at Borgemester oc Raad have strengelige forbudet under stor Pine, at ingen skal kiøbe nogen Fisk, forend di have kiøfte saa meget som di ville, der hand havde kiøbt samme Fisk, da grebe Stadtz Tiennere hannem, oc stunge baade hans Øgen af hannem, oc lagde dem hos Kaagen, da hand kom hiem igen, da spurde han hannem at, hvad hand skade, hand svarede, ieg haver mist baade mine Øgin for din skyld. St. Sebaldus ledde hannem did, som hans Øgen laa, oc tog dem baade oc satte dem i hans Hoved igen, oc giorde hannem strax karsk oc sund, oc lod hannem gange bort igen, oc kiøbe sig Fisk, hand giorde ocsaa, der hand kom did, da sagde di alle til hannem, miste du ey her dine Øgen nu i Sted y denne samme Time, hvo

gav

gav dig din Syn igen, hand svarede, det giorde den hellige Herre St. Sebaldus, vor Prædike-Fader. Saa takkede de alle og love-de Gud fore det store Jertegn, siden gik St. Sebaldus hver Dag ud i Skoven, i hvor siug han var. En Dag kommer en fattig Bonde sydy Skoven til hannem, oc kierde at hand havde mist baade sine Oxen, som hand skulde pløge sin Ager med, hand svarede, du fanger vel igen, Bonden begyndte at græde, oc sagde, ieg haver lenge nock leet effter dem, oc fand dem intet dis mere, hand svarede, du skal vesælig fange dem igen, den anden sagde, det er nu Nat, at ieg kand ikke see at leede efter dem. St. Sebaldus sagde, holt op din høgre Haand mod Himmelen, du skalt vel see, hand giorde oc saa, oc der gik strax en stor Lue oc Ild af hans Fingre, saa kunde han vel see allevegne omkring sig i Skoven oc andensteds, hvor hand vilde gange, hand bren-de sig ikke alligeuel paa sine Fingre, men hand lette met det sam-me Skind oc fand sine Oxen oc kom hiem met dem til sit for Dag, denne hellige Herre saae ofte vor Herris klare Ansigt igennem Himlen, men hand laae i Orcken, oc deraf fik han stor Veder-qvegelse, bode til sin Siæl og Legeme. Der hand fornam at vor Herre vilde kalle hannem her af Verden, da sagde hand til de gode Mennisker, som komme til hannem i Skoven, at lære Guds Bud ad oc Vilge af hannem. Naar ieg er død, da legger mit Legeme paa en Vogn, oc spender to vilde Oxen for hannem, som aldrig haver draget tilforn, oc lader dem drage mit Legeme, huort de ville, hvor de bliffue siden standendis dermet, der mue i da begraffue mig, siden lærde hand dem mange gode Lærdomme, oc bad dem blive stadige i den hellige Tro, oc befoel saa Gud Al-sommegtigste sin Siæl i Vold oc døde. Der komme strax Guds Engle oc forde hende op i Himmerige, som hun skal have

St. Sebald.

St. Sebald. evindelig Glæde, der komme strax mange ysselige ville Diur, baade Oxer oc Tiure oc andre Creature, oc toge hans hellige Legeme gandske sagtmodige oc deilige op fra Jorden, oc baare den erlige ind i Nörenberg Stad, oc lagde der ydmygelige mit paa Marked, oc lobe strax vilde oc galne vdy Skoven igen, som di vare fore, der de i Staden saae dette underlige Jertegn, som den alsommegtigste Gud havde giort met hans dode Legeme, da kunde de alle vel befinde, at det var hans benedide Vilge, at hand skulle der begraffuis, thi lode di strax begynde at giore oc mure en deilig Kirke der over hans Legeme, oc udvalde hannem strax til deris besynderlige Patrone. Vor Herre giorde der oc strax mange store Jertegn med Halt oc Blinde, Siuge oc Lamme, oc gior endnu saa daglige met alle som kalle paa hannem, af hvilke Jertegn ieg vil her skriffue 2 eller 3, oc dermed ende hans Kronnike. Som denne hellige Herres Legeme laa der saa oven Jorde, for en det blev begraffuit, da kom der en fribaarn Mand oc drog hannem y hans Skeg, oc sagde, o du gamle graae Skegge, hvor mange haver du bedraget i dine Dage met dine falske Lærdomme. Dette hellige Legeme bar op sin hoire Haand, oc slog hannem i hans Pande saa hart, at hans ene Oge falt af hans Hoffuit derved ned paa Jorden. Saa raabede den usle Stympere gantske saare, oc bad di vilde bede for hannem til Gud, at han motte fange sit Oge igen, de fulle strax paa Knæ oc hand disligest, oc baade ydmygelige til denne hellige Herre, at hand maatte fange sit Syn igen, da ville de gierne hedre oc ære hannem for en god Patrone, oc samme Mand skulle giore Pligt oc Bood derfore mod hannem oc Gud, at havde saa fortaled hannem. Den hellige Herre horde deres Bon, oc tog hans Oge op af Jorden met sin dode Haand, oc satte det y hans Hoffuit igen,

oc

oc han blev strax karsk og sund igen, der di ypperste oc den meenige Almue horde oc saage dette oc andre flere store Jertegn, som den hellige Mand giorde der i Steden, da hulle di hans Dag gantske hellig met stor Hogtid, oc giore endnu saa paa denne Dag, Item et andet Jertegn. St. Sebald.

Der boede en fribaarne Qvinde y en Stad, kallis Erlbach, oc hun flytte siden til Norrenborg at bo, der Sti. Sebaldus Dag kom, da lod hun sine Tieneste folk arbeide, som de giorde forre, men hun bode y den anden Stad, der hendis Nabo det soge oc horde, da straffede di hende derforre oc baade at hun skulde holde helligt samme Dag Gud oc deris verdige Stadis Patrone til Ære, hun svarede, ieg var ikke van at holle helligt paa denne Dag, der som ieg bode forre, ikke vil ieg helder nu, saa blev hun straxsten blind, oc kunde intet see af Guds obenbare Hefn oc Vrede, hun begyndte strax at græde oc give sig, oc tocte sine Synder ilde at vere. Der hennis Naboe det horde, da bade de hende at hun skulle kalle paa den hellige Herre, deres Stads Patron, som hun fortorned havde med sine losagtige Ord oc daarlige Gierning. Hun giorde ocsaa oc lovede at faste hans Aften, oc holde hans Dag hellig, saa lenge hun levede i Verden, denne hellige Herre horde hennes Bon, oc hun fik strax sin Syn igen i samme Time.

Jeg vil nu ikke lenger here forlenge denne hellige Herris St. Sebaldi Kronnike met flere Jertegn, som den alsommegtigste Gud haver giort med mange Mennisker fore hans hellige Bon skyld: Men hvo som lyster at læse flere af dem, da skal hand dem finde i en Bog, som kallis Passionale Sanctorum hos hans Legende.

Syvald.

36. SYVALD.

Om denne og de følgende Konger er megen Tvil, om de nogensinde have regieret i Dannemark. Har Syvald været Fader til Sigar, som Saxo siger P. 126, saa kan Syvald ei have været en Søn af Ungvin, saafremt Hogni, Haldani 3 Søn, forstaaes ved Ungvin, thi udi Sigars Tid skal Hako og Hagbart have levet, hvilke man af Snorro P. 27—31 seer at maae have levet i Islændernes Frode 3 Tid; og imellem Frode 3 og Haldan 3 maae have rumt været 200 Aar. Heraf slutter jeg, at Syvald og Sigar maae have været i Frode 3 Tid Under-Konger i Sieland, hvilket bestyrkes derved, at Saxo lader P. 132 Sigar ei opholde sig i Lethra, men i en Bye, hvorhen man kunde komme paa Susa Aae, hvorved tydeligen sigtes til Sigersted; Altsaa har han regieret i Middel-Syssel. Under Sivald taler han P. 126 om et Feltslag udi Sieland mellem ham og Regnald, som havde dræbt hans Fader Unguin, udi hviken 40 Svenske Kiæmper vendte Ryg, og deriblant Sterkodder; herefter at dømme troer jeg, at dette Slag maae være skeet udi Halfdani 1 første Regierings-Tid. Schöning i sin Norske Historie P. 108 henfører ogsaa Sigar til samme Tid, og følgeligen maae hans Fader Sigvald have regieret kort forhen. Imidlertid antager dog Schöning P. 335 en Hakon, Hamundar Søn, som Konge i Dannemark efter Hrolf Krake; hvilken følgeligen haver levet i Haldani 3 Tid. Da nu og Saxo fortæller, at hans Haco døde i Irland, hvorimod Snorro vidner P. 29, at Haco døde i Sverrige, saa synes det at Saxo atter har blandet mere end een Haco sammen. Udi

Oluf

Oluf Tryggesöns Saga P. 51. Deel 2 tales om en Hacon, som var Broder til Hogni (det er Ungvin). Denne Hacon kan vel og have forvirret Saxo, og om bemeldte Hacon er det vel at der tales i den utrykte Edda i Gudrunar Harmur, Strophe 13, som Konge i Dannemark, allerhelst der og Strophe 16 tales om Sigar og Siggeir, hvilke Schöning P. 205 mener at kunne have levet i Begyndelsen af det 8 Sæculo, hvilket trefligen passer sig med Haldani 3 Døds-Aar 683. Herefter bliver dette altsaa at indrette. Hogni er Ungvinus, og bleven dræbt af Regnald omtrent 713. Da Saxo kalder ham Gothernes Konge, og udi Willibrordi Vita tales P. 1437 om en Dansk Konge Ungendus, som hindrede den hellige Willebrordum fra at begive sig fra Friserne til de Danske for at prædike Evangelium, saa er det ei urimeligt at Saxo haver kaldet Jyderne Gother, og maaskee har Hogni regieret et Sted i Sønder-Jylland for sin Faders Død. Hvo veed og om ei Ingiallds Linie har, foruden Derne, ogsaa regieret over Jylland, i det mindste nogle af dem, allerheldst man ellers ei haver synderlig Underretning om Konger i Jylland fra den Tid. Maaskee og Hogni kun har været en antaget Søn af Halfdan, og at hans virkelige Fader eller og Far-Fader har hedet Carl. Denne Tanke bestyrkes derved, at Saxo siger, at Halfdan testamenterte Riget til Ungvin, fordi han havde ingen Børn, hvilket sidste er dog urigtigt, saasom Hrærec og Helgo vare hans virkelige Sønner, og Hacon ogsaa, som det synes; Saa og ved det at Fortegnelserne giøre Ungvin snart til Haldans Søn, snart Broder og snart Sødskende-Barn. Vel synes det meget underligt, at Haldan, naar han selv havde Børn, skulde have taget en fremmed, hvorvel beslægtet, an til Søn; Men hertil kan have været mange Aarsager, som det er os nu umueligt at giætte.

Syvald.

Det

Syvald. Det nær Slægtskab, Attraae at bestyrke sit Rige, og at forene Jylland med det, kunne dog opgives som Aarsager hertil. Efter denne Hypothese gaaer det gierne an at antage, at Syvald har været en Søn af Hogni, og levet omtrent til 730, da den Sterkodder, som figtede imod ham, kan efter Tiden have været den sidste Sterk Odder; Lad nu Sigar, Syvalds Søn, have levet til 740, eller saa omtrent, og hans Søn Syvald synes kort efter at være død. Derpaa siger Saxo, at et Interregnum fulgte, at Haldan, Haraldi Fader, som dog skal være Far-Fader, levede, og sætter derpaa strax Harald Hyldetand. Naar man nu sammenligner Slægtregisterne, saa finder man, at alle disse smaae Konger have levet under Ivar Vidfadme og Harald Hyldetand; følgeligen har Interregnum da virkeligen været, og Saxo kun fejlet deri, at han lader det først begynde efter den sidste Syvalds Død. Vore Konge-Fortegnelser ere eenige med Saxo deri, at giøre Sivald til en Søn af Ungvinus eller Hugni. Alene N. 9 og 10 sætte ham vel efter Ungvin, men sige ei hvo der var hans Fader, og N. 9 sætter først en Sewald, derpaa Siwald, og da først Sygar, men uden Tvil ere Sewald og Siwald den samme Person, eller og sigtes ved Sewald til S. Sebald, hvilket da blev en stor Styrke for den Mening, at Sevald var Ungvini eller Ungendi Søn. Efter Tiden kan han gierne have været en Søn af Ungvino, Hogni eller Ungendo, og maaskee bleven omvendt, da Willebrordus var inde i Dannemark. Ønskeligt havde det været, om der udi Willebrordi Vita havde været nævnet en Sebald. N. 16 og 18 kalde denne Sevald Siwardh og Siwarth, hvilket bestyrker Schönings Mening P. 384, at Saxo bruger allevegne Sivald for Sigurd. Heraf slutter jeg og, at Forfatterne af disse tvende Fortegnelser have hørt noget om, at Tildragelserne med

Sivald

Sivald og Sigar skulde være skeede i Norge, thi Sigurd er et Norsk Navn. Derimod tør jeg ei nægte, at Sivald haver været brugeligt i Dannemark, thi alle Fortegnelserne kalde denne Sivalds Sonne-Søn Sivald, og desuden synes det, at det Danske Sprog haver været fra Arilds Tid blødere end det Norske. N. 13 og 17 kalde denne Konge Suartbane, og sige, at Sigar var en Søn af Suarthe. Det er klart, at dette er kun et Tilnavn, og at det kun vil sige saa meget, at han dræbte en ved Navn Suarthe. Om Regnald forstaaes derved, skal jeg ei sige. Det Saxo fortæller P. 126, at Sterkodder tog Flugten for Syvald. ligner meget det, som fortælles i Norna Gests S. P. 16, at Sterkodder flydde for Sigurd Fofnisbane, og bliver Ligheden end større, naar man antager, at Sigurd og Sivald ere eet Navn. Da Sigurd Fofnisbanes Broder Helge var gift med Sigrun, en Dotter af Kong Hogne, saa kan dette let have ledet vore Skribenter i Vildfarelse, og til at tænke, at han havde været Fader eller Sviger-Fader til Sigurd eller Sivald. Men af Helge Qvide Hundingsbane synes det, at denne Hogni har regieret i Sieland udi Ringsted, og ei i Jylland, og altsaa kunde han ei være Ungendus. Dog herved maae vel erindres, at Torfæus har viist, at der have været tvende Sigurd Fofnisbane. Mærkeligt er det ogsaa, at Sigurd Fofnisbanes Fader hedde Sigmund efter Volsunga S., og Sigar, som dræbte Hagbarth, hans Fader hedte ogsaa Sigmund, efter Fundinn Noregs; og dette har forført Saxo, og bragt ham til at troe, at hans Sivald, som er Sigurd Fofnisbane, har været Fader til Sigar. Hvad nu Sigurd Fofnisbane angaaer, saa har han vel ikke regieret noget Sted i det egentlige Danmark, men han haver dog regieret over Danske eller med dem beslægtede i Groningen. Det er Skade, at man ikke veed Navnene paa nogen Syvald.

af

Syvald. af Gandalfs Sønner, thi ellers vilde nok en Regnald findes iblant dem. At just efter Saxo saa mange Svenske Kiæmper vendte Ryg, kan heel got foreenes med Sigurd Rings Tid, thi han regierede over Sverrige. Efter Saxo har Striden staaet i Sieland, men efter Norna Gests S. i Holsteen. Efter al Anseende har den sidste Ret. Dog kan maaskee Syvald, en Søn af Hogne, have stridet med Suarte i Sieland, og denne Suarte have dræbt hans Fader Hogni. At Saxo nævner en Hacon paa den Tid, kan gierne have Sted, naar man kun ikke tænker paa den navnkundige Hake i Sverrige. I Bravalla Slag var en berømt Hake med, og denne kan det have været. Torfæus i Norske Historie T. 1. P. 250 forklarer de Ord hos Saxo, at Starkather var iblant de tapperste Svenske, saaledes, at han da fulgte den Svenske Krigshær. Den Othar Saxo P. 125 og 126 omtaler, og giør til Ebbonis Søn, har maaskee været Søn af den Ebbo, som han P. 124 nævner. I Volsunga S. forekommer 2 Hogni. Den ene P. 22 og 25, og den troer jeg i Anledning af Helge Qvida Hundingsbane at have regieret i Sieland. Den 2 P. 25, en Søn af Grim, som vel ikke kaldes Konge, men derfore dog vel kan have været Konge paa et Sted i Svensk Gotland. I Volsunga S. kaldes han og Ingi, hvilket ligner det Navn Inge i en af vore Fortegnelser. Men da maae den Hændelse med Sygritha, Ungvini Dotter, høre til Haldan 3 i Sieland eller Skaane, og snarest maaskee til den sidste. Og da vide vi, at Othars Fader har været en Søerøver. I Henseende til Navnet Yngve, som alle Svenske Konger fører, mener Lagerbring i Monumentis T. 2. P. 257. Not. 19, at alle deres andre Navne, som Dyggve, Dag, Aun &c., ere blevne dem siden givne af Efterkommerne, da de gemeenligen bemærke en vis Egenskab eller

Hand-

Handling, som har været hos dem, og er forefaldet i deres Liv. Den Handel med Syritha og Othar, som Saxo fortæller, er maaskee skeet med en Dotter af Sigurd Ring, thi Sigurd Fofnisbanes Døttre hedde Aslaug og Svanhvide. Syvald.

N. 3 kalder ogsaa Siwald Siward. N. 11 lader ham reent ude, og vidst nok er det ogsaa, at om Sigurd Fofnisbane forstaaes ved ham, da haver han ikke regieret noget Sted i Danmark. Hvad Fofner angaaer, som Sigurd ihielslog, da kan jeg paa ingen Maade udfinde, hvo han egentligen haver været; men dog uden Tvil en riig og stridbar Kiæmpe inde i Tydskland. Af Sigmunds og Sigers Genealogie i Fundinn Noregs lader det, at de maae have levet i seenere Tider, saasom den er saa kort. Ericus Pomeranus P. 154 siger heel mærkeligen, at Hako ihielslog Sivald, thi dette passer sig paa Sigurd Fofnisbane, som blev dræbt af Hogne, hvilke tvende Navne den uden Tvil har blandet sammen. Cornerus Col. 480 lader og Sywar dræbes af Hako. Maaskee dette vedkommer den yngre Sigurd Fofnisbane. M. Matthiæ P. 38 giver Sivald Tilnavn af Børne-Sorrig (hvilket maae vel være i Henseende til hans Dotter), og kalder hende Gyritha; uden Tvil ved Uagtsomhed. Han mener og, at Sivald haver været gift med Suartha, hvilket han vel har giort ved Vildfarelse, taget af N. 13.

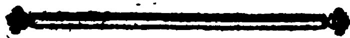
Schöning Tom. 1. P. 394 legger Giukungernes Rige paa nogle Øer ved Vester-Havet paa de Saxiske Kyster. P. 395. De gave Skat til de Danske Konger, men reve sig løs fra dem, efter at de havde nedlagt en Dansk Konge. See Volsunga S. C. 38. P. 77. Der, saavel som P. 404, viser Schöning, at der

 fattes

Syvald. fattes mange Ledder i Halfdan den Gamles Sønners Slægter, og at gemeenligen ikkun de første og sidste Ledder nævnes. Han mener og, at Volsungerne stamme fra denne Halfdan, men herpaa tviler jeg høyligen. P. 407. Da Ake skal have dræbt Heimer, som fostrede Sigurd Fofnisbanes unge Dotter Aslaug, saa kan dette have givet Anledning til, at nogle have ladet Sigurd selv dræbes af en Hakon.

I Arnæ N. 736, 4to, som er en Membran, siges i min Udskrift P. 5, at fra Fodurbruna (Paderborn) og til Meginzu Biorg (Maynz) ere 4 Dages Reise. Der imellem ligger den Thorp Herus, og en anden heder Kiliandur, og der ere Gnipa Hede, hvor Sigurdur slog Fofner. Da nu dette bør søges i Hessen, saa troer jeg ikke at derved forstaaes den sidste Sigurd i Grøningen, men snarere den Franske Kong Sigebert, og bliver da maaskee Fofner en Avarisk Anfører. Da vore Fædre have saa ilde lemlæstet fremmede Navne, saa bliver det vanskeligt at finde disse Stæder igien; Dog efter Navnet at dømme, og efter Beliggenheden, saa bliver Herus maaskee Herborn, hvilken ligger ved Floden Dill i Nassau Dillenburg; og hvis sidste Stavelse Born ɔ: Brønd, Kilde, er maaskee et Tillæg af senere Tider. Men Kiliander og Gnipa Hede kan ieg ikke finde. En anden bliver maaskee lykkeligere.

37. SIGAR.

37. SIGAR.

Sigar.

Udi hans Tid har uden Tvil en ved Navn Hako levet, og er det rimeligt at han haver dræbt ham paa den Maade, som Saxo fortæller. Men at det skulde have været den gamle Haco Hamundi Søn, som vilde hævne sin Broder Hagbarth, troer jeg ikke, thi Hagbarths og Signes Kiærlighed er maaskee gaaet for sig i Norge, og udi langt ældre Tider; Thi i Norge finder man igien, da Frode 3 regierede i Danmark, Sigurd, Siggeir, Signe, Hacon, Hagbarth. See Schöning P. 195, 196, 198—206; Og det som mere er, man finder i Dannemark vel Stæder nævnte efter Sigar, og Hako, men intet efter Hagbarth, hvilket bestyrker min Mening, at hverken Hagbarth eller Signe have nogen Deel i den Danske Sigars Historie. Derimod finder man et Stæd nævnet paa Helgeland efter Hagbart, og ligeledes efter Signe, hvorfore Schöning og Torfæus i Serie end mere P. 274—280 paastaae, at denne Kiærligheds Handel haver tildraget sig paa Helgeland; Og dette bestyrkes mangfoldig ved det Landnama P. 128, af gamle Edition henfører det ogsaa did. Naar jeg betænker at Poeten Sigvatur, noget hen i det 11 Sæculo, hos Snorro T. 1. P. 439 kalder allerede en Galje Sigars Hest, og at udi Kenningar anføres, som noget almindeligt, at en Galje kaldtes Hagbarths Hest, som giør det troligt for mig, at denne Tildragelse er skeet i meget gamle Tider. I det sidste Skrift staaer ogsaa, at fra Sigar ere Siklingar komne, og at deraf er udspiret Siggar, hvilken hængde Hagbard. Da det nu er ellers en bekiendt Sag, at Sikliogar vare Norske, og at den ældre Sigar

Sigar. var en Søn af Haldan den Gamle, som ogsaa siges paa bemeldte Sted, saa tiener dette ogsaa til at vise, at denne ulykkelige Tildragelse er hændet i Norge. Schöning mener vel at denne ældste Sigar kan have nedsat sig paa de Danske Øer, ligesom man vidst veed, at hans Broder Lofde giorde i Jylland, og at dette kan have bragt Saxo i Forvirring; Men jeg troer snarere, at Saxo haver blandet den senere Sigar med den ældre. Dog kan jeg ikke nægte, at jeg ved at eftertænke, at de Navne Hogni, Sigurd eller Sivald, Sigar eller Siggeir have været saa brugelige i Norge, bekræftes end mere i den Formodning, at Hogni ei har været Haldani 3 egen, men kun antagen Søn, og at han derfore lod sig overtale til at forlige sig med Saurle, som havde dræbt hans Fader Haldan. Vel muueligt derfore, at Hogni og Afkom haver stammet fra den gamle Sigar, og at Hogni Forfædre have, dog uvidst naar, nedsat sig i Jylland. Alle vore Konge-Lister ere eenige at kalde denne Konge Sigar, dog undertiden med nogen liden Forandring i Navnet, og at giøre ham til Sivalds Søn, og i det mindste Eftermand, undtagen N. 14, som lader ham ude, men da den dog strax sætter efter Sivald, Guthrith Sihthars Søster-Søn, saa synes Sigar at stikke i Sihthar, og kun ved en Skrivefeyl at være bleven udeladt. Sigtes herved til den senere Sigar, saa bliver Guthrith maaskee Gotfried. N. 11 udelader Sivald, og sætter Sighar strax efter Ingi ɔ: Unguin, ja giør ham til hans Søn. Navnet Guthrith bringer mig paa en Mistanke, om ei derved forstaaes den hos Frankerne saa navnkundige Godefrid, og om i Sihthar eller Sigar, ei kan stikke tildeels Sigurd Hring. Skulde noget være i denne Formodning, da blev Godefrid eller Saxos Gotric ei Sigurds eller Sigfrids Broder eller Søn, som nogle mene, men Søster-Søn, og da er det mueligt,

at

at han paa Faders Side kan have stammet fra Hogni &c., om hvilke jeg haver formodet, at de og regierede i Jylland. Sigar.

Det værste ved den Mening, at nedsætte en Sigar saa langt i Tiden, er at finde en Hacon paa samme Tid, thi paa Hacon Haldani 3 Søn og Hogni Broder tør jeg ikke tænke, da han var en Farfaders Broder til Sigar, og Historien desuden vidner, at han blev dræbt af Saurle ved Fyen, hvorimod Saxo lader sin Hacon døe i Irland. Maaskee at denne Haco, som Saxo P. 128 udtrykkeligen kalder Hamundi Søn, kan virkeligen have været en Søn af Hamund, og denne igien af bemældte Hacon Haldani 3 Søn, hvilket og bekræftes ved den gamle Skik, at Børn opkaldte deres Forældre. Derimod haver jeg forhen anført en Asmund Hithins Søn; Maaskee Haco kan have været en Søn af ham, thi Asmund, Amund, Hamund ligne hinanden meget. Har Hithin været en Dotter-Søn af Frode 6, og følgeligen i lige Linie med Hogni Frodes Sønne-Søn, saa have Hithins Søn Asmund, og Hogni Søn Syvald ogsaa været i lige Linie, og ligeledes Hacon Asmunds Søn, og Sigar Syvalds Søn. Dersom Haco var, som Torfæus vil P. 277, at Saxo skal sige, en Dansk, saa tiente dette meget til at bevise min Sætning, men hos Saxo finder jeg ei andet, end at Haco var Hamundi Søn. Vel taler han om en Sielandsfarer Hako paa samme Tid, som tiente hos den anden Haco, men som forlod hans Tieneste, fordi han ei vilde figte imod sit Fæderneland, hvilke Ord synes at vise, at den anden Haco ei har været en Dansk, som og er rigtigt nok om den Haco, der levede i en ældre Sigars Tid. Naar jeg betragter at Johannes Magnus P. 310 kalder den navnkundige Sigurd Ring, Haqvinus ɔ: Hakon, Hagen, Ring, og at derefter

findes

Sigar. findes dog nogle Spoer i vore Konge-Lister, og Ericus Olai ligeledes P. 29, saa og Riim-Kroniken P. 7, saa er det Spørsmaal, om en Tradition herom ei har forvirret Saxo, der ellers kalder ham alene Ring, og om den Hacon, som dræbte Sigar, ei har været Sigurd Ring, som efter Bravalla Slaget vilde reent indtage Dannemark. Torfæus beretter P. 320 efter Oluf Tryggesöns Saga, at Sigurd Ring førte Krig i Northumberland, hvilket kommer vel nok overeens med hvad Saxo fortæller om Hacon, at han krigede i Irland og i Skotternes Fædernеland. Saxo tillegger P. 126 Sigar de Sønner Syvald, Alf og Alger, og Dotteren Signe. Vel mueligt at den sidste Sigar kan have havt Børn af saadanne Navne. Ellers forekommer Navnet Alf, Alfrek meget hos de gamle Norske; Men om den Norske Siggeir har havt en Søn af det Navn Alf, kan man ei vide, da hans Linie afbrydes i Fundinn Noregs P. 11, og hans Dotter Signe alene nævnes. Naar Saxo P. 145 opregner de Helte, som fulgte med Ring i Bravalla Slaget, saa forekommer der en Syvald, som anførte 11 Skibe, og som efter Tiden gierne kan være Syvald Sigards Søn. Mærkeligen forekommer der ogsaa en Regnald, af Fødsel en Russ, og Rathbarthi Nepos. Da det nu er bekiendt, at Sigurd Ring var en Sønne-Søn af Radbarth, Konge i Rusland, saa haver han og Regnald været Søskende-Børn. Spørsmaal om denne Regnald ei har været en Søn af den Regnald, som dræbte Unguin, eller Hogni, og stridde med Unguins Søn Syvald; Er det saa, da har Audur, Ivar Vidfadmes Dotter været hans Moder, og han derved havt en slags Rettighed til Dannemark, som han maaskee har villet udføre paa den Sielandske Konge, da han hverken turde eller ville udføre det paa sin Morfader. Den Regnald, som var med i Bravalla-Slaget, tør

man

man ei giore til en Søn af Randver, som var Rathbarths Søn, thi ellers bliver han en Broder af Sigurd Ring, og det havde vel Saxo da sagt. Udi Sogubrot P. 25 nævnes ogsaa Sigvald, og Rognwalldr Radbiartr, hvilket Peringskiold oversætter Radkloke ɔ: den raadkloge, ret som det skulde kun være et Tilnavn. Men skulde Saxo have ladet sig forføre af dette Tilnavn, saa havde han vel snarere giort Regnald til Radbiarts Søn end Nepos, og siden han har valgt det sidste, saa er det rimeligt, at han har havt nogen Efterretning for sig, allerheldst han i dette Slags Beskrivning har meget mere end Sogubrot. N. 4. 5. 6. 7. 9. 12. 16. 18. giøre Sivald til Sigars Søn, eller i det mindste Eftermand. N. 2 sætter derimod Goldrie, Sigeri Nepos, efter Siger. N. 3 Sodric, Siggeri Nepos. N. 7 Goddric, Sigeri Søster-Søn, hvilket efter mine Tanker forklarer, hvad de forrige mene ved Nepos, og er denne uden Tvil Guthrith, eller Godefrid, som levede med Carolo Magno. N. 10 öltmar, hvilken Saxo selv og flere har kun giort til en Under-Konge i Skaane, som og efter Navnet er rigtigt nok, thi öltmar betyder en Herre i Øster. N. 11 sætter Interregnum strax efter Sigar. N. 13 Alf, Sigers Søn. N. 14 Guthrith, Sithars Søster-Søn, efter Sivald, hvilket tilligemed de forrige Navne Goldrie, Sodric, Goddric bestyrker mig i den Tanke, at her sigtes til Gotric, ellers kaldet Gothofrid. N. 16 har vel først Siwal, Sighers Søn, men efter ham Alff, N. 17 sætter Alf, Sighers Søn, strax efter Faderen, og N. 18 beretter, at nogle sætte Alf i stædet for Sivald. Efter Saxo at dømme maae Alf enten have sat Livet til da hans Fader Sigar blev dræbt, eller og strax efter da hans Broder Sivald omkom, efterdi han siger P. 133, at der var ingen efter Sivalds Død tilovers af det Kongelige Huus uden alene Guritha, Alfs Dotter. Sigar.

Hvad

Sigar. Hvad Saxo fortæller P. 127—129 om Syvalds Børns Bedrifter med den Gothiske Konge Syvard, med Blackmannerne og med Alvilda, bemældte Syvaldi Dotter, med hvilken Alf avlede Dotteren Guritha; Med Hamund og Haco, med Hildigesleo af en berømmelig Teutonisk Herkomst troer jeg gierne altsammen at vedkomme den Danske Sigar, som levede i det 8 Sæculo, thi jeg kan ei troe, at nogen Teutonisk Prinds skulde i saa gamle Tider, som den Norske Sigar levede, have havt noget paa Helgeland at bestille. Naar Saxo P. 129 vil, at Hagbarth skal have dræbt Sigari Sønner Alf og Alger, saa troer jeg ei at dette er rigtigt, baade fordi jeg holder for, at Hagbarth haver intet Sted i den Danske Sigari Historie, saa og fordi vore Fortegnelser, der nævne Alf, sætte ham som Konge efter Faderen Sigar, og her skulde han dog efter Saxo være bleven dræbt en Stund for Sigar. Naar jeg og betænker, at Saxo P. 128 lader Signe, Sigars Dotter, foretrække Hacon, som han giør til Hagbarths Broder for Hildigisleus, saa er jeg af den Tanke, at Hacon har været hendes Kiæreste, hvorvel Saxo siger, at hun skiulte sin Kiærlighed til Hagbarth under Broderens Hacons Navn, men da vedkommer dette den yngste og sidste Sigar, som levede i Danmark, og som da maae dog have havt en Signe til Dotter. Det Overfald, som Hacon derfore giorde paa Sigar, er efter mine Tanker ei skeet for at hævne sin Broders Hagbarths Død, men for at røve Signe, og hendes og Hagbarths tragiske Endeligt høre efter mine Tanker ei til den Danske, men den Helgolandske Sigars Historie. Denne Hoved-Mangel er dog herved, at jeg endnu ei haver kunnet finde en Haco i det 8 Sæculo, med mindre man vil forstaae Hagen eller rettere Sigurd Ring derved, eller og snarere den Danske Kong Haco, som omtales i 13 Strophe af Gudrunar

Har-

Harmur i Sæmundi Edda, og med hvilken efter 16 Strophe Sigar og Siggeir have levet. Siden Saxo P. 128 siger, at Borcarus, som fulgte med Alf, ægtede Alvildæ Følgerske Gro, og avlede Harald Hyldetand med hende, og siden P. 133, at Borcarus kom med det Skaanske Rytterie, og P. 134, at Borcarus var Fader til Haldan, som igien var Harald Hyldetands Fader, hvilket sidste dog er urigtigt, saa er det klart, at Borcarus har været fra Skaane; Men det synes og, at her tales om tvende Borcari, den ene, som ægtede Gro, og den anden, som ægtede Drotta, den Norske Kong Ragnaldi Dotter. Den første blev Fader til en vis Harald, ei Hyldetand, thi det er gandske vidst urigtigt, men maaskee til den bekiendte Holsteenske Greve Harald Klack; Tiden passer sig ei ilde. Forhen haver jeg ladet Syvald leve til 730, Sigar til 740; man kan gierne udstrække, saafremt Frankernes Sigfrid er Sigurd Ring, og han igien Hacon i Sigari Historie, den førstes, nemlig Sivaldi, Levetid til 750, og den sidstes, nemlig Sigar, til 790. Herefter kan Harald Klack være fød omtrent ved sidstnævnte Aar, og han igien i sin Alderdom omtrent 860 have avlet den navnkundige Thyra, Gormonis Dronning. Men vil man troe, at den Haraldus, som blev døbt i Maynz 826, og som efter de Frankiske Scriptores var Herioldi Nepos, har været en Søn af Borcaro, og Borcarus igien af Harald Hyldetand, og derhos antage ovenmældte Chronologie om Sivaldi og Sigari Levetid, saa jævner alting sig endnu bedre. Dog maae jeg tilstaae, at dette kuldkastes derved, at Harald Klack har efter Langebee T. 1. P. 496 i Tabellen været en Søn af en Haldan, og Sønne-Søn af en Harald, hvilken maaskee igien bliver den Harald, der var Borcari Søn. Hvad den anden Borcarus angaaer, da er det vanskeligere at udfinde ham, thi Harald den Gamle, Sigar.

Sigar. Konge i Skaane, var efter Hervarar S. P. 129 gift med Hilldur, en Dotter af Heidrekr Ulfhamur, Konge i Reid-Gotland, og ved hende Fader til Haldan Snialle, fra hvilken Harald Hyldetand stammede i 3 Led; Vel sandt, at Navnet Drotta kan ingen stor Hinder giøre, thi det er maaskee kun her det Ære-Navn Dronning, men hendes Faders Navn Regnald, som derhos skal have været en Normannisk Konge, er desto vanskeligere. Vil man nu betragte Sagen paa Harald Hyldetands Fæderne Side, da var hans virkelige Fader Hrærec, gift med Audur, en Dotter af Ivar Vidfadme. Hrærecs Fader hedte Halfdan, og hans Fader Frode; Deres Dronningers Navne ere mig endnu ubekiendte, men deres egne Navne vige for langt fra Borcari. Desuden er mig ingen Norsk eller Normannisk Konge af det Navn Regnald bekiendt. Den Regnald, som efter Saxo P. 145 var med i Bravalla-Slaget, og om hvilken jeg forhen haver talet, og som han udgiver for Radbiarti Nepos, og kalder en Rus, kan ei saa ilde passe sig, thi da han har levet i Sigurd Rings Tid, og den ene været Søn og den anden Sønne-Søn af Radbiart, saa er det gierne muligt, at hans Fætter Sigurd har til Belønning for teede Hielp i Bravalla Slag skaffet ham et Rige i Norge ved Aar 760, og at hans Dotter Drotta har ved Aar 800, eller og maaskee seenere, da han maae have været temmelig gammel, ægtet en Borcarus, som dog efter mine Tanker neppe har været af Skaane. Denne Borcarus har maaskee været Fader til en Haldan, og han igien til en Harald, som da gandske vel kan efter Tiden være den navnkundige Harald Klack. Men vel muligt ogsaa, at denne Borcar hører til det 9 Sæculum, og har været Fader til Haldan, der regierede i Northumberland, og finder man paa den Tid ved Aar 836 iblant Søe- og Hær-Kongerne Reginarius, som og kaldes

des Reolfus, og ved Aar 841 og 846 Ragnerus eller Regenarius. Sigar.
Ved dette vindes ogsaa den Fordeel, at man finder vore Helte, som have levet i det 9 Sæculo, og forekomme hos Franskiske og Engelske Scriptores, igien hos vore egne, hvilket bestyrker hvad de fortælle om vore egne, thi det vilde ellers være en slem Fordom imod dem, at de berette saa meget om ældgamle Helte, hvoraf de fleste ei forekomme uden hos dem alene, og derimod saa lidet om nyere, og om saadanne, der ere bekiendte hos udenlandske Skribenter. Dog maae man tilstaae, at Saxo haver da reent forvirret Chronologien, og giort, forført ved sin utidige Lyst til Alderdommen, mange Helte langt ældre end de virkeligen have været. Saxo fortæller P. 135 og 137, at Haldan, Borcari Søn, ægtede Guritha, Alfi Dotter, den rette Arving til Dannemark, og avlede Harald med hende. Jeg staaer i stor Tvil om dette horer til Haldan, som jeg har formeent at være Harald Klaks Fader, og hvilken efter Tiden gierne kan have avlet med Alfs Dotter, eller om det vedkommer Hrærek, der virkeligen var Harald Hyldetands Fader, og som ægtede Ivar Vidfadmes Dotter Audur, der paa en vis Maade kunde siges at være den eneste af Konge-Huset. Dette sidste bliver mig saa meget des troligere, som Saxo ellers hverken nævner Hrærec, Ivar eller Audur. Og til saadan Udeladelse og Forvirring kan han være bleven bragt, saafremt en Borcarus har været Fader til en Harald, og en anden Borcarus Fader til en Haldan, og Farfader til en Harald; Og det saa meget des lettere, saafremt den første Borcarus har været Harald Hillditanns Søn, og den sidste levet udi Harald Hilditanns Tid. Om man end vilde sætte de Islandske Efterretninger om Harald Hilditann til Side, som man dog ikke bør, saa seer man dog tydelig, at Saxo her er i Forvirring, thi

 han

Sigar. giør P. 128 Harald til en Søn af Borcarus, og P. 134 og 137 derimod til en Sønne-Søn ved Haldan. Vilde man troe, at Saxo forstod ved Borcarus Rærec, og ved Haldan den Haldan, som var Rærecs Fader, saa han altsaa kun havde giort Haldan til Søn, som han burde have giort til Fader; Saa falder dog herved disse Vanskeligheder for: 1) At Borcari og Hræreci Navn ere langt adskilte. 2) At Hræreci Dronning hedte Audur, og Borcari derimod Drotta, eller og Gro. 3) At Hrærec regierede i Sieland, og Borcarus, saavidt man kan skiønne af Saxo, i Skaane. 4) At man da maatte flytte Tildragelserne med Sivald, og Sønnen Sigar længre tilbage i Tiden, og at den første da ei kunde blive en Søn af Hogni. Man kunde og falde paa, at Borcarus var Ivar, siden de begge regierede j Skaane, og Ivar var en Søn af Halfdan. Men her forefalder, som jeg forhen haver sagt, atter Uligheder af Navne, og da maatte man ogsaa flytte Sigar længre tilbage. At ville følge Saxo noget nøyere, og ved hans Haldan forstaae Harald Hilditanns Farfader, og ved Borcarus Haldans Fader Frode havde deri nogen mindre Vanskelighed, at man ei tilfulde veed, hvad Haldans Dronning egentlig har hedet, og ei heller Frodes, hvorvel det ei er urimeligt, som jeg forhen haver sagt, at Frodes Dronning har hedet Ulvilda, og Haldans 3 Thorilda, eller Signe; Men det gaaer og gierne an, at giøre Ulvilda til Frode 5, og Signe til Haldani 2, og det bliver maaskee rettere. Altsaa kunde man gierne giøre Gyritha Alfi Dotter til Haldans 3 Dronning, og Drotta til Borcari, eller Frode 6; Men da maatte man 1) antage, at begge disse Linier havde paa eengang regieret i Sieland, den ene i Lethra, og den anden i Sigersted, hvilket endeligen forvolder ingen Hinder. 2) At Haco havde været en Sønne-Søn af Hedin, og 3) at Sigar havde levet længere

til-

tilbage i Tiden. Da nu Sigar var en Søn af Sivald, Sivald af Hogni, Hogni af Halfdan, og Sigar maatte have levet i Frode 6 Tid, siden hans Sønne-Dotter blev giftet med Frodes Søn Halfdan, saa maatte Sivald have levet i Hrærecs Tid, som var Fader til Frode, Hogni i Ingiallds, og Halfdan i Frode 4; Men da finder jeg ingen Halfdan, med mindre det skulde være Frode 4 Farbroder, og han var for mægtig en Konge til, for at kunne efter Oluf Tryggesöns Saga overvindes af den Norske Søerøver Seurle. Desuden var Roskild ei til i bemældte Haldans Tid, hvor dog Haldan efter ommældte Saga skal have resideret. Den store Haldan døde og efter Snorro Straae Død, og det i Upsala; Denne satte derimod Livet til paa Sieland. Naar alting er overveyet, bliver det vel derfore best at holde sig til den forrige Mening, om de tvende Brocari, og om Sigars Levetid i det 8 Sæculo. Dersom nogen vil paastaae, at Tildragelsen med Hagbarth og Signe er skeet i Sieland, saa have de Saxonis Vidnesbyrd P. 132 for sig, at der ved Sigersted skal være en Pagus, som baade kan betyde en Bondebye og en Egn, der udi hans Tid førte endda Navn efter Hagbarth. Og hvorvel saadant Navn er nu omstunder ikke til, saa gaaer det dog ikke vel an, at benægte dets Virkelighed i Saxonis Alder. Ole Wormi Mon. L. 2. C. ult. giør det derimod til en Høy, og udi det lidet Landkort af Lauremberg over den Egn, som findes i Stephanii Noter til Saxo P. 160, giøres det til en Slette; Men derimod vidner Pontoppidan T. 3. P. 59 i den Danske Atlas, at tæt ved Sigersted ligger Haugbords Banke, hvor Haugbord skal være bleven hængt. Saxo taler og P. 132 om saadan liden Banke, hvor Hagbarth blev hængt; Men da han ei siger, at den udi hans Tid kaldtes efter ham, saa synes det rimeligt, at denne Høy har først i senere Tider Sigar.

Sigar. der faaet saadant Navn af dem, der efter Saxo holdte for, at Signes og Hagbarths ulykkelige Elskov havde tildraget sig i Sieland. Vil man endelig troe dette sidste, da maae man dog holde for, at Sigar og Slægt have været Helgelændere og af Norsk Æt, og at de have boet i Sieland, og været der Under-Konger under Frode 3, og at den Hälfdan, som ægtede Gyritha Alfi Dotter, haver været Haldan 1, udi hvilket sidste Fald han dog umuelig kan have været en Søn af Borcarus, eller Harald Hilditann ham nær paa mange Ledder, ei heller Gyritha siges at have været den eeneste af Konge-Huset, da Haldan var af det rette Konge-Huus. Den ældste Hedin, og Hogni kan efter denne Mening vel og have levet da, men yngre af det Navn maae dog have levet i Haldani 3 Tid, og da bliver det ei rimeligt, at en Sivald og flere have i disse sene Tider stammet fra den yngre Hogni. Men endda bliver man nød til at troe, at en Alf maae have levet i de senere Tider, saa og Alvilda, Drotta, Gyritha, Borcarus ꝛc., og at det haver hænget sammen med dem paa en af de forhen beskrevne Maader. Da maae man tilstaae, at Saxo haver paa en utrolig Maade i disse Konger sammenblandet alle Ting og Tider. I Gudrunar Qvida fortælles, at Gudruna efter sin Mands Sigurd Fofnisbanes Død drog til Danmark, og at Þora Hakens Dotter søgte paa adskillige Maader at trøste hende, iblant andet ved en Væv, hvorudi, blant andre Ting, vare forestillede, hvorledes Sigar og Siggeir fegtede sammen sønder paa Five. Om ved denne Sigar sigtes til Saxonis Sigar, skal jeg ikke kunne sige. Ei heller troer jeg at ved Five forstaaes Fife i Skotland, thi det ligger ikke sønden for Danmark; Med mindre at dete Poema er giort i Norge, da Fife ligger sønden for det. Torfæus

fæus (1) vidner, at paa Aungulsey, en Oe ved det Norske Helgeland, findes Signabrond, og Hagbards Holm; Paa hvilken Grund og flere han paa et andet Sted henfører denne Tildragelse til Norge. Han (2) anfører ogsaa af Alfs Saga, at Hring og Alf vare det Danske Folks Dommere noget efter den Norske Kong Alfs Død; Og mener han at Saxo (3) haver oversat Dommer ved Forensis Athleta. Om denne Alf er Saxonis (4) Alf, Kong Sigari Søn, det skal jeg endnu ikke kunne sige, da jeg ikke ved, om Tiden treffer ind, men dog tviler jeg derpaa. Torfæus (5) vil, at hvad der i Hervarar S. fortælles om Hialmar og Aurvarodd, hører til den Tid, da den Svenske Kong Yngve, en Broder af Alf levede; Altsaa maae dette henhøre til Sigars Levetid, saafremt Hako Hamundi Søn hos Saxo er den Svenske Kong Haki. Naar Torfæus siger, at J. Magnus giør Alfi Dronning Bera til en Dansk, saa maae han enten vel sigte til Kong Ingemar hos ham (6), som blev ophængt af sin Dronning, der var Dansk, ei langt fra det Stæd, hvor Stokholm nu er bygt, og beslægtet med Kong Harald (Hillditann), hvilken derpaa blev jaget ud af Sverrige ved Olav Ingemars Broder, som dog satte Livet til i Slaget, eller og snarere til Harald Hilldittans Søster, som han C. 3 og 4. P. 301 og 302 lader være gift med den Svenske Kong Ingel, og dræbes af sin egen Broder, ligesom Snorro P. 25 og 26 lader Alf dræbes af Yngve. Og dette kan da bekræfte, hvad jeg forhen haver sagt om Bera. Vel sandt at de Navne Ingemar Sigar.

gemar

(1) H. Norv. T. 2. p. 149.
(2) H. Norv. T. 1. p. 191.
(3) P. 145.
(4) P. 126.
(5) H. N. T. 1. p. 381.
(6) L. 7. c. 2. p. 300.

Sigar. gemar og Olaf vise, at herved sigtes til Yngve og Alf, men Dødsmaaden derimod viser, at herved sigtes til Kong Agne, som paa den Maade omkom ved sin finske Dronning Skialf. Derfore har og Torfæus ret, naar han siger ei at vide, hvorfra J. Magnus har taget det, at Bera var Dansk. Paa et andet Sted viser Torfæus (7) udførligere, at Yngve, som levede med Hialmar og Orvar Odd, maae være den Svenske Yngve, og synes mig det beste Beviis herfor at være, at Hildis, den femte fra Angantyr, som levede med Yngve, ægtede den Danske Konge Harald den Gamle. Hvorvel mig synes at det endda bliver vanskeligt nok, at foreene disse Ledder sammen.

Udi Eddæ Codice Wormiano P. 343, og i Arnæ N. 748. P. 167 siges, at Sigar, som hængde Hagbard, var af Siklingernes Æt, og stammede fra Sigar, den 9 af Halfdan den Gamles Sønner af de sidste.

Torfæus i Udkast til sin Series i Bartholini Mss. T. 5. P. 80 anfører 3 Genealogier, en fra Othin ved 10 Ledder, til Frode 3 Fridsami; en fra Forniotur til Sigar ved 12 Ledder; og en fra Niord til Hugleik ved 13 Ledder; Hvoraf han slutter, at da Hugleik levede med Sigar, saa er det ogsaa troligt, at de begge have levet med Frode Fridsami; En Mening, for hvis Rigtighed der er meget, men da kan Jorund ei have, som Arngrim vil, ladet dræbe den Danske Kong Frode 4, en Sønne-Søn af Frode 3, men det maae tilskrides Jorunds Søn Ani.

Jeg min 6 Tome P. 473—476 og 499 haver jeg meent, at denne Sigar var den Sigar, som forekommer iblant de Northumbriske

(7) L. c. p. 425.

briske Kongers Forfædre, og som af nogle Engelske Skribenter gives en Sivald eller Sebald til Søn; Men da Saxo sætter sin Sigar i Sieland, saa frafalder jeg nu dette. Den Gothiske Kong Sivard Saxo nævner P. 127, haver jeg engang anseet for Ivar Vidfadme, men da Saxo tillegger Sivard saa mange Sønner, saa tør jeg nu ikke paastaae det, da man ikke finder, at Ivar har havt nogen. Paa samme Grund har jeg og engang tænkt, at Alf var Valdar, som efter Hervarar Saga ægtede Ivars Dotter, men nu forkaster jeg ogsaa dette, og bliver det vel best, at ansee Sivard for een ubekiendt Konge i Svensk Gotland. Imidlertid er det dog mærkeligt, at Ivars Dotter kaldes i Hervarar S. Alfhild, ligesom her af Saxo. Hvad Blacmanni angaaer, da haver Lagerbring i Monumentis Scanensium Tom. 1. P. 66 og 67 allerede formodet, at derved forstaaes Indvaanerne af Bleking. Naar og overveyes, at efter Saxo P. 127 den Sielandske Alf, ved at opsøge den Gothiske Konges Dotter Alvilda, traf paa Blacmannernes Flode, og derfore seilede til Finland, saa tiener dette til at bekræfte, at Blacmanni bør søges i Bleking. I Kiæmpe-Viserne af Syvs Editon P. 449—452 forekommer en Blakmands Konge, imod hvilken Vidric Verlandsön førte Krig; Da nu denne sidste skal have boet i Skaane, saa tiener dette atter til at bekræfte, at disse Blacmanni bør søges i Bleking. Syv haver og været af den Mening P. 452. Det værste er at i Visen P. 450 nævnes Holsterby og Holsterby Myre. Men maaskee de dog kan findes i Skaane eller Bleking. I det 9 Sæculo har en Vidric levet, og det bekræftes ogsaa derved, at Blakmands Konge taler om, at hans Fæstemøe var Kongens Dotter af Frankerige, thi just i det Sæculo plyndrede vore Folk meget derpaa, og kan han da let have forlovet sig med en fornem Fransk Jomfrue. Sigar.

Sigar. Jomfrue. I en anden Vise P. 71—77 skal Anledningen til Krigen have været, at Ulf van Jern vilde hævne sin Faders Død. Dette Navn Ulf kommer meget overeens med Alf. I Visen tales og P. 72 om Forlöv, som Ulv bad hertil af Danner-Konge, som var hans Frænde; Hvilket og meget vel kan foreenes med Saxos Alf. I andre af vore Sögur forekomme ofte Blaaemænd, det er Morianer, med hvilke vore have unægteligen stridet i det 10 Sæculo, (og maaskee forhen), see Dudo i Duchesnii Script. Norm. P. 152. Imidlertid troer jeg dog, at disse Blaaemænd ere ofte giorde af Indvaanerne i Bleking og paa More, hvilke vore Fædre have kaldet Maurmænner, og Sögu Skriverne deraf taget Anledning at tænke paa Mauri, Morer og Morianer. Saavel i Sorle Sterkes S. P. 4, som i Sturlaugs S. P. 29 forekomme Blaaemænd. Saaledes kalder J. Fordun i sin Skotske Kronike T. 3. P. 6. 8. Stephanum, Greve af Boulogne, comitem Mauritaniæ, fordi Morini forhen havde boet der. Og i en Fransk Kronike tales ved Aar 863 om Maurus Rex Normannorum, hvilket uden Tvil vil sige en Konge paa More.

Saxo P. 128 lader Alf ægte Alvilda, og Borcar Gro, hvilket jeg forhen haver henført til Frode 6 eller 7 Tid; men da maatte Alf ogsaa have levet paa den Tid, hvilket ikke vel gaaer an; Endskiønt jeg tilstaaer, at en Alf haver da levet. Men maaskee Saxo haver uretteligen tillagt Alf, Sivaldi Søn, Handelen med Alvilda, som tilkommer en ældre Alf. Alf skal efter Saxo P. 128 have avlet Guritha, og hun P. 137 bleven gift med Haldan, en Søn af Borcar, Alfs Ven. Maaskee derfore Saxo P. 128 haver ikkun forhusket sig ved at lade Borcar avle Harald Hyldetand, da han avlede Haldan, som blev Fader til Harald

nald Hyldetand. Da man paa den Tid Alf kan have levet finder en Halfdan, som var Fader til Harald Klack, saa kan dette have bragt Saxo i Forvirring. Men Harald Klack var Nepos af en Heriold, altsaa ikke af Borcar. Hertil svarer jeg, at Heriold haver maaskee og hedet Borcar, eller Borcar været Morfader til Haldan, eller snarere Stedfader, og Saxo forvexlet dette. Herved falder mig ind, om ei Sivardus, Gothernes Konge, bliver Sigurd Ring. Navn og Tid treffer vel ind; Desuden var Sigurd Ring gift med Alfhild, ingen Under derfor, at han kaldte sin Dotter Alfhild eller Alvilda. At Saxo udgiver Gyrithe for den eneste Overblevne af Konge-Huset, kan være rigtigt i den Deel af Danmark; thi Alf har enten regieret i Thye, som jeg snarest troer, eller og i Middel-Syssel i Sieland. Sigar.

Torfæus haver i Serie P. 277—280 got viist, at den Kierligheds-Hændelse imellem Signe og Hagbarth hos Saxo hører til Frode 3 Fridsami Tider. Schöning udfører dette end videre T. 1. P. 195—206. 345 346 og 450. Imidlertid synes det dog tydeligen, naar Saxo P. 128 og 129 noye giennemlæses, at Saxo haver havt tvende forskiellige Efterretninger om Kierlighed imellem Signe, Sigars Dotter, og Hagbarth, Hamundi Søn, og imellem Signe, Sigars Dotter, og en Haco, der maaskee og har været en Hamundi Søn, men at Navnenes Lighed har bragt ham til at giøre dem til een, da der dog maae have været et Tidsrum af over 400 Aar imellem dem begge. Det er klart deraf, at han først siger P. 128, at Signe var forelsket i Haco, og strax derpaa i hans Broder Hagbarth. Desuden fortæller han P. 133 Haconis Endeligt gandske anderledes end Snorro, hvorvel hans Haco ellers i mange andre Ting kommer overeens med Snorronis.

Sigar. rohis. Man maae derfore enten sige, at det er gandske urigtigt hvad Saxo beretter om Haconis Endeligt, eller og antage, at han haver blandet tvende sammen; og dette kunde saa meget des letstere skee, som en Sterkodder levede i begges Tid. Hagbarths Kiærlighed, saavel som hans og Signes Endeligt mener jeg at vedkomme de ældre Tider; Men Sigars og Syvalds Endeligt derimod de nyere, og at være skeet i Sieland; hvorvel Haco da haver efter mine Tanker ei fort Krig for at hævne Hagbarths Død, men for at røve Signe, og for at hævne sine 2 Brødres Helvins og Hamundi Død; hvor det ogsaa er mærkeligt, at Saxo udelader Sigar. Vel siger han, at Hagbarth blev ikke dræbt, fordi han var ikke med i Slaget, men langt borte; Dog den sande Aarsag bliver uden Tvil, at han da ei levede. Dette bestyrkes ogsaa derved, at han lader Hildegisleus være P. 128 af en fornem Herkomst iblant de Tydske, og P. 129 undkomme af Slaget, og paa den Tid levede Kong Hildiger i Mercia. At Saxo kalder ham en Tydsk, giør intet til Sagen, thi Angel-Saxerne vare Tydske. Den Skaanske Kong Hake, som omtales i Alfs S. P. 20, maae efter Tiden have været en anden end nogen af disse tvende Hacon. Biörner i Fortalen for Nordiske Kämpa-Dater P. 26 vidner, at i et Manuscript af Eigils og Asmunds S. kaldes Haco, Hamundi Søn, Konge i Sverrige; men dette mener han at være urigtigt, og at han paa ovenmældte Sted i Alfs S. kaldes rettere Skaansk Konge; Da det dog er klart, at disse tvende Hacon have været forskiællige. Han siger ellers ved denne Leilighed saavel her som P. 32, at Salans Udgave af Eigils S. er meget urigtig, ved det han haver truffet paa en slet Codex. I Salans Edition P. 76 kaldes Hake Hermundi Søn Konge i Sverrige, men i Arnæ N. 582, 4to. N. 340, 4to. P. 450 og 591. N.

203, Folio. N. 169 A Fol. N. 168 Fol. kaldes han Hacon Hamundi Søn Konge i Danmark. Da nu denne Hacon i Eigils S. maae have levet i det 8 Sæculo, saa følger heraf, at han er den yngre Hacon hos Saxo. Hvorvel nu baade Saxo og Eigils S. kalde ham Hamundi Søn, saa troer jeg dog at dette alene er skeet, fordi de have blandet ham med den ældre og berømmelige Hacon, som vidst var Hamundi Søn. Men hvor nu denne Hacon har regieret i Danmark, bliver heel uvidst; Maaskee i Jylland eller Skaane. Da Saxo i denne Kiærligheds Handel har mange Vers, saa viser det dens Ælde og Rigtighed. Stephanius i Noterne P. 158—160 henfører denne Kiærligheds Handel til Sieland, og herpaa haver O. Worm bragt ham; See dennes Epistler P. 133 og Monumenta P. 133—138.

Sigar. Af Visen hos Saxo P. 130 er det klart, at Hagbarth har dræbt Signes Brødre, men jeg tænker at de ikke have været Alf og Alger P. 128, men andre, hvis Navne ere ubekiendte. Hvor indskrænket Kongernes Magt har været, kan best sees af P. 130; thi der beretter Saxo, at Sigar maatte sammenkalde Thinget, for at dømme Hagbarth. P. 131 taler Saxo om Hagbarths Høy, hvor han blev aflivet. Nu omstunder kaldes en Bakke der Hage Bur, og en anden Hage Høy, hvilke snarere synes at have Navn efter Hacon, end efter Hagbarth; Maaskee Saxo haver af Hage Høy giort Hagbarths Høy. I min 3 Tome P. 25 og 26 haver jeg anført deres Mening, som holde for at under denne Kiærligheds Handel skiules en Solens Dyrkelse; Dog naar man læser Saxo, synes Tildragelsen at være gandske historisk, og skulde en physisk Ting derved forstaaes, da var den alt for allegorisk. I Volsunga S. P. 62 udi Samtalen mellem Gudrun og Brynhild,

 som

Sigar. som omtrent er af det 8 Sæculo, tales om Hake og Hagbards Sønner, stridbare Mænd, hvis Søster Sigurd borttog, og brændte de andre Mænd op, hvilket de ere sene at hævne; Hvilke sidste Ord ere heel mærkelige, saasom de synes at vise, at det var da nylig skeet, og endda ikke til Ende. I Arnæ N. 281, siges dette om Hake og Hagbard, og i N. 3. 6 og 7 kaldes Sigurd. Sigar. Dette tænker jeg hører til den sidste Hacon, men herefter haver Saxo reent forvildet Tingene, thi da haver ikke Haco eller Hagbarth borttaget eller krænket Sigars Dotter, men tvertimod Sigar borttaget deres Søster. Paa den Maade kunde dog alle de Navne i Saxo P. 131—133, som findes udi Sieland, have Navn efter disse Helte; Thi venteligen have de siden dræbt Sigar. Heraf maae man slutte, at Sigar haver taget deres Søster Signe fra Jylland eller Skaane, og de siden hævnet det. Og dette mener jeg kan være skeet, imedens Hako var efter Saxo P. 132 udi Irland. Der taler Saxo og om Haco Wigeri Søn, en Sielandsfarer. Maaskee han var Fader til den Thora, som i Sæmundi Edda er i Selskab med Gudrun. Det Hærvig hvor Haco satte efter Saxo sin Krigshær i Land, bliver efter Saxo P. 316, og Stephanius i Prologomenis P. 21 Callundborg. Hvad det er for et Bierg og Badsted Saxo omtaler P. 133. L. 1, skal jeg ikke vidst sige, dog synes det at være Hage Høy. Suse Aae og Walbrynd ere derimod vel bekiendte. Men Letalis palus ɔ: Mordkiær er ikke i den Egn. At Landet har da været meget skovvoxet, og ikke megen Ager sees af P. 132. Efter denne nu af mig antagne Mening er det gierne muligt, at Hakons Søster kan have hedet Signe, og derfore intet urimeligt deri, at et Signe bur vises; Ikke at hun har brændt sig op der, men at hun har boet der. Sigar kan da og gierne have boet i Sigersted, og efter af

Anseende

Anseende været Sielands Konge i Middel-Syssel. Da nu denne Hacon haver levet med Sigurd Ring, og noget efter, og været temmelig mægtig, saa kan dette have givet Anledning til at kalde den sidste Hagen Ring, ved at blande dem sammen. Den anden Rune-Liste P. 32 vil, at i Guthriths Tid vare 5 Hovdinger i Danmark, og den Svenske Konge satte en Ragge ɔ: en Hund til Konge i Danmark. Saafremt den bekiendte Godefrid forstaaes ved Guthrith, saa kan det sidste neppe være skeet i hans Tid. Petrus Olai P. 97 giør Hako til en Søn af Kongen i Irland; Jeg troer ikke at han har noget gammelt for sig; men at han her har begaaet en Uagtsomheds Feyl. Sigar blev efter ham ihielslaget, fordi han ikke fik Tid at samle sin Krigshær. Om Danske Amazoner anfører han Bertholomæus (Anglicus) og Anthoninus (Florentinus). Gheysmer har P. 396 uagtsom udskrevet Saxo, naar han siger, at Signæ Sichari (saa kalder han der Sigar) Dotter drev Søerøverie. Cornerus Col. 480 lader Syger og Hako omkomne i Slaget, da dog Saxo først lader Haco omkomme imod Sivald Sigari Søn. Saxo kalder den Gothiske Konges Sivaldi Sønner Vemund og Osten, men den plattydske Saxo Vermund og Hosten. Borcarus kalder den Hortarus. Arnæ N. 418. P. 695 siger, at Sigurdur, saa kalder den Sigar, blev slaget af sine egne Brødre. Men dette er uden Tvil en Vildfarelse, undtagen det kalder dem saa, fordi det har hørt noget derom, at Sigar havde Hacons &c. Søster. M. Matthiæ P. 39 vil, at Sigersted har Navn af Kong Sigar, og Hagbarts Høy, eller noget saadant, (hvilket viser uden Tvil at det er Hage Høy) af Hagbarth; Men andre ville at det skal være skeet i Halland ved Falkenberg, og andre ved Ringsted i Sieland. Torfæus i utrykte Tillæg til sin Series P. 151 vil, at Hako og Hagbard have levet i Slutnin-

Sigar.

Sigar. Slutningen af det tredie Sæculo; Hvilket omtrent bliver rigtigt om den ældste Haco; P. 152 viser han, at den Samtale imellem Gudrun og Brynhild, som nu ikkun findes i Volsunga S., har forhen staaet i Viserne i Sæmundi Edda, men er nu borte, dog været til, da Forfatteren af Volsunga S. og Regnar Lodbroks S. levede. Torfæus har i Norske Historie T. 1. P. 363 forstaaet Saxo urigtig, ved det han ei har efterseet Stephanii Noter, thi han lader Haco, efterat have giort Landgang i Hervig, sende en Deel af sine Skibe til Roskild, og selv drage Landveyen til Lethra. Meursius Col. 59 sætter ogsaa Tildragelsen i Roskild og Lethra, og vidner Gram Not. b, at han heri følger den ældre Svaningium, hvis skrevne Historie ligger paa Kongens Bibliotheqve, men som jeg ikke har seet. Gram forundrer sig Not. e. Col. 58 meget, at lærde Mænd have giort sig saa stor Umag for, at udfinde, hvor Tildragelsen med Hagbarth er gaaet for sig, og mener at det ikke var Umagen værd, og derhos umueligt at udfinde. Men mig synes at Tingen er heel mærkelig, baade for sig selv, og for dens Følger, og tænker jeg at den heel vel kan oplyses paa den Maade jeg er gaaet tilverks, ved at adskille imellem en ældre og yngre Haco &c. Lyschander P. 158 lader Siger blive slaget ved Kalundborg, hvilket er giort af at have urigtig forstaaet Saxo. Crantzius i Suecia L. 1. C. 46. P. 416 siger, at Signe blev efter sin Død længe seet i Suderburg at sidde om Natten ved Ilden, og at kiæmme sit Haar, men hun blev altid seet paa Ryggen, og aldrig i Ansigtet, og skulde dette Syn endda vedvare i Crantzii egen Tid. Denne Fabel har han uden Tvil taget af en Sagn hos Almuen. Navnet Suderborg er underligt, Spørsmaal hvor det har ligget; Det ligner meget Sonderborg, hvor og dette med Hagbarth og Signe efter nogle

kal

skal være skeet. Udi Sæmundi Edda i Gudrunar Quiþa Stroph. 18 Sivaldus.
tales dog om Sigars og Siggeirs Strid sønder paa Five, hvis Skibe havde forgyldte Snabler, og udgravne Stavne. Maaskee herved sigtes til Sigar i det 8 Sæculo. I Gange Hrolfs S. udi Arnæ N. 152 Fol. P. 316 hos mig, som er en Membran, kaldes Sundet eller Bæltet mellem Jylland og Fyen Jotvog ɔ: Joternes, eller Jydernes Vog, saa og Alfa Sund, som baade kan have Navn af det Folk Alfer, saa og maaskee af Alf Sigars Søn. Men vel mueligt at det er giort af Mid-Alfar Sund, og den første Stavelse udeladt; Dog herved bliver atter et Spørsmaal, om Staden Middelfart ei har Navn af Alfer eller Alf; eller og om det ei er af Elf ɔ: en Flod.

37. SIVALDUS.

Denne Konge har efter Saxo P. 133 kun regieret kort, og kan efter hvad jeg forhen haver anført, ikkun have regieret i Sieland. Mærkeligt er det at N. 13 sætter efter Alf Regner Alfs Bane ɔ: Drabsmand. Saavel Tiden som Navnet bringer en til at tænke her paa den navnkundige Regner Lodbrog, en Søn af Sigurd Ring. Men da tænker jeg, at denne Alf har regieret i Thye udi Jylland, og været Halfreks Søn i Volsunga S. N. 16, 17 og 18 have ham ogsaa, og kalde ham Reghin; Den mellemste alene med det Tilnavn Alfs Bane, men de tvende andre udgive ham for Alfs Søn. N. 13 kalder Regners Dronning Ratha. Det er ilde, at saadant Navn ei forekommer iblant Reg-

Sivaldus. nar Lodbrocs Dronninger; Men hvo veed om den Bonde-Pige, med hvilken Regner efter Saxo P. 172 avlede Ubbo, ei kan have hedet saa, da han ikke navngiver hende. Har Regner Lodbroc dræbt Alf, og været en Søn af den, som de Frankiske Skribenter kalde Sigefrid, efter hvilken de sætte Godefrid, saa have N. 2. 3. 7 noget ret, at de sætte Goddric, det er Saxos Gotric, og Frankernes Gothofrid, strax efter Sigar, thi da have Regnar Lodbroc og Godefrid maat leve paa een Tid, og den sidste venteligen alene forvaltet Riget, imedens Regnar var ude paa Søe-roverie. Da Alf har efter Saxo sat Livet til forend hans Fader Sigar, saa have de billigen udelukt ham af Kongernes Tal; Og de andre have derimod sat ham ind, fordi han var en Konge-Søn, havde giort sig berømmelig, og maaskee været anseet for Konge i den Deel af Sieland, som Faderen regierede over, fordi Faderen har venteligen været gammel, maaskee have de ogsaa blandet ham med den Jydske Alf. Naar jeg betænker at Scotorum patria hos Saxo, hvor Haco, Sigar og Sivaldi Banemand skal være død, gierne kan være Irland, hvorfra efter saa mange Middel-Alderens Skribenter Scoterne egentligen skulle være komne; At Saxo selv P. 176 lader Regnar Lodbroc omkommes i Irland; At Sigar, Alf, Sivald maae have levet enten nær ved eller og i Regnars Tid; At Regnar efter N. 13 og 17 dræbte Alf Sigeirs Søn; Saa er jeg færdig at falde paa den Mening, at det er Regnar Lodbroc selv, som haver dræbt Sigar, Alf og Sivald; Og at Saxo haver kun her anbragt Hako, fordi han haver blandet den Sielandske Sigar med den Norske, hvis Alder passer sig vel med den virkelige Hako og Hagbarth. Hertil kommer at den rette Hako ei døde i Irland eller Skotland, men i Sverrige. Er dette rigtigt, saa haver vel ei alene en Elskovs-Handel bragt Reg-

nar

nar til at dræbe Sigar, Alf og Sivald, men snarere har den kun været ett Paaskud, og den rette Aarsag, Begiærlighed efter at underlegge sig deres Rige. Endnu er jeg ikke fuldkommen eenig med mig, naar Regnar er død, men jeg troer dog at 812 efter det eene Systema bliver omtrent det rette. Vil man nu følge Saxo noye, saa er Regnar eller Hako hos ham død 2 Aar efter Sivald; Altsaa er Sivald død 810. Han haver efter Saxonis Fortælling vidst regieret meget kort, saa man gierne kan antage, at Sigar er bleven dræbt 809. Forhen haver jeg viist, at Hogni er død omtrent 713. Efter Tiden kan han altsaa gierne have været Sigars Farfader; Thi Syvald Hogni Søn kan have levet til 750 og 760, og dermed kommer herligen overeens den yngre Sterkodders Alder, og hvad jeg forhen haver skrevet om Regnald. Derefter kan og gierne Sivalds Søn Sigar have levet til 809. De Blacmanner, hvilke efter Navnet maae blive Blaaemænd, som Alf efter Saxo P. 127 overvandt, kan da gierne blive Saracenerne, som da havde Africa og Spanien i deres Magt, og hvorhen de Nordiske Søerøvere under Navn af Normanner begyndte allerede at drage; Thi det er bekiendt, at vore Forfædre kaldte dem Blaaemænd; Og herved undgaaer man at digte Blaaemænd i Norden. Vel sandt at Saxo lader Alf overvinde disse Blacmænner i Norden, men herudi kan have feylet, ligesom deri, at han lader Haco, eller rettere Regner flye ud af Landet efter Slaget med Sivald. Dog maae man tilstaae, at Regners hele Liv var som en bestandig Landsflygtighed, hvilket og kan have givet Saxo Anledning til denne foregivne Haconis Flugt. Saxo taler selv P. 133 om en Haco Fastuoso, som hialp den anden Hacon, hvilket og kan have foraarsaget, at han haver meent at den anden og hedte Haco. Det værste Sivaldus.

 bliver

Sivaldus. bliver hvad man da skal giøre af den Borcarus, som fulgte Alf. Jeg mener at han kan have været en fornem Mand fra Skaane, og rigtig nok ægtet Gro, men ei efter Saxo P. 128 avlet Harald Hilditand med hende, men efter P. 134 Halfdan; Og denne Halfdan har ei været den, som var Fader til Harald Hillditann, men en anden Halfdan berømt hos de Frankiske Skribenter langt hen i det 9 Sæculo, eller og den som levede sidst i det 8 Sæculo, og var Fader til Harald Klak; Men da maae man antage, at Regnar er død 794, og kan efter dette Aarstal alle Ting endda bedre jævnes, thi denne Syvald er da død 792, og Sigar omtrent 791. Torfæus i Serie P. 306 tviler paa denne Konges Virkelighed. Lagerbring i Svenske Historie T. 1. P. 100 formoder, at alle disse Ting have gaaet for sig i Halland, men hans Grund er svag, nemlig at det Skaanske Rytterie har hævnet Syvalds Død, thi det kan en Stund forhen have kommet over, og ei strax været med i Slaget. Saxo nævner P. 183 Axelstad, hvilket er Alsted, ei langt fra Sigersted, han nævner ogsaa Haconis bustum, hvilket begge hans Danske Oversættere give ved Hagens Høy, skal vel være Hage Høy. Og der skal Hacons Camerad Haco Fastuosus ɔ: den Stolte, hvilket de give ved Dulle ɔ: den Modige, være bleven slaget, hvorpaa den anden Hacon tog Flugten og døde i Skotternes Land 2 Aar efter. Saxo bruger vel her det Ord Patria, saa man derved let kunde falde paa den Tanke, saafremt herved forstaaes Irland, at han vilde have viist, at Irland var Skotternes Fædernelænd; Men det har ikke været hans Mening, men han har brugt Patria i Stædet for Regio efter Middelaldrens viis. Da Saxo siger at Haco just med 3 Skibe gik derhen, saa er det mærkeligt at Ethelwerd siger ved P. 839 ved Aar 787 eller 783, at de Danske komme først med 3 Skibe til Vest-Angelen.

sen. Henric af Huntindon P. 343 har det samme ved Aar 789 eller 791. Florentius af Worcester henfører det P. 576 til Aar 787. Da nu Regnar er, naar man vil ansee ham for den Danske Anfører hos de Engelske Skribenter, dræbt først 794, saa dersom man nøye vil følge Saxo, og lade Haco døe 2 Aar efter han begav sig bort med de 2 Skibe, saa er han død 789, og altsaa blive Regnar og Haco 2 forskiællige Personer. Man maae da forestille sig Tingen saaledes, at Regnar haver dræbt Alf, Konge i Thye, Hacon og Hagbarth dræbt Sigar og Sivald; Borcar regieret i Skaane under Regnar, og derfore kommet Sivald til Hielp; Haco af Frygt for Regnar have flyet til Skotland. Borcar bliver da Fader til Halfdan og Godfrid; Herioldus, hvis Nepos var Harald Klak Haldans Søn, maae da have været Fader til Haldans Kone, og ei Harald Klaks Farfader. Borcar maae have været gift 2 gange, først med Gro, og ved hende Fader til Halfdan, og siden med en, hvis Navn ikke vides, som var Moder til Godfrid, og Sigars Søster, og paa den Maade kan det let fattes, hvi han vilde hævne Sigars Død. Vilde man antage det Systema, at der ikkun havde været een Regnar Lodbroc, som levede i det 9 Sæculo, saa finder man da ogsaa efter den Saxiske Kronike P. 81 en Dansk Kong Halfdan ved Aar 871, og hos Simeon Dunelmensis Col. 21 og 22 en Dansk Kong Guthred i Northumberland, som døde 894, og var Harde Knuds Søn. Og dette Navn ligner endnu mere Guthrith end Godefrid giør. Og da maatte Sigar ogsaa have levet paa den Tid. Ja om man endog vilde antage tvende Regnar, saa kunde dette endda gaae an, men da maatte man troe, at Viserne i Sæmundi Edda, som vedkomme Volsungerne, ei vare giorde før i det 10 Sæculo, for ellers maatte man antage, at Sigurd Fofnisbane havde

Sivaldus.

Sivaldus. levet i det 9 Sæculo, hvor der vel ogsaa forekommer en Sigurd Ring, men som umuelig kan være den store af det Navn. Dog, hvor rimelig denne Mening end ellers kan være, saa synes mig dog at den umuelig kan foreenes med Ungvini eller Ungendi Alder. Erici Pomerani Kronike P. 154 siger, at Borgard, som regierede i Skaane, var gift med Role Siwardi Dotter; Maaskee Sigurd Ring forstaaes ved denne Siward, og da er det ingen Under, at Godfrid haver regieret i Jylland; Men da maae man troe, at Borcar haver villet hævne Sigars Dod, alene fordi de begge stode under Regnar Lodbroc. Den frevne Danske Kronike, som slutter med 1314, kalder Borcardi Hustrue Tolæ, og siger at hun var Syvalds Dotter. N. 16 kalder den af Sighers Sonner Sighær, som Saxo kalder Alger. N. 18 siger det samme. Arnæ N. 418. P. 696 vil, at Sigvallde tog Flugten af Landet, og siger at hans Soster-Dotter fik Haldan; Men alt dette er uden Tvil urigtigt, og alene giort ved uagtsom at læse Saxo. Strax efter siger han ogsaa, at hun var Sigvallds Broder-Dotter. Riim-Kroniken gior forst Sywoldh til Syghers Son, og siden til hans Broder. Meursius Col. 60 sætter Slaget ved Roskild efter den ældre Svaningius. Lyschander P. 159 vil, at Burchards Moder haver været en Dotter af Haldan Bierggram. Nu er vel Lyschander ikke meget at troe paa; Imidlertid, har Borcar været Fader til Halfdan Harald Klaks Fader, saa er det ikke urimeligt, at hans Morfader haver hedet Haldan. Mén om man end vilde ansee denne for den Haldan, som var Ivar Vidfadmes Fader, saa har han dog levet for langt tilbage i Tiden. Men vel mueligt at denne Haldan kan have været en Sonne-Son af ham, og den forste af denne Linie, en Frille Son af Halfdan Snialle, og paa den Maade er det begribeligt,

beligt, at Borcar kan have havt Rige i Skaane. Synchronismus bliver da saaledes: Syvaldus.

Halfdan Snialle.			
1 Ivar Vidfadme.			1 Halfdan avlet med en Frille.
2 Audur.			2 Halfdan gift maaskee med Drotta.
3 Randver.			3 Anonyma gift i Skaane.
4 Sigurd Ring.		Herioldus i Jylland.	4 Borcar Konge i Skaane, gift med Gro, og Role.
5 Regnar Lodbroc.	Role, Moder til Godefrid.	Anonyma, Moder til Harald Klack.	5 Halfdan Godefrids Broder, gift 1 med Gyrithe og siden med Herioldi Dotter, en Søn af Gro.

Messenius T. 1. P. 41 vil, at Haco har ophidset den Britanniske Konge Arthur til at angribe Norden, og dette gior han ved alt for nøye at følge Saxonis Konge-Orden, thi derved sætter han Haco saa langt tilbage i Tiden.

38. Et Interregnum.

Efter Syvald sætter Saxo selv P. 133 et Interregnum, hvorudi han tilstaaer, at Dannemark var deelet. Dette bør sættes efter Hrolf Krake, thi af de Islandske Lister kan man see, at der i det mindste have da været Konger i Sieland og i Skaane; Og naar man tager Saxo og de øvrige Fortegnelser til Hielp paa flere Stæder. Da Saxo selv lader Halfdan, som han uretteligen gior til Harald Hillditanns Fader, da han var hans Far-Fader, eller og Moders Far-Fader, leve i dette Interregno, saa

Et Interregnum.

saa kan man heraf, naar man tager de Islandske Ledder til Hielp, og lader et svare imod et, udregne, naar Interregnum har begyndt, og naar det har faaet Ende. Man see den genealogiske Tavle i 6 Tome P. 355. Der svarer Ingiald imod Halfdan, Hrærec imod Helge, Valdar og Frode imod Hrolf; Det bliver altsaa ei urimeligt, at Valdar har, som det synes, regieret over Skaane efter Hrolfs Død, og Frode over Sieland; Dog haver efter al Anseende hverken Valdar eller Frode længe overlevet Hrolf. Fra Valdar til Ivar Vidfadme ere tre Ledder, og fra Frode til Hrærec 2. Dette er efter Cod. Flateyensis Col. 10, hvorved forefalder den Vanskelighed, at i den Linie, hvorudi der ere 3 Ledder, kaldes en Harald, den Gamle, som snarere burde havt Sted i den anden Linie, hvor der kun ere 2 Ledder. Langfedgatal hos Langebec P. 5 og 6 gior saavel Hrærec, Stamfader til Harald Hilditann, som Halfdan, saa kalder den ham, Stamfader til Ivar Vidfadme, til Ingialds Sønner, og regner fra den første til Harald medberegnet 4 Ledder, og fra den anden til Ivar medberegnet ogsaa 4 Ledder, udeladende i denne sidste Harald den Gamle, og indsættende derimod en Hroar. Ved dette er den Vanskelighed, at Ivar var Haralds Morfader, og dog skal staae i lige Led med ham. Hertil kan svares, at Haralds Forfædre have maaskee levet længre. Men at udelade Harald den Gamle, synes heel vanskeligt, efterdi han og i Hervarar Saga P. 179 udgives for Haldans Fader og Ivars Farfader. At antage ham derimod, gior denne Linie endnu længre og vanskeligere at foreene med Tids-Regningen. Man kunde dog indrette dem begge saaledes: Lade Ivar fødes 650, hans Fader Haldan ihielslaaes 690; Haldans Fader Harald døe 680; Valdar, Haralds Fader, 640; Hroar, Valdars Fader, 610; Halfdan, Hroars

Fader,

Fader, 600, og Ingialld, Halfdans Fader, 580. Lad nu Ingialld være fød 510; Halfdan 530 og Hroar 550; Valdar 570; og Harald 590, saa kunde Harald gierne fortiene Navn af den Gamle, thi han var da bleven 90 Aar. Den Linie, hvorfra Harald Hillditann stammer, kunde indrettes saaledes: Lad Hrærec være en yngre Søn af Ingiald, og fød 540, have levet til 600; Lad Frode være fød 570, og død 630; Halfdan fødes 618, og døe 683; Hrærec fødes 640, og døe 694. Langfedgatal haver den Fordeel, at den ei giør Valdar til en Søn af Hroar, Helges Broder, men til en Søn af en anden Hroar, Haldans Søn, og Ingiallds Sønne-Søn, hvilket er meget rimeligere, thi Helges Broder døde nok i Northumberland, og efterlod sig, saavidt man veed, kun een Søn ved Navn Agnar. Naar Hervarar S. P. 179 giør Valldar til Harald Hillditanns og Randvers Fader, saa maae den fare mærkeligen vild, thi den strider baade imod Saxo, Langfedgatal og Flateyar Bog. Torfæus følger P. 291 meest Flateyar Bog. Vil man følge Langfedgatal, da have efter Ledderne Frode 6, Hroar og Hrolf levet paa een Tid, og Interregnum begyndt med Halfdan og Valdar, hvilket og efter den nu nyelig anførte Chronologie gaaer gierne an. Da Saxo synes at lade Haralds Fader, som han giør ham til, Halfdan, regiere i Skaane, og Ivars Fader virkeligen regierede der, da Haralds Far-Fader derimod regierede i Sieland, saa er det meget troligt, at hvad han fortæller om sin Haldan, hører til Ivars Fader, Konge i Skaane. Ellers er det heel uretteligt, at dette Tidsrum kaldes Interregnum, thi i sig selv var Tilstanden da ei anderledes end den gemeenligen pleyede at være, naar man undtager, at een og anden Konge løftede undertiden Hovedet i Veyret over de andre for en kort Tid.

Et Interregnum.

Et Interregnum.

Saxo siger P. 133, at efter Syvalds Død regierede af Almuen Ostmar i Skaane, Hunding i Sieland, Hano i Fyen, Röric og Hater i Jylland. I denne Rörics Navn synes mig at igien kiende Islændernes Hrærec, som efter dem var Harald Hilditanns Fader, eller og den ældre Rærec, Ingialds Søn, alene at de begge regierede i Sieland, og ikke i Jylland. Vel sandt, at de lade ham regiere i Sieland, men hvo veed, om han ei og kan have regieret over endeel af Jylland, allerheldst Hervarar Saga lader sin Valldar, som han gior til Harald Hillditanns Fader, sættes af Ivar over gandske Dannemark. Ved at overveye dette troer jeg ei, at disse Saxonis 5 Konger have paa eengang regieret i Dannemark. Saasnart Hrolf var død, og samme Dag Hiorvard, der under ham bestyrede Skaane, saa synes det ei urimeligt, at Valldar har antaget sig Regimentet der, thi han er uden Tvil den Valldar, som efter en Codex af Hervarar S. hos Schöning i de Norskes Oprindelse P. 138 styrede de Danske, paa den Tid Angantyr anførte Goterne, saasom i Hervarar S. P. 124 tales om en Angantyr, Konge i Reid-Gotland, der var Mor-Far-Fader til Hilldur, som blev giftet med Harald Gamle, en Søn af Valldar, thi det er gandske mueligt at Manden, nemlig Harald, hans Fader, og Konen, nemlig Hilldur, hendes Far Fader, have kunnet leve paa een Tid. Men endskiønt det altsaa synes, at Valdar haver strax efter Hrolfs Død regieret i Skaane, og efter ham, Søn efter Fader, Harald, Halfdan og Ivar, saa er det vel mueligt, at Ostmar haver og havt paa samme Tid, som Valdar, en Deel af Skaane. Saxo siger udtrykkelig, at hans 5 Konger vare alle af Almuen, hvorudi han dog haver maaskee feylet i Henseende til Röric. Vel mueligt, at Folk af Almuen have søgt at rive Riget til sig, efterdi de, som vare

af

af Konge-Slægten, vare langt ude i den. Denne Ostmar findes og som Konge i Skaane i N. 4. 5. 6, hvilke alle følge Saxo nøye; N. 10 sætter ham efter Sywald, som ene Konge, og derpaa først Interregnum, og kalder ham egentlig öſtmar. N. 16 og 18 have og Ostmer, men den sidste legger til, at andre giøre Bucar til Konge i Skaane. Mærkeligt er det, at disse, som sætte Ostmar som Skaansk Konge, nævne ei Borcar, og at N. 2. 3. 7. 9. 10. 13 og 17 have derimod Borcar alene, og ei Ostmar, af hvilke N. 2. 3 og 7 giøre Borcar til en Mand af Sivards eller Syvalds Dotter, hvorved de mene uden Tvil den Sivald, som var Sigars Fader, thi den, som var Sigars Søn, nævne de ei. N. 16 alene har baade Ostmar og Borcar, og lader dem begge regiere i Skaane. Men det mærkeligste er, at N. 13 giør alle disse fem Konger til Sønner af Regner Vaidghe ɔ: Validus, den stærke, mægtige, med Ratha. N. 17 giør dem ogsaa til Sønner af Roghin, som den kalder ham, og N. 18 opregner først 5 Konger, ligesom Saxo, men siger derhos, at andre nævne 5 andre Konger, og giøre dem til Regnærs Sønner. Navnene af disse 5 sidste ere med nogen liden Forandring, ligesom de 5 første, undtagen at Bucar sættes i Skaane i Stædet for Ostmer, og at Röric giøres ei til Konge i Jylland, men i Lolland. At disse giøres her til Regners Sønner, kommer uden al Tvil deraf, at disse Skribenter have havt en mørk Tradition om, at den Regner, som dræbte Alf, var Regner Lodbrok, og at de vidste, at Lodbrok havde mange Sønner, thi for Resten er jeg vis paa, at ingen af disse haver været Lodbroks Søn. Ved nøye at betragte alt dette er jeg af den Mening, at baade Ostmar og Valldar have giort sig til Konger i Skaane efter Hrolfs Død, og at Ostmar haver, fordi N. 10 sætter ham som ene Konge i Dannemark,

Et Interregnum.

Et Interregnum. raadet en Tid over en stor Deel af vort Fædreneland, men er maaskee tilsidst bleven overvundet og udjaget. Hvo veed, om denne Ostmar ei er den Frithlef, som N. 2. 3. 5. 7. sige at være kommet nord fra, og have ægtet Hrolfs Dotter. Maaskee han er bleven kaldet Ostmar eller Ostmær ɔ: en Fyrste, en Stor fra Østen, fordi han er kommet fra Skaane, som ligger østen for de andre Danske Landskaber; og maaskee man har sagt om ham, at han er kommet fra de nordlige Egne, fordi han maaskee egentligen er kommet fra Halland. Men vel mueligt ogsaa, at Ivar Vidfadme stikker i Ostmar, thi han regierede ei alene i Skaane, men og over heele Sverrige, forend han fik Sieland, og kunde derfore retteligen kaldes Østens Herre. N. 2. 3. 5. 7 sige ogsaa, at Frithlef regierede kort, og dræbte Kong Haki, Hamundi Søn, hvilken efter Løfte havde dræbt Hiarvard, Hrolfs Banemand, og derpaa regieret i Dannemark. Men Saxo og Rolfs S. kalde Hiarvards Banemand Voggo, og den første vidner, at han blev dræbt paa Stædet, hvilket ogsaa de Omstændigheder, han anfører, synes at vise. Mærkeligt er det, at udi Hrolfs Saga P. 127 siges, at efter Hrolfs Død faldt Riget til hans Døttre, hvilket bekræfter de andres Fortælling om en Fridleif, som ægtede Hrolfs Dotter, og blev Konge i Dannemark. Dette giver og en Formodning, at Ostmar, saafremt han er den samme som Fridleif, har regieret nogen Tid i Lethra, thi det er rimeligt, at det er ham, og ei Voggur, som siges i bemældte Saga, der tilligemed Biarkes tvende Brødre have dræbt Skulld, Hrolfs Søster; der egentligen havde foraarsaget hans Død; og som hun efter Sagan regierede over gandske Dannemark, hvorvel en føye Tid, saa er det ei utroligt, at Ostmar eller Fridleif og haver giort det i en kort Tid. At N. 2 ꝛc. giøre Haki, Hamundi Søn, til Hiar-

vards Drabsmand, og Konge i Danmark, er gandske vidst urigtigt; Men saa meget synes mig dog dette at bevise, at den Haco, som havde i Dannemark at bestille med Sigar, er ei den Haco, som levede i den Svenske Kong Jorunds Tid, og den Danske Kong Haldan 1, og som uden Tvil havde med Sigar paa Helgeland at bestille; Men en senere Hako, der ved Vildfarelse gieres til Hamundi Søn, og som haver levet efter Hrolf i det store Interregno, hvorvel ei strax efter ham, eller og, som jeg forhen haver viist, ikke førend i det 8 Sæculo. Saafremt Haco ei er den samme som Sigurd Ring, eller Regnar Lodbroc, men en virkelig Haco, som er bleven forjaget eller ihielslaget af Borcar fra Skaane, saa kan det, at Fridleif eller Ostmar og var fra Skaane, have givet Anledning til at blande dem sammen, og at sætte Haki strax efter Rolf. End mere, Rolf blev slaget i Sieland paa Ledre, Sigar ligeledes i Sieland i Sigersted, og Syvald satte og Livet til i Sieland; Rolf efterlod sig kun Døttre; Sigar ogsaa kun en Sønne-Dotter; Saa megen Lighed haver let kunnet forvolde, at tvende adskilte Tildragelser ere blevne sammenblandede, og giorde til een. Maaskee den Haco Fastuosus, som Saxo omtaler, har været een af Regnars Hovdinger, og bleven slaget af Borcaro, og at den anden Haco er uretteligen her indflikket; Og at det han døde i Skotland eller Irland, er giort deraf, at Regnar Hakos Herre virkeligen omkom der. Et Interregnum.

Saxo P. 138 tilskriver Harald Hyldetand at have dræbt de fleste af disse smaae Konger; Nu vil jeg ei nægte, at jo noget deraf kan tilkomme ham, men en god Deel tilhører vel og hans Morfader Ivar, som efter Islændernes udtrykkelige Vidnesbyrd bragte al Dannemark under sig. P. 133 beretter Saxo, at Ha-

Et Interregnum.

ther og Roric regierede i Jylland, og P. 138, at de bleve dræbte af Harald. N. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 9. 10. 16 og 18 sige det samme, undtagen at nogle Navne ere skrevne anderledes, hvoraf endeel dog ere aabenbare Skrive- og Læsefeil. Saxo siger P. 138, at paa det Stæd, hvor Hather blev dræbt, fik en Bye sit Navn, hvorved han tydelig sigter til Hatherslef. Dette synes at vise, at han haver regieret i Sønder-Jylland, hvilket ogsaa N. 2. 3. 4. 5. 6 og 7 bekræfte. N. 18 alene siger, at Hather regierede i Norland, hvorved den forstaaer Nørre-Jylland, thi den siger ogsaa, at Roric regierede i Sønder-Jylland. Efter N. 13 og 17, og den anden Tradition hos 18 har Roric regieret i Lolland, og følgeligen Hather alene i Jylland. Naar jeg betænker, at denne Roric er maaskee Islændernes Hrærec Harald Hilldetanns Fader, hvilken regierede i Sieland, saa er det meget rimeligt, at han og haver havt Lolland; Men om man ogsaa haver regieret over Nord-Jylland, er meget uvidst. Hans Fader Halfdan synes ogsaa efter Oluf Tryggesöns Saga, at have regieret over Fyen; Og Snorro P. 52 siger udtrykkelig, at Ivar regierede over gandske Dannemark, og dog mælder hverken han eller Sogubrot om nogen Krig, som Ivar haver ført i Danmark, undtagen i Skaane, og imod den Sielandske Konge Hrærec, hvorfore man har Grund at slutte, at Hrærec haver regieret over gandske Danmark, Skaane og vedliggende Lande undtagen. Vel sandt at Saxo lader Röric alene regiere i Jylland, og det, som det synes, i Nørre-Jylland; Men da han dog P. 138 siger, at Harald, efterat have dræbt Hather i Jylland, siden ihielslog Hunding, hvilken efter hans egen Tilstaaelse regierede i Sieland, og Röric, og derpaa bemestrede sig Lethra, saa synes det, at han dog selv maae have hørt noget om, at Roric havde med Sieland at bestille. Og da

det

det er vidst, at Ivar dræbte Hrærec, og ei Harald, saa er det Spørsmaal om ved Hunding, som Saxo og alle vore Fortegnelser giore til Konge i Sieland, ei forstaaes Helge, en Broder af Hrærec, hvilken Hrærec dræbte efter Ivars Tilskyndelse. Mine Grunde ere disse: 1) At Saxo i disse Ord: Post hæc Hundingo Röricoqve prostratis, Lethram occupat, distractumqve Daniæ regnum in pristinum corpus reformat, synes at foye Hunding og Roric sammen, ligesom Sogubrot de tvende Brødre Helge og Hrærec, efter hvis Død Ivar ogsaa blev Mester over Lethra, og det gandske Dannemark. 2) At N. 14 siger, at der vare 5 Hovdinger i Dannemark efter Guthrith Sithhars Søster-Søn, hvilken dog er urettelig indslikket her, naar der sigtes til Interregnum efter Hrolf Krakes Død, som det bør; Og at Sverriges Konge satte en Ragge ɔ: Hund til Konge i Danmark. Ved denne Sverriges Konge forstaaes uden Tvil Ivar, som vel først var Konge i Skaane, men derpaa blev Konge i Sverrige, forend han bemestrede sig det øvrige Dannemark. Og har Helge ellers hedet Hunding, eller og af Had faaet det Tilnavn Hund, fordi han havde meget med den Svenske Kong Ivar at bestille, og holdt Venskab med ham, saa har man siden let deraf kunnet smidde det Eventyr, at den Svenske Konge satte en Hund til Konge i Danmark. Maaskee man og haver blandet Brødrene Helge og Hrærec sammen, og at Navnet Hund, Hunding sigter til Hrærec, som er bleven forvandlet til Ragge ɔ: Hund, hvilken efter Ivars Raad dræbte sin Broder, og derved begik en hundsk Gierning. Er dette sidste Anledningen til saadant Tilnavn, da haver Saxo af den ene Hrærec giort tvende Roric og Hunding. Maaskee og at denne Helge haver dræbt en Konge ved Navn Hunding. I det mindste siges i Volsunga S. C. 16 og 17. P. 21—25, at en

Et Interregnum.

Et Interregnum. en Helge, som var af Volsunga Ætten og Konge i Hunaland, dræbte en Kong Hunding, om hvilken der ei siges hvor han var Konge. Nu troer jeg vel gierne, at den Volsungiske Helge ei har været vor Helge; Men Spørsmaal om Forfatteren til denne Saga ei har blandet dem sammen, og tillagt sin Helge noget, som tilkom vor. I det mindste giør dette Hundings Navn det ei alene troligt, men og at Sigmund Helges Fader gav ham i navnfæste, da han føddes, trende Stæder, hvoraf den ene hedte Hringstad; At Hunding havde følgende Sønner Alf, Eiolf, Havard og Hagbard; At Helge dræbte ogsaa dem; At Kong Hogni forlovede sin Dotter Sigrun med Hodbrod, en Søn af Kong Granmar; At Kong Helge fik Folk til Hielp imod denne Hodbrod fra Rodbierg, Hedinsøe og Niorfa-Sund, lutter Stæder i Norge, hvorfra en Sielandsk Konge snarere kunde faae Hielp, end en Hunisk; og endelig at Helge ægtede Sigrun. Alle disse Navne treffe vel nok ind, tilligemed Tiden, thi Hogni var, som jeg forhen haver viist, en Broder af Helge og Hrærec, Granmar var da efter Snorro Konge i Sûdermanland, og Hogni Konge i Ost-Gotland, og dennes Dotter kan Helge have ægtet. Og at Volsunga Saga haver blandet sin Helge med vor, synes mig og at kunne slutte deraf, at han siger, at der intet mere tales om Helge, efterat han fik Sigrun, venteligen fordi han strax efter blev dræbt af Hrærec, og at Autor alt for vel vidste, at det tilkom en Sielandsk, og ei en Hunisk Konge. Imidlertid da alt dette staaer ligeledes i Viserne udi Sæmundi Edda, saa maatte man beskylde deres Forfatter for, ogsaa at have sammenblandet en Hunisk og en Sielandsk Helge, hvilket er troligt, thi da kunde disse Viser neppe være giort forend i det 10 Sæculo. End mere, den berømte Sigurd Fofnisbane har været en Broder af Helge, og ef-

ter

ter Volsunga S. begge havt Sigmund til Fader, men Spørsmaal om det ei snarere har været paa deres Moders Side, thi Hiordys har efter Sagan først havt Sigmund, og avlet Sigurd med ham, og siden ægtet den Danske Kong Halfrek, ved hvilken maaskee Halfdan forstaaes, som var Fader til Helge og Hrærec, maaskee ved Hiordys. Paa den Maade kunne Helge og Sigurd have været Brødre, maaskee de og alene ere blevne kaldte saa, fordi de vare sammenbragte Børn. Er dette rigtigt, da har maaskee aldrig en Hunisk Helge været til; I det mindste passer alt hvad, som fortælles om ham i Volsunga Saga, sig heel vel paa vor Helge, undtagen den Tildragelse med Hodbrod, Granmars Søn, thi Snorro vidner, at den Sudermanlandske Granmar havde ingen Sønner. Saxo taler P. 28 om en Svensk Kong Hodbrod, som blev dræbt af den Danske Kong Helgo, Hrolf Krakes Fader, og denne Helgo haver vel Volsunga S. blandet med sin, eller snarere Saxo blandet sin med den Huniske. Vel sandt, at ingen Hodbrod findes blant de Svenske Konger, men da den Svenske, og end mere Gothiske Historie er saa ufuldstændig, saa har gierne en liden Konge af det Navn kunnet da regiere i Gotland. Har nu Sigurd Fofnisbane været paa en vis Maade en Brøder af Helge, og hans Dotter Aslaug ægtet Regner, saa bliver der dog et Hul af omtrent 100 Aar; altsaa maae enten Aslaug ei have ægtet Lodbroc, eller hun og ei været en Dotter af Sigurd. Maaskee en, stammende fra Aslaug, har ægtet Regner. Dog, det er umueligt at oplyse og passe alle Ting sammen i saa gamle og mørke Ting. Have Sigurd og Helge kun været sammenbragte Børn, saa har Helge eller og Hrærec gierne kunnet ægte hans Dotter, thi Hrærec var meget gammel da han giftede sig med Audur, og har venteligen derfore tilforn været gift. Fra ham, Et Interregnum.

Et Interregnum.

eller rettere hans Kone Audur, stammede Regnar; Man har maaskee bildt sig ind, at Regnar stammede fra ham ved Aslaug, maaskee og den Aslaug, som Regnar ægtede, har stammet fra Rærec og Aslaug. Jeg finder, at N. 18 taler om Rægan, Alfs Søn; Forhen haver jeg viist, at herved sigtes uden Tvil til Regnar Lodbroc, hvilket end mere bestyrkes derved, at efter Sogubrot P. 18 var Alfhild, en Dotter af den Norske Kong Alf, Moder til Regnar; N. 16 og 18, som giore Regnar eller Ræghin, som de kalde ham, til en Søn af Alf, blande derfore vor Danske Alf med den Norske. N. 13 og 17 derimod, som giore Regnar til Alfs Banemand, forstaae uden Tvil ved den sidste den Danske i Thye. Altsaa have de alle fire paa en vis Maade ret. Naar N. 14 siger, at Kongen af Sverrige satte i dette Interregno en Ragge til Konge i Dannemark, og lader Guthrith, Sihtars Søster-Søn, regiere forend det, ved hvilken sigtes til Gotric eller Godefrid, saa synes mig denne Ragge her at være giort enten af Hrærecs eller af Regnars Navn, thi 1) var Regnars Fader, Sigurd Hring, egentligen af Begyndelsen Konge i Sverrige, og derfore bestaaer det ei ilde med Sandheden, naar man siger, at en Svensk Konge satte Regnar ind til Konge i Dannemark. 2) Kan ved Læse- og Skrive-Feyl gierne være af Regnar giort Ragge, allerheldst naar man vil betragte, hvor forskiællig Regnars Navn skrives i vore Fortegnelser, nemlig i N. 16 Ræghin, N. 17 Reghin og N. 18 Rægæn, saa at man og gierne haver kunnet giore Ragge af det; og 3) saa levede Regnar og Guthrith, eller Godric, paa een Tid, saafremt Sigefrid har været Sigurd Hring, eller Sigurd Snogöye, og Guthrith Godefrid. N. 2 siger, at udi Hrolf Krakes Barndom paalagde Atislus, Konge i Sverrige, de Danske en Skat, og satte dem til Spot en Hund, kaldet

Racki,

Racki, over dem, hvilken blev dræbt af Hunde. Da jeg nu forhen haver viist, at Interregnum begyndte med Hrolfs Død, saa holder jeg for, at herved sigtes til Saxos Hunding og Islændernes Hrærek, Konge i Sieland, thi baade kommer hans Navn Hrærec meget overeens med Racki, og desuden blev han paa en vis Maade indsat af den Svenske Kong Ivar. Jeg haver og forhen viist, at det ei er urimeligt, at de Danske have af Had kaldet ham Hund eller Rakke, fordi han dræbte sin Broder Helge, og af Hund har man let siden giort Hunding, allerheldst en Helge dræbte en Kong Hunding, og deraf kaldtes Hundingsbane; Saa det er vel mueligt, at Saxo ved Hunding forstaaer Helge, og haver kun faaet hans Tilnavn at vide. N. 5 og 7 tale ogsaa om denne Hunde Konge i Hrolfs Barndom, og den sidste legger til, at den Hund eller Rakkæ hedte Hathi. Hvad dette Navn angaaer, da veed jeg ei hvad jeg skal giore af det, med mindre det er giort af Dronning Hetha, som den Svenske Konge Sigurd Ring satte en foye Tid over en Deel af Dannemark. Naar man vil betænke, at ei meget længe efter Hrolfs Død regierede Helge og Hrærec i Sieland, af hvilke er taget Anledning til denne Hunde Historie, og at de paa en vis Maade bleve indsatte af den Svenske Kong Ivar, saa er det ingen Under, at nogle have henført dette til Hrolfs egen Tid og Barndom, og var det da skeet, saa maatte Atislus virkelig have giort dette, thi han regierede da i Sverrige. N. 16 og 18 have ogsaa samme Historie i Hrolfs Barndom, og N. 17 sætter efter Haldan, Rakkæ af Sverrige ind som den 8 Konge, og efter ham Hrolf, udeladende altsaa den navnkundige Kong Helgo. Hos denne sidste Skribent finder jeg ellers et mærkeligt Stæd, som tiener til at stadfæste min Formodning, at ved denne Rakke eller Hund sigtes til Hrærec Harald

Et Interregnum.

Et Interregnum.

rald Hillditanns Fader, thi han giver den 10 Kong Roric det Tilnavn Rache, og denne Roric er Saxonis Roric Slyngebaand, med hvilket Tilnavn Islænderne ogsaa belegge deres Hrærec. Her er altsaa intet andet forseet, end at Saxo og N. 17 flytte Roric for høyt op; Og hertil haver vel givet Anledning, at Hrolfs Fader hedte Helgo, ligesom Hrærecs Broder. Og dette giør det begribeligt, hvi samme N. 17 sætter Rakke, det er Roric, strax efter Haldan, og udelader der Helgo, thi da de begge regierede paa eengang, og Roric levede sin Broder over, saa kan en Tradition være kommet til denne Skribent om Roric alene, hvorved og maae legges Mærke til, at Roric var Søn af en Halfdan. N. 16 og 18 stadfæste min Mening endnu mere, i det de kalde den ene den 16 Konge, og den anden den 17 Röric Slyngebaand ogsaa Rake. Mærkeligt er det og, at saavel Saxo som alle vore Fortegnelser, giøre Haldan til Helgos Fader, og Frode igien til Haldans, hvilket ogsaa er rigtigt nok om Helgo Hrolfs Fader, men som og passer sig paa den sidste Helgo Hrærecs Broder. Saadan Overeenstemmelse haver ledet Saxo og de flere i Vildfarelse, og bragt dem til reent at udelade i Konge-Listen den sidste Helgo, og at sætte Hrærec paa et uret Stæd, og blande Halfdan og Frode med andre af samme Navn. Spørsmaal derfore, om noget af det Saxo tillegger Frode 1, ei kan tilhøre denne Frode 6. Da Hrærek og Forfædre regierede alene i Sieland, saa har dette vel tildeels giort dem ubekiendte for Saxo, der ei troede at andre end Konger over gandske Dannemark havde nogensinde regieret, undtagen i det Interregnum efter Syvald; Men siden de regierede i Sieland, og følgeligen over Lethra, saa haver han dog hørt noget om dem, og derfore tilegnet nogle af deres Bedrifter til Konger af samme Navn, der enten virkelig, eller efter hans

Tanke

Tanke havde regieret over gandske Dannemark. Da nu Islænderne have twende af det Navn Hrærec, hvoraf den ældste var Ingialds Søn, og Frode 4 Sønne-Søn, og den yngste Halfdans Søn, og Haralds Fader, saa tiener dette til at vise, at udi Saxonis Hother stikker tildeels den Svenske Kong Ottar, som var en Sønne-Søn af An, og hvilken Saxo og vore andre Danske Skribenter aldrig nævne, og synes undertiden at have forstaaet ved deres Atislus, thi denne Ottar blev efter Snorro dræbt i Jylland under Frode 4, og Saxo lader og Hother dræbes der, ja det som mere er, gior Hother til en Svensk, og Søn af Hothbrod, og Broder af Atislo. Vel sandt at han henfører dette til Tiden efter Hrolfs Død, da dog Ottar blev dræbt længe for Hrolfs Fødsel; Men naar han giorde Hother til en Søn af Hotbrod, og Broder af Atislo, saa kunde han ei andet. Da han nu giorde Roric til en Søn af Hother, hvilket i Henseende til Tiden gaaer nok an med den ældste Hrærec, saa forførte dette ham og til, at sætte Hother efter Hrolf. Han har ei vidst af at den ældste Hrærec var Ingialds Søn, og om den yngste Hrærec har han hørt, at han havde med en Svensk Konge at bestille; og da denne Hrærec virkeligen ægtede den Svenske Konges Dotter, saa har Ryg-tet sagt ham, at han var hans Søn; Da nu Saxo kun havde hørt tale om en Hrærec eller Roric, saa henførte han dette til Roric, som efter hans Tanke var en Søn af Hothbrod, hvilken blev ihielslaget af Helgo Hrolfs Fader, og altsaa maatte Roric nødvendig have levet efter Hrolf. Man seer altsaa heraf, hvor stor Priis man bør sætte paa de faae Islandske Levninger, som vi have om vor Danske Historie, da man uden dem aldeles ei kunde finde Rede i Saxonis forvirrede Fortælling, som med alt det indeholder fortreflige Underretninger til vor gamle Historie.

Et Interregnum.

Et Interregnum.

Hvor meget større Lys vilde vi ei have havt, om Skioldunga Saga endnu havde været til. Af Saxo P. 134 og Snorro T. 1. P. 137 sees ellers, at den Tildragelse med Hunden, som blev Konge, er virkeligen skeet i Norge, og det i det Tronhiemske efter Snorro, men paa Jedderen efter Saxo, som og siger, at det skeede ved den Svenske Helt Gunnarum, men Snorro derimod ved den Uplandske Konge Eisten. Og herudi bør Snorro staae mere til troende, allerheldst det er rimeligt, at Saxo har ved at høre, at dette skal være skeet af en Uplandsk Konge, faldet paa at tænke paa det Svenske Upland. Samme Aarsag haver vel og forført Ericus Olai P. 27 og den Svenske Riim-Krønike P. 4 at henføre dette til en Svensk Kong östen, som de giøre til en Søn af Urbar, og foregive, at han giorde dette, fordi de sloge hans Broder Nore ihiel, som var deres Konge. Snorro siger, at det var Kong Eistens Søn Aunundur, som de sloge ihiel; Han kalder Hunden Saur, men den Svenske Riim-Krønike Swerre. Fundinn Noregs P. 8 fortæller dette ligesom Snorro, og siger at Eistens Fader hedte Gudraud, hvoraf Saxo maaskee har giort sin Gunnar. Ericus Olai efterat han haver fortalt dette, om sin 13 Svenske Konge östen, fortæller siden P. 78 om sin 20, som han kalder Attilla, og sætter ind mellem Domar og Digner ɔ: Dyggve, følgelig virkeligen i meget gamle Tider, endskiønt efter ham selv i endeel yngre; At han nemlig satte en Hund, kaldet Racchæ, til Konge over de Danske, hvilket han haver taget af vore egne forhen anførte Danske Krøniker og Fortegnelser, og efter al Anseende af den saa kaldte Erici Pomerani. Denne Attilla haver han tilligemed Philmer, Nordian, Hernit &c. taget af Wilkina Saga, og den tildeels igien af Jornande, som dog taler om Philmer eller Filimer, som en udenlandsk og ei indenlandsk Gothisk Konge. Han haver og tildeels giort sin

Attilla

Atilla af Atislo, hvis Navn var Adel, under hvilket han og P. 33 gior ham til den 30 Svenske Konge; Thi det er at mærke, at Ericus Olai har i disse gamle Tider enten havt Snorro selv, eller et Slags Udtog af ham, men været saa uhældig, ei alene at følge ham, men at blande ham med andre urene Kilder. Efter Schöning har denne Norske Eisten levet langt hen i det 2 Sæculo, hvilket, saafremt Odin haver levet efter min sidste Hypothese saa meget senere, kan gaae hen til Midten af det 3 Sæculo. Men da Saxo sammenføyer denne Hunde-Historie med Borcaro Fader til Haldan, som jeg da vil her antage for at have været enten Frode 6 Fader til Halfdan, eller og snarere Harald Fader til Halfdan i Skaane, saa treffer Tiden ei ind. Men da jeg finder, at Eisten, en Søn af Adils, regierede paa de Tider i Sverrige, saa kan dette have bragt Forvirringen tilveye. Allerheldst Saxo P. 136 og 134 lader Gunnari Søn Hildiger begive sig til den Svenske Kong Alver, som han gior til en Fader af Ingeld, ved hvilken sidste han uden Tvil forstaaer Ingiald Ildraade, hvilket Tilnavn, det samme som Eisten havde, vel og haver giort nogen Uorden; Og herefter maae Alver have været den samme som Aunund, Ingialds Fader, der og levede med Harald den Gamle og Haldan; Maaskee dette Navn Aunund, hvilket den Norske Eistens Søn førte, haver og giort nogen Forvirring. Af alt dette slutter jeg, at Saxos Gunnar har virkelig været en Svensk, og havt med den Norske Kong Regnald paa Jedderen at bestille, og maaskee voldtaget hans Dotter, som siden er bleven giftet med Borcaro, hvorved maaskee forstaaes Hroar i Skaane i Langfedgatal, der da maaskee snarere har været en Søn af Harald den Gamle, end Farfader eller Fader til ham. Den Svenske Riim-Kronike P. 5 taler ligesom Ericus Olai om Kong Atila, men legger

Et Interregnum.

Et Interregnum.

ger til at de Danske ihielsloge hans Frænde Haldan Hvidben, og at han derfore hævnede sig saaledes over dem. Jeg finder i Snorro P. 55, at den Norske Kong Halfdan Hvidbeen havde en Broder Ingiald, Konge i Vermeland, og at bemeldte Haldan var giftet med en Dotter af Eisten den Haardraade, Konge i Uptand, og avlede tvende Sønner med hende, Eisten og Gudraud, hvilket sidste bringer mig paa de Tanker, at Kong Eistens Fader har hedt Gudraud, og at denne Eisten er den samme som Snorro siden kalder Eisten Ildraade. Er dette rigtigt, da ere mange Ledder udeladte i Fundinn Noregs. Da kan Hunde-Historien have skeet i Haldan Hvidbens Tid, da Harald Hyldetand regierede i Dannemark, og da kan en Søn af Gunnar have begivet sig ei til Ingiald Ilraade, men til Ingiald Halfdan Hvidbens Broder, og da kan denne Borcarus, som ægtede Drotta, have været maaskee Ivar Vidfadme. J. Magnus L. 2. C. 21. P. 103 og 104 fortæller ogsaa, at denne Hund Raccho skulde være bleven af den Svenske Konge Attilo sat over de Danske i Hrolfs Tid, men nægter P. 290. L. 7. C. 23, at det skulde vedkomme den 65 Konge Attilo, som Ericus Olai tilskriver det. Om Osteno derimod P. 281 og 282. L. 7. C. 15 og 16 skriver han næsten ligesom Saxo, at han ved Gunno, som han gior til hans General, lod de Norske mishandle, men han vil derimod ei vide af at sige, at Hunde-Historien er skeet i Norge, thi da han antager en Hunde-Historie, og henfører den til Danmark, saa kan der ingen være skeet i Norge. Meursius Col. 13 vender op og ned paa denne Hunde-Historie, og siger, at den Danske Kong Hadding indsatte Hunding til Konge i Sverrige, hvilket er taget af Saxo P. 77, og deraf kom den Sagn, at de Danske havde sat en Hund til Konge i Sverrige, hvorved Gram gior denne Anmærkning,

at dette sidste er taget af den ældre Svaningio, som maaskee har digtet dette, for at giengiælde de Svenske. Messenius henfører T. 1. P. 5 den Svenske Kong Osten, som skal have sat en Hund, ved Navn Sverting, til Konge i Norge, til omtrent 70 Aar for Christi Fødsel; og P. 52 og 53 til Aar 500 omtrent Gunnarum, som han giør til en Gothisk Konge, og som satte en Hund til Konge over Tronhiemerne; og T. 11. P. 33, at Gunno, som satte en Hund over de Norske, var en Høvding af den Svenske Kong östen; og endelig T. 13. P. 26, hvor han reent ud erklærer det for en Fabel, at de Svenske have indsat en Hund til Konge over de Danske. Schöning i hans Norske Historie T. 1. P. 188 — 194 igiennemgaaer denne Hunde-Historie meget got, og viser at den haver tildraget sig i Norge. Loccenius P. 28 igiennemgaaer denne Hunde-Historie vidtløftigen, og synes at ville forene begge Fortællinger af Saxo og af Snorro, dog saaledes, at han henfører dem til den Svenske Kong östen. N. 2. 5 &c. berette, at den Danske Hunde-Konge blev ihielrevet af andre Hunde, da han sloges med dem om Been, hvorved maaskee betydes den Ueenighed, der opkom imellem de tvende Brødre Helge og Hrærec af Jalousie over den sidstes Kone. Snorro derimod siger, at den Norske Hund blev ihielrevet af Ulve, hvilket er en ganske anden Tradition, og kan maaskee være rigtig. Hos Hvitfeld finder jeg T. 1. P. 6, at den Hunding, som Hadding havde at bestille med, siges af nogle at have været en Søn af Kong Sigfred i Saxen, og han igien af Henric, hvilken Hadding slog ihiel. Dette bringer mig paa de Tanker, at herved sigtes til denne Hunding, som blev dræbt af Helgo, uden Tvil Hrærecs Broder, og giver dette Anledning til at formode, at bemeldte Hunding har været en Saxisk Prinds, da Volsunga Saga ei siger, hvorfra han var.

Et Interregnum.

Et Interregnum. Men er dette rigtigt, da er det troligt, at udi Haddings Historie findes adskilligt, som vedkommer Helgo. Schönning T. 1. P. 115 taler om en Tronhiemsk Konge ved Navn Hunding, som regierede der, da Nor kom til Norge. Dette Navn har maaskee givet de Svenske Anledning til at flotte Hunde-Historien til den Tid, da Nor, eller Nordian, som de og kalde ham, levede. Hos Torfæus finder jeg T. 1. P. 172, at den Uplandske, eller rettere Rommerigske Konge Eisten, har havt en Hadding til Farbroder; Dette Navn tilligemed Hunden kan vel og have givet Saxo Anledning til at sætte sin Hadding i samme Tid som en Hunding.

I N. 14 findes et mærkværdigt Stæd, naar der i den 11 Konge Rodricus, eller Roric, siges at Ambleth dræbte Ater og Han, Konger i Jylland, og at Vithleg var hans Mag ɔ: Sviger-Fader. Dette giver stor Anledning til at troe, at Hather, som efter Saxo P. 134 var Konge i Jylland og Hano Konge i Fyen, og hvoraf den første efter P. 138 blev overvundet af Harald, have levet i Hrærecs Tider. Om Hano siger Saxo P. 135, at han, imedens Borcarus endda levede, figtede imod den Russiske Soerøver Rotho, men blev overvundet af ham; Hvorpaa Borcarus dræbte ham, men omkom selv tilligemed Rotho, og at Halfdan blev saaret. Af Sogubrot P. 14 og 15 er det klart, at Ivar omkom paa et Tog til Rusland, hvor Radbiart da regierede, hvoraf Saxo maaskee har giort Rotho, og at hans Banemand Hordur omkom med det samme. Ivar var Haralds Mor-Fader, ligesom Saxo gior Borcarus til hans Far-Fader. Dette bringer mig til at troe, at her stikker Ivar under Borcari Person. Vithleg udgives for en Sviger-Fader af Ambleth, det samme var Ivar af Hrærec. Ambleth siges at have dræbt Hather og Han, hvoraf

af den sidste uretteligen giøres til Konge i Jylland, da man snarere bør troe Saxo og de flere Fortegnelser, at han var Konge i Fyen. Dette synes at vise, at Ambleth og Forfædre høre til Hrærecs og Ivars Tider. Efter Saxo P. 59 skille Viglet Amblethe Moder ved alle hendes Eyendomme, hvilket kommer overeens med det Ivar mishandlede sin Dotter Haralds Moder. Tilsidst blev Ambleth dræbt af Viglet, ligesom Hrærec af Ivar. Derimod giør Saxo Viglet ei til Amblethe Sviger-Fader, men Sted-Fader. Han siger at Viglet overvandt ved Skaanske og Siellandske Amblethe Jyder. Ivar havde Skaaningerne paa sin Side, men Hrærec derimod Siellandsfarerne, og maaskee Jyderne med. Maaskee Ambleth kan virkeligen have overbundet Hather og Han, og være siden bleven dræbt af Harald, thi Harald havde efter Sogubrot megen Strid, inden han underlagde sig alle Kong Ivars Lande, og var der ingen Konge i Danmark eller Sverrige, som jo maatte give ham Skat. Imidlertid kan det gierne være, at Ambleth hører ogsaa til ældre Tider, og at Saxo haver sammenblandet Amblet, Viglet, Hrærec og Ivar. Saa meget kan man dog vidst slutte heraf, at siden Hather og Han forekomme strax efter Hrolf, saa hører det Interregnum, som Saxo sætter først efter Syvald, til at staae strax efter Hrolf. At henføre denne Borcar enten til den, som jeg haver holdt for at have været Harald Klacks Far-Fader, eller og til den, som var maaskee Fader til den Halfdan, der levede langt hen i det 9 Sæculo, gaaer aldeles ikke an, da Hather og Han maae i det seneste have levet i Harald Hillditanns første Regierings-Aar. Fast alle vore Fortegnelser giøre denne Hano, Hanæo, Hono, Hany, Hani til Konge i Fyen. N. 2. 3, som dog kalder ham Gam, N. 4 Hononez, N. 5, N. 6, N. 7. 9. 10. 13, som kalder ham Hanmark, N. 16, N. 17

Et Interregnum.

Et Interregnum.

N. 17 Hanverth, og N. 18 Haghver. N. 11 nævner ingen af disse smaae Konger, men siger kun at der regierede 5 paa eengang; N. 14 siger og, at der da vare 5 Hovdinger paa eengang, og N. 12, at Dommere regierede da. Men hos Saxo forekommer egentligen 6 Konger, naar Borcarus regnes til, thi hvorvel han ei opregner ham, naar han nævner de 5, saa kan man dog tydeligen see, at han haver anseet ham for at have regieret i Skaane. For at giøre alt dette forvirrede Tøy desto tydeligere, vil jeg igiennemgaae disse 6 smaae Konger paa nye. Ostmar haver efter mine Tanker regieret i Skaane, strax efter Hrolfs Død, paa samme Tid, som Valdar og Frode 6 levede; og bliver da Fridleif, eller og hører han til senere Tider, og bliver da Ivar Vidfadme; Hunding i Sieland er Harald Hillditanns Fader Hrærec; Hane i Fyen haver levet i Hrærecs og Ivars Tider; Maaskee Halfdan, Hrærecs Fader, hans voldsomme Død, haver givet Anledning til, at Fyen er faldet fra de Sielandske Konger, og haver valgt sig sin egen Konge, thi Halfdan synes at have eyet Fyen; Hather haver regieret i Jylland, da Hrærec og Ivar levede, og har maaskee endnu levet i Harald Hillditanns første Aar; Roric er Hrærec Harald Hillditanns Fader; og Borcar er, for saavidt han hører til denne Tid, Ivar, men for saavidt han hører til senere Tider, da maaskee tvende af samme Navn. At troe at den Borcarus, som ægtede Gro, skulde have været Ivar, gaaer ei an, thi har Hogni eller Unguinus været en Søn af Halfdan Hrærecs Fader, Hogni igien Fader til Syvald, og Syvald til Sigar, udi hvis Tid Borcarus ægtede Gro, saa maatte alle disse have levet meget kort, siden man vidst veed, at Ivar levede paa samme Tid som Hrærec. At giøre ham derimod til den Borcarus, som ægtede Drotta, gaaer noget bedre, thi jeg haver selv antaget, at samme Borcarus bør,

naar

naar han dræbes af Rotho, ansees for Ivar. Da man ei heller veed, hvad Ivars Dronning har hedet, saa kan det vel være mueligt, at han haver havt Drotta. Det synes ei, at Ivar maae være bleven overmaade gammel, siden Sogubrot P. 12 og 13 lader hans Foster-Fader endda leve, da han omkom. Det vanskeligste er, at Saxo giør Borcarus til Haldans Fader, men dette kan let afhielpes ved at troe, at Halfdan har været Borcari Fader, som Halfdan virkeligen var Ivars, og at Saxo haver altsaa her fejlet, og at Saxo haver blandet Halfdan af det 8 Sæculo, som maaskee haver ægtet Gyritha Alfi Dotter, med en ældre Halfdan, thi man kan ei lade Ivars Fader Halfdan ægte Gyritha, baade fordi man veed, at Halfdans Dronning hedte Moald Digre, see Torfæi Series P. 321, saa og fordi det efter Tidsregningen gaaer umuelig an, at Halfdan har kunnet ægte Alfs Dotter. Da Ingiald Ildraade regierede paa samme Tid, som Ivar eller Saxonis Borcarus, og Saxo selv lader en Ingeld leve under Harald Hilditann, som Konge i Sverrige, saa kan dette Tilnavn have forført ham og de Svenske Skribenter til, at sætte den Norske Hunde-Historie ved denne Tid, og at blande ham med den Norske Konge Eisten Ildraade. Min Tanke er derfore, at den Svenske Gunnar haver vel mishandlet de Norske fra Jedderen, som Saxo fortæller, men ei sat en Hund over dem, hvilket hører til et andet Stæd, om ei maaskee just til en anden Tid.

Et Interregnum.

Hvad Saxo P. 135—137 fortæller om Haldan Borcari Søn, hører maaskee meest til Haldan Ivars Fader, som regierede i Skaane, ligesom det synes, at Saxonis Haldan haver hørt. Ved den Svenske Kong Alver maae uden Tvil Braut Anund forstaaes, siden han var Fader til Ingeld, og med ham har Ivars Fader Halfdan

Et Interregnum.

Halfdan gierne kunnet have at bestille, siden Ivar havde med Sønnen Ingiald. Snorro vidner P. 42, at Anund førte Krig i Estland, og P. 45 anfører han af Þiodolfur, at han var Estherness Uven; Nu laae Estland ei alene nær ved Garde-Rige, hvor det Russiske Rige har paa en viis Maade taget sin Begyndelse, men det har og i fordum Dage ofte staaet under det. Saxo siger at Hildigerus Gunnari Søn var i den Svenske Krigshær, og Halfdan i den Russiske. Her møder en Vanskelighed, thi denne Hildiger skal Gunnarus have avlet med Drotta, som siden med Borcaro avlede Haldan; Altsaa kan Borcarus ei vel blive her til Ivar Haldans Søn. Dette synes at nøde en til at antage, at Ivar ei har ægtet Drotta; Halfdans Fader Harald den Gamle kan ei heller vel have giort det, thi Hilldur var hans Dronning og Moder til Haldan. Hvo veed om Ivar selv ei har kunnet stride imod sin Kones Søn Hilldiger. Men dette er imod Saxonis Fortælling, som siger, at de to stridende vare Brødre. Maaskee Hilldiger ei har været en Søn af Gunnar, men efter Navnet at dømme, havt Hilldur til Moder, og da kan han blive Halvbroder med Haldan Ivars Fader. Vel mueligt at der have været tvende Hildiger, den ene en Søn af Gunnar og Drotta, og den anden en Søn af Hilldur, og hvis Fader var ubekiendt. Det vanskeligste er, at Saxo lader Hildiger fremføre et Vers, hvorudi han siger, at han og den anden vare Brødre, at han selv var fød i Sverrige, og hans Broder i Danmark, og at Drot var deres Moder. Herfra kan jeg ei slippe paa anden Maade, end ved at antage, at Hildigers Fader har virkeligen været en Svensk, og at Drot vil kun sige saa meget som Prindsesse. Men Sandhed at sige, da bestyrker dette Vers meget Saxonis Fortælling. Maaskee dette kan og vedkomme Halfdan Hrærecs Fader, og at hans

Fader

Fader Frode 6 har havt Drotta til ægte. Hvis saa er, maae det være skeet i den Svenske Kong Yngvars Tid, thi denne Konge omkom efter Snorro P. 42 i Estland. Dog her maae jeg qvæde den gamle Vise, at det er umüeligt, at forklare alle Ting. Imidlertid falder det mig dog ind, om ei dette kan have skeet med Valldar, som efter Flateyar Bog var Fader til Harald Gamle, men efter Langfedgatal til Halfdan. Da man ellers ei kiender Valdars Dronning, saa har han gierne kunnet have Drott. Efter al Anseende har Valdar været Fader til Harald den Gamle, thi denne sidste var efter Hervarar Saga Fader til Halfdan. Maaskee at Saxo har blandet denne Harald den Gamle, og Harald Hilditann sammen; Og hvo veed om det han P. 137 siger, at Halfdan blev dræbt af Weset udi Sieland, ei vedkommer Valdar, thi udi Edda Dæmesaga 6 forekommer iblant Hrolfs Kiæmper en Veset, som maae have levet paa samme Tid, som Valdar. Naar og Saxo P. 131 siger, at Harald hævnede sin Faders Død, og dræbte Weset i Skaane, saa kan dette rigtig nok være skeet af Harald, kun ei af Harald Hillditann, men af Harald den Gamle. Hertil kommer, at Saxo siger, at Weset var en Athleta, hvilket Ord synes got at oversætte en Kiæmpe, en Stridsmand. Paa denne Tid kan og Eisten have regieret i Sverrige, og som han havde samme Navn som Eisten Ildraade i Norge, saa kan dette have givet Anledning til, at giore en Svensk Herre, eller Konge til Hovedmand i Hunde-Historien. Paa denne Maade kan alt dette med Weset, Drotta &c. endda have tildraget sig i Interregno. Men at Guritha skulde have ægtet Valdar, eller Halfdan Ivars Fader, eller og Halfdan Hræreks Fader, vil ei i mit Hoved, thi da maatte Syvald, Sigar, Hogni &c. flottes meget høyt op. Dog tilstaaer jeg gierne, at det gik vel an, om man giorde Hogni til en Søn af Halfdano I,

Et Interregnum.

dano I,

Et Interregnum. dano 1, i Henseende til de Ledder, som ere fra ham og til Valdar; Men derimod kunde da Högni ei blive til Ungendus, og den Tid, som efter Oluf Tryggesöns S. skulde være forløbet imellem ham og bemeldte Oluf, maatte blive gandske falsk. Hvad Saxo fortæller om Haldans Død, nemlig, at han blev i Strid med Weser, passer sig ingenlunde paa Haldan, Ivars Fader, om hvilken man vidst veed af Snorro P. 51, at han blev dræbt af sin egen Broder Gudrod. Passer sig ei heller paa Haldan, Hrærecs Fader, saafremt Hogni har været hans Søn, og han da er bleven dræbt af Sorle. Naar Saxo siger, at han omkom i Sieland, da passer denne Omstændighed sig paa ham, thi han var Konge i Sieland, men naar han atter siger, at Weser blev af Harald omkommet i Skaane, da passer dette sig paa Harald og Valdar, som vare Konger i Skaane. Hvo veed, om ei Valdar har efter Hrolfs Død villet bemestre sig Sieland, og han ved den Leilighed sat Livet til der. Men maaskee at Halfdan, som ægtede Drot, bliver snarest Halfdan, Harald Klacs Fader, og Haldan, som dræbtes af Weser, den Haldan i Langfedgatal, som var Ingialds Søn. Imidlertid maae man dog ei lade Valdar have Guritha, Alfs Dotter, til ægte, thi det gaaer ei an efter Tidsregningen, saafremt Hogni har været en Broder af Hrærec. Ei heller var Guritha Moder til Harald Hylldetand, thi det veed man gandske vidst at Audur var. Maaske mit forhen antagne System, at en Borcarus var Fader til Harald Klak, bør forandres saaledes: at han har været Fader til Halfdan, som igien ved Guritha var Fader til Harald Klak. Hvad Saxo P. 137 siger, at Guritha og Harald vare med udi det Slag, hvorudi Haldan blev, kan ei passe sig paa Audur og Harald, naar man vil efterlæse Sogubrot. Vel mueligt, at det kan være skeet med

dem

dem efter Haralds Ankomst fra Rusland til Danmark, dog da Harald den Gang havde 15 Aar, saa er det ei vel troligt, at hans Moder haver da været i Stand til at bære ham. Des uden var hun gift med den Russiske Konge, og derfore ei venteligt, at hun forlod Rusland; Sogubrot siger ei heller noget saadant; Dog den er her meget kort. Maaskee det er skeet med Halfdan, Ingialds Søn, og med hans Søn Hroar. N. 2. siger, at Haldan den Stærke regierede efter Borgard, eller Borchard, og som han gior Borgard til Konge i Skaane, saa har vel og Haldan regieret der. Denne Haldan lader den og dræbes af Weser i Sieland, og efter Haldan Harald, Borchardi Søn, regiere. Her er samme Wilderede som i Saxo, hvilken kommer deraf, at alle vore Fortegnelser lade Ivar ude. N. 2 siger og, at Borgard var gift med Role, Sivardi Dotter, og at Harald Hilderean, som den kalder ham, var deres Søn; Vil man holde sig nøye hertil, da bliver Borgard Hrærek, men har da ei regieret i Skaane, men i Sieland, og Role Audur; Sivard maae da blive Ivar, og er maaskee bleven kaldet Sivard ved at blandes med Sigurd Ring. Hos Islænderne finder man ei hvad Skiæbne Randver, Audurs anden Søn, havde, maaskee en Weser har omkommet ham i Sieland, og at hans Broder Harald har siden hævnet hans Død. N. 3 synes at have fulgt N. 2. Sandt nok, at den skriver Ryle, Northardus, Norchardus, hvilke alle dog kan og bør ansees for Skrive- og Læse-Feyl. Dog legger den til, at Haldan regierede kun kort, hvilket vel nok kan passe sig paa Haldan, Ivars Fader. N. 4. 5. 6 fortælle Tingen med Borchard, og Haldan ligesom Saxo. N. 7 følger N. 2, men kalder Borchards Kone Tolæ, og Syvalds Dotter, og siger udtrykkelig, at Haldan hin Stærke blev Konge i Skaane efter Borchard, og at

Et Interregnum.

Et Interregnum. at Harald var Borchardi Søn; Hvo veed, om ei Helgo, Hræreces Broder, forstaaes her ved Haldan, thi i Sogubrot kaldes han den Hvasse ɔ: den Stridbare, ligesom alle vore Fortegnelser kalde Haldan den Stærke, hvilken Islænderne, naar derved forstaaes Ivars Fader, kalde derimod Snialle ɔ: den Veltalende. Helge blev og ihielslaget i Sieland af sin egen Broder Hrærec, efter Ivars Tilskyndelse, ligesom Haldan af Weseto; men derimod blev Hrærec dræbt i Sieland af Ivar, og Ivar paa Toget til Rusland, saa at de herudi ei kunne lignes med Weset, som efter Saxo blev dræbt i Skaane af Harald. N. 9 udelader reent Haldan, N. 10 ligeledes. Begge sætte dog Burgar i Skaane. Maaskee Ivar, som virkeligen regierede i Skaane, forstaaes ved ham, og kan da Harald, som virkeligen var hans Dotter-Søn, let være bleven kaldet hans Søn. Vel muligt og at Ivar kan have havt Gro eller Drotta til ægte, og med en af dem avlet en Søn Halfdan, som er bleven udeladt i Historien, fordi han ei haver efterladt Afkom. At vore egne Fortegnelser have udeladt Ivar, dertil kan den rette Aarsag have været, at han egentligen var Konge i Sverrige, og at der under ham vare andre smaae Konger i Danmark. N. 12 siger, at Haldanus var Borcardi Søn, og Harald igien Haldani Søn. N. 13 udelader Haldan. N. 14 sætter ham som Konge efter de 5 Hovdinger. N. 16 gior ham til Bukærs Søn. N. 17 lader ham ude, og N. 18 gior ham efter nogle til Bucars Søn. Torfæus viser in Serie P. 294—296 af Saxonis egne Ord fortreffligen, at Odin maae have været død, da Hrolf Krake levede, og at følgeligen Hother, Balder, Odin ei kunne have ført Krige sammen efter Hrolfs Død. Den Ueenighed og Strid om Kongeriget, som Saxo ellers selv sætter efter Hrolfs Død, giver dog tilkiende, at han haver hørt om et Interregno

og

og Uorden efter ham. Hvo veed, om den Harald, som 826 blev dobt i Maynz, ei kan have været en Søn af Halfdan og Gyritha, Alfs Dotter, og denne Haldan igien af Borcaro, eller og af Harald Hillditann; Saa meget er vidst, at Tidsregningen gierne tillader, at Alfs Dotter kan have været Moder til bemeldte Harald, saafremt hendes Stamfader Hogni har været en Søn af Halfdan og Broder til Hrærec, og da maatte man søge Harald Hilditann i endeel af Borcari Bedrifter, hvorpaa jeg dog tviler. Udi Hervarar S. C. 20. P. 179 og 180 siges, at Harald Hillditann og Randver vare Sønner af Valldar, hvilken Ivar satte over Danmark; hvorpaa Randver regierede der, som døde en hastig Død, og var gift med Asa, en Dotter af Harald, en Norsk Konge af Geirraudar Gaard, hvorpaa Sigurd Ring regierede i Danmark efter sin Fader Randver. Dog ei alene Saxo, men endog Sogubrot vidner, at Sigurd Ring regierede i Sverrige og Harald i Danmark, hvorfore det er rimeligt, at Randver har og regieret i Sverrige. Dog kan det gierne være, at Randver har under Harald regieret i Danmark, thi han var endeel yngre end han. Torfæus i Serie P. 309 anfører af en anden Codice af Hervarar S., at Randver skal være omkommet i England. Hervarar S. begaaer her ellers mange Feil, saafremt Langfedgatal, Flateyar Bog og Sogubrot bør staae mere til troende, i at giøre Valdar til Fader af Harald og Randver, og i at give dem begge een Fader. Schöning P. 370—372 handler udførlig om Asa, Randvers Dronning, og fremdbringer adskillige rimelige Formodninger om hendes Herkomst. Den sidste synes ham best om, og mig ogsaa, hvorefter hun bliver en Dotter af den Norske Kong Harald Gulkand af Soloer, og Søster til Solveig, der ægtede Olaf Trætelja, som ved hende blev Fader til Halfdan Hvidben,

Et Interregnum.

Et Interregnum.

og Ingeld, Konge i Vermeland. Dette kan have givet Saxo P. 139 Anledning til, at giøre Sigurd Ring, som var Randvers Søn, til en Søn af den Svenske Kong Ingeld. Følgende genealogiske Tabelle sætter dette i mere Lys:

Randver Konge i Sverrige ‿	Harald Gullrand Konge paa Soløer.	Ingeld Ildraade Konge i Sverrige.
	Asa · Solveig. ‿	Oluf Trætelja Konge i Vermeland.
Sigurd Ring Konge i Sverrige.	Halfdan Hvidben	Ingeld Konge i Vermeland.

Heraf er det klart, at Sigurd Ring var en Moster-Søn af Ingeld, Konge i Vermeland, og efter al Anseende endeel yngre end han, saa at han maaskee efter sin Faders Randvers Død, kan være bleven opfostret ved Ingelds Hof. Sigurd Ring var og en Søn af den Moder, hvis Søster havde ægtet den Svenske Kong Ingiald Ildraades Søn, og følgelig kunde han paa en vis Maade ansees for en Dotter-Søn af Ingiald, hvilket Saxo let kunde giøre til en Søn, og det saa meget mere, som Sigurds egen Fader Randver, hvilken han forbigaaer, var efter al Anseende Konge i Sverrige. Imidlertid er det mueligt, at Randver stikker i Saxonis Svenske Kong Alver, eller og at Alver har været en Under-Konge i Regnar Lodbrocs Tid. Saxo tillegger ham 3 Sønner, Olavus, som vel er giort af Oluf Trætelja, Ingeld, som nok bliver ovenmeldte Vermelandske Konge, og Ingo, som jeg ei veed at finde igien, men som maaskee ei har været hans rette Navn, men giort af det almindelige Inglingiske Slægte-Navn. Det kan gierne være, at enten Ivar, Randver eller Harald have havt noget at bestille med en Svensk Prinds Ingo, eller hvad han nu haver hedet, som ingen uden Saxo haver bevaret

ret os Efterretning om. Dog troer jeg snarest, at Ingo bliver den Svenske Ingiald Ilrade, og Harald Ivar Vidfadme. Herved falder mig ind, om Drotta ei betyder en Prindsesse, saa at Moald Digre bliver hendes rette Navn, og altsaa Borcards paa dette Sted til Haldan Snialle. Herimod strider dog, at Moalld havde en Broder ved Navn Oluf, hvis Fader hedte Kinric, men vel muligt, at Moald og Oluf have ikkun været Halv-Sødskende, allerheldst man af Saxo selv seer, at Drot haver været giftet forhen. Men da maa Striden, som Saxo lader gaae for sig imellem Halfdan og Hildiger, være skeet imellem Ivar og Hildiger. Og maaskee Ivar kan have været gift med en Guritha, Dotter af en Kong Alf, uden Tvil i Jylland; men da maae Halfdans Død dog ikke henføres til ham, men til den Halfdan, som var Ingialds Søn. Torfæus vidner, at bemeldte Codex af Hervarar S. kalder Ivars Dotter og Haralds Moder Alfhild. Schöning mener, at hun kan have været fra Alfheim i Norge. Er dette rigtigt, saa er hun maaskee bleven sammenblandet med den Norske Prindsesse Alfhild, som ægtede Kong Sigurd Ring. Man kunde og falde paa de Tanker, at da Gyritha var en Dotter af den Danske Kong Alf, saa havde man kaldet hende Alfhilldur. Dog dette sidste er kun en svag Formodning, siden hun ei hedte Hilldur; men Gyritha. Naar Verelius P. 186 i sine Noter til Hervarar S. siger, at Valldar, Haralds Fader, kaldes af andre Harälld, da troer jeg, at det er enten en Hukommelse- eller Trykfeil, thi jeg kan ei troe, at han skulde have havt nogen Codex at gaae efter, da alle vore Skribenter kalde ham enten Haldán eller Hrærek. Schöning P. 370. Not. m. mener, at Valdar kan have været Konge i Danmark under Harald Hilldirann, som vel ved Forseelse er sat i Stædet for Ivar, og Torfæus P. 314—316 hælder

Et Interregnum.

Et Interregnum.

der ogsaa noget hertil, og at Valdar skulde være bleven af Ivar sat til Konge efter hans Dotters Audurs Flugt, og have ægtet hans anden Dotter Alfhild, og med hende avlet en Randver, som under Harald Hilditann havde været Konge i Danmark. Dog Torfæus tilstaaer selv, at alt dette beroer paa en meget løs Grund, da Sigurd Ring giøres herved til en Søn af denne Randver, hvilket strider imod alle vore andre Beretninger. Det bliver derfore vel best at tilstaae, at Hervarar S. haver feylet her. Naar Verelius siden siger, at Randver var efter nogle Fader til Randver, saa haver han vel atter forhukket sig, og sat paa første Sted Randver i Stædet for Radbiart. Verelius holder videre for, at Harald Hillditann har begyndt sit Rige i Gothia, og efter Haanden faaet Resten af Ivars vidtløftige Herredom under sig. Han mener og, at Ring er den samme som Bauge, Ingiallds Søn i Langfedgatal, og holder for, at Hagen Ring, Ingelli Søn, Konge i Sverrige, og Sigurd, Regner Lodbroks Fader, have været tvende adskilte Personer, af hvilke den første har holdt Striden paa Bravalla Heede med Harald Hillditann. Saafremt Verelius har her anført Langfedgatal rigtig, saa maae der endnu være adskilligt af den, som endda ikke er trykt. Men da Langfedgatal hos Langebec ender, hvad de Svenske Konger angaaer, med Ingiald Ildraade, og hverken Bring, Dalin, Benzelius &c. anføre dette Sted, saa veed jeg ikke hvad jeg skal sige herom. Udi Riim-Kroniken nævnes Bauge ei heller. Messenius, ja ei engang J. Magnus vide af denne Bauge at sige. Derimod giøre Riim-Kroniken P. 7, Messenius T. 1. P. 21, J. Magnus P. 304, Hagen Ring, som de lade føre Krig med Harald Hillditann, til en Søn af Jorund, eller Järmund og Germund, som de kalde ham, og Sønne-Søn af Ingialld, der er Snorronis Yngvar, og Messenius kalder Ingiald

Ingo,

Ingo, og giver ham en Broder Alver, det er Snorronis Alf. Men da Saxo lader sin Ring stride med Harald Hillditann, de Svenske og vore deres Hagen Ring ligeledes, og Islænderne deres Sigurd Ring ogsaa, da er det klart, at her tales kun om een og den samme Person. De Svenske have feylet i at sætte denne Krig saa langt tilbage i Tiden, dertil forførte af Navnet Hagen, som de have blandet med Ani, hvilken Konge de lade ude, tilligemed Hagen, der dræbte Jorund efter Snorro, og hvilken Hagen virkeligen levede i saa gamle Tider. Messenius har indseet dette, og derfore villet foreene begge Efterretninger ved at sige, at Haqvinus kaldtes ogsaa Agnius, og ved at lade Hacho dræbe Hugler, som han gior til Alveri Søn, og sætter denne Hacho ind mellem Hugler og Jorund. Paa den Tid Ani levede er det klart, at Krigen med Harald ei kan være fort, thi da regierede Dan, Frode, Haldan, Fridleif, Ali og Frode i Danmark, og ingen Harald. Imidlertid er det dog Spørsmaal, om ved Saxonis Svenske Konger, Alver og Ingo, ei forstaaes Snorronis Alf og Yngvar, thi Ingeld er uden Tvil giort af Ingiald Ildraade. Vilde man antage dette, da maatte man troe, at Frode 3 Dronning havde hedt Drot, og været en Dotter af den Norske Kong Regnald, og først avlet med den Svenske Gunnar en Søn Hildiger, og siden med Frode den Danske Halfdan. Og er det gierne mueligt, at Frode 3 kan have havt Drot til Dronning, thi N. 13, som flittig opregner vore Kongers Dronninger, siger ei hvad Frode 1, 2 og 4 efter hans Orden have havt for Dronninger. Derimod tør jeg neppe tillegge Halfdan, Frode 3 Søn, Gyritha til ægte, at forstaae, naar hun skal have de Forfædre, som Saxo tillegger hende, med mindre man vilde med Schöning antage, at Sigars og Signes Historie havde tildraget sig med de Nor-

Et Interregnum.

Et Interregnum. Norske Prindser Hako og Hagbarth, og at Sigar havde været en Nordmand af Fødsel, men dog boet en Tid lang i Sieland, thi da passer Tiden sig ikke ilde. N. 13 har 2 Haldaner, og tillegger den ene Thora, som Dronning, og den anden Thorilda; Men da det er klart, at den haver for faae Haldaner, saa er det vel derfore mueligt, at denne Haldan har havt Gyritha. Det værste er at man da maatte antage, at Gyritha ei havde stammet fra Ungvino, efter Saxo. Dog dette kunde hielpes paa saadan Maade, at man lod Unguinus, Ungendus eller Hogni være en Søn af den senere Haldan, og tillagde ham en Dotter Hilldur, som blev giftet med Hithin; At man lod Sivald ei være Ungvini Søn, hvorudi man vel veeg fra Saxo, men hvor ofte maae man ei giøre det, men giorde ham derimod til en Søn af Sigmund, uden Tvil den samme som Saxo kalder Syvald, og som maaskee først haver nedsat sig i Sieland, hvilken Sigmund var en Søn af Sigar 1, som igien var en Søn af Haldan den Gamle. Herefter at dømme kunne Syvald og Sigar have været Frode 3 Under-Konger i Sieland, og Frode 3 Søn Halfdan gandske vel ægtet Sigars Sønne-Dotter Gyritha. Ælden af den Sagn om Hogni, Hilldur og Hedin synes ellers at udfordre, at man i Frode 3 Tid maae og sætte Personer af samme Navn. Men derimod gaaer det ei an ved Borcarus Haldani Fader at forstaae Frode 3, thi alle Omstændigheder ere derimod. Dalin vil i sin Svenske Historie T. 1. P. 455—457, at Hagen Ring var en Søn af Ingeld, som var en Søn af Oluf Trætelje, og at han var bestandig Harald Hilditann hengivet, saa og at mange Svenske Konger stammede fra ham. Tiden treffer vel nok ind, men Snorro taler P. 55 ei om, at denne Ingeld efterlod Børn, tvertimod synes at give tilkiende, at han ingen havde, naar han

siger,

siger, at hans Broder Halfdan Hvidben lagde hans Rige Vermeland under sig efter hans Dod. Desuden tillegge alle de gamle Skribenter, som mælde noget om Hagen Ring, ham udtrykkeligen Bravalla Striden, og giore ham derved til een Person med Sigurd Ring. Forend jeg forlader Haldan, maae jeg endnu anfore dette, at Saxo P. 6 lader den Danske Kong Gram ægte Gro den Svenske Kong Sitrugs Dotter, som han siger at han modte i Gothia, og P. 128 lader han Borcarus ægte en Gro, og ved hende blive Fader til Harald Hyldetand. Nu finder jeg hos Snorro P. 56 en Sitryg Konge i Vindle ɔ: Vendsyssel i Jylland, hvis Levetid efter Leddernes Beregning kan indfalde under Haldan, som var Hrærecs Fader. Hvo veed om denne Haldan ei har ægtet Gro, og om Saxo ei har paa det forste Stæd kaldet Jylland Gothia; Allerheldst Saxo ei kiendet noget til Hrærec, i det mindste ei som til Harald Hilditanns Fader. Og hvor let har han ei kunnet forvexle Far-Fader og Fader, og ladet Far-Faderen Haldan, som maaskee virkeligen ægtede Gro, blive Fader til Harald, og derimod tillagt Hræreco, hvis Navn synes at stikke i Borcari, at have ægtet Gro. Imidlertid tilstaaer jeg, at det er en Vanskelighed, naar Saxo P. 7 lader Bessum i Verset sige til Gro, at han ei frygter for den Svenske Krigshær. Dette forener jeg paa denne Maade, at Saxo haver blandet den Norske Gram og den Sielandske Halfdan sammen, fordi de begge ægtede en Gro, den forste en Dotter af den Gothiske Konge Sigtryg, og den sidste en Dotter af den Jydske Konge Sigtryg. Thi at den Norske Gram haver ægtet den Gothiske Prindsesse Gro, har Schöning i sin Norske Historie T. I. P. 168 giort meget rimeligt. Men har Haldan Hrærecs Fader ægtet Gro, saa har han ei vel, som Saxo fortæller, kunnet treffe hende i Alvildæ Selskab, efter-

Et Interregnum.

Et Interregnum.

som Alvilda ægtede Alf, med mindre man vilde troe, at Sigars Historie havde dog tildraget sig i Haldani 3 Tid, og at just hans Søn Hacon havde været den, som dræbte Syvald Alfs Broder. Man kunde da troe, at maaskee Ivar Vidfadme havde ægtet Alfs Dotter Gyritha, og at Saxo urætteligen havde tillagt hans Fader Halfdan det. Herved kunde Ivar have faaet en Slags Ret til Danmark. Men da maatte man antage, at den rette Kiærligheds Hændelse med Signy var hændet under den første Sigar, og at den sildere Sigar var bleven dræbt af Haco Haldani 3 Søn. Tids-Regningen tillader gierne alt dette. Har og Halfdan havt en Jydsk Prindsesse, saa er det let at fatte, hvorledes hans Søn Hogni eller Ungendus har kunnet regiere i Jylland. Har Ivar ægtet Gyritha Alfs Dotter, saa maae Saxo have fulgt et falskt Rygte, naar han lader Gro Halfdani Dronning være i Selskab med Alfs Dronning, forend denne sidste blev gift, thi heraf vilde følge, at Ivar maatte være sød meget tiligere, og have levet meget længre, end man kan tillegge ham. Dette Ægteskab har og kunnet give Ivar nogen Rettighed til Danmark. Men hervæd staaer mig for Hovedet, at det lader noget underligt, at antage tvende Konge-Slægter i Sieland paa eengang; Dog er det ei umueligt, og just dette kan have givet Hacon Anledning til at udrødde Sigars Slægt. Allerheldst man haver ogsaa Grunde for den Mening, at der have undertiden været paa eengang 3 Konger i Sieland. Men er altsaa Hacon Haldani Søn, og Hacon Hamundi Søn een, saa maae han enten ei efter Saxo have flygtet til Skotland, eller og ei efter Oluf Tryggesöns Saga have sat Livet til under Fyen ved Saurles Haand. Da man udi Sæmundi Edda finder en Haki omtalet omtrent noget efter disse Tider, saa

troer

troer jeg at det sidste snarere er urigtigt, og at han haver dræbt Sigar og Alf en rum Tid efter sin Faders Halfdans Død. Men herved forefalder atter den Vanskelighed, fra hvem Syvald, Sigar ꝛc. have stammet, siden det efter denne Hypothese gaaer og an, at lade dem stamme fra Hogni Halfdans Søn. Vil man følge Ledderne, saa har Alf levet med Hrærec, Sigar med Halfdan, og Syvald med Frode 6. Dette kan bringe en til at troe, at Syvald og Frode 6 have været Brødre, og begge Sønner af Hrærec. Det gaaer nok an, at lade Sterkodder slaaes med Syvald, efter Saxo, naar derved forstaaes den mellemste Sterkodder.

Et Interregnum.

Man kan ellers være vis paa, at de tvende Halfdaner i Harald Hillditanns Slægt-Register paa Faders og Moders Side, have bragt Saxo i Forvirring; Maaskee en af dem har havt en til Fader med det Tilnavn Boikær, det er en som har Boe Odins Søn kiær, venteligen fordi han i sær haver dyrket ham; Vel mueligt og at Boikær har været hans rette Navn, og at han kun har været Halfdan Snelles Stedfader, thi denne Halfdan regierede i Skaane. N. 16 i det mindste lader Boikær og hans Søn Haldan regiere i Skaane, hvilket synes at sigte til Haldans virkelige Fader, og da han efter Islænderne hedte Harald, saa bliver den Mening endda den rimeligste, at Boikær kun har været et Tilnavn. Altsaa maatte til denne Harald eller Boikær henføres, hvad Saxo fortæller om Borcaro, og hans Kone Drotta blive den samme som Islændernes Hilldur, hvilket saa meget lettere gaaer an, da Drotta er maaskee intet andet end Drotning, Dronning. Dog møder denne store Vanskelighed herved, at i

 Herva-

Et Interregnum.

Hervarar S. P. 179 kaldes Haralds Dronning og Halfdans Moder Hilldur, og giøres til en Prindsesse af Reid-Gotland, da derimod Saxo P. 134 giør Drotta til en Norsk, en Knude som jeg endnu ikke kan løse, med mindre man vil troe, at Drotta haver været gift med Haldan, Harald Hillditanns Far-Fader, og Hilldur derimod håft Harald Gamle, og Gro, som Saxo P. 128 udgiver for Borcari Dronning, og Harald Hillditanns Moder, da han dog siden P. 137 giør Hillditann rigtig nok til en Søn af Haldan, hun haver maaskee da været gift med den Haldan, som var Ivar Vidfadmes Fader; Hvilket bestyrkes derved, at Saxo P. 128 lader Alvilda, en Sælskabs Søster af Gro, ægte Alf, og dennes Dotter Gurita P. 137 ægte Haldan, og ved ham blive Moder til Hillditann. Dog kan dette og være, at Hilldurs Navn stikker i Alvilda, allerheldst Saxo giør hende til en Gothisk Prindsesse. Dog Islænderne give Ivar Vidfadmes Dronning et andet Navn, nemlig Moalld, og hvad skal man da giøre af Guritha. Men som Islænderne kalde hende Moalld Digre, saa kan Gro ɔ: Skruptusse være hendes Tilnavn, fordi hun var saa tyk. Maaskee og at Drot og Gro ere een Person. Det ene et Ærenavn, og det andet et Tilnavn, og bestyrkes dette derved, at Saxo paa intet Stæd nævner Fader til Gro.

Iblant de smaae Konger, som regierede i Jylland efter Sivald, eller rettere Hrolf Krake, forekommer ogsaa en Roric, og maaskee ham tilkommer endeel af det Saxo fortæller om sin Roric. Torfæus (1) anfører af Pontano (2), at Borcarus skal have stammet

(1) H. N. t. 1. p. 364 og 365.
(2) P. 30.

met fra den Danske Kong Halfdan 2, en Mening, som er værd at legge Mærke til. Torfæus selv holder for, at den Eisten, som Saxo her indblander, har ei været en Svensk, men en Norsk Konge, og været Eisten Astutus, uden Tvil den samme, som Alderdommen kalder Eisten Illrade, hvilken stammede i 3 Led fra Nor, og altsaa maae have levet sidst i det andet Sæculo, da Haldan 2 endnu ei var fød, hvorover man maae tænke paa en anden Eisten, og den finder jeg snarere i Eisten Haardraade, Konge over Hedemarken, hvis Dotter Asa giftede sig med Haldan Hvidben, hvorimod Saxo fortæller, at den Norske Kong Regnalds Dotter Drott giftede sig med Borcar, som avlede med hende den Danske Kong Haldan. Her er altsaa en Haldan, saa og en Eisten, men en Svensk Eisten, som ved sin General Gunnar skal ilde have plaget Regnald og de Norske. Imidlertid maae jeg tilstaae, at her dog maae giøres vel mange Forandringer, og at Tiden treffer ei heller gandske ind, saasom Ivar Vidfadme, en Søn af Haldan 3, og hans Dotter-Søn Harald Hillditann levede med Haldan Hvidben. Dog jeg finder ingen Eisten paa de Tider hos Saxo, uden P. 127, og han udgives for en Gøthisk Prinds.

Et Interregnum.

Om Ivar Vidfadme skriver Torfæus (3), at dette hans Tilnavn vil sige saa meget, som den der giør lange, vide Skridt, fordi han besad saa mange Lande.

I Alfs S. (4) tales om Hring og Halfdan, tvende Helte, og rette Dommere over det Danske Folk tilligemed Dagur hin Prude ɔ: den Anseelige, Kløgtige, (mon det skulde komme af det latinske

(3) H. N. T. I. p. 442.
(4) P. 36.

Et Interregnum.

ske Prudens); Og dette siges i et Vers, som synges af Hrok den Svarte, og er derfore des tilforladeligere. De udgives alle og mange flere at have været af den Norske Kong Alfs Kiæmper. Schöning mener (5) at Hring og Halfdan ere de samme, som omtales i Halfdan Brane Fostres S. (6). Selv sætter han Half noget efter Hrolf Krakes Død. Udi bemældte Saga kaldes Halfdan en Søn af Hring; Er dette rigtigt, da kan han ei blive den Haldan, som var Haralld Hillditanns Far-Fader, thi han var en Søn af Frode, hvilket og Saurla Þattr synes at bekræfte; Med mindre man vilde sige, at Frode havde havt tvende Navne. Tiden passer sig vel nok paa Hillditanns Far-Fader. Paa den Skaanske Haldan kan man ikke heller tænke, da hans Fader hedte Harald. Udi Alfs Saga sættes vel Hring og Halfdan sammen, hvoraf man kunde slutte et Samfund imellem dem, men dog siges der ikke, at de vare Fader og Søn.

Mærkeligt er det, at Galfridus Monemuthensis (7), som haver just skrevet en Historie om Britannierne i sær, mælder, at den sidste Britanniske Konge Cadvalladrus overgav Britannien for Saxernes Overmagt efter den Britanniske Konge i Frankerige Alanus hans Raad, og efter Randsagning i Sibillæ og Merlins Prophetier, og sendte sin Søn Ivor, og Nepos Ini til Øen, for at regiere de overblevne Britanner, og drog derpaa selv til Rom, hvor han døde 689. Derpaa samlede Ivor og Ini Skibe, og foruroligede Anglerne i 49 Aar, dog uden synderlig Fremgang. Naar jeg betænker at Galfredus har aabenbare forvexlet den Britanniske Konge Cadvallader med den Vest-Saxiske Cedvalla,

(5) N. Hist. T. 1. p. 35 og 36.
(6) P. 1.
(7) Scr. rer. Brit. p. 92.

walla, som drog til Rom, og døde der 689, saa og giort Ini af den Vest-Saxiske Konge Inas, som regierede efter Cedwalla, og var beslægtet med ham, saa er jeg af de Tanker, at han og har urætteligen giort Ivor til en Søn af Cadwallader, thi 1) er det inter Britannisk Navn, 2) synes det at være det samme, som vort Ivar, 3) levede paa den Tid Ivar Vidfadme, og herskede over os, 4) giorde han efter vore Skribenter Tog til Northumbrien. Vel mueligt at han har giort Forbund med Britannerne imod Saxerne, og at dette haver efter saa lang Tid foranlediget Galfred til at giore ham til en Britanner. Hans 49 Aar gaae hen til 738, og række altsaa Sigurd Rings Regiering, hvilket bringer mig paa de Tanker, at hans Ini sigter ogsaa til Sigurd Ring, som stammede fra Ivar. End mere, Inas havde efter de Engelske Skribenter at bestille med Indvaanerne af Wales, eller de gamle Britanner; og vi havde efter vore gamle Skribenter at bestille med Inæ Broder; Maaskee dette er gaaet for sig i Wales, thi efter Beda, som levede paa de Tider, maae alting have været stille i Northumberland. Det er vel derfore at Th. Rudborne (8), som slutter med 1234, udgiver Wala for Inæ anden Dronning, og legger til, at Wallia har Navn af hende, og at han fik den Wallisfe Krone med hende. Galfredus har paa ovennævnte Sted noget saadant, naar han siger, at Barbariet tog Overhaand, og at Britones forandrede efter Cadwaladers Tid deres Navn, og bleve kaldte Gualenses, enten af deres Anfører Gualone, eller og af deres Dronning Guales, eller og ved Barbarie. Forunderligt er det, at saa gamle Skribenter, der levede saa meget nærmere Tildragelserne end vi, have kunnet vildfare saaledes, thi da Scoternes eget rette Navn er Gael, saa har

Et Interregnum.

(8) In Lel. coll. T. 2. p. 408.

Et Interregnum.

har det vel og været Indvaanernes af Wales fra de ældste Tider. Wynne udi hans Wallisfe Historie (9), som egentlig er en Fortsættelse af Powels, der levede i Dronning Elizabeths Tid, og hvilken sidste er i de ældste Tider intet uden en Oversættelse af Caradoco, der levede i det 12 Sæculo, og var en indfød Wallenser, og til hvilken Galfredus siger, at han overlader at skrive om Cadwalladri Efterfølgere, (hvor jeg dog høylig maae beklage, at i Wynne's Edition, thi Powell's Edition har jeg endnu ei kunnet overkomme, ikke er skiælnet imellem den gamle Autors Ord, og de nyere Tilsætninger); Udi Wynne siges, at Cadwalader gik til Rom, og lod sin unge Søn Edwal Ywrch blive under Alani Formynderskab; Men en Krigshær blev sendt til Britannien under Anførsel af Alani Søn Ivor, og hans Nephew Ynyr, (i den Mening har han taget Nepos; Dersom dette er af den gamle Skribent Caradoco, da bestyrker det mig i den Mening, at denne Ivor har været vor Ivar, thi man seer heraf Skribenternes Adskillighed i Henseende til Ivars Fader, hvo veed og om ei i det Navn Alano, hvorvel jeg maae tilstaae, at de Britanniske Konger og Hertuger i Frankerige brugte det, kan stikke Halland, hvilket tilligemed Skaane var Ivars ætte og Fæderne Rige, ei at tale om at mange Skribenter satte Alaner og Dacer her i Norden. Hertil kommer, at Ynyr udgives for en Nepos af Ivor, og Sigurd Ring var en Dotter-Sønnesøn af Ivar). Med en Krigshær landede de paa Vest-Siden af Britannien, overvunde Saxerne i et stort Slag, og indtoge Cornwal, Devon og Somersetshires. Derefter forligede Iwor sig med den Vest-Saxiske Konge Kentwin, (som døde 685), og ægtede hans Cousine Ethelborga, og derpaa blev han efter hans Død, og Cadwals Afstakkelse, Konge i Vest-Saxen,

(9) P. 13 og 14.

Saxen, og tilligemed over Britannierne paa Vest-Kanten af Den. Dette tilligemed hvad han end mere fortæller siden efter, gior det klart, at han ved Ivor har forstaaet den Vest-Saxiske Konge Inas; Men da vi hos de Engelske Skribenter have saa tydeligen dennes Herkomst, hvorefter det er unægteligt, at han ikke haver været en Britanner, men en Saxer, saa er det aabenbare, at den Wallisike Skribent haver feylet; Og altsaa maae man sige, at enten har Ivor reent været et non ens, eller og stikker vor Ivar i ham, thi paa Inas passer sig intet, uden Tiden, og Navnet nogenlunde; Men han har aldrig været Britannisk Konge, og mindre stridet med dem imod Saxerne. Vor Ivar var vel ei heller en Britannisk Prinds, men da de Engelske og Britanniske Skribenter kiendte lidet til vor Historie, saa haver det let kunnet forvirre dem. Wallingford (10) siger paa et Sted, at efter Cedwalla bleve Ine og Inor Konger i Vest-Saxen, (nu havde efter den Saxiske Kronike og flere, Ine en Broder ved Navn Ingild, og det var just med ham at Sigurd Hring førte Krig, efter vore Skribenter). Noget efter fortæller han efter en ubekiendt Autor af S. Guthlaci Vita, og efter Galfred, (som foregiver at have sat sin Historie over af Britannisk), at Cadwalladri, (som han antager for Bedæ Cedwalla) Søn Inor, og Nepos Ine angrebe Anglerne i 69 Aar, hvilket gaaer til 758, og endnu mere gior det passende paa Sigurd Hring. Ethelbald, Konge i Vest-Saxen skal først have jaget Britannierne reent ud af Logria, (Galfred skriver det rigtigere Loegria, men tillegger det Adelstan, som først bar Krone iblant Saxerne, hvilke tvende Dele dog ere urigtige, saa at Adelstan maaskee er en Copiist-Feyl hos ham, i Stædet for Ethelbald), og lod dem alene beholde Kambria,

Et Interregnum.

(10) Ap. Gale t. 3. p. 526. 527. 529. 531.

Et Interregnum.

bria, saa og Cornubia. Wallingford har ellers et mærkværdigt Stæd, som tiener til at stadfæste, at Ingel og hans Æt have ei opholdt sig, og regieret i Vest-Saxen, men i de Lande i Britannien, som tilhørte Anglerne, og altsaa gierne i Northumberland, hvis Indvaanere vare Angler, og hvis første Regentere og havde været Angler, thi Wallingford siger at Coinreds Søn var Ingleis eller Iggles, som var Inæ Broder, og af en adelig Stamme, hans Søn Eoppa, hans Søn Esfi, hans Søn Alcmund eller Eathelmund, som levede med de tvende Konger i Mercia Offa og Kenulf; Denne Alcmund blev under sin Moders Opsigt, fordi han endnu var for ung. Han havde tvende Søstre, som Faderen Esfi sendte til Saxen, fra hvilket han tilligemed alle sine Forfædre stammede, for at lære Saxernes Sæder, og for at underviises i Nonne-Levnet, hvorfore de og bleve udi Saxen efter deres Faders Død. I samme Orden vare og tvende Brødre Eadulf og Botulf, som og vare fødde i Anglia, og som af samme Aarsag havde skibet over. Nu er det klart at herved ei kan sigtes til det Tydske Saxen, thi det var udi Alemundi Barndom gandske hedniſk, og derfore maae det søges i Engelland, og rimeligen i Vest-Saxen, fra hvis Konger Alcmund stammede. Men siden de ginge til Skibs, saa er det rimeligt, at de ei have opholdt sig i noget af de Angliske Riger, som laae nær Vest-Saxen, og derfore rimeligen i Northumberland, som laae længst borte; Og igiennem Mercia have de vel ei villet gaae til Lands for det Uvenskab, som var imellem Kongerne af Mercia og Vest-Saxen. Have nu Ingel og hans Afkom havt et lidet Rige i Northumberland, (thi der vare andre og egentlige Konger), saa stadfæster det vore Skribenters Beretninger, at vore have der ført Krig

med

med dem. Annales Menevenses (11), som slutte med 1278, berette; at Cadwalladrus drog til det Franske Britannien 679, og sendte sin Søn Ivor med 12 Skibe over til Britannien 689, hvor han efter mange fordeelagtige Figtninger imod Saxerne, døde 736, hvilket Aar ikke passer sig paa Inas, thi han døde 787; Maaskee at Sigurd-Hrings Magt i Engelland er i bemældte Aar gaaet til Grunde, og hans Under-Konge Oluf blevet da udjaget derfra. Radulfus de Diceto (12), som slutter med 1199, vidner, at den Britanniske Konge Cadvaladrus levede ved Aar 667, og at Yuor Cadwaladri Søn, og Yuor hans Nepos foruroligede Saxerne i de Aar 756, 757 og 758; Hvilke Aar, om de ere rigtige, vise, at Yvor ei vel kan have været hans Søn. Nu ere vel alle disse Skribenter yngre end Galfred og Caradoc, og det er ogsaa openshnligt, at de have taget af dem, men imidlertid have de dog adskillige Omstændigheder, som ei findes hos dem, og som give nyt Lys til Sagen. Saaledes troer jeg, at disse sidste Aarstal sigte til et senere Tog af Sigurd Hring, eller hans Søn Regnar. Mærkeligt er det og, at Ivar Vidfadmes Moder hedte Moald, og hendes Broder Kinric, hvilket gandske er et Angel-Saxisk Navn; Thi dette bringer mig paa de Tanker, at hun har været af Angel-Saxisk Stamme, og at hendes Mand Haldan har just derved faaet Rettighed til en Deel af Northumberland, foruden den han maaskee havde fra sin Far-Fader Hroar. (Herved falder mig ind, at Moald haver maaskee stammet fra Hroar, thi han satte sig ned i Engelland, og ægtede der Ogn, en Dotter af Nordre Konge, hvilket uden Tvil vil sige saa meget, som

Et Interregnum.

(11) I Whartoni Anglia Sacra T. 2. præf. p. 26 og 31. op. ip. p. 648.

(12) In Scr. 10. col. 439 og 444.

Et Interregnum.

som Konge i Northumberland, og avlede Agnar med hende efter Hrolf Krakes S., og han har maaskee været Fader eller Far-Fader til Kinric), og da bliver det begribeligt, hvi Sigurd Hring satte Kinrics Søn Olaf til Under-Konge i Northumberland. Fra 759 til 765 regierede Moll Æthelvold i Northumberland, om hvis Herkomst ingen Engelsk Skribent veed at sige noget. Dette tilligemed Tiden, og Navnet giør, at jeg troer ham at have været i Slægt med Moald, og maaskee en Søn af Olaf, thi herved kan indsees hans Rettighed til den Northumbriske Throne, hvilken hans Søn Ethelred ogsaa besteg to gange. I Vest-Saxen finder jeg ogsaa en Moll, en Broder af Cedwalla. Da han nu levede omtrent paa samme Tid, som Ivar Vidfadme, og hans Moder Moald, saa er det ikke urimeligt, at disse tvende Navnes Lighed haver bragt de Engelske Skribenter i Forvirring, og til at tilskrive Inas, som fulgte i Regieringen paa Moll og Ceadwalla, hvad som tilkommer vor Ivar.

I Langfedgatal (13) gives Audur Ivar Vidfadmes Dotter, som af alle de andre kaldes Diupaudga ɔ: den overmaade Rige, Tilnavn af Diuphudga ɔ: den Dybtænkende.

At Moalld (eller Molld,) som Ivar Vidfadmes Moder kaldes, haver været et giængs Navn her i Norden, kan sees af Arnæ N. 65. Folio i Hemmings Thattur P. 39, hvor den bekiendte Engelske Kong Harald Gedwins Søn hans Dronning kaldes Molld, og P. 41 kaldes hun Moalld, og siges at have været med Harald i Normandie, dog saaledes, at Hertug Wilhelm ei maae have vidst, at hun var hans Kone, thi Harald friede efter hendes Raad til Hertugens Dotter, for paa en god Maade at komme derfra.

I

(13) Lang. t. I. p. 5.

Et Interregnum.

I Evans Welsh Bards P. 10 udi et Poema, skrevet ved Aar 1160 af Owain Cyveiliog, Prinds af Powys (i Wales) tales om 2 Sonner af Ynyr, og P. 33 i et Poema, giort af Prinds Llywelyn den Store, som døde 1240, tales om den tapre Cadwallon Cadfans Søn; Heraf sees, hvor længe de i Wales havde deres gamle Helte i Erindring, og omsiunge dem i deres Viser, hvilket gior det troligt, at vore have og ved Viser bevaret Erindringen af deres gamle Helte; Og heraf følger ogsaa, at den Sagn om dem i Wales er ei taget af Galdfrido Monemuthensi, saasom Owain levede paa samme Tid med ham, og de i Wales have ligesom alle undertrykte og Biergfolk ei taget noget af Fremmede, men vedligeholdt deres egne Traditioner.

Til dette Interregni Tid henfører ogsaa Torfæus i Udkast til sin Series i Bartholins MSS. T. 5. P. 56, og hos mig P. 98 Kong Svend Seyersalig, som han meener et Stæd at have regieret i Danmark.

I Danske Atlas (14) siges, at paa Lysøe ved Fyen findes Lytters Grav, som efter Sagn skal have været dens første Beboere, (i Sverrige dyrkedes den Afgud Lytter, som maaskee har været et Menneske, ligesom de fleste Guder). Saa og lille Kong Lauritz Grav, (hvorved vel forstaaes Dværgen Laurin i Heldenbuch, hvilket viser, hvorledes mange Folk have kiæppet om at drage til sig alle gamle Tildragelser og Fabler), og Kong Svends Grav. Dersom denne sidste har levet i Fyen, saa veed jeg ingen beqvæmere Tid at mælde om ham, end udi dette saa kaldte Interregno.

(14) T. 6. p. 745.

Et Interregnum. De Islandske Annaler N. 417, 4to. P. 58 sætte Halfdan Borchords Søn, (saa kalde de Saxonis Borcar P. 137) at have været ved Aar 460 Konge i Danmark.

I de Islandske Annaler N. 424, 4to, hos mig Fol. P. 118, hvilke gaae fra 228 til 1295, siges ved Aar 706, at Sexborg kom til Regieringen i Engelland; Men dette er urigtigt, thi efter den Saxiske Kronike P. 16 og 41 regierede hun i West-Saxen efter sin Mand Kong Cenvalh fra 672 til 674, da hun døde, i eet Aar. I Arnæ N. 281, 4to, P. 211 og 212 hos mig, siges i et Stykke, som gaaer fra P. 207 til P. 216, og for en stor Deel er taget af Landnama, at Aar 70 (skal maaskee være 570), var det store Uveir i Engelland, saa at man ei engang kunde begrave alle dem, der døde af Sult. Da flyede i det 11 Hungerens Aar Kong Tedvallius, Kong Kadals Søn, og kom ikke tilbage. Siden kom Dronnig Sæborg, og lagde Northumberland under sig. Siden vare Brittiske Konger af Stammen selv. Uden al Tvil er Sæborg den samme som Sexburga; Men da det er unægteligt, at Sexburg regierede i West-Saxen, saa slutter jeg heraf, at vore Skribenter have ofte blandet West-Saxen og Northumberland sammen, fordi vore Fædre havde virkeligen oftere i det sidste at bestille. Og saaledes tænker jeg ogsaa at det er gaaet med den West-Saxiske Konges Inæ Broder Ingello, som de henføre til Northumberland. Bliver denne Hypothese antagelig, da bortfalder en stor Vanskelighed, foraarsaget derved, at Beda, som levede med Ingello, og boede i Northumberland, taler aldeles intet om Danskes Indfald der paa de Tider. Jeg skulde snarest troe, at de Danske havde i det 7 og 8 Sæculo at bestille paa Øen Wight, og det lige over for liggende Land, thi der boede

Jyder.

Jyder. Udi Arnæ N. 544. 4to siges i Enea, eller Breta Saga P. 367—372, at den Brittiske Konge Kadall døde i London, efter at have regieret i 48 Aar, hvorpaa hans Søn Cadvallrer blev Konge. Efterat han havde regieret i 12 Aar, kom den store Hunger, hvorover han drog ud af Riget til Armonia, (skal være Armorica; Maaskee at af dette Lands Navn er i Kristni Saga giort Ermskirmænd, hvilket passer sig saa meget desbedre, som de da alerede havde længe været Christne i Armonica, eller det Franske Bretagne). Der var han i 11 Aar med Kong Alanus, en Søn af Kong Salomon hans Foster-Fader (i Galfridi L. 12. C. 16. P. 91 kaldes Alanus en Nepos af Salomon, thi alt dette er taget af Galfrido, hvorvel giort noget kortere, men det følgende, i Henseende til Dronning Sæborgs Navn, staaer ikke i Galfrido). Paa den Tid kom Dronning Sæborg med en stor Hær til Northumberland, og indtog det gandske Land. (Galfridus siger P. 92. at Saxer komme med Mænd og Qvinder til Northumberland, indtoge og bebygde det fra Albanien og til Cornubien). Cadvallrer vilde da drage til Britannien, men blev af en Engel paamindt, at lade det beroe, og reise til Pave Sergius i Rom. (Her blandes han ligesom hos Galfridus med den Vest-Saxiske Konge Ceadwalla, hvilken førte Krig med Jyderne i Kent og paa Whigt, see den Saxiske Krønike P. 46, hvilket maaskee haver givet de Danske Anledning til at komme deres Landsmænd paa Whigt til Hielp, ja maaskee har Sigurd Rings Oluf endog regieret der). Saa giorde han, og døde der Aar 609, (er urigtigt maaskee ved en Skrivefeil, og skal være 689). Og siden var intet Brittisk Kongerige i Engelland, uden af denne samme Stamme. Derpaa regierede Dronning Sæborg i Northumberland i eet Aar. (Af

Et Interregnum.

dette

Et Interregnum. dette sees tydeligen, hvorledes vore Fædre have henført Vest-Saxiske Tildragelser til Northumberland).

Har Ivar Vidfadme ægtet Gyrithe, saa har hun enten ikke været Dotter af Alf Sigars Søn, saafremt man sætter ham med Frode 3, eller i det 8 Sæculo, med mindre man sætter ham med Helge og Hrærec; eller og har hun været Dotter af en gandske anden Alf, som venteligen haver regieret et Stæd i Jylland. Og da finder man Aarsag, hvi Ivar haver bemestret sig Jylland, som Torfæus i Serie P. 311 bekiender ikke at vide. Slægtskabet mellem Ivar og Harald Hillditann, og at Hrærec var den sidstes Fader, beviser han ogsaa P. 313 af Hindluliod i Sæmundi Edda; og herved bortfalder Saxos Beretning, at enten Borcar eller Haldan var den sidstes Fader, thi Visen maae i det mindste være fra det 10 Sæculo.

Hvad Hane hos Saxo P. 133 angaaer, da vidnes i Danske Atlas Tom. 3. P. 399, at Hanne er endnu et brugeligt Mands-Navn i Fyen.

Har den Skaanske Haldan 3 ægtet den Norske Regnalds Dotter Dror eller Moald, saa maae, hvad Saxo P. 133 og 134 beretter om Regnald, Drott, Gunnar, have tildraget sig i Haldani 3 Tid. Hunde-Historien hos Saxo P. 134 vedkommer derimod Eisten Ilrade i Norske Upland, og hører til en anden Tid. Schöning Tom. 1. P. 192—194 viser, at den hører til Norge. Da Harald Hilldetanns Søn Eisten, som andre give Tilnavn af Beli, faaer i Hervarar S. Tilnavn af Ilrade, saa haver dette maaskee givet Anledning til at troe, at en Svensk Konge havde sat de

Norske

Norske denne Hund til Konge. Ja det Tilnavn Beli kan maaskee ogsaa have giort noget dertil, da man haver henført det til bellen ɔ: at gioe, og det maaskee ogsaa virkeligen kommer af belia ɔ: at brøle. Sperling in Konnung P. 22 mener, at Hunden Saur haver været en Huner, og at man deraf haver taget Anledning at giore ham til en Hund. Et Interregnum.

Alver hos Saxo P. 134 maae blive Braut Anund, naar derved eftersees hvad han P. 138 siger om Alvers Sønner. Torfæus mener derimod P. 468 i Serie, at han ikkun haver været en liden Under-Konge. Hildiger forekommer ikke uden hos Saxo,

Hvad Saxo fortæller P. 135 om Halfdan, at Guritha forekastede ham hans ringe Herkomst, passer sig snarest paa Halfdan, Harald Klaks Fader, og Borcari Søn, og hvis Moder var maaskee Gro. Derimod troer jeg, at Striden mellem Haldan og Hildiger vedkommer Ivar Vidfadme, Haldans Søn, og Hildiger, hans Halvbroder. Og denne Forandring kan desto tryggere giøres, ved det at Hildiger hos Saxo P. 136 nævner ikke i Visen sin Broders Navn. Derimod troer jeg, at Ægteskabet P. 137 imellem Haldan og Gyrithe vedkommer tildeels Haldan, Harald Klaks Fader, og at han virkeligen haver ægtet Guritha, Alfs Dotter, thi efter den Tidsregning jeg har antaget med Sigar, gaaer det gierne an. Og Guritha har da været den eneste Overblevne af den Konge-Stamme, hvorvel ikke af den fornemste Konge-Stamme i Danmark, som Saxo har indbildt sig. Men dog viser Haldans Vers, som haver Sammenhæng med hans Strid i Rusland, at det dog i visse Maader vedkommer een Person; og da jeg nu har tilegnet Ivar Vidfadme Striden, saa

Et Interregnum. maae jeg og troe, at han haver ægtet en Gyrithe, en Alfs Dotter, hvilken Alf venteligen har regieret i Jylland.

Torfæus i Serie P. 503 vil, at Halfdan Snialle haver, fordi han stammede fra Hroar, besiddet endeel af Engelland, nemlig Northumberland, men jeg skulde snarere troe det har været Wight. Dersom ei Ivars Endeligt fortaltes saa omstændeligen i Sogubrot, hvorvel paa en fabelagtig Maade, saa skulde jeg snart troe, at Ivar havde sat Livet til imod Weser, som Saxo P. 137 fortæller om Halfdan, thi det hænger sammen med det Saxo beretter P. 138, at Harald, Halfdans Søn, som efter denne Hypothese bliver Harald, Ivars Dotter-Søn, dræbte Weser. Men nu det ikke gaaer an at lade Ivar dræbes af Weser, Ivars Fader Halfdan ei heller blev dræbt af nogen Weser, men af sin egen Broder Gudrod, saa vil jeg nok troe, at Harald har dræbt en Weser; Men i Striden mellem Haldan og Weser stikker uden Tvil Hrærec, Haralds Fader, og Ivar Vidfadme, thi den første blev i Sieland dræbt af den sidste. Og er det vel mueligt, at Gyritha, eller Audur, Ivars Dotter, som hun her maae blive, har havt sin unge Søn Harald i Slaget med sig. Maaskee een af Ivars Kiæmper har hedet Weser, og egentligen dræbt Hrærec. At Saxo lader Haldan reise til Upsal for at forsone sin Broders Geist, passer sig heel vel paa Ivar, som eyede Sverrige. Maaskee og herved sigtes til Gudrod, som dræbte sin Broder Haldan. At Sivard, en Saxisk Fyrste, friede til Gyrithe, gior det ogsaa rimeligt, at hun har været en Tydsk Prindsesse.

J. Magnus springer underlig om med Haldan og de andre smaae Konger i Interregno. Valander, Gothernes Konge, hvilken upaatvilelig er Snorronis Vanland, har efter ham L. 7. C. 19.

P. 285

P. 285 og 286 fort Krig med Ostar; skal uden Tvil være Ostmar, Stadtholder i Skaane og Halland, og tvunget ham til at give aarlig Skat, med Løfte at forsvare ham imod de Danske. Valander havde da og bekriget det øvrige Danmark, havde ikke Attilus, Konge i Sverrige, faldet ind i Ost-Gotland. Valander krigede ogsaa med den grumme Russiske Søerøver Retho; uden Tvil Rotho, som Borcarus overvandt efter Saxo. Det er klart, af Snorro, Saxo og alle vore Fortegnelser at Magnus her forvirrer reent Chronologien. C. 23. P. 289 sætter han en Attilus ind, som Svensk Konge, mellem Osten, som og alene forekommer hos ham, og Digner, det er Dyggve; og skal han have fort lykkelige Krige imod de Danske, da saa mange regierede over dem. Under Dager, det er Dag, hvilken baade skal have regieret over Svenske og Gother, lader han Skaane staae under Dager, og den regieres af Borchar og Ostar. Alaric var Dagers Søn, hvilken Saxo skal have kaldet Alver. Og denne Alaric anseer han for Alaricus hos Ericum Olai P. 28, hvilken er den samme som Snorronis Alrec. Til Alarici eller Alvers Tid henfører han hvad Saxo beretter om Haldan og Hildiger. Uden Tvil har J. Magnus efter slette, og det meget uhældige Giætninger, ordnet dette, og Skaanes Undertvingelse af de Svenske synes han reent at have digtet. Et Interregnum.

Til denne Tid synes Thrughi i N. 20 at bør henføres, saasom han sættes næst for Harald, og siden Saxo's Orden nogenlunde følges. Men hvo denne Thrughi har været, bliver umueligt at sige, allerheldst han sættes strax efter Dan, den første Konge. Petrus Olai hos Langebec T. 1. P. 98 siger om Hunding, at han altid var ulykkelig i at angribe andre, men lykkelig i at forsvare

Et Interregnum.

re sig, hvoraf det Ordsprog kom: Hunt ær hiæmme rickæst. Han vil og, at Regnar haver regieret i Nor-Jylland, men at en anden Bog, og ogsaa Saxo, sætte Roricus der. I Anledning af Haldan den Stærkes Kamp med 12 Kiæmper anfører han dette Riim: oc gaff theraff hver een Snerth, thee trumlede offwerandhen som en Erth, hvilket staaer i vor Riim-Kronike. Det samme Ordsprog har Erici Kronike P. 154 om Hunding. Torfæus i utrykte Tillæg til Series P. 139 vil, at Hogni, hvorom tales i Sorla Pattur udi Oluf Tryggvesöns S. Part. 2. C. 17. P. 54, og siges, at han ægtede Hervor, Hiorvards Dotter, hvilken Hiorvard var en Søn af Heidrek Ulfhamur; At Hogni nemlig har levet sidst i Interregni Tid med Halfdan Snialle, og været meget mægtig. Da nu denne Hervors Faster, Heidrek Ulfhamurs Dotter Hildur, var Moder til Halfdan Snialle, saa følger heraf, at Hogni har levet med Halfdan Snialle, og uden Tvil ogsaa noget med Ræ rec og Helge, men da kan han neppe blive Ungendus, men vel hans Fader. Torfæus vil, at Hogni har levet i 6 Sæculo, men uden Tvil er han fra 7. M. Matthiæ skriver P. 40 at nogle ville, at Ostmar haver havt til ægte Sivaldi Dotter Thalia, som paa Dansk kaldes Thale. I de af vore Fortegnelser, som tale derom, og som jeg har seet, tillegges hun Borcar, men har hun havt Ostmar, og bliver han efter min Giætning Ivar Vidfadme, saa har maaskee hans Dronning hedet Thale, og Halfdan, Harald Klaks Faders, derimod Gyrithe; men efter min Tidsregning kan Thale ei have været en Dotter af Sivald, Sigars Søn, med mindre man vilde tænke paa en anden Sivald, men snarere bliver hun Dotter af en Alf. M. Matthiæ har og havt de Skribenter, som giøre Regenterne i Interregno til Sønner af en Regnar; Stikker Halfdan, Harald Klaks Fader, tildeels i Saxonis

Hal-

Halfdan 3, saa har han levet ei langt efter Regnar Lodbrocs Tid, og et mørkt Rygte herom haver altsaa bragt disse Skribenter i Bilderede, allerheldst Regner havde mange Sønner. P. 42 kalder han Borcar Wicker, og siger, at nogle berette, at Haldan havde Herkomst fra Bavaria, hvorimod han mener, at der maaskee bør staae Dania. At N. 16 giør Ræghin ɔ: Regner til Alfs Søn, det kan vel være kommet deraf, at Ivar fik Alfs Dotter, men da maae man troe, at Ivar stikker i Regnar Vaidghe. Den giør Gyreth til Alfs Dotter-Søn, hvilket er en aabenbare Skriver-Feyl, thi Gyreth er et Fruentimmer-Navn. N. 18 vil, at de 5, som regierede i Interregno, vare Brødre, og at Skaaningerne hiulpe Bucar til at dræbe Gunner. Cornerus Col. 480 vil, at Haldan har ikke regieret længe; Dette passer sig vel paa Ivar, naar derved sigtes til hans Regimente over gandske Danmark. Pontanus formener P. 30, at Borcarus har stammet fra Haldan 2, hvilket ogsaa bliver rigtigt, om Haldan 3 forstaaes ved ham. Gram in Meursium Col. 61. Not. a formener, at Goldrie, hvilket Langebec haver efter mine Tanker retteligen forandret til Gotric, i Erici Pomerani Kronike bør læses Sigvalde, saa at Si har i en Codex været ulæselig. Gram mener og, at Erici Kronike har skrevet urigtig Sivard i Stædet for Reginald, saa at Role har været hendes rette Navn, og Drot Ære-Navn. Men siden Borcar tog sig Sigar og Sivald saa særdeles an, saa maae der have været noget Samfund imellem dem, hvilket best forklares paa den Maade jeg forhen haver antaget. Et Interregnum.

Hvad Tilnavnet den Stærke angaaer, som saa mange af vore Skribenter give denne Skaanske Haldan, da tænker jeg, at det tilkommer den Sielandske Haldan 3, hvilken haver intet Til-

Et Interregnum.

navn hos Islænderne, og som jeg anseer for den samme som Haldan Brane Fostre og Haldan i Saurle Thattr. Underligt er det, at M. Matthiæ har noget, som ikke nu findes i nogen af vore gamle Kroniker, men som han dog vidst har havt Grund til, hvoraf følger, at der udi hans Tid maae have været nogle til, som enten nu ere borte eller ligge endda i Skiul. Udi Halfdan Brane Fostres S. i Arnæ N. 294. 295. 296 og 297, i 4to, forekommer en Vilhelm, hvilken, om man vil ansee ham for den samme som Vilhelm, Konge i Valland, der forekommer i Thorsten Vikingsons S. C. 18. P. 92, hvorvel han fattes i Arnæ N. 342, saa maatte Haldan Brane Fostre og Frithiof hin Frækne have levet paa een Tid, men som den sidste levede efter Schöning ved Aar 244, og meget seenere kan han ikke sættes, saa kunde Halfdan Brane Fostre og Halfdan 3 i Sieland et være een og den samme Person. Derfore maae man troe, at den Vilhelm i Haldan Brane Fostres S. har været en anden end den i Thorsten Vikingsons S., og maaskee stammet fra ham. Hvad ellers disse Codices af Halfdan Brane Fostres S. angaaer, da er N. 294 paa Papiir, og kommer i Hoved-Tingene overeens med den trykte, hvorvel meget vidtløftigere. Saaledes forekommer her, efter det 11 Capitel i det trykte, det 10 C. om Branes Jammer over det Halfdan skulde skilles fra hende, hvilket aldeles er udeladt i den trykte Saga. Alting er skrevet med een Haand indtil disse Ord P. 22. Cap. 16 i det trykte: baus hann af sundi, og Resten med en anden Haand, som ikke har antegnet Capitler, og med den første Haand ere ikkun 13 Cap. skrevne. Efter det 20 Cap. i den trykte følger i den skrevne en lang Fortælling, hvorledes Akes Brødre forfulgte Halfdan med 40 Skibe, men bleve drevne til Branes Land, og der dræbte af hende; Der nævnes Thorkey, Konge i

Val-

Valland, Vilhialms Søn. I Slutningen har den og noget mere end som findes i den trykte. N. 295 er paa Papiir, men ikke saa vidtløftig, dog skilles den i endeel fra den trykte. Ved Slutningen af det 13 Cap., som er det 19 i den trykte, siges Ake at have løbet bort i Skoven for Brane, og ei mere at omtales i Sagan. Det 14 i den skrevne fattes i den trykte, saa og i N. 294, og heri berettes, at Sigurd, Konge i Skordeborg, fik Hilldur imedens Halfdan endda opholdt sig i Engelland. I Cap. 15 fortælles om Ake, ligesom i det trykte Cap. 20, og siges paa nye, at nu er han borte af Sagan. N. 296, Papiir, er udskrevet af en Arnæ Membrane i 4to, som uden Tvil er nu borte, ved Þorder, Þordar Søn, og var den givet Arnas af Biörn, Þorleifs Søn; Har ingen Cap.; Sætter noget til i det trykte 17 Cap. I det 19 Cap. siges Ake at komme nu først af Sagan. I 20 Cap. siges han at komme reent af Sagan. N. 297, Papiir. Originalen i Folio kaldtes Jon Hakonar Søns. Brynjolf Svendsen har eyet den. Har i 17 Cap. det samme som N. 296, med hvilken og 295 den kommer overeens.

Et Interregnum.

Om Ivar Vidfadme tales i et Islandsk Fragment hos Langebec T. 2. P. 267, at han lagde gandske Danavælde og Svia Rige under sig, og derpaa flyede Oluf Tretelja og mange Folk med ham for Ivars Magt. Af følgende Genealogie, taget der P. 268,

Sigtryg Konge i Vindle eller Vendsyssel. — Ingiald Illrade Konge i Sverrige. — Ivar Vidfadme Konge i Skaane.
Agnar — Oluf Tretelje Konge i Vermeland.
Eiric Konge i Vestfold. — Halfdan Hvidben.
Hilldur. — Eisten Konge i Romerige.

sees,

Et Interregnum.

sees, at Sigtryg har regieret i Vensyssel imedens Ivar regierede i Skaane og flere Lande. Hvoraf folger, at Ivar har enten ikke regieret over det gandske Danmark, eller og at han har ladet blive Under- og Fylkes-Konger der. I trykte Hervarar S. C. 20. P. 179 gives Ivar uretteligen Tilnavn af Vidfarne ɔ: den Vidbereiste, men i Arnæ N. 582, 4to, kaldes han retteligen Vidfadme. Schöning, folgende Lagerbring, viser Tom. 1. P. 369, at Ivar ikke har havt en Gauthilld til ægte, som Biörner vil, og mener, at Ivars Dronning ikke er bekiendt, men jeg tænker at have viist, at hun har hedet Gyrithe. Vildfarelsen med Gauthilld er nok kommet deraf, at Ingialld Illrade, med hvilken Ivar krigede, hans Dronning hedte saa. Schöning formoder ellers P. 370, at Ivar har besvogret sig med de Alfheimske Konger i Norge, siden han havde en Dotter ved Navn Alfhilld. Men da dennes Virkelighed er noget tvilsom, saa bliver Giftermaalet end mere; men skulde det antages, da maae den Norske Prindsesse have været hans anden Dronning efter Gyrithe. Naar der i Hervarar S. P. 179 siges, at Ivar raadde ogsaa for Saxen, og strax derpaa ligeledes for Vest-Saxen, saa kan dette ei andet end bringe en paa de Tanker, at ved Saxen forstaaes det egentlige gamle Saxen, eller Nordalbingien, thi Vest-Saxen er Westphalen, ved hvilket sidste man dog ikke maae tænke, at han har eyet heele Westphalen, men ikkun en Deel af Søe-Kysten i det Bremiske ved Elven, og lidet inde i Landet. Lagerbring haver T. 1. fra P. 124—135 vel beskrevet Ivars Historie, og viist, at Holberg og flere have feilet ved at mene, at han alene omtales af Islandske Skribenter. Gebhardi i Dänische Geschichte T. 1. P. 359 og 360 sætter Halfdan (Brane Fostre) ved Aar 517, og mener, at Cochilaicus har været hans Under-Konge; Dog for det første

har

har denne sidste sat Livet til 511 eller 512, og dernæst har denne Halfdan uden Tvil levet senere, i det 7 Sæculo. Herved falder mig ind, om Cochiliacus ei er giort af Hane, Konge i Fyen, allerhelst Cochilaicus har efter Breta Sögur regieret i Fyen, og at de Franske har paa deres Maal kaldet ham Coque, da det øvrige maatte være et Tillæg, og kan dette vel nok foreenes med Tids-Regningen, naar man lader Hrolf Krake leve med den Ost-Angliske Ella. P. 365 vil Gebhardi, at under Helge har de Lethraiske Kongers Herskab over de smaae Konger taget aldeles Ende; hvorudi han meget feiler, thi efter Saxo erobrede Helgo Jylland, og hans Søn Hrolf Krake var en af de mægtigste Konger i Danmark. Men denne Vildfarelse kommer af det han sætter Odin for sent, hvorefter det øvrige da maae rette sig. Derimod sætter han P. 368 Reidar, og Hiorleif efter Hrolf Krake. Begaaer ellers adskillige Feil derved, at ansee det Reid-Gotland i Hervarar S. for Jylland, da det dog uden Tvil bør søges ved Weixelen eller Duna, og i Sogubrot ved Oderen. P. 369 har han uden Tvil ret i at ansee mange af Ivars Erobringer for blotte Plyndringer paa Kysten; Bestrider ogsaa retteligen Dalin, som henfører Ivars Regiering til 8 Sæculi Ende. Derimod tager han feyl, naar han mener, at Ivar Cadwalladers Søn i Britannien haver forført Snorro til at blande ham med sin Ivar, og at tillegge denne Erobringer i Engelland, thi jeg haver forhen viist, at denne Brittiske Ivar bliver ingen anden end vor Ivar, da det Navn Ivar er aldeles ikke Brittisk. Schöning T. 1. P. 371 og 372 troer, at Randvers Dronning Asa i Hervarar S. P. 179 har været en Dotter af Halfdan Guldtand paa Soløer, og en Søster til Solveig, som fik Oluf Tretelje, og derved kan forklares, hvi Saxo P. 139 tillegger Sigurd Ring Ingialld til Fader, som var Oluf Tre-

Et Interregnum.

Et Interregnum. teljes Broder. Arnas vil i en skreven Note til Sogubrot, at Snialle bør snarere oversættes strenuus end disertus, da mal Snialle er disertus; Er dette rigtigt, da bliver Halfdan hos Saxo des vissere Ivar Vidfadmes Fader, hvorvel Saxo dog haver blandet Ivar og Hrærec ind, saa og den senere Halfdan, hvilket saa meget des lettere kunde skee, om han har havt Borcar til Fader.

39. HARALD HYLDETAND.

Naar Saxo P. 138 og i Fortalen P. 3 siger, at Harald lod sine Faders Bedrifter udhugge paa en Klippe mellem Blekind og Werend, saa drister jeg mig ei vel til at nægte, at Harald har giort dette, men jeg troer snarere at han har ladet udhugge sin Mor-Faders Ivars Bedrifter, end sin Faders Hrærecs, thi de synes ei at have været store. At han kan have fort Krig med en Kong Asmund af Vigen, tilstaaer Schöning T. 1. P. 377. Den Krig derimod med den Svenske Kong Ingo synes mig noget underlig, thi saa meget veed man, at Harald satte Sigurd Ring til Konge i Sverrige, og for ham synes det at Rings Fader Randver har regieret der. Imidlertid er det dog muligt, at der kan paa eet Stæd i Sverrige have været en Konge ved Navn Ingo. Dog forekommer det mig meest troligt, at Saxo haver her tillagt Harald, hvad hans Mor-Fader Ivar giorde imod Ingiald; allerheldst han nævner her en Ingeld, som han gior til Broder af Ingo og Oluf. Den Svenske Riim-Kronike P. 8 taler vel om en Ingeld Oluf Treteljas Søn, men han var ei, som Kroniken foregiver,

regiver, Konge over hele Sverrige, men efter Snorro alene i Vermeland. Og Eric Vederhat kom ei efter ham, langt mindre var han hans Søn, som en gammel Fortegnelse over de Svenske Konger i Benzelii Monumentis P. 69 foregiver, da der var over 150 Aar imellem dem. Ericus Olai P. 35 taler og om den Svenske Kong Ingo Olai Trætelje Søn, som efter ham skal have ægtet Regnar Lodbrocs Dotter, og ved hende blevet Fader til Eric Vederhat, men alt dette sidste er urigtigt, og alene giort af Saxonis Ingo og Ingeld, foreenet med Uagtsomhed i Tids-Regningen. Hvad den Svenske Kong Alver angaaer, da har jeg forhen sagt, at han hører til langt ældre Tider, og er han bleven henført til denne, og hans Søn Yngvar, som nogle Svenske kalde Ingo, blandet med Ingiald Ildraade, og giort urigtig til en Broder af Olav, uden Tvil Trætelje, og af Ingeld, som var Olavs Søn, hvorvel ogsaa Braut Anund stikker i Alver. Derimod er det vel mueligt, at den Vermelandske Konge Ingeld kan have bortsnappet Haraldi Søster, og de derover ført Krig sammen; Og dette kan maaskee have givet Saxo Anledning til at giort Ring til hans Søn, thi han vidste at Ring var Haraldi Nepos, og som han ei kiendte Randver Haraldi Broder og Ringo's Fader, saa meente han at Ring maatte være Haraldi Søster-Søn. Harald skal og have hiulpet den Tronhiemske Konge Oluf imod de Skioldmøer Sticla og Rusila. P. 149 taler Saxo om en Rusla, som førte Krig imod sin Broder Thrond, men blev overvundet af den Danske Kong Omund, en Søn af Olo, der kom paa Thronen efter Harald. Denne Krig synes at være ført i Thelemarken. Ere Rusila og Rusla een Person, da maae Haraldi Krig imod hende være ført i hans sidste Aar, og det da ei ved ham selv, som Saxo dog siger, men ved andre. Ei heller maae Rusila have da sat Livet til, siden hun

Harald Hyldetand.

 siges

Harald Hyldetand.

siges i Omundi Tid at være bleven dræbt af sin egen Broder Throud. Maaskee ved denne Tronhiemske Konge Oluf forstaaes Olo Haraldi Søster-Søn, hvorved det bliver meget fatteligt, hvorfore Harald er kommet ham til Hielp. Men Schöning haver P. 384 giort det meget rimeligt, at denne Olo var Konge i Ringerige, og følgelig ei i det Tronhiemske. Saxo kan være bleven ledet i Vildfarelse ved Navnet af Throud Ruslæ Broder, og ved at have hørt, at Throud flyede over Dofrefiæld. Imidlertid maae jeg tilstaae, at Schöning nævner udi sin Tabelle over de Thronhiemske Konger en Olaf; som kan have levet udi Haralds Tid, men udi Historien taler han selv intet om ham. I Frode 3 Tid taler Saxo P. 91 ogsaa om en Skioldmøe ved Navn Strikla. Vilde man troe at hun var den samme som Strikla i Haraldi Tid, saa maatte man og troe, at noget af hvad Saxo fortæller om den Norske Krig under Frode 3, henhørte til Haralds og Omunds Regieringer, dog til dette sidste finder jeg ellers ingen Grund. De Krige Harald skal have ført med den Frisiske Kiæmpe Ubbo, som giorde Indfald i Jylland, med de Slaviske Anførere Duc og Dal, i Aquitanien, og udi Engelland, dog egentligen kun i Northumberland, hvor han tog Orm Engellænder i Tieneste, kunne gierne være førte af ham; og bekræftes ved det Saxo siden P. 143 siger, at Orm Engellænder, Duc og Dal og Ubbo vare paa Haralds Side i Bravalla Slaget. Dette sidste stadfæstes og af Sogubrot P. 22 og 20, ved at nævne Ubbo og Orm Engellænder paa Haralds Side, og at sige, at han havde Krigsmænd med sig fra Austur Rige, ja lige fra Kænugard, og fra Saxen. Men naar Saxo vil, at Harald ved Ubbos Hielp paalagde de Folk, der boede ved Rhinen, Skat, og udsøgte sig Krigsmænd af dem, da gaaer han for vidt, og haver hertil vel givet ham Anledning,

at

at Harald havde Krigsfolk fra Saxen; Dog er det gandske troligt, at de ham nærmest i Holsteen, Wagerland, Meklenborg boende Saxer og Wender have paa en vis Maade erkiendt hans Magt. Hvad jeg forhen af Malbrancq har anført om de Danskes Bedrifter i Flandern og Zeeland Aar 735, kan dog bekræfte dette om hans Herskab ved Rhinen. Udi Sogubrot begyndes P. 16 en Historie om en Konge i Reid-Gotaland, som paa samme Tid regierede der, som Harald i Dannemark, men til Uhæld føres den ei til Ende, ved det meget af Sagan er bortkommet. Venteligen har denne Konge og Afkom havt noget med Harald at bestille. Efter al Rimelighed forstaaes ved dette Reid-Gotaland enten Preussen ved Weixelen, eller og, som jeg nu snarere troer, Pommern, og det fornemmelig For-Pommern. Samfund med det Land kan have givet Harald Anledning til Omgang med Østerlandene, det er Preussen, Curland, Estland. Haralds Fiende Ring synes ei at have formaaet noget der, thi efter Sogubrot P. 24 og 25 vare alle hans Helte enten fra Sverrige selv, eller fra Norge, hvortil kommer efter Saxo P. 145 nogen fra Rusland, hvilket er ingen Under, da Ring stammede paa Fæderne Side derfra. At Harald haver været en mægtig Konge, viser alt det foregaaende, saa og at Saxo siger P. 139, at intet Rige turde af Skræk for hans Navn føre Krig sammen, og at han foreenede sammen Herredømmet til Lands og Vands, som forhen havde været adskilt i den Danske Stat; Mærkelige Ord, der vise, at det forhen ei haver undertiden havt meget at sige med Lethræ Kongers Over-Herskab. Sogubrot bekræfter og hans Magt, ved at sige P. 16 og 18, at han ved Krig underlagde sig alle de Lande, som Ivar havde eyet, (hvilke efter Snorro P. 52 vare gandske Sverrige, gandske Dannemark, en stor Deel af Saxen, gandske Øster-

Harald Hyldetand.

Harald Hyldetand.

Rige, det er Landene sonden for Øster-Soen, og den femte Deel af Engeland), og det som mere er, at der var ingen Konge i Danmark eller Sverrige, som jo maatte give ham Skat, og blive hans Mand ɔ: staae under ham, sværge ham Troskab, og at han forbeholdt sig selv Danmark og Øster-Gotland, men gav Sverrige og Vester-Gotland til Ring, da han begyndte at blive gammel, (af hvilke sidste Ord man maae slutte, at Randver ei har været Konge i Sverrige, i det mindste kun havt et lidet Rige der). At Harald er bleven meget gammel, vise alle Omstændigheder, dog ei 150 Aar, som Sogubrot vil P. 19. Saadan Alder er ei alene meget utrolig, men rimer sig og ei med Tids-Regningen, thi da maatte han have regieret i 135 Aar, fordi han efter samme Sogubrot P. 15 var kun 15 Aar, da han blev Konge, hvilket og bekræftes ved det Saxo siger P. 137, at hans Moder Gyritha bar ham ud af det Slag, hvorudi hans Fader omkom. Derimod er det ei gandske urimeligt, hvad Saxo skriver P. 139, at Harald sad 50 Aar i Fred, thi vil man troe at den Tid han selv haver draget i Krig, haver fra hans Regiments Begyndelse beløbet sig til 20 Aar, saa faaer han en Alder af 85 Aar, da han omkom. Dersom man med Dalin T. 1. P. 463 vilde henføre Bravalla Slaget til Aar 812, og P. 478 Sigurd Rings Død til 825, saa havde man herved tvende Fordele, nemlig at kunne foreene Tiden af Haralds Tog til Engelland med de Engelske Skribenter, som vidne, at Aar 787 komme de første Normanner did, see Chron. Saxon. P. 64; og dernæst at kunde holde den Lodbroc, som de Engelske Skribenter omtale, for den samme Regnar Lodbroc, som vore have, og følgeligen undgaae at antage tvende Regnar Lodbroc. Men herved møder igien i Henseende til det første, at man dog ei kan foreene med bemældte

Aar

Aar 787 de Tog, som Ivar og hans Fader Halfdan, ja længe forhen Hroar Helgos Broder have giort til Engelland, saasnart man tager bemældte Saxiske Kronikes Ord i en viid Mening. Indskrænker man dem derimod til Engellands sydlige Dele, og egentlig til West-Saxen, hvor just Normannerne i bemældte Aar landede, saa kommer alting maaskee i Rigtighed, thi Hroars, Haldans, Ivars, Haralds Toge ginge alene til Northumberland, (eller og have de været skiulte under Navn af Saxer og Jyder), om hvilket Lands Historie de gamle Engelske Skribenter, som meest alle vare fra de sydlige Landskaber, give ei saa god Underretning, som om de andre Lande, undtagen Beda. Hvad Regnar Lodbroc angaaer, da vilde jeg selv gierne, om det var mueligt, holde ham for Engellændernes Lodbroc, der omkom omtrent 865 eller 868; Men alle Islandske Skribenter, endog Snorro og Are, alle Islandske Slægte-Ledder og Konge-Ledder, ja endog Saxo og vore Fortegnelser ere herimod. Til et Forsog vil jeg anfore folgende Slægte-Linie, hvorudi alle Islændere komme overeens. Regnar var Fader til Sigurd, han til Aslaug, hun til Sigurd Hiort, han til Ragnhild, hun til Harald Harfager. Efter ovenmældte Hypothesis dode Regnar 868, hvorvel Dalin vil 860, som aldeles ikke gaaer an. Alle ere eenige i, at Sivard overlevede ham; Sogubrot siger P. 32, at Ragnar voxte op ved sin Faders Hof, da Bravalla Slaget skeede, og Saxo P. 168, at Ragnar ansaaes for et Barn, da hans Fader omkom; Herefter at dømme, kan man antage, at Ragnar ei vel kan have været fød for 797. Da hans Søn Syvard ei var af forste Ægteskab, saa er det meget, om jeg lader ham fødes 820; Nu vil jeg behandle denne Hypothese saa gunstig, som muelig, og antage, at hvert Mandfolk haver avlet, naar han var 20 Aar, og hvert Fruentimmer,

Harald Hyldetand.

Harald Hyldetand.

timmer, naar hun var 15. Vel er dette ei umueligt, men dog underligt, at de som fortsatte Linien, have da venteligen altid maat være de ældste, og ingen Sødskende havt for sig. Herefter kan da Aslaug være fød 840; Sigurd Hiort 855; Ragnhild 875; og Harald Harfager 890. Efter Snorro var han 10 Aar, da hans Fader døde, altsaa maae han være kommet til Regieringen 900, og som han var i 10 Aar om at undertvinge Norge efter samme Snorro, saa er den Sag bleven bragt til Ende 910. Nu siger Snorro udtrykkelig, at han uddrev Hrolf, og denne Helt lade de Franske Skribenter, som kalde ham Rollo, alerede komme til Frankerig 878, følgelig 12 Aar forend Harfager blev fød. End mere; Harfager havde efter Snorro, og de Engelske selv, Omgang med Adelsten, Konge i Engelland; Efter Snorro døde han forend Adelsten; Derpaa regierede Eric, hans Søn, og siden Hagen Erics Broder, hvilken udjog sin Broder ved Hielp fra Kong Adelsten. Da nu Adelsten døde 940, saa maae Harald Harfager i det mindste være død 938, thi det er klart af Snorro, at Eric regierede i det ringeste paa andet Aar efter sin Fader. Harfager var efter Snorro P. 122 og 123, gammel 83 Aar, da han døde, følgeligen, siden han døde 938, fød 855. Dette strider da gandske imod Hypothesen. Men da jeg maae tilstaae, at Eric synes ei at være bleven dræbt af den Engelske Kong Edmund, som Snorro vil P. 130, men at være den Eric, som Chron. Sax. P. 115 kalder Haraldi Søn, og vidner at være blevet Konge i Northumberland Aar 952, ligesom Snorro siger, at Eric Harfagers Søn regierede der, og uddrevet Aar 954, saa er jeg af de Tanker, at det vel er mueligt, at Adelsten ei haver sendt Hagen til Norge, og at Snorro er kommet i Vildfarelse ved det, at Adelsten havde opfostret Hagen, og Hagen kaldtes efter ham;

Imid-

Imidlertid bør jeg dog ei troe, at den Engelske Kong Edred haver sendt Hagen til Norge, efterdi Snorro udtrykkelig siger, at det var en Konge, som tog imod Eric, og en anden, som jog ham ud, og slog ham ihiel. Kunde man ellers antage Edred, saa gik det an at lade Harfager døe 950, og følgelig fødes 867, hvilket noget kunde hielpe paa min Hypothese, men var dog ligefuldt imod Dalins. Altsaa maae man troe, at Eric er kommet til Engelland i Edmunds Tid; Jeg vil sige samme Aar som Edmund døde 946, eller og maaskee Aaret tilforn 945, altsaa er Harfager død 944 eller 943, og født 861 eller 860, hvilket ei kan rimes med Dalins Hypothese. Om man nu end vilde beskylde Snorro for, at have giort Harald alt for gammel, og kun tillegge ham 70 Aar, thi at han er blevet gammel, viser al hans Historie, saa blev han dog efter den sidste Mening født 874, eller 873, og efter den allergunstigste for Dalins Hypothese 880, og dette Aar kan man efter Ledderne endda ei antage, uden ved at lade Lodbroc fødes 787, men da kunde han 812 ei ansees for et Barn, og 860 neppe være saaledes paa Færde, som Historien vidner om ham. Vanskeligheden med Rollo staaer da ogsaa ved Magt i sin fulde Styrke. Sikkerst bliver det at troe, at Eric er kommet til Engelland i Edmunds Tid, og at følgeligen den Saxiske Kronike haver feilet, som lader ham først komme der i Edreds, og kun være i Northumberland i 2 Aar, en alt for kort Tid ei alene efter Snorro, men og efter Eigill Skallagrims Saga, som har saa mange Ting om denne Konge. Jeg antager altsaa, at Harald er død 943, og født 860, følgelig kan han gierne have uddrevet Rollo 878. Med mindre man vilde sætte 898, thi da kom Rollo anden gang til Frankerige, og blev der. Med Ledderne foreener jeg dette saaledes: Bravalla-Slaget er efter mine

Harald Hyldetand.

Harald Hyldetand.

Tanker skeet omtrent 770, eller 730, og Regnar fød 755, eller eller 720, han kan have avlet Sigurd 780, eller 745, da han var 25 Aar, Sigurd avlet Aslaug 800, eller 770, hun Sigurd Hiort 820, eller 790, han Ragnhild 845, eller 830, og hun Harald 860, eller 854. Denne Avlings-Maade er rimeligere, end den anden. Og altsaa nødes man til at antage tvende Lodbroker. Hvad Haralds Tog til Aqvitanien angaaer, da falder det efter Dalins Hypotheses ind i Caroli Magni Tid, men efter min imellem 700 og 720, da Saracenerne huserede saa grummeligen i Aqvitanien, en Tid som det er meget rimeligere at sætte Haralds Tog paa; Thi i saadan Uorden kunde de Franske Skribenter let forglemme at antegne det, men under Carolo Magno ei vel; Hvorvel jeg maae tilstaae, at de i Almindelighed anføre, at Normannerne foruroligede de Franske Kyster under den store Carl. Nestor i Müllers Sammlung T. 1. P. 12 — 18 taler om en Vareger ved Navn Oleg, som fra 878 til 912 stod Rusland føre, og som ved at støde paa sin døde Hest, blev bidt af en Slange, som foer ud deraf., efter Spaaemændenes Forudsigende. Den samme Dødsmaade fortælles om Orvar Odd i hans Saga P. 4 og 46, og siger der tilligemed, at han var Konge i Garde-Rige ɔ: Rusland; Da det nu er bekiendt, at Varegerne vare fra Sverrig, Norge og Danmark, saa er intet rimeligere, end at holde Oleg og Orvar Odd for een Person. Udi hans Vise P. 49 siges han at have været hos Ingæ Konge i Upsal. Efter Tiden kan det være den bekiendte Eric Væderhat; Men vil man med Schöning P. 106, og 476 antage tvende Orvar Oddur, saa er det rimeligt, at ved denne Inge, som i Sagen selv P. 16 urettеligen kaldes Hloduer, forstaaes Ingialld Ildraade, thi den første Orvar Odd kan gierne have været ved hans Hof, og siden

have

have under Harald Hilditann giort Toget til Aqvitanien, allerheldst Sagan selv lader ham giore mange Bedrifter imellem disse tvende Tog. Naar der i hans Saga C. 16. P. 20 siges, at Jatmund regierede i Engelland, da han kom der, saa kan herved forstaaes den Edmund, som 870 dræbtes af Lodbrocs Sønner. Men forstaaes ved Inge, Ingiald, da er det klart, at udi Verset selv ere der giorde tvende Orvar Oddar til een, og at følgelig dette Vers ei kan være giort af ham selv, da det desuden er urimeligt, at en døende Mand skulle have giort saa langt et Vers, men er venteligen giort i det 11 Sæculo, og maaskee grundet paa et ældre og kortere, giort af ham selv, og paa flere Vers, Sange og Beretninger, og Sagan selv er maaskee først skrevet i det 12 Sæculo, thi den synes tildeels at støtte sig paa Verset, men viger dog i adskilligt fra det, da den haver fulgt andre Beretninger. Men da Hialmar gives udi Sagan Orvar Odd til Staldbroder, og deres Kamp imod Andgrims 12 Sønner fortælles, saa passer dette sig paa ingen af de nu anførte Orvar Odder, efter de Ledder at regne, som findes i Hervarar Saga, hvilke synes at være meget paalidelige; Altsaa maatte man antage den tredie, eller rettere første Orvar Odd, som havde da levet i den Danske Frode 3 eller 4 Tid; og da kunde den Svenske Kong Yngve blive Inge. Saxo har og denne Kamp, og henfører den til Frode 3 Tid, hvorved vel egentlig bør forstaaes Frode 1, men som i mange Ting dog henhører til den rette Frode 3; og som de begge kaldtes den Fredelige, saa var det des lettere for Saxo, at blande dem sammen. Da og Orvar Odds Saga tillegger ham 3 Mænds Alder, saa er det meget rimeligt, at der have været trende af det Navn. Dersom Ericus Olai og flere Svenske Skribenter havde Ret i, at en Ingo havde været Fader til Eric Vederhat, Harald Hyldetand.

Harald Hyldetand.

142, at han, efterat have giort adskillige Bedrifter, kom paa nye til sin Fader, men Schöning mener P. 388, at derved forstaaes hans Morfader Sigurd Ring, hvilket bekræftes derved, at hans Land, nemlig Ringe-Rige, laae ved Søen, og Gudrods Land Solloer, Rome-Rige, Wermeland inde i Landet, hvorvel man maae tilstaae, at store Floder gaae derfra ud i Havet; Og Saxo siger P. 142, at hans Fader overlod ham Herredømmet over Havet. Schöning anmærker rigtig nok P. 187, Not. k, at ved den Olav, Wermernes Konge, som Saxo omtaler P. 141, kan ei forstaaes Oluf Trætelja, saasom Tidsregningen er derimod, at hans Dotter haver kunnet ægte denne vor Oluf, efterdi Oluf stammede fra Trætelja i 3 Led; Derimod mener han, at denne Oluf kan have været en Søn af Ingiald, Halfdan Hvidbens Broder, og følgelig Oluf en Sønne-Søn af Oluf Trætelja; Saavel Tiden, som Navnet, synes at stadfæste dette. Dog er den Formodning jeg forhen haver anført efter Snorro herimod, nemlig at, Ingiald har ingen Børn efterladt sig, baade fordi Snorro ei nævner nogen, saa og fordi Halfdan Hvidben lagde Vermeland under sig efter Broderens Død; Men det er vel mueligt, at Ingiald haver kunnet efterlade Børn, endskiønt Snorro ei mælder noget derom, saa og at Halfdan haver med Uret kunnet tilegne sig sin Broders Rige. Naar Saxo P. 141 taler om hvorledes Olo dræbte de tvende Brødre Scato og Hial, der friede til den Wermiske Konges Olavi Dotter Esa, saa synes vel heraf, at Olufs Strid imod dem maae være skeet i Wermeland, men naar jeg overveyer Tid og Navne, saa forstaaes uden Tvil herved de tvende Brødre Sniáll og Hiall hos Schöning P. 292, hvilke ligge begravne i Halland tæt ved hverandre, hver i sin Høy, hvilket synes at vise, at de ere omkomne paa eengang, ligesom Saxo fortæller

om

om Scaro og Hial. Dog er Schöning imod denne Mening, og maae jeg ogsaa tilstaae, at da Viuberg Sogn, hvorudi bemældte Brødres Høyer findes, ligge noget norden for Falkenberg, saa er denne Lægd vel langt fra Vermeland. Harald Hyldetand.

N. 3 sætter efter Haldan en Hargalt, Borchardi Søn, som skal have dræbt de 5 Konger i Interregno, og være blevet saa mægtig, at alle Konger ved Middelhavet (hvorved maae forstaaes Østersøen, om der skal være nogen Mening i det) maatte skatte til ham. Og blev han slaget af sin Nepote Ryngher, Konge i Sverrige. Efter denne Hargalt siger han, at Haraldur regierede, som havde været med Hargalt i Striden i Sverrige, men det er klart, at han haver her giort af een Konge to, dog kan dette tiene til at bevise, at han haver hørt om, at Harald, som levede i Sigurd Rings Tid, har ei været en Søn af Borchard. Maaskee ogsaa Ivar Vidfadme kan stikke i Hargalt. Da han og siger, at der bleve 12000 fornemme Danske i Striden, og det samme Tal omtrent berettes af andre at være skeet i Striden mellem Ring og den senere Sigurd Ring, saa kunde dette bringe en paa de Tanker, at han havde været Søn af en vis Borchard, som maaskee havde avlet ham med Kong Gotrics Dotter, hvilken da maaskee haver hedet enten Gro, som jeg snarest troer, eller Gyrithe. N. 2 og 7 giore Harald Hilldetann til Borcars Søn; N. 4. 5. 6. 12. 16 og 18 derimod til Haldans; N. 17 kalder ham Harald Hilditans Søn, hvilket er en stor Vildfarelse, og uden Tvil Copiist-Feyl. De andre sige ei hvis Søn han var. Naar man læser N. 2, seer man, at N. 3 haver taget sit som sædvanligt af ham, og at den Hargalt, og de tvende Konger i stædet for een, ere enten opkomne ved Misforstand, eller og en Læse- eller

Skrive-

Harald Hyldetand. Skrive-Feyl. Dog kan det ogsaa være, at N. 3 har havt en urigtig Codex af N. 2, hvorudi har staaet Hargalt, og som dens Autor desuden har fort om Harald, saa har han flikket ham ogsaa ind. Torfæus (1) anforer af Hervarar S. (2), at Harald Hillditanns Son Eisten hin Ildrade regierede i Sverrige efter ham, og blev tilsidst ihielslaget af Lodbrocs Sonner. Regnar Lodbrocs S. gior og denne Eisten til Konge i Sverrige, og lader ham dræbes af Lodbrocs Sonner, men siger ei hvo hans Fader var. Den forste siger udtrykkelig, og den sidste har vel været af samme Mening, at Harald Hillditann regierede i Sverrige, og Sigurd Ring i Danmark, og da var det ingen under, at den forstes Son blev Konge i Sverrige. Men da baade Saxo og Sogubrot stride herimod, og de Kiæmper, som de opregne at have været i begge Kongers Krigshære, befæste ogsaa deres Mening, saa er den anden ikke antagelig. Torfæus mener at Eisten har ei kunnet tilvælde sig Riget, saa længe Sigurd Hring levede, men at maaskee Regnar haver siden godvilligen overladt ham det imod aarlig Skat, eftersom man i den sidstes Saga finder, at de have været gode Venner. Hvo veed om ei Sigurd selv haver ladet Eisten beholde Sverrige, dog som sin Vassal, ligesom han satte Olo, Hetha, Olaf i Danmark, og at Eistens og Regnars Venskab haver siden foraarsaget, at den forste er blevet en selvraadende Konge. Torfæus vidner og at have læst et Stæd, at denne Eisten havde det Tilnavn Beli, og dette Stæd findes i alle Codices af Skalda-Tal. Han vil og at Harald har været 115 Aar, da Eisten blev fod, og til Beviis paa Rimeligheden anforer han et næsten ligedan Exempel udi Norge fra sin egen Tid. Men efter min

(1) Ser. p. 505. 507.
(2) P. 180.

min Chronologie har man ei nødig at antage saa usædvanlige Ting, hvorvel jeg ikke nægter aldeles deres Muelighed. Efter ham bliver altsaa Eisten fød 700, og dræbt 733, da Sigurd Regnars Søn var 3 Aar. Men er Sigurd de Frankiske Skribenters første Sigfrid, da er han vel neppe fød saa seent. Hillditanns anden Søn var Hrærec Slaungvanbaug efter Landnama, og den 3 Solge efter Biörns af Skardzoe skrevne Collectanea. Fra den anden ham iberegnet, stammede i 5 Led Hrafn, en af dem som først satte sig ned paa Island; og fra den 3 ligeledes i femte Led Helge hin Magre. Torfæus tilstaaer vel, at Ledderne synes at være for faae, men mener at denne Vanskelighed kan afhielpes, ved at lade Hillditann avle dem seent, og hver Generation blive af 40 Aar, hvorudi han seer intet urimeligt; Men jeg svarer, at det er underligt, at Hilditann skulde have avlet alle sine Sønner i sin Alderdom, og at det nok gaaer an, i Henseende til det sidste, at lade et Led imellem avle sent, men ikke mange efter hinanden. Man maae derfore enten antage med Dalin, at Hillditann har levet meget senere, eller og at Ledder ere borte her. Det første haver vel desuden nogle flere Grunde for sig, men derhos uovervindelige Vanskeligheder, saa at man derfore nødes til at gribe til det sidste. Om Eisten anfører Torfæus i et andet Værk (3), at han udi Skalda-Tal kaldes med Tilnavn Beli, og udgives for Konge i Sverrige, hvilket efter mine Tanker viser, at han virkelig har levet, og regieret i Sverrige, thi der opregnes, hvilke Poeter, som have levet under ham, saa at dette stadfæster Sögurnes Udsigende.

Harald Hyldetand.

(3) T. 1. H. Norv. p. 173.

Harald Hyldetand.

Om Harald Hillditann selv viser Torfæus (4), at han har Navn af Hilde, Krigs-Gudinden, og af Guld-Tænder. Ved denne Hilde forstaaer han Hildur Hogni Dotter, som jeg dog ikke finder, at vore Fædre have egentlig dyrket som Krigens Gudinde, men dog tillegges hende i den bekiendte Fabel saa megen Magt i Krigen, at den derover kaldes Hildurs Leg. Det er derfore meget rimeligt, at Hildetan vil sige saa meget som en Krigs-Tand, eller en der er stærk i Krig; Saa at jeg derfore ei veed, hvad Torfæus vil sige med de gyldene Tænder. Han vil og at Harald ei har sat Hermund eller Hiorvard Ilfings Søn over Ost-Gotland, som der staaer i Sogubrot, men over Sudermanland, thi det eyede Hiorvard efter Snorro, med mindre, bliver Torfæus ved, at han og har lagt Ost-Gotland til, som Hogne, en Mor-Moders Fader af Hermund, havde eyet; og dette synes mig meget rimeligt. Randver, Haralds Broder, skal efter en Codex af Hervarar S., som Brynjolf Svendsen har eyet, have ægtet Asa, en Dotter af Harald Gotrand, Konge nord paa i Norge. Om Herkomsten af denne Asa fremsætter Schöning (5) 3 forskiellige Meninger, og holder endelig den for den rigtigste, hvorefter hun bliver en Dotter af Halfdan Gulltand paa Solløer, og en Søster af den Solveig, som fik Oluf Trætelje, hvis Broder var Ingiald, og herved mener han at det kan forklares, hvi Saxo giør Sigurd Hring til en Søn af Ingel, da han dog vist var en Søn af Randver.

Naar jeg betragter, at Hildur, en Dotter af Heidrekr Ulfhamur, Konge i Reid-Gotland, var Moder til Haldan Snialle efter

(4) L. c. p. 447.
(5) N. H. t. 1. p. 370 — 372.

efter Hervarar S. (6), og altsaa gift med Harald den Gamle, Konge i Skaane, som var Harald Hilldetanns Mor-Faders Far-Fader, saa troer jeg, at dette haver givet vore Forfædre Anledning til at tillegge den sidste saa høy en Alder, thi de hedte begge Harald, regierede begge i Danmark, bleve begge gamle, saa at endog den første fik Navn deraf, og den sidste stammede fra den første. Hertil kommer, at i Sogubrot (7) siges, at da Harald Hilldetann regierede i Danmark, herskede i Reid-Gotland en mægtig Kong Hilldibrandr, som havde en Søn Hillder, og en Datter Hilldur, om hvis Giftermaal og andre Omstændigheder han forordnede adskilligt. Jeg troer næsten, at dersom Sagan var her fuldstændig, som den desværre ikke er, saa vilde man have fundet i den, at denne Hilldur ægtede Harald Hilldetann, thi jeg seer ellers ingen Aarsag, hvi Forfatteren flikker her Historien af Reid-Gotland ind. Da det nu er denne samme Forfatter, som tillegger (8) Harald Hilldetann saa høy en Alder af 150 Aar, saa er jeg faldet paa de Tanker, at just Giftermaalet med Hilldur, som vedkom en ældre Harald, haver foraarsaget dette, thi fra Harald den Gamles Fødsel til Harald Hilldetans Død kan let være 150 Aar. Harald Hyldetand.

I Wormii 1 Konge-Liste kaldes Hilldetanns Dronning derimod Asa, som maaskee er ved Feiltagelse giort af det Saxo taler om Asa i Hilldetanns Tid, hvilken ægtede Olo. Den eneste Vanskelighed bestaaer deri, at Sogubrot kalder Hilldurs Fader Hilldebrandr, og Hervarar S. derimod Heidrekr Ulfhamur. Men

 mue-

(6) P. 179.
(7) P. 16. 17.
(8) P. 19.

Harald Hyldetand.

Tanker sket omtrent 770, eller 730, og Regnar fød 755, eller eller 720, han kan have avlet Sigurd 780, eller 745, da han var 25 Aar, Sigurd avlet Aslaug 800, eller 770, hun Sigurd Hiort 820, eller 790, han Ragnhild 845, eller 830, og hun Harald 860, eller 854. Denne Avlings-Maade er rimeligere, end den anden. Og altsaa nødes man til at antage tvende Lodbroker. Hvad Haralds Tog til Aqvitanien angaaer, da falder det efter Dalins Hypotheses ind i Caroli Magni Tid, men efter min imellem 700 og 720, da Saracenerne huserede saa grummeligen i Aqvitanien, en Tid som det er meget rimeligere at sætte Haralds Tog paa; Thi i saadan Uorden kunde de Franske Skribenter let forglemme at antegne det, men under Carolo Magno ei vel; Hvorvel jeg maae tilstaae, at de i Almindelighed anføre, at Normannerne forurooligede de Franske Kyster under den store Carl. Nestor i Müllers Sammlung T. 1. P. 12—18 taler om en Vareger ved Navn Oleg, som fra 878 til 912 stod Rusland føre, og som ved at støde paa sin døde Hest, blev bidt af en Slange, som foer ud deraf, efter Spaaemændenes Forudsigende. Den samme Dødsmaade fortælles om Orvar Odd i hans Saga P. 4 og 46, og siger der tilligemed, at han var Konge i Garde-Rige ɔ: Rusland; Da det nu er bekiendt, at Varegerne vare fra Sverrig, Norge og Danmark, saa er intet rimeligere, end at holde Oleg og Orvar Odd for een Person. Udi hans Vise P. 49 siges han at have været hos Ingæ Konge i Upsal. Efter Tiden kan det være den bekiendte Eric Væderhat; Men vil man med Schöning P. 106, og 476 antage tvende Orvar Oddur, saa er det rimeligt, at ved denne Inge, som i Sagan selv P. 16 uretteligen kaldes Hloduer, forstaaes Ingialld Ildraade, thi den første Orvar Odd kan gierne have været ved hans Hof, og siden have

have under Harald Hilditann giort Toget til Aqvitanien, allerheldst Sagan selv lader ham giøre mange Bedrifter imellem disse tvende Tog. Naar der i hans Saga C. 16. P. 20 siges, at Jarmund regierede i Engelland, da han kom der, saa kan herved forstaaes den Edmund, som 870 dræbtes af Lodbrocs Sønner. Men forstaaes ved Inge, Ingiald, da er det klart, at udi Verset selv ere der giorde tvende Orvar Oddur til een, og at følgelig dette Vers ei kan være giort af ham selv, da det desuden er urimeligt, at en døende Mand skulle have giort saa langt et Vers, men er venteligen giort i det 11 Sæculo, og maaskee grundet paa et ældre og kortere, giort af ham selv, og paa flere Vers, Sange og Beretninger, og Sagan selv er maaskee først skrevet i det 12 Sæculo, thi den synes tildeels at støtte sig paa Verset, men viger dog i adskilligt fra det, da den haver fulgt andre Beretninger. Men da Hialmar gives udi Sagan Orvar Odd til Staldbroder, og deres Kamp imod Andgrims 12 Sønner fortælles, saa passer dette sig paa ingen af de nu anførte Orvar Odder, efter de Ledder at regne, som findes i Hervarar Saga, hvilke synes at være meget paalidelige; Altsaa maatte man antage den tredie, eller rettere første Orvar Odd, som havde da levet i den Danske Frode 3 eller 4 Tid; og da kunde den Svenske Kong Yngve blive Inge. Saxo har og denne Kamp, og henfører den til Frode 3 Tid, hvorved vel egentlig bør forstaaes Frode 1, men som i mange Ting dog henhører til den rette Frode 3; og som de begge kaldtes den Fredelige, saa var det des lettere for Saxo, at blande dem sammen. Da og Orvar Odds Saga tillegger ham 3 Mænds Alder, saa er det meget rimeligt, at der have været trende af det Navn. Dersom Ericus Olai og flere Svenske Skribenter havde Ret i, at en Ingo havde været Fader til Eric Vederhat,

Harald Hyldetand.

Harald Hyldetand.

saa kunde man gierne hensøre den Inge i Odds Vise til den sidste Orvar Odd; Men da de ere for nye til at kuldkaste Snorronis, Hervarars Sagæ ꝛc. Vidnesbyrd, saa gaaer dette ikke an. Vel mueligt at Ingo hos Ericus Olai er kun et Slægte-Navn. Naar jeg betænker at den Svenske Kong Eric Edmunds Søn havde efter Snorro T. I. P. 484 store Krige i Østerlandene, og at han haver levet just paa den Tid, da Varegerne efter Nestor komme til Rusland, saa troer jeg at det er ham, som haver anlagt det nye Russiske Rige i Novogrod; Men derfor paastaaer jeg ei, at alle Vareger have været Svenske, ja ei engang de første Varegiske Fyrster i Rusland, i det mindste synes Oleg at have været fra Norge, hvorfore det samme og bliver troligt om Ruric ꝛc., som efter Nestor var i Slægt med Oleg. I samme 9 Sæculo findes en Roric, som var en Normannisk Søerøver, at have sværmet meget om paa Havet; Mon det ei bliver ham? Dog mere herom en anden gang.

Hvad Saxo P. 139—142 taler om Olo, Sivardi Søn, og Haralds Søster-Søn, troer jeg nok at høre til ham. Schöning har P. 385 en lykkelig Formodning, at denne Oluf egentlig var en Søn af Gudraud, som efter Snorro P. 56. C. 50 var en Søn af Halfdan Hvidben. Denne Gudraud formoder Schöning P. 367 at have faaet efter sin Fader Solløer og Vermeland. Saa meget er vidst, at Are Frode P. 76 giør en Olaf til en Søn af Gudraud. Den genealogiske Tabelle viser, at alt dette gaaer vel an efter Tidsregningen. Men hvorledes kommer da Saxo til at kalde Oluf en Søn af Sivard. Schöning mener P. 384 og 385, at Olufs Fader Gudrod har været giftet med en Dotter af Sivard, og at dette har forledet Saxo til at giøre ham til Sivardi Søn,

saa

saa og at denne Sivard, eller Sigurd, som var Konge i Ringerige, havde og det Tilnavn Ring, fordi en Ring udgives for Fader af en Oluf udi Fundinn Noregs P. 10, og denne Ring hører der til den Ringerigiske Konge-Stamme; at denne Sivard haver havt Harald Hildetanns Halv-Søster og Randvers Fuld-Søster, og opfostret sin Dronnings Broder-Søn, og kaldet ham efter sig Sigurd Ring, den saa bekiendte Regner Lodbrocs Fader, og overladt ham den Deel af Vestfold, som hørte til Ringerige. Denne Formodning bestyrkes meget ved det Saxo P. 168 tillegger en anden Sigurd Ring, som han giør til Regners Fader, men nedsætter noget for seent i Tiden, til Søn af en Norsk Sigurd Ring med den Danske Kong Götrics Dotter. Hvad det sidste angaaer om Giftermaalet, da hører det nok til den sidste Sigurd Ring. Altsaa var Oluf ei en Dotter-Søn, men en Dotter-Sønne-Søn af Harald Hilditann. Da nu Sigurd Ring var en antaget Søn af den Sigurd Ring, som havde Harald Hillditanns Søster, saa har Saxo havt noget for sig, naar han kalder ham en Søster-Søn af Harald. Men Aarsagen hvorfore han kalder hans Fader Ingellus, haver jeg forhen viist, nemlig at han der sigter til Oluf Trætelje. Schöning viser P. 386, at den Ethascoug ɔ: Eidaskov, som Saxo P. 140 omtaler, ligger paa Grændserne af Solloer og Romerige, hvor Olufs Fader Gudraud regierede, hvilke Lande ere Norges yderste Grændser mod Sverrige, saasom Saxo kalder dem rigtig nok fines Norvagiæ. Saxo siger, at Oluf var 15 Aar da han forlod sin Faders Gaard, og fortæller han siden saa mange Ting om ham, at han i det mindste har maat være 40 Aar, da han var med i Bravalla-Slaget. Skeede nu dette 770 eller 730, saa maae han være fød 730 eller 690, og hans Fader endda have levet 745 eller 705. Vel siger Saxo P.

Harald Hyldetand.

 142,

Harald Hyldetand.

mueligt, at Hilldebrandur ɔ: Krigens Sværd, har været Heidreks Tilnavn, foruden Ulf-hamur, og at Forfatteren af Sogubrot haver fornemmelig brugt det, siden hans Børn hedte Hillder og Hilldur. I Fundinn Noregs (9) kaldes Heidreks Dotter, som ægtede Harald den Gamle, Hervor, hvilket uden Tvil er en Feiltagelse, foranlediget ved det saa mange Hervor forekomme i denne Linie. Men vel muligt ogsaa, at en Hildebrand kan have regieret i Reid-Gotland i Hildetans Tid, og Hildetan ægtet hans Dotter.

I Arnæ N. 359, 4to, udi Herrauds og Bose S. P. 365 og 366 siges, at da Harald Hilldetann regierede det kaalde Sverrige, og Hrafnsteirn Svarte Russia, var Hringr Konge i Gautland, som stammede fra den Irske Kong Hrolf, og var han en Broder af Harald Hilldetann. Hans Dronning Ingeborg var en Dotter af Hertugen i Ungern; Hendes Brødre Dagfare og Natfare vare Hofmænd hos Kong Harald Hilldetann. (Heraf sees, hvorledes vore Sögu-Skrivere have ofte blandet sammen og forvendt Tingene, thi Hringr, som skal her være Sigurd Hring, var ei Harald Hilldetanns Broder, men Broder-Søn, og han regierede vel ogsaa i Vest-Gautland, men dog derhos i Sverrige; Det kaalde Sverrige her bliver ellers uden Tvil Sverrige selv, hvor nogle af vore Skribenter lade Harald Hilldetann regiere, ligesom Sigurd Ring derimod i Danmark).

De Islandske Annaler N. 417, 4to. P. 58 sætte Harald Hilldetann ved Aar 460, men ved samme Tid sætte de og hans Fader Halfdan, saasom de sætte alle Ting ikkun paa en Slump. Mærkeligen sige de, at Gyride var fra Py (Pyverssku), thi det bestyr-

(9) P. 13.

bestyrker min Formodning, at hendes Fader Alf var Konge i Thye; og skulde jeg snart troe, at hun havde havt den Halfdan, som var Harald Hilldetanns Far-Fader, hvorfore Saxo haver let kunnet giore ham til Hilldetanns Fader, eller og har hun havt Ivar Vidfadme, thi det er klart at Saxo haver talet om en Gyrithe fra Sieland; altsaa haver der været tvende Gyrither. P. 59 siges, at Hillditann var en stor Stridsmand, saasom der fortælles i hans Saga, hvorved det er uvidst, om Autor har meent Saxo, eller Sogubrot, eller nogen anden, thi det er klart at denne Skribent har havt gode Efterretninger, som han har brugt slet. Harald, Hyldetand.

Den Aarsag Saxo giver P. 138 til Haralds Tilnavn Hyldetand, troer jeg ikke at være rigtig. Da han siger, at han fik den ob eminentem dentium ordinem, saa tænker jeg at eminens betyder her høyt, vidt udstaaende, af det gamle Ord Hill, hvorfore en Bakke hedder endnu Hill paa Engelsk. Hans Styrke, Wesets Drab og maaskee ogsaa Haters troer jeg at vedkomme denne Konge. Derimod feyler nok Saxo, naar han lader ham ihielslaae Hunding og Röric, thi ved dem sigtes uden Tvil til hans Fader Hrærec eller Röric, og Farbroder Helge; Men rigtigt nok er det, at han efter dem, eller i Anledning af dem fik Lethræ Rige. Derimod lader han ham ei ihielslaae Ostmar, Hano eller Borcar, hvilket viser, som og er min Mening, at de have levet paa en anden Tid end han. Det samme giælder og om de Konger, som vore andre Optegnelser opgive. Mærkeligt er det og, at Saxo gior P. 133 Röric til Konge i Jylland, og P. 138 Röric til Konge i Lethra, thi det viser, at han haver havt Efterretning om tvende forskiællige Röriker, som han dog haver sammenskrobt til een. Det Tilnavn Saxo P. 142 tillegger Olo af Vegetus, hvilket

Harald Hyldetand.

ket er det samme som den Raske paa Dansk, viser tydeligen, at han her taler om Bedrifter af Snorronis Ali. Det Navn Huirvillus bringer mig og til at tænke paa Huirvillus hos Saxo P. 66 som Fridleif 1, skal være Fridleif 3, ihielslog. Da dette vedkommer Ali, saa kan denne senere Huirvillus have været en Søn af den ældre. Iblant de andre Saxo opregner, kan jeg ikke giætte mig til nogen, uden til Alf, som maaskee har været af Niflungerne. Udi deres Æt forekommer i Fundinn Noregs P. 13 en Eynof, uden Tvil samme Navn som Onef, men da maae mange Ledder være glemte baade for og særdeles efter ham. Og at denne Onef har været af Niflungernes Stamme, bekræftes ogsaa derved, at Saxo føyer Nef & Onef sammen. Det giør han og med Birvillus og Huirvillus, hvoraf jeg slutter, at de have været Brødre, og den ældre Huyrvilli Sønner. Disse have da været fra Halland, og de 2 foregaaende fra Rhinens Udløb, hvilket viser, hvorvidt Ali har udbredet sine Seyervindinger.

Naar der i Herrauds og Bosa S. siges P. 1 og 2, at Ring, Konge i Øst-Gotland, var Broder til Gautrek den Milde, en Søn af Kong Gaut, og paa Moders Side af langt fornemmere Herkomst, saa troer jeg at han i Henseende til det sidste er bleven blandet med Sigurd Ring, hvis Moder vel ikke, men dog Far-Moder var en Dotter af den mægtige Ivar Vidfadme; Og kunde det saa meget des lettere skee, som Sigurd Ring var Konge i Vest-Gotland og Sverrige. Denne Ring skal have havt Silgis, en Dotter af Sævar Jark i Smaaland, og vare hendes Brødre Dagfar og Natfar Hirdmænd af Harald Hilldetann, og fulde de efter P. 37 og 38 i Bravalla-Slag tilligemed Kong Harald selv, 15 Konger og mange andre Kiæmper. Herraud og Bose vare der

og

og med 1000 Mænd Harald til Hielp, og haver dette været det største Slag i Norden, som der siges i Sigurd Rings Saga; hvorved uden Tvil Sögubrot forstaaes. Vil man troe at Ring haver været en Broder af Gautrek den Milde, saa maae han have levet med Harald Gamle; Men alle andre Omstændigheder giøre, at jeg troer, at han dog har levet med Harald Hilldetann, og været hans Under-Konge i Ost-Gotland, men vel mueligt at der kan have levet og regieret en ældre Ring, Broder til Gautrek, fra hvilken denne senere Ring har stammet. Engang har jeg været af den Tanke, at Veset havde dræbt Valdar, Fader til Harald Gamle, og denne igien ihielslaget Veset; Men nu troer jeg snarere, at Veset har dræbt Hrærec, og Harald Hilldetann igien Weset. Torfæus i Serie P. 314 er nær ved at antage tvende Harald Hillditanner, i Anledning af Valdar og Rærec; Pontanus antager ogsaa tvende i Anledning af det Saxo siger om Borear og Haldan. Men jeg troer at alt dette er ikkun Forvirrelse. Den Vermelandske Kong Olav hos Saxo P. 141 anseer han P. 316 for Oluf Tretelje, men Tiden tillader det neppe. Han anfører og af Lyschandri eller Tormii Ant. Dan. Serm. 8, at Arilds Tid skulde være kommet af Kong Harald, og sige saa meget som Haralds Tid, men vor store Gram har viist gandske andet i sin Afhandling om Arilds Tid. Bravalla-Slag sætter Torfæus P. 317 i Ost-Gotland, og viser, hvor ubefoyet Saxo har været i at føre Islændere ind i bemældte Slag, paa en Tid da Island endnu laae gandske øde. Men dette har uden Tvil hans Islænder Arnald bundet ham paa Ærmene, for at ophøye sine Landsmænd. P. 506 og 507 anfører Torfæus 2 Genealogier fra 2 Hillditanns Sønner, i hvilke de 2 sidste Personer kan være fødde saaledes: Hrafn Heimske 829, og Helge den Magre 832, og da de begge skulle have været af

Harald Hyldatand.

Islands

Harald Hyldetand.

Islands første Bebyggere, hvilket blev bebygget 874, saa gaaer dette gierne an, og viser at Hildetan maae have levet paa den Tid, jeg har sat ham, nemlig være død 730, hvorefter jeg lader hans ene Søn Hrærec Slaungvanbaug fødes 697, og den anden Solge 700. At Saxo lader den Svenske Kong Ingeld P. 139 ægte Hildetans Søster, og han være Fader til (Sigurd) Ring, og altsaa Stamfader for de Svenske Konger, er uden Tvil giort deraf, at Randver Hildetans Broder virkeligen var Fader til Sigurd Ring, og denne Randver nævner han ikke; En Mening som jeg alerede haver antaget i min 6 Tome. P. 522. Heel mærkeligen skriver Saxo ogsaa om Rings Fader Ingeld, at da han døde, var Sønnen endnu et Barn, thi dette passer sig heel vel paa Randver. Den forunderlige Slagt-Orden Saxo P. 138 tilegner Harald, at have lært af Odin, har jeg korteligen anført i min 3 Tome P. 104 og 105, og Stephanius i Noterne P. 163 og 164 søgt at forklare ved Laurembergs Hielp, men jeg maae tilstaae, endda ikke ret at forstaae denne Slagt-Ordning, og behøves dertil uden Tvil en kyndig Officier, som tillige er bevandret i det latinske Sprog, og den gamle Krigskunst. Schöning mener Tom. 1. P. 363, at Ingialld, Konge i Vermeland, en Søn af Oluf Tretelje, er død uden Børn. P. 360 haver han anseet Asa eller Esa for en Dotter af Oluf Tretelje, men P. 387. Not. k er han af anden Mening, og det rettere. Angaaende den berømte Klippe i Bleking, som Saxo omtaler P. 3 og 138, og hvor Harald skal med Skrift have ladet udhugge sin Faders Bedrifter, og som ikke mere vare at læse i Valdemari 1 Tid, hvilket viser at den da maae have været gammel, og Hildetan levet paa den Tid, jeg har sat ham, saa findes den endnu der, og er beskrevet og aftegnet af Worm i Monumentis P. 21 og Stephanius in Saxonem P. 21 &c., og aftegnet

net af Dahlberg i Suecia antiqua Tom. 3. Tab. 104, hvilke dog have taget deres af Worm. Men den lærde Lagerbring haver selv siden været der, og beskrevet den i dissertatione historica de Blekingia P. 5—9, trykt i Lund 1747. Han haver fundet Runer paa 2 Stæder, saaledes som Saxo skriver, men de ved Maklemo, som indtoge en Længde af 9 Alen, vare saa forslidte, at han ikke kunde kiende uden den Rune Ur. De derimod ved Runemo vare mere kiendelige, og giver han en Tegning af dem. De strække sig paa en Længde af 44 Alen; Worm har ikkun 34, men det Ord Lunþ kunde han ikke kiende igien, som Worm siger at man kunde see der. Hans Tegning er uden Tvil langt bedre og noyagtigere, som den og er meget større end den hos Worm, giort af Skonvig. Imidlertid kan man dog ikke læse den, baade fordi den er forslidt, Bogstaver og Ord ude imellem, og Bogstaverne desuden noget anderledes end andre Runer her i Norden. Man har altsaa ingen Aarsag at twile paa, at de jo ere fra Hildetans Tid, det er at sige fra Slutningen af det 6, eller Begyndelsen af det 7 Sæculo, hvilket da tydeligen nok viser, at Runerne ere langt ældre hos os end Christendommens Indførsel her i Landet, og at Munke eller andre ikke have giort dem af de Latinske Bogstaver. Heel mærkeligt er det hvad Lagerbring skriver, at man haver først med Flid udhulet Klippen, og siden fyldt Rummet med en anden Steen, hvorudi man haver udhugget Runerne, hver af hvilke er en halv Alen lang. Dette rare Monument ligger i Bråkne Herred og udi Hobye Sogn, og findes der i Egnen efter Lagerbrings Beretning P. 10 mange af Steen opreiste Høyer, som kaldes Kuller, og mangfoldig runde med Steen omsatte Cirkler. Af det ene Navn og andre Omstændigheder slutter han, at en Kool skulde ligge der begravet, Harald Hyldetand.

Harald Hyldetand. som var iblant den Svenske Kong Suerkers Forfædre. Uden Tvil har dette Sted maat være i stor Anseelse udi Haralds Tid, og saasom det ligger saa til, at han derfra let kunde see til begge sine Riger, Danmark og Sverrige, saa er jeg næsten af de Tanker, at han haver holdet Hof der, thi da bliver det begribeligt, hvi han der haver ladet oprette sin Fader et Æreminde. Arnas i en skreven Anmærkning ved Sogubrot tillegger hvert Mands-Led fra Sigurd Ring til Harald Harfager 30 Aar, og hvert Qvinde-Led 25, og faaer derved 170 Aar ud; Er nu den sidste fød 854, saa skulde den første være fød 684, men da kan han ikke være død 798, hvorfore man her maae forkorte Avlings-Aarene, men vel 750.

I den 8 Bog P. 143 siger Saxo, at han haver beskrevet Bravallæ Slag efter en Vise af Starkather, som selv var med i Slaget, og hvilken var mere i Erindring end opskrevet. Heraf er det klart, at der have været tvende Sterkodder, saafremt Bravalla Slag er skeet omtrent 730, thi den, som var Ingiallds Foster-Fader, har maat leve længe forhen. Og denne Starkader er det, som staaer først iblant vore Poeter i Skalda-Tal, og siges at have været hos Kong Eisten Beli i Sverrige, hvilket efter Tiden gaaer gierne an. Men herefter sees, at ingen Orvar Oddur har været med i Bravalla Slag, men det er alene giort, ved at blande ham med Sterk-Oddur. Af dette Stæd er det altsaa klart, at vore Forfædre have leveret i Hukommelsen Sange fra noget hen i det 8 Sæculo. Hvad det berømte Bravalla Slag angaaer, da haves derom tvende gamle Efterretninger, som i Hoved-Tingene stemme overeens, men i nogle Poster, heldst i Navnene af de Krigs-Helte, som vare der tilstæde, og Stædet hvor Slaget stod, vige fra hinanden, nemlig Saxo og Sogubrot, hvilken

den sidste Arnas formener at være et Stykke af Skioldunga Saga, af hvilken Mening jeg ogsaa er. Arnas i sine skrevne Anmærkninger over Sogubrot, mener at Skioldunga Saga har endnu været til i Mødravalle Aar 147, og vidner at der var en gammel Sagn, at det Skib som førte den til Fogden der, har sat til. Men jeg haver længe forhen viist, at Arngrim Joensen har uden Tvil havt et stort Stykke af Skioldunga S. Af denne Sogubrot har jeg ellers et Pergaments Manuscript, som Arnas har eyet, og hvilket i mange Maader bedre end den trykte tiener til at forbedre og stadfæste Heltenes Navne hos Saxo, som den og haver endeel flere end den trykte. Vidst nok ere der urigtige Navne hos Saxo, men man maae dog ikke skrive dem alle paa hans Regning, thi han er ikkun trykt efter een Codex, og den, og ingen, er mere til. Skade er det at Petrus Olai, og end mere Gheysmer, efterdi han levede længe for Saxo blev trykt, og de begge have taget meget af ham, at de ei have anført disse Heltes Navne. Hvorledes Saxo er mishandlet, kan sluttes deraf, at Sterkodder staaer ikke engang nævnet i hans Liste, om hvilken han dog foran siger, at han var med i Slaget, og har beskrevet det. Nu vil jeg anføre alle disse Heltes Navne i 4 Rader, efter Saxo, Sogubrot, den skrevne Sogubrot, og endeligen saaledes, som jeg meener at de bør skrives; Hvorudi jeg, naar kun Dialecten er forskiællig, sætter det Danske Navn, som Saxo gemeenlig har, og ikke det Islandske; Og saasom Ordenen heldst imellem Saxo og Sogubrot er gandske anderledes, saa vil jeg følge Saxo's Orden, baade fordi han har de fleste Navne, saa og fordi han uden Tvil er ældre end alle Islandske Codices, men de latinske Tilnavne oversætter jeg gemeenlig efter Vedel. Hvor de andre ei have en,

Harald Hyldetand.

Harald Hyldetand. som Saxo har, lader jeg det Navn staae blank, og tilsidst anfører jeg nogle, som de have, og han ikke.

Paa Haralds Side vare da følgende:

1 Saxo P. 143.	2 Sogubrot P. 21.	3 skrevne Sogubrot.	4 rette Navn.
1 Sven.	1 Sneira, en Trykfeil, thi i Versionen staaer Sven.	1 Sveinn.	1 Sven.
2 Sambar	2 Samar.	2 Samr.	2 Samur.

Min høystærede Ven Etats-Raad Temler har berettet mig, at det Dyr Sabel kaldes Ssamur paa Illyrisk, som er en Slavisk Dialect, og af Tyrkerne Sæmmur. Efter Saxo kunde man tænke paa det Navn Sambor, af hvilket adskillige Slaviske Hertuger i Pommeren have været. Nu siger vel Saxo ikke, at han var en Slaver, men opregner dog siden Slaviske Helte i hans Krigshær. Imidlertid kaldes dog en af Hoved-Personerne i Hrafnkell Godes S. Samo. See Arnæ N. 116. 8vo. P. 9.

3 Ambar. Da dette Navn hverken forekommer i trykte eller skrevne Sogubrot, og saa meget ligner det foregaaende hos Saxo, saa mener jeg at det ved en Skriverfeyl er bleven indslikket.

4 Elli.	3 Ella P. 29.	3 Ella.	3 Ella.

Ella bliver det rette Navn, det var brugeligt iblant Angel-Saxerne; Elli er paa vort Maal Alderdom. Da nu begge Læsemaader staaer i Codices af Regnars bekiendte Vise, saa sees heraf, hvor let man har sammenblandet begge Ord.

5 Rati

1 Saxo P. 143. 2 Sogubrot P. 29. 3 skrevne Sogubrot. 4 rette Navn. Harald Hyldetand.

5 Rati fra Fyen. — 4 Rati fra Fyen.

Vedel i sin Danske Oversættelse af Saxo kalder ham Kathi Fynboe.

6 Salgarth. — 5 Salgarth.

7 Roe Langskeg. Saxo siger P. 146, at Sterkodder selv beretter, at han dræbte ham. — 7 Roe Langskeg.

8 Skalk Skaaning. — 7 Skalk Skaaning.

9 Alf Aggisson. — 8 Alf Aggisson.

10 Olvir latus. (Herdebred kalder Vedel ham). — 9 Olvir latus.

11 Gnep hin Gamle. — 4 Gneipe hin Gamle P. 21. Greipe P. 30. — 4 Gnepi en Gamle. — 10 Gnep hin Gamle.

Efter Saxo P. 146 dræbte Sterkodder selv ham.

12 Gardhstang. Oppidi cultor. — 11 Gaardstang Stadbyggere.

Maaskee her bør læses Gard, Beboer af den Gaard Stange (paa Hedemarken), og da bliver han den samme, som siden P. 146 kaldes Garthar, i Sogubrot P. 21. Gandr, og i den skrevne Gardr. Alle disse vare efter Saxo de berømmeligste Anførere i Haralds Hær.

13 Blend. — 5 Blængr. — 5 Blöngr. — 12 Blend.

Saxo siger at han var ultimæ Thyles incola, hvorved han vist har tænkt paa Island, og ligesaa vidst feylet; Vedel kalder ham Blend af Telloe, og Christiern Pedersen, hvis Oversættelse af Saxo, som er ældre end Vedels, er ikke trykt, hos Stephanius i Noterne P. 167 Tylyoe. Efter al Anseende har han været fra Norges nordligste Deele.

Harald Hyldetand.	1 Saxo.	2 trykte Sogubrot.	3 skrevne Sogubrot.	4 rette Navn.
	14 Brand Mica.	6 Brandr.	6 Brandr.	13 Brand Myg.

Tilnavnet Mica betyder egentligen en Krumme, en Smule. Men Skade er det at Saxo har latiniseret disse Tilnavne, hvorover man ofte kan ikke finde Rede i dem. Efter Saxo vare disse 2 Negessarii Haraldi, venteligen af hans Slægt.

15 Thorny P. 143.			14 Thorny.
16 Thorving.	7 Tyrfingr.	7 Tyrvingr.	15 Tyrfing.
17 Tatar.	8 Teitr.	8 Teitr.	16 Teitur.

Dette Navn viser, hvor bedærvet den Codex har været, Christiern Pedersen har ladet trykke Saxo efter, eller og hvor uagtsom han har læst. Saadant Navn kunde ellers give en halv Lærd skion Anledning til at tale om Tatarer.

18 Hialto.	9 Hiallti.	9 Hialti.	17 Hialte.

Om disse 4 siger Saxo, at de komme til Skibs til Leyre, og at de vare ligesaa gode Poeter som Stridsmænd. I Sogubrot synes de alle 9 at kaldes Kong Haralds Skalder, og store Kiemper.

19 Hortar P. 143. Hort P. 146.	10 Hiortur.	10 Hiortr.	18 Hiort.
20 Borrhy P. 143. Burgha P. 146.	11 Borgar.	11 Borgar.	19 Borgar.

Maaskee den samme Borgar eller Borcar, som var Fader til Godefrid, og Halfdan efter min Hypothese. Dog strider herimod, at Saxo P. 146, og Sogubrot P. 29 lader Borgar dræbes af Sterkodder.

21 Belgi.

1 Saxo.	2 trykte Sogubrot.	3 skrevne Sogubrot.	4 rette Navn.	Harald Hyldetand.
21 Belgi.	12 Beli.	12 Beli.	20 Beli.	
22 Begath.	13 Beigadr,	13 Beigadr.	21 Begath.	
23 Bari.	14 Bare.	14 Bari.	22 Bari.	
24 Toli.	15 Toki.	15 Toki.	23 Toli.	

Efter Saxo vare disse 6 fra Leyre. Og efter Sogubrot af Haralds Hof, hvilket løber ud paa det samme, siden Hoffet da var i Leyre:

25 Hakon gerам sciſſus.	16 Haki Hoggvinkinne. P. 22.	16 Haki Hoggvinkinni.	24 Hagen Huggenkind.
26 Hetha.	17 Heidr.	17 Heidur.	25 Hethe.
27 Wisna.	18 Ursina P. 21. 29, som ere aabenbare Læsefeyl.	18 Visina.	26 Visina.
28 Tummi velificator.			27 Tumme Styrmand.

Da disse 4 vare efter Saxo fra Staden Sle ɔ: Slesvig, saa er det timeligt, at Tumme har bragt dem frem til Skibs. Vedel fører her en Atislus ind.

29 Webiorg P. 143. Weghtbiorg P. 146.	19 Vebiorg P. 22.	19 Vebiorg.	28 Veborg.

Da Sogubrot P. 22 lader hende være sønden fra Gulland, hvor der i den skrevne staaer Gotland, de begge lader en Friser, en Angler, og Saxo en Jyde følge med hende, saa tænker jeg hun har været fra Sønder-Jylland. Efter Wadskiærs Vidnesbord i Poetisk Skueplads P. 206 har Holger Parsberg tegnet ved Ve-

dels

Harald Hyldetand. 1 Saxo. 2 trykte Sogubrot. 3 skrevne Sogubrot. 4 rette Navn.

dels Saxo, at hendes rette Navn skulde have været Weibo, og hun boet paa Borge-Vold i Viborg, men han forkaster retteligen dette.

1 Saxo	2 trykte Sogubrot	3 skrevne Sogubrot	4 rette Navn
30 Bo Brami Søn.	20 Bui Bramu Søn.		29 Boe Brame Søn.

Jeg troer vidst at han ved Udgiverens Uagtsomhed er udeladt i trykte Sogubrot, thi der staaer Ormr Enski Biamusson, og i skrevne Ormr Enski Bui Bramu Son, og hos Saxo siges ikke heller, hvo der var Fader til Orm Anglicus.

1 Saxo	2 trykte Sogubrot	3 skrevne Sogubrot	4 rette Navn
31 Brat Jutus.	20 Bratr Irski.	21 Bratr Irski.	30 Brat Jyde.

Her troer jeg at Sogubrot har uret, og er bleven forført ved Orm Engellænder, som den har anseet for en virkelig Engellænder.

1 Saxo	2 trykte Sogubrot	3 skrevne Sogubrot	4 rette Navn
32 Orm Anglicus.	21 Ormr Enski.	22 Ormr Enski.	31 Ormr Engellænder.

Uden Tvil fra Angeln i Sønder-Jylland.

1 Saxo	2 trykte Sogubrot	3 skrevne Sogubrot	4 rette Navn
33 Ubbo Fresicus P. 143. 146.	22 Ubbi hin Friski.	23 Ubbi enn Friski.	32 Ubbe Frislender.

Da han uden Tvil er den samme som Saxo P. 142 omtaler, saa har han vidst nok været en Friser.

1 Saxo	2 trykte Sogubrot	3 skrevne Sogubrot	4 rette Navn
34 Ary altero cassus lumine.	23 Ari Eineyge.	24 Ari Eineygi.	33 Are Eenöye.
35 Alf.	24 Geiralfr.	25 Geiralfr.	34 Geir Alf.
36 Goter.	Disse 7 fulgte efter Saxo, og 6 efter Sogubrot, med Webiorg.		35 Goter.

37 Dal

1 Saxo. 2 trykte Sogubrot. 3 skrevne Sogubrot. 4 rette Navn. Harald Hyldetand.

37 Dal corpulentus. 36 Dal hin Tykke.

Uden Tvil den samme Saxo omtaler P. 139, allerhelst de begge var Slaver.

38 Duc Sclavicus. Den samme som Saxo omtaler P. 139. Efter al Anseende sættes de i Sogubrot at have været paa Rings Side, thi P. 24 anføres Dagr hin Digre, og ligeledes i den skrevne, i hvilket sidste derpaa staaer Glodar Gladi, og derpaa Dukr Vindverski, hvilket er samme Navn som Duc, og den første bliver vel og Dal, hvorvel og noget forandret, men Tilnavnet er det samme. Maaskee de ere faldne fra Harald, og have, for at hævne sig, slaget sig til Ring.

38 Barri. 25 Kari. 26 Kari. 37 Barri.
39 Gnizli. 26 Milve. 27 Milva. 38 Gnizli.

Da de begge vare Slaver efter Saxo, saa ere hans Navne mere Slaviske end de i Sogubrot.

40 Tolcar. 39 Tolcar.
41 Ymi. Begge Slaver efter Saxo P. 144. 40 Ymi.
42 Toki ex Jumensi provincia. 41 Toki af Jvem Herred.

Maaskee han har været en af Palne Tokes Forfædre, slutter Langebec i sine Excerpter.

43 Otritus juvenis. 42 Otritus hin Unge.

44 Grimar. 27 Geimr. 28 Grimr. 43 Grimer.
45 Grenzli. 44 Grenzli.
46 Ger. Livicus. 28 Geir. 29 Geir. 45 Geir Lifslænder.
(Vedel gior ham til 2 Personer).

Harald Hyldetand.

1 Saxo.	2 trykte Sogubrot.	3 skrevne Sogubrot.	4 rette Navn.
47 Hama P. 144.			46 Hama,

Er det den samme som Saxo omtaler P. 106, da haver den yngre Sterkodder stridet imod Hama; hvilket bliver ikke utroligt, siden Hetha fra Slesvig synes at have fort ham og alle an fra Grimar til Biari.

1 Saxo.	2 trykte Sogubrot.	3 skrevne Sogubrot.	4 rette Navn.
48 Hunger.			47 Hunger.
49 Humbli. } tapre Konger.			48 Humbli.
50 Biari.			49 Biari.
51 Hömi.	29 Holmstein P. 22.	30 Holmstein.	50 Holmstein.
52 Hösa.	30 Eisodull.	31 Eisodull.	51 Eisodull.
53 Thulhim.			52 Hune.

Efter mine Tanker er Hömi & H. hos Saxo giort af Holmstein, et bekiendt Navn. ösa og Thul er giort af Eisodul, og i den sidste Stavelse Him stikker Hune, som baade hos Saxo P. 146, og i Sogubrot P. 29 forekommer i Slagets Beskrivelse, men hos ingen af disse Skribenter i Fortegnelsen.

1 Saxo.	2 trykte Sogubrot.	3 skrevne Sogubrot.	4 rette Navn.
54 Hastin.			53 Hastin.
55 Hythin gracilis.		32 Hedinn miovi.	54 Hythin den Smalle.
56 Dahar Grenski.		33 Dagr Lifski.	55 Dagur fra Grenland i Norge.
57 Harald Olafs Søn.		34 Harald Olafs Søn.	56 Harald Olafs Søn.
58 Har.			57 Har.

59 Hos-

1 Saxo.	2 trykte Sogubrot.	3 skrevne Sogubrot.	4 rette Navn.	Harald Hyldetand.
59 Herlevuar P. 144.	31 Hiorleif P. 21 en Saxer.	35 Herleifr en Saxer.	58 Herleif en Saxer.	
60 Hothbrod effrenus. Disse 3 vare ex Hatica provincia, fra Haderslef Herred.			59 Hothbrod hin Vilde.	
61 Hummely.			60 Hummely.	
62 Harald.	32 Harald P. 22.		61 Harald.	

Begge disse vare ex Imica regione, fra Jomsborg Land.

63 Haki.	33 Hati P. 30.	36 Haki.	62 Haki.
64 Sygmund. 65 Serker. } Bemonis Sønner.			63 Sygmund. 64 Serker Bemonis Sønner.

Alle disse 3 vare nord fra.

J Frode 4 nævner Saxo P. 104 en Bemonus, som var i Staldbrødre Lag med Sterkodder, altsaa hører det maaskee og til den yngre Sterkodder, ja maaskee alle Bedrifterne i Østerlandene. Har nu den yngre Sterkodder været en Gother fra de Kanter, saa har han maaskee stredet imod Finske og Liviske Folk, som da og forhen søgte at fordrive Gotherne.

66 og 67 Den gamle Gandals Sønner.	34 og 35 Alfr Alfarinn, Gandalfs Sønner.	37 og 38 Alfer og Alfarin, Sønner af Kong Gandalf.	65 og 66 Alf og Alfarin den Gamle Kong Gandalfs Sønner.
68 Bruno P. 142. 145. 146.	36 Brune P. 27. 23. 21.	39 Bruni.	67 Brun.
69 Skalki pater P. 146.	37 Brae.	40 Brai Sækalfs Fader, uden Tvil Feil, i Stædet for Skalks.	68 Skalks Fader.

Thorkill hin Thunni, som forekommer alene i Oluf Tryggvesöns Saga Part. 2. C. 56, P. 208,	69 Thorkill hin Tynde.

Harald Hyldetand. 208, hvor der siges at han faldt paa Hræ med Harald Hilditönn; hvilken Citation jeg maae takke salig Langebecs Excerpter for. Dette Ord Hræ troer jeg ikke at betyde et vidst Sted, men at være det gamle Ord Hræ ɔ: Cadaver, hvorved da her betegnes et Feltslag. Naar jeg overveyer alle de Steder, Saxo og Sogubrot nævne, og Veyen Haralds og Hrings Hære toge til Valpladsen, kan jeg ikke andet troe, end at Slaget er gaaet for sig i Ost-Gotland. Den første siger P. 145, at den Gothiske Flode oppebiede den Svenske i den Havn Garnum; Nu findes i Upland udi Stockholm Landshofdingsdomme i Långhundra Herred det Sogn Garn, hvilket ligger ude for Stoksund, og vel ikke gandske ved Havet, men dog ligger det ved en Søe, hvorfra gaaer til Havet en Aae, som maaskee har været seylbar i gamle Dage. Dog findes der paa Øen Gulland en Havn ved Navn Garne, hvor begge Floder have maaskee mødt hinanden. Ja hvo veed om Saxo ved Guttonica classis ei har alene forstaaet Floden fra Øen Gulland, og siden ved Gothers, som skulde møde de Svenske, de virkelige Gother, og som det lader baade Ost- og Vest-Gother, siden Sammelpladsen var imellem Wic og Werend, thi der skulde Gotherne møde de Svenske. Hvad det første angaaer, da ligger det i Ost-Gotland, og kaldes saa, fordi det ligger ved Østersøen, og indsluttes af tvende Viger Bravik og Sletbaken, næsten paa 3 Sider. Dets Længde er 5½ Mile, og Breden noget over 1¼. Paa den anden Side af Bravik har det Südermanland lige over for sig. Det kaldes Wikia, Wikbolandia, og Mellamirkia. Mere herom see i Matthiæ Asp dissertatio de Wikia Ostro-Gothica Upsaliæ 4to 1733. Hvad Werend angaaer, da er det en Deel af Smaaland, og grændser til Skaane og Bleking, og befatter i sig de 5 Herreder

Harald Hyldetand.

der Konga, Kinnewald, Abbo, Upwiddinge og Norwiddinge. See videre herom Colliander dissertatio de Werendia Smolandorum, hvor han P. 16 vil, følgende J. Magnum, giøre Wic til en Havn i More udi Smaaland, 8 Mile fra Werend. Men da en Havn af saadant Navn nu omstundet ikke findes, og Saxo udtrykkeligen siger, at Gotherne skulde møde de Svenske imellem Wic og Werend, saa kan det ligesaavel forstaaes om deres Flode, som deres Landmagt, og da maae man troe, at han haver strakt Werend til Søen, og ved Wic forstaaet det i Ost-Gotland. Forstaaer han derimod dette om den Gothiske Landmagt, saa maatte man troe, at den skulde af Floden sættes i Land udi Wic, og derpaa midt imellem det og Werend møde de Svenske, hvilke Ring selv førte an til Lands. See Saxo P. 145. Og da maatte man ansee Wic ikkun for en Havn paa More, og troe, at Saxo ei havde strakt Werend til Havet. Men naar jeg igien betragter, at Saxo strax derpaa lader den Svenske Flode bedække Havet, og Ring foreene Landmagten med de Folk, som fra Skibene vare satte i Land, saa er jeg nær ved de Tanker, at han haver ladet den Svenske og Gothiske Flode samle sig i Garnum, og sætte i Land mellem Wic og Werend, maaskee midt imellem, og der foreene sig med Land-Tropperne. Noget efter siger han, at Ring udbredede sin Magt paa Marken, og hans ene Fløy strakte sig hen til Werend. Disse Ord forklarer jeg saaledes, at Saxo haver indbildt sig Hæren overmaade stor, saa den har taget en forskrækkelig Strækning af Land ind, hvorved dens ene Fløy har strakt sig hen til Werend, men ikke ind i den, thi der findes desuden ingen store og slette Marker. Derefter lader han den Danske Flode komme til Calmar, og Skaaningerne drage Landveyen. Calmar skulde dog snart

Harald Hyldetand.

snart synes at vise, at Saxo havde meent Slaget at være gaaet for sig i Werend. Herimod strider dog Asp af alle Kræfter, beraabende sig paa, at Werend er et ujævnt og biergigt Land, og formenende, at alle de mangfoldige Navne paa Hoye efter Haralds og Rings Helte ere givne i nyere Tider, og tagne af Saxo. Vidst nok er det, at det lader underligt, at Haralds Hoy ogsaa vises der, da dog Saxo P. 147 vidner, at Sigurd Ring sendte Haralds Aske-Krukke til Lethra; med mindre man vil troe, at denne Hoy er kastet op til en Erindring paa det Sted, hvor enten Harald faldt eller blev brændt.

I Werend vises en Bravalla Heede, hvilken Linnæus i sin Skaanske Reise P. 33 haver selv befaret; Forst er den som en Aas paa een Miil, og siden een Miil Sand-Hede. Der skal i Albo Herred være skeet et Feldt-Slag mellem de Danske og den Gothiske Kong Allo, som da var bortreyst, hvorover Qvinderne i Werend, under Anforsel af en vis Blenda, grebe til Vaaben og overvunde de Danske. Til en Almindelse nævnes endnu Konunga Bakker, beste Hoy, Olofs Bakken, Tumblingeror, Dansoe, Dansoebye, Takse Klint, alt efter de Danske og deres Anforere, saa og Bliidinge efter Blenda, Grebbe Bakke, Skeggelose Bye til Erindring af Qvinderne. See Asp P. 8 og 9. Naar og hvorledes dette Slag er skeet, er heel vanskeligt at sige, da Historien tier, og man ikkun haver blot mundtlig Overlevering af Bonderne der i Egnen. Dog er det mærkeligt, at Fruentimret i den Egn haver disse Privilegier for sig, at Hustruen arver lige med Manden, og Sosteren med Broderen. Bruden fores og til Kirke med Tromme, hvorudi Asp vel vil finde noget besynderligt, men det er overalt i Brug paa Landet i

Nor-

Norge. Mange Svenske Lærde ville og, at det berømte Slag i Hervarar S. imellem Angantyr og Hlaudur er skeet her, fordi der findes Huna Kungs Hoy, Hunahall, Hunnaby, Huaneskog, Hunslund, Laudurs og Humblis Hoyer. See Asp P. 12 og Tuneld P. 144. Men efter al Anseende er det skeet ude ved Duna. Og disse, tilligemed de foranførte, opkaldte efter Haralds og Rings Helte, ere uden Tvil de mange Hoyer af Stene, som i saadan Mængde ligge efter Linnæus i hans Skaanske Reise P. 33 paa denne Hede. Harald Hyldetand.

Efter Hervarar S. P. 180 og Sogubrot P. 20 er Slaget skeet i Ost-Gotland, og ikke i Werend. Den første siger, at Sigurd Ring stridde med Harald paa Bravalla i Øster Gotland; Men Spørsmaal, hvor vidt man kan lide paa den, da den giør Ivar til Valdars Sviger-Fader imod Langfedgatal, og Harald til Konge i Sverrige, og Ring i Danmark, hvilket strider gandske imod alle vore andre Skribenter. Dog vil jeg nok troe, at Harald har først ladet sig give Konge-Navn i Gotland. Den anden siger P. 18, at Harald beholdt selv Danmark og Ost-Gotland, og gav Ring Sverrige og Vest-Gotland. Og P. 20 af disse Lande, samt af Norge, samlede Ring sin Hær, og foer ud af Stocksund med 2500 Skibe. Men til Lands drog Ring selv med sine Folk og Vest-Gother til Øresund (er enten en urigtig Læsemaade eller en stor Feyl af Skribenten), og saa vester paa til Skoven Kolmirkur, som skiller mellem Sverrige og Ost-Gotland. (Dette viser, at Øresund er en feilagtig Læsemaade, thi efter dette burde han have draget øster paa; uden Tvil forstaaes herved en Vig af Mæleren). Ved Bravik mødte ham hans Flode, og der slog han sin Leyer. Harald samlede derimod sin Hær af

Harald Hyldetand. Danmark og Ost-Gotland, og fik ogsaa mange Folk fra Austurrike, Kænugard (hvorved uden Tvil her forstaaes Syd-Rusland, ligesom mange af dets nordre Deele indbefattes under det første) og Saxen. Og da hans Hær havde samlet sig i Sieland, der, som heder Sogia (i den skrevne staaer Lygia, og har det nok ligget i Stevns Herred, hvilket det følgende synes at vise, og har maaskee Navn af at ligge), da kunde man, ved at gaae fra det ene Skib til det andet, gaae lige over til Skaane (i trykte staaer Skaneyjar, men i skrevne Skaneyrir, og hvorpaa følger et gandske ulæseligt Ord, hvilket en Islænder, den afdøde Olavius, haver læst Eldeyer, som det dog hverken efter Rummet eller nogle saa tydelige Bogstaver kan være; altsaa bør Skanør her forstaaes, som der og staaer i den Svenske Oversættelse af trykte Sogubrot, hvoraf jeg slutter, at Skaneyjar er der en Trykfeil. Saxo siger og P. 144, at Havet imellem Sieland og Skaane var opfyldt med Skibe, som med en Broe). Harald drog P. 21 i 7 Dage med Hæren før han kom til Bravik, hvilket kommer overeens med Saxo P. 145, at den Danske Flode var 7 Dage under Veys forend den kom til Calmar. Efter ham bestod Rings Flode ogsaa af 2500 Skibe. Asp vil P. 5, at Kolmirk er den Skov, som nu kaldes Kolmorden; Han beraaber sig ogsaa paa, at da Rings ene Fløy strakte sig efter Sogubrot P. 23 til den Aae Vara, og den anden til Bravik, saa formoder han, at derved forstaaes den Aae, som har sit Udspring af Golsøe, og falder i Bravik, forandrer vel undertiden sit Navn, men kaldes Wara ved den Gaard Warby. Han finder og der det Slot Braborg, den Bugt Bravik og den Egn Brabo. Det værste er, at her ikke findes nogen Bravalla Mark eller Hede, hvorvel her ellers ere store Sletter nok. For at begegne dette,

mener

mener han, at Bravalla har ikke været noget særdeles Navn paa en Mark, men betydet saa meget som Heltenes Mark, og sammentrukket af Bragarswalla. Han vil ikke heller finde sig i den yngre Peringskiolds Formodning udi Fortalen for Sogubrot, at Kolmork skulde være det samme som Myrkvidur, hvormed da hver en tyk og stor Skov kaldtes, og da her i Særdeleshed betegnedes Tyweden. Men det stærkeste Beviis for den Mening, at Slaget er skeet i Ost-Gotland, er dette, at Saxo selv siger P. 147: Et hic qvidem belli Bravici finis, thi her synes han tydeligen at nævne Bravic. Men da maatte man antage, at Saxo havde af Vara, som ham ubekiendt, giort Werendia, hvilket han maaskee desuden har havt i Tanker ved det Harald havde ladet sætte Runeskriften i Werendia. For det øvrige bliver det best fornemmelig at følge Saxo angaaende dette Slag, thi det lader, at han gandske haver fulgt Sterkoders Vise, hvorfore han ogsaa er omstændeligst om det, og de Feil, som i denne Sag findes hos ham, maae skrives deels paa Regning af Copiisten og Udgiveren, og deels paa det han undertiden haver urigtigen forstaaet den gamle Vise. Af de nyere Svenske Historieskrivere drister Dalin T. 1. P. 463 ei anderledes at opgive Valpladsen, end at den var i det Ost-Gothiske Rige. Lagerbring T. 1. P. 141 og 142 følger Sogubrot alene, som den omstændeligste, og som venteligen haver taget sit af Sterkodders Vise, da dog Saxo er i visse Stykker langt omstændeligere, og har efter eget Vidnesbyrd fulgt Sterkodders Vise. Peringskiold i Fortalen for Sogubrot gietter, at ved Oresund forstaaes Egnen ved Orebroe, hvilket baade Veyen fra Upland til Gotland, saa og Beliggenheden gior rimeligst. Men maaskee dog herved forstaaes det smalle Sund i Hielmar Soe udi Sodermanland, hvorfra det

Harald Hyldetand.

Harald Hyldetand

Sted Oya ikke ligger ret langt, hvoraf det i gamle Dage kan have havt Navn af Oyar Sund, hvilket ved en Copiist-Feil har kunnet let blive forandret til Oirar Sund, og efter den Islandske Dialect til Eirar Sund. Saavel fra Orebro, som Oya, falder Veyen siden vester paa til Ost-Gotland. Da Sigurd Ring er uden Tvil draget ud fra Upsal, saa maatte han, naar han drog Landveyen, for Mælerens Lobs skyld, reise over Kioping og derfra falder Veyen lige til Oya. Sandt nok, at han har maattet gaae over et Sund, men det var lidet, og Veyen om Hielmaren havde ellers blevet meget lang.

Udi 3 Tome af Dalbergs Svecia antiqva & hodierna findes en Aftegning paa det adelige Sæde Braborg, som ligger ved Bravlken, og hvorfra Kolmork, nu Kolmorden, kan sees. Der findes og et Land-Chart over Bravalla Hede i Smoland, hvorpaa alle Grav-Hoye og andre mærkværdige Stæder staae aftegnede; og siden Kobbere over Kong Haralds Grav, hvilken er en Hoy, omsat med mange Stene, midt paa hvilken ligger en stor Steen med 5 Huller i. Endeel andre Hoye og adskillige flere Antiqviteter, som ere der opgravede, ere og der stukne i Kobber. Alt dette gior det meget tvilsomt hvor Slaget egentligen har staaet. Allerheldst Saxo siden P. 152 lader Sterkodder sige i sin Vise: Nostra Bravellinis virtus conspecta tropæis, hvorved han synes at have kaldt Valpladsen Bravalla, da han forhen har talet om Bravic. Vil man antage Smoland, da maae man troe, at Sogubrot har af Werendia gjort Wara, og blandet Bravic med Bravalla. Det meeste imod Ost Gotland er, at der findes ikke Grav-Hoye og Antiqvitæter, i det mindste ere ingen endnu beskrevne. Men antages Smoland, da bliver det

ikke

ikke troligt, som Sogubrot vil, at Harald haver regieret over Ost-Gotland, men snarere maae Ring have regieret der, thi rimeligen er Slaget bleven holdt paa Grændserne af begge Kongers Rige. Desuden finder man vidst Gother i Ringe Krigshær, men ingen nævnede i Haralds. Men nu vil jeg opregne Heltene i Rings Krigshær, ligesom forhen i Haralds. Harald Hyldetand.

1 Saxo.	2 trykte Sogubrot.	3 skrevne Sogubrot.	4 rette Navn.
1 Ulf P. 144.			1 Ulf.
2 Abgi (Vedel har Algi).	1 Aki P. 24.	1 Aki.	2 Aki, Aage.
3 Windar,	2 Eyvindr.	2 Eyvindr.	3 Eyvind.

Windas er en Trykfeil i Stephanii Udgave, ligesom Windar er en Læsefeil hos Saxo, og den første Stavelse Ey udeladt.

4 Eigil Luscus.	3 Eigill.	3 Eigil Skialgi.	4 Eigil Skeeløye.
5 Gotar.		4 Gautr.	4 Goter.
6 Hildi.	4 Hilder.	5 Hildir	6 Hildir.
7 Guti Alf patre genitus.		6 Endi eller Sudi Tollus.	7 Gut, Alfs Søn.

Den forunderlige Læsemaade i skrevne Sogubrot viser aabenbare, at den her er bedærvet, men da det første Ord og kan læses Cudi, saa synes det at ligne Gudi, Guti, allerheldst man veed hvor let c og g, saa og d og t blandes samnien i Udtalen, og at her bør læses Guti Alfsun, bliver og derved troligt, at han haver i skrevne Sogubrot den samme for sig og efter sig, som i Saxo.

Harald Hyldetand.	1 Saxo.	2 trykte Sogubrot.	3 skrevne Sogubrot.	4 rette Navn.
	8 Stur Robustus.	5 Styrr hinn Sterki.	7 Styrr enn Sterki.	8 Stur den Stærke.
	9 Sten Wieniex paludis accola.	6 Steirn af Væni.	8 Steinn af Vænu.	9 Sten fra Væner Soe.

I Sogubrot siges, at disse vare store Kiæmper, og af Kong Rings Hofmænd.

10 Gerth alacer.		9 Gerdar Gladi.	9 Gert hin Glade.

Vedel sætter i stædet for denne Greck Snare.

11 Gromer Wermicus.		10 Glumr Vermski.	10 Glumur af Vermeland.
12 Saxo.		11 Saxi.	12 Saxe.
13 Fletir.		12 Flettir.	13 Flettir.
14 Saligothus.	7 Fale Gautski.	13 Sali Gautzki.	14 Sali den Gother.
15 Thord nutabundus			15 Thord Snaffvere, eller den Snublende.

Disse 4 vare Naboer af Nord-Elven, det er Got-Elven. I skrevne Sogubrot siges de 3 at have været vesten fra Elven.

16 Throndar nasutus		16 Thrond med den store Næse.
17 Grundi.		17 Grunder.
18 Othi.		18 Othi.
19 Grinder.		19 Grinder.
20 Tovi.		20 Tovi.
21 Coll.		21 Coll.
22 Biarchi.	Brachi i Stephanii Udgave er en Trykfeil.	22 Biarke.

1 Saxo P. 144.	2 trykte Sogubrot.	3 skrevne Sogubrot.	4 rette Navn.
23 Hogni ingeniosus.			23 Hogne hin Kloge.
24 Rokar fuscus.			24 Rokar hin Brune.

Harald Hyldetand.

Disse 9 holdte sig sammen, og vilde ikke blande sig med de andre.

25 Rani, cui Hyld pater.	7 Hrani Hildar Sun.	14 Hrani Hildi Son.	25 Rane Hilders Son.
26 Lyuthguti.			26 Leutgode.
27 Svèno superne tonsus.	8 Svein Upskeri.	15 Sveinni Uppskeri.	27 Sven Kylle.
28 Rethyr accipiter.	9 Hroxell Herxia.	16 Hroxxul Höxia.	28 Roxil Hog.
29 Rolf uxorius.	10 Hrolfr Qvensami.	17 Hrolfr Kvennsami.	29 Rolf Qvindekiær.

Efter Sogubrot havde disse 4 og Fale Gautski, samt Soxnarsoti, og Dagr hin Digre et Selskab for sig.

30 Ring Athylæ filius.	12 og 13 Alfrexs eda Athels Sunir P. 25 og 26.	18 og 19 Alfrexs eller Alrecs Synir.	30 Adils Son.
31 Haraldus Thotni editus vico.			31 Harald fød paa Thoten.

Men det er klart af Saxo P. 144 og 145, saa og skrevne Sogubrot, at Alfrexs Sonner vare twende, og her udgiver Saxo ikkun een for Adils Son. Det er ellers mærkeligt, at Saxo her ved Vicus forstaaer en heel Boygd, Province.

32 Walsten Wicensis.			32 Valsten af Vigen.

Harald Hyldetand.

1 Saxo.	2 trykte Sogubrot.	3 skrevne Sogubrot.	4 rette Navne.
33 Thorulf Spissus.			33 Thorulf hin Tykke.
34 Thergil Procerus.			34 Tergil hin Höye.
35 Hunsolwe. Mon disse ikke ere tvende, Hun og Solve.			35 Hunsolve.
36 Birvil pallidus. Uden Tvil den samme Saxo P. 142 haver ladet undertvinge af Hildesan. P. 145 kalder han ham Wiril, uden Tvil urigtigen.			36 Birvil hin Blege.
37 Burgar.			37 Borcar.
38 Scumbar.			38 Scumbar.
39 Thorlevar pertinax.	14 Thorleifr Goti P. 25.	20 Thorleifr Goti.	39 Thorlef Guthe, maaskee fordi

han har havt noget i Gutland eller Gotland at bestille, dog er det mærkeligt, at Saxo P. 146 kalder dem af Thelamarken Guttones.

40 Thorkill Guticus.	15 Thorkell Thrae eller hinn Thrai. P. 25 og 29.	21 Thorkell Thrai.	40 Thorkil hin Gramme.

Da han i Sogubrot forekommer siden i Slaget under dette Tilnavn Thrae, saa tænker jeg at han har snarere baaret det end Thorleif, og at det er en Copiist-Feil hos Saxo.

41 Gretir iniquus. P. 144. 146.	16 Brettir hin Rangi.	12 Gretr Rangi.	41 Grettir den Vrange, Ubillige.

42 Haddir

Harald Hyldetand.

1 Saxo.	2 trykte Sogubrot.	3 skrevne Sogubrot.	4 rette Navn.
42 Haddir durus P. 144. Hagder P. 146.	17 Haddr Hardi P. 25 og 28.	23 Haddr Hardi.	42 Haddir hin Haarde.
43 Roldar articulus P. 144. Rolder P. 146.	18 Hroalldr Ta. P. 25 og 28.	24 Hroalldr Ta.	43 Roald Taa.

Disse 5 vare fra Thelamarken, modige men dog ydmyge Mænd.

44 Thronder Thrönski.	19 Throndr Thrænski P. 24.	25 Thrandr Thrænski.	44 Thrond Tronhiemer.

Saxonis Udgivere have uretteligen giort tvende Personer heraf.

45 Thori Möricus.	29 Thorir Mærski.	26 Thorir Mörski.	45 Thorir fra More.
46 Rafn Candidus.	21 Helgi hinn hviti.	27 Helgi enn hviti.	46 Helge den Hvide.
47 Haswar.		28 Hafr.	47 Hafur.
48 Biarni.	22 Biarne.	29 Biarni.	48 Biarni.
49 Blihar cognomento Simus.			49 Blihar Brak-Næse.
50 Biörn e vico Soghni.	23 Sorn Eirikr.	30 Sorn Ericr.	50 Eric fra Sogn.
51 Findar maritimo genitus sinu.	24 Fidr Fyrdski.	31 Fidr Firdski.	51 Find fra Fiordefylke.
52 Bersi apud Falu oppidum creatus.			52 Berse fra Fialir. See Torfæi H. Norv. T. 1. P. 368.

54 Syvar-

	1 Saxo.	2 trykte Sogubrot.	3 skrevne Sogubrot.	4 rette Navn.
Harald Hyldetand.	53 Syvardus verris caput.	25 Sigurdur.	32 Sigurdr.	53 Sigurd Svinehoved.

Her have vi et fuldkommen Bevis paa, at Saxo bruger Sivard, hvor Norske og Islændere Sigurd.

	54 Ericus fibulator.	Vellejus sætter Tilnavnet over ved Hvisler, og har altsaa meent, at der burde staae Sibilator.		54 Eric Spændemager, eller maaskee Spændere, eller og Hægtemager.
	55 Alsten.	26 Holmstein Hviti.	33 Holmstein Hviti.	55 Holmstein Hvide.
	56 Harki.			56 Harki, maaskee Harec.
	57 Ruthar.	27 Rutr.	34 Hrutur.	57 Rutur.
	58 Reni.	28 Vane.	35 Vani.	58 Vane.
	59 Erlingar colubra.	29 Erlingr Snakr af Jadri.	36 Erlingr Snakr af Jadri.	59 Erling Orm af Jederen.

Antages Læsemaaden i Sogubrot, og forkastes derimod den i Saxo, hvor der er et Punctum efter Colubra cognamentum erat, og derpaa komme At e Yathrica Provincia prodiere Od &c., hvilket synes at man bør giøre, siden der i saavel trykte som skrevne Sogubrot følger efter de Ord af Jadri, Sokn Elrikr, hvilken dog ikke var fra Jederen; Saa følger heraf at Schönings Anmærkning Tom. 1. P. 379 falder bort, nemlig at ved de Ord fra Norge har Saxo forstaaet det Nordenfieldske indtil Jæderen. Ved nøye at overveye dette, tænker jeg at Saxo har selv begaaet Feylen, ved ikke ret at

forstaae

1 Saxo.	2 trykte Sogubrot	3 skrevne Sogubrot.	4 rette Navn.

Harald Hyldetand.

forstaae den gamle Vise, og at henføre Fæderne til de følgende, da det dog henhørte til Erling colubra.

60 Od Angelus P. 144.	30 Oddr Vidforle P. 24.	36 Oddr Vidforli.	60 Od Vidfarne.
61 Alf multivagus.			61 Alf Engellænder.

Sogubrot giør her ikkun een Person af tvende, men uden Tvil feilagtigen, da Navne og Tilnavne hos Saxo ere gamle og gode. Men da Od uden Tvil bliver Orvar Odd, saa skal vel Alf have Tilnavn af Engellænder.

62 Einar protuberans.		37 Einar Egdaxi.	62 Einar fra Agdesiden.

Her har Saxo atter urigtig forstaaet den gamle Vise, hvilket saa meget lettere kunde skee, som hans Kundskab i det gamle Sprog, gamle Bedrifter, og gamle Geographie, heldst Norges, har ikkun været maadelig; Derfore har han giort det Ord Edski ikke til en Agdenser, men han har tænkt paa Egg ɔ: det som er spids, skarp, og derfore oversat det ved protuberans, hvoraf Vedel har giort Sidbug.

63 Ywarus Thruwar.	[31 Ivar Skage.	38 Ivar Skagi.	63 Ivar Reef eller Grund.
		39 Einar Thriugr.	64 Einar Skridt-Skoe.

Her have Saxo's Copiister uden Tvil giort 1 Person af tvende, og udeladt Einar, ved det, at det kom 2 gange saa-

Harald Hyldetand.

1 Saxo. 2 trykte Sogubrot. 3 skrevne Sogubrot. 4 rette Navn

saasnart paa hinanden, saa at Thriuvar ikke skulde være Ywars, men Einars Tilnavn.

Alle disse fra N. 44 af vare fra Norge efter Saxo og Sogubrot.

64 Mar Ruffus ex pago Mithfrithi.

65 Grombar annosus.

66 Gram Brundelucus.

67 Grim ex oppido Skierum in Provincia Schaha Fyrchi.

Om disse 4 siger Saxo, at de vare fra Thyle, og de Navne Midfiord &c. vise unægteligen, at han derved forstaaer Island, men da man vidst veed, at det ikke blev bebygget før Aar 874, og det er umueligt, at udsætte Bravalla Slag saa seent, saa seer enhver at Saxo haver her skrevet aabenbare urigtigen, og det altsaa ikke kan have staaet i Sterxodders gamle Sang. Vilde man nu troe, at Saxo havde med frie Villie indført dette, saa blev han en Skielm, og da havde man Aarsag til lidet at troe ham i andet. Min Tanke er derfore, at han haver selv ikkun lidet forstaaet det gamle Sprog, og betient sig af Islænderen Arnold, som vist haver forstaaet en Hoben mere deraf, men dog ikke været nogen Are eller Sæmund, og han haver uden Tvil ført disse Personer ind, for at giøre sit Fædreneland anseeligt. Nu er det vel muesigt, at Personernes Navne kan have staaet i Visen, hvorvel ikke Stædernes, men da disse sidste staae her vidst urigtigen, saa tør jeg ikke heller indføre de første.

68 Berhgar vates. 65 Berghar Skald.

69 Brahi.

1 Saxo.	2 trykte Sogubrot.	3 skrevne Sogubrot.	4 rette Navn.	Harald Hyldetand.
69 Brahi.			66 Brahi.	
70 Ronkil.			67 Ronkil	
71 Ar.	32 Nori.	40 Nori.	68 Nor.	
72 Bicki.	33 Hjki.	41 Haki.	69 Haki, Hagen.	
73 Kekla Karll.	34 Karl Reckia.	42 Karl Kekkia.	70 Karl den Kiække eller Senge Karl.	
74 Croc agrestis.	35 Hrokr af Akri.	43 Hrökr af Akri.	71 Rok af Ager.	

Her er atter et Beviis paa, at Saxonis og Arnoldi Kundskab i det gamle Sprog har været svag, thi Aker er her et Stæd, og de have giort det til et Adjectivum.

75 Guthfast.	36 Gunfastr.	44 Gunfastr.	72 Guthfast.
76 Gummi e Gyslamarchia.	37 Glesmakr Godi.	45 Glismakr Godi.	73 Glismakr Godi ɔ: Dommer og Præst.

Her have Saxo og Arnold atter feilet, thi Glismakr, som var Mandens Navn, have de giort til et Land, og Godi maae de have læst Gummi, og derved giort hans Betienings Navn til hans eget Navn. Da Saxo selv siger først, at disse vare de tapperste af de Svenske, og siden at de vare Frö dei necessarii, & fidissimi numinum arbitri, hvilket jeg T. 3. P. 175 havet alerede forklaret, ei at betyde saa meget, som at de vare Frö eller Freyrs Venner, og bekiendte, men at de maaskee stammede fra ham, og at de vare ivrige Dyrkere af ham, saa bekræfter dette sidste, at Læsemaaden Godi er rigtig, thi Glismakr har uden Tvil været Freyrs Præst, og dette bekræfter ogsaa Læsemaa-

 den.

Harald Hyldetand.

1 Saxo.	2 trykte Sogubrot.	3 skrevne Sogubrot.	4 rette Navn.

den Guthfast, thi han har da ogsaa Navn efter Guderne.

77 Ingi.	38 Yngvi P. 25. 26.	46 Yngvi.	74 Inge.

Denne lader Saxo siden P. 145 tilligemed flere anføre den høyre Fløy.

78 Oly P. 144.				75 Oly.
79 Alwer og 80 Folki	Elrici filii P. 144. 145.	Alfreks 2 Sønner P. 25 og 26. See her N. 12 og 13.	Alfreks 2 Sønner. See her N. 18 og 19.	76 Alver og 77 Folki Alfrecs Sønner.

Saxonis Ord ere tvetydige, ved det han P. 144 har indtet & imellem Alwer og Folki, saa man skulde troe, at Elric havde fra Ingi af havt 4 Sønner, men da de i Sogubrot udgives ikkun for 2, saa bliver det sikkerst at holde sig dertil. Dog maae man tilstaae at Saxo udgiver dem alle 4 for at have stammet fra Frö, og været nær i Slægt med Ring, saa forklarer jeg familiaritas. Ring var gift med en Alf eller Gandalfs Dotter, Konge i Alfheim, og slutter jeg derfore af Navnet Alfrek, at disse 2 Brødre maae have været i Slægt med hans Kone, hvilket og bekræftes derved, at han betroede dem, tilligemed andre, Anførselen af den høyre Fløy. Men hvorledes disse have stammet fra Freyr, skal jeg ikke sige, det kan være rigtigt, men maaskee og Saxo har feylet, thi da han vidste at de vare i Slægt

med

1 Saxo.	2 trykte Sogubrot.	3 skrevne Sogubrot.	4 rette Navn.

Harald Hyldetand. med Ring, og han lod ham være af det gamle Svenske Konge-Huus, saa maatte de ogsaa være det. Navnet Inge eller Yngve af den første, synes dog at bekræfte denne Herkomst. Men her have vi da et fast Beviis paa, at Saxo selv har vidst, at de gamle Svenske Konger stammede fra Freyr, og dette er et nyt Beviis for Snorronis Rigtighed.

81 Simund ex Sigtun, forensis athleta P. 145.	39 Sigmundr Kaupangs Kape. P. 25.	47 Sigmundr Kaupangs Kappi.	78 Sigmund af Sigtun, en Kiøbstæd Kiæmpe.

Her haver Saxo sat til om ham, at han var assuetis emptionum ac venditionum contractibus. Nogle have heraf sluttet, at han var en Dommer i Staden; Men jeg troer at Saxo har giort alt dette blot af de Ord Kaupangs Kappe, som ikkun betyde Kiæmpe fra en Kiøbstæd, hvilket Sigtun var. Dog vil jeg ikke paastaaende nægte, at han jo maaskee og haver drevet Kiøbmandskab; thi det er klart at Saxo har fort mange vigtige Ting ind af den gamle Sang, som Sogubrot har udeladt.

82 Frosty crucibulum.	40 Tolafostre.	48 Tola frosti.	79 Tola frost.

Stephanius P. 173 forklarer efter O. Worm crucibulum ved en Digel, et Krus. Jeg troer næsten at Saxo har anseet Tola for et Tilnavn, da dog Tola frost giør efter mine Tanker et Ord ud, og at han har meent, at Tola vilde sige saa meget, som en der kan taale, lide,

Harald Hyldetand.

1 Saxo.	2 trykte Sogubrot.	3 skrevne Sogubrot.	4 rette Navn.

og da det Ord Kaars bruges hos os i den Mening, saa har han sat crucibulum, i Stædet for cruciamentum, crux, cruciatus.

83 Alf elatus e vice Upsala P. 145.	41 Athils oflate fra Upsolum P. 25.	49 Adils oflati fra Uppsolum.	80 Adils den Stormodige fra Upsal.

Saxo bruger her vicus for en Bye.

84 Olo vegetus P. 149. 139—142.	42 Ali hin Frækni P. 24.	50 Ali hin Frækne.	81 Oluf.

Tilnavnet Vegetus ɔ: Frækne tilkommer en langt ældre Olo eller Ali, som var Fridleifi 3 Søn.

85 Holty P. 145.			82 Holty.
86 Hendill.			83 Hendill.
87 Holmar.			84 Holmar.
88 Levy.			85 Levy.
89 Hama.			86 Hama.
90 Regnaldus Ruthenus Rathbarthi Nepos.	43 Rognvalldr Radbiatr. P. 25 og 26.	51 Rognvalldr Har eller Radbardhnefi.	87 Regnald den Russer, Rathbarths Sønnes Søn.

Jeg skulde ikke troe, at de Konger Redvarth og Nef, som Saxo nævner P. 142, skulde være giorde af Radbiatr Nefi, eller at Saxo skulde af Nefi have giort Nepos; Thi det er vidst, at der var en Radbiart Konge i Rusland, som var Fader til Randver Sigurd Rings Fader, saa at denne Regnald har været Rings Sødskende-Barn, hvilket bliver ogsaa troligt derved, at han i

Følge

1 Saxo. 2 trykte Sogubrot. 3 skrevne Sogubrot. 4 rette Navn. Harald Hyldetand.

Følge Sogubrot P. 125 var fremmest i Spidsen. Peringskiold oversætter Radbiatr ved Raadklog, og anseer det altsaa for et Tilnavn, da det dog ligesaa let kan betyde en som var fra Radbiart, eller er hans Søn. Har betyder den Høye, og Hnæfi en knyt Næve, og kan det gierne være, at han haver ført begge disse Tilnavne.

91 Syvaldus. 44 Sigvaldi 52 Sigvalldi. 88 Sivald.

Da Saxo siger at Olo havde 7 Konger med sig, saa maae Regnald og Syvald regnes til, thi ellers blive de kun 5, hvorvel jeg maae tilstaae, at der er Punctum ved Hama, og at derpaa en nye Mening synes at begynde. Maaskee de 2 ere udeladte.

92 Lefy Pannoniorum victor. 45 Læsir. 53 Læsir. 89 Læsir.

Christiern Pedersen har i sin Oversættelse Lewyr. Saxo siger at hans Skib (Liburna) var forgyldt; Sogubrot derimod, at det var besat med udrustede Kiæmper. Det bruger her Skeid ɔ: et lang Skib. I Visen har uden Tvil staaet, at han var Hunernes Overvinder, hvilket Saxo har oversat ved Pannonien, ligesom forhen i Frode 3 Liv. Saxo kalder ham kort efter Læso, hvilket viser, at Læsir har været hans rette Navn, og at Lefy er en urigtig Læsemaade. Hvo veed om han ei er den samme, som forhen anførte Levy.

Thriri-

Harald Hyldetand.

Ofleingi velldr Yngva
Usætt enn velmætti
Her stefnandi hafna
Hans dom vaulundr romu.

Hvilket ikke staaer i Snorro, men hvormed han maaskee vil sige, at Snorro har giort det. Her siges paa en poetisk Maade, at Odin opvakte Hring og Hilditan til Krig. Og tænker jeg, at saadanne poetiske Talemaader have udbredt det Rygte, som Saxo har fulgt P. 142, 146 og 147, at Odin selv under Bruns Skikkelse ophidsede Ring og Harald til Krig, og til Slutning ihielslog den sidste. Jeg kan tænke, at saa mægtig en Konge, som Harald, kunde ikke overvindes af nogen mindre end af Odin. Men uden Tvil har Brun været en Forræder. Saxo anfører P. 142 tvende Aarsager til Krigen: Den ene, at Harald avindede Ring, og tragtede efter hans Rige; Den anden, at han vilde døe med Ære, saasom han mærkede at være sine Undersaatter forhadt. Autor af Sogubrot har P. 19 og 20 fulgt denne sidste Mening. Dog endskiønt den ikke er gandske uovereenstemmende med vore Forfædres Tænkemaade, saa strider det dog gandske imod det Saxo selv P. 145 lader Ring og Harald tale, da den første beskyldes Harald for umættelig Begiærlighed, og denne derimod Ring for Utaknemmelighed. Desuden da Sogubrot selv P. 18 tillegger Harald 2 Sønner, og dog P. 32 lader Ring regiere over Danmark efter Haralds Død, saa viser dette, at her er bleven stridet ei alene om Ære, men endog om Land og Rige, thi ellers havde Haralds Sønner vel faaet det. Desuden lader den P. 23 Harald ønske sig Seyeren, hvilket ikke kommer overeeus dermed, at han skulde være kiæd af Livet. Af Saxo P. 145 sees, at Harald var

meget

meget gammel, ja blind da han gik i Bravalla Slag, men der- Harald
fore maae man dog med Sogubrot P. 19 ikke troe, at han havde Hyldetand.
en Alder af 150 Aar, thi jeg haver forhen viist, at dette er skeet ved at blande ham med hans Moders Olde-Fader Harald den Gamle, og at troe, at han har regieret al den Tid igiennem. Saxo lader og Harald sige, at Ring maae takke ham for Riget, hvilket kommer baade overeens med hvad han forhen selv har sagt, saa og med Sogubrots Beretning; Men naar han lader ham kalde sig Rings avunculus, saa skriver han efter sin egen Mening, thi Harald var hans Farbroder. I Henseende til Slaget, da beskriver Saxo det P. 146 paa en heel poetisk Viis, hvilket stadfæster, at han haver havt en Sang at gaae efter; Sogubrot P. 26, Herrauds S. P. 37 og Hervarar S. P. 180 ere eenige i at dette haver i gamle Dage været det første Slag i Norden. I Sogubrot P. 26—28 dræber Ubbe, Rognvald, Trygve, Alfreks Sønner, Yngve, Agnar, saarer Starkadr, men blev tilsidst med Pile ihielskudt af de Tæleboer Haddur og Hroald, hvortil Saxo legger Grættir. Efter Sogubrot P. 28 dræbte han 6 Kiæmper, thi 11 i den trykte Text er en Trykfeil, og staaer i Versionen rigtig nok 6, og er det at mærke, at denne Version er ofte rigtigere end Texten, ligesom i de trykte Ketil Hængs og Orvar Odds Sögur, han dræbte desuden 16 Mand af Svenske og Gother, og saarede meget 11 Kiæmper, som stode fremmerst i Spidsen. Saxo siger derimod P. 146, at han saarede 11, og dræbte 25 udvalde Kiæmper af Svenske og Gother, og derefter angreb han den forreste Slagtorden. Herefter dømmer jeg at de andre have, som Vovehalse, gaaet foran, paa den Maade Tyrkerne endnu giøre. Hvo der haver ret i Antallet, Saxo eller Sogubrot, er vanskeligt at sige. Men da Sogubrot har det mindste Antal, saa hol-

Harald Hyldetand.

holder jeg mig snarere til den. Begge ere eenige i at Skioldmøen Veborg dræbte Sote, og blev igien dræbt af Thorkel. I at opregne dem Starkadr dræbte, har Saxo Roe og Gard mere end Sogubrot. I Henseeude til Haki eller Hacon, saa er det Spørsmaal, om ei ved ham forstaaes Hacon Hogginkinnæ, siden Saxo kalder ham Danorum fortissimum, men maaskee det ikke heller er ham, siden han var fra Slesvig, og da snarere en Angler end en Dansk, hvorvel jeg tilstaaer, at Angeln har da ved den lange Tid maaskee snarere været Dansk end Angliſk. Heel mærkeligen siger han, at Starkadr fortæller selv, hvilke han haver nedslagt og saaret, men tier derimod med Navnet af Skalks Fader; Hisdem Skalki patrem tacito nomine applicat; Da han dog uden Tvil bliver den, som Sogubrot P. 30 kalder Brae, thi i den skrevne kaldes han Brai, Sækalfs Fader, hvilket er en Skriverfeil i Stædet for Skalks. Maaskee Saxo og Arnald have her atter forstaaet Visen urigtig, og anseet Brae, for brav, eller og at Brae har været udeladt i deres Exemplar. Saxo vil P. 146, at Ubbo havde 144 Pile i sit Bryst for han faldt, men i Sogubrot, baade trykte og skrevne, staaer: tvenum tylftum orfa, det er 24, hvilket er rimeligere. Saxo siger, at Thronderne og de fra Dalen bidroge det meeste til Rings Seyer; hvilke han egentligen forstaaer ved de sidste, er vanskeligt at sige, thi det Svenske Landskab Dale forekommer ellers ikke i saa gamle Tider, jeg skulde snarest tænke paa Gudbrandsdalen, Østerdalen 2c. i Norge. I Henseende til Haralds Dødsmaade komme Saxo P. 146 og 147, og Sogubrot P. 23, 30 og 31 overeens, alene den første tillegger til, at Harald ansaae Brun for Odin, hvilket maaskee er poetisk sagt i Visen, maaskee og at Harald har efter de Tiders Tænkemaade virkeligen troet det. Sogubrot lader derimod Harald stride

tap-

tappeligen, hvorom Saxo ikke har eet Ord, og tænker jeg derfore, at Harald har i vred Hue villet giøre hvad han kunde, men det har vel ikke beløbet sig til meget. Saxo siger, at der i dette Slag bleve paa Rings Side 12000 Proceres, og paa Haralds 30000, præter popularium stragem. Skade er det, at Sogubrot tier her, thi derfor kan man ikke vide, hvad indenlandsk Ord Saxo har havt at gaae efter. Jeg tænker at ved proceres forstaaes vel bevæbnede, og vare de for saavidt proceres, da de maatte i den Tid være rige og fornemme, for at skaffe sig selv gode Vaaben. Populares blive da vel derfore den ringere Almue, som ingen retskafne Vaaben havde, og hvilke alene tiente til Antal, og giorde Forvirring, og af hvilke jeg ikke troer at mange have sat Livet til, men at de snart have begivet sig paa Flugten. Det var vel dem, som Saxo P. 139 siger, at Harald pleyede at sætte bagest i Krigshæren. Post qvos cujuslibet ætatis aut ordinis homines absqve conditionis æstimatione passim adsciſceret. Efter Sogubrot P. 31 og 32 lader det, at Ring har opkastet en Høy over Harald, og deri begravet ham heel og holden. Men Saxo lader vel hans Liigbegiængelse skee paa Val-Pladsen, men derimod hans Legeme brændes, Asken legges i en Krukke, og sendes til Leyre. Naar jeg betænker at den Skik, at brænde de Døde, synes at have været aflagt i Danmark, da dette Slag skeede, saa skulde jeg snarere holde med Sogubrot, med mindre man vilde sige, som jeg forhen har anført, at Haralds Høy i Smoland var alene opkastet til hans Erindring, og at de Svenske endda brændte deres Døde i Rings Tid, saa at Ring havde herudi fulgt sit Lands Skik. Dog imod det sidste kan indvendes, at endskiønt den Skik, at brænde de Døde, vedvarede længre i Sverrige, end i Danmark, saa finder jeg dog

Harald Hyldetand.

Harald Hyldetand.

ikke i Thiodulfs Viser, at han tydeligen siger om nogen Svensk Konge, at han efter Døden blev brændt, senere end om Domar. See Snorro T. 1. P. 19. Hvorvel Snorro selv P. 23 siger det om Agne. Men om Alfur og Yngve siger han allerede P. 26, at de bleve heygþer ɔ: lagde i Høy, og samme Talemaade bruger han om alle de følgende Konger, naar han taler om deres Begravelse. For ret at komme ud heraf, var det værd at lade grave i Haralds Høy i Smoland, hvor man maaskee og kunde finde nogle af de Kostbarheder, Saxo og Sogubrot omtale. I Herrauds Saga P. 1 og 3, og P. 37 og 38 berettes, at Dagfare og Nattfare vare Sønner af Sævar Jarl i Smoland. Deres Søster hedte Silgie, og var gift med Ring, Konge i Ost-Gotland. De første vare Hildetans Hofmænd. Hildetan regierede da i Danmark og det meste af Norden, Nordurland. De bleve sendte til Ring, for at begiære Hielp af ham imod de Svenske. Han sendte sin Søn Herraud, og hans Staldbroder Bose med 1000 Mand. I Slaget satte Harald Konge Livet til, og med ham 15 Konger og mange andre Kiæmper, som vare mere end Konger. Dagfar og Natfar bleve og dræbte, Herraud og Bose bleve saare, og undginge neppeligen med Livet. Da disse Helte ikke nævnes enten i Saxo eller Sogubrot, saa faaer det at staae ved sin Værdie. P. 4 i Herrauds S. tales om Agnar Jarl i Noatun, som er maaskee Agnar i Sogubrot, eller dog Fader til ham, thi Agnar var paa Rings Side, og Noatun laae i Sverrige. I Arnæ N. 340 og 510, begge i 4to, kaldes denne Agnar Konge. I Henseende til Kolmorden og Myrkvid, at det sidste er bleven brugt i Almindelighed for en tyk og stor Skov, kan sees af Herrauds S. i N. 454. P. 463, ved Slutningen af 6 Capitel, hvor en Skov i Biarmeland kaldes saa.

Gebhar-

Gebhardi antager i Danske Historie T. I. P. 370, at Harald har regieret fra 645 til 695, hvilket bliver efter mine Tanker noget for tilig. Men de 50 Aar kan have nogen Grund for sig, baade fordi en af vore Skribenter har dem, saa og fordi Saxo siger, at han sad 50 Aar i Fred. Men naar jeg betænker at baade Saxo og Sogubrot giøre ham ældgammel, den første blind af Alder, og den sidste tillegger han ikkun 15 Aar, da han blev Konge, saa mener jeg at han gierne kan have regieret i 70 Aar. Men hvorfore han P. 371. Not. l. forkaster de Bedrifter, Saxo tillegger ham, veed jeg ikke, thi de kunne jævnes paa den Maade, jeg forhen har antaget. Ei heller veed jeg, hvorfra han har P. 371, at Harald fik i Jylland det Tilnavn Hildetan af Gudinden Hilde hendes Præster. Vel anfører han for dette, og mere Torfæi Norske Hist. T. I. P. 198 og 221, men der tales aldeles ikke om Harald, men P. 365 og 437, som skal være 497, og paa det sidste Stæd lader Torfæus ham faae Navn efter Hilde, som var Krigens Gudinde, og betyder Krig, hvilket jeg forhen haver antaget; Til hans Tid henfører han og Wiking, og hans Søn Thorstein deres Bedrifter i Danmark, men de høre maaskee til ældre Tider, og for dette anfører han Torfæus rigtig nok. Det er og meget uvidst, at Randver har regieret i Garde-Rige; Efter Hervarar S. har han snarere havt Rige i Danmark. Ei heller finder jeg hos nogen gammel Skribent, at Harald har ofret alle sine Fanger til Odin. Dog jeg vil ikke længre anføre, hvad nyere Skribenter berette, enten ret eller vrangt i den gamle Historie, med mindre de have noget rigtigt, og som er Efterforskning værd. Dette alene vil jeg sige at Gebhardi har, uagtet adskillige Feiltagelser i den gamle Historie, dog skrevet den beste Danske Historie, vi hidindtil have. Til denne

Harald Hyldetand.

Harald Hyldetand.

denne Konges Tid henforer han P. 372 og 373 de første Forsøg af Willibrord og Ludger, til at omvende vort Folk, hvilket dog tilsidst blev standsende ved Øen Helgeland. P. 373 henforer han og Eylim til denne Tid, men han henhører til langt ældre, men deri fornøyer det mig, at han haver indseet, at Sigurd Fofnisbane og Half i Thye høre til denne Tid, hvortil jeg maae legge, at Half har længe overlevet Hildetan, og at Sigurd Fofnisbane ei i Henseende til alle Ting hører til denne Tid, og at der enten maae have været tvende Fofner, hvoraf den ene har levet med den Frankiske Konge Sigebert, eller og at ingen Fofner vedkommer den sidste Sigurd. Dalin T. 1. P. 458 anfører af Spegels Svenske Kirke-Historie P. 26, at Alcuinus ved Aar 793 har tilskrevet Abbeder og Munke i Gothia, hvoraf han slutter at der da vare Christne i Sverrige og Danmark. Navnet Gothia har forført dem. Alcuini Brev staaer i Baluzii Miscellaneis T. 1. P. 277, og er til dem i Languedoc, hvilket da kaldtes Gothia. Dalin udsætter Bravalla Slag til 812. Han har for sig at i det Aar, ommældes et stort Slag i Danmark af Frankiske Scriptores imellem Sigfrid og Annulo, hvilket maaskee kan være en latinsk Oversættelse, Annulus af Ring, at Sigfrid kan være Sigurd, og høre til samme Person, og Harald bleven udeladt. See Duchesnii Script. Franc. Tom. 2. P. 48. Saxo P. 168 taler og om dette Slag, og siger at det skeede mellem Syvard Ring og Ring, og at denne første var Regnar Lodbrocs Fader, som han og var efter Islænderne. Ved at nedsætte Bravalla Slag saa sent, kan man og lade Harald giøre Felttog til Engelland, og bedre forene det med de Engelske Skribenter, end de kunne, der sætte det før, thi efter de Engelske komme ingen Danske til Engeland før 787. Og efter denne Sætning lader Dalin den Danske Prinds, som

794

794 satte Livet til i Engelland, efter Engelske Skribenter, blive Randver, Haralds Halv-Broder; og dette synes og at bekræftes derved, at i Codices af Hervarar S. iblant Arnæ Mss. N. 203, 202 k, begge i Folio, siges Randver at være bleven i Engelland slaget i Krig. Paa denne Maade blev der ogsaa ikkun een Regnar Lodbroc, og den Engelske og vor een, hvilket vilde have sine store Fordeele. Men alt dette, hvor rimeligt det end synes, kuldkastes derved, at de Frankiske Scriptores nævne ingen Kong Harald i Danmark Aar 812, at de, saavel som Saxo, sætte tydeligen Slaget af 812 i Danmark, og at alt dette er umueligen at foreene med alle vore Slægtregistere, hvilke ofte ere geleydede med vidtloftige historiske Omstændigheder, som i Sogubrot, Saxo udi Hildetans Historie, og Thiodolfs Ynglinga Tal hos Snorro fra Ingiald Ildrade af til Harald Harfager. Hvad de Engelske angaaer, da maae man troe, at de have forglemt at optegne mange af de Danskes Tog til deres Land. Og har Sigurd Ring giort sit Tog vid 720, som de Engelske Prindsers Navne stadfæster, saa har han rimeligen giort det for at hævne sin Faders Dod, udi hvilket sidste Dalin ogsaa er eenig med mig. P. 463 og 464 mener han, at Heröd haver og hedet Borgar Hiort. Grunden er rimelig nok, siden hans Dotter havde det Tilnavn; Men det bortfalder dog, siden det ikke vil sige andet end Hiorten eller Hinden fra Slottet. Og den anden Grund, at i Sogubrot nævnes baade Borgar og Hiort, som tvende Kiæmper, der vare med i Bravalla Slag, og derimod at Heröd ikke nævnes, falder bort, efter som de der anfores for tvende forskiællige, og saadanne, der vare i Haralds Krigshær, og bleve dræbte af Starkadr. At sammentrække Herod eller Hirot til Hiort er og uden Exempel. I den lille Svenske Riim-Kronike, som er skrevet under

Harald Hyldetand.

Harald Hyldetand. Carl Knudsen, og altsaa en Tidlang for Saxo blev trykt, hvoraf man kan slutte, at de maaskee havér ei taget det af ham, siges P. 7 om Hakon Ring Jarmunger Søn, hvilken blandes baade med Sigurd Ring og med Ani.

Jagh hafwer hämpnat min Faders Dødh,
A Dänom och giorde them Nødh;
Jagh drap Konung Harald Hyldetan,
Och Konung Ebbe af Frysen medh 30 Konger och flere Man:
J Bravallaheedh i Wärend vidh Skataleeff,
Starkotr medh migh them mandom bedreff
For Konung jagh Dänom loeth
Eena Moo, som kallades Haath:
Aff Alder skulle jak i Waggo läggias,
Och som Barn medh Hornspenia däggias.

Dette synes altsaa at være et nyt Beviis for Smoland. Skatelef er et Herred i Smaaland udi Cronobergs Landshofdingedømme. Ericus Olai P. 29 til 32 giør ogsaa Haqvin Ring til Germundi Søn og Egils Fader; Følger ellers i Slagets Beskrivelse Saxo, alene at han lader P. 31 ikkun i alt blive 12000 Svenske og 24000 Danske paa Valpladsen. Dette Tal er som det mindste det rimeligste, men om saa haver staaet i nogen Codex af Saxo tvilter jeg paa, thi hos Gheysmer staaer ligesom hos Saxo. Ericus Olai nævner ikke hvor Slaget er skeet. Den prosaiske Svenske Krønike, udgiver ved Messenius, og skrevet under Carl Knudsen, har P. 39 og 57 det samme som den lille Run-Krønike, alene den legger til, at Krigen opkom fordi Harald vilde have Skat af Ring.

Harald Hyldetand.

I N. 20 staaer en Harald efter Thrughi, og for Ring, saa der ikke kan tviles paa, at jo herved sigtes til vor Hildetan. I 1 Rune-Liste hos Langebec T. 1. P. 28 kaldes hans Dronning Ala. Petrus Olai skriver Ib. P. 98 — 102 om ham, at hans Tilnavn var Hylletand eller Hölletan, og giorde han Danmark til et Monarchie. Han regierede i 40, eller, som der siges paa et andet Sted, 50 Aar, og gave alle Konger lige til Middelhavet ham Skat i 50 Aar. Og i Anledning heraf giores han siden til en Gothisk Konge, og blandes uden Tvil med Alaric. Petri egne Ord ere: Hic subjugavit sibi Sveriam, & Norvegiam, Sclaviam, Britanniam & Angliam, Scotiam, Franciam & Italiam, omnes civitates & castra devicit, muros civitatis Romane destruxit. Item subjugavit Hyberniam, Alemaniam, Frisiam, Franciam valde vexavit, Italiam totam vastavit, Valentem Imperaterem interfecit. Imod dette er Saxo meget modest, og seer man heraf, hvorledes udenlandske Ting ere blevne blandede ind med vore, efterat vi bleve lærdere, og læste mere; thi hos Saxo er den Fordeel, at man der næsten alene finder gammel indenlandsk Tradition. Derefter anføres et Dansk Vers af vor Riim-Kronike. Han var deilig, stor og stærk. Efter nogle vare de 2 Tænder, som voxte ham igien, af blaae Farve, og derfore blev han kaldet Hyltetan. Her blandes han altsaa med Blaatan. Hunding, som han ihielslog, skal have været Konge i Lethra. I Bravalla Slag havde han med sig 60 Kiemper, hvoraf 8 vare fra Sieland eller Lethra, og 18 komme til Skibs til Lethra. Hetha havde 300 Møer med sig; Da Saxo dog P. 144 taler ikkun om 100, uden at sige af hvad Kiøn de vare, saa at han uden Tvil har meent Mænd. Siden Visna, efter Saxo P. 145, var aqvilifera, saa slutter Petrus heraf, at de Danskes gamle Vaaben har været

 en

Harald Hyldetand.

en Ørn, siden den stod afmalet i Fanen. Men han har ikke betænkt, at Saxo har alene brugt aqvilifera for at skrive kiønt Latin, og at det vil ikkun sige saa meget, som at hun førte Hoved-Fanen. Ring havde 80 og flere Kiæmper i sin Hær. Ved Guttones hos Saxo forstaaer han Folk fra Gothland eller Guthlandh, hvorudi han dog uden Tvil feiler, thi Saxo synes derved at forstaae Folk fra Thelamarken. Petrus fortæller det Harald ansaae Brun for at være Odin næsten som en Feiltagelse af Harald, saa at Brun ikke skulde have været Odin, som Saxo vil. Ericus Pomeranus P. 154 siger og at Krigen opkom deraf, at Ring nægtede Skatten (og er dette rimeligt). Alle Konger indtil Middelhavet maatte give Harald Skat. Ubbo, Frisernes Konge, mange andre Konger, og 30 adelige maatte sætte Livet til paa Haralds Side, og 12 Proceres paa Rings (vel muéligt, at der efter Saxo, andre Efterretninger, eller og gammel Sagn har ikkun staaet saa, og at en anden, som syntes at det var for lidet, har sat millia til, ei betænkende, at de vel Bevæbnede vare i Norden og i gandske Middelalderen ikkun faa, og at de Fornemme, som næsten alene vare vel bevæbnede, førte mange andre slet og let Bevæbnede med sig, som vare deres Vasaller). Harald regierede 50 Aar. Annales Esromenses P. 227 sætte efter Asa Harald Hyldedan, hvilket uovervindeligen beviser, at Asa er Audur, og at Olaus, som udgives for hendes Fader, er Ivar Vidfadme, og er han nok bleven kaldet Olaus, fordi Olaus Trætelja levede med ham. Harald undertvang alle Riger indtil Middelhavet. For Skats skyld førte han Krig med Ring. Slaget stod paa Braavel. Paa Haralds Side figtede Møer, som førte Faner. Den ene hedte Heird, Heir, hvilket dog er en Skriverfeil, siden strax efter siges, at Hetheby fik Navn efter hende. Den anden hedte

Wy-

Wysnæ. Gheysmer hos Langebec T. 2. P. 321 — 331 følger Saxo, alene han kalder Ubbo Frisernes Konge. Den Danske skrevne Kronike, som slutter med 1314, følger vel Ericum Pomeranum, men har dog 30000 velbyrdige Mænd, som bleve slagne paa Haralds Side, og 20000 ligedanne paa Ringærs. 300 Jomfruer, Skiælmæ Moer kaldte, skal være Skiold-Moer, stridde med Harald, og bare Hædthæ Banere. N. 16 kalder Haralds Dronning ogsaa Asæ. N. 17 og 18 Ælæ. N. 18 lader paa Haralds Side blive 60000 Mand, og paa Rings 12020. Cornerus Col. 480 siger, at paa de Danskes Side blev 12000 adelige. Under Ring beretter han, at han efter den Danske Konges Død, som havde regieret i 48 Aar, blev &c. Da han nu næst foran har nævnet Harald, saa forstaaer han ham vel derved, og siden dette ikke er et rundt Tal, saa skulde jeg næsten ansee det for rigtigt. Men da maatte man ogsaa omgiøre, at Harald var kun 15 Aar, da han kom til Regieringen, thi 63 Aar skulde han da ikkun have havt, da han døde, og det kan ikke ansees for en høy Alder. Den plattydske Saxo følger Gheysmer i alle Ting, undtagen at den forhudler mange Navne. Riim-Kroniken siger, at Harald fik Tilnavn Hylletandh af 2 gule Tænder. I det meste kommer den overeens med Saxo, men legger til, at Harald undertvang Skotland, Frankerige, Italien, nedbrød Roms Mure, og ihielslog Keiser Valens. Af ham alene er det da maaskee, at Petrus Olai har taget alt det samme. Heraf sees at de have henført hans Alder til det 4 Sæculum, hvilket nogenlunde gaaer an efter Saxo. Han beretter ogsaa noget om hans Kiæmpers Mandighed, hvilket kommer overeens med hvad Saxo fortæller under Frode Fredegode. Krigen kom op, fordi Ring ei vilde give den sædvanlige Skat. Harald skal da have skrevet om Hielp til

Harald Hyldetand.

Harald Hyldetand.

til Kongerne af England, Skotland, Frisland og Irland, saa og til de Tydske, og sendt om samme Gesandtz til Norge. 300 Skelmøer, føre og stærke som Kiæmper, vare og med Harald. Hedh bar deres Baner. Ringh havde Folk med sig, baade til Hest og Fods. Det første nævnes ikke af nogen af vore gamle Skribenter, men er dog rimeligt, endskiønt de vel ikke have været mange. Den siger og at Harald tabte 30000 frie Mænd, og Ringh 12000 fryborne Mænd, foruden Fattige, som ingen talte. Maaskee de første have været Bønder, som da egentligen vare den rette Adel, og alle Selveyere, og de andre Bryder, Inderster ꝛc. Wilde, den allerførste ret gode Svenske Historieskriver af de nye, skriver i sin Indledning P. 234—244, at vel ikke Guderne, men Præsterne, have indbildt Harald, at han kunde giøre sig haard; Herraud faaet baade Sødermanland og Øst-Gotland. Randver og Sigurd efter ham vare Haralds Med-Regentere i alle hans Lande. Harald satte ellers Under-Konger og Jarler i alle sine Lande. At Bravalla Slag siges at være skeet baade i Øst-Gotland og Smoland, synes at være kommet af de store Udrustninger paa begge Sider, og at Mindesmærker derefter findes i begge Landskaber; Saa det lader at Wilde har holdt for at Hærens have trukket sig sammen i begge Lande, Rings i det første, og Haralds i det sidste. Wilde holder og retteligen for, at Striden har været om Lande og Rige, og ikke alene paa Haralds Side at komme paa en hæderlig viis til Valhalla, dog mener han at den sidste har foregivet det, hvilket jeg neppe troer. Han forkaster og retteligen, at Harald skulde have opnaaet en Alder af 150 Aar, om ikke just for Tingens Umuelighed i sig selv, saa dog for deres, som have levet med og efter ham, hvilke da ogsaa maatte giøres overmaade gamle. Naar han mener at

Sigurd

Sigurd har selv taget Eisten Beli til Med-Regent, efter en Forening sluttet imellem ham og dennes Fader, saa kan jeg dog neppe tiltroe denne ærgiærrige Regent det, allerheldst Eisten regierede under Regnar i Sverrige, hvor just Sigurd opholdt sig; Men jeg troer snarere, at Regnar Sigurds Søn, som flakkede saa meget om, har giort det. I Henseende til Haralds Døds-Aar følger han Torfæi Tidsregning. Harald Hyldetand.

J. Magnus L. 8. C. 2. P. 300 lader tvertimod Saxo den Svenske Kong Ingel overvinde Harald, da dog Saxo har uden Tvil været hans eneste Kilde heri. Saa kan en urigtig Kiærlighed til Fædernelandet forblinde Skribenten. Han lader P. 302 Ingel seile til Danmark, sætte Folk i Land, overvinde Harald, bortrøve hans Søster, atter overvinde ham i et Søeslag, hvorved Harald blev tvunget til Fred. Germund Ingels Søn overvandt siden de Danske, men blev forraadt og dræbt af dem. Derefter regierede Haqvinus Ring Germundi Søn. Her har han fulgt den Svenske lille Riim-Kronike, og den Prosaiske Kronike, Messenius siden udgav, samt Ericus Olai, og paa en urigtig Maade foreenet dem med Saxo, samt henført dette til Haralds Tid. Han siger P. 306, at Haralds Flode laae fra Sieland til Skaane paa 4 Italienske Miles Længde, hvoraf sees at han har antaget det korteste Stykke, hvor nu Helsingør og Helsingborg ligger. Garnum legger han P. 307 paa Øen Gulland, og Olo lader han bringe begge foreenede Floder, den Svenske og Gothiske til Havnen Vic, hvorved han forstaaer en Havn i Smoland, og lader Krigshæren strække sig derfra til Verend paa en Længde af 40 Italienske Mile. Dem fra Dalerne antager han P. 308 for Dalekarlene. Harald tilskriver han en Regiering af 50 Aar. P.

309

Harald Hyldetand.

309 holder Ringo en Tale, som ikke staaer hos Saxo, og som vidst er digtet af Magno. P. 357. L. 9. C. 5 sætter han dette Bravalla Slag paa samme Tid som det Catalauniske imellem Atila og Romerne.

Pontanus for at redde Saxo, antager P. 37 og 38 tvende Haraldi, den ene af Tilnavn Hyldetan, og den anden Haldran, men dette er uden mindste Grund. Messenius T. 1. P. 43 forbedrer endnu J. Magni Beretninger, thi efter Jorunders Død lader han Harald tage fra Sverrige Skaane, Halland og Blekind, og tilegne sig Formynderskabet over sin Søster-Søn Haqvin. I Henseende til at Harald og Ring opstillede deres Krigshær i Skikkelse af en Kile, er det mærkeligt, at Scyther giorde det samme, eftersom Odin skal være kommet fra den Kant, og at Thracier havde lært det af dem. See min 4 Tome P. 378, hvor der ogsaa giøres en Beskrivelse over Scythernes Felttoge, Drager, hvilken kommer overeens med hvad vore Skribenter fortælle om vor Felttegn Ravnen. Vil man antage at Haralds Søster har været Moder til Olo, saa maae man og troe, at hun har været ældre end han, thi ellers kunde hendes Søn ikke have levet med Oluf Tretelja, og maae man da antage, at denne sidste er blevet gammel, og har levet længe med Harald. Dog alt dette foraarsager stor Vanskelighed i Tidsregningen. Jeg skulde derfore troe, at denne Oluf havde været en Sønne-Søn af Tretelja, hvorefter Olo Far Oluf har maat ægte sin egen Broder-Dotter, med mindre man vil tillegge Olo Kinrico Søn dette Ægteskab, som nok bliver det rigtigste. I Torfæi Serie P. 506 og 507 forekommer følgende Slægtregister fra Hilditans tvende Sønner, hvorved jeg sætter Aarstal efter min Formening.

Harald

Harald Hyldetand.

Harald Hildetan død 730, 735 eller 740.

Hrærec Slaungvanbaug fød 697.	Solge fød 700.
Þorolf Vogsnef f. 730.	Hrolf af Ani f. 733.
Vemund f. 763.	Biörn f. 766.
örle Kare f. 796.	Eyvind Austman f. 799.
Valgard f. 829.	Helge Magre, fød 832, een af Islands første Landnama Mænd.
Hrafn Heimske f. 862, een af Islands første Landnama Mænd.	

Da nu Island blev beboet 874, saa kommer disse 2 sidste Mænds Alder vel overeens dermed, og saa viser det, at Hildetan har omtrent levet paa den Tid, jeg antager. Den første Genealogie staaer i Landnama P. 149 af gamle Edition; Torfæus har fulgt det Manuscript N. 104 i Folio iblant Arnæ, som han selv har ladet udskrive ved Asgeir, og hvorudi eet Led, nemlig örlekare er udeladt i det, og under Navn af Ordlokar giøres til et Tilnavn af Vemund. Men i den gamle Islandske Edition, og i mange Manuscripter giøres örlekarle til Vemunds Søn. Denne Rafn skal være gaaet fra Throndelaget til Island. Han var Fader til Jorund Goþi, som efter min Sætning var fød 895. Fra ham fortsættes Slægt-Registeret saaledes: Svart fød 928, Lodmund fød 961, Sigfus fød 994, Sæmund Frode fød 1027, hvilket bliver noget for tiligt, thi man veed vidst at han er fød 1056, altsaa fattes her næsten eet heelt Leds Alder, hvilket giør det saa meget mere nødvendigt, at beholde Orle Kare. Man kunde antage at Hrærec var fød 717, og tillegge siden hvert Led 34 Aar i stædet for 33, eller og lade Hræreq fødes 726; Dette har den Vanskelighed, at Harald bliver da vel gammel til at avle ham, men naar derimod paa den anden Side antages, at Harald

Harald Hyldetand. ralds Sønner have været smaae, da han faldt, saa bliver det des begribeligere, at Sigurd Ring blev Konge. Dog paa den anden Side er det atter underligt, at Harald, som blev saa gammel, ikkun efterlod sig smaae Sønner. Maaskee de ældre ere faldne i Krig, eller og døde forend han; Thi jeg er næsten overbeviist om, at han har været gift 2 gange; først med Hildur, en Reid-Gothisk Prindsesse fra For-Pommern, hvorved han har faaet med Venderne at bestille, og saasom hendes Børn døde, saa har han siden giftet sig med Asa, som var Moder til de 2 nylig nævnte, og til Eisten. I Herrauds S. hos Arnas N. 510, 4to, som er en Membran, hos mig P. 31 i Folio, siges at Herraud ikkun havde 500 Mand med sig i Bravalla Slag. Der siges og at de Konger, som bleve i bemældte Slag, vare 15, eller 100. Worm i Monumentis Danicis P. 20 og 21 anfører, at Harald Hyldetands Grav skulde endnu findes ved Leyre i en Firkant, bestaaende af store Stene, som ere understøttede af mindre, men det har snarere Lignelse efter et Alter. Der findes og en Grav, kaldet Fris Høy, som nogle antage for Ubbe Frislænders Begravelse. Petrus Olai P. 102 vil, at Ring har ei alene sendt Haralds Been til Leyre, men og hans Hest og Vaaben, som bleve der begravede sammen.

Torfæus i Norske Historie Tom. 1. P. 368 forandrer Fialu hos Saxo i Bravalla Slag til af Fialir. Den som i Herrauds S. kaldes Herraud, og giøres til Konge i Øst-Gotland, kalder Torfæus ib. P. 447 Hermund Hiorvard Ilfings Søn, og giør ham til Konge i Sudermanland, hvortil maaskee og Øst-Gotland er kommet. Maaskee Herraud har været Hermunds Søn.

40. HETHA og RING.

Hetha og Ring.

Saxo beretter P. 147, at Sigurd Ring satte den Skioldmøe Hetha over Danmark, undtagen Skaane, som han overlod til Olo. Dette viser at Sigurd Ring haver egentlig været den Danske Over-Konge; Men det varede ei længe, forend Sielandsfarerne bleve kiæde af at staae under et Fruentimmer, og derfore overgave sig til Olo, som lod hende vel beholde Jylland, men dog under ham. Saasom hendes Regiering varede heel kort, saa vil jeg antage, at dette er skeet 772, eller og 732, 737 eller 742, to Aar efter Bravalla Slaget. Islænderne sætte Sigurd Ring, som Over-Konge efter Harald Hillditann, og at han egentligen har været det, og de andre, Hetha, Olo og de flere, kun staaet under ham, det bekræfter Saxonis egen Fortælling; Men at han dog ei haver regnet ham iblant vore egne Konger, dertil har vel været denne Aarsag, at Sigurd haver uden Tvil opholdt sig meget i Sverrige, og giort udenlandske Felttoge, saa Traditionen haver derfore meest bragt til Saxo de Konger, som under ham regierede over os. Hertil haver vel og giort meget, at han haver blandet ham med den senere Sigurd, som han haver giort til Regners Fader, dertil forfort af den senere Regners Leve-Tid; Da jeg dog troer at den senere Sigurd, som forekommer ogsaa hos de Frankiske Skribenter, er Sivard Regners Søn. Men at den Tradition, at Sigurd haver regieret efter Harald, dog ei har været reent udslukt hos vort eget Folk, kan sees af N. 2, som kalder ham Ringer, og Haraldi Nepos. N. 3 Ryngher, som vidner, at han regierede Sverrige og Danmark, saa længe han

 levede

Hetha og Ring.

levede, og disse 2 udelade Hetha; N. 5 Ringh Haraldi Søster-Søn, men sætter Heeth efter ham, af Aarsag at han og flere have tænkt, at alle de Regenter, som de havde hørt om at have hersket i Danmark, maatte endelig have fulgt paa hinanden, og ei regieret paa een Tid i adskilte Landskaber; N. 7 Ringær, som udelader Hetha. N. 9 Ring. N. 10. 11 ligeledes, udeladende alle 3 Hetha. N. 12 Ring, og derefter Hetha. N. 13 og 17 Ring, og derefter Ole. N. 4 og 6 udelade Ring, og have Hetha og Olo, ligesom Saxo, N. 14 udelader ei alene Ring, men endog Hetha, og sætter Olle strax efter Harald. N. 16 og 18 skrive heel mærkeligen, at efter Harald regierede Hetha i Jutland, og Ollæ Haralds Søster-Søn i Skanæ, men efter andre først Hathering, eller Hetring, og siden Ollæ hans Banæ. Dette Hathæring er enten sammensat af Hetha og Ring, eller og fordreyet af Hakon og Ring, hvilket sidste jeg snarest troer, saasom jeg forhen haver viist, at adskillige kalde ham Hagen Ring. Men at han giøres til Oles Banæ, derved sigtes uden Tvil til Hagen Ring eller Ani, i hvis Tid Ali blev dræbt. Disse adskillige Beretninger kunne best forklares paa denne Maade, at Sigurd Ring haver egentligen været Konge, og Hetha, Olo ꝛc. regieret under ham. N. 19 sætter Hethæ efter Harald, og N. 20 derimod Ring. I den utrykte Edda, i den gamle Sang Hindlu Leoth, som er vel giort i det 9 Sæculo, siges Harald Hilditan at have været en Søn af Hrærek Slaungvanbauge og Audur Diupauþga Ivars Dotter, og Radbarþr Fader til Randver, hvilket uovervindeligen befæster Islænderne imod Saxo i Henseende til Harald Hilditanns Fader. Mærkeligt er det, hvad Torfæus (1) beretter, at Saxo (2) taler

(1) Ser. p. 281. 282.
(2) P. 101.

taler om, at Fridleif 2 havde en Søn ved Navn Olav, om hvilken han fortæller adskilligt, som synes at vise, at han maae være blevet en mærkelig Mand, og dog regner han ham ei blant Kongerne, men sætter Frode 4 efter Faderen Fridleif 2. Torfæus mener at denne Olav er den samme som Snorro omtaler, og giør han ham til Fridlevi (3) Søn, og lader ham dræbes af Sterkodder, hvorved han vel anmærker, at han stikker og i Saxonis Olo Vegetus, under hvilken han og mener at Oluf Engellænder ligger forborgen, som var Konge i Jylland under Sigurd Hring, saasom Tiden kommer overeens. Han vil og at Saxo's Gorm Engellænder sigter ogsaa til denne Oluf Engellænder, men i Gorm stikker snarere Gudrun eller Gurmund. Imidlertid troer jeg dog, at man ei kan nægte, at der jo udi Sigurd Hrings Tid haver levet en Norsk Prinds Oluf af særdeles Tapperhed. Da Halfdan Snialla, Fader til Ivar Vidfadme, besad Northumberland (3), (at forstaae en Deel deraf), saa er det rimeligt, at han har ved Hroar faaet denne Rettighed, og da bliver det Spørsmaal, om den Hroar, som efter Langfedgatal, var iblant hans Forfædre, ei snarere haver været den, der regierede i Northumberland, end Hroar Helgo's Broder, endskiønt Hrolf Krakes Saga vil dette sidste; Men da maatte man med Saxo antage, at denne sidste Hroar var blevet i Krig ihielslaget udi Danmark, hvorvel ei just af de Svenske, som han vil. Torfæus vil (4), at den Rognvald, ogsaa kaldet Radbart, som efter Sogubrot sigtede i Sigurd Hrings Hær, haver været Søn af hans Faster, eller Farbroder, hvis Navn ikke vides. Uden Tvil har Torfæus (5) ret, naar han vil for-

Hetha og Ring.

(3) Torf. Ser. p. 503.
(4) Ib. p. 504 og 505.
(5) H. Norv. t. I. p. 166.

Hetha og Ring. forandre Kurer i Norna Gests-Saga (6) til Kyrer ɔ: Kareler, thi da de siges tilligemed Qvæner at have giort Indfald i Sverrige, saa er det meget rimeligere, at herved sigtes til Careler, end til Kurlændere, da de første sigge Sverrige saa meget nærmere, og desuden grændse til Qvæner, hvilket de sidste ei giøre. I samme Saga siges ellers, at Sigurd Hring var ei med i Slaget mod Giukungerne, fordi han maatte forsvare sit Rige Sverrige, (hvoraf sees at han, og ei Eisten var rette Konge der), imod bemældte Fiender; Dette Slag stod ved Grændsen (af Danmark) udi Holsteen, ved en Havn kaldet Jarnamoder, (hvilken uden Tvil har lagt ved Nord-Havet, men nu ikke kan findes formedelst de store Forandringer, Søen har giort der); Sigurds Krigshær anførtes af hans Frænder Gandalfs Sønner, som han forhen havde sendt til Giukunger, for at kræve Skat af dem. De andre bleve anførte af de tvende Giukunger Gunnar og Hogni, og deres Svoger Sigurd Fofnisbane, hvilken jog Sterkodder paa Flugt, og hug ham saa paa Kiæven, at to Kindtænder fulde ud, hvoraf den ene siden blev hængt i en Klokke-Stræng i Danmark, og vejede 7 Ører. Efter Sterkodders Flugt flyede ogsaa Gandalfs Sønner og den hele Hær. Noget efter dræbte Sterkodder Kong Armod i et Bad. Dersom man vil troe, at Grunden af denne Saga er sandt, (thi ellers er den vel sammensat, for ved øyensynlige Ting at bevise Fædrenes større Styrke og Storhed frem for Efterkommernes, hvilket den Digt om Sterkodders Tand, og om et Haar af Svandsen paa Sigurd Fofnisbanes Hest, som var 7 Alen lang, synes at vise), da maae man antage, at der i meget sene Tider haver levet en Sigurd Fofnisbane, til hvilken dog vore Skribenter have med Uret henført adskilligt, som vedkommer

ældre

(6) P. 140 og 141 i Olavi Tryggvini S. Part. 2.

ældre Helte. Torfæus (7) viser, at der maae have været tvende Sigurd Fofnisbaner, samt tvende Regnar Lodbrokar og Aslaugar, eftersom der baade i Lofdungernes, af hvilken Hiordis Sigurds Moder var, og i Budlungernes, af hvilken Brynhilld Sigurds Kiæreste var, Linier ere 6 til 7 Grader mindre end i Ragnars; Og er det klart, at han selv antager, at her fattes Ledder, hvorvel han siden (8) atter synes at tvilt paa, at der have været tvende Regnar og tvende Sigurd. Saa meget er vidst, at i Sigurd stikker ogsaa den Franske Kong Sigebert, og at den Ost-Gothiske Konge Ermenaric er og flikket ind i hans Historie. Imidlertid troer jeg dog neppe, at der har været mere end een egentlig Sigurd Fofnisbane, hvis Levetid det dog bliver vanskeligt at fastsætte enten i det 4 eller 8 Sæculo. Hvorvel der i det 8 Sæculo har levet en anden Sigurd, med Tilnavn Snaren Svend, hvilken er bleven blandet med Fofnisbane. Torfæus (9) mener, at Saxo ved Gandal den Gamle har meent Gandalf, som var Sigurd Hrings Sviger-Fader. Hvorvel det er underligt, at han lader denne Gandals Sønner figte for Harald, og legger til, at imellem dem og Harald var et gammelt Forbund. Men paa den anden Side maae man tilstaae, at vore Fædre satte gemeenligen høyere Priis paa Venskab, end paa Slægtskab. Torfæus holder og for med Rudbec, Atlant. C 8. §. 2. P. 338, at de Kurer eller Kyrer, med hvilke Sigurd Hring figtede, da Giukungerne giorde Indfald i hans Rige, have været Finner. Hetha og Ring.

Skade er det at Beda, saa troværdig en Skribent, som levede paa de Tider, som Sigurd Ring, og det just i Northumberland,

(7) H. Norv. T. 1. p. 158.
(8) Ib. p. 468.
(9) L. 6. p. 453.

Hetha og Ring.

land, hvorhen Ring skal have giort sit Tog, ei melder det allermindste herom. Men herudi kunde man endda finde sig, siden han skriver en Kirke-Historie, og kun i Forbigaaende rører ved de politiske Ting. Men naar han i Slutningen af sit Skrift (10) mælder, at mange i det Norden Humbriske Folk, saavel ædle som private, nedlegge deres Vaaben, og træde saavelsom deres Børn i Munke-Stand, for den Fred og Rolighed, som da var, og at den tilkommende Alder vil faae at see, hvad Ende herpaa vil følge; Saa veed jeg ikke, hvad jeg herom skal sige, thi dette skrev han Aar 731, just paa en Tid, da Rings Tog nyeligen maatte have gaaet for sig. Vilde man antage, at Frankernes første Sigefred var Sigurd Ring, da kom man let herfra; Men store Vanskeligheder sætte sig herimod, saa og at Oluf Tryggvesöns Saga udtrykkeligen nævner Ingeld og flere, som Sigurd Ring stridede imod, og hvilke just levede i Bedæ Tider, og kort efter. Det lader ellers at Beda har best kiendt den østlige Deel af Northumberland, thi han var fød i Bispedømmet Durham under det Kloster Girwy, nu Jarrow, som ligger ei langt fra Udløbet af Tyne-Floden, og levede og døde Munk i bemældte Kloster; Og Sigurds Bedrifter synes at være skeede paa Vest-Kanten af Northumberland, og at have strakt sig ind i Wales, og maaskee kun indtaget et lidet Rum. Men maaaskee Sigurds og ældre Bedrifter ere meest skeede paa Wight, og i Vest-Saxen, hvor man vidst veed, at Jyder have boet, og at vore Skribenter have ikkun af Vildfarelse henført dem til Northumberland, fordi Regnars Sønner og flere giorde i senere Tider deres Tog did.

Udi Haralds Rimur Hringsbane i Arnæ N. 583, b., 4to, hvilke ere forfattede Aar 1569 af Eyolf Jonsön, siges at Hringr var

(10) L. 5. c. 24. Col. 202.

var en mægtig Konge i Danaværlde, og stammede fra Ivar Vidfadme, (hvoraf sees at herved sigtes til Sigurd Ring, som var en Dotter-Søn af Ivar). Han raade for Danmark, Hitland og Orkenøer, (dette om disse tvende sidste Lande haver jeg ikke fundet i nogen gammel Skribent; Imidlertid er det vel mueligt, at Eyolf kan have havt nogen Grund for sig; Thi Sigurd Ring krigede paa Engelland, og de Danske vare da store Søerøvere), hans Dronning hed Ingeborg, og var ved ham Moder til Harald, (nu kaldes hans Dronning vel i ældre og paalideligere Skrifter Alfhild, og tales der ei heller om, at han haver havt mere end een Dronning, imidlertid er det dog mærkeligt, at Frankiske Skribenter tale om en Dansk Konge Heriold eller Harald, som efter Tiden maae have levet i det 8 Sæculo, hvorfore og Langebec T. 1. P. 505, og i Tabellen ved P. 496 haver formodet, at han har været en Søn af Sigurd Ring, og Broder til Regnar Lodbroc, samt regieret i Sønder-Jylland). Men da siden nævnes heri Miklagard, Kongens Dotter der Signy, Hernit og andre urigtige Ting, som viser, at Autor har skrevet en Roman, hvori vel noget sandt er lagt til Grund, men Tider og Personer blandede sammen, saa er det uvidst, hvorvidt man kan lide paa ham i det andet, allerheldst han er saa nye, og haver alene skrevet til Fornøyelse.

Hetha og Ring.

Udi Arnæ N. 606 d, 4to forekommer ogsaa disse Rimur, men noget anderledes og kortere, hvorvel der er intet borte i dem, som i det andet Exemplar. Her siges at Hringr var Konge i Danmark og 20 Kongeriger; men hans Dronnings Navn anføres ei. Petrus Olai hos Langebec T. 1. P. 102 vil, at Sielandsfarerne have, i Følge Saxo og flere Historiographi affat

Hetha og Ring. Hetha, og at hun har ved Slæthen bygget en Bye, kaldet Hethebye, nu Slesvigh; Men det er klart af Engelske Skribenter, at den er meget ældre end Hetha, og har venteligen Navn af en Hede. Efter Ring sætter han heel mærkeligen Harald Frater Ringonis; Thi hvorvel denne ikke haver regieret over det hele, saa stadfæster det dog Langebecs Formodning, og troer jeg ogsaa snarere, at han har været Rings Broder, end Søn, og maaskee været under ham Konge i Danmark, og den Harald, som er begravet ved Leyre, og ikke Hilderan, og har dette kunnet forvirre Saxo, saa han har meent at Ring har sendt Harald Hilderans Aske til Leyre. Vel muligt at Oluf Kimbrics Søn har faaet Jylland, eller en Deel deraf, Harald Sieland, og Oluf Hilderans Søster-Søn en Deel af Skaane, thi Borcar synes og at have regieret der, og alle disse været Sigurd Rings og Regnar Lodbrocs Skat-Konger. Ericus Pomeranus P. 154 sætter og Harald Hrings Broder efter Ring. Annales Esromenses P. 227 udgive Hetha for at have anlagt Hethæby i Jylland, ved Slesviger Havn. Gheysmer P. 331 lader og Haralds Aske begraves i Lethra ved Rings Forsorg med hans Hest og Vaaben. De Danske bade derpaa selv om, at faae Hetha over sig. Ring forenede derpaa Skaane med Sverrige, og satte sit Sødskende-Barn Olo derover, men Hetha over Resten af Danmark. Men Sielandsfarerne vare misfornøyede med Hetha, og ginge til Olo, og lovte ham Lydighed, om han kunde befrie dem fra hendes Herredømme. Han kaldte derpaa Hetha til sig, tog Sieland og Fyen fra hende, og lod hende ikkun beholde Jylland (maaskee Syd-Jylland) imod at give Skat. N. 18 siger, at Olaf, Haralds Søster-Søn, var Konge i Skaane og Sieland, og al Danmark, undtagen Jylland, thi det eyede Hetha Skælmø,

og

og anlagde hun først Hethæby; men somme sige, at Haralds Søster-Søn Herring var Konge, og at Ollæ, hans Bane, blev siden Konge. Den ſtrevne Danſke Kronike, ſom ſlutter med 1314, ſiger, at Hethebÿ fik Navn af Hædthæ, ſaa og Hethſkæp, hvilken ſidſte Ericus Pomeranus P. 154 kalder Heſceppe, hvilket Langebec forklarer ved et Maal, ſom Slesvigerne have brugt fra gammel Tid, og hvis Navn endnu er tilovers i Heitſcheffel. Men Spørsmaal, om den ikke haver Navn af Hede, fordi den var enten brugelig der, eller og at Kornet der er af en anden Egenſkab, Tyngde ꝛc. end paa andre Stæder. Den Danſke Kronike ſiger og, at Ringær Haralds Søſter-Søn, blev Konge efter Harald, da han havde regieret i 10 og i 40 Aar (hvilket vel ikke er ſat uden Aarſag, maaſkee han har anvendt de førſte 10 Aar paa at bringe alle Ivar Vidfadmes Lande ſammen, og ſat i Fred udi de 40). Efter Ringær regierede hans Broder Harald. J. Magnus L. 8. C. 11 ſiger, at Ringo ſatte Olo til Stadtholder over Skaane og Halland, og Hetha ellers over Danmark, for at giøre de Danſke Spot. Olo ſkal og med Rings Samtykke have affat Hetha, hvilket er rimeligſt. Saxo beretter P. 147, at Olo lod Hetha komme til ſig, og ſkilte hende ved alt, undtagen Jylland, hvoraf hun dog maatte give Skat. Den Krig Saxo beretter P. 139, ſom Harald Hildetan ſkal have ført med Stikla og Ruſila, kunde maaſkee vedkomme Harald, Sigurd Rings Broder, eller maaſkee at en Harald har levet med Fridleif 3 og Frode 4. Den plattydſke Saxo følger Gheysmer. Vor Riim-Kronike beretter, at Ringh lod legge Haralds døde Legeme i hans Skib, og ſætte Ild derpaa. Denne hæderlige Begravelſe han gav Harald, giorde, at de Danſke valgte ham til Konge, men de glemte ham ſnart, og valgte Jomfrue Heeth

Hetha og Ring.

Hetha og Ring. i hans Sted. Hun bygde Hede Bye, sig til et Tilflugts-Sted (og kan det gierne være, at hun har opholdt sig der). Men Sielandsfarerne satte hende af, og valgte Olæ. Cornerus Col. 480 siger, at Ryngher regierede i Danmark og Sverrige saa længe han levede. Hans Broder og Eftermand Harald regierede i faa Aar, og giorde næsten intet. Arnæ N. 418 siger, at Dronning Hette regierede i Danmark, og Kong Hring i Norge hialp Olaf til Danmarks Rige. Ved denne Ring forstaaes maaskee Olufs Mor-Fader, Sigurd Ring i Norge, om hvilken Schöning taler. Arngrim i sit skrevne Supplement P. 839—841 fortæller en mærkelig Tildragelse om Sigurd Rings Elskov med Alfsol, Kong Alf i Vindle ɔ: Vendsyssel hans Dotter, som han forelskede sig i udi Sciring Sal, og begiærte hende af hendes Brodre Alf og Inge. Faderen Alf anseer jeg for Alfrec i Vollunga S., maaskee og Sigars Son hos Saxo. Begge Brodrene satte Livet til i Slag med Ring. Maaske den Alf har atter efterladt sig en Alf, som den første Regnar Lodbroc har dræbt, og derfor i nogle af vore Fortegnelser kaldes Alfs Bane. Hvad siden fortælles om Sigurds Død, er mærkeligt, hvorvel noget mistænkeligt, siden det saa meget ligner hvad der berettes om Hakons eller Hagens Død, hvilken mange af vore gamle Skribenter have havt saa stor Tilbøyelighed til at blande med Sigurd Ring, og derfore kaldet ham Hagen Ring. Dette har Arngrim ellers uden Tvil taget af Sogubrot, som han har havt fuldstændigere end vi, thi den trykte Sogubrot i Sverrige ender med disse Ord: var miklu fridara enn annat mannkyn at Nordurlondum, og derpaa følger i min Membran: Þvi at allt forellri Alfhilldar modr hans oc allr attbalkr kominn fra Alfi gamla þat varo þa kalladir Alfu ætt - - - - ok af hanum tok nafn þær tuær megin ar en elfr heitir hvartuegi sidan.

Annr

Annr skilldi riki hans af Gotlandi, var a su fyri þui kaullid gotelfi. Enn annar fell af þvi landi er nu heitir Rauma riki ok heitir Raumelfa. Ragnar var likr fedr sinninor faudr frændum a vauxt, sem verit hafdi Haralldr Kongr Hillditonn, ok Ivar Vidfadmi. Og er Hringr Kongr tok at elldaz, oc þung foraz tok at minkaz riki hanz ok tok mest af þui er first hannum var - - - - - Albrekt er kominn var af ætt Ella kongs þess er drepit hafdi Halfdan Ylfing. ok lagdi undir sik þann hluta Englandz er Nordimbraland heitir, þann hlut af Englandi hafdi adr Haralldr Kongr. Adalbrikt Kongr red þui riki langa stund - - - - synir hanz - - - o Ella er Kongar varu i Nordimbralandi eptir fodr sinn. Þa er Sigurdr Hringr var gamall var þat a einn hausti, er hann hafdi ridit um riki sitt Gautland vestra at döma mönnum Landz Log, ok ta komu i moti hanum Gandalfs Synir magur hans, og bado at hann mundi veita þeim lid at rida a hendr þeim Kongi er Eysteinn het, er þui riki red er þa heru Vestmarar enn nu heitir Vestfolld; þa vero hofd blot i Skinings Sal er til var sott um alla Vikina; Og her ender beklageligen dette rare Fragment; men af Skirmings eller Skirings Sal slutter jeg, at det øvrige Arngrim fortæller har fulgt paa. Ved denne første Ella forstaaer jeg den Ost-Angliske, og finder jeg hos Simeon Dunelmensis Col. 104 Hunbeanna og Albret, som regierede sammen i Ost-Angeln efter Elwold, der døde 749. I Fragmentet tales og om en Adalbrikt, hvilken den vel synes at ansee for den samme som Albrekt, men jeg finder hos Bromton Col. 748—754 en Ethelbirth, den 3 Konge efter Elwold, efter hvis Tid der ikkun vare faa Mægtige i Ost-Angeln for Merciernes Voldsomhed. Disses Levetid passer sig vel med Sigurd Ring, og har da vort Fragment giort Ost-Angeln til Northumberland. Det første passer sig bedre for Bedæ skyld, Hetha og Ring.

Hetha og Ring.

som jeg forhen har anført, og did finder man og at vore have i senere Tider giort mange Tog. De Ost-Angliske Kongers Bedrifter ere desuden ikke saa nøye optegnede, som de Northumbriske, saa at vore maae have giort mange Ting der, som de Engelske ikke have optegnet. Lindsey, hvor vore havde meget at bestille, grændser til Ost-Angeln, saa og til Humber-Floden, og dens Konge haver Saxo maaskee i Hildetan giort til Humbrorum regem, og vore af Floden Humber, fra hvilken det laae sønder paa, giort Nort-Humberland. Efter den Saxiske Kronike er Æthelberth død 792, efter Ethelwerd 787, og efter Radulph de Diceto 795, saa at det passer sig vel paa ham, at han har efter mit Fragment regieret længe. Men end mærkeligere er det, at Matthæus Paris P. 980 og 981 kalder ham Albert, saa at han og Albert blive nok een Konge. Kroniken af Mailros P. 137 sætter Humbeam og Albertus sammen. Mathæus af Westmünster P. 146 kalder ham Albert eller Æthelbert, og lader han ham døe 793. Asserii Annales P. 154 Æthelbriht, og sætte hans Død 793. Florentius Vigorniensis har det samme P. 577. Alt dette er en stor Styrke for Fragmentet og for Islænderne i Almindelighed. Efter mit Fragment synes denne Albert at være faldet fra Sigurd Ring, og en Halfdan Ylfing at have dræbt Kong Ella, og lagt Northumberland under sig; om nu herved sigtes til den Sussexiske eller Northumbriske Ella, bliver vanskeligt at sige; jeg skulde dog snarest troe det første, thi Autor synes at handle om eet og det samme Land, og jeg haver forhen viist, at Albrekt regierede ikke i Northumberland, men i Ost-Angeln; og Ella i Sussex regierede efter den gamle Skribent Ethelwerdus L. 3. C. 12. P. 841 over alle Lande sønden for Humber, altsaa ogsaa over Ost-Angeln, thi det fik ikke førend længe efter ham sin egen

Kon-

Konge. Da nu Ella kom til Britannien 477 og døde 514 efter den Saxiske Kronike, saa følger vigtige Ting heraf, thi Schöning haver T. 1. P. 337 viist, at Halfdan Ylfing var fra Ringerige, og en af Hrolf Krakes Helte, altsaa fastsættes herved, at Hrolf Krake har levet med den første Ella, at han har ladet indtage et Stykke i Engelland, hvilket vel passer sig paa saa mægtig en Konge, som han var, at han har overlevet Ella, at Cochilaicus eller Guthilacus har været hans Under-Konge, at hans Far-Broder Roe ikke er kommet til England, saasom Fragmenter synes at udgive Halfdan Ylfing for den første Danske Erobrer i England, og da dog en Roe har nok efter Rolf Krakes S. giort et Tog did, saa stadfæster det Virkeligheden af den Roe, som Langfedgatal har. Herved bliver det begribeligt hvi Hildegunne drak alle Ylfingers Sundhed til Hrolf Krakes Erindring; hvi Hrolf ansees for saa mægtig en Konge, og hvi de Danske tilegnede sig Ret til Engelland, thi efterat de havde forenet med sig Jyder og Angler, og giorde ogsaa Paastand paa det egentlige gamle Saxen norden for Elven, hvilket de dog aldrig kunde ret undertvinge, saa formeente de og at have Rettighed til de Lande, som bemeldte Folk havde undertvunget uden for Norden. Og nu kan de foregaaende og efterfølgende Kongers Levetid bedre forenes med Chronologien af Hrolf Krake. De Engelske Skribenter tale vel ikke om Danskes Indfald paa de Tider, men de ere heel korte og utilstrækkelige i de Tiders Historie, og dog giver, hvad de selv sige om Kongerne i Sussex, Anledning til at troe, at der maae Kongernes Orden være bleven afbrudt, thi efterat de have ladet Ella døe 508, 514 eller 525, hvoraf 525 bliver nok det rigtigste, sige de næsten intet om hans Sønner, men lade Cissa, een af dem, døe 590, af hvilken lange Tid jeg sluter, at han ikke har

Hetha og Ring.

været

været Ællæ Søn, men vel af hans Afkom, og at Riget haver imedens været i Forvirring. Da Ella var meget mægtig, og hans Efterfølgere dog heel svage, saa kan dette best forklares ved de Danskes Indfald. Efter Fragmentet skal Harald Hildetan have eyet Northumberland (hvilket bør forstaaes om endeel af Ost-Angeln). Videre sees af det, at vore gamle Konger vare ikke alene Søe-Haner og Krigere, men maatte ogsaa drage om i Landet for at skifte Retten; At Sigurd i sine sidste Dage haver levet med Eisten, een af Harald Harfagers Forfædre, hvilket fortrefligen kommer overeens med Ledderne, thi derefter indrettes de saaledes:

1 Ivar Vidfadme f. 595.
2 Andur f. 628.
3 Randver f. 661. — Anonyma f. 665.
4 Sigurd Ring fød 694. ⌣ Oluf fød 698. ⌣ Gandalf f. 667.
5 Ragnar Lodbroc f. 727. † 794. — Alfhild f. 700. — Alf. — Alfarin f. 720.
6 Sigurd Snogöye f. 760. — Alfgeir f. 750. — Alfhild f. 770. ⌣ 6 Gudrod f. 769. † 819.
Gandalf f. 783. † c. 860.
7 Harde Knud f. 800. — Hysing. — Helsing. — Hake f. 820.
8 Gorm Gamle f. 844. † 939.

1 Ingiald Ilrade f. 580.
2 Oluf Tretelje f. 620.
Ingiald f. 653. — 3 Halfdan Hvidben f. 670.
Oluf f. 686.
Ela f. 719. — 4 Eisten f. 703.
5 Halfdan Milde f. 736.
6 Gudrod f. 769. † 819.
Oluf f. 799. — 7 Halfdan Svarte f. 818.
Ragnvold f. 832. — 8 Harald Harfager f. 848.

Da nu Gorm Gamle og Harald Harfager levede paa een Tid, saa er her en fortreflig Overeenstemmelse, og da den almindelige Mening er, at Harald er fød 848, og man haver nogen Grund for at troe, at Gorm døde 939, da han var 95 Aar gammel, saa haver jeg derefter og Reglen af 33 Aar for hvert Led sat Aarene, undtagen i Henseende til Halfdan Svarte, thi om ham veed man vidst, at han ikkun var 30 Aar, da han avlede Harald,

som

som og i Henseende til Olufs Fødsel, og Gudrods Død, thi disse Ting ere fastsatte ved Snorro P. 60 og 63. Og hvorvel der er et Fruentimmer Led i den Danske Slægt, men man dog veed at hun avlede Randver med sin anden Mand, saa har jeg dog derfore med hende fulgt Reglen af 33 Aar. I Henseende til Sigurd Snogöye og Haarde Knud maae og antages en anden Regning. Og som Sigurd Ring overlevede Eisten, og Sigurd blev gammel, og det derimod ikke lader af Snorro P. 57, at Eisten blev det, saa maae Avlings Tiden i de Norske Ledder noget forkortes. Naar jeg betragter at Moald Ivar Vidfadmes Moder havde en Broder-Søn, som var Fader til Olaf Kymbriks eller Kynrics Søn, hvoraf følger at hendes Broder-Søn hedte Kynric, saa skulde jeg næsten troe, at denne Kynric var beslægtet med den Vest-Saxiske Konge Kynric, som døde 560. Ligesaa vigtigt som Sogubrot er, er næsten ogsaa et andet Islandsk Fragment, som vor udødelige Langebek T. 3. P. 266 haver udgivet, og hvilket begynder med Olof Tretelje. Der nævnes P. 267 Saxe med Tilnavn Fletter, hvilken opføddes med bemældte Olof. Han forekommer og hos Snorro T. 1. P. 51, hos Saxo P. 144 nævnes i Bravalla Slag paa Rings Side; Saxo, Fletir, og i skrevne Sogubrot, Saxi, Fletter; ligesom tvende Personer, men hvo veed, om det ikke er een, og den foromtalte; Dog da han i saa Fald maatte have blevet overmaade gammel, saa troer jeg snarere at det har været hans Søn eller Sønne-Søn. I Langebeks Fragment siges, at da Ivar Vidfadme havde lagt under sig alt Danavælde og Svia Rige, flyede Olof Tretelja, men det første er nok sat for tiligt. P. 269 siges Olaf Geirstads Alf at have været fuldvoxen, da hans Fader faldt, hvilket kommer overeens med de 20 Aar hos Snorro. Et andet Fragment hos Langebek T. 3. P. 423 kalder Ivar Vid-

Hetha og Ring.

Hetha og Ring. fadmes Dotter Unna, som ægtede Radbard Konge i Holmgard; Dog dette Navn er den Tvil forskrevet. Et andet Fragment der P. 424 sætter Sigurd Ring til at have levet med Keiser Carl den Store, og gior ham altsaa til de Frankiske Skribenters første Sigefred.

Da Sigurd Fofnisbane har levet med Sigurd Ring, saa vil jeg nu end videre handle noget om hans Forfædre. Helge Hundingsbane, som jeg forhen haver antaget at være fød i Sieland, og have levet i 7 Sæculo, skal have faaet Navn efter Helge den Norske Kong Hiorvards Søn, som var forlovet med Suava, Kong Eilimi Dotter, hvilken synes at have levet i det 4 Sæculo, see Torfæi H. Norv. T. 1. P. 461; og denne sidste Helgos Siæl skal siden være faret i Helge Haddingia Skate, hvilket synes at sætte Helge Hundingsbane langt tilbage i Tiden, ja endog at benægte, at han er bleven opkaldt efter Helge Hiorvards Søn, thi efter dette maae han have levet længe tilforn. Men da Sigmund Helge Hundingsbanes Fader ægtede Hiordis, Kong Eylims Dotter, saa viser dette at den anden Eylim maae have været en ældre. Alt dette kan nok lade sig høre, og Helge Hundingsbane have efter dette levet i 7 Sæculo, men da maae Helge Haddingia Skate sættes i 8, om ikke 9, og maaskee blive til Helge hin Hvasse. P. 487 vil Torfæus, at det med Svanhild og Jormunrec er skeet i Slutningen af Sigurd Rings Regiering, eller Begyndelsen af Regnar Lodbroks, og at der ikkun haver været et Sund imellem den Saxiske Kong Atles Lande, og Jonakurs, hvor Saxo sætter Hellesponten. Vilde man nøye holde sig til Saxerne, da maatte Jonakur have regieret i Meklenborg, eller noget andet Vendisk Land, men jeg troer at han har regieret i Kurland, og Atle i

Lifland,

Lifland, norden for Duna. Wilkina S. haver taget sit af Volsunga S. og de gamle Viser herom, og da i Gudrunar Qvida tales om Huniske Kiæmper, og Navnet Atle kommer til, saa er det ingen under, at den haver anseet Atle for Atils. Torfæus i Serie P. 397 anseer Olaf Kimbrius Søn for Olo Vegetus, hvilket nok ogsaa er rigtigt i visse Henseender. Ring satte ham til sin Stadtholder i Engelland, da han ihielslog Ingel, hvilket skeede 720, som viser, at Ring har giort det Engelske Tog for Bravalla Slag. Olaf blev siden udjaget derfra, og da har han nok mødet i bemældte Slag. Ring satte ham derpaa over Jylland, og var han der Under-Konge i hans Tid, og siden i Regnar Lodbrocs, maaskee til 755. Torfæus lader ham P. 403 døe 754. Hotha og Ring.

I Grim Lodinkinnes S. iblant Arnæ Mss. N. 343, 4to, som er en Membran; Der forekommer P. 82 og 83 denne Genealogie.

Asmund Herse i Norge. — Asmund Gnod.

Grim Lodinkinne. ⌣ Lopthene. — Ingiald ældre end Grim. ⌣ Dagny. — Oluf Hardstein Konge.

Orvar Odd. — Asmund Orvar Odds Foster Broder.

Der siges P. 83 mærkeligen, at Orvar Odd ogsaa kaldtes Or hin Vidförle, og at han var med Sigurd Hring i Bravalla Slag; Og er han uden Tvil den, som jeg forhen har anført under N. 60 iblant Rings Kiæmper, hvilket da og stadfæster den Beretning, at en Orvar Odd har været med i Bravalla Slag, hvoraf følger at man maae antage 3 Orvar Odd; Den ældste som haver levet med en Frode, og Arngrim; Denne, som den mellemste, og den 3 i 9 Sæculo, hvilken da ikke kan have været en Søn af Grim Lodinkinne.

Hetha og Ring.

Udi Samson Fagres S. P. 31 forekommer en Kong Sigurd, en Søn af Godmund, og Konge i Jotunheim; Om hans Søn Ulfheþinn Einbente skal tales i Sigurd Hrings Saga. Herved forstaaes ei Ragnars Saga, thi der er ikke et Ord om en Ulfhedin. Men maaskee Sogubrot kan forstaaes derved, som denne Forfatter har da havt fuldstændigere end vi. Naar jeg betænker at Saxo lader Sterkodder dræbe Kong Olo i Bad, og Norna Gests S. P. 77 Kong Armod efter Striden mellem Sigurd Ring og Giukungerne, saa skulde jeg næsten troe, at det er Armod, som har regieret i Danmark. Denne Armod var og en Norsk Prinds, nemlig Søn af Gnodar Asmund, Konge paa Helgeland, ligesom Saxo ogsaa gior sin Olo til en Norsk Prinds. Armod var gift med Oddny, en Dotter af Hakon i Danmark, hvilken jeg forhen haver viist at have levet med Sigar og Sivald, og de igien med Sigurd Ring. Det eneste herimod kan siges, er, at Armod ikke opregnes iblant de Kiæmper, som vare med i Bravalla Slag. I Norna Gests S. iblant Arnæ Mss. N. 65. Folio. P. 29, og begge Exemplarer af 201, udi Folio, siges Sterkodder at have dræbt Kong Ali i Bad. I Oluf Tryggvesöns S., trykt i Island. Part. 2. C. 32. P. 141 siges derimod, at det var Armod, som han drab, hvilket ogsaa staaer i Flateyar-Bogen, hvorefter denne er tildeels udgivet. I Arnæ N. 567, 4to, som er en Membran, staaer ogsaa Armod. Da nu Ali Drab ved den ældre Starkadr ligner saa meget Armods, saa er det ingen Under om Skribenterne have blandet dem sammen. Men jeg tør neppe driste mig til at sige, at baade Saxo og Sogubrot have sat Ali ind iblant Bravallæ Helte i stædet for Armod. Men vilde man antage denne Meening, da maatte man nok tilskrive Armod endeel af de Bedrifter, som Saxo tillegger Olo, helst Ægteskabet med

Esa.

Ef. I trykte Norna Gests S. P. 18 fortælles 3 adskilte Efterretninger om Sigurd Fofnisbanes Dødsmaade. Den første efter de fleestes Udsigende, den anden efter de Tydskes, og den tredie efter Vagtlers, hvilket sidste er meget poetisk. Dette samme siges i Volsunga S., hvoraf sees, at den er ældre end 1387, da Flateyar-Bogen er skrevet; men udi Sæmundi Edda i den prosaiske Indgang for Guþrunar Qviþa udelades derimod Vagtler, og siges, at dette staaer i den gamle Guþrunar Qviþa; hvoraf sees, at Sæmundi Edda er endnu samlet for Volsunga S., at Guþrunar Qviþa er ældre end Samlingen af Sæmundi Edda, og at derfor der har endnu været en ældre Vise, hvilken vi ogsaa endnu have under Navn af Guþrunar Qviþa, endskiønt Titulen for dens prosaiske Indledning er Drap Niflonga. Vil jeg nu antage, at 1 Sæculum har været imellem hver af disse, saa er Volsunga Saga skrevet i det 13 Sæculo, Sæmundi Edda samlet i det 12, da og Sæmund levede; Den 1 Vise giort i det 11, og den 2 i det 10 Sæculo, og stort ældre kunne disse 2 Viser ei giøres, fordi man tydeligen seer, at de have blandet mange Ting sammen, og henført Hændelser af det 8 Sæculo til langt ældre Tider. P. 26 i Norna Gests S. siges, at Norna Gest var 300 Aar da han døde hos Kong Oluf Tryggvesön; hvorvel nu dette er en Fabel, saa sees dog deraf, naar vore Fædre have meent, at Sigurd Ring og Sigurd Fofnisbane have levet, thi da føres Gestur først frem paa Skuepladsen; og dette træffer ogsaa heel vel ind med min Beregning. P. 6 staaer heel mærkeligen, at Norna Gest spilte for Kong Oluf Tryggvesön paa Harpe Gunnars Slag, og siden Gudrunar Bragd den Gamle; Hvoraf sees, at vore Fædre have anseet disse Viser for ældre end bemeldte Konge, hvilket vel ogsaa er rigtigt om den sidste. Men hvad som egentligen forstaaes ved Gunnars

Heths og Ring.

Hetha og Ring.

Slag, skal jeg ikke sige. Saa meget er vidst, thi det kan man see af Volsunga S., at mange Viser, henhørende til Sigurd Fofnisbanes Historie, ere bortkomne. Jeg haver forhen anseet Atle for en Huner, men udi Sæmundi Edda ere 2 Viser om ham, hvor han siges at have været fra Grenland (i Norge). Den ældre Schlegel, som var Professor paa Sorøe, vil i conjectura pro conciliando veteris Danorum Historiæ &c. P. 12, at Sigurd Ring har levet med Carolo Magno, og Regnar kommet til Regieringen sidst i Caroli Tid; Han vil og P. 12 og 13, at der ikkun haver været een Regnar Lodbrok. Hvorvel nu denne Meening haver meget for sig, saa er den dog betynget med uovervindelige Vanskeligheder, hvilke best opløses ved at sætte Sigurd Ring længre tilbage i Tiden, og ved at antage tvende Regnar. P. 17 anseer han Sigefrid, Sigurd Ring og Godefrid for een Person, hvilket dog aldrig kan foreenes med de Frankiske Skribenter. P. 18 henfører han Godefrid langt hen i det 9 Sæculo, da der virkeligen levede en, og meener, at der ikkun har været een Godefrid. Til saadanne urigtige Sætninger henrives han ved ikke at kiære sig efter Navne, som han selv siger. P. 19 anseer han i Følge af dette, og at Sigurd Ring skal være Godefrid, som blev dræbt af sin egen Drabant, Giuke for Carolus M. P. 28—30 giør han sig stor Umag for at vise, at Sigurd Fofnisbane er den berømte Witikind, og at det meeste i hans Historie er allegorisk, og bør henføres til Strid mellem den christne og hedniske Religion. Her er han meget sindrig, og maae jeg ogsaa tilstaae, at der upaatviveligen ere Allegorier i Sigurd Fofnisbanes Historie. Men enhver Opmærksom, der læser den, maae og tilstaae, at Sigurd kan aldrig have været Witekind; Dog maae jeg og tilstaae, at jeg ikke er i Stand til at forklare Allegorierne. Men vilde man

anta-

antage dette, da viste det, at Witikind stammede fra Odin, og da havde man ikke nødig at søge efter, hvor de Huner (eller Saxer) havde boet, som forekomme i Völsunga Saga. Men alt dette kan umueligt foreenes med Harald Harfagers Forfædre hos Snorro. Hetha og Ring.

Torfæus i Serie P. 509 forstaaer ved det Vest-Saxen Ivar Vidfadme raadde over efter Hervarar S., det Engelske; hvilket kommer overeens med hvad jeg forhen haver antaget, naar det indskrænkes til en Deel deraf. P. 482 anfører han at Sorle, som regierede i Norge, var Fader til Sigurd Ring, og at Hogni avlede med Ingeborg Sorles Søster Hilldur den Smalle, og Halfdan den Gavmilde, som regierede i Engeland, da Harald Hildetan levede. Dog herom siges ikke et Ord i trykte Sorles S. P. 37. Men i 560. d siges Hogni at have regieret i Sverrige til sin Død. Men da Torfæi Noyagtighed er bekiendt, saa tviler jeg ingenlunde paa, at det jo har staaet i et Manuscript, hvilket vi nu ikke kunne forevise, allerheldst der iblant Arnæ Mss. ere ikkun faae af denne Saga. Schöning T. 1. P. 371 mener, at Asa Randvers Dronning og Sigurd Rings Moder har været en Dotter af Halfdan Gulrand paa Solløer, og Søster til Sölveig, som blev gift med Oluf Tretelja. Dette gaaer an efter Tidsregningen, og viser tilligemed, hvorfra Ring havde paa sin Side Svenske Prindser af Freyrs Æt. Dersom Alf den vidt omvandrende hos Saxo bør giøres til Oddur Vidförle, og det fra Jæderen hører til ham, saa sees heraf, at denne Orvar Odd har været fra Jædderen. Dersom man vidste, hvor Bæruriod laae, hvor Orvar Odd er efter sin Saga P. 1 fød, saa kunde dette hielpe denne Mening, i Fald det har ligget paa Jædderen. P. 383 formener Schöning med megen Grund, at Gandalfs Sønner, som vare Rings Svi-

ger

Hetha og Ring. ger Brødre, vare ham imod, fordi han havde bemægtiget sig en stor Deel af deres Lande, nemlig Alfheim, og en Deel af Romerige, Vingulmark, og Vestfold, indtil Grænmar. (Dog troer jeg at de have regieret der under ham). Hvad Vingulmark angaaer, da finder man at Kong Eisten paa Vestfold besad siden den halve Deel deraf, da Sigurd Snogöye regierede i Danmark.

41. OLO.

Jeg har forhen anført, at Saxo P. 147 sætter Olo efter Hetha. Det lader snart at han imod Sigurd Rings Villie haver bemestret sig det øvrige Dannemark, i det mindste var det imod hans Fordeel. Ei synes det at han haver regieret længe, hvorfore jeg vil troe, at han er bleven dræbt af Sterkodder omtrent 775. Forhen haver jeg været af den Tanke, at endeel af det, som Saxo fortæller om ham, vedkom Jslændernes Ali hin Raske, en Søn af Fridleif 3. Navnet Vegetus hos Saxo synes at være en Oversættelse deraf, og Beretningen at han blev dræbt af Sterkodder, kan gierne for Tidens skyld komme overeens med Ali den Raske, og den mellemste Sterkodder. Men da alle vore Fortegnelser have Olo, og Sogubrot P. 24 kalder ham Ali hin Frækne, og alt hvad Saxo fortæller om ham, ei ilde passer sig paa ham, saa troer jeg dog at det er sikkerst, at henføre det til ham, og at Saxo ei haver hørt om den anden, undtagen han skulde tildeels stikke i Uffo eller Olaf den Stærke, eller og Olavus Fridlevi

2 Søn. Men Dødsmaaden vedkommer dog Ali, og tildeels Armod, hvis Navn maaskee er skiult iblant de 7 Konger, som efter Saxo P. 144 fulgte Deels Harald, og Deels Ring. N. 2. 3 og 7 sætte imellem Ring og Oli eller Oly hin Frækne, som de kalde ham, en Harald, der ei skal have giort noget mærkværdigt, og været en Broder af Ring, ligesom ogsaa Oli. Da der var nær Slægtskab imellem Olo og Sigurd, og den første en Faster Dotter-Søn af den anden, saa har det Ord Broder, som de Gamle ofte toge i en vidtløftig Bemærkelse, læt kunnet forføre disse Skribenter. N. 6 haver truffet det ret, naar han kalder Olo Ringonis Consobrinum. N. 4 derimod gior dem til Svogere, hvilket ogsaa nogenlunde gaaer an, naar man antager, at Olo har været giftet med Esa, en Sønne-Dotter af Ingiald, der var giftet med Ringonis Faster. Derimod er jeg mere forlegen med Harald, som skal have været Rings Broder; Mon troe at dette er rigtigt, og at han er den Herioldus, af hvilken Hemming var efter de Frankiske Scriptores en Nepos. Men hverken Islænderne eller Saxo have ham. Maaskee er han derfore giort af Harald Hilditan, ved uret at forstaae det Ord Broder. Antager man at Sivard og Ring stammede fra Harald og Sigurd Ring, saa finder man en god Grund til det Uvenskab imellem dem, og de store indbyrdes Krige i det 9 Sæculo. Alle vore Fortegnelser sætte denne Olo enten efter Harald, eller efter Ring, eller og efter Hetha, alene N. 11 sætter ömundus for ham, og Siward efter ham, som den gior til hans Søn; Da alle de andre derimod sætte først Olo, og derpaa ömund, som hans Søn, og saa Syward. N. 13. 16 og 17 kalde Olaf Ringsbane. Var dette rigtigt, da maatte han have levet længere end 798, thi i det Aar omtrent døde Sigurd Ring, men uden al Tvil er dette urigtigt, Olo.

Olo. og giort alene af den falske Hypothesis, at Olo regierede efter Ring, og maaskee forbyttet med det Olo selv blev dræbt af Sterkodder. Med mindre man vilde troe, at Olo havde dræbt en vis nu ubekiendt Ring. N. 13 er endnu underligere, naar den gior Ring til en Søn af Haralth. Maaskee han er paa en vis Maade bleven anseet for hans Søn, baade fordi han var hans Broder-Søn, saa og fordi han fik Sverrige af hans Haand. Denne Læsemaade Haralth har vel ellers forvoldt den forhen anførte urigtige Hirgalth. Til denne Oluf eller og til Ivar Vidfadme sigter nok Sveno Aggonis C. 2. P. 34, naar han siger, at en Olaus undertvang alle Lande, indtil syv Dages Reiser paa hin Side Donau. Til denne store Usandfærdighed har uden Tvil deels Olufs store Bedrifter givet Anledning, deels Harald Hildiranns, udi hvis Tid Oluf levede, og hvorom jeg forhen haver anført, at nogle Skribenter sige, at han undertvang Landene ved Middel-Havet, hvorved Østersøen bør forstaaes, men som N. 7 har taget for det rette Middel-Hav, hvilket sees deraf, at den siger, at alle Konger paa denne Side Jorsal ɔ: Jerusalems Hav førde hannem Skat. Mærkeligt er det, naar den og beretter, at Kongen i Sverrige kiøbte Sterkodder til at dræbe Oluf; Thi ved denne Konge kan ingen anden end Sigurd Ring forstaaes, og deraf kan man slutte, at Oluf haver imod hans Villie bemestret sig det øvrige Danmark, og haver villet giøre sig uafhængig. Men naar jeg betænker Snorronis Vidnesbyrd P. 31, at Sterkodder den Gamle, (som dog maae ei være den ældste, men klarligen efter Hervarar og Gautreks Saga en Sønne-Søn af ham, følgeligen den anden eller mellemste, hvoraf videre følger, at der endnu maae have været en yngre og tredie), dræbte den Danske Konge Ali den Raske, efterat han havde regieret i Upsal i 25 Aar, hvor-

hvorpaa den Svenske Ani kom igien til Riget, saa synes dette at overtyde mig om, at det Drab paa Olo, som Saxo fortæller, ei vedkommer den sidste, men den ældste. Sandt nok at nogle af vore Fortegnelser sige, at det skeede i Lethra; Men dette kan nok foreenes med Snorro, thi han siger ei, hvor Ali blev dræbt. Vel mueligt ogsaa at Ali er bleven dræbt i Upsal, og at de Danske ogsaa have dræbt Olo for hans Tyranie, men neppe troer jeg at dette sidste er skeet ved nogen Sterkodder. Dog kan dette altsammen jævnes, naar man sætter Armod i Stædet for Olo. Saxo, og Snorro under det Navn Ali den Raske, giore ham til Konge i Danmark, og blander den første begge disse sammen. I Flateyar-Bog og Langfedgatal, nævnes hverken nogen Olo eller Ali, og begge disse Skrifter synes dog fornemmeligst at have anført de egentlige Over-Konger. I sig selv var Ali den Raske, og Olo tvende forskiællige Konger, og den sidste regierede vist ikke over Jylland, og som det synes alene over Øerne, eller og over Skaane, som N. 16 udtrykkeligen siger. Heraf slutter jeg, at Ali den Raske haver og maaskee alene regieret i Skaane, imedens hans Broder Frode 4 herskede i Lethra, eller og at de begge have paa eengang været Konger, hvorpaa haves adskillige Exempler i den gamle Nordiske Historie, og derover kan han være forbigaaet i Langfedgatal. Snorro lader sin Ali ihielslaaes af Sterkodder, ligesom Saxo sin Olo, men Snorro legger til, at det var Sterkodder den Gamle, hvilket bringer mig paa de Tanker, at maaskee Saxo haver herudi feylet, allerheldst om Omund og de følgende Konger have stammet fra Ali, og alene regieret i Skaane, hvilket Jarmerie synes at vise. Dog hænger det, som Saxo foræller om sin Olonis Drab, saa vel sammen, at jeg dog ikke gandske tor forkaste det; Saa at det er vel mueligt, at begge ere blevne Olo.

 dræbte

Olo. dræbte af en Sterkodder. Torfæus (1) holder for, at Saxonis Norske Olo er Islændernes Olo Engellænder Kinrici Søn, som de giøre til Konge i Jylland under Sigurd Hring, thi han holder det langt rimeligere, at saa mægtig en Konge som Sigurd, har havt sine Under-Konger i Danmark, end at han har ladet smaae Kongerne det raade, ligesom de vilde. Torfæus er ellers uvis om det Saxo fortæller om Sterkodders Død hører til den ældre, som dræbte den Danske Kong Ali, eller og til den yngre, som dræbte Armod, og levede under Sigurd Hring; og er endelig tilbøyelig til, snarere at troe det sidste, som og er min Meening. Imidlertid har nok Saxo urigtig sat Sterkodders Død under Omund, thi han var efter al Formodning en Søn af den gamle Danske Kong Oluf eller Ali, med mindre man vilde tilskrive den ældre Sterkodder saadan Dødsmaade, eller og troe at han vel var død under Omund, men ikke paa den Maade. Hvad Oluf Kinrics Søn angaaer, da opregner Saxo ei hans Afkom, men de findes dog i Oluf Tryggvesöns Saga, men de Saxo opregner, som ere gandske forskiællige fra den andens, vedkomme den ældste Danske Oluf. Men Spørsmaal om man endogsaa ikke nødes til at antage den tredie Oluf, efterdi Saxo (2) giør ham til en Norsk Prinds, og en Søn af Sivard, hvilket er et Norsk Navn, som Kinric ikke er; Men da maatte man antage tvende Kong Oluf under Sigurd Hring, hvoraf Kinrics Søn havde regieret i Jylland, og den Norske i Skaane, og da kunde man nok antage, at Omund og de flere stammede fra ham, hvilken Omund Torfæus (3) vil have skrevet Aunund eller Onund. Dog møder denne

Vanske-

(1) H. N. T. 1. p. 369 og 371.
(2) P. 139.
(3) L. c. p. 370.

Vanskelighed herved, at da man hos Snorro finder, at den ældste Sterkodder dræbte den Danske Kong Oluf, og hos andre Islandske Skribenter, at en yngre Sterkodder dræbte Kong Armod, saa kan Olos Død hos Saxo, saavidt denne Olo vedkommer den Norske i Sigurd Hrings Tid, ei være gaaet for sig paa den Maade, og da veed man ikke, hvorledes denne Norske Oluf er død. Imidlertid er det mærkværdigt, at Saxo lader sin Olo være en Søster-Søn af Harald Hillditann, og at Islænderne ogsaa berette, at Oluf Kinrics Søn var beslægtet med Sigurd Hring, thi da Harald Hillditann og Sigurd Hring vare nær Slægt, saa kunde man herved let falde paa de Tanker, at der dog under Sigurd Hring haver kun levet een Oluf. Olo.

De Islandske Annaler N. 417, 4to, P. 68 og 69 sige ved Aar 758, at nær ved den Tid og noget tilforn regierede i Danmark Olaf den Frækne, som var en Søster-Søn af Harald Hilldetann, og var en haard og unaadig Konge. Amund hans Søn blev Konge efter ham. P. 70. Starkadr skal være af Hauttr, som efter hans Befaling dræbte ham, bleven begravet paa Raaliungs Hede i Skaane. (Dersom dette sidste er rigtigt, saa vide vi, hvor Raaliung, der undertiden forekommer hos Saxo, haver ligget, hvorvel det efter ham selv synes at have ligget i Sieland). Efter Amund blev hans Søn Sigvard Konge; Derefter Buthle, og saa Jarmerik Buthles Broder-Søn. Han blev gift med Svanhild fra Grækenland, (hvoraf sees at Autor har taget Hellesponten hos Saxo i den almindelige Bemærkelse, da dog Saxo selv giver Anledning til gandske andet). P. 71 beskrives en underlig Maade at hænges paa, i Anledning af Kongens Søn Broder, som dog vel ikke har været almindelig paa de Tider, og hvorom

Olo. mere i den rette Historie. Om Jarmeriks Dødsmaade tales intet. Broder blev siden Konge, og efter ham Sigvalld, og derpaa P. 72 Snie. P. 74 kaldes den kloge Kone, som var Aarsag til Langobardernes Udvandring, Gunnbiorg, hvilket er Nordisk, og ikke Gambaruc hos Saxo P. 159. De som fore ud, droge til Sverrige, og finge sig der Land, som de kaldte Langobarda Land, og blev derpaa god Tid, og frugtbart Aar i Danmark, (uden Tvil har Autor skrevet her saa urigtigt om Langobardiens Beliggenhed, ved at ville forkorte Saxo for meget). Derefter blev Biörn Konge, saa Harald, og derpaa Gorm den Gamle, som foretog sig mange farlige og eventyrlige Reiser, og iblant andre til Jotunheim. P. 75 Þorkel Adilfar, som nogle sige at have været en Islænder, (Autor maae selv vide, hvo disse nogle have været; Saxo er det ikke, hvorvel han P. 160 siger ligesaa urigtigen, at Gorm havde ved Islænderne faaet Underretning om Geruths Bolig) var Veiviser. Paa en Reise fandt han Gorms Gud Ugarnlox, (saa kalder han Ugartilox), og blev omsider christnet i Tydskland Aar 750, (skulde dette Aarstal være rigtigt, da maatte det være skeet i Frisland, thi Saxen var endda hedniske). Efter Gorm blev hans Søn Gautrekr den Gavmilde Konge. P. 78 siges ved Aar 764, at Carl den Store blev Konge i Frankerige, (skal være 768), og under samme Aar fortælles alle Kong Gautreks Krige og Død, og henføres til Saxer, hvad Saxo fortæller om Friser.

Nu tænker jeg ved nøye at overveye alt dette, at Saxo har blandet sammen 2 Norske Prindser under Sigurd Ring, Oluf Kinrics Søn, og hvis Mor-Fader var Sivard, som blev Konge i Jylland, til hvilken hører de fleste Bedrifter Saxo fortæller om Olo,

Olo, og Armod en Søn af Gnodar Asmund, som blev Konge i Skaane og paa Øerne, og til hvilken hører Olonis Dødsmaade ved Starkadr. Naar Saxo siger P. 47, at 12 Duces i Danmark giorde Mytterie imod Olo, saa sigtes uden Tvil herved til de 12 Hof-Goder ɔ: Præster og Dommere. Han tillegger ham en Søn ved Navn Omund, som i Henseende til sine Bedrifter maae have været en Søn af Ali den Raske; Men dog vil jeg ikke nægte, at Armod kan have efterladt sig en Søn Amund eller Asmund, kaldet efter hans Fader. Den ene af disse 12 skal have havt et Hovdingedomme i Slavien, (venteligen i Reid-Gotland, og udi Jomsborg, men dog af Herkomst været en Dansk). For dette Drab skal Starcather have faaet 120 Pund Guld; Hvilken Summe bringer mig paa den Mening, at den Svenske Konge, uden Tvil Sigurd Ring, har stukket under dette. Da Saxo fortæller om Olo, at hans Syn var saa skarp, at Starkather ikke turde see paa ham, saa skulde man snart slutte, at om dette hører til Armod, saa maae og hvad herom siges P. 141, høre til ham. I Fundinn Noregs P. 10 anføres paa de Ringarikiske Kongers Liste en Hring, som var Fader til Oluf, og anseer Schöning T. I. P. 385 denne Hring for Sivard, som efter Saxo P. 139 var Fader til Olo, og tænker han at Sivard har ført det Tilnavn Ring. Men Schöning mener endogsaa P. 367 og 385, at Olo var ikke engang en Søn af Sivard, men hans Dotter-Søn, og hans rette Fader Gudraud Konge i Solloer, en Søn af Halfdan Hvidben. Og paa den Maade kan man let begribe, hvi Olo eller Ali kom til Etha eller Eide Skov, som Saxo skriver P. 140. Den Thorer han ogsaa efter Saxo P. 142 stridde med, anseer Schöning P. 388 for Konge paa Hedemarken, men jeg finder ingen paa de Tider, hvorvel en i langt ældre. Det Monster Olo.

Olo. Saxo P. 142 nævner, holder han for Den Monster paa Hordeland. Efter Fundinn Noregs P. 10 var Oluf Fader til en Helge, og efter Are P. 70 ligeledes, som og siger at denne Helge var Fader til Ingiald, som var en Dotter-Søn af Sigurd Regnars Søn. Da man nu veed at Helge, med Tilnavn hin Hvasse, var gift med Regnars Sønne-Dotter Aslaug, saa vides herved hans Forfædre. Schöning mener T. 1. P. 426, at han er bleven opkaldet efter Helge hin Hvasse, en Broder af Hrærec Slöngebaand, fra hvilken de Danske Konger stammede. Muerligt at de have meent den ældres Siæl at være faret i hans. Denne Helge maae ei sammenblandes med den Svenske Helt Helge hin Frækne, som levede med en Søn af Gnodar Asmund, det er at sige efter min Mening paa samme Tid som Sigurd Ring, og da maae ogsaa Hromund Gripson have levet, hvorvel Schöning T. 1. P. 470 henfører ham ikkun til andet Led efter Hrolf Krake, som ogsaa bliver rigtigt nok, naar man nøye vil følge Hromunds Saga; Men da Halfs Dotter blev giftet bort til Gardarike, saa have vore Forfædre let kunnet faae urigtig Underretning fra saa langt bortliggende et Land, og glemt nogle Ledder ude, saa at Hromund ei bliver en Dotter-Søn af Hroce den Sorte, der levede med Half. Følgende Slægtregister i Landnama P. 5 stadfæster ogsaa min Mening.

Hromund Gripsson f. 742.

Biörnulf f. 775.	Hroald f. 776.
örn f. 808.	Hrodmar f. 809.
Ingolf f. 841.	Leif f. 842.

Da nu Ingolf fandt efter P. 7 Island i Harald Harfagers 13 Regierings-Aar, det er 871 eller 874, og han endda var i sine beste

Aar,

Aar, hvilke jeg vil antage for 30, saa maae Hromund efter Regelen af 33 Aar være fød 742, hvilket treffer ind med Sigurd Ring, og hvorvel jeg troer, at han er fød en 20 til 30 Aar for, saa gior det dog intet til Hovedsagen, thi et Led kan let have avlet sent. Efter denne Tidsregning kan de adskillige Ting i Hromunds S. fastsættes. Med Sigurd Ring maae altsaa have levet en Olaf, Konge i Garderige P. 1, og naar man betragter, at Radbart ægtede en Dansk Prindsesse, ja maaskee selv var af Nordisk Herkomst, hvilket hans Navn synes at vise, saa er det ingen under, at Kongerne i Garderige bære Nordiske Navn i senere Tider, og da falder jeg paa den Tanke, at denne Oluf stammer ved Qvinde-Linie fra ham; Valland bliver da rimeligt P. 4. Den Svenske Kong Seming, som omtales P. 8, synes derimod at have levet tilforn. Men tvende Svenske Kong Halding, P. 10 have derimod levet paa den Tid, og stridde de med Kong Oluf paa Isen af Væner Søen. De maae have været smaae Konger under Sigurd Ring, med mindre Saga-Skriveren haver af det Navn Oluf, det samme som Ali, taget Anledning, at digte efter den Strid, som skeede imellem den Svenske Kong Adils, og den Norske Kong Ali paa Væner Isen, en ligedan i senere Tider. P. 14 og 15 siges Hromund at have skiulet sig i Qvinde-Klæder, og været ved en Qværn hos en vis Hagal. Det samme siges i Sæmundi Edda udi Helge Qvide 2 om Helge Hundingsbane; hvilket overbeviser mig om, at Saga-Skriveren har her fulgt og fordærvet Poeten. P. 18 dræbes Hallding af Oluf, og Hromund ægter Svanhvide Olufs Søster. Udi Arnæ N. 587 B. 4to, siges P. 1 efter den trykte Oluf at have været Konge over Gotherne i Danmark, (hvilket er et urigtigt Tillæg). Bag i denne Codex har den Islænder Magnus Oluffen i Laufaasi skrevet, at han anseer denne Oluf for

Olo. en Norsk Konge. Udi Gange Hrolfs S. Arnæ N. 152. Folio, en Membran, P. 319 hos mig siges Gange Hrolf at have været Fader til Oluf hin Frækne, som Helge i Danmark bekrigede, og hvilken Oluf blev hiulpet af Hromund Gripsson, som der siges i hans Saga, hvilken ogsaa dræbte Helge. Dagny og Dagbiort (i Hromunds S. kaldes hun Svanhvide), vare Olufs Søstre. I N. 338 siges Oluf at have været Konge i Danmark, og Helge tillegges derimod Tilnavn af Frækne. I N. 152. P. 320 og N. 338. P. 313 tillegges Gange Hrolf nok en Søn ved Navn Hordr, som var Fader til Kara Horde Knuts Kone; Forstaaer man herved Haarde Knud 1, Konge i Danmark, saa passer det sig vel med Tiden. Mærkeligt er det, at Hromunds S. anføres i Gange Hrolfs, thi det viser dog, at den første er meget gammel. I Fundinn Noregs P. 7. 8 og 9 gives saadant Slægt-Register af Hromund.

Nor f. 269.
Raumur f. 302.
Hauþur Konge i Haþaland f. 335.
Hodbrod f. 368.
Rolf f. 401.
Romund Berserk f. 434.
Hamund Horde Jarl f. 467.
Hrok hin Svarte f. 500.
Grip. ⌣ Gunloþ.
Hromund Gripsson.

Da nu Hrok hin Svarte levede med og efter Rolf Krake, det er at sige ved Aar 530, saa dersom man lader ham fødes 500, saa bliver Nor fød 269, hvilket endda bliver for sildigt. Her

killes

Olo.

Kilies efters imellem Romund Berserk, og Hromund, og bliver en af dem Ramund, hvorom endnu Sagn gaaer i Sverrige. Udi Floamanna S. C. 1. tales om Hromunds Sonner, ligesom i Landnama, hvilket er ingen Under, da fast alt det forste af denne S. er taget af Landnama Ord for Ord, som den og der anfores. Biörner i Fortalen for Kämpa Dater P. 25 siger, at i Gange Hrolfs S. giores denne Rolf til Helge den Fræknes Fader, hvilket maae være efter Svenske Codices. Det er skade at iblant Arnæ MSS. ere saa faae af Hromund Gripsons S., thi Romundar S. er en anden, og gandske Fabel. Biörner læser i Fortalen Hadding, i Stædet for Halding, og er det forste Navn ogsaa mere bekiendt. Efter alle Omstændigheder bliver denne Helge, Helge den Hvasse, som en Tid var Konge i Danmark, og om hvilken Arngrim beretter i sit skrevne Supplement P. 579, at han blev overvundet af den Svenske Kong Oluf, hvilken han anseer for en Broder af Eric Seyer, og mener at Helge har regieret efter de Brodre Halfdan og Sigfred, hvilken Tidsregning ikke kan bestaae med sig selv, og desuden er i begge Dele urigtig, saasom Helge levede med Sigurd Snogöye og Haarde Knud. Dette har han taget af Oluf Tryggvesöns S. Part. 1. P. 69, thi der sættes Helge efter Sigfrid og Haldan, og berettes at han faldt i Strid mod den Svenske Kong Oluf. Og dette er igien taget af Adamo Bremensi, som efterat P. 10 i Fabricii Udgave at have talet om Sigefrid, og Haldan, og P. 12 om Normannernes Nederlag ved Keiser Arnulf siger, at efter det regierede Heiligon, som han har hort af Kong Svend Estrithson og var denne Heiligon Folket behagelig formedelst sin Retfærdighed og Retskaffenhed, og efter ham regierede Oleph, som kom fra Sverrige, og indtog Danmark ved Magt og Vaaben. Erici Pomerani Kronike siger og, at Oluf Konge i

Olo. Sverrige indtog Danmark med Magt og Vaaben, men siger at han kom i Eric Barns Stæd, og det efter Arnulphi Strid imod de Danske, som den dog urettteligen henfører til Aar 902. Cornerus har Col. 484 det samme. Vor Riim-Kronike ligeledes; Den skrevne Danske Kronike, som slutter med 1314, ogsaa. Petrus Olai P. 114 ogsaa, men da den udgiver Lorneknut for en Søn af Eric Barn, saa viser dette efter mine Tanker, at det henhører til Haarde Knuds Tid. Dette stadfæstes og herligen ved det Annales Francici hos Reuberum P. 39, som begynde med Aar 741, fortælle ved Aar 811, at iblant de 12 Danske Gesandtere, som mødte ved Eideren, for at giøre Fred med Keiseren, var og en Osfred Søn af Heiligon. Dette bringer mig paa de Tanker, at Gyurd Olafs Søn er Godefrid eller Gotric, og han en Søn af Oluf, som maaskee har været en Søn af Haralld Hilldetann eller og Eisten Beli. Jeg fatter Tingen saaledes, at efter Sigurd Snogöyes Død 798 omtrent, er 799 Oluf Konge i Sverrige kommet, har overvundet og ihielslaget Helge den Hvasse, som var Horde Knuds Formynder, omtrent 799, derpaa er Godefrid, Gyurd eller Gotric Olafs Søn kommet til Regieringen, og saa de følgende, som de Frankiske Scriptores anmælde. Frankerne have af Helge giort Heiligon. Det eneste som kan siges herimod, er, at Godefrids Sønner flyede til Sverrige, hvor dog Sigurd Rings Slægt regierede; Men vel mueligt at Hilderanns Slægt har endda havt noget Rige der, heldst i Gotland. Albertus Stadensis følger P. 206 Adamum Bremensem. Annales Esromenses sætte P. 230 Olaph efter Ericus puer. Alt dette stadfæstes ogsaa meget ved det Eginhardi Annales P. 257 kalde Anulo ved Aar 812 en Nepos af Heriold, som og forhen havde været Konge. Efter Tiden kan han gierne være en Sønne-Søn af

Hilde-

Hildetan. Antager man da med Langebec, at Halfdan har været hans Fader, om hvilken alt meldes ved Aar 782, saa har det sin Rigtighed. Men herefter troer jeg at Godefrid har været en Søn af Oloph, og Sønne-Søns Søn af Hildetan. Men da kan Ring Nepos Godefridi ei blive en Søn af Sigefrid, thi denne bliver da Sigurd Snogöye; Her kan ved Nepos forstaaes en Sønne-Søn, en Dotter Søn, en Søster-Søn, en Broder-Søn, dog troer jeg for Tidens Skyld snarest en af de tvende sidste Dele. Og at Helge eller Heiligo maae have levet ved disse Tider, sees deraf, at Harald Klak, som døde omtrent 846, hans Dotter Thyra, ægtede Sigurd Hiort, en Søn af Helge, og denne Sigurd Hiort er omtrent død 847. Af nogle Frankiske Scriptores, som Anal. Bertin. hos du Chesne T. 3. P. 170 &c. kaldes Heiligo Eiligen. Ved Aar 853, 854 regierede vel en Olav i Sverrige, see Langebec T. 1. P. 447. 473. 542 og 543, og ham har jeg og forhen anseet for denne Olof, men hans Levetid rimer sig ei med Helge den Hvasses. Dalin T. 1. P. 567 lader Olof &c. døe 906, og Helge regiere i Jylland. Lagerbring T. 1. P. 336 henfører den Olof, som overvandt Helge, til Gorm den Gamles Tid, og lader Helge regiere i Jylland, og Olofs Sønner Ehnob og Gurd efter deres Fader. Wilde er i sin Indledning P. 329—334 af samme Mening, og troer at Ehnob, Olofs Søn, er Gnupa i Oluf Tryggvesöns S., og Ennignup hos Saxo Cnuba, Nuba eller Cnuto hos fremmede Skribenter; Det lader og, at han anseer Sigerich for Sigurd eller Gurd, den anden Olofs Søn, samt anfører dem at have regieret imellem 916 til 936, men da har Gorm den Gamle for seent indtaget Danmark. Hardegon Filius Sueni hos Adamus forandrer han til Gorm Filius Hardeknuti. Olof lader han leve en Stund efter 874, men hvor længe, sætter han ikke. Og ef-

Olo.

Olo. ter dette maae Helge have været Formynder for Gorm, og have levet seent. Den Sigvard eller Sinort Falle, som staaer i Ludvigs Kronike at have regieret fra 906 til 915, anseer han for Gyrd. Det lader, at han ikke heller er utilbøyelig til den Meening, at Siggeir eller Sigeric er Silfra Skalle i Oluf Tryggvesöns S. Gebhardi P. 380 sætter Olaf og hans Sønner i Horde Knuds Mindre Aarighed, og denne at have regieret fra 824 til 855, og he udi følger han Torfæum i Serie P. 431 &c. I det Islandske Fragment hos Langebec T. 2. P. 283 og 284 gives Helge Hvasses Forfædre saaledes:

			Af Fundin Noregs P. 10.	Af Are Frode P. 76.
1 Dax (Dag) ⌣ Þora Dreingia Moder.			1 Dagur.	1 Braut Onund.
2 Ring som gav Ringerige Navn.			2 Oli.	2 Ingiald Ilrade.
3 Inge.			3 Dag.	3 Olaf Tretelje.
4 Ingiald.			4 Oleif.	4 Halfdan Hvidben.
5 Ring.			5 Hring.	5 Gudrod.
6 Olof.			6 Olof.	6 Olof.
7 Gudrod faldt i Strid med Keiser Arnulf.	Helge Hvasse Horde Knuds Formynder, gift med Aslaug, Sigurd Orm i öyes Dotter.	Frode Konge i Ringerige.	7 Helge.	7 Helge.
	8 Sigurd Hiort jævngammel med Gorm den Gamle.		8 Sigurd Hiort.	8 Ingiald en Dotter-Søn af Sigurd Orm i öye.

Det er klart, at Fragmentet og Fundinn Noregs tale om een og den samme Helge, thi de have lige mange Ledder, og lade ham begge stamme fra Dag ved de Ringerigiske Konger, saa at de ikkun i nogle ældre maae adskilles. Derimod taler Are om en anden,

den, thi han lader sin Helge stamme fra de Svenske Konger. Ole.
Da man nu veed Ares Levetid, da han er en bekiendt, lærd og oprigtig Skribent, og endeligen, da han i dette Slægtregister opregner sine egne Forfædre, saa bør man ikke troe, at han haver feilet. De andre have altsaa feilet, og blandet en seenere Helge sammen med den ældre, som virkeligen var Fader til Sigurd Hiort; Anledningen hertil haver Navnenes Lighed giort, da de begge hedde Helge, og begges Fader Olaf. Fragmentet feiler desuden aabenbare, naar det lader Sigurd Orm i öye sætte Livet til i Strid imod Keiser Arnulph Aar 891; Helge derpaa være Formynder for Sigurds Søn Harde Knud, og Helges Søn Sigurd Hiort være jævngammel med Gorm den Gamle, thi da denne sidste døde i det sildigste 939, hvorledes kan han da, saavel efter Saxo, som efter Islænderne, have naaed en meget høy Alder, og hvorledes kan Sigurd Hiort sættes saa seent, da hans Dotter var Moder til Harald Harfager. Derfore, om man end for at hielpe paa Skribenten, og for mange andre Grundes Skyld vilde antage 2 Sigurd Orm i öye og 2 Harde Knud, ligesom 2 Regnar Lodbroc, saa kunde man dog ei lade den sidste Sigurd Orm i öye og sidste Harde Knud døe 891 paa den Maade. Min Tanke er, at Helge Hvasse af det Svenske Konge-Blod har været Formynder for den første Harde Knud, Fader til Sigurd Hiort, og bleven overvundet af Oluf, og at den sidste Helge har været Formynder for den sidste Harde Knud ved Aar 875.

I Henseende til Orvar Odd, hvoraf jeg antager 3, en med Frode 3, en med Hilderan, og hvilken jeg anseer for den samme som den sidste Sterkodder, hvoraf vilde følge, at han var fra Jedderen, naar han var Odd Vidförle, og den tredie at have levet i

det

Olo. det 3 Sæculo, og være Russernes Oleg, saa skriver Torfæus H. Norv. T. 1. P. 263 og 264, at Orvar Odd har været mere end een, og antager tilsidst 2, een som levede i 3 Sæculo (med Frode 3) og een som, levede i 8 Sæculo, var med i Bravalla Slag 735, en Søn af Grim Lodinkin, og fød efter 8 Sæculi Midte. Men heraf er det jo klart, at der efter Torfæus selv maae have været nok en tredie Orvar Od, hvilken maae være fød langt hen i det 9 Sæculo, saafremt han er Oleg. Torfæus mener og, at den sidstes Forfædre ere blevne tillagde den første, saa at Gudmund og Sigurd tilhøre den første. P. 264 C. 1 siger Torfæus, at Beruriodr, hvor Orvar Odd er efter sin Saga fød, kaldes nu Berlio, og ligger i Soknedal tæt ved Jædderen; hvilket tiener til at stadfæste, at Od fra Jedderen hos Saxo og i Sogubrot er Orvar Odd; og ogsaa Sterkodder, da ellers denne mærkelige Helt ei nævnes paa Helte-Fortegnelsen hos Saxo over dem, som vare med i Bravalla Slag. Og at Oleg stikker i Orvar Odd, bekræftes ved det Torfæus P. 273 fortæller efter Sagen, at Orvar Odd regierede over endeel af Rusland, og ægtede Silkesif, en Dotter af Herraud, Konge i Rusland. Hans Dødsmaade, nemlig ved en Slange, som foer ud af hans døde Hest, og bed ham i Foden, efter som der staaer i hans Saga, og som Sagnen endnu gaaer i Sokndalen, see Torfæus P. 274, kommer gandske overeens med Olegs Dødsmaade hos Nestor Aar 912 P. 65 og 66 efter Scherers Udgave. Da det nu er klart af P. 49, 50 og 52, at Oleg var en Vareger, det er fra vort Norden, saa tiener det til at stadfæste vore Skribenters Beretninger om Orvar Odd, at han var fra Norge. Nestor lader Oleg begraves ved Kiow, i Soknadalen viser derimod de Norske Bønders Tradition endnu Orvar Odds Grav. Dog jeg tænker, at da vore

Varin-

Væringer have bragt Tidende om hans Død tilbage, saa have hans Landsmænd deraf taget Anledning i Fremtiden at vise hans Grav hos sig. Maaskee de og have oprettet ham en Ære-Høy. Imidlertid er det meget mærkeligt, at hans Minde bevares i Sokn-dalen, og at han siges der at være bleven opfød paa Berlio; thi det tiener til at stadfæste, at han er Saxonis Od Multcvagus paa Jedderen. Orvar Odd, som Oleg, hans Levetid, stadfæstes og derved, at i Arnæ N. 343. P. 86 siges Ketil Hæng 2 at have været en Dotter-Søn af Ketil Hæng 1. Vel siges hans Far-Broder at have været Þorkil Jarl af Numedalen, og i Orms S. derimod i Arnæ N. 116, 8vo, at han hedte Ketil Namadz Søn, hvilket sidste forvandles i N. 553 b. 4to til Namudælar. Men dette gior intet til Ketil Hæng 2 Levetid, thi i Orms S. P. 289 og 290 hos mig siges han at være flygtet til Island for Harald Harfager. Da han nu var i lige Linie med Orvar Odd, saa beviser det, at denne har levet paa samme Tid, som Oleg, og at han ei har kunnet være med i Bravalla Slag, hvilket atter viser, at der har været mere end een Orvar Odd. Men antager man, at denne sidste Odd, som det lader, har havt Grim til Fader, og Ketil Hæng til Far-Fader, saa veed man ikke den første og mellemstes Forfædre. Heraf sees ellers, hvor lidet man kan lide paa Orvar Odds sidste Vise, og at den derfore maae efter Arnæ Meening være giort i meget seene Tider. Det er og uvidst, om den sidste Odd er fød paa Jædderen, thi det tilkommer den mellemste, hvilken er bleven blandet med den sidste. Heraf slutter jeg, at den sidste er fød paa Hrafniste. I trykte Nials S. C. 30. P. 43 siges den Helt Gunnar sidst i 10 Sæculo at have seylet til Rafal (ↄ: Revel), da nu det opregnes i trykte Orvar Odds S. C. 35. P. 44 iblant de Holmgardske Lande og kaldes Re- Olo.

Olo. faland, sidst i det 9 Sæculo, saa tiener Nials S., som er et troværdigt og uforkasteligt Vidne, til at stadfæste Revals Ælde. Det forekommer og i en gammel Islandsk Geographie, Arnæ N. 281, 4to, P. 157 hos mig, saa og Rostofa ɔ: Rostow, hvilket maaskee bliver Rafestaland i Orvar Odds S. P. 44, og stadfæstes det end mere derved, at N. 342, 4to, P. 347 taler om Kong Radstaf, det er efter mine Tanker om en Konge i Radstaf eller Rostov, og i N. 340. P. 304 kaldes han Radstaffr, Konge i Radstaffalandi. I N. 344 kaldes Landet Radstufa. I Biörns af Skardzöe Codex af Orvar Odds S. P. 306 sættes forend de andre Lande, fra hvilke Qvillanus fik Hielpe-Tropper, Lybia Land, Gestrekaland, hvilke udelades i alle vore andre Codices, og hvoraf det første ogsaa aabenbare ikke hører herhid. Den Krig Orvar Odd haver i Grikia Rige fort med Kuillanus Blese eller Augmund, Konge i Holmgard efter Orvar Odds S., er uden Tvil den Oleg, Regent i Rusland, førte efter Nestor med den Grækiske Leo, og endtes den efter begge Skribenter med Fred og Forlig. Heraf sees hvor Orvar Odds S. har vendt op og ned paa Tingene, og giort ham til Konge i det Land, hvor dog hans Fiende regierede, og tvertimod. Herraud eller Hrec i Orvar Odds S. P. 37 og 41 bliver Ruric, og Bialkeland det Land de gamle Vallacher boede i udi Rusland. I Arnæ N. 765 a forekommer Rostifa, overalt er saa megen Lighed imellem de Russiske Landes Navne og Ordene i Orvar Odds S. og udi de tvende Islandske Geographier N. 281 og 765 a, at man næsten skulde sige, den ene at have taget det af den anden; og tænker jeg da at Saga-Skriveren snarest har giort det. De Bedrifter i Aqvitanien og Engelland, hvor Odd skal have dræbt en Kong Jatmund, og som i Sagen tillegges Orvar Odd, tilkommer uden Tvil Oleg, thi han

kom

kom først til Regimentet i Rusland 879, og Jarmund er vel Edmund, som blev dræbt 870. Erici Pomerani Kronike P. 155 siger, at Ole figtede en Dag imod een, anden Dag imod 2, leggende hver Dag een til, og saaledes indtil 11; hvilket samme den skrevne Danske Kronike siger. Cornerus Col. 481 vidner om Oly, at han var saa behændig, at han uden Stig-Boygle kunde svinge sig til Hest. Han tillegger ham at have tilsidst slaget 12 ihiel paa een Dag. I Mölleri cimbria literata T. 2. P. 626 anføres Christiani Francisci Paulini dissertatio de Starcatero Florentiæ 4to 1677, et Skrift, som jeg endnu ikke har kunnet komme over, og hvoraf man vel ei heller kan lære noget nyt, og formodentligen ikke heller finder samlet paa eet Sted alle de Gamles Efterretninger om denne Mand, thi Paullini forstod ikke Islandsk. Olaus Magnus i Erklärung der Tafel Mitternächtiger Länder, thi jeg har ikke den Italienske Original, siger under Lit. c, at i den Deel af Norden, som befatter Scrick Finnia, Biarmia og Ovre-Lapland i sig, der er den Svenske Kiæmpe Starcatherus, som har 2 store Tavler staaende hos sig, hvorudi hans Bedrifter ere med Gothiske Bogstaver udhugne. Ved hans Fødder er et Dyr af en Ulvs Størrelse, som for sin jævnlige Brede kaldes Grymklau. I sin Historie L. 5. C. 3. P. 146 lader han ham fødes i Thavesten, og C. 4. P. 148 giver han en urigtig Figur af hans nyelig anførte Begravelse. Starkather holder selv der de 2 Steen-Tavler med Runer paa. Det lader, at Bartholin i Antiqvitates P. 523 har anseet det for Starkathers virkelige Grav, i det mindste at Olaus Magni har meent det saa, men jeg troer snarere at det er et Emblema af ham selv opfundet. Ole.

Omund.

42. OMUND.

Efter Olo sætter Saxo Omund; Men her bliver det et stort Spørsmaal, om han og endeel følgende Konger have stammet fra Ali hin Raske, eller fra Olo hin Frökne. Naar Torfæus i Serie P. 316 vil, at ved den Oluf Vermelands Konge, som Saxo omtaler, forstaaes Trætelja, da feyler han mærkeligen, og er dette en Hovedaarsag til hans urigtige Chronologie over Harald, Sigurd og Regnar. Dog maae man tilstaae, at det var let at feyle ved denne Leilighed, da Tiden er just her saa overmaade forskiællig. Ellers anfører han P. 321 af den skrevne Oluf Tryggvasöns Saga, hvilket ogsaa staaer i den trykte paa Island, at under Ring og hans Søn Regnar var Oluf kaldet hin Enski, en Søn af Kinric, som var Broder-Søn af Moalld Digre, Ivar Vidfadmes Moder, Under-Konge i Jylland, og hans Afkom efter ham. Dette viser at Harald Hillditann ei haver levet saa længe, som Sogubrot vil, thi ellers maatte Oluf og Fader ogsaa have levet lige saa længe. Torfæus mener P. 324, at Saxonis Olo er giort af den gamle Ali hin Raske, og af denne Oluf; Men det gaaer neppe an, at nægte, at Oluf hin Frækne haver været til i Sigurd Rings Tid, da han ei alene omtales af Saxo, men og i Sogubrot, og de fleste Omstændigheder med ham desuden treffe vel ind paa den Tid. Den Engelske forstaaes maaskee ved Oly, hos Saxo P. 144, og synes der at have været nær i Slægt med ham. Nu bliver det derfore kun Spørsmaal om disse Konger Omund, Sivard, Buthle, Jarmeric, Bröder, Syvald have regieret efter ham, eller efter den ældre Ali hin Raske, thi de følgende

gende Snio ꝛc. høre til andre Tider. Dog maae først dette Spørsmaal afgiøres, om Jarmeric og Broder vedkomme Danmark, eller om derunder forstaaes den Ost-Gothiske Konge Ermanaricus. Saa meget er vist, at hans Historie er herudi indflettet, hvilket jeg haver viist udi min Gothiske Historie. Men adskillige Omstændigheder giøre dog, at jeg troer at en Jarmeric haver ogsaa regieret i Dannemark. Antager man at han haver stammet fra den sidste Oluf, da maae han have levet langt hen i det 9 Sæculo, og da kan Sigurd Fofnisbanes Alder ingenlunde passe sig med hans, hvad enten man ved denne Sigurd vil forstaae en Helt, hvis Dotter er bleven gift med Regnar Lodbroc, med mindre man vilde tænke paa den senere Lodbroc, men da bleb det atter umueligt, at foreene Harald Harfagers Levetid dermed; Eller man og vil tænke paa den Franske Kong Sigibert. Antager man derimod, at Omund ꝛc. stammer fra den ældre Oluf, da har Jarmeric blomstret og regieret ei ret længe efter Sigibert, ligesom Jormunrekur i Volsunga S. C. 49. P. 105 efter Sigurd. Følgende Tidsregning beviser dette: Jeg vil sætte Ali er død 530, hans Søn Omund fød 500, Omunds Søn Syvard 525, Jarmeric Syvards Søn 550, og Kong Sigibert veed man vidst døde 577. Men følger man en anden Chronologie, hvorefter Ali er død omtrent 450, saa haver Omund levet med Ingiald, Sivard med Rærec, Buthle og Jarmeric med Fridleif efter Rolf Krake, Broder med Frode 6 eller 7, og Syvald med Halfdan; Efter dette kan Jarmeric være fød omtrent 500, hvilket bliver noget for tiligt i Henseende til Sigebert, men passer sig dog ikke saa ilde, da han udgives for gammel. Een Vanskelighed forefalder dog ved denne Tidsregning, at efter Volsunga S. P. 31 og 87 regierede da Helfrek og hans Søn Alf i Dannemark, og tales ogsaa om en Hævon,

Omund.

Omund. con, vel ei som Konge, men dog som en fornem Mand, og saadanne Konger finder man ei paa den Tid; Men lader man Jarmeric stamme fra den senere Oluf, da kan hans Levetid maaskee indtreffe med Alf Syvards Søn, naar man antager, at Alf stammer fra Hogni ved Halfdan den 3, thi jeg haver forhen antaget, at Oluf var fød 730; Efter Saxo P. 140 — 142 kan han temmelig tilig have avlet Omund, skiønt efter P. 148 maae det være skeet meget senere. Man kan altsaa antage, at Omund maae være fød 750. For at komme nogenlunde ud med Tids-Regningen, maae man antage, at Omund har igien avlet Syvald 770, og Syvald avlet Jarmeric 790. Men endda kunne Jarmeric og Alf ei have levet paa een Tid, med mindre man antager, at den samme Sigurd Ring, som døde 812, haver dræbt Alf, og dette lader sig ei vel foreene med Saxonis Fortælling om Sigar, Alf og Syvald. En Hacon finder man derimod hos Saxo paa de Tider udi Hacone Fastuoso, men Halfrek findes ei, og Sigar maae efter denne Hypothesis ansees for ham. Imidlertid finder man dog efter denne de tvende Personer Alf og Hacon, men efter den anden ingen af dem alle tre. Men da Sigars Alf ei var Konge over gandske Danmark, og ei engang havde Lethra i Besiddelse, saa er det gandske mueligt, at der kan udi de ældre Tider have hersket paa noget Stæd i Danmark, og venteligst i Jylland, Konger af de Navne Halfrek ꝛc. Vel sandt at Schöning P. 390 giør Omund til en Søn af den senere Oluf, og fortæller efter Saxo P. 148, at han havde Krig med den Hungariske Konge Ringo; Men da Schöning ei kan anføre nogen anden Skribent, som paa de Tider sætter en Ring, med mindre det, ved skulde sigtes til den forhen anførte Norske Sigurd Ring, og man derimod finder hos Schöning selv P. 463 Ring 3, Konge i

Rin-

Ringerige, hvis Sønne-Søn Biarke var ved Kong Hrolfs Hof, saa treffer Tiden ei ilde ind med denne Ring, særdeles om man vil antage, at Omund først er fød 515, eller 434, eftersom jeg forhen havet antaget, at hans Fader er bleven dræbt 530, eller 450, og Saxo siger P. 148, at han søgte, saasnart han kom til Skiæls-Alder, at opnaae og overgaae sin Faders Bedrifter, hvortil kommer, at ingen af hans Bedrifter synes at være skeede førend efter Faderens Død. Man kan altsaa antage, at han haver dræbt Ringo 540 eller 459, at hans Søn Syvald er bleven fød 541 eller 460, og hans Søn Jarmeric 561 eller 480, hvorved dog denne sidste kommer til at leve alt for tilig. Oddur, Konge af Jædderen efter Saxo, maae altsaa og forflyttes til denne Tid, hvilket saa meget lettere kan gaae an, som ingen anden Skribent taler ellers om nogen Oddur paa Jædderen. Med mindre herved skulde sigtes til den bekiendte Orvar Odd, eller Odd-Vidförle, men da maatte man troe, at Omund havde levet i det 8 Sæculo. Vel sandt at den mægtige Augvalld synes efter Schöning at maae have omtrent regieret der i Midten af det 6 Sæculo. Men det gaaer og gierne an, at sætte ham lidet senere. Saxo siger at en Homuth fulgte med Omund. P. 66 fortæller han, at den 20 Konge Hugleth omkom de tvende Svenske Tyranner Hömoth og Högrin; Navnet er vel her det samme, men det gaaer umueligt an, efter Tidsregningen, at giøre dem til een Person, thi den Svenske Homoth maae have levet i det 3 Sæculo, og Omund i det tiligste i det 5. Saxo taler og om, at den Skioldmøe Rusla førte Krig imod Omund. Antager man Omund for en Søn af den seenere Oluf, saa kan denne Rusla være den Rusila, som efter Saxo P. 139 førte Krig med Harald Hillditann, naar man kun antager, at denne Krig ei er ført, som Saxo synes at antage, i Haralds før-

Omund.

Omund. første, men i hans sidste Regiments-Aar, thi ellers blev Rusla alt for gammel. Men da Saxo føyer P. 139 Rusila og Sticla sammen, og P. 91 taler og om en Sticla, som førte Krig med den Danske Konge Frode 3, saa er det Spørsmaal, naar dette kun henføres til Frode 4, som var Omunds Farbroder, om ei Rusila og Rusla ere een Person, og haver levet under Omund, en Søn af den ældre Oluf. Det vanskeligste er at udfinde, hvorfor da Saxo lader Sticla og Rusila slaaes med Harald Hillditann, hvortil kan svares, at det kom overeens med hans Meening, at Omund var en Søn af den seenere Oluf, da han aldeeles ei kiendte den anden; og dernæst med hvem Sticla og Rusila have da ført Krig, naar det ei er skeet med Harald, jeg svarer med Frode 4, som var Omunds Farbroder, ligesom Harald efter det andet Systema hans Faders Morbroder, eller og have de ført Krig med Ali, som var Frode 4 Broder og Omunds Fader. Og da Omund og Frode 4 have levet paa een Tid, saa er det gierne mueligt, at den Krig, som Saxo P. 139 fortæller, er den samme, som han har P. 148 og 149, og at han af Thrond, Ruslæ Broder, som førte Krig med hende, og af Olav, Throndernes Konge, der førte Krig med Sticla og Rusila, haver, forført af Navnet Thrond, giort tvende Personer, da de dog kun vare een. Saxo haver saa meget lettere kunnet begaae dette, som man af Heltenes Navne, der vare med i Bravalla-Slaget, seer, at ThroND den Tronhiemske, og Oddur den Vidbereiste levede under Harald Hillditann. Efter al Anseende haver Thrond og baaret det Navn Oluf, og han P. 139 kaldet Throndernes Konge af Saxo alene, fordi han hedte ThroND. Hans rette Rige bliver vel derfore Thelemarken, som Schöning viser P. 392 og 395. Ved nøye at overveye Omunds og de følgende Kongers Historie, troer jeg, at de egentligen

ligen haver hersket over Havet, og havt deres Sæde i Skaane, og paa en vis Maade, maaskee dog ei saa fuldkommen, som de andre smaae Konger, erkiendt Lethræ Konger for deres Over-Herrer. Frode og Ali vare Brødre, og Ali uden Tvil den ældste, og siden han forlod Riget, og nedsatte sig i Sverrige, saa holder jeg for at han haver hersket over Havet, og herved maae man ei tænke, at han som en ældre, er bleven slettere aflagt end sin yngre Broder Frode, thi den, som herskede over Havet, havde herved Flaaden og Krigsmagten i sine Hænder. Hans Søn Omund førte bestandig Krige til Søes, som man kan see af Saxo, rimeligt derfore at han haver og været Konge over Havet. At jeg antager, at han og Afkom have havt deres egentlige Boepal og Land Rige i Skaane, thi de maatte dog have et Stæd hiemme, og kunde ei altid flakke om paa Søen, dertil haver jeg følgende Aarsager: 1) Naar Saxo P. 149 lader Rusla giøre Indfald i Omunds Rige, saa skeer det i Halland, hvor hun bliver tilbagedrevet af Homoth, Kongens Svoger og Ven. 2) P. 153 lader han Sterkodder, som efter hans eget Sigende omkom under Omund, begraves paa den Mark Raalinng, hvilken ligger i Skaane. 3) P. 148 vidner han, at Homoth og Thola vare Brødre, og Sønner af Atylo fra Skaane, efter nogles Beretning, hvorved dog maae mærkes, at Saxo P. 144 nævner i Bravalla Slag en Ring Athylæ Søn, hvilket sidste Navn haver maaskee og bragt ham til, at sætte Omund saa sent. 4) Sigtr N. 16 udtrykkelig tilligemed Saxo selv P. 147, at Olo Omundi Fader regierede i Skaane, hvilket vel og passer sig paa den sidste Oluf, men dog uden Tvil vedkommer ligesaavel den første, som rimeligen haver havt sit rette Land-Rige i Skaane, ligesom hans Afkom. 4) Beretter Erici Pomerani Kronike P. 265. Omund.

Omund. 265, at Sterkodder blev ihielslaget ved Bryllyngbro i Skaane, og at Jarmeric bygde et Slot paa Kullen i Skaane. Men herimod strider, naar Saxo P. 149 beretter, at Slaverne nægtede den sædvanlige Skat, og giorde Indfald i Jylland, men bleve overvundne af Omund. Hertil svarer jeg, at Omund kan gierne have været paa Færde, og slaget Slaverne i Jylland, efterdi han og hans Farbroder Frode 4. have formodentligen staaet i noye Forbund sammen. Det eneste som strider herimod, er, at Slaverne neppe boede i det 5 Sæculo saa langt frem i Tydskland, at de kunde giore Indfald i Jylland, thi Varnerne boede da i Meklenborg. Dog maae man tilstaae, at Saxo haver anseet ham, ligesom alle sine Konger, for Konge over gandske Danmark, hvilket han dog aldrig kan blive, hvad Tid man end sætter ham paa. Vilde man henflotte ham til Sigurd Rings Tid, saa kunde man let begribe, at Slaverne giorde da Indfald i Danmark, saasom de Obotritiske Slaver stode under Keiser Carl den Store, og førte da virkeligen Krig med os. Men hvor mange Krige have vi ei efter al Anseende forhen fort med Slaverne, hvorom nu ingen Efterretning haves, eller kun alene hos Saxo. Det gaaer og gierne an, at lade Slaverne i det 6 Sæculo, naar en vis Tidsregning med Omund antages, falde ind i Jylland, saasom de just efter al Rimelighed begyndte da først for Alvor at udbrede sig i Tydskland. Det er ei heller sagt, at de alerede grændsede op til Sonder-Jylland, thi de kunne gierne have giort Indfald til Vands. Efter al Rimelighed er Omund død i en Middelalder, siden han efter Saxo P. 153 efterlod sig en ung Søn, og en ugift Dotter. Jeg vil give ham 45 Aar, og sætte at han er død 545, 560 eller 479. Alle vore Fortegnelser have denne Omund, og Saxo fortæller ogsaa om ham lutter saa-

danne

danne omstændelige Ting, der passe sig paa en dansk Konge fra de Tider, saa at man ei kan nægte, at han baade haver været til, saa og Konge i Danmark, hvorvel ei over det hele. Torfæus har P. 325 saare lidet om ham, og følgende Konger. Schöning i Norske Historie T. 1. P. 390. Not. z er uvis paa, om Olo har enten med Magt bemestret sig Danmark, og da maae det være skeet i Sigurd Hrings Fraværelse, eller og om han og ögmund har besiddet det med hans Samtykke, da de maae have været Under-Konger. P. 391. Not. a formoder han, at Ringonis regnum hos Saxo P. 148 er en blot Oversættelse af Ringerige, P. 393 Not. c tager han Anledning af det Saxo lader P. 149 Throud flye over Dofrefield, og Rusla, hvilken Throud anfægtede, dog regiere i Thelamarken, at antage at de Thelamarkiske Konger da strakte deres Herredømme over Valders og Gudbrandsdalen. For Resten fortæller Schöning de Norske Tildragelser under ögmund, ligesom Saxo, da ingen Islænder mælder noget derom, og sætter han dem med Saxo efter Bravalla Slag, og i 8 Sæculo. Men man maae da antage, at der have paa adskilte Tider, og tvende gange levet 2 Jomfruer i Norge Stikla og Rusila; De første i Frode 3 og Fridleifs 3 Tider, P. 66 og 91 hos Saxo, og de sidste med Harald Hildetan og efter ham P. 139 og 148 hos Saxo, ved hvilke sidste dog endda bliver den Uleilighed; at man maae antage, at Saxo haver P. 139 ladet dem urigtigen ihielslaaes af Hildetan, som maaskee dog kan hielpes derved, at Stikla eller Stifla haver alene sat Livet til, thi P. 148 tales alene om Rusla; Og dernæst ogsaa antage, at Olav, Throndernes Konge P. 139 er den samme som Throud P. 148, thi begge bekriges af Rusla. Maaskee at Rusla, efterat hun var bleven overvundet af Hildetan, har sat sig fast i Thelemarken, og at Olav har villet drive Omund.

 hende

Omund. hende derfra. Da haver man ei heller nødig at troe, at de Thelamarkiske Regenteres Magt haver strakt sig lige til Dofrefield, thi Olav er da flygtet til sit Rige. Ved at antage tvende Rusla undgaaer man og den Ukillighed, at lade hende leve med Faderen Frode 3, Sønnen Fridleif 3, Sønne-Sønnen Frode 4 og Ali, og Sønne-Søns-Sønnen Omund, hvilket dog kunde meget hielpes ved at sætte Frode 4 i Stædet for Frode 3, thi da havde hun ikkun nødig at leve med Faderen Fridleif 3, Sønnen Frode 4 og Ali, og Sønne-Sønnen Omund, men endda blev hun vel gammel, heldst til at være saa munter og krigersk, som hun var under den sidste. Men dette synes at være et stort Beviis for den Mening, at Omund har levet i det 8 Seculo. Og da Sigurd Ring synes meest at have opholdt sig i Sverrige, saa ere disse Konger, hvilke imedens regierede paa hans Vegne i Danmark, blevne Saxo bekiendte, saa at han henfører til dem alt hvad som skede under Ring, og intet til ham. De Lande Omund har erobret i Norge, har han da ogsaa indtaget paa Rings Vegne, thi man veed vidst, at Ring og hans Søn Lodbrok besadde anseelige Lande der. Naar jeg betragter Oddo, Konge af Jæderen hos Saxo P. 148, saa bliver han efter denne Hypothese om Omunds Levetid, uden Tvil Orvar Odd, som var med i Bravalla Slag, og Oleg haver uden Tvil stammet fra ham, og er det mærkeligt, at Orvar Odd havde efter sin Saga meget med en Augmund Eythiofsbane at bestille. Efter sin Saga havde Orvar Odd meget i Irland at bestille, og her P. 148 og 149 havde og Danske og Norske paa samme Tid megen Krig der. Den Krig Omund P. 149 skal i Jylland have fort med Slaverne, passer sig ogsaa bedre paa det 8 end det 5 Seculum. Naar jeg betragter at Omund viser sig allevegne i Danmark,

mark, saa skulde jeg snarest troe, at han har været Under-Konge over det hele for Sigurd Ring. Riim-Kroniken forandrer Slavien til Rydsland, dog at den taler om samme Krig, som Saxo, kan sees deraf, at den og nævner 7 Konger. I Henseende til Sterkodder og hans Død, mener Schöning T. 1. P. 454, at den mellemste haver ei efterladt sig Børn, saa at den 3 haver ikkun været af hans Slægt, og ei stammet fra ham, og slutter han af disse Ord hos Saxo P. 152 om Thelemarkerne, at de vare hans Populares, at han er fød paa Thelemarken, (hvilket bestyrker mig i den Mening, at han er den samme som den anden Orvar Odd, thi da begriber man, hvi Odd, Konge paa Jædderen mængde sig i de Norske Sager; men da Sterkodder eller Odd hialp Omund, saa er det rimeligt at han ikke har slaget hans Fader ihiel, og at det vedkommer Sterkodder 2, som dræbte Ali; Vel mueligt derfore at Armod har endda været Omunds Fader). Til den sidste Sterkodder henfører Schöning P. 484 Selskabet med Bemo, Krigene i Rusland, Austurveg, Irland og med Vino. (Altsaa har des lettere de mange Orvar Odder kunnet blandes sammen, siden Oleg eller den sidste regierede i Rusland). Sterkodders Grav søger Tuneld i sin Svenske Geographie P. 229, udi Medelpad, i en Høy kaldet Rolungs Pilten, men Chytræus Vejamus i Bringii Monum. Scanens, P. 311 i Skaane paa den vestre Side af Veglinge Broe, ei langt fra Vegeholm, hvor der er en Steendysse, 60 Alen lang. Saxo siger P. 153, at han blev begravet paa Raalinng, hvilket han forhen P. 110 synes at have ligget i Sieland. Men Erici Pomerani Kronike P. 155 lader ham og dræbes af Hother ved Vellingbro i Skaane, hvor og Riim-Kroniken lader ham begraves, alene den urigtigen tilskriver Omund hans Drab. Schöning mener P. 487, at de Græker, som sendte Sterkodders Billede til Omund.

Lll 3 Ita-

Omund. Italien, har været Indbyggerne i Garde-Rige. Den Hather Sterkodder i sit Vers omtaler, er uden Tvil ikke den Hather, som dræbte ham, og Søn af hans Fiende Lenno, thi Sterkodder kalder ham sin Ven, og roser ham overmaade, med mindre det bør forstaaes ironisk, og at Saxo ikke har forstaaet det, og just derfore meent, at Sterkodder ikke kiendte Hather. Af P. 151 sees, at Sterkodder havde sat sig paa den Fod som Poet, hvilket ogsaa kommer overeens med Skaldatal. P. 152 siger han heel mærkeligen 3 gange, at have bestridet Olonis Søn, (uden Tvil Omund, hvilket synes igien at kuldkaste det, han og Oddo Rex Jathriæ skulde være een Person, men passer sig derimod paa Orvar Odd og Augmund Eythiofsbane), thi saaledes forklarer jeg: Ex pugnator eram Olonis nati, endskiønt Vedel og Thurah forklare det saaledes, at han 3 gange har hiulpet Olonis Søn. Her kaldes den Waza, som Saxo forhen P. 105 har kaldet Vasce. Iblant de tapre Gierninger Sterkodder P. 152 opregner i sin Vise, ere adskillige, som Saxo for ikke har omtalt; Der ere og adskillige, som ikke passe sig paa een Sterkodder, thi den samme Mand kan vel ikke have dræbt Svertings Sønner, der levede i 4 eller 5 Sæculo, og været med i Bravalla Slag. Og dette viser, om man ellers ikke vilde troe det, at Sterkodder ei selv har giort denne Sang, saa og at den er forfærdiget paa en Tid, da man blandede alle 3 Sterkodder sammen, og derfore tillagde ham en Alder af 300 Aar. Efter min Tanke har en Islænder giort den i det 10 Sæculo, og da den dog er saa gammel, saa tilkommer alt hvad der mældes nogen af det Navn Sterkodder. Erici Kronike P. 155 siger, at Starkathers Sværd hedte Skum. Langebec vil Not. l. at Raaliung's Mark findes i Skaane ved den Aae Raa. Der berettes og meget om Sterkodders store Land, som Henric

Æmel.

Æmelthorp, en bekiendt Krigsmand under Valdemari 2 Sønner viste frem i Tydskland. Den skal være fundet i Skaane, og havt 1½ Tomme i Længden, og 12 i Tykkelsen. Uden Tvil har man da opkastet Sterkodders Grav, og giort hans Hestes Tand til hans egen, og endda meget forstørret den. N. 9 og 10 sætte vel ömund efter Oly hin Frække, men sige ei at han var hans Søn. N. 11 sætter først ömund, derpaa Oly, og saa Sivard Oly Søn. N. 12, 13, 14, 16, 17, 18 følge derimod Saxo. Den første Rune-Liste giver ham Asa til Dronning, hvilken er Saxonis Esa. Gheysmer kalder Lenno P. 333 Jenno. Den plattydske Saxo gior Ring, hvis Dotter Esa Omund fik, til Konge i Sverrige, tvertimod Saxo og Gheysmer. N. 16 siger, at den Vendiske Konge Warisin meente, at de ikke skulde skatte til de Danske, og derfor slog ömund ham ihiel. N. 18 siger derimod, at han overvandt den Svenske Kong Ring, og 7 Konger, som meente at Venderne skulde ikke skatte til Danmark. Arnæ N. 418. P. 696 kalder Omund Ogmundur, som er efter den Islandske Dialect, men paa Dansk, hvilken er blødere, tviler jeg ikke paa, at han jo har hedet Omund eller ömund. N. 417 siger P. 68 og 69, at ved det Aar 758 var Oluf hin Frekne Konge i Danmark, og siden hans Søn Ammundi. Torfæus i Norske Historie T. 1. P. 370 mener, at Omund haver været Rings Under-Konge i endeel af Danmark. J. Magnus L. 8. C. 12 har nok ikke saa megen Uret, naar han lader Ring sætte Omund til Konge i Danmark, imod at give aarlig Skat. Derimod feiler han nok, naar han lader Omund imod Rings Villie bekrige den Norske Ring, og Ring i Selskab med denne sidste giore Tog til Irland. Ring lader han strax doe i Upsal, og begraves der. Og da han lader Ring leve i saa gamle Tider, og blander ham med Ane, saa er det Omund.

Omund. det ingen under, at han lader C. 13 Omund leve med dennes Søn Egil, og Sønne-Søn Gothar (eller Othar). Saafremt Omund og har været en Søn af Ali, saa synes det sidste troligt. Derimod fortæller han de Handeler Egil havde med de Danske, ganske anderledes end Snorro, eller rettere Thiodolf. Ja han lader endog den Krig, som efter Saxo blev fort imellem Gothar, og Sivard Omunds Søn, gaae C. 14 for sig i Omunds levende Live. Dog da hans Kilder ikke vides, og han uden Tvil har her fulgt sit eget Tykke, saa bliver det best at følge Saxo og Snorro. Lyschander har P. 464 villet foreene J. Magnum og Snorro, og derfore ladet Omund i Stædet for Frode indsætte Egil, dog det er ikke trygt at vige fra Snorro. Imidlertid maae man tilstaae, at dersom Omund har været en Sønne-Søn af Fridleif 3, saa har han kunnet leve med Frode 5. M. Matthiæ skriver P. 45, at efter nogle har Omund selv dræbt Starcater. Crantzius P. 624 kalder den Biörn, som Saxo P. 149 Bero. Henninges P. 198 kalder Elsæ Fader Ring Konge i Sverrige, saa han maae have havt nogen af de Skribenter, der sige dette. Messenius T. 1. P. 45 lader Omund hielpe Eigil paa Thronen. Efter Svenske Konge-Listen i Benzelii Monumentis P. 69 skal Okar være bleven slaget ihiel af en Herre fra Danmark, hvis Broder havde trolovet hans Dotter. Dette synes mig at sigte til Frode 5, thi hans Broder Halfdan har maaskee havt en Svensk Prindsesse. Professor Hermanson i Upsal haver ladet 1724 en særdeles Dissertation udgaae i Trykken om Starcather til Upsal i 8vo, hvorudi han forsvarer, at Starkather har været af en besynderlig Styrke og Forlighed; havt Norge til Fødeland, hvorvel han tilstaaer, at hans Far-Fader har maaskee været fra Helsingia eller Estland, dog snarere Jotunheim. Han antager kun tvende Starcather, og forkaster

Laster Torfæi Beregninger heri, saasom han anseer Starkather for at have levet overmaade længe. Med Biörner sætter han hans Grav i Medelpad, ved den Bondebye Rode eller Redan. Den samme Starkather, som levede i det 6 Sæculo, lader han og være med i Bravalla Slag. Den hele Afhandling er skrevet uden Chronologie, eller megen Eftertanke. Omund.

43. SYVARD.

Saxo beretter P. 153, at Syvard fulgte efter sin Fader Omund. Han skal have fort Krig med den Svenske Kong Göthar, af hvilket Navn dog ingen Svensk Over-Konge findes hos Snorro eller i Hervarar Saga, saa at han kun maae have regieret i et af Landskaberne. Efter al Anseende har denne Göthar havt sit Sæde i Gotland, siden han kunde indtage Halland og Skaane. J. Magnus P. 313—321. L. 8. C. 14—21 gior denne Gothar til Konge i Sverrige, og en Søn af Egill; Da dog Othar var det, som havde en gandske anden Skiæbne, end Magnus tillegger sin Gothar, thi han lader ham dræbes af sin egen Broder Fasto, da Jarmer, (det er Jarmeric), regierede i Danmark, han vil og at Langobarderne ere i hans Tid gangne ud af hans Rige Gothien. Det er altsaa klart, at han haver støbt sammen, hvad nogen Beretning haver tilbragt ham af Snorro, (thi han synes ei at have havt Snorro selv), Saxo og noget mere til, som jeg ikke veed hvorfra han har faaet det. Men skulde Ottar, og Göthar virkeligen være een Person, som jeg dog neppe troer, saa tiente dette til at

Syvard. beviſe, at jeg havde ſat Omunds og Sivards Levetid ret, thi Ottar levede i Frode 4 eller ſnarere 5 Tid, ſom var en Broder eller Broder-Søn af Ali den Raſke. Magnus vil, at Omund havet endda levet, og at Syvard haver kun anført Krigshæren ſom Prinds, og at Langobarderne ere gangne da ud. Saavel han ſom Saxo ſynes at have henført Langobardernes Udgang omtrent til Aar 370, ved uret at udlegge Paulum Diaconum. Derſom dette var rigtigt, ſaa blev Schönings Tidsregning over de Danſke Konger antageligere end min, og ſaa maatte Odin efter den almindelige Mening have flygtet for Pompejus; Men jeg haver alerede udi min Langobardiſke Hiſtorie viſet, at Langobarderne maae, ſaafremt de nogenſinde have boet i Norden, være udgangne derfra forend Chriſti Fødſel. Saxo P. 155 lader Göthar overvindes af den Danſke Kong Jarmeric, Syvardi Søn ved Hielp af misfornøyede Svenſke. J. Magnus P. 321 derimod lader ham dræbes af ſin egen Broder Faſto; Ericus Olai P. 32 og 33 vidner, at Gothar kaldtes ogſaa Othar, og var Egilli Søn, og blev ihielſlaget af den Danſke Greve Othar og ſin egen Brodet Faſto. Og den Svenſke Riim-Kronike P. 7 beretter alene, at han blev ihielſlaget af ſin Broder Faſte. Meſſenii Svenſke Kronike følger førſt P. 27 Snorro, og ſiden P. 40 beretter den, at Otthar blev dræbt af ſin Broder Faſte. Det er klart at diſſe Skribenter, heldſt Ericus, have anſeet Gothar for Snorronis Ottar Vendilkrage, thi Snorro P. 35—37 fortæller, at denne Ottar var Egils Søn, og han førte Krig med den Danſke Kong Frode (4 eller 5), at han drog til Danmark, og plyndrede der imedens Frode var paa Søerøverie i Øſterſøen, men landede ei i Siæland, fordi der var ſamlet en ſtor Krigshær, holdt derpaa ud igiennem Øreſund og til Jylland (hvilket ſynes mig at viſe, at ved det

Dan-

Danmark, som han først plyndrede i, bør forstaaes Skaane, og tiener da dette Sted ogsaa til at bevise, at Skaane i sær blev kaldet Danmark), hvor han blev dræbt af Frodes tvende Jarler Wöttur og Fasti. Heraf er det klart, at Erici og de fleres Göthar er Snorrohis Othar, og bringer mig dette til at troe, at Traditionen hos de Svenske er bleven bedærvet derved, at man har anseet det for skammeligt at lade en Svensk Konge blive dræbt af udenlandske i et fremmed Land, hvorfore man haver ladet ham dræbes i eget Land af sin egen Broder. Dersom Saxo fortaalte, at Göthar var bleven dræbt af en Fasto, saa vilde jeg ei betænke mig et Øyeblik paa at ansee Göthar for Othar, men nu staaer dette mig noget i Veyen. Imidlertid er det dog mærkværdigt, at efter Snorro blev Sieland urørt, og Skaane og Jylland plyndrede, og efter Saxo P. 154 bleve Øerne ogsaa urørte, og Skaane derimod indtaget af de Svenske, og Jylland ilde medhandlet af Slaverne, med hvilke Syvard da førte Krig, først overvandt dem, men siden blev overvundet af dem. Siden Frode giorde et Tog til Østersøen, saa er det ei urimeligt, at han der kan have stridet imod Vender eller Slaver; Det er vel og mueligt, at de have kunnet giøre et Indfald i Jylland, og da stridet med Frodes Under-Konge Sivard. At de Svenske skulde, som Saxo vil, have reent indtaget Skaane, kan være ved Rygtet bleven forøget; Dog er det vel mueligt, at de have erobret en Deel, og at Simon, som de satte derover, haver slaget Sivard ihiel. Men hereftter at dømme maae Sivard være kommet til Regieringen forend Frodes Død; Er nu Frode død 562, saa vil jeg sætte, at Omund er død 560, og Sivard følgeligen blevet Under-Konge samme Aar. Efter Saxonis Sigende P. 153 var Sivardi Broder Buthlus kun et Barn da Faderen døde; Altsaa vil jeg Syvard.

 sætte

Syvard. sætte ham at være fød 548; Men som han tiltraadde Regieringen efter Sivardi Frafald, saa kan man ei vel lade Sivardum døe forend 570, altsaa maae de Svenske fra 561 og til 570, og endda længre, have besiddet den Deel, som de havde erobret af Skaane. At det da maae have staaet slet til i Danmark, vidner Saxonis Fortælling under Sivardi og Buthli Regieringer, og synes ogsaa at komme overeens med Over-Kongernes Ingialds, Halfdani og Frodes svage Regieringer. Wilde i sin Indledning P. 174 og 175 giør sig megen Umag for at lade Ottar døe i Sverrige, styttende sig paa det Beviis, at 4 Mile fra Upsal er et Sogn, kaldet Wendil, og ei langt derfra en stor Hoy, som endnu kaldes Ottars Hoy; Men dette strider lige imod Snorronis og Thiodolfi Beretninger, efter hvilke han haver sat Livet til i det Jydske Vendsyssel. Vel mueligt, at de Danske have sendt Othars Been tilbage, og at de ere blevne jordede i denne Hoy. Wilde vil og P. 176 og 177, at Langobarderne ere da udgangne fra Sverrige, grundende sig paa, at Saxo P. 153—155 nævner en Ebbo, Sibbonis Søn, og siger, at Faderen Sibbo blev dræbt af Görhar, fordi han havde besovet hans Søster; og at en Rune-Steen paa Øland taler om en Sibbo, som kaldes Nid-Atils, hvoraf han slutter, at Adils, Othars Søn, haver udjaget ham, og at hans Sønner Ebbe og Aage have siden giort Udtoget. Men at tilsidesætte andre Vanskeligheder, saa haver Othar efter hans egen Meening levet sidst i det 5 Sæculo, da dog Langobarderne maae efter Paulum Diaconum, hvorledes man end vil forklare ham, alerede være udgangne i det sildigste ved Aar 370. Becanus orig. P. 762 henfører Syvardi Tid omtrent til 515, da den Danske Konge Cochilaicus plyndrede efter Gregorium Turonensem paa de Franske Kyster. Dette er efter mine

Tan-

Tanker noget for tiligt, men treffer dog nogenlunde ind med min Tidsregning. Men naar Becanus vil, fordi Saxo siger, at Sivardus uddrev Slaverne af Jylland, at de Danske skulde da først have faaet Fod der, saa gaaer han uden Tvil for vidt, thi det er efter al Rimelighed alerede skeet under Dan Mykillati. Dog tilstaaer jeg gierne, at de Danske ei have faaet noget bestandigt Herredomme der, forend under deres Konger Helge og Hrolf, noget efter Syvard; Men da toge de ei Jylland fra Slaverne, men fra Saxerne. Det er ogsaa langt fra at Saxo mener, at Sivard da først tog Jylland fra Slaverne, at han tvertimod anseer Jylland for et af hans Landskaber for den Tid, udi hvilket Slaverne giorde Indfald, bleve vel først overvundne, men finge tilsidst Seyer. At der under Sivardo og venteligen Frode 4 og Sønner er gaaet noget for sig med Slaverne til vor Skade, synes ogsaa at bekræftes ved de Polske Skribenter. Vel maae jeg tilstaae, at Vapovius, som døde 1535, og er den første af dem der mælder herom, haver efter Cromeri Tilstaaelse L. 2. P. 18, taget dette af Crantzio og Saxone, hvorvel, som det synes, ei noyagtig nok, da han legger til, at Polakkerne erobrede en Deel af de Danske Øer, beholdte Jylland og Skaane, og lode Sivard ei besidde Resten uden under Vilkaar at betale aarlig Skat; Han kalder og den Polske Konge Visimir, og Saxo P. 154 den Slaviske Ismar. Imidlertid er det mærkværdigt, at Tiden treffer vel ind, thi Visimir skal have stammet fra Lech, hvis Afkom skal have regieret over Polen fra 550 til 700, og saa meget mere mærkværdigt, som man ei kan sige at de Polske Skribenter have føyet deres Tidsregning efter den Danske, da den endnu ei var i nogen Maade undersøgt enten efter Saxo eller andre da Vapovius levede. Ja det, som mere er, den Polske Historieskriver

Syvard.

Syvard. Kadlubka, som skrev ved Aar 1290, taler Col. 603 i Dlugossi Tom. 2 om en Krig, som Polakkerne have i meget gamle Tider fort imod de Danske Øer, overvundet deres Flode, og undertvunget dem gandske, og da giort den Danske Konge Camitum skatskyldig, ved hvilken Krig det ei er urimeligt, at der sigtes til denne. Dog maae jeg tilstaae, at Camitus ligner meget Canutus. Ved den Leilighed skal de have paalagt dem Skat, og tvunget dem til at bære deres Haar ligesom Qvinder. Camiti Nepos skal siden have villet hævne dette, men bleven overvundet af Polakker og Bastarner, og tvungne til at legge, naar de sove, Hovederne hvor for Fodderne laae, og at bevise Konerne, (venteligen Polakkernes) den Tieneste, som de for beviste Mænd, og det indtil de ved Krig udslettede denne Skam. Hvo kiender ikke her national Fordomme og Had. Hvad Crantzius angaaer, da fortæller han i Chronica Regnorum aqvilonalium P. 64 og 65 Tingen ligesom Saxo, undtagen at han lader Sivard ved Halland overvindes i et stort Slag af den Svenske Konge. Saxo P. 154 beretter, at Jarmerics Søstre, som da vare kun temmelig smaae, bleve bortførte, og den ene kiøbt af de Norske, og den anden af Germanis, og der gifte. Lad nu Slavernes Indfald være skeet 561, og Frode 4 derfore giort sit Tog i Østersøen, saa kan man, saafremt Sivard er fød 541, ei antage, at de ere i det tiligste fødde forend 559 og 560. Den som blev ført til Germanien vil jeg sige at være fød 559, siden hendes Børn førte Krig med Jarmeric efter Saxo P. 156; Lad hende nu have fød Børn 574 og 575, saa kan de dog ei vel have ført Krig imod ham forend 595, og saa længe, og endda længere maae Jarmeric i det mindste have levet. Men nu bliver Spørsmaal, hvad for et Folk disse Germani have været. Havde de været

Sager, saa havde vel Saxo efter Sædvane nævnet dem ved de- Syvard.
res Navn, hvorfore jeg snarere troer, at de have været Varner, eller noget andet Folk i det Mekkenborgske, som endda ei have været reent undertvungne af Venderne. Ericus Pomeranus P. 265 siger ei andet om Syward, end at han førte Krig med Simone præfecto Scaniæ, og at de begge bleve i Slaget. Cornerus Col. 481 følger ham herudi. Riim-Kroniken vil at de Tydske toge Jylland fra Syward, men til denne Urigtighed er den vel alene bragt ved det hans ene Dotter blev solgt til de Tydske. N. 4 og 6 følge Saxo, og sige ligesom han, at Danmark maatte nu give Skat, som før var vant at tage Skat af andre, uden at sige til hvem de maatte give Skat, men efter de Polske Skribenter synes det at have været til de Polske Slaver. N. 7 følger efter Sædvane Ericum Pomeranum. Vore andre Lister have alle Sivard, og de fleste sige at han var Omundi Søn. Alene N. 13 forbigaaer ham aldeles, ja endog Jarmeric, og giør Bothar, uden Tvil de andres Buthle og Omundi Søn, til en Søn af Jarmund o: Jarmeric, som den dog ei regner iblant Kongerne, med mindre at ved Bothar skulde forstaaes Bothar, Broder. N. 14 kalder ham Siher, hvilket Navn synes at være det samme som Sigar, men jeg kan derfore dog ei troe, at Saxonis 36 og 43 Konge skuld' være een. Ved Leirskov i Coldinghuus Amt skal være holdet et stort Feltslag paa Marken imellem de Danske og Venderne, og findes det mangfoldige Hope paa Leirskovs store Mark (1); Maaskee dette er det Slag, som Saxo P. 154 omtaler at være skeet i Jylland imellem Syvald og Slaverne, men da maatte man troe, at han havde regieret i Jylland, thi over det hele Danmark kan han neppe have regieret, da han ikke findes i de Islandske Konge-Lister,

(1) D. Atl. t. 5. p. 963.

Syvard. ster, og af andre Grunde synes det rimeligt, at han maae have regieret i Skaane, saafremt han har været Omunds Søn, og Jarmerics Fader. Dernæst synes hans Levetid, saafremt hans Stamfader Saxonis Olo er Snorronis Ali Broder af Frode hin Frækne, og Søn af Fridleif 3, at indfalde i Slutningen af det 5 Sæculo med Helge og Hroar, da vel Jylland stod under Leire Konger, og derfore maae man vel kun antage, at de have ladet deres Krigshære anføre af deres Frænder Under-Kongerne i Skaane, og derfore Syvald vel have vundet et Slag i Jylland, endskiønt han regierede i Skaane; Men den gang boede Venderne endda neppe den Jydske Halvøe saa nær, saasom Varner laae mellem de Danske og dem, og oven i Kiøbet en stor Ørk; Dog det er mueligt at Venderne, som alerede vare meget mægtige, have til Søes kommet til Jylland. Naar man vilde giøre Syvard til Sigar, da havde man hos Saxo P. 125 nogen Grund, thi der nævnes Othar Ebbes Søn under Sigars Fader Syvald; Og da maatte Tildragelserne med Syvard vel ogsaa sættes i 8 Sæculo. Da maatte man og troe, at Syvard ei havde været Omunds Søn, men Syvalds. Man kunde og falde paa at Sivard havde været Sigurd Snogöye, og da maatte Görhar ansees for en Gothisk Konge. Men da Othars og Gorhars Navn have saa megen Lighed, saa bliver det vel bedst at troe, at de have været een Person, og at Syvard har levet med ham, og været egentlig Konge i Skaane, men Frode 5 Under-Konge. Og at Syvard haver egentligen været Konge i Skaane, sees deraf, at efterat han er bleven overvundet i Halland, og hans Søster fanget, drog han til Jylland, see Saxo P. 154. Havde han nu været Konge over gandske Danmark, saa havde hans Søster venteligen opholdt sig i Leire, men nu synes hans Residence at have været i Halland. Siden

efter

efter seer man og, at Göthar havde indtaget Skaane. Tre Van- Syvard.
skeligheder mode dog ved det, at sætte Syvard i Frode 5 Tid. Den forste at Snorro P. 36 giver en anden Anledning til Krigen imellem de Danske og Svenske, end Saxo, men hertil kan svares, at der haver maaskee været mere end een; og at han synes at tillegge Krigen mellem Othar og Frode ikkun 2 Aar; Hertil svarer jeg, at Krigen mellem Syvard og Gothar synes at være bleven fort i Halland og Skaane, og at Frode haver maaskee ikke taget saa megen Deel i den, imedens den ikkun gik for sig der; Saxo er meget kort om Göthars Endeligt, og siger ikke hvor det skeede. Sandt nok, han tilskriver Jarmeric det, og han har maaskee havt med det at bestille imedens Frode var borte, hvilket sidste Snorro vidner. 2) Haver Saxo anseet Syvard for Konge over det Heele, men heri haver han feylet, som saa ofte i denne Post; og har Syvard været Frodes Under-Konge, da kunde han saa meget lettere ledes i Vildfarelse. 3) Det synes ei at Slaverne have da boet saa nær, at de kunde falde ind i Jylland, men gior man dem til Polakker, og lader dem komme til Skibs, saa bortfalder denne Vanskelighed. Sandt nok, sætter man Omund og Sivard i 8 Sæculo, da grændsede Slaverne op til os. Men hvad skal man da giore af Jarmeric, hans Tildragelser synes ikke at kunne sættes paa den Tid, allerhelst han maae da have levet sidst i det 8 Sæculo, om ikke forst i det 9. N. 11 gior Siward til Oly Son, men det kommer alene deraf, at den sætter Omund for Oly. Ericus Pomeranus, og den Danske Kronike, som slutter med 1314, tale alene om Krig imellem Syward og Symon, Hovding i Skaane, dog dette er vel alene ved det de ikkun have giort et Udtog af Saxo. N. 17 kalder denne Konge Siverth, maaskee en Skriver-Feyl. Dalin T. 1. P. 379—381 forbinder

Syvard. Saxos og Snorros Fortælling om Othar eller Gothar, og mener, at den sidste har villet giore Forliig ved at ægte den Danske Konges Søster. Arnæ N. 418 vil, at Sigurd har faaet den Svenske Kong Gothars Dotter, hvilket vel er kommet deraf, at han alt for hastig har læst Saxo. Lyschander mener P. 164, at Omunds Dotter har været Moder til den Svenske Kong Adils. Messenius T. 1. P. 45 kalder den Sibbo, som Saxo kalder Simon. Han kalder og den Vendiske Konge Visimir, hvilket er taget af de Polske Skribenter. Crantzius P. 74, skal være 64, lader Slaget mellem Sivard og Gothar skee til Søes under Halland. Dog dette er giort ved hastig at læse Saxo.

44. BUTHLUS.

Om Buthlo, Omundi Søn, haver Saxo og de andre saare lidet; De berette kun, at han regierede kort. Men er Sivard død 570, eller og 500, og Jarmeric først fød 561, eller 480, saa maae Buthlus i det mindste dog have regieret til 580 eller 510, thi før har Jarmeric vel ei været i Stand til at redde sig paa saa voldsom en Maade, som Saxo P. 155 skriver om ham. Vil man lade Sivard leve til 575, saa kan dog Jarmeric ei endda være kommet paa Thronen forend 580. Alle vore egne Fortegnelser have denne Buthle, undtagen N. 9, 11, 13 og 17, som venteligen have udeladt ham, fordi han kun, som Saxo siger P. 155, forestod Riget paa Jarmerici Vegne, og strax overlod det til ham, da han kom. Alle, som sige hans Herkomst, udgive

ham

ham for Omunds Søn, alene N. 18 siger, at han var Sivardi Søn og Jarmerics Broder, hvilket efter den korte Tid, som disse Konger synes at have levet i, ei kan være muеligt. Torfæus P. 251 og 325 vil giøre Buthle til den Saxiske Konge Budlius, Brynhildæ Fader, men han var en Søn af Lefus, og ei af Omund. Han kan ellers, naar Aslaug ansees for at være bleven gift med den seenere Regnar, have efter den anden Hypothese om Jarmerici seene Levetid, have levet ved Aar 810. Men fordi man finder Lighed i Navn, bør man ei strax slutte til Lighed af Person. N. 18 kalder ham Büthæ. N. 16 og 18 lade Jarmeric ved sin Ankomst sætte sin Broder Buthæ fra Riget. Cornerus Col. 481 siger, han regierede i saa Aar uden at giøre noget mærkeligt. Gheysmer P. 334 lader og Buthle afsættes ved Jarmerici Ankomst. Saxo selv kommer hermed overeens P. 155. Det lader, at den anden Runiske Konge-Liste vil, at Buthel har regieret tilligemed sin Broder Siher, (det er Syvard). Vor Riim-Kronike udgiver Butle for at have været gandske uduelig. Arnæ N. 418 fortæller, og det alene, at Buthle døde af Skræk, da hans Broder-Søn Jamrek kom ud af Fængsel. Des Roches lader P. 282 Buthe frivilligen afstaae Riget, og regner ham det til en stor Fortieneste. Pontanus synes P. 33 at sige det samme. Meursius ogsaa Col. 74, som maaskee haver sit af den ældre Svaning. For Bering var det P. 127 alt for herlig en Sag til at anbringe sine oratoriske Blomster, at han ikke skulde med begge Hænder tage imod saadan Fortælling. Messenius vil T. 1. P. 45, at Butle har besiddet Sieland under Skats Erleggelse til den Polske Konge Visimir, som skal have anlagt baade Wismar og Gedanum, (det er Danzig). Da det nok gaaer an at henføre Syvards og Buthles ulykkelige Regieringer til Hrolf Krakes Ungdom, da han stod under For-

Buthlus.

Büthlus. mynder, saa passer saa slet en Tilstand sig gandske vel paa den. Messenius lader ogsaa P. 46 Jarmeric med Buthles gode Villie bestige Thronen.

45. JARMERIC.

Dersom Saxonis Svenske Kong Göthar er Snorronis Ottar, saa kan han ei forst være bleven dræbt, som Saxo P. 155 vil, kort efter Jarmerics Ankomst paa Thronen, men er der skeet noget imellem Jarmeric og de egentlige Svenske, da maae det have tildraget sig med Othars Søn Kong Adils. Saxo vil at Jarmeric skal have undertvunget Sverrige, men det har ingen Rimelighed, maaskee han har igientaget den Deel af Skaane, som de Svenske besadde. Naar Saxo P. 155 taler om Jarmerics store Krige imod og Seyervindinger over Slaver, Sember, Curer, og mange østlige Folk, saa hører alt dette uden Tvil til den Ost-Gothiske Konge Ermanaric, hvis Bedrifter vore gamle Skribenter have blandet med Jarmerics. Vel sandt, at meget af hvad de fortælle tydeligen henhører til Ermanaric, heldst Jarmerics Dødsmaade; Men imidlertid synes mig dog at forekomme hos Saxo Omstændigheder, som ei passe sig paa Ermanaric, nemlig disse, at hans Fader hed Sivard, at hans Søstre bleve solgte til og giftede i Norge og Tydskland, at han i sin Ungdom var i Fængsel hos den Slaviske Kong Ismar, at han giftede sig med de Hellespontiske Brødres Søster, som han siden mishandlede, hvilket sidste Ermanaric skal have giort imod et Roxolanisk

Fruen-

Fruentimmer, og endelig at en Liflandsk Prinds forraadde ham. Jarmeric.
Det er klart at ved Hellesponter kan ei forstaaes Roxolaner, som boede i Ukraine, men vel, som jeg forhen haver viist, Indvaanerne ved Duna, og da Saxo nævner Liflændere, som fra Arilds Tid have boet, og endnu boe der, og kalder Prindsessen Suavilda ɔ: Svanhilda, som er et Nordisk Navn, saa jeg er af den Tanke, at disse Hellespontici have været Gother, af hvilke endda nogle have boet der paa den Tid. De Krige Jarmeric skal have fort med Slaverne, og med Germanis, hore dog maaskee til ham, saasom de synes at være en Folge af hans Fængsel hos Slaverne, og af hans Sosters Giftermaal i Germanien. I Henseende til hans Dodsmaade, da kan det gierne være, at et Hellespontisk Fruentimmer haver foraarsaget den, saa og den forræderske Liflandske Prinds Bicco; Men at hun haver hedet Svavilda, tvivler jeg paa, da det synes at være samme Navn, som Sanielh eller Sonilda hos Jornandem, hvilken Ermanaric dræbte. At en Hexe med Navn Guthruna gav Raad, hvorledes man skulde overvælde Kongen, siges ei af vore andre Skribenter, men kun at Dronning Gudruna var skyld deri. Saafremt Sigebert er Sigurd Fofnisbane, saa maae Gudruna være Fredegondis; Men nu er det ei rimeligt, at denne Frankiske Dronning haver havt noget at bestille med Skaane, hvorfore det gierne kan være, at en Gudruna haver været her i Norden, og at hendes og Fredegondes Bedrifter ere blevne blandede sammen. Men da Gudruna giores til Sigurds Dronning, saa seer man heraf, at hun er bleven forvexlet med Brynhild eller Brunechildis Sigaberti Dronning, og da det Austrasiske Rige strakte sig langt ind i Tydskland, og havde undertiden med de Danske at giore, saa er det ei umueligt, at Jarmeric kunde frie til en Prindsesse derfra; Og det maae han og-

 saa

Jarmeric. saa have giort, saafremt man vil følge de gamle Vers i den utrykte Edda. Men Saxo haver derimod havt en gandske anden Tradition, thi hans Hellesponter kunne umueligen blive Indvaanerne ved Rhinen, saafremt man vil troe at han forstaaer eet og det samme Folk ved dem paa alle Stæder. Dog dette maae staae ved sit Værd. At de Frankiske Skribenter mælde ei noget herom, kan ei meget svække vore Visers Troværdighed, saasom Gregorius Turonensis, den tilforladeligste og paalideligste af dem fra de Tider, ender med 595, forend dette kan have tildraget sig, da Jarmeric, saafremt han 580 er først kommet ud af den Slaviske Trældom, haver ei kunnet blive Fader til Broder eller Randver, hvad han haver hedet forend Aar 581, og denne Prinds neppe forend 599 have tænkt paa at gifte sig, hvilket han dog efter Volsunga Saga P. 106 maae have giort. Da nu Jarmeric haver efter alle Omstændigheder at dømme, kun været kort gift met med Svanhild, eller hvad hun haver hedet, saa kan hans Endeligt have truffet ind Aar 600. Men antager man en anden Tidsregning, da kan Jarmeric omtrent have levet ved Aar 500 med Clodovæo, og vel mueligt at han da haver havt Childerici Dotter. Vilde man efter vore Sögur troe, at den ene Sigurd Fofnisbanes Dotter havde ægtet Jarmeric, og den anden, som kun var 3 Aar, da Faderen døde, Regnar Lodbroc, hvilken man da maatte ansee for den sidste, saa maatte man holde for, at den anden Hypothesis om Jarmerics senere Levetid var rigtigst; Men den blev endda vanskelig nok at foreene med Tidsregningen, thi jeg haver forhen viist, at Jarmeric kan efter den ei være tiligere fød end 790, og hans Søn Broder følgelig 810, og han altsaa ei død forend 830, og nogen Tid efter ægtede Regnar først Aslaug Sigurds Dotter. Skulde dette derfore være rigtigt, saa maatte

ei

ei den ældre, men den seenere Regnar have ægtet Aslaug, og saa har jeg forhen viist, at Harald Harfager ei kan stamme fra Aslaug. Vist nok er der en Hoben Vildferede i Regnars Historie, og begges Sønner ere blandede sammen. Lader man Sigurd Fofnisbane og Jarmeric leve sidst i det 8 og først i det 9 Sæculo, da kan ingen uden den seenere Regnar have ægtet Aslaug, og da maae Harfager ei stamme fra Aslaug, men Vildfarelsen være kommet ved det den ældre Regnars Sønne-Dotter hedte Aslaug, og at Harfager stammede fra hende, og dette gaaer an efter Tids-Regningen. Dersom Aslaug har været Moder til Ivar, saa har hun og uden Tvil været gift med den senere Regnar, thi han var Fader til Ivar. Vil man antage, at Aslaug har været Sigurd Fofnisbanes Dotter, og giftet med den seenere Regnar, saa maae og en Sigurd have levet i det 9 Sæculi Begyndelse, og uden Tvil været en Huner (fra Rusland), som vore Sögur giøre ham til; Men saa maae de have blandet ham med den Frankiske Kong Sigibert, og Viserne herom neppe været giorde forend langt hen i det 10 Sæculo, thi for den Tid kan man ei antage, at saadanne Ting kunde blandes sammen, naar den seenere Sigurd har levet ved Aar 820. Men derfore troer jeg ei at Jarmeric har levet saa seent, men at han er ved Vildfarelse henført til den seenere Sigurds Tid, fordi han levede kort efter eller for den ældre Sigurd eller Sigibert. At meget udi Jarmerics Historie vedkommer den Ost Gothiske Konge Ermanaric, haver jeg allerede udført i Gothernes Historie P. 123 — 133. Udi Erici Pomerani Kronike P. 265 siges, at Jarmarus Rek, (hvoraf jeg slutter at den sidste Stavelse Rek, eller Rik vil sige en Helt), bekrigede den Slaviske Konge Ysmar, og dræbte ham, hvilken Fortælling synes mig meget rimeligere end Saxonis. Den siger og kun at Hellespontici Jarmeric.

bekri-

Jarmeric. bekrigede ham, og at han blev i et Soeslag imod dem i Oresund; efterat han havde befæstet Kullen i Skaane. Alt dette er simplere, og derfore ogsaa rimeligere end Saxonis Fortælling, hvorfore maaskee alt, hvad som henhører til Aarsagerne af Jarmerics Død, vedkommer Ermanaric alene, og at Sigurd, Brynhild, Jormunrek, Atle ɔ: Atila ere kun giorde til Tidsforvandte i vore gamle Vers, som endda ere meget mere bedærvede herudi, end Saxo, alene fordi de vare berømte Regenter, og ved det vore Forfædre vidste intet af Chronologien at sige. Men have Sigibert eller Sigurd, og Jarmeric ei levet paa een Tid, saa mister jeg herved et af mine Hoved-Beviser, hvorefter jeg haver flottet Jarmeric saa langt tilbage i Tiden. Men derfore frafalder jeg endda ei denne Mening, thi har Jarmeric været en Søn af Sivard, og Sivard levet i den Svenske Kong Ottars Tid, saa maae og Jarmeric have levet i det 6 eller 5 Sæculo. Desuden, havde Omund, Jarmeric ꝛc. levet sidst i det 8 og noget hen i det 9 Sæculo, saa havde deres Navn vel forekommet hos de Frankiske og Angel-Saxiske Skribenter iblant de mange Normanniske Anføreres, som da plyndrede i Frankerige og Engelland og Irland, allerheldst Omund og Jarmeric udgives for at have været store Krigs-Helte. Sivards Alder lader sig og got foreene med den Polske Historie, naar den sættes i det 6 Sæculo, men ei vel, naar den sættes først i det 9. Har Aarsagerne til Jarmerics Død været et Giftermaal, saa er det bedre at følge Saxo, end Sögurne, hvilke aabenbare blande Fabler meget ind. Cornerus Col. 481 og N. 7 denne Krønike, undtagen at de forandre Kongens Navn noget. Og denne saa simple Fortælling tilligemed Kullens Navn giør at jeg troer, at en Jarmeric dog haver regieret i Dannemark, og det egentlig i Skaane. Maaskee Hellespontici have dræbt ham,

og en Liflandsk Prinds Bicco været Aarsag dertil, men ei Gifter- Jarmeric.
maal havt nogen Deel herudi. Det kan og gierne være, at Jarmeric har dræbt sin Søn, som jeg efter Volsunga Saga P. 106 snarere troer at have hedet Randver end Broder; Men at enten Ermanaric eller Jarmeric har været giftet med en Svanhilde, troer jeg ei, og er paa poetisk viis vel alene giort af den Tildragelse Jornandes fortæller imellem Ermanaric og Sonilda. N. 4 og 6 følge Saxo. N. 5 lader Jarmeric føre de Krige med Tydske, som Saxo lader ham føre med Slaver; siger og at han førte Krig i Rusland, at han lod bygge det faste Slot paa Øen Hielm, og at Hellespontici vare fra Grækenland, hvorudi han nøye oversætter Saxo, og hvilket maaskee ogsaa kan have været Saxonis egen Mening. J. Magni P. 322 og 323. L. 8. C. 22 vil, at Jarmerus, som han kalder ham, haver regieret da Adelus Gothari (eller Othari) Søn herskede i Sverrige, hvilket bekræfter min Tidsregning, og at Adelus havde Deel i Krigen imod ham, og sendte Haraldum Vestgothiens princeps Slaverne til Hielp, og mener han at Saxo haver kaldet Slaverne Hellespontici. Hvor han haver taget det fra, at Adils mængede sig i denne Krig, har han vel selv vidst. Alle vore egne Fortegnelser regne Jarmeric iblant vore Konger, alene N. 13 ikke, men har dog hans Navn, naar den siger at efter Emundar regierede Bothar Jarmunda Søn. Hans Navn skrive de paa forskiellig Maade, endogsaa Larmund, og kalder N. 17 ham Larmund Sivarthæ Søn eller Banæ, og N. 12 giør ham til en Søn af Buthlo; Men de fleste giøre ham til Sivardi Søn; og nogle tie reent med, hvem der var hans Fader. N. 16 giør Buthle til hans Broder, og begge til Sønner af Syvard. Dette kan foraarsage en adskillige Tanker, og, maaskee Ermanaric kan have dræbt en Syvard, og denne Tradi-

Jarmeric. tion kan være kommet til N. 17. Men i saadant Mørke er det best, at holde sig til Saxonis og de fleres omstændelige Beretning, at Jarmeric var Syvardi Søn. Maaskee N. 17 har og blandet sammen Sivard og Ismar. Naar jeg betænker at N. 16 og 18 udgive Hiartvar Greve i Skaane Rolfs Banemand for en Tydsker, saa er jeg næsten af de Tanker, at han haver været en Søster-Søn af Jarmeric, eller og en Søn af dem igien, og følgelig en af Kongehuset, hvilket haver givet Hrolf Anledning at give ham sin Søster. Tiden treffer efter min Hypothese i det mindste vel ind. Torfæus vil P. 325—328 og 334—345, at Jarmeric er ingen anden end Ermanaric. Efter en Jydsk Tradition skal Kong Jarmeric være bleven slaget paa et Slot paa den Øe Hielm i Aarhuus Stift, Kalløe Amt, som ligger en Miil inde i Kattegat fra Jyllands yderste Spidse: Og er dette rigtigt, da maae han have regieret i Jylland; Men da saa gammel en Krønike, som den saa kaldte Erici Pomerani, vidner, at han haver boet paa Kullen i Skaane, saa er det vel sikrere at følge den; men maaskee man og kunde sige, at han vel boede paa Kullen, men eyede som en Søe-Konge ogsaa Hielm; At han blev overvundet i Øresund, og Passen til Kullen ham afskaaret, hvorover han flygtede til Hielm og blev der dræbt. I Eddæ Codice Wormiano P. 173 udi det Poema af Bragi den Gamle om Sorla og Hamder nævnes Jormunrekr, Erp, Sorli, Hamder, Jonakur og Giukungur, saa og Randver, hvilket sidste Navn, da en saa gammel Poet har det, bliver da vel rigtigere end Broder hos Saxo, med mindre man vilde sige, at den sidste var en Søn og Efterfølger af den Danske Kong Jarmeric, hvilken Saxo for Navnets Ligheds Skyld havde sammenblandet med den Ost-Gothiske Ermanarico.

(1) Danske Atlas t. 4. p. 352.

marico. P. 303 anføres et Stykke af denne Sang igien, men der skrives Erminrekr, hvilket kommer saa meget nærmere Ermanaric, og bør vel skrives Ermin-Rekur ɔ: den Kiæmpe Ermin eller Herman. Vedel i Fortalen for den 7 af sine Kiæmpe-Viser, og Stephanius in Saxonem P. 230 anfører efter de 3 Sange, som der forekomme om Grimhild, og efter gammel Sagn, at paa Hveen haver ligget 4 Slotte, hvis Grundvolde endda saaes i hans Tid. Sønderborg imod Sønden, Nordborg imod Norden, Carlshøy og Hammer imod Vesten. Paa den Øe boede Nögling, med Tilnavn Niding, hvis Kone hedte Botild. De avlede Grimhild, som var først gift med Sigfrid Horn, som omtales i Heldenbuch, og indbød til sit andet Giftermaal sine Brødre Folqvard Spillemand, og Helled Hogen, som hun begge dræbte med List, men tillod dog den sidste først at have Omgang med Jomfrue Hvenild paa Sønderborg, hvorved hun blev Moder til Rancke, som siden ved List tog Grimild af Dage. Dog siges at dette fortælles anderledes i den Hvenske Kronike, (et Skrift som jeg ikke kiender), og anføres ogsaa Forskiællighederne. Efter den 1 Vise om Grimild skal denne Rancke siden være draget til Bern i Lombardie, og der have opholdt sig hos Danske Mænd. I den 2 Vise indføres Troja, Kong Osfelin, Kong Sigfred, (som begge staae i Heldenbuch) og Helled Hogen paakalder Gud Fader i Himmerig, og siger in nomine Domini, (hvoraf sees, hvorledes vore gode Visemagere have blandet Tider og Sæder sammen, og sprunget om med Tildragelserne). I den 3 Vise tales om Kong Guncelin, som synes at have været Grimilds Mand. Udi Eddæ Codice Wormiano P. 120, som findes i Resenii Eddæ 76 Fabel, siges, at Sorle, Hamder og Erpur havde sorte Haar, som Rafne, ligesom Gunnar, og Hogne og andre Nislunger; I Fab. Jarmeric.

Jarmeric. 77 staaer, at Jormunrekr var, efterat han havde ladet hænge sin Søn Randver, Sionlaus, hvilket uden Tvil er urigtigt, og Sonarlaus i Resenii Edda rigtigere. P. 172 siges, hvilket altsammen fattes i den trykte, at efter Sigurd Sven levede hans Dotter Aslaug, som blev opfød hos Heimir i Hlymdalen, og fra hvilken ere store Slægter komne; Om Sigmund Volsungs Søn berettes, at han var saa stærk, at han kunde drikke Gift uden Skade, og om hans Sønner Sinfeotl og Sigurd, at de havde ingen Skade deraf, om der kom Gift uden paa deres bare Krop; Hvorfore og Brage haver giort et Vers om Volsungernes Drik, hvilket Vers anføres; Og efter disse Sagar have de fleste Poeter qvædet, og fortaalt paa adskillig Maade, (skade at Autor har ei ved denne Leilighed indført, hvilke de Poeter ere, men han har nok selv ei vidst det; Altsaa bliver Brage i dette Fald i Henseende til disse Tildragelser den ældste vi kiende, og det er uvidst om Viserne i Sæmundi Edda om Sigurd Fofnisbane &c. ere ældre eller yngre end han; Dog synes de ikke at være af ham, thi Stilen i dem er anderledes). P. 343 opregnes, at fra Halfdan den Gamles Sønner have stammet fra Nefir Niflunger, og fra dem igien Giukunger; Fra Budle Budlunger, fra Lofdi Lofdunger, af hvilken Slægt Elyme var Mor-Fader til Sigurd Fofnisbane, og fra Sigar Siclinger, af hvilken Slægt Siggeir var Volsungernes Svoger. Alt det samme, undtagen det sidste, staaer i Arnæ N. 748. 4to. P. 167 og 168. Mærkeligt er det at Þiodolfur (2), som levede i det 9 Sæculo, kalder Maren, eller Trold-Qvinden Huld, som reed den Svenske Kong Vanland til Døde, Grimhilds Følge, hvoraf sees, hvor gammelt Grimhilds Navn er, thi herved sigtes maaskee til den Grimhild, som bedrog sine Brødre.

Degnen

(2) I Heims Kringla t. 1. p. 17.

Degnen Winding i Arnæ N. 28 Folio, udi sine Danske og Norske Kongers Tilnavne, som man af hans Fortales Slutning P. 49 kan see at være skrevet Aar 1676, vil P. 301, at Jarmeries Tilnavn Kock eller Kocker betyder saa meget som en Kok ɔ: Coqvus, og skriver derover heel vidtløftigen en Hoben underlig Tøy, men foran P. 300 anfører han et Vers af Kiæmpe-Viserne, hvorudi tales om det Slags Skibe, som kaldtes Kogge, og er det langt rimeligere, at han enten haver Navn heraf, eller og af et Kaager, hvorudi man bærer Piile, saafremt han nogensinde har ført dette Tilnavn. Jarmeric.

Thunman i Untersuchungen der alten Geschichte einiger Nordischen Völker antager P. 21, at Kurer have i gamle Dage været store Søemænd og Søerøvere, og Letterne derimod aldrig, saa de knap endnu forstaae Fiskerie. P. 63 antages, at Kurerne er eet Finsk Folk, og at de have fornemmeligst nedsat sig ved Søe-Kysten, og begyndt at nære sig med Søerøverie, efterat Letterne havde taget deres Land ind. P. 76 siges atter, at det er vidst at Finnerne have været store Søerøvere, og paastaaes at de Svenske have taget af dem fast alle Navne, som høre til Fisker-Redskabet, og desuden mange andre Ord om Søevæsen og Huusholdning. (Jeg maae dog tilstaae at jeg snarere troer, at Finnerne have lært disse Navne tilligemed Tingene af de Svenske, end tvertimod, hvorvel jeg derfor ikke nægter, at de jo fra temmelig gamle Tider have røvet til Søes). Dette kan altsaa bekræfte, hvad Saxo skriver om Hellespontici. Jacob Clausen i Ærendløf udi Lolland dens Præste-Krønike, Arnæ N. 873, 4to, siger P. 16, at hvor andre have E, der have de gamle Danske brugt, og Jyderne bruge endnu Je, saa de sige Jeric i Stædet for Eric.

Jarmeric. Denne Anmærkning er rigtig, og kan tiene til at vise, at af Ermanaric, Ermenrec er bleven giort Jarmeric.

Da Brage, som levede i det 8 Sæculo, har alerede qvædet om Volsungerne, Sigurd Fofnisbane, og Jormunrec, saa er det klart at en Sigurd og Jarmeric have ei alene levet i det 8 Sæculo, men at herved sigtes til ældre, og venteligen til Sigebert og en Jarmeric i det 6, og Ermanaric i det 4; og saa har Brage alerede blandet adskillige Tildragelser sammen, thi med Ermanaric har ingen Sigurd levet; og dette kunde han saa meget lettere giøre, som en Jormunrec levede med en Sigurd eller Sigebert i det 6 Sæculo. Udi den gamle Hindlaliod siges nogle Norske Herrer at have stammet fra Jormunrec, Sigurds Svigers Søn. Heraf slutter jeg at endeel Gother, endog af hans Slægt, ere flygtede hid nord, da Hunerne forstyrrede deres Rige, og at Nordiske Konger have stammet fra ham. Men da Jormunrec ei har været Svigers Søn af en Sigurd, saa maae Forfatteren af dette Poema alerede have sammenblandet den ældre og yngre Jormunrec. Heraf slutter jeg, at Visen er giort i det 8 Sæculo; og som saa mange gamle Helte stammede fra Jormunrec, saa er det venteligt, at han haver levet i meget gamle Tider.

Den Maade Saxo P. 155 beretter, at Jarmeric satte sig i Frihed paa, ligner meget andre saadanne Maader hos endeel af vore gamle Saga-Skrivere. Men ved at ville giøre den alt for kunstig og snedig, bliver den barnagtig og urimelig. P. 156 lader han Jarmeric befæste en høy Klippe, og der forvare sin Skat, hvilket passer sig ei ilde paa Kullen. Da han P. 156 lader ham ophænge sine tydske Søster-Børn, saa kan Hiorvard ei have være-

ret

ret een af dem, med mindre han har undgaaet. I Navnet Bicco stikker maaskee Hun, Huner, hvilke de Gamle ofte blandede med Hunde. Naar jeg betragter hvad Saxo skriver P. 157 om Jarmerics Dødsmaade, saa er det klart, at han har havt de gamle Vers for sig, men enten har han forandret dem, eller og have nogle af dem været anderledes end dem vi nu have, thi de lade de tvende Brødre slaae den 3 ihiel, og tale ikke om nogen Krigshær, men Saxo lader endeel af deres Hær slaae den anden ihiel. Mærkeligt er det ogsaa, om i Verset haver staaet, at Othin elskede altid de Danske, thi det viser at Poeter haver henført denne Tildragelse til Danmark. Af det Saxo lader Broders Falk plukke sig, hvilket og staaer i Volsunga S. og i Sæmundi Edda, sees Elden af Falkers Brug her i Norden til Jagt. Jarmeric.

I Kiæmpe-Viserne P. 44 nævnes Elfemer Kongens Sønner. P. 94 er en lang Vise om Sven Vonved, som i nogle Exemplarer af Visen kaldes Urmand, eller Normand, og hans Moder Dronning Adelin eller Ermelin, hvilke tvende Navne vel ikkun ere allegoriske. P. 97 kaldes Esmer Konge hans Fader, hvilken blev dræbt af en vis Dyre Karl. P. 100 kommer han til Sønderborg, (uvidst om paa Als eller Hveen). P. 101 og 102 besøger han Vidric i Halland, hvilket synes at vise, at ved Sønderborg forstaaes det Hvenske. Vidric var hans Morbroder. Svend giftede sig med en Dotter af Kong Sigfred, som blev dræbt af en Lindorm. Da nu Sigfred er Sigurd, Vidric levede i det 9 Sæculo, saa kan dette efter et vidst System henføres til senere, Regner, Jarmeric, og Sigurd Fofnisbane.

Jarmeric. Cromerus L. 2. P. 18 holder for, at Vapovius har med mogen Forandring taget af Saxone og Crantzio den Beretning, at Polakkerne med en Flode toge Rügen, Fyen og flere Oer fra de Danske, holdte mange Felt- og Soeslag med dem, og tilsidst under Anforsel af Vissimir, som stammede fra Lech, overvunde den Danske Kong Syvard i et stort Soeslag, tvinge ham til at tage Riget til Lehn af sig imod en aarlig Skat, og at afstaae Jylland og Skaane, og solgte hans tvende Dottre, den eene til Norge, den anden til Tydskland. Vissimir anlagde derpaa af de mange Fanger Wismar, og Dantiscum eller Gdanum, saa kaldet af de didhen forte og boesatte fangne Danske. Syvard giorde siden Opror imod Vissimir, og faldt i Slaget. De Bevægelser hans Son Jarmeric siden giorde, bleve og stillede, og Vapovius fortæller ikke, naar de Danske afkastede Polakkernes Aag. Guagninus i Pistorii Corp. Script. Poloniæ T. 2. P. 342 legger til, at Krigen opkom derved, at Visimir havde udbredet sine Grændser lige til de Danskes, og at Syvard giorde ved Naboelauget foranlediget adskillige Indfald i hans Land. Visimir bygde iblant andre et meget stort Skib, over hvis Anseende de Danske bleve forskrækkede. Efterat have vundet Soeslaget, indtog han Rügen, Hemeren, (Femern) Fyen, Sieland, og mange Stæder, og opforte Fæstninger, som han besatte med Polakker, og hvilke endnu bære Slaviske Navne, som Polakkerne have givet dem, nemlig Wismar, Lubec, Danizik, hvilken de anlagde imod de Danskes Indfald. Syvard maatte give sin Son til Gissel. Efter nogle Aar giorde Syvard Forbund med Holstenere, Svenske, Danske imod Polakkerne, men hans hele Hær blev udi Skaane nedlagt af dem, og derpaa dode han af Sorg. Visimir indtog derpaa en stor Deel af Danmark, og dode uden Afkom efter mange be-

fommelige Bedrifter. I Preussische Sammlungen T. 1. P. 651—693 findes en Afhandling om Danzig er bleven bygget af Visimir eller Berich. Deraf seer jeg, at Sarnicius har og antaget det første, og meent, at Danzig er ved disse Danskes Ankomst ikkun bleven udvidet. Visimir gior han til Lechs Søn (hvilket vel nok rimer sig med den Tidsregning, efter hvilken Syvard har levet 570) anseer Syvards Navn for det samme som Sigfred, og mener, at Polakkerne have været beslægtede med Vest-Gotherne, som boede ved Weixelens Udløb. P. 656 vises, at Wismar og Jarmar ere eet Navn, hvilket ogsaa er rigtigt, og af Fabricio vil han bevise, at Keiser Otto 2 har allerede 975 holdt en Rigsdag i Wismar. Danzig nægtes derimod i denne Afhandling at være bleven anlagt af Visimir, og ligeledes af Berich. Jarmeric.

Naar jeg betragter, at Sigar, Odins Søn, udgives i Flosmanna S. for at have været Stamfader til Sigurd Fofnisbane; og at denne Sigar bliver den samme som Siggeir, Odins Søn i Edda, der var Stamfader til de Frankiske Konger, saa bekræfter dette mig i den Tanke, at ved Sigurd forstaaes tildeels den Frankiske Kong Sigebert. At Hrock den Sorte, som levede i det 6 Sæculo, synger om Sigurd og Giukunger i Alfs S., strider ikke herimod, thi disse Viser ere neppe giorde af ham selv, men i det 8 Sæculo. Det samme maae og siges om Volundar Qviþa i Sæmundi Edda, thi om man vilde antage den første at være giort i 6 Sæculo, og at tale om Ting fra 4, saa er den Tid for kort til at blande Tingene saaledes med Fabler. Det Sted hos Paulum Diaconum om Giukungernes adelige Slægt hos Langobarderne er betydeligere, thi derved forstaaes aabenbare Giukungerne, og Agelmund den første Langobardiske Konge, som var af

Jarmeric. den, levede sidst i det 4, og først i det 5 Sæculo. Men vore gamle Efterretninger sætte Giukungerne ved Rhinen, hvor Langobarderne aldrig have boet; maaskee de ere bragte hertil ved det de udi deres Efterretninger om Sigurd Fofnisbane blandede den Frankiske Kong Sigebert ind, som regierede ved Rhinen, saa og føyede Niflungerne sammen med Giukungerne, af hvilke de første boede i det 8 Sæculo ved Rhinen, paa samme Tid som den yngste Sigurd Fofnisbane levede. Disse Omstændigheder have bragt Torfæus P. 342 til at antage, at Jormunrec og Ermanaric ere een Person, men at Sigurd Fofnisbane &c. ere af vore uretteligen blandede ind i hans Historie, da de høre til langt yngre Tider. P. 343 bringes han derimod næsten til at antage, at ei alene en Sigurd Fofnisbane, men endog en Ragnar Lodbroc har levet i det 4 Sæculo. Og for at bevise dette anfører han, at der ofte i een og samme Slægt have været tvende af samme Navn og Tilnavn. P. 511 og 512 viser han, at de Spaadoms-Ord, som i Brynhilds Qvide i Sæmundi Edda tillegges Brynhild at have fremført, da hun skulde døe, om Skiæbnen af Sigurds Æt, ere lagde hende i Munden af en langt seenere Poet. Mig synes, naar jeg nøye overveyer alt dette, at man neppe kan nægte, at der jo haver levet en Kong Sigurd i det 4 Sæculo, men han har maaskee ikke ihielslaaet Fofner, thi det synes efter Stædet ude ved Rhinen at vedkomme Sigebert. Maaskee han har været Konge over de Huner der boede i Nord-Rusland, og at han haver ægtet en Giukungisk eller Langobardisk Prindsesse, hvilket Folk da boede i Polen. Jonakur bliver da vel ogsaa en Roxolanisk Konge. Men at Torfæus meener, at Saxonis Jarmeric er alene Jornandis Ermanaric, derudi feiler han vidst, thi hvorledes kan man anvende paa den sidste Skiæbnen af den førstes Fader Sivard,

vard, Jarmerics Krige og Tildragelser i Slavien, Handeler med den Svenske Konge, Handeler i Danmark, Søstres Salg til Tydskland og Norge. End mere, disse Hellespontiske Brødre kunne neppe blive til Jornandis Roxolaner; Derimod troer jeg ogsaa, at vore Viser og Sögur have uretteligen indflikket Bicco, og baade de og Saxo Svanhilde, thi den første vedkommer nok Jarmeric, og om ham er ikke et Ord hos Jornandes, og den sidste hører til Ermanaric. Men at de Hellespontiske saa grusomt behandlede Jarmeric, og at Gudruna mænges ind, det hører nok alene til Ermanaric, thi endskiønt han alene blev saaret, saa have Poeterne dog forøget det. At vore Kiæmpe-Viser, Visen hos Saxo, siunget for Hertug Knud, de Tydskes Crimhildens Rache, tilskrive Grimhild selv at have forraadet sine Brødre Hogni og Gunnar, er uden Tvil en yngre Tradition end den i Volsunga S., Sæmundi Edda og Snorronis Edda, hvor Gudrune, hvis Moder var Grimhild, et Gothisk Fruentimmer, som var gift med Giuke (hvortil maae legges vel mærke, thi paa den Maade begribes bedre Gudrune Sammenhæng med Ermanarico, en Gothisk Konge), hendes Brødre Hogni og Gunnar bleve hende uafvidende dræbte af hendes Mand Atle; og dette viser, at den sidste er rigtig, og at Grimhild urigtigen henføres til Hven. Den Maade, som i Volsunga S. P. 106 og 107 fortælles at Bicke forraade Jormunreks Søn paa, forekommer mig rimeligere end den i Saxo. N. 11 kalder denne Konge Jarmundus Koxer. Petrus Olai P. 105 vil, at Jarmeric har anlagt sin Fæstning paa Hielm; For Resten følger han Saxo. Gheysmer følger Saxo aldeles. Gram i Noter til Meursius Col. 77. Not. a vil, at vore have af de smaae Omstændigheder hos Jornandes om Ermanarico taget Anledning, at digte den heele Tildragelse om Volsungerne; Men da den fin- Jarmeric.

des

Jarmeric. des i saa mange af vore gamle Viser, da den og bestyrkes ved andre Omstændigheder, som jeg forhen har viist, saa er det klart, at Rygtet om Ermanaric haver ei alene givet Anledning hertil, men at vore have sammenblandet mange andre adskilte Personer og Tider. De Islandske Efterretninger tale ikkun om 3 Brødre, men Saxo om 4, hvilket viser, at Saxo haver havt Sange og Viser for sig, noget forskiællige fra dem vi nu have. Det sees og deraf, at Saxo aldeeles intet taler om Sigurd, Brynhild, Giuke, Atle, Jonakur, saa han vidst nok ikke har havt de Viser, hvilke dog upaatvileligen ere langt ældre end han. N. 418 kalder denne Konge Jamrek, og lader ham overvinde Sverrige og Gottorum (skal være Slavorum) Konge. Han skal og have igientaget Jylland. De 4 Brødre fører han fra Grækenland. Torfæus i Tillæg til sin Series P. 145 og 146 henregner til Eddiske Fabler, at Hreidmar, Fofner, Sigurd &c. udgives for at have levet med Odin, Fab. 69 &c.; Dette er vel for saavidt rigtigt nok, men herved maae agtes, at Odin var Gud, og at han, som den, kunde aabenbare sig naar han vilde. P. 141 opregner han ogsaa mange Omstændigheder af vore Sögur, som synes at vise, at Sigurd Fofnisbane, Regnar Lodbroc, Sigurd Ring, Harald Hilldetann bør henføres til 4 Sæculum, eller dog ældre end 8. Hvad den første angaaer har jeg intet imod, men de andre gaaer det umueligen an med; og stikker Feilen deri, at vore have ei vedbørlig skilt mellem den Ost-Gothiske Ermanaric og Danske Jarmeric, de tvende, om ei trende, forskiællige Sigurder, som de have støbt sammen til een, og givet det Tilnavn Fofnisbane, som dog egentligen ikkun tilkommer een; og heraf, saa og af de forskiællige Underretninger, og af Skiødesløshed flyder Forskielligheden i vore Genealogier, heldst nogles Korthed. Messenius

T. I.

T. 1. P. 46 har, uden Tvil alene efter eget Behag, giort Svanhilde til en Søster af den Svenske Kong Adils; Imidlertid troer jeg gierne, at Jarmerie indfalder paa den Tid. Dalin T. 1. P. 488 antager, at Sigurd Fofnisbane er Sigurd Sven. Cornerus Col. 481 vil, at Germarus, saa kalder han ham, er gaaet ud af sin Fæstning paa Kollen, og har stridet i Øresund, og er der bleven slaget. Joannes Crassinus, som levede i Henrici Valesii Tid, skriver P. 422 i Script. Polonicis, at Dantiscum, Gedanum eller Gdanum skal være bleven anlagt af den Polske Fyrste Visimiro, efterat han havde overvundet de Danske, og den efter dem bleven kaldet Gdanum. Dog denne Skribent har taget sit af Vapovio og Cromero. Jarmeric.

Jeg haver forhen talet om det Tydske Poema, Criemhildens Rache, und die Klage, hvorudi disse Helte omtales, men hverken Aslaug, Regnar, Svanhild, Jormunrec, Jonakur eller nogen Dansk Konge. Uden Tvil have Forfatterne af dem, thi deres Maade viser, at de have været forskiællige, levet i det 13 Sæculo, den meest blomstrende Tidspunkt i den Schwabiske Poesie. Det første er ikkun Slutningen af et meget større Værk om Nibelunger, hvilke Sivrid overvandt, og fortælles der hvorledes han kom til Worms, stridde med Saxerne, skaffede Gunther Prunhild fra Island ved List, ægtede Chriemhild, Gunthers Søster; Prunhild fik hans List at vide, opeggede derover sin Mands Broder Hagen til at dræbe ham, som og skeede paa Jagten, hvorvel det var vanskeligt, siden Sivrid havde badet sig i en Lindorms Blod, og var alene at saare paa et Sted, hvor et Lindeblad havde lagt paa; Gunther, Prunhilds Mand, og Gernot, hans Broder, vare Medvidere i dette Forræderie, men Giselher, som og var deres

Jarmeric. Broder, havde gierne afvendt det. Prunhild gav sig derpaa i et Kloster hos sin Moder, efterat de havde taget Nibelungernes Skat fra hende, som Sivrid havde erobret, og skiænket hende. Men derpaa giftede hun sig med Ezel, Hunernes Konge, og her begynder Chriemhildens Rache, for at finde Leilighed til at hævne sig, som hun og fandt ved at indbyde sine Brødre til sig, og at dræbe dem. Die Klage indeholder ogsaa dette sidste. Det er klart, at den Frankiske Kong Sigeberts Historie er her mere ubedærvet, hvorvel langt fra ikke gandske, end i vor Volsunga S., og i Viserne i Sæmundi Edda, thi vore have indflikket Gothiske og Nordiske Helte, hvoraf de første have levet for Sigebert, og de sidste efter ham. Men man seer, at Forfatteren af Chriemhilds Rache har dog ogsaa hørt om vor Tradition, hvilket er intet Under, thi en berømt Schwabisk Poet opholdte sig hos den Danske Konge Eric Glipping, derfore have de giort Prunhild til et Islandsk Fruentimmer, og derfore føre de siden nogle Danske Helte ind. Men at dette Værk er skrevet langt seenere end Viserne i Sæmundi Edda, sees baade af Sprogets Ælde i dem hos os, saa og deraf, at her siges Sifrid ingen Omgang at have havt med Prunhild, hvilket derimod staaer hos os, og maaskee ogsaa er rigtigere, hvorimod det andet viser en seenere og finere Opfindelse. Imidlertid haver den Tydske Forfatter havt ældre Tydske Sange at gaae efter, som til en ubodelig Skade for Sproget, ere nu borte, eller fordulgte, thi 1131 sang efter Saxo, en Tydsk Sanger for Hertug Knud om Grimhilds Forræderie imod sine Brødre, og hos os er det ikke Grimhild, som dræber sine Brødre, men Grimhilds Dotter Gudrûn, hvilken vel ægter en Kong Atle, det samme Navn som Ezel, men der siges ei hvor han regierede, og Sigurd, saa kaldes den af os, som

den Tydske Poet kalder Sifrid, giores til en Huner. Desuden siger Sæmund, eller hvem det og er, som, dog uden al Tvil i det 12 Sæculo, har samlet Viserne, at de Tydske have en anden Tradition end vi om Sigurds Drab, nemlig, at han blev dræbt paa Jagt, men efter en anden Tradition i den ældre Guþrunar Qvæde, ogsaa kaldet Niflungernes Drab, skal Sigurd være bleven dræbt, da han reed til Thinge, og dette sidste kommer overeens med Sigeberti Dodsmaade hos Gregorius Turonensis L. 4. C. 51. Col. 194 og 195, thi Sigebert blev dræbt, da han af sin Broders Undersaatter blev udvalgt til Konge, hvilket altid skeede i en stor Forsamling af Stænderne, eller Thing, som vi kaldte det. Die Klage kommer i Henseende til Indholdet meget overeens med den Vise i Sæmundi Edda, kaldet Oddrunes Graad, hvilken er dog meget kortere end den Tydske. Af alle disse Vers om Sigurd eller Sifrid, og didhen horende, ere uden Tvil vore de alleræld ste, heldst det Stykke, som staaer i Skalda efter Codex Wormianus, thi det er af Poeten Brage, som levede i det 8 Sæculo. Vel nævnes Sigurd ikke der, men derimod Giukunger, Jormunrec, Sorle, Hamder, hvoraf sees, hvor gammelt det er hos os at fore den Gothiske Kong Ermanaric ind i denne Tildragelse. Det samme maae og siges om Hindluliod i Sæmundi Edda, hvilken kan ikke være yngre end det 10 Sæculum. Imidlertid kan det vel være, at de Tydske have strax giort Sange om Sigeberti Dod, men de maae i Forstningen have været meget historiske, og forst med Tiden blevne poetiske. Saa meget er vel vidst, at saavel vore, som de Tydske Poeter, have taget af hinanden paa begge Sider, foranlediget dertil, ved det de hos begge funde en Sigurd eller Sifrid, og saaledes have de blandet forst sammen tvende gandske adskilte Tildragelser, ja vore siden endog ind- Jarmeric.

Jarmeric. indblandet den tredie Tildragelse med den sidste Sigurd, og hans Dotter Aslaug, Regnars Dronning.

46 og 47. BRODER og SYVALD.

Broder og Syvald vil jeg tage under eet, fordi jeg anseer dem for een Konge; Syvald for det rette Navn, og Broder for et Slægte-Navn, fordi han var Broder til Jarmeric; Thi vel siger Saxo P. 156, N. 4, 5, 6, 9, 11, 13, thi Bothar bør vel der læses Brothar, 16, hvor Hother vel og bør læses Brother, 17 og 18, at han var Jarmerics Søn; men derimod har N. 10 slet ikke hvis Søn han var, N. 2. 3. 7 og 12 giøre ham til Jarmerics Broder; Den første til Sivardi Søn, og den sidste til Buthli. Dette bringer mig paa de Tanker, heldst siden N. 2 fortæller Jarmerici Historie simpelst, og, som det synes, rigtigst, at Broder har været Jarmerici Broder og ei Søn, hvortil kommer, at Edda kalder Jormunreks, eller Jarmerici Søn Randver, og ei Broder, og lader ham dræbes af Faderen, hvorved det bliver troligt, at Jarmeric haver ingen Børn efterladt sig, saa at hans Broder derfore er kommer efter ham. Men Aarsagen hvorfore jeg anseer ham for samme Konge som Syvald er, at Saxo P. 157, N 2. 3. 4. 5. 6. 7. 10. 12 sætte ham vel efter Broder, men sige ei, at han var hans Søn, hvilket skeer alene af N. 9 og af N. 11, som dog digter tvende af det Navn Brother, den ene Jarmundi Søn, og den anden, som kom efter den første, uden at sige hvis Søn han var, og som var Fader til Syvard, hvoraf

hvoraf jeg slutter at han haver hort tale om en Broder, som ei var Jarmerici Son, og derfore giort tvende af een. N. 13 og 14 lade baade Broder og Syvald ude; N. 17 derimod Syvald alene, og gior Broder til en Son af Jarmund. N. 16 og 18 giore Sivald til en Son af Jarmund, og siger denne sidste, at mange Danske droge da ud, men da den fast altid folger N. 16, saa er vel ved en Feiltagelse Snio bleven udeladt. Heraf slutter jeg vist, at Syvald har ei været en Son af Broder, men enten af Jarmeric, eller og saafremt Jarmeric ingen Sonner har efterladt sig, da enten en Broder af ham, og maaskee Broder selv, til hvilken Tanke Navnet bringer mig, eller og en Son af denne Broder, og altsaa en Broder-Son af Jarmeric. Er han Broder selv, eller i det mindste en Broder af ham, og Sivardi Son, da kan han være fod 565 eller 570; Men er han en Son af Broder, der var Sivardi Son, da ei vel forend 585, eller 530, hvilket sidste neppe kan være rigtig, thi da skal Jarmeric have overlevet Hrolf Krake. Er nu Jarmeric dod 600, eller 570, saa har Sivard været ung, da han kom til Regieringen, og som han efter Saxo P. 157 blev gammel, saa maatte man i det mindste lade ham leve til imellem 640 og 650, og da kunde hans Son Snio ei regiere i Hrolf Krakes Tid, som man dog haver megen Aarsag til at troe, men maatte have længe overlevet ham. Altsaa bliver det vel best at troe, at Syvald er fod 565, hvad enten man vil holde ham for Broder selv, eller og for en Son af ham; og da kan man lade ham leve til 630, hvorved Snio og Hrolf Krake komme til at leve sammen, allerheldst naar man med Saxo antager, at Snio begyndte alerede at regiere imedens Faderen levede, fordi han giordes gammel. Ericus Olai P. 33 vil, at den Svenske Kong Ingemar, som er Snorronis Yngvar, har undertvunget

Broder og Syvald.

Broder og Syvald.

Danmark, og er bleven slaget paa en Øe i Østersøen, kaldet Lageñøe, (maaskee Langeland eller Lolland). J. Magni P. 326 fortæller det samme, men legger til at han blev paa en forræderisk Maade ihielslaget af de Danske paa Øen Longa, da Broder regierede; Men da Snorro P. 42 vidner, at denne Konge blev ihielslaget af Esterne i Estland, efterat han havde giort Fred med de Danske, saa staaer vel ingen mere i Tvil om, hvad han heraf bør troe. Desuden kan Yngvar eller Ingemar ei have fort Krig med Broder, efterdi, som Snorro vidner P. 40, den Danske Kong Hrolf blev ihielslaget under Eisten Ingvars Fader, og Broder efter al Anseende døde noget forend Hrolf. Hertil kommer at de Danske Skribenter vidne, at Broder giorde intet Mærkværdigt. Vil man antage, at Broder haver været en forskiællig Person fra Sivald, og regieret i Skaane efter Jarmerie, saa kan hans Regiering dog ei have varet længe, og man derfore gierne antage, at han er død 605. At de Danske og Svenske have ellers havt Krige sammen paa de Tider, det kan man gierne troe Johanni Magno og Erico Olai til, naar man kun iagttager, at ei Yngvar, men Eisten da regierede i Sverrige; Thi Snorro vidner P. 40, at saavel Danske som Norske Konger rovede da i Sverrige, og at en Jydsk Konge indebrændte Kong Eisten, og Saxo P. 157 beretter og, at Snio bragte, imedens hans Fader Syvald endda levede, Skaane igien under Dannemark, (hvoraf man maae slutte, at Jarmerie har ikkun regieret over Halland og en liden Kant af Skaane, og seer han ogsaa meest ud til at have været en Søe-Konge), og dæmpede de Stridsmænd Eskill og Alkill deres Forvovenhed. Efter al Anseende have disse været Svenske Høvdinger over den Deel af Skaane, som de Svenske da besadde. Maaskee Adils Eistens Fader haver havt Deel i

Jarme-

Jarmerics Drab, og ved den Leilighed igien bemestret sig en Deel af Skaane, thi at de Svenske have da besiddet al Skaane, Halland og Bleking, troer jeg ei, thi da havde ei Danske Konger kunnet regieret i Skaane. Siden Saxo P. 154 fortæller, at Syvard Jarmerici Fader blev overvundet af de Svenske i Halland, hvormed vore andre Historieskrivere ogsaa istemme; Siden Jarmeric blev beleyret paa Kullen, saa er jeg af de Tanker, at de Svenske have indtaget Halland og Norddelen af Skaane, og de Danske derimod beholdt Syddelen af Skaane og Blekind, hvilket sidste Land er temmelig fast, formedelst sin Beliggenhed. Da og Othars Gesandtere bleve dræbte i Halland, hvilket efter Saxo P. 153 og 154 gav Anledning til Krigen, saa er det og troligt, at Krigens største Byrde er faldet paa Halland. Vel sandt at Bleking og Syddelen af Skaane ligger Sverrige nærmere, men hvo veed om ei Vester-Gotland haver da staaet under de Svenske Konger, hvis Rige strakte sig altsaa lige til Halland. Dette bliver mig meget troligt, naar jeg betænker at den Svenske Kong Adils holdt efter Snorro P. 30 Slag med Ali, en Norsk Konge af Upland paa den frosne Væner-Søe, og betragter Strækningen og Beliggenheden af Landene der, allerheldst naar jeg hertil legger, at Vermeland laae endda øde, saa Slaget venteligen er skeet paa Vænerens sydlige Kant. Hvo veed og om de Svenske Konger, fordi de nu eyede Vest-Gotland, have ei paastaaet Halland tilbage, som Herulernes gamle Sæde, da Herulerne synes at have været et Gothisk Folk, og efter Hallands Beliggenhed at maae have hørt til Vest-Gotherne. Dersom Helsingborg har Navn af Helsingerne, saa kunne de ved denne Leilighed være komne ind i Skaane, og have anlagt bemældte Stad. Helsingør er meget yngre, og kan da have Broder og Syvald.

 faaet

Broder og Syvald.

faaet dette Navn, efter den lige over for liggende, thi den er neppe bygget af Helsingerne. J. Magni P. 327 kalder den Svenske Konge Holstanus, som regierede i Syvalds og Snio's Tid. Torfæus i Serie P. 328 og 329 forkaster baade Broder og Syvald. Petrus Olai P. 105 slutter, at Syvald har ikkun regieret kort. Cornerus Col. 482 lader Snio ude, og blander Syvald med ham. Meursius og Pontanus maae af de Svenske have taget Skaane ind under Broder. Lyschander P. 166 gior Berenthe, saa kaldtes gamle Frue Berethe af Vendil, til en Dotter af Broder, og lader hende først giftes med en fornem Mand i Vendsyssel, og avle Ebbe med ham, siden med en Høfding i Skaane, og avle Aage med ham. N. 418. P. 697 siger, at Syvald var af en ukiendt Æt. Crantzius P. 70 ligeledes.

48. SNIO.

Saxo P. 157, N. 2, 4, 5, 6, 7, 9, 12, og 16 giøre ham til Sivaldi Søn og Eftermand. N. 10 alene til hans Eftermand. N. 13 til en Eftermand af Bothar ɔ: Broder. N. 14 til Larmunds ɔ: Jarmunds, Jarmerics Eftermand. N. 17 til Brothers Eftermand. N. 20 gior ham til Rings Eftermand. Aarsagen hertil er vel at Syvald giorde efter Saxo intet Mærkværdigt, og at Snio tog sig Regieringen an, medens hans Fader endda levede, eller og at Broder er den samme som Sivald. N. 3. 11 og 18 lade ham reent ude, 3 og 18 uden Tvil, fordi de lade Longobarderne gaae ud under Syvald, og altsaa have blandet Fader

og

og Søn sammen. Og N. 11 har ham dog siden længe efter, nemlig 7 Konger senere, efter Syvard sætter den Gorm, Fader til Gotrik, og udgiver Snio for en Sønne-Søns Sønne-Søns Søn af Gorm; Hvorved han maatte komme hen til det 10 Sæculum, og siden udgiver den Regner Lodbrok, hvorved den forstaaer den sidste Regner, for en Sønne-Søns Sønne-Søn af Snio, hvorefter Snio kunde omtrent være fød 668, og denne Regning maae en af vore Kroniker have fulgt, naar den sætter at Langobarderne ere i det 7 Sæculo udgangne fra vort Norden. Efter al Anseende have der været tvende Konger i Danmark af det Navn Snio; Den ene i Jylland udi meget gamle Tider, under hvilken Langobarderne ere udgangne fra Vendsyssel, og som efter N. 2, 3, og 7 døde i Wiborg, og udi hvis Tid, som jeg forhen haver viist, Kiæmpen Hler levede; En Meening, som dog ei kan holde Stik, med mindre man antager, at Odin er flygtet for Pompejus, thi er han flygtet for Trajanus, og Snio har da levet i hans Tid, som han maae, saafremt Snio og Hler have levet paa een Tid, efterdi Odin besøgte Hler paa Hlesøe, saa kunne Langobarderne ei være udgangne under Snio, efterdi de rumt 100 Aar for Trajano boede alerede i Tydskland. Vil man antage, at der ere Ledder udeladte i Angel-Saxernes Slægt-Register imellem Wodan og Withleig, eller og mellem Withleig og hans Efterkommere, og at Simeonis Dunelmensis 2c. Wodan er vor Odin, saa jævner alting sig, og da kan man vedblive den gamle Mening, at Odin er flygtet for Pompejus. De Krige derimod Snio skal efter Saxo P. 157 og 158 have ført med de Svenske, maae uden Tvil tilhøre den senere Snio, og passe sig bedre paa en Skaansk end paa en Jydsk Konge, heldst naar man vil eftertænke, alt hvad jeg forhen haver fortaalt om de Svenskes Snio.

Snio. Forsøg paa Skaane. N. 2. 3. 7. 16 og 18 sætte alle Snio i Hrolf Krakes Ungdom, hvilket synes mig stærkt at befæste min Mening om den senere Snios Levetid; om de foregaaende Konger, at stamme fra Ali, Broder af Frode 4, men som Ledderne blive da efter Saxo vel mange, saa anseer jeg snarere Broder eller Syvald for en Broder end Søn af Jarmeric; og om tvende af det Navn Snio; thi Langobarderne kunne umueligen have forladt Danmark under Hrolf; hvad Tid man end vil sætte ham paa efter Torfæus P. 235, Schöning eller mig. Faae af vore gamle Skribenter have derfore villet befatte sig med at fastsætte denne Tid, og de faae, som have giort det, ere komne slet derfra, som N. 6 der angiver det Aar 686, N. 7 Aar 687, og N. 2 Aar 637, hvilket strider imod alt, hvad man med Vished veed om Langobarderne, om man end med den Gullandske Hypothesi vilde antage to slags Langobarder, og lade vore fordrive de Tydske i det 4 Sæculo. N. 2 tiener til at bekræfte min Sætning om den senere Snios Levetid, og følgeligen ogsaa Hrolfs. Uden Tvil have alene disse Skribenter udregnet dette efter Saxo, thi han har 28 Konger fra Frode til Gotric, som efter hans eget Sigende er Godefrid, begge iberegnede, og om Godefrid vide vi vist af de Franskiske Skribenter, at han døde 810; Vil man nu dividere 28 i 810, saa komme $28\frac{1}{14}$ Aar paa hver Konge, og anden Chronologie kan man ei bruge med Saxo, naar man nøye vil følge ham; Da nu efter ham 4 Konger regierede siden Snio, Gotric iberegnet saa udgiøre disse 4 Regieringer $115\frac{2}{7}$ Aar, altsaa er Snio død Aar 694, og følgelig var det efter denne Regning ei urimeligt, at Langobarderne kunde være udgangne 686 eller 687. Denne Beregning tiener ogsaa til at bestyrke min Mening om den senere Snios, og Hrolfs Levetid, allerheldst man kan sætte Snios

noget

noget længre endda tilbage i Tiden, ved at lade nogen af de 4 Konger regiere længre end de antagne 28 Aar. Men ere Langobarderne udgangne under Snio, da kan Snio ei have levet paa bemældte Tid, og Saxo maae, saafremt man vil holde sig til det 4 Sæculum, i Henseende til Langobardernes Udgang, have udeladt mange Konger, en Mening som derfore ogsaa Lyschander haver antaget, og fra P. 168 til 174 indskikket 8 Konger, som ingen anden haver, som Danske, og hvoraf Gotlach eller Cochilaicus alene vedkommer os. J. Magni haver P. 326 — 352 ligeledes giort med de Svenske, og indskikket 21 Konger imellem Ingemar eller Yngvar, og Braut Anund, hvilke ingen kiender, undtagen den sidste, nemlig Biörn, som er Regnars Søn Biörn Jarnside, og Arthur, som han haver taget af den Britanniske Historie. Vel muelige at nogle af dem have været smaae Konger i Gotland ꝛc. At han haver sat Braut Anund næsten 200 Aar senere, end han virkeligen har levet, er en Hoved-Aarsag, som har bragt ham til at antage denne lange Liste. Ikke desmindre kan jeg neppe overtale mig til at troe, at enten han eller Lyschander have reent digtet disse Konger, men de have efter en vis Beleplighed antaget dem, og sat dem paa denne Tid, og det uden at sige deres Aarsager, som ei var Brug i den ucritiske Tid, de levede paa. Men at de have handlet urigtig herudi, og at disse Konger ei have regieret hverken her eller i Sverrige, det er en anden Sag, og derpaa kan vel ingen tvile. Det har sig herudi med dem, som med mig; om jeg simpelt hen opgav mine Danske Over-Konger, og Under-Konger i Jylland, Sieland, Skaane, og fortaalte deres Bedrifter, uden at mælde mine Aarsager, hvorfore jeg antog dem, og det just i saadan Orden, saa vilde det ei mangle, at jo nogle vilde beskylde mig for at have digtet. Snio.

Nu

Snio. Nu kan ingen giöre det; mine Grunde ere fremlagde; men det kan let skee, at nogle af dem kunne af andre omstødes ved bedre Grunde. Det værste er, at man ingensteds kan finde disse J. Magni og Lyschanders Konger; Men da det er en rum Tid siden de have levet, mange Skrifter ere siden deres Tid bortkomne, saa at vi nu mangle Documenter, som Hvitfeld, ja som Torfæus haver betient sig af, og man vist veed at Archiverne stode aabne for Lyschander, da han var beskikket til at skrive den hele Danske Historie, saa er det noget haardt at beskylde dem for at have reent digtet; Men om man vil sige, at de have slet betient sig af deres Forraad, at de have ingen Critique besiddet, og liden Skionsomhed, saa dommer man ei uret, og da er jeg eenig med dem. Vil man antage at Snio har levet i det 4 Sæculo, og er først død Aar 400, saa kommer dette underlige ud heraf, at 25 Konger have regieret til denne Tid fra Christi Fødsel, og hver følgeligen kun 16 Aar, og at derimod efter ham have kun regieret 12, og hver over 34 Aar, hvilken Ulighed i Regimente i lige lang Tid kuldkaster aldeles denne Sætning. N. 16 og 18 skrive heel mærkeligen, ei at Langobarderne ginge ud under Snio, men mange Danske. Har den sidste Snio levet i Helgos og Hrolfs Tider, og disse sidste igien paa den Tid, jeg antager, saa kan herved sigtes til det, at de Danske da først foreenede Jylland til Bestandighed med deres Rige; og vilde man følge Schöning og Torfæum i at henføre Hrolfs Levetid til det 5 og 6 Sæculum, da kunde herved sigtes til Anglernes og Jydernes Udvandring til Britannien, hvilken efter Beda vâr saa stor, at Angeln laae siden øde indtil hans Tid. Da jeg nu holder for, at Langobarderne ere udgangne fra Jylland, saa har dette let kunnet bringe Saxo til, at tilskrive dem P. 160 det meget øde Land, som i hans Tid var i Danmark, og

efter

efter hans Formeening forhen dyrket. Saafremt denne Meening om Danmarks større Folke-Mængde i gamle Dage, og om Spor efter mere Jorddyrkning var rigtig, saa var det og rimeligere, at skrive dette paa en senere, som Anglernes, end paa en saa gammel, som Langobardernes Udvandring. Hvorvel jeg endda ikke veed, om det var mueligt at see Furer efter 7 til 800 Aars Forløb. Udi Hrolfs Faders Tid have uden Tvil mange Danske nedsat sig under Hroar i Northumberland, eller snarere Ost-Angeln, og vel mueligt at det samme haver vedvaret under Hrolf, saa at de kan ogsaa høre til de mange Danske, som under Snio ere udvandrede. N. 14 beretter, at de Danske toge Lumbardien ind, da Snio regierede, hvorved han vel sigter til Langobardernes Ankomst til Italien under deres Konge Alboino. Dette har han uden Tvil antaget efter en vis Beregning, saasom han vel indsaae, at det gik umuelig an, at lade Langobarderne forlade Danmark under Snio, naar man vilde følge Saxonis eller den vedtagne Orden af vore Konger. Altsaa maatte Snio have regieret Aar 568, hvilket indfalder i Hrolfs Tid, om han haver levet under den sidste Ella, dog denne Forandring strider imod alle vore andre egne gamle Skribenter. Det bliver derfore best at troe, at Langobarderne ere udgangne af Vendsyssel for Christi Fødsel, da en Snio regierede i Jylland. Mærkeligt er det, at N. 16 kalder Snio Gotha Konge, og N. 18, som ved Uagtsomhed udelader ham, ligeledes Sivald Gota Konge. Uden Tvil er dette enten giort deraf, at den ældste Snio var Konge over Jyderne, som de undertiden kalde Gother, eller og deraf at den senere Snio overvandt efter Saxo P. 138 den Gothiske Konge, og indtog hans Rige, thi dette tviler jeg ei paa at vedkomme den sidste Snio, og ved Gotherne her at forstaaes Vest-Gother, og

Snio.

Snio. ved den Svenske Konge, som Snio tog Dronningen fra, Eisten. De følgende Konger Biörn, Harald etc. høre gandske vist ei til Skaane, og stamme ei fra Snio, uvist derfore, om han haver efterladt sig Børn. Efter al Anseende er han død før Hrolf, og Hiartvar kommet efter ham, saa og Valdar etc., eller nogen af Valdars Afkom. Torfæus P. 329 sletter Snio reent ud, og kiender ingen af det Navn, undtagen en Finsk Konge. N. 16 og 18, der ere Kroniker paa Dansk i Antiquitæts Collegio i Stokholm, sige, at da Snyö regierede, levede Jætten Læ paa Læsso, og at Snyö døde i Jylland, hvilket sidste mange andre Kroniker ogsaa fortælle. Dette bekræfter min Mening, at Snio haver været Konge i Jylland, og da Læ uden Tvil er Hler, og kaldes en Jette, og af Fundinn Noregur sees at have hørt til Jætne-Slægten, saa slutter jeg heraf, at Snyo haver levet i Odins Tid, og maaskee hans Regiering begyndt noget før Odins Indkomst, hvilket altsammen vel nok passer sig med den rimelige Tid af Langobardernes Udgang, og stadfæster at de have været fra Jylland; og som de egentligen efter min Mening ginge ud fra Vendsyssel, saa maae man og slutte heraf, at Snio haver fornemmeligen regieret der. Da nu Paulus Diaconus vidner, at Langobarderne ginge ud fra Norden, og det fra en lille Øe, Saxo lader dem gaae ud fra Danmark under Snio, som efter hans urigtige Hypothesis regierede over det hele Rige, og det længe efter Christi Fødsel, og de andre Kroniker lade dem og gaae ud under Snio, som efter dem døde i Jylland, og levede i Hrolf Krakes Barndom, og havde dog med Jætten Hler at giøre, som levede med Odin, saa er det klart heraf, at alle disse Skribenter have øset af adskilte Kilder, thi de komme overeens i visse Hoved-Omstændigheder, og vige fra hinanden i andre, og dette viser at den ene ei haver skrevet

den

den anden ud. Nu vil jeg da overlade til den upartiske Læser at domme, hvo der gior rettest, enten jeg, som søger at foreene dem sammen, eller de, der beskylde dem for reent at have digtet. I den korte Riim-Kronike i vore Kiæmpe-Viser P. 25 og 26 sættes Luse-Kongen imellem Skiold og Gram, og ved denne Luse-Konge forstaaes Snio; Nu er denne Kronike vel først giort i det 16 Sæculo, men imidlertid styrker dog dette min Sætning om Snio's høye Alder, thi her sættes han med Skiold, som var Odins Søn. N. 16 udgiver Snio for en Broder-Søn af en Hother Jærmærs Søn, og for en Søn af Sibalda Larmundæ Søn, hvilket uden Tvil bør læses Jarmar. Da nu ingen anden Skribent tillegger Jarmer eller Jarmeric en Søn af det Navn Hother, saa troer jeg at herved sigtes til den ældste Hother eller Haudur, og slutter jeg heraf at en Hother haver egentligen været Konge i Jylland, hvilket jeg dog ikke just tør antage om den ældste Hother, men snarere om den, som levede med den Saxiske Odin, thi da deres Lande grændsede sammen, saa kunde de let komme i Krig, og have vel de tvende Othini giort Vildfarelse her. N. 16 udgiver desuden Snio for Götha Konge, hvilket jeg tænker at vedkomme den ældre Snio, fordi han regierede over Jyderne, Jutherne, et Navn der er bleven blandet med Guter, Gother. Derimod troer jeg, at det Snio siges at have været en Søn af Sibalda, henhører til den senere Snio. Har Snio ellers enten været en Broder-Søn af den ældre Hother, som levede med vor sidste Odin, saa tiener det til at stadfæste den Sætning, at Langobarderne ere udgangne fra vort Norden, og det for Christi Fødsel. Worm (1) anfører en Runesteen i Gunderup Sogn i Viborg Stift paa en Høy, hvilken Steen kaldes af somme Runesteen, af andre Baldersteen, og Snio.

(1) Mon. Dan, p. 318—322.

Snio. og som han læser saaledes: Balder reiste denne Steen efter Kong Snigur den Gode, hans Fader, en god Mand, og Tufa hans Moder; begge ligge under denne Høy. Worm mener at Snigur er den samme, som paa Latin kaldes Snio, og som han allevegne følger Saxo, saa erkiender han kun een Snio, og holder ham for den, under hvilken Langobarderne gik ud, der efter Gaffari Regning kom til Regieringen 577, og hans Eftermand Biörn 654; Og som denne Tid er saa lang, saa mener han at Balder haver levet imellem, allerheldst Biörn ei siges at have været Snionis Søn. Men det er klart, at saavel denne Chronologie, som Konge-Følge er gandske urigtig; Saa og, at der have været tvende Konger af det Navn Snio i Danmark. Mig kommer det baade dristigt for, at holde Snigur og Snio, eller Snær for eet Navn, og desuden forandrer han paa egen Haand Gunung, som der læses paa Stenen, til Kunung, saa at det efter mine Tanker bliver heel rimeligt, at denne Snigur aldrig haver været Konge, og at Stenen rimeligen hører til meget yngre Tider, allerheldst man skal have Møye ved at vise nogen Runesteen ældre end Kong Gorms Monument, undtagen Harald Hildetans, som ikke kan læses. Dog maae jeg tilstaae, at jeg ikke kan forklare Gunung, undtagen det skal betyde Krigens Søn. Navnet Balder maae ikke føre en i Forvirring, thi det har været brugeligt i alle Lande, at kalde sig efter Guder. Og hvad Frisernes Ethelbalder angaaer, som Worm anseer for denne, da synes han at have været en Søn af den Saxiske Odin. I Jylland i Aalborg Stift, Silkeborg Amt, paa den østre Side af Nør-Snede Kirkegaard vises tvende Høye, hvor efter gammel Sagn Kong Snio eller Snede, efter hvilken Byen skal have Navn, skal ligge begravet i

den

den syndre og største, og hans Dronning i den nordre og mindre (2). Saafremt dette er rigtigt, saa maae derved sigtes til den Snio, der døde i Viborg, thi Nørre-Snede ligger kun 8 Mile sønden for denne Bye, og hvilken Snio levede med vor sidste Odin. Men udi Riber Stift, Koldinghuus Amt, ved Øster-Snede, findes en stor Høy, hvor og Traditionen vil at Kong Snio er begraven, og at Byen Snede har Navn af ham. Da der i Begyndelsen af dette Sæculo skal i denne Høy være fundne Sølv Knive og Sølv Degener ɔ: en Art af Kaarde, ligesom der endnu findes Urner med brændte Been og Aske i, og Høyen skal have været omsat med Kampesteene, som tildeels ere bortførte, der og skal have været seet nogen ulæselig Skrift (3), saa synes det ei utroligt, at en fornem Mand kan have ligget her begravet, men saa megen Prydelse, og allerheldst Skriften gior, at jeg ikke tør henføre denne Grav til Snio, som levede i saa gamle Tider, men snarere troer at han ligger begravet paa forrige Stæd, hvorhos det dog er mueligt, at alle de Stæder som hede Snede i Jylland, kan være opkaldte efter ham; Men er dette rigtigt, da sees heraf, at Snio haver ikke regieret alene norden for Liimfiorden, men og langt synden for den, hvorfore det dog gierne kan være, at Langobarderne ere alene udgangne fra Vendsyssel. Men maaskee og at Snede's Navn har en gandske anden Oprindelse. Snio.

Petrus Olai (4) anfører, at Kroniken siger, at efter Helgonis Død lagde den Svenske Konge Atislus Skat paa de Danske, og gav dem for Skams Skyld en Hund til Konge, men da Saxo intet

(2) Danske Atlas t. 4. p. 476.

(3) Ib. t. 5. p. 979.

(4) Lang. T. 1. p. 79 og 80.

Snio. satte uretfærdige og ubillige Love: Paa Domstolen var han uretfærdig, og ødelagde Almuen, som han burde have understøttet og havt Medynk med; Men al Almuen var ham undergivet, og gunstig. (Dette synes at være en Modsigelse, med mindre han bruger favens her i en meget uegentlig Bemærkning, for føyelig). Dog satte en ved Navn Röth sig imod ham. Denne sendte han til Læ paa Øen, for at adspørge, af hvad Død Kong Snyo skulde omkomme, i Tanke, at Röth skulde ei slippe levende derfra. Kiæmpen Læch vilde ei svare, forend han havde sagt ham 3 sande Ting, men efterat Röth havde svaret til Fornøyelse, spaaede han, at Kongen skulde omkomme ved Luus. Ved Tilbagekomsten fandt Röth ham siddende paa Domstolen i Jylland; og efterat han havde sagt ham Svaret, krobe Luus ud af hans Øren og Næsebore, og bedækkede hans gandske Legeme, og blev han bidt af dem til døde. (Da der er Forskiæl i Omstændighederne af Snyo's Død imellem disse Annaler, og Petrus Olai, saa lader det dog ikke, at de ere den Kronike, som den sidste anfører). Hos Saxo P. 119 i Ingels Historie, forekommer om Rotho udi Sterkodders Sang. En Russisk Søerøver af det Navn forekommer og P. 134. Men Spørsmaal om ved Röth ei forstaaes Valkyrien Rota. Udi Messenii Svenske Kronike (7) fortælles alt dette, deels lidet kortere, deels endeel vidtløftigere, thi her forklarer Snö for Attila, hvad han har meent med sine mørke Taler, hvoraf man kan see, at han rigtig nok har sigtet til en Bæver, og legger til, at da Snö mærkte, at Luus krøb ud af Næse og Øren, steg han paa sin Hest, og rendte til en Bæk, som laae ei langt fra Wiborger Landsting, styrtede sig i den, men blev der opædt af dem, hvorfore den indtil denne Dag kaldes

(7) P. 51 — 55.

des Luse-Bæk. I en Kronike i Arnæ N. 899, 4to. P. 44—50 fortælles det lige saadanne som i Messenii Kronike, hvilket er ingen under, da dette er en Codex af den. I den skrevne Danske Kronike, som slutter med 1314, og som egentligen er en Oversættelse af Erici Pomerani, legges til, at Hunden hedte Hathi Rakkæ, at ingen uden Hyrden Snio turde berette Kong Atislus det, og at han drog Skindet af Hunden, og syede det imellem sine Hærder. Udi Bartholins Mss. 3 Tome. P. 521, hos mig P. 322 er et kort Stykke paa Latin om denne Hunde-Konge, udskrevet efter en Papiirs Codex, som da var paa Universitætets Bibliotheqve, hvorudi Autor ej gior andet end skiænde paa de Svenske, og deres Konge, som havde sendt denne Hund. Snio.

Enhver seer af alt dette, hvorledes Digt vælter sig ligesom en Sneebold; Imidlertid slutter jeg dog heraf, 1) at da Hler og Odin levede, regierede en Snio i Wiborg. 2) At for hans haarde Regiments Skyld ere Langobarderne udgangne. 3) At Hler Joternes Herre haver maaskee indsat ham. 4) At Nordiske Joter have da alerede været bosiddende i Jylland (i det mindste i en Deel deraf). 5) At de Svenske, som da eyede Sieland, have maaskee og havt noget med Jylland at giøre, allerheldst de Lande vare da blottede for Folk ved Cimbrers og Teutoners Udvandring. 6) At man af Had for Snio's haarde Regimente haver paadigtet ham saa skammelig en Død, som maaskee og tildeels kan være kommet deraf, at han er død meget hastig i sine Mænds Nærværelse. 7) At der udi Atisli og Hrolf Krakes Tid haver levet en Hrærec, sat af den første til Statholder i Danmark i den sidstes umyndige Aar, hvis slette Regimente, Indsætning ved en Svensk Konge, og Navns Lighed med Rakke

Snio. haver givet Anledning til at giore ham til en Hund. Hvor gammel ellers Anledningen til denne Hunde-Historie er, kan sees deraf, at i Skalda-Tal udi Arnæ N. 761, 4to. P. 116 berettes, at hos Biörn paa Hauge, (uden Tvil den samme Biörn som regierede i Sverrige ved Anscharii første Ankomst), opholdt sig Poeten Erpr Lutande, hvilken havde i Fred dræbt en Mand, og skulde derfore igien dræbes, men frelste sit Hoved ved at sammensætte en Vise om Saur Kongens Hund. Og dette Skalda-Tal er udskrevet efter det, som staaer bag i Snorronis Codice paa det Kiøbenhavnske Universitæts Bibliotheqve. P. 132 siges i et andet Exemplar af Skalda Tal, udskrevet efter det i Upsal, at han reddede sit Liv ved at siunge om Kong Sor, og P. 147 i det tredie Exemplar af Skalda-Tal, udskrevet efter det, som staaer bag i Peringskiolds trykte Heims. Kringla, siges at han besang Kong Sor paa Hauge, (hvorved denne Sor giøres til en af Biörns Formænd). I Arnæ N. 739, 4to, som indeholder Efterretninger om Edda, skrevne af Arna selv, siges, atter i Skalda-Tal, udskrevet efter det Exemplar, som er i Engelland, det samme om Kong Sor paa Hauge. Efter al Anseende har Erpur besiunget Kongens Hund Saur, og har det maaskee staaet i den første Codex saaledes: Han giorde Vise om Saur Kongens Hund paa Hauge, hvoraf man siden haver ved Forflytning giort Saur Hund Konge paa Hauge, og siden ved at ville rette dette urimelige: Saur Konge paa Hauge; Altsaa bortfalder i det mindste den Norske Hunde-Konge, hvis Tid desuden falder alt for nær ind ved Erpurs, men den Danske Raecke troer jeg dog at være giort af Hrærec. Hvorledes vore Fædre have havt meget høye Tanker om Hundes Egenskaber, og derfore den Fabel om Hunde-Kongen des lettere kunnet fæste Rødder hos dem, kan sees af

trykket

trykte Niala C. 71. P. 106, hvor Olafr Pá siger til Gunnar af Hlidarande, at han vil give ham en Hund, som han har faaet i Irland, som er saa stor, og ligesaa god at have med sig som en dygtig Mand; Han havde Mands Vid, og gioede af hver den, som var hans Herres Uven, men aldrig af hans Venner. Han kunde see paa hver en, om han meente sin Herre vel eller ilde, og han vilde sætte sit Liv til, for at beskytte ham. Hans Navn var Samr. Derpaa sagde Olafr, at han skulde gaae til Gunnar, og tiene ham. Det giorde han strax, og lagde sig ned for hans Fodder. Den lærde Degn i Holtug Niels Hansön Winding udi Arnæ N. 27. Folio, P. 149 hos mig, udi hans Danske Kongers Tilnavne, formoder at ved denne Kong Hund forstaaes Hunding, som regierede i Sieland udi Interregno, og hvilken Ericus Pomeranus selv kalder Hund; Winding formener og at han er bleven af Landets Fiender kaldet saa af Had, fordi han efter Erici Vidnesbyrd var lykkelig imod dem. Denne Mening lader sig nok høre, og hvo veed om Hunding selv er ej en af de tvende Hrærec, hvilken jeg anseer for Kong Hund. Udi Olafs Helga Saga i N. 325, 4to, som er en ypperlig Membran, og lader at være den samme Historie, som staaer i Heims Kringla, siges P. 543 heel mærkeligen, at Kong Eisten den Illrade satte i Tronhiem sin Søn Saur til Konge. Udi Codice Flateyensi, i Olavi Sancti vita staaer Col. 447, hos mig P. 831, alene at Eisten Illrade giorde en Saur til Konge i Tronhiem. Udi N. 73 Folio, som er en god Membran, og indeholder Oluf den Helliges Levnet, staaer P. 526, hos mig, ligesom i N. 325, 4to. I den trykte Danske Oversættelse af Snorro P. 257 kaldes Sör derimod en Hund, saa og i Peringskiolds trykte Heims Kringla T. 1. P. 636, og i min skrevne Snorro paa Papiir. Men hvor rimeligt det nu

Snio.

Snio. endog synes at hundr, er ved en urigtig Læsemaade indkommet i Stædet for Sun, saa falder dog alt dette bort, naar man finder at i den prægtige Frisiske Codex af Snorro, som er Arnæ N. 45. Folio fortælles P. 178 hos mig, udi Hagen Adelstens Levnet alle Ting om Hunden Saur, som udi Peringskiolds trykte Snorro T. 1. P. 336. Saa at der ingen Tvil kan være paa, at jo Snorro haver skrevet saaledes, og at det haver været en gammel Tradi- dition i Norge, at en Hund har regieret der. Udi Danske Atlas (8) anføres den Landsbye Hundie udi Sieland, i Roskilde Amt, i Thune Herred, i Kildebrønde Sogn, som efter Sagn skal have Navn af Kong Hunding, som har boet nær der ved paa et Stæd, kaldet Vellegaard, hvorfra findes endnu en gammel Steenbroe til Hundie Bye; Men jeg frygter for at alt dette er giort alene af Navnet Hundie. Og det samme giælder vel om, hvad der P. 106 fortælles om Sundeløv Bye i samme Herred, hvor Kong Snold skal ligge begravet, og lidet derfra hans Feltherre Rolf.

Udi Peder Syvs Collectaneis i Rostgaards N. 55. P. 637 og 638 tales om en Islandsk Vise, giort en Qvinde ved Navn Sniar til Ære, som regierede paa Halogaland, og var een eene- ste Dotter af Alf-Kongen, men var bleven fortryllet til en Mand af sin Stedmoder Rafn. Syv siger retteligen at Autor, hvem han endog er, har forfattet denne Vise til Tidsfordriv af sin Kiæreste Audrun Jons Dotter. Sproget og Versarten viser, at den er giort i det 15 eller 16 Sæculo.

De Handeler Snio har efter Saxo P. 157 og 158 havt med en Gothisk og med en Svensk Konge, tilhøre uden Tvil den sidste Snio; Men ikke troer jeg at ved den Svenske Konge forstaaes Adils, men en anden liden Konge. Vel muligt at Snio har taget Skaane igien,

(8) T. 6. p. 103.

Løien, som Adils i disse oprørte Tider har villet tilegne sig. Heraf slutter jeg, at Snio egentligen har havt Halland. Alt det øvrige derimod om Langobardernes Udvandring vedkommer den ældre Snio, som levede med vor sidste Odin. I Anledning af alle disse Konger, som have regieret paa adskilte Stæder i Danmark, vil jeg føye et Slægt-Register til: Snio.

- 1 Fridleif 3.
  - 2 Frode 4, Konge i Leyre.
    - 3 Ingiald, Konge i Leyre.
      - 4 Agnar med Svertings Dotter.
      - 4 Hrærec, maaskee Konge i Ringsted, med Halfdans Enke.
        - 5 Fridleif flygter til Norge, siden Konge i Leyre, egter Hrolf Krakes Dotter.
          - 6 Frode 6, Konge i Leyre.
            - 7 Halfdan.
              - 8 Hrærec Slyngebaand.
                - 9 Harald Hildetan.
    - 3 Halfdan, Konge i Skaane, dræbes af Ingiald.
      - 4 Halfdan, Konge i Skaane, og Formynder for Hrolf Krake, dræbes af Frode 5.
        - 5 Hroar, Konge i Roskild, under Rolf Krake.
          - 6 Valdar, Konge i Skaane, frigee med Fridleif.
            - 7 Harald Gamle, Konge i Skaane.
              - 8 Halfdan Snialle, Konge i Skaane.
                - 9 Ivar Vidfadme.
                  - 10 Audur gift med Hrærec Slyngebaand.
                    - 11 Harald Hildetan.
      - 4 Frode 5, tilsidst Konge i Leyre.
      - 4 Helgo, Konge i Leyre, dræber Ingiald.
        - 5 Hrolf Krake, Konge i Leyre, dræber Frode 5.
      - 4 Hroar, Konge i Lindsey udi Ost-Angeln.
  - 2 Ali, Konge i Skaane og i Sverrige, dræbes af Sterkodder efter sin Broders Tilskyndelse.
    - 3 Omund, Konge i Halland, og endeel af Skaane, død førend Ingiald.
      - 4 Sivard, Buthle. Konge i Halland, Helgo Under-Konge.
        - 5 Jarmeric, Helgo's Under-Konge.
        - 5 Sivald eller Broder.
          - 6 Snio levede med [Hrolf Krake.]

Arnæ N. 418 kalder Snio P. 697 Sniolfar, og vil P. 698, at de fleste Danske ginge ud af Skaane og Gotland, og ginge de ud efter Lodkastning. Vel muligt at der iblant Langobarderne have været af andre Danske Landskaber, end af Vendsyssel. Arnæ N. 417 kalder den vise Kone Gunnbiorg, og siger, at de som

Snio. endog synes at hundr, er ved en urigtig Læsemaade indkommet i Stædet for Sun, saa falder dog alt dette bort, naar man finder at i den prægtige Frisiske Codex af Snorro, som er Arnæ N. 45. Folio fortælles P. 178 hos mig, udi Hagen Adelstens Levnet alle Ting om Hunden Saur, som udi Peringskiolds trykte Snorro T. 1. P. 336. Saa at der ingen Tvil kan være paa, at jo Snorro haver skrevet saaledes, og at det haver været en gammel Tradidition i Norge, at en Hund har regieret der. Udi Danske Atlas (8) anføres den Landsbye Hundie udi Sieland, i Roskilde Amt, i Thune Herred, i Kildebrønde Sogn, som efter Sagn skal have Navn af Kong Hunding, som har boet nær der ved paa et Stæd, kaldet Vellegaard, hvorfra findes endnu en gammel Steenbroe til Hundie Bye; Men jeg frygter for at alt dette er giort alene af Navnet Hundie. Og det samme giælder vel om, hvad der P. 206 fortælles om Sundeløv Bye i samme Herred, hvor Kong Snold skal ligge begravet, og lidet derfra hans Feltherre Rolf.

Udi Peder Syvs Collectaneis i Rostgaards N. 55. P. 637 og 638 tales om en Islandsk Vise, giort en Qvinde ved Navn Sniar til Ære, som regierede paa Halogaland, og var een eeneste Dotter af Alf-Kongen, men var bleven fortryllet til en Mand af sin Stedmoder Rafn. Syv siger retteligen at Autor, hvem han endog er, har forfattet denne Vise til Tidsfordriv af sin Kiæreste Audrun Jons Dotter. Sproget og Versarten viser, at den er giort i det 15 eller 16 Sæculo.

De Handeler Snio har efter Saxo P. 157 og 158 havt med en Gothisk og med en Svensk Konge, tilhøre uden Tvil den sidste Snio; Men ikke troer jeg at ved den Svenske Konge forstaaes Adils, men en anden liden Konge. Vel mueligt at Snio har taget Skaane igien,

(8) T. 6. p. 103.

Øien, som Adils i disse oprørte Tider har villet tilegne sig. Heraf slutter jeg, at Snio egentligen har havt Halland. Alt det øvrige derimod om Langobardernes Udvandring vedkommer den ældre Snio, som levede med vor sidste Odin. I Anledning af alle disse Konger, som have regieret paa adskilte Stæder i Danmark, vil jeg føye et Slægt-Register til: Snio.

1 Fridleif 3.

- 2 Frode 4, Konge i Leyre.
  - 3 Ingiald, Konge i Leyre.
    - 4 Agnar med Svertings Dotter.
    - 4 Hrærec, maaskee Konge i Ringsted, med Halfdans Enke.
      - 5 Fridleif flygter til Norge, siden Konge i Leyre, egter Hrolf Krakes Dotter.
        - 6 Frode 6, Konge i Leyre.
          - 7 Halfdan.
            - 8 Hrærec Slyngebaand.
              - 9 Harald Hildetan.
  - 3 Halfdan, Konge i Skaane, dræbes af Ingiald.
    - 4 Halfdan, Konge i Skaane, og Formynder for Hrolf Krake, dræbes af Frode 5.
      - 5 Hroar, Konge i Roskild, under Rolf Krake.
        - 6 Valdar, Konge i Skaane, kriger med Fridleif.
          - 7 Harald Gamle, Konge i Skaane.
            - 8 Halfdan Snialle, Konge i Skaane.
              - 9 Ivar Vidfadme.
                - 10 Audur gift med Hrærec Slyngebaand.
                  - 11 Harald Hildetan.
    - 4 Frode 5, tilsidst Konge i Leyre.
    - 4 Helgo, Konge i Leyre, dræber Ingiald.
      - 5 Hrolf Krake, Konge i Leyre, dræber Frode 5.
    - 4 Hroar, Konge i Lindsey udi Ost-Angeln.
- 2 Ali, Konge i Skaane og i Sverrige, dræbes af Sterkodder efter sin Broders Tilskyndelse.
  - 3 Omund, Konge i Halland, og endeel af Skaane, død førend Ingiald.
    - 4 Sivard, Konge i Halland, Helgo Under-Konge.
      - 5 Jarmeric, Helgo's Under-Konge.
      - 5 Sivald eller Broder.
        - 6 Snio levede med Hrolf Krake.
    - Buthle.

Arnæ N. 418 kalder Snio P. 697 Sniolfur, og vil P. 698, at de fleste Danske ginge ud af Skaane og Gotland, og ginge de ud efter Lodkastning. Vel muligt at der iblant Langobarderne have været af andre Danske Landskaber, end af Vendsyssel. Arnæ N. 417 kalder den vise Kone Gunnbiorg, og siger, at de som

Snio. uddroge, seylede til Sverrige, og kaldte der et Land Långbarda Land, hvor de nedlode sig. Gram strider i Meursium Col. 81 — 86 meget imod, at Langobarderne ere fra Norden, og mener at Paulus Diaconus har digtet det, for at give dem samme Herkomst som Gotherne, hvilke vare de beromteste iblant de barbariske Folk. Han viser ogsaa heel got, at de ere Tydske; Men Nordiske kan de endda blive paa en vis Maade, for saavidt at de ere udgangne fra et Land, som Nordiske siden have besat, nemlig Jylland. Det er ingen Kunst at beskylde gamle Skribenter for Urigtighed, men det er en Kunst, at sætte noget bedre i Stæden. Det er artigt, hvad han Col. 85 anfører af Althameri Commentario in Tacitum, nemlig at Langobardi havde først boet i Tydskland, og droge siden til Øerne i Østersøen, Scandia, Sconinga, Mauringa, Gothlandia, Ruglandia, hvorfra de siden ginge til Pannonien. J. Magni L. 7. C. 25. P. 327 kalder den Gothiske Konge Holstan, som Snio førte Krig med. Og C. 26. P. 330 lader han Snio blive i Strid mod den Svenske Kong Biörn, hvis Dronning han havde bortrøvet. I Philalethi Tom. 2. P. 7. har jeg forhen formodet, at Bocheror er en Copiist-Feil, i Stædet for Biorkoe. Messenius T. 1. P. 24. 25 og 47 tilskriver den Svenske Kong Ingvard Snio's Død, og siger at han siden blev paa en forræderisk Maade dræbt af de Danske paa en Øe i Østersøen. Den gamle Svenske Konge-Liste i Benzelii Monumenter P. 60 lader Ingvar, som og kaldtes Knutir, dræbes i Strid i Beltesund; Dog Thiodolph vidner, at han faldt i Estland. Rim-Kroniken lader de Danske gaae til Seyls fra Blegynd, ihielslaae alle Mandfolk af Lombarderne, og ægte Qvinderne Aar 686, hvorimod den plattydske Saxo lader det skee

486.

636. Cornerus Col. 482 vil, at efter Megge, et Skaansk Fruentimmers Raad gik hver 9 Mand ud. Dette er taget af Erici Kronike P. 156. Snio.

49. BIÖRN.

Saxo sætter P. 160 Biörn efter Snio, dog uden at sige, at han var hans Søn, eller hvem der var hans Fader. N. 2, 4, 5, 6, 7, 10, 12 giore det samme. N. 3, som dog ellers saa noye følger N. 2, N. 11 og 14 udelade ham reent, hvilket giver en stærk Formodning, at han ei haver regieret efter Snio. N. 9 alene gior ham til Snio Søn, venteligen eene paa den Grund, at han fulgte efter ham. J. Magnus har P. 350 og 351 en Dansk Konge Biorno, som han siger var en Dansk, og begyndte at afkaste det Aag, som Fremmede, iblant andre Svenske og Britanner, havde paalagt de Danske. Men hvo der egentligen bør forstaaes ved denne Biörn, det vise N. 13, 16, 17 og 18, som give ham det Tilnavn Ieraside, og derved pege paa den tapre Danske Prinds af det Navn, en Søn af den sidste Regnar Lodbroc, eller maaskee og paa den første Regnars Søn, hvilken regierede i Sverrige. Torfæus forkaster i Serie P. 331 denne Biörn, og iblant vore Konger bør han vel heller ikke have Stæd, hvorvel han var en Dansk Prinds af en Dansk Konge, hvilket var nok for Saxo til at giøre ham til Konge hos os. N. 20 sætter ham og efter Snyo, og næst foran Frothe. J. Magni har P. 330. L. 8. C. 26 en Biörn, Konge i Sverrige, som ihielslog Snio, og indtog

Biörn. tog Danmark, men døde kort efter i Upsal. Petrus Olai P. 107 siger om ham, at han havde det Tilnavn Iernside, regierede kort, og var lidet duelig. Rim-Kroniken skriver det samme. Crantzius P. 77 er den første, som haver anmærket, at der fra Snio til Gotric ere for faae Konger hos Saxo, naar Langobarderne ere udgangne under den første. J. Magni har alerede mærket det, og derfore ladet P. 330—351 disse Svenske Konger Ravald, Svartman, Frodo, Harald en Dansk, Arthur Konge i Britannien, og endelig Biörn en Dansk, regiere imellem Snio, eller maaskee den Svenske Biörn, og Harald. Lyschander, som syntes at det var en Skam, at Svenske skulde regiere over os, digtede fra P. 170 til 174, disse Danske Konger imellem Snio og Harald, Rörich, som er giort af Crocus, Svend, Gotlach, som findes hos Gregorius Turonensis, og var ikkun en liden Konge i Fyen, Eschyld, Vermund, Omund, og saa først Biörn; men Pontanus haver alerede P. 37 viist disse Kongers Urigtighed. Hamsfort (1) sætter ved Aar 687 Biörn som den 70 Danske Konge, og Stifter af en nye Konge-Slægt; Han regierede efter nogle 24 Aar, og efter Lyschander 11; efter hvilken sidste han dog ikkun regierede i 4 Aar, og døde Aar 700, og udgives for en Søn af Omund (2), der ei staaer hos Saxo. Hvorfra Hamsfort haver alle de andre Omstændigheder, skal jeg ikke sige, dog da Langebec i Fortalen for ham viser, at han haver havt mange gode Kilder og Beretninger for sig, endog saadanne, som nu ere ubekiendte, saa kan man være vis paa, at han ei haver digtet dette. Imidlertid giør ingen anden Skribent denne Biörn til vor 70 Konge, thi J. Magnus, som haver den største Konge Længde, giør

(1) Lang. T. I. p. 267.
(2) P. 174.

giør ham dog kun til den 59, og Ericus Pomeranus til den 58. Imidlertid siger dog Magnus L. 8. C. 42. P. 350 noget, som kommer overeens med disse Hamsforts Ord, at Biörn var Stifter af en nye Konge-Slægt, nemlig at da Eric den 96 Konge i Sverrige regierede, bleve de Danske frie fra det langvarige Aag, hvormed de havde staaet under Naboe Rigerne, (nemlig fra den Britanniske Arthuri Tid i det 6 Sæculo, see P. 335), og finge Biörn til deres egen Konge. Dog da om alt dette intet findes hos ældre og paalideligere Skribenter, saa kan det ei fortiene Troværdighed. Langebec (3) viser af Frankiske Skribenter, at Biörn Iernside, som de urigtigen skrive Bier, Berno, Brier, en Søn af Kongen i Danmark, kom med sin Foster-Fader Hasting første gang Aar 843 til Frankerige, (efter hvilken Tid han gierne kan have været en Søn af den sidste Regnar), eller og Aar 851, ved hvilken Leilighed han kaldes Kong Lothroci (Lothbroci) Søn. Ved Aar 855 tales atter om en Nortmanner Berno, som gik ind i Seine Floden, og om hvilken Langebec tviler, om det har været denne Biörn Iernside, eller og en Sønne-Søn af den ældre Biörn Iernside. Ved Aar 857 berettes, at Biörn leed Skibbrud, da han drog hiem til sit Fæderneland, og kom knap ind i en Havn i Engelland, efterat han havde mistet mange af sine Skibe. Derpaa drog han til Frisland, hvor han døde. Biörn.

(3) T. I. in chron. Anschar. p. 525. 538. 545. 548.

Harald.

50. HARALD.

Efter Biörn lader Saxo P. 160 Harald regiere, og giør ham til Gorms Fader. N. 3 har ham ei som Konge, men siger dog at han var Kong Gorms Fader, og at Gorm regierede strax efter Sivald. N. 9, 11, hvilken kommer her overeens med N. 3, N. 14, 19 og 20 udelade ham gandske. N. 16 sætter ham efter Biörn, men uden at sige, hvis Søn han var, og giør ham til Gorms Fader. N. 2, 4, 5, 6, 7, 12, 13, 17 og 18 giøre ham til Biörns Søn, og Gorms Fader, og de tre sidste tillegge Biörn mærkeligen det Tilnavn Jernside, ja den sidste kalder ham endog Bior, ligesom nogle Frankiske Skribenter. N. 10 har efter Sædvane kun hans blotte Navn. Efter mit Systema maae denne Harald og Gorm være blevne blandede med Harald Klak, og den sidste Gorm, som havde Haralds Dotter til ægte, eller og maae den Gorm, Guttorm, Gudrun, som i Slutningen af det 9 Sæculo regierede i Ost-Angeln, have været Søn af en Harald, som nu er ubekiendt, og denne Harald igien Søn af Biörn Jernside, som var Regnar Lodbrocs Søn; Efter Tidsregningen kan begge Dele gierne gaae an. Vel have tvende af det Navn Gorm regieret i Jylland, men Oluf Tryggesöns Saga i Part. P. 70 og 71, som eene taler om dem, giver den eene en Audolf til Fader, og den anden en fundne Knud. Langebec holder for, at den Herioldus, som i Eginhardi Annales hos du Chesne T. 2. P. 257 udgives for en Far-Fader af Harald, der blev døbt i Maynts, thi Ordet Nepos bør maaskee tages der saaledes, at Harald var Herioldi Sønne-Søn; At denne Herioldus, siger jeg, haver været

ret en Søn af Sigurd Ring, og Broder af Regnar Lodbroc; Harald.
Men vil man holde sig nøye til vore Fortegnelser, da har han været en Sønne-Søn af Regnar, og da tiente dette til at vise, at Regnar havde levet længe forend jeg sætter, thi Harald, som døbtes 826 i Maynz, kan neppe være senere fød end 790; Vil jeg nu antage, at Halfdan hans Fader, som Langebec uden Tvil retteligen mener, er fød 770; Denne Harald Halfdans Fader 750; Biörn Jernside, Haralds Fader 730, saa maae Regnar Biörns Fader være fød 710. Herefter maae Regnar have levet omtrent paa den Tid, som Torfæus vil, og endda noget før, endskiønt jeg antager den korte Avling af 20 Aar. Vilde man holde sig til 30 eller 33 Aar, da kom han meget for langt tilbage i Tiden. Hvad Mening man end antager, da kan Harald efter Islænderne ei have været andet end en liden Under-Konge, og det samme maae han og blive efter de Frankiske Skribenter, med mindre man ved deres Herioldus forstaaer Harald Hyldetand. Torfæus i Serie P. 331 udkaster denne Harald af vore rette Kongers Tal. Riim-Kroniken vil at Harald har været en drabelig Herre, men manglet Skribenter. Petrus Olai P. 107 siger, at han regierede en føye Tid. Hvorfra Des Roches har T. 1. P. 315, at han giver denne Konge Tilnavn af den Store, veed jeg ikke; Maaskee han har i Tanker blandet ham med Harald Blaatand. Lyschander sætter P. 174 efter Biörn hans Søn Balder, hvilken han har taget af Frisernes Ethel Balder, og Harald giør han igien til Balders Søn, og lader ham stride med og overvinde den Svenske Kong Torild, hvilket er taget af J. Magno L. 8. C. 43. P. 351. Jeg veed ikke hvad jeg herom skal sige, thi J. Magni pleyer ellers altid at digte til de Svenskes Fordeel, og ikke Skade. Lyschander P. 174 og 299 tillegger denne Konge en Dotter ved

Harald. Navn Aase, eller som de Obotriters Kronike kalder hende Haziga, hvilken blev ved Aar 770 gift med Vicislav Radagasti 2 Søn af Obotriten, hvorfra mange Slægter udspredde sig i Meklenborg, Saxen, og omliggende Tydskland. Ved denne Obotriternes Kronike forstaaer han Marechalci Thurii Annales Herulorum, hos Westphal T. 1. Col. 217, hvor der siges at Visilaus ægtede Haziga, e stirpe Cimbrorum regia; men Harald nævnes der ikke, hvilken Lyschander har altsaa sat til efter Formodning. Hamsfort hos Langebec T. 1. P. 267 tillegger denne Konge 27 Aar, men Lyschander ikkun 23.

50. GORM.

Gorm udgives af Saxo P. 160 for at have været Haralds Søn. N. 2, 3, 4, 5, 6, 7, 12, 13, 16, 17 og 18 giort det samme. N. 9, 10 og 11 nævne ham, uden at sige hvis Søn han var. N. 12 og 14 lade ham reent ude. N. 9, 10, 13, 16, 17 og 18 kalde ham hin Gamle. Naar jeg betragter at fast alle vore Fortegnelser sætte Islændernes Gorm den Gamle efter Harald, eller endog giore ham til en Søn af Harald, saa er jeg næsten af de Tanker, at Saxo og de flere have giort denne første Gorm af den sidste, og tillagt den første, saa og den sidste Gorm en Harald til Fader, fordi den sidste Gorm havde en Harald til Sviger-Fader. Hvo veed og, om ikke denne Gorm har været giftet med en Dotter af Harald Hilldetan, og hun Moder til Gotric eller Godefrid. Vel siger Saxo at Gorm fik sin Kone fra

Sverrige,

Sverrige, men hvo veed om Haralds Dotter ei har opholdt sig hos sin Broder Eisten Beli, Konge i Sverrige. Allerhedst N. 12 regner Kongerne op saaledes, først Biörn, ved hvilken jeg forhen haver viist, at Biörn Jernside, Regnar Lodbroos Søn uden Tvil bør forstaaes, dernæst Harald Biörns Søn, saa Gorm Haralds Søn, og Harald Blaatands Fader, uden at anføre de mangfoldige Konger, som de andre Fortegnelser have i dette Tidsrum; Og N. 14 ei heller veed af nogen Gorm for Gotric at sige, men har kun den rette Gorm Gamle, Harald Blaatands Fader, og en Gorm næst for ham, som han kalder den Engelske, og hvorved den Normanniske Anfører Guttorm, bør forstaaes, som regierede i Ost-Angeln, og aldrig haver været nogen ret Konge i Dannemark. Alt dette bringer mig paa de Tanker, at Grev Harald Klak haver været en Søn af Biörn Jernside, og Gorm den Gamle en Søn, det er at sige en Sviger-Søn af Harald Klak. Dog maae jeg tilstaae at Langebec Tom. 1 i Tabellen ved P. 496, og P. 539 og 540 anseer denne Harald Klak for en Søn af Hemming, og Broder-Søn af den ældre Harald Klak. Vil man nøye følge Saxo, da giør han Gorm til en Søn af Harald, og Fader af Gotric, som han selv forklarer at være den Godefrid, der levede i Caroli Magni Tid. Godefrid forekommer ei hos de Frankiske Skribenter før 804, og Sigefrid tales om sidst ved Aar 798. Vil man nu troe at Harald Godefrids Far-Fader er den Herioldus hos de Frankiske Skribenter, som var Far-Fader til Anulo, saa maatte man indrette Genealogien saaledes: Gorm.

Harald eller Herioldus.

Gormo. — Halfdan.

Sigefrid 1. — Godefrid. — Anulo. Haraldus &c.

Hemming, Sigefrid 1 &c. — 5 Sønner, og deriblant Horic.

 Antog

Gorm. Antog man nu tilligemed at Harald, var den som kaldtes Hyldetand, saa kunde Sigefrid ei blive Sigurd Ring, ei heller Sigurd Snogöye, og saa maatte alle disse Konger kun have regieret i Jylland; hvilket nok gaaer an efter Saxo, thi man kan tydeligen see, at han har vidst noget om en stor Uorden i Dannemark, efter Harald Hyldetands Dod, kun at han ei har kunnet finde paa at redde sig ud af den. Efter Islænderne gaaer det maaskee og an, thi de tie reent om den, undtagen Oluf Tryggesöns Saga, som dog aabenbare har taget sit af de Frankiske Skribenter, og Snorro, som taler om en Eric, Konge i Jylland, hvilken efter Tidsregningen maae være Eric Barn, som synes at have været en Son af Horic. Men imod dette, at de kun skulde have været Konger i Jylland, strider, at bemældte Saga opregner en heel Hob andre Konger i Jylland, som just i samme Tidsrum skulde have regieret der, og som uden al Tvist ere tagne af vore egne Efterretninger. Nu vare Sigefrid, Godefrid, Eric eller Horic alt for mægtige Konger til at have kun regieret over en Deel af Jylland, da man snarere saavel efter de Frankiske Skribenter, som efter Rembertum om Horic har Grund til at troe, at de have været i det mindste for en Tid Over-Konger over hele Danmark. Men herimod strider igien, at de paalideligste Islandske Konge-Lister, Langfedgatal, og de i Flateyar-Bog erkiende ingen andre Konger, (det er at sige Over-Konger, thi Under-Konger, Hær-Konger, Soe-Konger have Islænderne nok af), end Harald Hilldetann, Sigurd Ring, Regnar Lodbroc, Sigurd Orm i öye, Haarde Knud og Gorm hin Gamle. Altsaa bliver der intet Stæd for Sigefrid, Godefrid og Horic. Hertil svarer jeg, at det dog gaaer an, naar man gior Sigefrid enten til Sigurd Ring, eller til Sigurd Orm i öye. Efter den forste Hypothese kan Anulo, som

efter

efter Godefrids Død stridede med den yngre Sigefrid om Riget, gierne blive en Sønne-Søn af Harald Hilditann, og Hildetann følgeligen Frankernes Herioldus. Mærkeligt er det, at de sige, at Anulo var en Nepos af Herioldo quondam Rege, hvorved de stiltiende synes at sige, at hans Fader ei haver været Konge, hvilket man ei heller finder om nogen af Harald Hillditanns Sønner, (med mindre man vilde tilstaae, at Eisten havde efter Regnars Saga været Konge i Sverrige), og hvilket Sigurd Rings store Magt ei heller tillader en at troe. Det bliver derfore meget uvist, om Halfdan, en Fader af Anulo, haver været en Søn af Harald Hillditann, eller om han haver kun havt hans Dotter. Maaskee han tildeels er Saxonis Halfdan, som haver ægtet Gyritha, et Alfs Dotter, som Saxo vil, men efter denne Hypothese Harald Hillditanns; og saaledes kan Haldan efter Saxo have været Fader af en Harald, ei af den som førte det Tilnavn Hillditann, men af den Harald, som blev døbt i Maynz. En Borcar kan og gierne have været denne Haldans Fader, og efter Tiden hellere gifftet sig med Gro, end med Drotta. Antager man nu dette, da bliver Schema Genealogicum saaledes: Gorm.

Sigurd Ring.	Godefrid Brødre.	Harald eller Herioldus.	
Regnar, Hemming, Sigefrid &c.	5 Sønner, deriblant Horic.	Gorm.	Halfdan, eller og Gyritha, gift med Haldan.
			Anulo, Haraldus &c.

Dersom man giør Herioldus til Harald Hyldetand, og Sigefrid til Sigurd Ring, da kan man meget vel forklare, hvorfra det store Fiendskab kom i det Kongelige Huus, og de indbyrdes Krige. Nu bliver det kun Spørsmaal, hvad man skal giøre Godefrid til. Hører han, som det synes, til Sigefrids eller Sigurd Rings Linie,

Gorm. Linie, da maae han enten have været hans Søn; og Regnar Lodbroc selv, imod hvilken dristige Sætning dog utallige Omstændigheder stride, eller og har han været en Broder af Sigurd Ring, og har forestaaet Riget, imedens Regnar var ude paa sine vidtløftige Søetog; hvilken sidste Mening staaer mig best an. Vel sandt at Godefrid havde efter de Frankiske Skribenter 5 Sønner, Regnar ogsaa efter Saxo og Islænderne mange; Vel sandt at Godefrids Sønner flygtede til Sverrige, hvilket meget vel kan forklares, naar man giør Godefrid til Regnar, efterdi deres Broder Biörn regierede der; Vel sandt at de Frankiske Skribenter ei give Godefrids Sønner Navne, saa at de gierne kan have fort dem, som Islænderne og Saxo belegge dem med; Vel sandt og, at saavel Saxo som Islænderne have blandet tvende Regneri sammen, og derved tillagt den, som var Over-Konge, Sønner, som tilhøre Søe-Kongen, saa at det er gandske mueligt, at den første Regnar ei haver havt mere end fem, der i det mindste have levet ham over. Altsaa kunde efter dette Regnar og Godefrid gierne have været een Person. Men herimod vil jeg kun indvende, 1) Navnenes store Uliighed. 2) At Sigefrid levede endda 798, og Godefrid døde allerede 810, saa at de mangfoldige Bedrifter, som tillegges Regnar Lodbroc, hvilke blive mange, om man end tillegger nogle deraf, som man bør, den senere Regnar, disse siger jeg kunne umuelig være skeede i saa kort en Tid, som i 12 Aar, og at lade endeel af dem have tildraget sig under hans Faders Regimente, strider mod Saxo, som siger at han var ung, da Faderen døde, hvorvel det synes at han haver her ogsaa blandet ham med den senere Regnar, og man maae tilstaae, at Regnar maae efter Sogubrot P. 18 og 32 have allerede været fød, da Bravalla Slaget skeede, og er dette gaaet for sig 770, og Sigefrid levede endda

da 798, saa kan Regnar gierne have giort adskillige Bedrifter, forend Faderen dode, men skulde han have været ung, da Faderen dode, saa er det ei troligt, at han haver kunnet efterlade sig 5 Sønner, som alle have 3 Aar efter hans Død været i Stand til at bemestre sig deres Fæderne Rige, og endelig 4) synes det, at den ældste Regnar maae være bleven dræbt af Ella i Irland eller Engelland, ligesom den senere af Edmund i Engelland, hvorvel jeg ogsaa tilstaaer, at hvad de Engelske fortælle om Edmund og Ella, synes altsammen at høre til den senere Regnar, og man iblant de Engelske Konger finder ellers ingen af det Navn Ella, uden i det 5 og 6 Sæculo. Dette giør at jeg med Saxo P. 176 snarere troer, at Hella haver dræbt Regnar i Irland, end i Engelland. Vilde man med Torfæo P. 393 troe, at Regnar var dræbt i Engelland 794, saa kunde det gierne være, at en Hella havde havt Deel deri. Men da maatte man og troe, at Sigefrid ei var Sigurd Ring, men Sigurd Orm i öye, og at Godefrid havde maaskee da været Sigurds Broder, og forestaaet Regieringen i Haarde Knuds Mindreaarighed. Dette bestyrkes og derved, at efter Olufs S. 1 Part P. 71 skal Sigurd Orm i öye have ægtet Ellas Dotter, og udi hans Tid Gorm hin Heimske have været Under-Konge i Jylland. Da nu Olufs Saga ei siger, om Gorm efterlod sig Børn, og Saxo derimod vil, at Gorm var Fader til Gottfrid, saa er det gierne mueligt, at Sigefrid er Sigurd Orm i öye, at han kan være død omtrent 800, siden de Franske Skribenter tale ei om ham, siden 798, og begynde først 804 at nævne Godefrid, at Regnar kan være død 794, at Gorm kan have levet til 803, og at han og hans Søn Godefrid, hvilke egentligen eyede Jylland, have i Knuds Mindreaarighed forestaaet gandske Danmark. Det Navn Heimske, det er den Gorm.

Gorm. Daarlige, hvilket Islænderne tillegger Gorm, passer sig heel vel paa Saxos Gorm, som ingen Krigs-Bedrifter giorde, men som alene randsagede den gamle hedniske Religion, og til den Ende giorde adskillige Reiser, og synes tilsidst at have faaet Efterretning om den Christne fra Tydskland, hvor den da vidt og bredt var udbredet ved Carl den Store, hvorfore de Christne have maaskee af Had kaldet ham den Daarlige. Olufs Saga vidner og, at Gorm blev gammel, og at han da kaldtes den Rige. Dette synes at bestyrke det Tilnavn af den Gamle, som vore Optegnelser give Gorm. Da nu og Olufs Saga siger, at Sigurd Orm i öye og hans Søn Knud regierede i Danmark over Eigotaland ɔ: Sieland, Fyen ꝛc., Skaane og Halland, og ei nævner Jylland, hvor den derimod sætter Gorm den Rige og alle hans Formænd, saa slutter jeg heraf, at de rette Over-Konger have kun havt lidet at sige over Jylland. Mærkeligt er det og, at bemældte Saga slutter sin Liste og Historie af de Jydske Konger med denne Gorm, hvilket gior at man desto dristeligere kan med Saxo og vore Fortegnelser ansee Gotric eller Godefrid for en Søn af Gorm. Herefter at dømme, blive Sigefrid og Sigurd Orm i öye een Person. Men at Sigefrid nævnes af de Frankiske Skribenter, og ei Gorm, dertil har uden Tvil været Aarsag, at Gorm var en fredelig Herre og ei meget for sig, saa og i saa stort Venskab med Sigurd, at han opfostrede hans Søn Knud. Men at Godefrid, som jeg antager for at have været Gorms Søn, nævnes derimod af de Frankiske Skribenter, og Knud ei, dertil har uden Tvil været Aarsag, at Knud var mindreaarig, da hans Fader døde, saa at Godefrid derover forestod det hele Rige. De mange indbyrdes Krige som siden bleve førte, vise, at Knuds Regimente har været svagt; Tildeels have de og maaskee meest angaaet Jylland, og Knud regieret

gieret over det øvrige Danmark, som ogsaa siges i Oluf Tryggesöns Saga P. 11. Efter Rembertum synes det dog, at Horic Godefrids Søn haver engang regieret over det hele Land, hvilket er skeet efter Horde Knuds Død 849. Det Danske Riges Tilstand, da Gorm den Gamle Knuds Søn begyndte at vise sig, lægger og for Dagen, at hans Faders Regimente, og hans eget i Ungdommen maae have været svagt, og kun strakt sig over en liden Deel af Landet. Naar jeg betænker, at en Frode var endnu i Harald Blaatands Tid Under-Konge i Jylland, saa bringer dette mig til at troe, at han haver stammet fra Gorm og Godefrid, hvilke den regierende Konge-Slægt var saa megen Tak skyldig, fordi Gorm havde opfostret Knud; Man seer derfor ogsaa, at Knud opkaldte sin Søn efter ham. Herefter at dømme bliver Herioldus Far-Fader til den Harald, som blev døbt i Maynts, uden Tvil Hillditann. Siden hans Far-Fader hedte Haldan, saa er det ei urimeligt, at Haldan, den sidste Haralds Fader, haver virkeligen været hans Søn. Vil man antage at Sigfrid eller Sigurd Orm i öye haver i sin Faders Regnars Fraværelse forestaaet Dannemark, saa kan man gierne med Torfæo lade Regnar først døe 794; Torfæus lader hans Fader Sigurd døe 750, men jeg vil antage 760, og ei heller med Torfæo tillegge ham en Regiering af 20 Aar i Dannemark, men kun af 10, hvorefter Bravalla-Slaget kan være skeet 750; og dette maae jeg giøre, fordi Haldan Hillditanns Søn, som endda levede 807, bliver ellers for gammel. Rimeligen maae man endda lade ham avles af Harald i hans høye Alderdom. Langebec giør ham efter Formodning til Broder af Godefrid, men det kan han ikke have været, om han har været en Søn af Harald Hilldetan, men har Godefrid været Broder til Sigefrid, og denne Sigurd Gorm.

 Snog-

Gorm. Snogöye, saa kan Godefrid ei have været Gorms Søn. Denne Haldan nævnes af de Frankiske Skribenter ei som Konge, og synes at have holdt sig roligen i Jylland, hvilket vel er Aarsagen til, at Sigurd Rings Afkom og de Jydske Konger have sparet ham. Men hans Børn giorde Paastand, om ei paa hele Riget, saa dog i det mindste paa Jylland. Efter Olufs Saga regierede Knud Gorms Fader kun kort, hvilket Ledderne viser at maae være rigtigt; thi hvor kort Tid man vil tillegge dem, saa bliver det endda neppe mueligt, at antage saa mange som Sagan har. Der siges P. 69 og 70, at Oluf Engellænder, en Broder-Søn af Moalld Digre, som var Ivar Vidfadmes Moder, regierede først længe i Jylland; Efter ham hans Søn Grimur Gavi, saa Audolf Audga Grimurs Søn under Regnar Lodbroc, saa Audolfs Søn Gorm hin Barnlöse, som regierede længe; At han antog i sin Stæd Knud, en Søn af hans gode Ven Arnfin Jarl i Saxen under Carolo Magno; Hvorpaa denne Knud regierede en kort Tid, og avlede Gorm, som efterat hans Fader havde regieret ikke længe, kom til Regieringen og blev gammel, og stod under Regnar Lodbroc, og var i Venskab med Sigurd Orm i öye. Altsaa skulde fire Konger efter hinanden, som alle kan ansees for at have været Søn efter Fader, have regieret i Jylland, imedens Regnar var Over-Konge, hvilket bliver saa meget des urimeligere, som tvende af dem skal have regieret længe. Vel sandt at dette kan hielpes, naar man vil følge den Codex af Olufs Saga hos Torfæum, som udelukker Gorm Barnlöse, og fundne Knud, og gior Gorm hin Heimske til en Søn af Audulf. Men her møder at den trykte Saga fortæller saadanne udførlige Omstændigheder om Gorm, Knud og Gorm, af hvilke de om den sidste, i Henseende til Sigurd Orm i öye, passe sig saa vel paa Historien, at

det synes alt for haardt, at forkaste dens Beretning; Desuden lader Codex Oluf Engellænder indsættes af Sigurd Ring til Konge i Northumberland, efterat Sigurd havde indtaget Dannemark, regiere længe der, siden flygte til Sigurd, og blive Konge i Jylland under ham og Regnar Lodbroc, og siden hans Søn Grimr Gave, og Audulf Grimrs Søn regiere der under Regnar; Alt dette synes ei at kunne passe sig paa en 10 eller i det høyeste 20 Aars Regiering, som Sigurd førte i Danmark. Tre Konger efter hinanden under Regnar synes og at være for mange. For at oplyse dette, vil jeg her sætte et Schema Genealogicum: Gorm.

1 Moalld Digre.	1 Hendes Broder.
2 Ivar Vidfadme.	2 Kinric.
3 Audur hans Dotter.	3 Oluf Engellænder.
4 Randver.	4 Grim Gave.
5 Sigurd Ring.	5 Audolf Audge.
6 Regnar Lodbroc.	6 Gorm Barnlöse.
7 Sigurd Orm i öye.	7 Fundne eller Trælle Knud.
8 Haarde Knud.	8 Gorm Heimske.

Da nu Gorm Heimske opfostrede efter Sagan Haarde Knud, og de begge ere i 8 Led, saa er det meget rimeligere, at Oluf Engellænder haver levet under Audur og Randver, som ere i 3 og 4 Led med ham, end under 5 og 6 Led, hvilket jeg næsten tør erklære for umueligt. Da nu og Ivar Vidfadme giorde ligesaavel et Tog til Northumberland, som Sigurd Ring, saa bliver det ikke saa urimeligt, at Oluf haver under Ivar regieret i Jylland, da de ere i 2 og 3 Led imod hinanden. Hans Søn Grimr Gave, og maaskee ogsaa Grimrs Søn Audolf have da regieret der under Harald Hillditann, som var Randvers Broder, og som regierede

 længe;

Gorm. længe; Ja maaskee Oluf selv kan have levet noget hen i Haralds Tid, siden han efter Sagan skal have levet ei alene i Sigurds, men og i hans Søns Tid. Gorm Barnlöse, som levede længe, kan da have regieret under Sigurd Ring; og noget under Regnar; Fundne Knud, som regierede kort, alene under Regnar, og Gorm Heimske under Regnar og Sigurd Orm i öye. Da jeg nu forhen har antaget, at Ivar Vidfadme kan være fød 630, og død omtrent 685, saa er det ei urimeligt, at hans Moder kan være fød 610, og hendes Broder omtrent 590, herefter indretter jeg Chronologien saaledes:

1 Moalld Digre fød 610.	1 Hendes Broder 590.
2 Ivar Vidfadme 630. † 685.	2 Kinric 610.
3 Audyr 652.	3 Oluf Engellænder 630, levede endda 685.
4 Harald 670. Randver 676.	4 Grimr Groe 650, maaskee til 700.
5 Sigurd Ring 700 † 760.	5 Audolf 675, maaskee til 720.
6 Regnar Lodbroc 730. † 794.	6 Gorm Barnlös 700, maaskee til 770.
7 Sigurd Orm i öye 755. † 802.	7 Fundne Knud ved 740. † 775.
8 Haarde Knud 795. † 849.	8 Gorm Heimske 761. † 803.

Mærkeligt er det, at Olufs S. hos Torfæum P. 320 og 321 siger, at Sigurd Ring tog Northumberland fra Kong Ingialld, som var en Broder af den Vest-Saxiske Konge, og dræbte ham tilligemed hans Søn Ubbe, men at Ubbes Søn Eava uddrev Oluf, som Sigurd havde der indsat. Nu siger Simeon Dunelmensis Col. 119, at Ingild var en Broder af den navnkundige Vest-Saxiske Konge Ine, at denne Ingild var Fader til Eoppa, og han igien Fader til Affa, i hvilke Navne enhver kiender Ingiald, Ubbe og Eava

igien.

igien, Ailredus Rievallensis Col. 350 kalder dem Effa, Eppa og Ingles Ine Broder. Denne Ina kom efter den Saxiske Kronike P. 47 til Regieringen Aar 688, og døde 728 efter P. 52; Ja den fastsætter P. 51 endog, hvad Aar Ingild Inæ Broder døde, nemlig 718. Herefter at dømme maae Ingild have været ældre end Ina, siden han efter vore Skribenter havde en voxen Søn, som blev tillige med ham i Slaget, og han efterlod sig atter en Søn, der nogle Aar efter var i Stand til at uddrive os. Det er ellers ilde, at ingen af de Engelske Skribenter berette noget om, at Ingild og hans Afkom have regieret i Northumberland. Dog seer man paa samme Stæd i den Saxiske Kronike, at hans Søster Cuthburga har havt til ægte den Northumbriske Konge Ealdferhum, som døde 705, hvilket viser at der haver været en stor Omgang imellem Northumbrer og Vest-Saxer, saa det ei er urimeligt, at Ingild kan være kommet sine Svogre til Hielp imod disse fremmede Giæster. Da nu Eava eller Affa var Fader til Alhmund, og Alhmund igien til Egbert efter Simeon Dunelmensis Col. 119, og Egberth efter den Saxiske Kronike P. 68 blev Konge i Vest-Saxen Aar 800, og hans Fader Ealhmund efter samme Kronike P. 63 var alerede 784 Konge i Kent, saa seer man heraf, at det gierne gaaer an efter vore og de Engelske Skribenter lignede sammen, at lade Alchmundi Far-Fader Ubbe eller Eoppa omkommes 718. Den Saxiske Kronike P. 51 lader den Northumbriske Konge Osred omkommes Aar 716 i den sydlige Deel af sit Rige, og Matthæus af Westmünster P. 136 Aar 717 i en Strid ved Havet, (hvilket sidste tilligemed Tiden gior det meget troligt, at han er blevet imod vore Folk), og Aar 720 lader han først Ingilsum Inæ Broder døe. Florentius af Worcester P. 571 henfører og Osredi Drab til 716, og Ingelsi til 718,

Germ.

Ranul-

Form. Ranulphus Higden hos Gale T. 1. P. 246 synes at henføre Ingils Død til Aar 716, og P. 252 giør han Egbert til en Søn af den Under-Konge Alcmund, som var Offæ Søn af Inæ Stamme, Johannes Wallingford ligeledes hos Gale T. 1. P. 530 og 531 vidner, at Alcmund eller Eathelmund var Egberti Fader, og en Søn af Eafi, og blev opfød hos sin Moder efter Faderens Død, fordi han endnu var for ung til at regiere, (hvilket tiener herligen til at stadfæste, at Eoppa er død 716, 718 eller 720), og at Eafi lod sine tvende Døttre gaae over Havet til Saxen, hvorfra han med alle sine Forfædre stammede, for at lære Saxernes Sæder, og at giøre sig beqvæm til geistligt Levnet. (Da nu ei det Tydske Saxen kan forstaaes ved dette Saxen, saasom det endda var hedensk, og den Christne Religion nyligen bleven bekiendt der, saa bør herved Vest-Saxen forstaaes, hvorfra Eafi stammede; og da han var i et andet Land, hvorfra man til Skibs maatte gaae til Vest-Saxen, saa er det rimeligt, at han har været i Northumberland, som vore fortælle, og at Faderen haver ei villet lade dem gaae til Lands igiennem Mercia, af Frygt for den Merciske Konge Offa, som var grum, troløs og en Fiende af Vest-Saxen; og som Tilstanden i Northumberland var forvirret, Landet plaget af Fiendet, og særdeles af de hedenske Danske, saa haver vel dette bevæget Eafi til at sende sine Døttre bort). Denne Eafi var en Søn af Eoppa, og Eoppa en Søn af Iggles eller Inglus Inæ Broder. Alcmund levede, da Offa og Kenulf regierede i Mercia, og bleve de tvende Brødre Eadulf og Botulf, som ogsaa vare fødde i Anglia, (hvorved Northumberland gierne kan forstaaes, saasom Northumbri stammede fra Anglerne), sendte paa samme Tid og af samme Aarsag over med bemældte Eafi Døttre. Wilhelm af Malmesbury L. 1. P. 15 siger, at Inas

havde

havde ingen Brødre, uden Ingilldum, som døde faae Aar forend han, og P. 21, at Osred blev paa en forræderst Maade dræbt af sin egen Slægt, (hvilket, om det er rigtigt, kuldkaster min Formodning, at han er blevet i et Slag imod de Danske), hvorimod Henrik af Huntindon P. 338 fortæller, at Osred blev slaget i Strid ved Mere, hvorved han maaskee forstaaer Havet, (maaskee Osreds Slægt have staaet de Danske bi, og givet dem Leilighed hertil). Vi have altsaa her en fast Tid, nemlig 716, 718 eller 720, da den Danske Konge Ivar Vidfadme eller og Sigurd Ring haver levet. For det sidste strider 1) at Olufs S. siger udtrykkeligen, at det var ham, og at det er tungt at gaae imod saa gammel en Skribents udtrykkelige Vidnesbyrd. 2) At Sigfrid, som levede ved Aar 780—798, synes at have været Sigurd Snogöye, som var Sigurd Rings Sønne-Søn. Men for den første Mening strider 1) at Oluf Engellænder kan efter Ledderne umueligen have levet i Sigurd Rings Tid, men vel i Ivar Vidfadmes. 2) At de mange Jydske Konger, som bemældte Saga opgiver, kan umueligen have levet og regieret i den Tid fra Sigurd Ring til Haarde Knud, da den er for kort. 3) At nogle Omstændigheder synes dog at tillade, at Sigfrid kan være Sigurd Ring. 4) At Harald Hyldetand kommer for langt tilbage i Tiden, saafremt man lader Sigurd Ring allerede regiere i Dannemark Aar 718, hvilket vel bliver det rigtige for Ingelli Død, og at det da neppe gaaer an, at giøre ham til Far-Fader af den Harald, der 826 blev døbt i Maynz. 5) At man ved Aar 870 finder en Dansk Prinds Haarde Knud i Engelland, hvorved, om den som var Sigurd Snogöyes Søn, skal forstaaes, saa er det ei vel mueligt, at giøre Sigfrid til Sigurd Snogöye, men vel til Sigurd Ring. Dog forefalder herved igien den Vanskelighed, naar man da skal Gorm.

sætte

Gorm. sætte den berømte Regnar Lodbroe, thi vil man antage at enten Godefrid er ham selv, eller og har regieret i hans Fraværelse, saa bliver hans Regimente alt for kort, foruden utallige andre Vanskeligheder; Og vil man troe at han er den samme Regnar, som de Engelske omtale og lade døe omtrent 865, saa bliver hans Regiering vel lang, saa maae han have været gandske ung, da hans Fader døde, saa bliver der dog et stort Vilderede i Henseende til hans Drab enten ved Ella eller Edmund, thi Engellænderne lade ham dræbes af den sidste, og vore Efterretninger, ja endog den gamle Vise, som fører hans Navn, af Ella, hvilket synes at vise, at der have været tvende forskiællige Regnar Lodbrocher, saa er det næsten umueligt at passe Ledderne fra ham til Harald Harfager; saa bliver Tiden for hans Efterkommere Sigurd, Knud og Gorm heel knap, saa veed man ei hvad man skal giøre af den Biörn, som regierede i Sverrige, da Anscharius var der, thi Biörn Jernside kan han da ei blive, saa maae man antage tvende Under-Konge Slægter i Jylland paa eengang, den ene omtalt af de Frankiske Skribenter, og den anden af Forfatteren til Oluf Tryggesöns Saga. De Jydske Konger, som der nævnes, synes da og at blive vel faae; Imidlertid vil jeg dog nu forsøge at fastsætte deres Tid efter denne Hypothese. Oluf Engellænder har da levet ved Aar 718 under Ivar Vidfadme, og maaskee til 730 ind i Harald Hillditanns Tid, saasom Sagan lader ham leve baade i Sigurd Rings og Regnar Lodbrogs Tid. Hans Søn Grimur Graa vil jeg lade leve til 770, og hans Søn Audolf til 790, hvorefter han ei, som Sagan vil, kan have været Regnars Under-Konge. Audolfs Søn Gorm hin Barnløse skal have regieret længe forend han antog Knud, som da var et nyfød Barn, til sin Søn; Og som dette skal være skeet under Carl Magnus, saa vil jeg henføre

det

det til hans sidste Tid, omtrent 812, og som Knud regierede kort, saa maae man, siden han efterlod sig en Søn, og Gorm blev gammel, lade ham først komme til Regieringen 842, og døe 849, hvorefter han, som Sagan vil, kan have været Regnars Under-Konge. Vil man med Codice af denne Saga hos Torfæum antage, at der kun haver været een Gorm i denne Linie, saa gaaer det maaskee an, at giøre Gotric eller Godefrid med Saxo til hans Søn, men saa maae man beskylde Sagan for at have fortaalt mange urigtige Ting, hvilket er haardt, da de synes at være historiske og trolige. Vil man antage at Oluf Engellænder og Sigurd Ring have levet paa een Tid, og følge Sagan nøye, da maae man troe at den haver feilet deri, at sætte Gorm Barnlaus og Carl Magnus til at have levet paa een Tid, og at den er bleven bedraget ved Ligheden af Navnene mellem Carolus Magnus og Carolomannus Pipi ei Broder, eller og Carolus Martellus, som nogle kalde Magnus. Fundne Knuds Søn Gorm Heimske eller den Rige kan efter ovenmældte Systema da gierne have levet til 900, og været Regnars Under-Konge, i Venskab med Sigurd Snogöye, og have opfostret hans Søn Haarde Knud. Herefter at dømme er det gierne mueligt, at den Frode, som 946 var Under-Konge i Jylland, kan have været denne Gorms Søn. Og som Haarde Knuds Gorm maae have været fød længe forend denne Gorm døde, og de begge havde en Knud til Fader, saa har dette maaskee forledet nogle Islandske Skribenter til at tillegge Gorm Harald Blaatands Fader saa urimelig lang en Regiering af 90 Aar, hvilken Tid kommer ud, naar man lader den sidste Gorm døe 939, og den første komme til Regieringen 849. Gorm.

Gorm.

Torfæus siger P. 508 og 509, at den Engelske Konge Alfred, som føddes 849, var en Synchronus af Ingiald, og Harald Harfager ligeledes af Sigurd Ring. Ved at efterregne Lædderne finder jeg, at, naar man regner Ingiald og Alfred med, saa er Alfred den 7 fra Ingiald, og ligeledes naar man regner Sigurd Hring og Harald Harfager med, saa er Harald ogsaa den 7 fra Sigurd. Da nu Harald er efter Torfæi Regning fød 4 Aar efter Alfred, saa tiener denne Læddernes Overeenstemmelse til at bevise, at Harald maae omtrent være fød paa den Tid, og at Sigurd Hring maae have været den, som stridde med Ingiald, og levede ved 718; og heraf følger videre, at den Regnar, som levede langt hen i det 9 Sæculo, kan ei være den bekiendte Regner Lodbroc, og den Haarde Knud, som førte Krig ved 870, neppe heller Regnars Sonne-Søn, med mindre man vil troe, at Sigfrid ei haver været Sigurd Orm i öye, men kun en Under-Konge i Jylland; Ei heller kan den Herioldus, som var Far-Fader til den Harald, der blev døbt i Maynz, da have været Harald Hillditann, men maae snarere efter Langebecs Systema have været Fader til Sigfrid og Godefrid, og maaskee Under-Konge i Jylland. Det bliver da ei urimeligt, at han kan have havt en Haldan til Fader, siden hans Søn hedte Haldan, og denne Haldans Fader have igien efter Saxo hedet Borcarus, hvorved dog falder den Vanskelighed, at Saxo sætter Borcarum i Skaane. Naar jeg betænker at Harald blev i det mindste fød 4 Aar efter Alfred, endskiønt han burde have været fød for, da der ere tvende Fruentimmer i hans Linie, og ingen i Alfreds, saa vil jeg legge dette til en Grund, for deretter at udfinde, naar Sigurd Ring kan være død. Antager jeg at Fruentimmerne have fødet 10 Aar forend Mandfolkene have avlet, saa giore 2 Fruentimmer Lædder 20 Aar; Naar nu der

ti

tillegges de forommeldte 4, saa kan Sigurd Ring have levet 24 Aar efter Ingialld, og være altsaa død 742. Og dette passer sig vel nok med hans Søns Regnars formodentlige Døds-Aar 794. Bravalla-Slaget kan da omtrent være skeet 715, thi man maae ei sætte det for langt tilbage i Tiden, thi ellers nødes man til, at tillegge Sigurd og Regnar alt for lang Levetid, og saa kan man ei heller komme ud med de Norske Kongers Ledder fra Ingialld Ildraade. Med mindre man vil troe, at Sigurd har giort Toget til Engelland, forend han blev Konge i Danmark, hvilket maaskee bliver det retteste. Men her bliver atter en Vanskelighed, naar man gior Herioldus til Godefrids Fader, da Saxo udtrykkeligen siger, at det var Gorm. Maaskee man kan giore Herioldus og Gorm til Brodre; Den ene til Fader af Sigefrid og Halfdan; og den anden til Fader af Godefrid. Med mindre man med Saxo vilde antage, at Harald havde været Gorms Fader, og Godefrids Far-Fader. Man kunde da indrette Chronologien og Genealogien saaledes: Gorm.

Herioldus eller Harald maae have levet ved 750.

Sigefrid levede 782. og 798.	Halfdan levede 782 og 807.	Gormo ved 770.
		Godefrid † 810.

Herefter at domme, er det ei urimeligt, at Gormo maae have været den ældste; han kan have været uden Born, da han antog Knud, og siden have avlet Godefrid, som dog neppe kan være skeet senere end 770, eftersom Godefrid, der døde 810, efterlod sig 5 Sonner, de strax efter vare i Stand til at ville tilsigte sig Riget. Men hvo da denne Herioldus eller Harald haver været, bliver noget tungt at sige. At holde den Haldan, som Saxo gior til Haralld Hilditanns Fader, for at have været hans Fader, til-

Gorm. Snogöye, saa kan Godefrid ei have været Gorms Søn. Denne Haldan nævnes af de Frankiske Skribenter ei som Konge, og synes at have holdt sig roligen i Jylland, hvilket vel er Aarsagen til, at Sigurd Rings Afkom og de Jydske Konger have sparet ham. Men hans Børn giorde Paastand, om ei paa hele Riget, saa dog i det mindste paa Jylland. Efter Olufs Saga regierede Knud Gorms Fader kun kort, hvilket Ledderne viser at maae være rigtigt; thi hvor kort Tid man vil tillegge dem, saa bliver det endda neppe mueligt, at antage saa mange som Sagen har. Der siges P. 69 og 70, at Oluf Engellænder, en Broder-Søn af Moalld Digre, som var Ivar Vidfadmes Moder, regierede først længe i Jylland; Efter ham hans Søn Grimur Gavi, saa Audolf Audga Grimurs Søn under Regnar Lodbroc, saa Audolfs Søn Gorm hin Barnlöse, som regierede længe; At han antog i sin Stæd Knud, en Søn af hans gode Ven Arnfin Jarl i Saxen under Carolo Magno; Hvorpaa denne Knud regierede en kort Tid, og avlede Gorm, som efterat hans Fader havde regieret ikke længe, kom til Regieringen og blev gammel, og stod under Regnar Lodbroc, og var i Venskab med Sigurd Orm i öye. Altsaa skulde fire Konger efter hinanden, som alle kan ansees for at have været Søn efter Fader, have regieret i Jylland, imedens Regnar var Over-Konge, hvilket bliver saa meget des urimeligere, som tvende af dem skal have regieret længe. Vel sandt at dette kan hielpes, naar man vil følge den Codex af Olufs Saga hos Torfæum, som udelukker Gorm Barnlöse, og fundne Knud, og gior Gorm hin Heimske til en Søn af Audulf. Men her møder at den trykte Saga fortæller saadanne udførlige Omstændigheder om Gorm, Knud og Gorm, af hvilke de om den sidste, i Henseende til Sigurd Orm i öye, passe sig saa vel paa Historien, at det

det synes alt for haardt, at forkaste dens Beregning; Desuden lader Codex Oluf Engellænder indsættes af Sigurd Ring til Konge i Northumberland, efterat Sigurd havde indtaget Dannemark, regiere længe der, siden flygte til Sigurd, og blive Konge i Jylland under ham og Regnar Lodbroc, og siden hans Søn Grimr Gave, og Audulf Grimrs Søn regiere der under Regnar; Alt dette synes ei at kunne passe sig paa en 10 eller i det høyeste 20 Aars Regiering, som Sigurd førte i Danmark. Tre Konger efter hinanden under Regnar synes og at være for mange. For at oplyse dette, vil jeg her sætte et Schema Genealogicum: Gorm.

1 Moalld Digre.	1 Hendes Broder.
2 Ivar Vidfadme.	2 Kinric.
3 Audur hans Dotter.	3 Oluf Engellænder.
4 Randver.	4 Grim Gave.
5 Sigurd Ring.	5 Audolf Audge.
6 Regnar Lodbroc.	6 Gorm Barnlöse.
7 Sigurd Orm i öye.	7 Fundne eller Trælle Knud.
8 Haarde Knud.	8 Gorm Heimske.

Da nu Gorm Heimske opfostrede efter Sagan Haarde Knud, og de begge ere i 8 Led, saa er det meget rimeligere, at Oluf Engellænder haver levet under Audur og Randver, som ere i 3 og 4 Led med ham, end under 5 og 6 Led, hvilket jeg næsten tør erklære for umueligt. Da nu og Ivar Vidfadme giorde ligesaavel et Tog til Northumberland, som Sigurd Ring, saa bliver det ikke saa urimeligt, at Oluf haver under Ivar regieret i Jylland, da de ere i 2 og 3 Led imod hinanden. Hans Søn Grimr Grae, og maaskee ogsaa Grimrs Søn Audolf have da regieret der under Harald Hillditann, som var Randvers Broder, og som regierede

 længe;

Gorm. længe; Ja maaskee Oluf selv kan have levet noget hen i Haralds Tid, siden han efter Sagan skal have levet ei alene i Sigurds, men og i hans Sons Tid. Gorm Barnlöse, som levede længe, kan da have regieret under Sigurd Ring; og noget under Regnar; Fundne Knud, som regierede kort, alene under Regnar, og Gorm Heimske under Regnar og Sigurd Orm i öye. Da jeg nu forhen har antaget, at Ivar Vidfadme kan være fød 630, og død omtrent 685, saa er det ei urimeligt, at hans Moder kan være fød 610, og hendes Broder omtrent 590, herefter indretter jeg Chronologien saaledes:

1 Moalld Digre fød 610.	1 Hendes Broder 590.
2 Ivar Vidfadme 630. † 685.	2 Kinric 610.
3 Audur 652.	3 Oluf Engellænder 630, levede endda 685.
4 Harald 670. Randver 676.	4 Grimr Groe 650, maaskee til 700.
5 Sigurd Ring 700 † 760.	5 Audolf 675, maaskee til 720.
6 Regnar Lodbroc 730. † 794.	6 Gorm Barnlös 700, maaskee til 770.
7 Sigurd Orm i öye 755. † 802.	7 Fundne Knud ved 740. † 775.
8 Haarde Knud 795. † 849.	8 Gorm Heimske 761. † 803.

Mærkeligt er det, at Olufs S. hos Torfæum P. 320 og 321 siger, at Sigurd Ring tog Northumberland fra Kong Ingialld, som var en Broder af den Vest-Saxiske Konge, og dræbte ham tilligemed hans Son Ubbe, men at Ubbes Son Eava uddrev Oluf, som Sigurd havde der indsat. Nu siger Simeon Dunelmensis Col. 119, at Ingild var en Broder af den navnkundige Vest-Saxiske Konge Ine, at denne Ingild var Fader til Eoppa, og han igien Fader til Affa, i hvilke Navne enhver kiender Ingiald, Ubbe og Eava igien.

igien, Ailredus Rievallensis Col. 350 kalder dem Effa, Eppa og Germ. Ingles Inæ Broder. Denne Ina kom efter den Saxiske Kronike P. 47 til Regieringen Aar 688, og døde 728 efter P. 52; Ja den fastsætter P. 51 endog, hvad Aar Ingild Inæ Broder døde, nemlig 718. Herefter at dømme maae Ingild have været ældre end Ina, siden han efter vore Skribenter havde en voxen Søn, som blev tillige med ham i Slaget, og han efterlod sig atter en Søn, der nogle Aar efter var i Stand til at uddrive os. Det er ellers ilde, at ingen af de Engelske Skribenter berette noget om, at Ingild og hans Afkom have regieret i Northumberland. Dog seer man paa samme Stæd i den Saxiske Kronike, at hans Søster Cuthburga har havt til ægte den Northumbriske Konge Ealdferhum, som døde 705, hvilket viser at der haver været en stor Omgang imellem Northumbrer og Vest-Saxer, saa det ei er urimeligt, at Ingild kan være kommet sine Svogre til Hielp imod disse fremmede Giæster. Da nu Eava eller Affa var Fader til Alhmund, og Alhmund igien til Egbert efter Simeon Dunelmensis Col. 119, og Egberth efter den Saxiske Kronike P. 68 blev Konge i Vest-Saxen Aar 800, og hans Fader Ealhmund efter samme Kronike P. 63 var alerede 784 Konge i Kent, saa seer man heraf, at det gierne gaaer an efter vore og de Engelske Skribenter lignede sammen, at lade Alchmundi Far-Fader Ubbe eller Eoppa omkommes 718. Den Saxiske Kronike P. 51 lader den Northumbriske Konge Osred omkommes Aar 716 i den sydlige Deel af sit Rige, og Matthæus af Westmünster P. 136 Aar 717 i en Strid ved Havet, (hvilket sidste tilligemed Tiden giør det meget troligt, at han er blevet imod vore Folk), og Aar 720 lader han først Ingilsum Inæ Broder døe. Florentius af Worcester P. 571 henfører og Osredi Drab til 716, og Ingelsi til 718,

Ranul-

Form. Ranulphus Higden hos Gale T. 1. P. 246 synes at henføre Ingils Død til Aar 716, og P. 252 giør han Egbert til en Søn af den Under-Konge Alcmund, som var Offæ Søn af Inæ Stamme, Johannes Wallingford ligeledes hos Gale T. 1. P. 530 og 531 vidner, at Alcmund eller Eathelmund var Egberti Fader, og en Søn af Eafi, og blev opfød hos sin Moder efter Faderens Død, fordi han endnu var for ung til at regiere, (hvilket tiener herligen til at stadfæste, at Eoppa er død 716, 718 eller 720), og at Eafi lod sine tvende Døttre gaae over Havet til Saxen, hvorfra han med alle sine Forfædre stammede, for at lære Saxernes Sæder, og at giøre sig beqvæm til geistligt Levnet. (Da nu ei det Tydske Saxen kan forstaaes ved dette Saxen, saasom det endda var hedensk, og den Christne Religion nyligen bleven bekiendt der, saa bør herved Vest-Saxen forstaaes, hvorfra Eafi stammede; og da han var i et andet Land, hvorfra man til Skibs maatte gaae til Vest-Saxen, saa er det rimeligt, at han har været i Northumberland, som vore fortælle, og at Faderen haver ei villet lade dem gaae til Lands igiennem Mercia, af Frygt for den Mercisfe Konge Offa, som var grum, troløs og en Fiende af Vest-Saxen; og som Tilstanden i Northumberland var forvirret, Landet plaget af Fiender, og særdeles af de hedenske Danske, saa haver vel dette bevæget Eafi til at sende sine Døttre bort). Denne Eafi var en Søn af Eoppa, og Eoppa en Søn af Iggle eller Inglus Inæ Broder. Alcmund levede, da Offa og Kenulf regierede i Mercia, og bleve de tvende Brødre Eadulf og Botulf som ogsaa vare fødde i Anglia, (hvorved Northumberland giernt kan forstaaes, saasom Northumbri stammede fra Anglerne), sendte paa samme Tid og af samme Aarsag over med bemældte Eafi Døttre. Wilhelm af Malmesbury L. 1. P. 15 siger, at Ina

havd

havde ingen Brødre, uden Ingilldum, som døde faae Aar forend han, og P. 21, at Osred blev paa en forrædersk Maade dræbt af sin egen Slægt, (hvilket, om det er rigtigt, kuldkaster min Formodning, at han er blevet i et Slag imod de Danske), hvorimod Henrik af Huntindon P. 338 fortæller, at Osred blev slaget i Strid ved Mere, hvorved hun maaskee forstaaer Havet, (maaskee Osreds Slægt have staaet de Danske bi, og givet dem Leilighed hertil). Vi have altsaa her en fast Tid, nemlig 716, 718 eller 720, da den Danske Konge Ivar Vidfadme eller og Sigurd Ring haver levet. For det sidste strider 1) at Olufs S. siger udtrykkeligen, at det var ham, og at det er tungt at gaae imod saa gammel en Skribents udtrykkelige Vidnesbyrd. 2) At Sigfrid, som levede ved Aar 780—798, synes at have været Sigurd Snogöye, som var Sigurd Rings Sønne-Søn. Men for den første Mening strider 1) at Oluf Engellænder kan efter Ledderne umueligen have levet i Sigurd Rings Tid, men vel i Ivar Vidfadmes. 2) At de mange Jydske Konger, som bemældte Saga opgiver, kan umueligen have levet og regieret i den Tid fra Sigurd Ring til Haarde Knud, da den er for kort. 3) At nogle Omstændigheder synes dog at tillade, at Sigfrid kan være Sigurd Ring. 4) At Harald Hyldetand kommer for langt tilbage i Tiden, saafremt man lader Sigurd Ring allerede regiere i Dannemark Aar 718, hvilket vel bliver det rigtige for Ingelli Død, og at det da neppe gaaer an, at giore ham til Far-Fader af den Harald, der 826 blev døbt i Maynts. 5) At man ved Aar 870 finder en Dansk Prinds Haarde Knud i Engelland, hvorved, om den som var Sigurd Snogöyes Søn, skal forstaaes, saa er det ei vel mueligt, at giore Sigfrid til Sigurd Snogöye, men vel til Sigurd Ring. Dog forfalder herved igien den Vanskelighed, naar man da skal

Gorm.

Gorm. Torfæus siger P. 508 og 509, at den Engelske Konge Alfred, som føddes 849, var en Synchronus af Ingiald, og Harald Harfager ligeledes af Sigurd Ring. Ved at efterregne Ledderne finder jeg, at, naar man regner Ingiald og Alfred med, saa er Alfred den 7 fra Ingiald, og ligeledes naar man regner Sigurd Hring og Harald Harfager med, saa er Harald ogsaa den 7 fra Sigurd. Da nu Harald er efter Torfæi Regning fød 4 Aar efter Alfred, saa tiener denne Leddernes Overeenstemmelse til at bevise, at Harald maae omtrent være fød paa den Tid, og at Sigurd Hring maae have været den, som stridde med Ingiald, og levede ved 718; og heraf følger videre, at den Regnar, som levede langt hen i det 9 Sæculo, kan ei være den bekiendte Regnar Lodbroc, og den Haarde Knud, som førte Krig ved 870, neppe heller Regnars Sønne-Søn, med mindre man vil troe, at Sigfrid ei haver været Sigurd Orm i öye, men kun en Under-Konge i Jylland; Ei heller kan den Herioldus, som var Far-Fader til den Harald, det blev døbt i Mayntz, da have været Harald Hillditann, men maae snarere efter Langebecs Systema have været Fader til Sigfrid og Godefrid, og maaskee Under-Konge i Jylland. Det bliver da ei urimeligt, at han kan have havt en Haldan til Fader, siden hans Søn hedte Haldan, og denne Haldans Fader have igien efter Saxo hedet Borcarus, hvorved dog falder den Vanskelighed, at Saxo sætter Borcarum i Skaane. Naar jeg betænker at Harald blev i det mindste fød 4 Aar efter Alfred, endskiønt han burde have været fød før, da der ere tvende Fruentimmer i hans Linie, og ingen i Alfreds, saa vil jeg legge dette til en Grund, for derefter at udfinde, naar Sigurd Ring kan være død. Antager jeg at Fruentimmerne have fødet 10 Aar førend Mandfolkene have avlet, saa giøre 2 Fruentimmer Ledder 20 Aar; Naar nu der-

til

til legges de forommeldte 4, saa kan Sigurd Ring have levet 24 Aar efter Ingialld, og være altsaa død 742. Og dette passer sig vel nok med hans Søns Regnars formodentlige Døds-Aar 794. Bravalla-Slaget kan da omtrent være skeet 715, thi man maae ei sætte det for langt tilbage i Tiden, thi ellers nødes man til, at tillegge Sigurd og Regnar alt for lang Levetid, og saa kan man ei heller komme ud med de Norske Kongers Ledder fra Ingialld Ildraade. Med mindre man vil troe, at Sigurd har giort Toget til Engelland, forend han blev Konge i Danmark, hvilket maaskee bliver det retteste. Men her bliver atter en Vanskelighed, naar man gior Herioldus til Godefrids Fader, da Saxo udtrykkeligen siger, at det var Gorm. Maaskee man kan giore Herioldus og Gorm til Brødre; Den ene til Fader af Sigefrid og Halfdan; og den anden til Fader af Godefrid. Med mindre man med Saxo vilde antage, at Harald havde været Gorms Fader, og Godefrids Far-Fader. Man kunde da indrette Chronologien og Genealogien saaledes: Gorm.

Herioldus eller Harald maae have levet ved 750.

Sigefrid levede 782. og 798.	Halfdan levede 782 og 807.	Gormo ved 770.
		Godefrid † 810.

Herefter at domme, er det ei urimeligt, at Gormo maae have været den ældste; han kan have været uden Børn, da han antog Knud, og siden have avlet Godefrid, som dog neppe kan være skeet senere end 770, eftersom Godefrid, der døde 810, efterlod sig 5 Sønner, de strax efter vare i Stand til at ville tilfigte sig Riget. Men hvo da denne Herioldus eller Harald haver været, bliver noget tungt at sige. At holde den Haldan, som Saxo gior til Haralld Hilditanns Fader, for at have været hans Fader, til-

 lader

Gorm. sader Tiden ei, saafremt Ungendus og Ungvinus have været een Person, og man vil følge den Stamme fra Ungvinus, som Saxo opgiver. Men vil man ansee Haldan for at have været en Søn af Ungvinus, hvilket bliver derved nogenlunde troligt, at Ungvini eller Hogni Fader hedte Haldan, saa kan man indrette Slægt-Registeret saaledes:

Halfdan † omtrent 630 eller 640, eller 650.

Hogni eller Ungvinus levede ved 700.	Hrærec † omtrent 640 eller 648, eller 650.
Halfdan omtrent 730.	Harald Hillditann fød 635. † 715, eller fød 640 eller 650. † 730.
Herioldus omtrent 750.	

I Henseende til Linien fra Hogni passer Tiden sig ret vel, men formedelst Harald Hillditanns høye Alder, maae man sætte den første Haldan for langt op, og giøre Hogni for gammel, naar man vil have ham til Ungendus, som synes troligt, og passe Halfdans og Hogni Levetid med det mærkelige Stæd i Oluf Tryggesöns Saga om Tiden, naar Striden stod imellem Hogni og Hedin. Vel kan man vinde noget ved at afkorte 10 Aar af Hillditanns Alder, men baade forslaaer dog dette ikke, og desuden er det tilforladeligt, at Hillditann blev meget gammel. Antager man ogsaa denne Hypothese, da maae man troe at Syvald og de flere, som Saxo opregner at stamme fra Ungvin, ei have stammet fra ham, men høre til langt ældre Tider, nemlig til Hugleiks og Jorunders, og dette sidste har man ei Aarsag til at være meget imod, da det desuden stadfæstes ved mange andre Grunde. En Vanskelighed møder endnu, naar man giør Sigurd Hring og Oluf Engellænder til samtids Personer; Dog kan denne hæves derved, at hos Torfæum P. 321 synes Oluf egentlig ei at giøres

til

til en Broder-Søn af Moalld Ivar Vidfadmes Moder, men til en Broder Sønne-Søn, og da kan alting indrettes saaledes: Gorm.

	Moalld fød 570.	Hendes Broder fød 600.
	Ivar Vidfadme fød 590.	Kinric fød 640.
	Audur fød 615.	Oluf Engellænder fød 680, levede Sigurd Ring over.
Harald Hillditann fød 635. † 715.	Randver fød 641.	
	Sigurd Ring fød 670, † 742 eller 750.	
	Regnar Lodbroc.	

Thi man haver da kun nødig at lade Broderen være 30 Aar yngre end Søsteren, hvorpaa haves Exempler i Historien. Udi min egen Familie har været 25 Aar imellem min Faders ældste og yngste Broder, avlede af een Fader og een Moder, hvilket man derimod ei veed om Moalld og hendes Broder. Dernæst har man kun nødig at antage, at de udi hendes Broders Linie have avlet noget sent, saa jævner alting sig. Ved de Navne Moalld og Kinric falder mig ellers ind, at de ei ere Nordiske, men Angel-Saxiske, og at de Danskes Paastand paa Engelland, og Northumberland i sær er venteligen kommet deraf, at Halfdan Ivar Vidfadmes Fader haver ægtet en Engelsk Prindsesse. Naar Torfæus fremdeles vil paa ovenmældte Stæd have, at ved det Vest-Saxen, som Ivar Vidfadme undertvang, skulde forstaaes det Engelske, tviler jeg høyligen derpaa, baade fordi mig synes at have mærket, at vore gamle Skribenter forstaae altid ved Vest-Saxen, naar de saa nøgen sætte det, Westphalen, og dernæst, fordi de Danskes første Forsøg paa Engelland, som man haver nogen ret Vished om, skeede paa Northumberland. Dog kan det gierne være, at Ivar haver giort et Tog til Vest-Saxen, og plyndret noget der, hvilket de gamle Skribenter have

efter

Gorm. efter deres Sædvane strax giort til en Undertvingelse, fordi Jyder beboede Wight, og endeel i Vest-Saxen, og fordi bemeldte Rige synes ei at have været meget stærk udi hans Tid. Hvad Saxo fortæller om Gorms Reise til Geruth og Ugarthiloe, da kommer det meget overeens med hvad som berettes om Thor i Edda; Men derfore drister jeg mig dog ei til at sige, at denne hele Reise er opdigtet. Hvorvel Gorm er just nu intet almindeligt Navn, saa bruges det dog endda i Fyen. See Danske Atlas T. 3. P. 399; Det er ellers det samme som Orm, Worm, Wurm, Guthorm. Torfæus i Serie P. 331 og 332 troer, at de Reiser Saxo tillegger Gorm, ere de samme, som i Edda fortælles om Thor. Han anseer denne Gorm for Gorm Barnlaus, som efter P. 398 og 401 skal have-fort det Tilnavn Heimske, og ei den senere Gorm den Gamle. Naar jeg overveyer Reisens Beskrivelse hos Saxo P. 160—166, kan jeg ikke andet troe, end at den er virkeligen skeet, hvorvel den er mænget med mange Urigtigheder og Fabler, hvilke dog ere af den Beskaffenhed, at saadanne ere i gamle Dage altid blevne fortaalte om langt bortliggende Lande, og tildeels troede af vore Forfædre, med hvis Religion de overeenstemmede. Græker og Romere have og fortaalt Ting, som ei ere stort bedre om vor Norden. Naar jeg overveyer at Reiserne skeede for at opsøge Geruth, Gudmund, Ugarthiloke, lutter Guder hos vore Forfædre, men Jotniske Guder, hvilke hadedes og afskyedes af dem, der fulgte Odins Systema, og om hvilke jeg haver handlet i min 3 Tome P. 298—304, og om hvilke tales i Edda, hvor de beskrives som Asernes Fiender, og i Hervarar Saga, Thorstein Bear Magni Saga og paa flere Stæder, og hertil legger, at Saxo legger aabenbare disses Bolig i Jotunheim, saa overbeviser det mig om, at disse ere af vore Fædre blevne dyrkede

lede som Guder, forend Othins Systema blev indført; og lader det at vi da i mange Maader have havt samme Religion, som Celterne, hvorfore ogsaa Balder, Asernes beste Gud, dræbes i Edda ved en Mistelteín, ɔ: Viscus, som var Druidernes helligste Ting. Naar Saxo P. 160 siger, at Gorm havde ved Thylensferne, (det er Islænderne), faaet Underretning om disse forunderlige Ting, da har han ladet sig bedrage af sin Islænder Arnald, thi Island var endda ikke beboet. Mærkeligt er det, at Fablerne ikke begynde, forend de have seilet Helgeland forbi, og hvilke Fabler har man endnu ikke i senere Tider fortaalt om Finmarken, og andre Lande paa de Kanter, og om Finnernes Hexerier. Beskrivelsen over Biarmeland passer sig, naar det overdrevne fratages, heel vel paa Landet ved Dvina og den hvide Soe, hvor man desuden veed at Biarmeland har ligget. Det er og mærkeligt, at efter Saxo P. 161 tales der et Sprog adskilt fra Gorms og hans Folges. I Philalethi 2 Tome P. 8 haver jeg af Navnet Geruth, som let kan forandres til Juruth, formodet at ved hans Land forstaaes Juhorsky, allerheldst Reisen gik efter Saxo P. 161 forbi de yderste Biarmer, og de boede paa Dwinæ østre Side. Af Beskrivelsen over Fornøyelserne hos Gudmund P. 161 og 162 er det ellers klart, at herved forestilles Vellyst, og i Thorkils Person Tapperhed, Mandelighed og alle Dyder. Saadan Skamflek have uden Tvil vore Fædre, som fast alle fulgte Othins Religion, villet paasætte den gamle Troes Efterfølgere. De Navne Broder og Buchi P. 162 vise dog, at Saxo har havt en anden Tradition, end den i Edda, thi da de tale begge om samme Personer Geruth, Ugarthiloke, saa maatte de og beskrive deres Boliger efter den almindelige Troe. At maaskee et Begreb om Sphæra kan stikke heri,

Gorm.

Gorm. er vel mueligt, thi Gudmunds 12 Sønner og 12 Døttre P. 161 ere maaskee de 12 Maaneder og 12 Himmelstegn, ved de Tønder P. 163 med 7 Guld-Zoner om, har man maaskee forstaaet de 5 himmelske Zoner, saa og de 24 Climater, og beregnet dem da anderledes end nu, hvilket bekræftes derved, at disse 7 Zoner vare pensiles ex argento circuli, qvi faciebant crebros nexus. Af alt dette og det følgende er det klart, at der ere mange Allegorier forborgne under denne Reise, imidlertid da det og er klart, at denne Gorm ei haver tilbedet Aserne, men deres Fiender, hvorfore ogsaa Saxo P. 163 lader ham anraabe Ugarthiloc, saa er det ikke urimeligt, at han og haver villet finde de Lande, hvor Ryg-tet sagde at de opholdte sig, og hvor de Udødeliges Bolig sattes; Han har vel og været en stor Søemand, ligesom Harald Haardraade i senere Tider, og derfore opsøgt ubekiendte Lande. Efter al Rimelighed er han ikke kommet længre end til Biarmeland, hvilken Reise var vore Fædre vel bekiendt; og det øvrige haver man, efter den almindelige Troe, digtet i senere Tider; Og herudi have uden Tvil baade Odins Anhængere og de Christne været eenige, thi de sidste kunde paa ingen bedre Maade forestille Hedenskabets Mørke og Vederstyggelighed. P. 164 vidner Saxo, at han hentede sit Giftermaal fra Sverrige, og at han opnaaede den høyeste Levetid. Anseer man ham med Saxo for Gotrics eller Godefrids Fader, da bliver det let at begribe, hvi Godefrids Sønner flygtede efter de Frankiske Skribenter did, og finge Hielp derfra. Denne høye Alder synes ogsaa at passe sig paa den sidste Gorm i Oluf Tryggesöns Saga, men da maae man, hvis man vil beholde alle Ledderne, troe, at Oluf Engellænder har levet med Ivar Vidfadme, og at Forfatteren af bemældte Saga haver feilet i at sætte ham med Sigurd Ring, som og i endeel af de følgende

Jydske

Gorm.

Jydske Kongers Levetid. At Gorm skulde efter Saxo først have i sin Alderdom faaet ved rimelige Grunde at vide af nogle, at Siælene ere udødelige, er gandske urigtigt, thi det var en Grund-Lærdom hos vore Forfædre, men han haver ikkun villet opspore, hvor Udainsakur egentligen laae i Jotunheim, didhen de Frommes Siæle skulde komme efter Døden; En Mening, som Jotnerne nok ikke har antaget, førend de vare blevne undertrykte af Aserne, og havde maat for en stor Deel flygte til Landene ved den hvide Søe, thi forhen havde de ligesom Celterne troet, at de Afdødes Siæle bleve hos deres Legemer i Høyene, men da Aserne indtoge Landet, vilde de ikke være i Selskab med dem, men derfore flottede de Dødes Siæle til Jotunheim ved det hvide Hav. At Seiladsen er gaaet til Jotunheim, sees deraf. P. 165, at Thorkil kom til Ugarthilok, og jeg haver forhen i Philalethi T. 2. P. 9 viist, at denne Gud maae have havt Navn efter det han holdt i Utgard ɔ: det ydre Stæd, venteligen derfore Petzora, som laae længre borte end Biarmien og Juhorsky. Det Saxo beretter P. 163, at alting hos Geruth maatte kun sees paa, men ikke røres ved, og at de, der forhen stode ligesom Støtter, bleve da levende, og vilde ligesom springe imod dem, der rørte det; Det forekommer ligeledes hos Wilhelm Malmesbury i Bouqueti Scriptoribus Gallicis P. 245 om den berømte Gerbert, som siden blev Pave og døde 1003. Nu slutter vel Wilhelm sin Historie med 1143, og synes at være død kort efter, saa at han haver levet før Saxo, men dog maae man ikke slutte heraf, at Saxo har taget dette af ham, og tillagt sin Gorm; Ney, snarere slutter jeg heraf, at saadan Overtroe haver været giængs paa de Tider, da Forstanden endnu ei var saa meget sleben, og Imaginationen derover havde Tøylen. Det som siges P. 164 om en Ædelsteens

 Skin,

Gorm. Skin, siges og hos Wilhelm om en Carbunkels; Men saadan Snak om Carbunkel er endnu giængs, og fortælles saadan en at have siddet i Tronhiems Dom-Kirke. Ved de 2 Aqvili, hvilket slags Saxo forhen har nævnet P. 22, forstaaes Jetter, om hvilke i de Islandske Sögur forekomme ligedanne Ting. Man kan derfore ikke tvile paa, at jo Saxo har havt dette af sin Islænder Arnald, ligesom P. 161 dii loci præsides, hvilke ere Land-Vetter. Og da Saxo er uden Tvil ældre end de fleste Islandske Fabel-Sögur, saa sees heraf Ælden af disse Indbildninger hos vore Forfædre. Da Saxo kort forhen har kaldet Aqvili, kalder han strax efter Gigantes. De 3 Thorkils Sentencer tillegges ogsaa Sæ eller Snio i Messenii Svenske Kronike, og var det en almindelig Maade hos vore Forfædre, at tale ved Sentencer, og mørke Taler. At ville ved nogle forklare den Ild, som Thorkil fandt, og som ledsagede ham paa hans Reise i Mørket, til Christendommens Lys, er at anbringe vore Begreber i de ældre Tider, da vore hedniske Forfædre dog vare allerede indtagne af saadanne Digter og Forestillinger om Mørke, Ild &c. Desuden, da Thorkil fik Ilden af saadanne Monstra, som disse Aqvili, saa havde vel de Christne, om de havde digtet denne Fabel, ei ladet ham faae Christendommens Lys af slige. Imidlertid viser dog Slutningen, at der stikker noget christeligt under denne Fabel, thi da Spøgelserne hos Ugarthilok bringe P. 165 Thorkil i Livsfare, saa paakalder han den hele Verdens Herre, og gior Offer til ham; Nu dette sidste tillegges vel enten Thorkil, som Levning af en hedenisk Skik og Vane, men det kan og betyde, som jeg snarest troe, at han har paakaldt Alfader; Men naar der siden siges, at Thorkil kom til Tydskland, som da var Christen, og der lærte Christendommens Grundvolde, og at Kong Gorm døde

af

Gorm.

af Skræk, da han horte den fæle Beskrivelse over sin Afgud Ugarthilok, saa viser dette virkeligen en Christen Tradition; Og derfore er det troligt, at en Christen haver betient sig af de hedniske Fabler, og af Thorkils maaskee virkelige Reise, saa og Underviisning i Christendommen udi Tydskland, for at giore den hedniske Religion latterlig. Men da kan Thorkil ei have været den forste, der har giort Christendommen bekiendt hos os, som Stephanius P. 185 beretter, at nogle ville, og Holberg T. 1. P. 58 antager ei alene dette, men endog udforer det videre paa en sindriig Maade, kun Skade at den er grundet paa urigtige Omstændigheder, da han ei har efterseet Saxo selv, men fulgt Vedels utroe, hvorvel smukke Oversættelse; Thi for Gorms og Thorkils Tid er Christendommen alerede bleven forkyndet her under Ungendo eller Ungvino i Slutningen af det 7 eller Begyndelsen af det 8 Sæculo. Stephanius beretter ogsaa, at nogle forklare denne Tildragelse om en virkelig Reise til Biarmien. Thorkils sidste Reises Anledning og Tilbagekomst sigter ogsaa til Hof-Levnets Farlighed, og Hofmænds Falskhed. Petrus Olai haver P. 107 alerede anseet Thorkil for den forste Christen i Danmark, og troet at ved ham og flere have været hemmelige Christne hos os, hvorvel den Christne Troe giorde da liden Fremgang; Ogenrs Danus, som var en af Fyrsterne i Karoli Magni Hær, skal have været en Son af denne Gorm. J. Magnus L. 8. C. 45. P. 352 kalder Gorms Dronning Sigrid, en Dotter af den Svenske Kong Alaric. N. 16 skriver heel underligen om Gorm: Han foor thil ytræ jarna landæ, og N. 18 end underligere: Han for til Utræst i Jatnæ Land, thi er denne Læsemaade rigtig, og ei et bekiendt Navn sat i Stædet for et ubekiendt, saa skulde man troe, heldst da N. 18 gemeenligen folger N. 16, at enten Juhorsky, det yderste

Gorm. Juhorsky, forstodes efter den forste Lection, og Utrecht efter den sidste, og da maatte man antage, at Thorkil havde været i Utrecht, da han kom til Tydskland, og at hans Reise blandedes sammen med Kongens; Men maaskee og at Jatnæ Land er feil skrevet i Stædet for Jotna Land, saa at her tales om det yderste Jotunheim, allerheldst begge N. sige, at Gorm saae der en Jette, og dette desuden kommer best overeens med Saxonis Fortælling. J Rim-Kröniken siges at Thorkil lod sig dobe i Tydskland. Arnæ N. 418. P. 698 giver denne Konge uretteligen Tilnavn af den Grumme. N. 417. P. 74—76 kalder udtrykkeligen det Land, hvorhen Gorm foer, Jotunheim, og siger at han foer meget om i Obygder, heller og hreysir, hvor der boede alle slags Skræmsler og Ovetter. Thorkel giver det Tilnavn af Adilsfar, som nogle sige at have været en Jslænder, (ja en Jslænder, forend Jsland blev beboet). Afguden kaldes her urigtigen Ugarelok. Efter dets Beretning blev Tkorkel dobt i Tydskland ved Aar 750. Magnus Matthiæ P. 52 vil og, at Thorkil har sogt at omvende sit Fæderneland. Henning P. 199 har blandet denne Gorm med Gorm Engelænder, thi han lader ham begraves til Hadley i Suffolk. Hvitfeld giver P. 16 Thorkil og det Tilnavn Adelfar. Hamsfort i sin anden Chronologie P. 267 mener, at Gorm er Gurmund hos Sylvester Giraldus, (hvilket i Henseende til Navnet er rigtigt nok, men vedkommer en anden Gorm), og Torchil Turchesius hos ham. Meningen er artig nok, thi Gorm sendte Thorkil ud paa lange Soereiser, men ved den Tid Sylvester sætter Gurmund, kan Gorm neppe have levet, med mindre man antager, at han har levet med den sidste Regnar, og at der have været i 8 og 9 Seculo tvende Sigurd Snogöyer,

øyer, og tvende Harde-Knuder, men da maatte den sidste Gorm ei have levet nær saa længe, som Islænderne og Saxo tillegge ham. Gorm.

52. GOTRIC.

Gotrie, som Saxo udtrykkeligen P. 166 og 167 vidner, at være den samme som Godefrid, og at have levet udi Caroli Magni Tid. Men Torfæus viser P. 332, at han ei kan have været den samme, som Gotric, og ei heller den Historie med Ref have hændet ham, da det tilkommer en Gotrie, som levede længe tilforn, og som var en liden Konge i Vest-Gotland. Imidlertid har jeg dog ingen gandske overtydende Grund til at nægte, at Godefrid haver været en Søn af Gorm. Alle vore Fortegnelser giøre ham hertil, undtagen N. 14. som sætter ham efter Snio, og siger at under Snio toge de Danske Lumbardien ind, og sætter Regnar Lothbroke efter Götrik igien; Men det er klart at denne Fortegnelse vildfarer overmaade meget her. N. 12 har ham slet ikke, men er aabenbare urigtig, da den hverken kommer overeens med vore andre Fortegnelser, eller med de Islandske, sættende efter Snio alene Biörn, Harald og Gorm, udeladende endogsaa saa navnkundig en Konge, som Regnar Lodbroc. Vore fleste Fortegnelser kalde ham Gotric eller Götric, følgende uden Tvil Saxo derudi; Men N. 2 kalder ham Godriæ hin Gysmilde, hvoraf det første er uden Tvil Gotric fordærvet, og det sidste giver ham efter det Saxo urigtigen fortæller om ham og Ref. N.

3 kal-

Gotric. 3 kalder ham derimod alene Godefridus. N. 7 Godric, som er det samme som Gotric. N. 13 Godringe, hvilket og er Gotric, Godric fordærvet. N. 17 Gothringær hin Gamle, og hans Fader Simngor, i Stedet for Gorm. Naar jeg betænker at Olufs S. gior Audolf til Fader af Gorm Barnlause, og fundne Knud til Fader af Gorm Heimske, saa maae enten Gorm Godefrids Fader ei have været nogen af dem, eller han og ei have havt, som Saxo vil, Harald til Fader, og Anledningen hertil alene have været, at en senere Harald var Sviger-Fader til Gorm den Gamle, og at der kort for Godefrid maae have levet en Harald, som var Fader til Halfdan, og maaskee til Sigefrid; Men da maae man og antage tvende Under-Konge-Linier paa eengang udi Jylland. Al denne Vilderede kan man komme af, naar man antager, at Olufs S. haver feilet i, at lade Oluf Engellænder leve sammen med Sigurd Ring, da det burde være Ivar Vidfadme; og dette gaaer an, om man end antager, at Oluf haver været en Broders Sønne-Søn af Moalld, thi man har da kun nødig at antage, at Olufs Far-Fader har været en Snees Aar ældre end Moalld. Men da møder en stor Knude i at forene alle de Svenske Konger i Hervarar S., som stammede fra Regnar med Tiden, hvorvel jeg i Anledning af Snorro troer, at der ere to for mange, eller snarere at de have regieret tilligemed de andre; Saa og Biörn og de flere Svenske Konger, som forekomme hos Rimbertum, thi er Regnar først død omtrent 865, saa kan Biörn hos Rimbertum neppe være hans Søn Biörn Jernside, og endeligen bliver den værste Knude tilbage i Harald Harfagers Alder. Hvad Saxo fortæller om Godefridi Krige med Keiser Carl og med Friser, er rigtigt, og kommer nogenlunde overeens med de Frankiske Skribenter; Men derfore troer jeg dog ei, at han haver taget det af

dem,

dem, thi han kan gierne have havt indenlandske Efterretninger. Gotric. Petrus Olai hos Langebec P. 102; og N. 2, 3 og 7, nævne en Harald, som de sige at have været en Broder af Ring, det er Sigurd Ring. Vil man antage at dette er rigtigt, saa kan han være den Harald, som var Far-Fader til Harald, der døbtes i Maynß. Dette synes at være rimeligere, end at giøre den Harald til Harald Hilditann, da Islænderne ei berette, at Hilditanns Afkom steg mere paa den Danske Throne, og den synes at være bleven reent udjaget fra Dannemark. Er nu Sigefrid Sigurd Ring, saa maae man antage, at Harald har været ældre end han, og er i det mindste død længe forend han. Men hvor han haver regieret, kan være uvist at sige. Har han været Fader til Gorm, saa kan Gorm ei have været nogen af de Gormer, som førte Tilnavne af Barnlös og Heimske. Fordi Godefrid regierede i Jylland, kan man ei strax slutte, at hans Fader og Far-Fader have regirret der. Efter dette gaaer det aldeles ei an, at giøre Sigefrid til Sigurd Orm i öye, thi da maatte Chronologien forfærdiges saaledes:

Harald.		Sigurd Ring † 742.
Gorm.	Hildan.	Regnar Lodbroc † 794.
Godefrid † 810.	Harald døbt 826.	Sigurd Orm i öye levede endda 798.

Med mindre man vilde antage, at Sigurd Ring havde været en Hoben ældre end Harald. Herved kunde det giøres begribeligt, hvi Haralds Afkom tilegnede sig saa stor Magt i Regnars Fraværelse, og Haarde Knuds Mindreaarighed. Efter den anden Mening maatte Chronologien indrettes saaledes:

Gotric.

Harald ved 780.			Sigurd Ring levede endda 798.
Gorm ved 800.	Haldan levede endda 807.		Regnar † 868.
Godefrid † 810.	Oluf.	Harald døde 826.	Sigurd Orm i öye ved 870.

Herved forefalder den Vanskelighed, at Regnar maae have været et Barn, da hans Fader døde, hvilket strider imod Islændernes Beretninger. Derimod kommer det til Pas, at de Frankiske Skribenter nævne efter 870 tvende Danske Konger Sigefrid og Haldan, som regierede sammen og vare Brødre. Men skal alt dette concilieres med Oluf Tryggesöns Saga, da maae man enten holde for, at Harald er Audolf, og at fundne Knud haver været sammenbragt Broder med Godefrid, eller og at Gorm og Haldan vel have havt Moder sammen, men hver derimod sin Fader; Eller og at den Gorm Godefrids Fader ei vedkommer nogen af de Gormer i Olufs Saga, og at der da haver enten været tvende Konge-Slægter paa eengang i Jylland, eller og at Harald og Gorm ei have regieret der. Men gior man Harald til Audolf, da kan han ei have været Sigurd Rings Broder. Hamsfort i Serie Regum Daniæ (1), som han har skrevet Aar 1585, siger at Gotric, ogsaa kaldet Gotofredus, Gorms Søn, levede med Carolo Magno; og fortæller derpaa adskilligt om ham efter Saxo, og de Frankiske Skribenter. Men feiler naar, han lader ham dræbes Aar 808; Men kort efter henfører han det dog til det rette Aar, 810. Langebec (2) formoder, at S. Willehadus, første Bisp i Bremen, som døde 791, har prædiket i Ditmarsken, og stiftet Kirken i Meldorp. Saa meget er vidst, at Aar 782 dræbte

Saxerne

(1) Lang. T. 1. p. 35.
(2) Ib. p. 347. Not. x. p. 363.

Saxerne udi Ditmarsken en Clerk ved Navn Adrebanus. Petrus Gotric. Olai (3) anforer af en gammel Bog i St. Knuds Kloster i Odense, (som nu er ubekiendt, og maaskee ei mere til), at Gotric, den Danske Konge, undertvang Friserne i Caroli M. Tid, og ihielslog deres Fyrste Eric, (hvilket sidste Navn paa denne Fyrste forekommer siælden). Udi et Islandsk Fragment, iblant Arnæ Mss. (4), som Langebec dommer efter Haanden at være skrevet i det 14 Sæculo, kaldes denne Frisiske Hovding Hrærek; Der siges og at Godefrid blev dræbt af sine egne Folk. Alt dette og mere forekommer ellers ligedanne i Olavi Tryggvini Saga Part. 1. C. 69. Udi de Islandske Annales (5) af Arnæ N. 415, 410, og som slutte med 1313, og som beklageligen ere defecte fra 999 til 1270, anfores ved Aar 800, at da blev Eirik Hovding Frisernes Fiende, og Gudfrod Jydernes Konge omkommet. Det er mærkeligt, at alle de Islandske Skribenter, som anfore Godfrid og de flere Konger efter ham, som forekomme hos Frankiske Skribenter, giore dem alle til Konger i Jylland, og enten udtrykkeligen sætte, eller dog stiltiende antage Sigurd Snogöye, Harde Knud og Gorm for de rette Konger i Danmark. Og lader det at de rette Konger ei have eyet Jylland, hvilket bekræftes ved den Deeling af Landene, som efter de Islandske Skribenter skeede mellem Regnar Lodbrocs Born, thi der fik Sigurd Snogöye ikkun Oerne og Skaane.

Den plattydske Kronike, som er Arnæ N. 29, Folio, og har P. 615 intet efter Aar 1313, og er udskrevet paa Membran i Dannemark Aar 1452, vil P. 368, at Carolus Magnus skal,

Z z z 2 efter-

(3) Lang. t. 2. p. 17.
(4) Ib. p. 26.
(5) Ib. p. 186.

Gotric. efterat han var bleven Keyser, have undertvunget Danmark. (Heraf sees, hvorledes Tiden foröger og forstörrer alle Ting, thi det er vidst at han förte Krig med Danske, men jævngamle Skribenter med ham vidne, at han ei vandt meget derved).

De Islandske Annaler N. 417, 4to. P. 81 berette ved Aar 808, at Danavirke blev da först bygt, (hvilket er efter Frankiske Skribenter), og ved 809 (skal da være 810), at da bleve Hræreck Frisernes Hovding, og Gudraudr Jydernes Konge dræbte. Her gior han altsaa urigtigen Forskiæl imellem Gautrek, som han har taget af Saxo, og Gudraudr, hvorudi han haver fulgt de Islandske Annaler, da de dog vare een Person.

Hvorledes Saxo letteligen har skabt Islændere i gamle Dage, kan sees deraf P. 166, at han gior Ref til en Thylenser, da han dog var efter Gautreks S. P. 31. C. 6 fra Jædderen, med mindre han herved har forstaaet Thelamarken, hvorover Neri Jarl, efter C. 9. P. 43 regierede, med hvilken Ref havde at bestille. I Stædet for Saxo lader Gotric ved Refs Hielp faae den Norske Kong Göto hans Dotter, saa faaer derimod i Gautreks S. C. 11 Ref den Vest-Gothiske Kong Gautreks Dotter Helga, ved Hielp af den Norske Jarl Neri, som var mægtigere end mange Konger. Da nu herom haves en særdeles og omstændelig Saga, saa tænker jeg at den bör staae mere til troende end Saxo, og at Arnold haver urigtigen erindret sig dens Inhold. Da Gautreks Fader hedte Gaut, saa har Saxo vel efter ham taget sin Götho. Schöning har derfore P. 459—462 ei taget i Betænkning, at fölge Gautreks S., dog synes han tilsidst at troe, at der haver levet en Ref i senere Tider, som er efter Saxo's Beretning P. 166 og 167 bleven ihielslaget af de Svenske. Men som Ref er efter Sagan P. 65 död forend Gautrec, og blev ikke gammel, saa er det

vel

vel muelig at de Svenske, eller og Gotherne selv, have dræbt ham, og Gautrec derfore paalagt dem de Boder, Saxo omtaler. Da nu Saxo har for Navnenes Ligheds skyld sammenblandet her Gautrec og Godefrid, imellem hvilke der dog haver været omtrent 200 Aar, saa viser dette, med hvor stor Foye man kan hos ham tillegge mange, det han tilegner een, thi i Gotrics Historie vedkommer dog endeel den virkelige Godefrid. Dog forekommer i senere Tider og under Svend Estrithsen en Islænder, kaldet for sine Gaver, Giafe-Ref. Torfæus i Serie P. 410 frembringer iblant andre Formodninger denne, at Godefrid kan have været en Søn af Hvitserk, hvis Eftermand ikke nævnes, men da maae man antage Reid-Gotland for Jylland. Hvad Saxo beretter om den Skat, Godefrid paalagde Saxerne, nemlig at de ved hver nye Konge i Danmark skulde forære ham 100 hvide Heste, maae alene vedkomme Nordalbingerne, over hvilke han synes undertiden at have havt nogen Magt, thi det øvrige Saxen stod da under Carolo Magno. Anledningen til Krigen mellem Godefrid og Carl siger Saxo at have været denne, at den sidste indtog Saxen, som den første paastod at tilhøre sig. Nu sige de Frankiske Skribenter vel ikke noget saadant udtrykkelig, men de give dog tilkiende, at Godefrid agtede at indtage Saxen. En Kronike hos Langebec T. I. P. 16 giver Gotric Tilnavn af hin Giafmilde, og siger at han paalagde Friser, Nordalbinger og Slaver Skat, og truede Carl den Store med Krig. Den anden Runiske Konge-Liste P. 33 vil, at Görik paalagde Tydskland siette gang Skat, og jog Kaiser Karl paa Flugt. Denne siette gang vil sige, at de Danske havde saa mange gange skatted Tydskland. Her udstrækkes altsaa Saxen til hele Tydskland, hvilket viser, hvorledes Ting forøges. Hamsfort kalder P. 35 den Obotritisk

Gotric.

Gotric. tritiske Konge Gottlieb, og siger at Gotric lod ham qvæle med en Strikke. Petrus Olai P. 108 lader Gotric eller Godefrid ihielslaae den Frisiske Fyrste Eric, og skatte Tydskland 7 gang. 776 skal han alerede have stridet med Carl paa hin Side Elven, forjaget ham af Saxen, og plyndret det gandske Land. Med Karl førte han Krig i 30 Aar om Frankerige, og giorde det næsten til en Ørk, saavelsom Frisland. 300 Holker havde han altid i Søen, foruden Landmagten. Han plagede Christi Kirke. Han overvandt og Karls Søn Pipinus, imedens Carl var i Rom hos Pave Leo. Det er klart at Godfrid ansees her ogsaa for Sigfrid, hvilket flere giøre. Enhver indseer vel og, hvor meget her er skaaret i Bexten. Imidlertid er den Efterretning om Skibenes Antal mærkværdig. Erici Krønike P. 156 har og det Aar 776, men siger at Saxerne havde i 26 Aar stridet imod Frankerne, hvilke Ord Petrus Olai haver uretteligen forstaaet og tilegnet Godefrid, samt formeret til 30. Der berettes og at Godefrid blev af en af sine egne Krigsfolk ihielstukket med en Kniv i Maven. Annales Albiani sige ved Aar 797, at Karl kom til Elven paa et Stæd, som af hans Ankomst blev kaldet Karles Sandt. Annales Esromenses ere reent urigtige i Aarstallene, thi de sætte P. 227 Godefrid at have regieret ved Aar 768, lade ham døe 776, og hans Fa:Broders Søn Hæmming regiere efter ham i 28 Aar, og blive de ikke rigtig igien, før ved Aar 812. Hamsfort i sin anden Chronologie P. 267 sætter ved Aar 771 Sigeric, som og synes at kaldes Sigefrid og Harald, og Goteric, som og kaldes Godfrid med Tilnavn Largus, hans Broder, begge Gormonis Sønner. Den sidste regierede i 40 eller 41 Aar. 771 paaførte han Saxerne Krig. 776 flyede Videchind til Sigeric, som var hans Sororius, (hvilket vel burde betyde Søster:Søn, men maa

skee

ske her skal være Svoger). 791 skal Sigeric være død, hans Son Hemming være kommet efter ham, og have regieret i 22 Aar i visse Danske Landskaber tilligemed sin Farbroder, dog med mindre Magt. Han skal med sine Brødre have svoret sig sammen mod Gotoric, og staaet efter hans Liv. Saafremt Sigfred og Godefred have været Brødre, bliver det øvrige af denne Fortælling ikke urimelig. J. Magnus L. 17. C. 1. P. 625 vil, at Carl har giort Forbund med den Svenske Kong Biörn mod Gotric, (hvilket er saa langt fra, at jeg snarere troer, Gotric har havt Hielpetropper fra Sverrige). Abbed Wilhelm hos Langebec T. 2. P. 155 nævner denne Konge iblant de faae Danske han opregner. Arnæ N. 418 siger, at Gottrech indtog Saxen, Frisland og Frankerige, hans egen Svend dræbte ham, og Keyser Carl vandt ikkun lidet paa ham. Rim Kroniken lader og Göthrik stride i 30 Aar med Carl, og giøre Frankerige og Frisland øde. Den beretter og at han blev slaget i sit eget Tælt, imedens han sov. Den plattydske Kronike lader ham dræbes af en af sine egne Riddere, (det er Ryttere, Stridsmænd); saa oversætter den Gheysmers Miles. Den Danske Kronike, som slutter med 1314, lader Godric eller Godefrith stride i 36 Aar med Carl, og ihielstikkes af sin egen Ridder med en Kniv. N. 16 og 18 sige, at Saxerne skulde give Skat, saa ofte der blev nye Konge i Danmark, eller Hertug i Saxen. De Danske selv sloge Görric ihiel. De Islandske Annaler N. 417, 410, berette P. 78—81, at efter Gorm blev hans Søn Gautrekr hin Gavmilde Konge; Han førte Krig med Carl, som da stod med sin Hær ved Rhinen, og maatte drage til Rom, Pave Leo til Hielp. Gautrekr overvandt Carls Søn Pipinum, og skattlagde Saxen, om hvilket deraf fortælles det samme, som Saxo P. 167 beretter om Frisland. Gotric.

Gautrekr

Gotric. Gautrekr blev dræbt af en af sine Tienere. Ved 790 sættes Gautreks Død, men ved 810 fortælles, at Gudraudr Jota Konge blev dræbt, saa det synes at denne Skribent har anseet disse tvende for forskiællige. Om denne Konge tale ellers desuden følgende Islandske Annaler. N. 420, 4to, som slutte med 1361, sætte P. 31 ved Aar 810 Drab af Hovding Eric, Frisernes Fiende, og af Gudrod Jota Konge; N. 328, 4to, som slutte med 1357, P. 32. N. 412, 4to, som slutter med 1394, P. 8 ligeledes, undtagen de skrive Hrærec Frisernes Hovding; og N. 410, som slutte med 1396, ligeledes P. 66; N. 424, 4to, P. 121, som slutte med 1295, ogsaa, undtagen de kalde ham Guþfroþ. N. 426, 4to, som slutte med 1313. P. 172. N. 421, 4to, slutte med 1369, ville P. 4, at Villehadus har prædiket i Danmark Aar 773, og var den første som prædikede der, Gorm den Gamle sætter den ved 779, og P. 5. Aar 803 døde Mirael Kong Gautreks Søn i Krig udi Tydskland, (hvorfra dette er taget, skal jeg ikke sige, thi i den saa kaldte Olger Danskes Kronike staaer det ikke eengang); Ved Aar 806, at den Danske Kong Gottrek omkom med 19000 Mand, og dog henføres til 810, Drabet af Gudrod Jota Konge, (heraf sees disse Annalers Urigtighed). Annales Flateyenses, som slutte med 1395, antegne Col. 872 ved Aar 810 Drab af den Frisiske Hovding Fridrik, (saa urigtigen skrive de hans Navn), og af Gudraud Jota Konge. I Olger Danskes Kronike siges Gotric at have været Christen, hvilket kan være nok, for ei at føre mere an af denne Roman. I Arnæ N. 180 d. Fol., som er en Roman over Carl den Store, kaldes Gotric Jofreir, Holger Oddgeir. Hans Stedmoder Belisentar. Af samme ere mange Codices iblant Arnæ Mss. og 180 A. paa Pergament. Lambertus Alardus i rebus Nordalbingicis apud Westphal.

phal. T. 1. Col. 1764 antager, det er en afgiort Sag, at Widekind har været besvogret med Sigfred. Gotric.

Dette er hvad som findes hos Godefrid hos vore egne gamle Skribenter. Af vore nye skriver Torfæus H. Norv. T. 1. P. 372, at efter hans Mening have Gautrec og Godefrid altid været forskiællige Navne. Arngrim i sit Supplement C. 16. P. 572 kalder ogsaa Eric Frideric. Pontanus P. 89 og 92 gior Sigefrid og Godefrid til forskiællige Personer, og Brødre, lader den sidste regiere over Danske, Gother, Norske, Øen Gulland, og de andre Øer i Østersøen; Følger for Resten de Frankiske Skribenter. Gram haver i sine Noter til Meursius af samme vel oplyst meget om denne Konge. M. Matthiæ mener, at Godefrid har været denne Konges Tilnavn. Stephanius P. 186 mener heel uretteligen, at Sigfrid og Godefrid have været een Person.

Nu rester det at undersøge Godefrids Bedrifter efter udenlandske Skribenter, men som de sætte Sigefred for ham, vil jeg først handle om ham. Hamconius F. 29. P. 1 siger, at Radbod 2 regierede i Frisland fra 749 til 775, var Fiende af de Christne, blev udjaget af Carolo Magno, og søgte forgiæves Hielp ved det Danske Hof. Han skal først være død 792 til Egmond; I Danmark blev han opfød hos sin Faster Othilda, og der indsuede han den hedniske Overtroe. Efter sin Tilbagekomst fra Danmark antog han den Christne Troe tilligemed sin Dronning Amarra, den Hunniske Konges Dotter. Han var Fader til Gondobald, hvilken som Frankernes Vassal besad nogle Lande i Frisia citerior, nu Holland; Gundobald var igien Fader til Theoderic, han til Gerolph, og denne igien til Walgar, Greve i Teisterbant, og til Theoderic, første Greve i Holland. Scriverius in de Graven van

 Holland

Gotric. Holland P. 4 anfører et Diploma af den Tydske Kong Ludvig til Grev Theoderic Aar 868, hvilket ogsaa staaer i Mieris groot charter Boek der Graaven van Holland P. 22, som henfører det P. 23 til Aar 869. Der er og P. 27 et Diploma af Kong Arnulph, og Aar 889 til Grev Gerolf, som efter Kroniken af Egmond skal have regieret i Frisland. Heraf slutter jeg at denne Gerolf har maaskee været en Søn af Theoderic 1, og Broder til Theoderic 2, som forekommer hos Mieris P. 30 i pactum Bonnense Aar 921 imellem Carolus simplex og Henricus auceps. Heraf sees at Hamconius har dog havt noget at fare med; og da Theoderic 1 venteligen haver været af fornem Herkomst, saa er det ikke umueligt, at han haver stammet fra de Frisiske Konger, og kommer Tiden vel nok overeens. Men Mieris giver P. 31 et andet Slægtregister, hvorudi Bernard, en naturlig Søn af Carolo Martello, siges at have faaet noget Land i det Ost-Frankiske Frisland; Theodrade hans Dotter døde 845, og var gift med Diederik, Hertug i det Ost-Frankiske Frisland, og Moder til Gerolf, Greve i Frisland 811, dræbt af de Danske 837, og til Imme, gift med Egbert, Hertug i Saxen; Gerolf var Fader til Diederic, Greve i Frisland, som levede 869, han til Gerolf 2, Greve i Frisland, som levede 889, og han igien til Diderik, Greve i Holland, som døde 923. Og maae jeg tilstaae, at det efter Tiden synes rimeligere, at Gerolf 2 haver været Fader til Dideric 2, end Broder af ham. Dideric 2 havde Walger, Greve i Teiterbant til Broder. Og da denne Slægte-Linie er bygget paa Diplomata, og gamle Kroniker, saa er den langt paalideligere end Hamconii. Bockenberg, hvis Bog Prisci Bataviæ & Frisiæ Reges er trykt 1580, giør P. 1 og 2 i Historia Egmondanorum Radbod vel til den Frisiske Kong Aldgilli Søn, men alene

til

til Dynasta i Egmond, og lader ham døbes 739, men dog døe 792, men taler ikke et Ord om hans Handeler med de Danske. Derefter anfører han et latinsk Vers over Raetbart, og hans Kone Amarra, saa lydende: Gotric.

Hoc iacet in terra Raetbout cum conjuge Amerra
Stirps fuit hæc Regis, de qvibus ista legis.
Nutus ab Aldgillo Raetbout syncerius illo
Vixit, nec miro peior Amarra viro.
Sanctus Adelbertus, multa pietate refertus,
Quos docuit lucis, qværere regna Ducis.
Hoc mors delevit, Wahl Hæmundaqve flevit,
Dignus uterqve coli, semper in arce poli.

Det staaer hos Hamconius Fol. 106. P. 2, men synes ikke at være ældre end fra 12 Sæculo. Fol. 37. P. 1 giør Hamconius Othilia til Godefridi Moder, (og venteligen altsaa til Sigefridi Dronning). Om Sigefrid taler Hamconius Fol. 84. P. 2; og synes at sige, thi han er meget mørk her, at han opbrændte den Frisiske Stad Utganga, som skal være Ptolemæi Siatutanda; men blev af den Friser Utho dræbt om Natten i sit Tælt med en Steen, hvorpaa de Danske, som plyndrede de Dongriske Kyster, bleve udjagede. Scriverius i Oud Batavien P. 60 henfører Theoderici Herkomst fra den Merovingiske Konge-Slægt, men uden Grund. Andreas Cornelius i sin Chronyk van Friesland, hvilken beraaber sig paa de ældre Skribenter; Occam Scharlensis og Johannes Vlytarp, men hvis Arbeyd man ikke kan adskille i Kroniken fra hans, siger P. 51, at Adgillus døde 737, Radbod blev da opfød hos den Nordiske Konge sin Oem, og var kun 9 Aar. Hans Broder Kong Gundobald lader han P. 52 blive

Gotric. blive 749 i Slaget ved Roncevál; Men her maae först agtes, at dette Slag, i Fald det var skeet, maae henföres til 794, thi det skeede under Carolo Magno; Dernæst er dette Slag digtet af den saa kaldte Turpinus, i Reuberi Script. Germ. P. 80—84, hvor han dog ikke nævner nogen Gundobald, saa at hans Person er en Tilsætnig af senere Skribenter. Denne Kronike er digtet under Turpini Navn ved Aar 1110, som Fabricius mener i Bibliotheca medii ævi T. 4. P. 161, i Anledning af de Toge, som skeede til det hellige Land. Saa tilig begyndte man at bedærve Caroli Magni Bedrifter. Cornelius lader P. 54 Radbod overvindes 775, af Carolo M., flygte til de Nordiske Lande, og døe kort efter der. P. 57 antegner han ved Aar 779, at Normannerne brændte og skiændte i Frisland, og slog Jan Hermana ihiel med mange Friser i den Dorp Westerbierum, men derpaa bleve 350 af dem ihielslagne, og Friserne toge det meste Rov igien. Men strax derpaa brændte de de Dorper Kornvert og Hindelopen af, men bleve forjagede af dem i Stavoeren, og mistede 5 Skibe, hvorvel nu intet staaer herom hos de Frankiske Skribenter, og Cornelius derhos fortæller dette saa omstændelig, saa og har mange andre Ting paa de Tider, som aabenbare ere urigtige, om Skotter, Venetianer ꝛc., saa drister jeg mig dog ikke til at beskylde ham for at have digtet alt dette, der skal være skeet i Frisland selv, allerheldst han beraaber sig paa gamle Skribenter, der endnu ikke ere udgivne. Han fortæller meget andet om Normannernes Bedrifter i Frisland i de følgende Aar, hvilket jeg giemmer til rette Historie. Klaas Kolyn i sin Hollandske Rim-Kronike P. 92 nævner den Frisiske Kong Adgild, og efter ham den forstokkede Radeboec; Men Udgiveren viser herved, at den første har levet ved Aar 667, og altsaa bliver den sidste den bekiendte

Radbod,

Radbod, hvilken vilde lade sig døbe, men betænkte sig igien. Ubbo Emmius i historia rerum Frisicarum L. 4. P. 50 tilstaaer dog, at Occam har skrevet om Radbodi Fængsel hos Normannerne, og Forlig, hvorved han blev sat i Frihed, men henregner det til en Fabel. Dette findes i Andreas Cornelius P. 39 og 40, henføres af ham til Aar 672 og 678, og vedkommer den første Radbod. P. 62 og 63 antager dog den skarpsindige Emmius, at Gondebald har 778 sat Livet til i den Pyrenæiske Skov ved et Overfald af Vasconerne; og har han her om Gundebald fulgt sine Frisiske Skribenter, thi de Frankiske have intet om ham, end ikke Eginhard, som dog ellers nævner 3 Anførere, hvoriblant Roland, der satte Livet til i dette Slag. Han antager ogsaa P. 63—65, at den sidste Radbod har været Gundebalds Broder, en bitter Fiende af de Christne, og tilsidst bleven uddrevet og død i Danmark; men han giør ham ikke til Konge. Om hans Afkom siden haver regieret paa hin Side Flevus, og om Greverne af Egmond have stammet fra dem, deri staaer han i Tvil, men om saa er, da mener han at de ere komne tilbage med Normannerne, og have faaet deres Fæderne Gods igien ved at antage den Christne Troe. Af alt dette er det klart, at hvad der siges om Othilia, er Fabel, da ingen gammel Skribent findes, som melder det, men om Gundobald, og om Radbods Flugt til Danmark har derimod vel temmelig Vished, da Occam synes at sige det, og det ogsaa er rimeligt; hvorfore man dog ikke har nødig at antage noget Slægtskab imellem Radbod og de Danske Konger, da Beliggenheden, og Frygt for Frankernes tilvoxende Magt var nok baade for at drive Radbod til Danmark, saa og for de Danske, til at tage imod ham. Det synes ogsaa klart, at Radbod har ikke været Frisernes Konge, ligeledes er det vidst, at de Gotric.

Gotric. Hollandske Grever ei heller stamme fra ham, men vel muligt at han kan være Stamfader for Greverne af Egmond.

Turkius (1) fortæller efter Causinus in aula Sancta, som igien skal citere Chronica Saxonum, og relationes Schaumburgi Evordii Albini, en lang Roman om Clodvald, Hildegard, Hyacinthus, Børn af Clodoald fra Danmark af Konge-Blodet der, og som var der Stadtholder over et stort Landskab, hvilke 3 skulde ofres til Irmensul, men bleve befriede af Carl den Store, da han indtog Stædet, og nedkastede Afguden Aar 772. Den gamle Saxiske Kronike Abel har udgivet, vil P. 59, at Widekind flyede alerede 772 til Danmark.

Det første Sigefrid forekommer, hvorvel uden Navn, er ved Aar 776, thi da skriver Botho (2), at den Saxiske Kong Wedekint flygtede over Elven til Kongen af Danmark; Dog da troværdige Frankiske Skibenter henføre dette til 777, saa kan man ikke følge Botho herudi. Noget for denne Tid skal S. Bega, en Skotsk Jomfrue have levet ved Aar 774, og blev hun dyrket den 5 December, og er hendes Minde endnu hos de Nordiske, (venteligen Skoterne), hun skal have skrevet i en Bog Precum Formularer til de Danske (3). (Er dette rigtigt, da viser det, at Danske have været i Britannien, i det mindste i Skotland, forend det almindeligen troes, og da maae nogle af dem have alerede været Christne. Disse tvende Citationer skylder jeg Langebeks Excerpter).

Poeten

(1) In Fastis Carolinis p. 6 — 9 in Leuckfeldi Script. rer. Germ.

(2) Ap. Leibn. T. 3. p. 286.

(3) Tanneri Bibl. Brit. p. 93.

Porten Saxo (4), som levede med Keyser Arnulph, lader Widekind flye til Danmark Aar 777 til Sifrid, som da var de Danskes Konge. Hermed komme overeens: Albertus Stadensis (5), som kalder ham Sigefrid, Sigebertus Gemblacensis (6), som siger at Vuitichind flyede til Northmannia, Kroniken af Tours (7) lader det skee i Carls 10 Aar, som vel skal være 777, og lader Wintichind, Saxernes Dux flygte til Normannia; Pantaleonis Kronike (8), at Witikind, en af de fornemste Westfalinger, flyede med nogle faae til den Danske Kong Sigefrid, da alle de øvrige underkastede sig; Annalista Saxo (9) lader og Widikind med faae Saxer flygte til Normannia; Pithæi Annales (10) har det samme, Magnum chronicon Belgicum (11) har sit af Sigebert, men legger til at det Nortmannia Widekind flygtede til, laae længere bort end Dacia, henimod Norge; Regino (12) lader Witechind og med faae Saxer flygte til Nortmannien; Chronographus Saxo (13) siger, at han med faae flyede til Sigifrid, de Danskes Konge; Chroniques de S. Denis (14) kalder den Saxiske Anfører Guitichin, og vor Konge Sigifroi. For denne Tid sige Annales Francorum Loiseliani (15), som ende med 812, at Witechind flyede med nogle faae til Normannien; Annales Metenses Gotric.

(4) In Leibnitz. Scr. t. 1. p. 127.
(5) In Bæclerl Script. p. 190.
(6) Apud Pistor. T. 1. p. 554. Apud Miræum p. 92.
(7) Ap. Martene T. 5. p. 954.
(8) In Eccardi C. hist. Mævi col. 847. T. 1.
(9) Ib. col. 151.
(10) 8vo. P. 2. p. 24. 25.
(11) Ap. Pist. t. 3. p. 40.
(12) Ib. T. 1. p. 27.
(13) Ap. Leibnitz p. 123.
(14) In Bouquet Scr. Gall. t. 5. p. 234.
(15) Ap. Duchesne T. 2. p. 31.

Gotric. tenses (16), og Annales Bertiniani (17) det samme; Anonymi vita Karoli Magni (18); Monachi Egolismensis vita Karoli Magni (19); De saa kaldte Eginhardi Annales, som ende med 829 (20), og berette at Widikind, en af de fornemste Westfalinger, flygtede til Sigifrid, de Danskes Konge; Conradus Abbas Urspergensis haver i sin Kronike, trykt til Frankfurt Fol. 1609 (21), skrevet den her Ord for Ord ud; Den saa kaldte Astronomus (22), som slutter med 842, har og det samme; Johannes de Essendia (23) ligeledes, som citerer en vis Gregorius, hvilken Scheidt i Fortalen P. 36 mener at skal være Turonensis, og at de Essendia haver ved Vildfarelse anført ham, ved det der i den Codex, som han har brugt af Turonensis, har staaet vedskrevet af andre Auctores om denne Saxiske Krig og mere, uden at give tilkiende, at de vare andre end Gregorius. Han citerer og Speculum historiarum, og Henric de Hervordia. Turkius i factis Carolinis P. 14 mener, at Widekind har ved sin Flugt til Sigfrid opvakt den Krig, som Danske og Normanner siden førte imod Frankerne, og P. 15, at det Frafald Saxerne giorde 778 fra Carl, har maaskee Wedekind ved sin Tilbagekomst fra Danmark været Hovedmand for.

Albe-

(16) Ib. T. 3. p. 282.
(17) Ib. p. 156.
(18) Ib. T. 2. p. 52.
(19) Ib. p. 72.
(20) Ib. p. 240 og i Freheri Corp. hist. Franc. T. 2. p. 391.
(21) P. 133.
(22) In Reuberi Script. p. 22.
(23) I Scheidtii Bibl. Götting. T. 1. p. 42.

Albericus p. 114 lader Guitichindus flygte til Normannia Aar 778, og siger at det var ikke Neustria paa hin Side Paris, men det gamle Normannia paa hin Side Dacia, imod Norge. Annales Tilisni (24) lade og Witiging flygte i dette Aar til Normannia; men da de fleste og ældste henføre det til forrige Aar, saa bliver det ogsaa det rigtigste. Dette er vidst at Saxerne fulde i dette Aar fra Carl, og skrives der i Annales Pithoei 8vo f. 7. p. 2, at de giorde det annitente Windichindo tyranno, ja plyndrede Frankernes Grændser. Gotric.

Aar 779 antegner den Frisiske Skribent Andreas Cornelius, venteligen af Occam, hvorledes Normannerne plyndrede i Friesland; Omstændighederne herved giemmes til rette Historie. Efter Abels gamle Saxiske Kronike p. 60 skulle de Saxiske Fyrster være komne i Saxen med Danske, Friser og Vender, og have udjaget Bisperne, men andre henføre dette rettere til 784.

780. Sigebertus (25) beretter, at Carl gik over Elven, og at Indvaanerne af Bardogom (Bardowick) og Norduitæ (Nordleudæ, det er Indvaanerne norden for Elven, Transalbingi, Nordalbingi, ogsaa kaldte, og hvorved ei forstaaes andre end dem af Stormarn, Ditmarsken og Holsten), lode sig for hans Skyld døbe. Annales Bertiniani sige P. 15, at disse Nortleudi lode sig døbe paa det Stæd Orhaim, paa hin Side den Flod Obacr. Albertus Stadensis p. 191 siger, at alle Ost-Saxiske Folk komme til ham, og mange bleve døbte. Hvor Hera og Elven flyder sammen, der beskikkede han Slavernes og Saxernes Sager. Annales Metenses vidne p. 283, at mange Nortleudi

(24) Ap. Duchesne T. 2. p. 15.
(25) Ap. Pist. t. 1. p. 554. Ap. Miræum p. 92.

Gotric. blevе døbte. Regino ap. Pist. T. 1. p. 28, at Carl fremdrog lige til Elven, lod paa Veyen døbe mange af Bardengau, og Nortleudi paa det Stæd Horheym, paa hin Side af Obacer-Floden, og kom lige til det Stæd, hvor Jera flyder ind i Elven. Annales Francici ap. Canisium T. 2. Part. 2. p. 54 kalde Stædet Orcheim. Annales Pithoei 8vo. Part. 2. p. 26. 31 har det samme, og kalder det Oraim. Adelmus ap. Freherum p. 393 siger, at Saxerne boede paa denne Side Elven, (det er sønden for den), og Slaverne paa hin Side, (det er norden), og at Carl beskikkede deres Sager. Annales Loiseliani ap. du Chesne T. 2. p. 31 fortælle det samme, som alle de andre. Johannes de Essendia i Bibl. Gotting. T. 1. p. 47 har og det samme, men legger til, efter Vincentii Speculum, at Vender, og mange Friser ved Havet bleve og døbte. Disse Vender skal have boet paa Lüneborger Heide, ved Stade og Lybec. Scheidt anmærker herved, at Orheim kaldes nu Orem eller Orum, og ligger ikke langt fra Wolfenbüttel. Heraf skulde man snart slutte, at Carl ei havde denne gang været norden for Elven i Stormarn. Dog er det mærkeligt, at S. Willehadus er alerede 780 bleven af Carl sendt som Missionair til Saxerne i Wigmodia, hvilket er det Bremiske imellem Weser og Elven. See Willehadi vita hos Langebec T. 1. p. 336. Men heraf kan man just med Vished slutte, at Carl ikke er gaaet over Elven i dette Aar; Ei heller troer jeg at nogen Wende, som boede norden for Elven, er bleven da døbt.

781. Til dette Aar henføre Annales Tiliani p. 31 Nortleudi deres Omvendelse. Albericus ogsaa p. 116. Willehadus prædikede, og de omkring boende Saxer og Friser lovede at lade sig døbe. Willehadi vita p. 346.

782.

782. Sigefrid sendte Gesandtere, for at handle om Fred, til Carl, der da opholdt sig i sin Leyr ved Lippe-Flodens Udspring; Carl gav dem kloge Svar. Witekind kom tilbage fra Normannien, opvakte Saxerne til Frafald, men vendte efter adskillige Trefninger did tilbage igien. Kollarii Analecta Vindob. T. 1. p. 503. Adelmus in Freheri Scr. Franc. p. 393. Hermannus Contractus ap. Canisium T. 3. p. 242. Vita Caroli M. in Lambecii Bibl. Vind. T. 2. p. 347. Albertus Stadensis P. 191. Chron. Pantaleonis p. 848. Poeta Saxo p. 130 — 132. Chroniques de S. Denis p. 236 — 238. Astronomus p. 24. J. de Essendia p. 48 & 49. Nogle legge til, at en af Sigefrids Gesandtere hedte Halpdan, (Halfdan), hvilket Navn er bedærvet paa adskillige Maader hos dem, og skrives Haltoni, Halbdan, Almptan, see Annales Loiséliani p. 32, Annales Fuldenses p. 537, Annales Bertiniani p. 157 & 158. Annales Francorum ap. Canisium T. 2. Part. 2. p. 55. Langebec formoder T. 1. p. 497, at denne Halfdan har været Sigefrids Broder. Derimod kalder Regino apud Pistorium T. 1. p. 28 den Danske Konge Godefrid, og nævner iblant Gesandterne ogsaa en Hosmund (Asmund). Annales Fuldenses apud Freherum T. 1. p. 6 tale og om Kong Godefrid, og Annales Pithoei 8vo, f. 7. p. 2. f. 8. p. 1 ligeledes, see og Annales Metenses p. 283. Da nu disse 3 Skribentere ere gamle, den første slutter med 908, og den anden med 900, saa er det ikke let at beskylde dem for at have vildfaret i Kongens Navn; Men da de andre Skribenter ere endda ældre, saa føreges Vanskelighederne. Dog da Poeta Saxo først taler om Kong Sifrid, og siden om Godefrid efter nogle Aar, saa bliver det herved meget troligt, at de have regieret tillige, og Sigfrid været den ældste og fornemste. Herved bliver det og troligt, at de have været Brodre. Gotric.

Getric. Brødre. Annales Pithoei 8vo. Part. 2. p. 28 og 29 sige, at det var i Coln, hvor Sigfrids Gesandtere komme til Carl, men det strider imod alle de andres Beretning. Turk i Fastis Carolinis p. 19 troer ogsaa, at Sigefrid og Godefrid have regieret tilsammen, og at deres Gesandtere have antaget sig Widekindi Sag. I Dumonts Supplement aux traitéz de paix Tom. I. Part. 2. p. 324, hvilken egentligen er af Barbeyrac, og handler om de gamle Tractater for Aar 800, formenes, at der da er bleven sluttet Fred imellem Carl og Sigefrid. I det Saxiske Opror, Witekind opvakte, gik det skarpt over de Christne, efter S. Willehadi vita p. 347. Willehadus selv undgik neppeligen hans Hænder, ved at flye til Utriustri, nu Rustringen i det Oldenborgske, og siden at seyle langs Frisland. Derimod dræbte de af hans Discipler, Genval med sine Staldbrødre i Bremen, den Præst Folcard med Grev Emming i den Gow Leri, hvilken laae ved Floden Hunt, i Nærheden af det Oldenborgske, Benjamin i Cishriustri, og den Clerk Atrebanus i Thiatmarsgaho, hvilket er det første og ældste Stæd Ditmarsken forekommer. Heraf sees, hvorvidt Christendommen da havde udbredet sig i disse nordlige Egne, og at den alerede var gaaet over Elven, samt at Ditmarsken haver da endnu hørt til Saxen. Langebec mener herved, at Willehadus har anlagt en Kirke og Meenighed i Meldorp, i det mindste var den der i hans Eftermands Willerici Tid.

783. Annales Tiliani p. 15 og Annales Bertiniani p. 158 henføre til dette Aar, hvad alle andre henføre til det foregaaende. Maaskee det kan have tildraget sig i begge om Vinteren, og at endeel have henført det altsammen til 782, fordi de først begyndte Aaret med den 25 Martii. Vidst er det ellers, at Carl krigede i dette Aar ogsaa med Saxerne.

784 skal Widekind være kommet tilbage igien efter Botho p. 288; San meget er vidst, at Saxerne vare da i Gevæhr, Albertus Stadensis p. 199 beretter, at Carl krigede atter med Saxerne, og plyndrede Egnen ved Elven; hans Søn den yngre Carl overvandt dem ogsaa i et stort Slag. Hermed komme Regino p. 29. Annales Pithoei 8vo. Fol. 8, 2c. overeens. Andreas Cornelius p. 58 taler om et Tog, Normannerne giorde til Frisland, hvor de af Stavören dreve dem tilbage. Gotric.

785 bleve Widikind og hans Broder Albio døbte i Attigny, didhen de komme fra de Transalbinske Lande, og derpaa bleve Saxerne nogen Tid stille. Chronographus Saxo p. 125. Annal. Pithoei 8vo. Fol. 8. Adriani 3 Epistola ad Carolum ap. Duchesne T. 3. p. 809, Alb. Stad. p. 291, Annal. Metens. p. 284, Annal. Potavii ap. Duchesne T. 2. p. 22, Annal. Loiseliani p. 33, som kalder Albio, Abbio. J. de Essendia p. 52 siger, at Carl sendte fra Bardewyk Bud til dem, at komme under frit Leide. Ved deres Ankomst afgiorde han med dem, at de skulde komme til ham i Frankerige, for at oplæres i Troen, men til 786 henfører han først deres og mange Saxers Daab i Attigny, efterat de længe vare blevne underviste. Albericus vil at Carl har og i dette Aar fort Krig med Slaverne, og endskiønt Danske og Svevi, (uden Tvil Svenske), vare forbundne med dem, dog overvundet dem alle saaledes i et Felttog, saa at de derefter vilde heller staae under ham, end føre Krig imod ham. Dog dette hører uden Tvil til senere Tider. Efter S. Willehadi vita p. 349 har han i dette Aar oprettet i Wigmodia de nedbrudte Kirker, og beskikket Præster paa nye.

Gotric. 786 skal Carl have stiftet Bispestolen i Verden. See Wolterus ap. Meibomium T. 2. p. 22. Maderus over Adamus Bremensis p. 175. Leland anfører af Fani Neoti Kronike i Collect. T. 2. p. 214, at i dette Aar komme for første gang 3 Normanniske Skibe til den Øe Portland. Forfatteren til denne Kronike var egentligen Asserius, og siges det samme i den i Gale's Script. T. 3. p. 154, alene det henføres der til Aar 789.

787. Til dette Aar henføres de Danskes første Tog til Engelland i den Angel-Saxiske Chronologie bag Beda p. 524, hos John Abbed af Petersburgh, i Sparkii Scriptores p. 9, i Chronicon Saxonicum p. 64, som siger at de våre Norske fra Herethorum terra, hvorved Langebec i sine Excerpta mener retteligen at Hordeland forstaaes. Den Vest-Saxiske Kong Bihtrics Præpositus (Foged) blev ihielslaget af dem, og disse vare de første Danske Skibe, som komme til Engelland. Heraf sees heel mærkeligen, at udenlandske da udstrakte det Danske Navn ogsaa til Norske. Florentius af Worcester p. 576, Wallingford hos Gale T. 3. p. 530, Rossus p. 104 henføre dette til 787, men Ranulphus Higden hos Gale T. 3. p. 251 til Aar 789. Matthæus Paris i Offæ vita p. 979 beretter, at de Danske giorde Indfald i Offæ Rige, (snarere i Bithrics, hvilken dog synes at have staaet i en slags underdanig Forfatning imod Offa, og var han gifter med Offæ Dotter), ihielsloge en Oppidanum cum villico, (den samme som forhen mældte Præpositus, saa at her tales om een Begivenhed), men de bleve tilbagedrevne af Offa, thi de vovede sig ind i Landet. Af de Fangne fik man at vide, at de vare paa Speiderie udsendte af de fornemste Danske, og at en utallig Mængde Danske vilde følge efter dem. Offa lod dem uskad vende

tilbage,

Gotric.

tilbage, for at mælde, at de folgende skulde, saa længe Offa levede, blive behandlede som de forud sendte. De Danske, herover forbausede, lode Engeland blive i Fred, saa længe han levede, (dette sidste er temmelig rigtigt; hvo veed derfore om ikke et Freds Fordrag er den gang bleven sluttet). Wilhelm af Malmesbury p. 16 fortæller, at de Danske komme did for at speyde Landet, hvis Konge Brihtric levede i stor Sikkerhed, plyndrede noget, men bleve drevne tilbage. Ethelwerdus p. 842 henfører dette til 783, som skal være 787, siger, at det skeede ved Dorcester, og tillegge de Danske 3 Dromones, (det er meget store Skibe). Borlase i antiquities of Cumberland siger p. 42, at Indvaanerne af Cornwallien kaldte de Danske til Hielp, af Had imod Saxerne; (Dette synes ikkun at være en Slutning af ham, men ikke desmindre troer jeg den at være rigtig, thi det er unægteligt, at der baade for og efter den Tid har været Forbund mellem de Danske og Britannier imod Saxerne). I dette Aar blev Willehad beskikket til Bisp i Bremen af Carolo M., og er det mærkeligt, at i det Diploma, udstædet til ham derover, ei underlegges ham noget Land norden for Elven, hvilket viser, at baade Religionen og Frankernes Herredomme var det endnu slet bestilt med der. See Langebec T. I. p. 349 og 350.

788. Til dette Aar henføres Carls Krig imod de Slaver, kaldte Wilzer, af Johannes, Abbed i Petersburgh hos Sparke p. 10. I Finkenhale i Engelland holdtes i dette Aar et Concilium, hvorom Wilkins i sine Conciliis T. I. p. 153 mener, at det er holdt i Anledning af de Danskes Indfald Aaret tilforn. Til dette Aar omtrent, eller og 789, henfører Hugo Floriacensis, som levede 1110, Krigen med Slaverne, hvilke Danske og Sve-

nes

Gotric. nes (Svenske) da hiulpe; og har Albericus Ord for Ord udskrevet ham. Mabillon har i Analectis p. 399—401 udgivet 4 af Alcuini Breve, som ere til en vis Bisp, der var sat til at omvende Hedningerne; Maaskee herved forstaaes S. Willehadus. Han formaner ham til at være prædicator veritatis, non decimarum exactor. Qvid imponendum est, bliver han ved, jugum cervicibus idiotarum, qvod neqve nos, neqve fratres nostri sufferre potuerunt? Det er uvidst, om de høre til dette Aar, men saa meget er vidst, at Willehadus blev Bisp Aaret forhen, og døde 789.

789. Til dette Aar (og uden Tvil med rette) henføres Caroli Krig imod Wilzerne, der boede norden for Elven, og hvilke han undertvang sig, af Alberto Stadensi p. 194, i Kollarii Analect. Vindob. T.1. p 564, Alberico selv p. 120, Adelmo p. 398, Pithoei Annal. 8vo. p. 9, hvor Friserne siges at være seilede op ham til Hielp af Abola, (den samme Flod uden Tvil, som de forhen have kaldet Albus, og hvorved vel Elven forstaaes, ja maaskee Havel). De sige og at den Abodritiske Regent Witzan anførte sine Folk, som tilligemed Franker, Saxer, Soraber hiulpe Carl at stride imod dem; hvilket altsammen Annales Metenses p. 286, Regino p. 30. 31 ogsaa sige, (hvo veed om Danske og Svenske ei have hiulpet dem, og da ere blevne overvundne der, hvorvel ikke undertvungne. Efter al Anseende have de Danske da alerede eyet Jomsborg i Pommern med et Land der omkring, thi under Harald Blaatand er den uden Tvil ikke først bleven anlagt, men udvidet og befæstet. Da og Sigurd Snogöye, og Biörn Jernside, Brødre, paa den Tid regierede i Danmark og Sverrige, hvorvel under deres Fader Regnar, som endda levede, saa er det let at begribe, hvi de foreenede sig sammen imod Carls dagligen til-

voxende

voxende Magt, da og fælles Fordeel forbandt dem sammen). Gotric.
Asserii Annales p. 154, og Ranulph Higden p. 251 ville henføre til dette Aar de 3 første Danske Skibes Ankomst til Portland; men Aar 787 bliver vel rigtigere, da ældre Skribenter berette det. S. Willehadus døde, og blev begravet i Bremen. Willeric var hans Eftermand. See Langebec T. 1. p. 351 og 359.

790. Udi S. Ludgeri vita i Broveri Sideribus p. 44 og 45 siges, at Ludgerus omvendte hele Fosetèland, (Helgoland), som laae paa Grændsen af Friser og Danske, og bleve da alle Fosetis Templer ødelagde, og Kirker i deres Stæd bygde. Selv Dens Regent lod sin Søn Landric døbe. Derefter vilde han have draget til Normannerne, for at prædike for dem, men Kong Carl vilde ikke; Herover blev han meget bedrøvet, thi han havde ved at sige forud, erfaret, hvor mange Ødeleggelser de skulde anrette, dog ikke forend hans Død, (som skeede 809, see p. 56), men dog imedens hans Søster Heriburg endda levede. Matthæus af Westmünster p. 145 beretter, at i dette Aar lode Kaars sig tilsyne paa Folks Klæder i Engelland, hvilket betegnede det næst paafølgende Indfald af de Danske.

791. Da beretter han p. 146 de Danskes første Ankomst med 3 Skibe, og deres Tibagedrivelse; dog ældre henføre dette til 787.

792 fulde Saxerne fra, bleve Hedninger, foreenede sig med alle de hedniske Folk, (venteligen ogsaa med de Danske), som boede om dem, og sendte iblant andre til Avarerne. De Kirker, som vare hos dem, brændte de op, joge Bisper og Præster ud, og sloge nogle ihiel. Chronicon Moissiacense ap. Du Chesne T. 3. p. 141.

Gatric. 141. Annales Loiseliani p. 37. Hepidannus derimod ib. p 472 vil, at Carl var dette Aar selv i Saxen, og at Saxerne lovede ham Troskab. De beste Skribenter derimod, som Poeta Saxo p. 156, Monachus Egolismensis p. 77. Eginhardi Annales p. 247 rc. vidne, at alting var stille i dette Aar, og henføre den Saxiske Krig til næste; Dog kommer det mig troligt før, at Saxerne have under Haanden lavet sig til Frafald.

793. De Danske komme med en Flode til Engelland, fiændte og brændte, og i sær holdte ilde Huus med Ecclesia Lindefarnensi, hvilken de ødelagde den 6 Idus Januarii, (hvorvel jeg maae tilstaae, at Simeon Col. 12 og 13 henfører dette til Idus Junii, og saaledes staaer det endog i den nyeste Edition af ham p. 87 ved Bedford, og maae jeg ogsaa tilstaae, at denne Aarets Tid er mere rimelig end Januarii Maaned. Spørsmaal derfore, om dette ikke egentligen hører til næste Aar 794, efter deres Regning, som begyndte Aaret med Paasken). Kroniken af Mailros siger hos Gale P. 139, at Hedninger og Norske giorde dette, (have Regnar Lodbrocs Undersaatter giort dette Tog, saa have letteligen Norske kunnet være med, thi mange af dem stode under ham). See Whartoni Anglia Sacra T. 1. p. 697. Lelandi itiner. T. 7. p. 63. Chron. Sax. p. 65. Simeon Dunelmensis ap. Twysden p. 12. Alcuini Brev hos Wilhelm af Malmesbury p. 26. Parker de antiqvitate Britannicæ ecclesiæ. P. 66 siger, at Simeon Dunelmensis henfører de Danskes Ankomst til Engelland til 3 Idus Januarii; I Fald dette ikke er en Trykfeyl hos ham, saa maae han have havt en anden Codex af Simeon. Mabillon i Annalibus Benedictinis T. 2. p. 309 siger, at Alcuinus har i sit Brev ogsaa skrevet, at han vilde udvirke hos Kong Carl, at

de fangne Drenge skulde blive udløste, (heraf slutter jeg, at disse Søerøvere have dog været Danske, eller staaet i Samfund med dem, og herpaa passer det sig fortreflig, at Regnar eyede endeel i Norge, og tiener dette til at stadfæste hans Levetid). Naar Walafridus Strabo i Mabillonii Actis Sanctorum Benedict. T. 4. p. 443 og 444 fortæller, hvorledes S. Blaimacus fra Irland blev dræbt af de hedniske Danske paa Den Eo, (Jova eller Hii), fordi han ikke vilde opdage dem, hvor det meget Guld ved S. Columbæ Grav var kommet hen, og til hvilken De de Danske pleyede i Mængde at komme hen, (hvoraf jeg næsten slutter, at de ere komne til Lindisfarne fra Skotland, saasom endeel af de gamle Engelske Skribenter siger, at de komme ab aqvilonali parte, hvorvel dette og kan passe sig paa Norge), saa mener Mabillon paa samme Stæd, og i Annal. T. 2. p. 310, at dette haver tildraget sig 793, og vidner han at Martyrologierne henføre Blaimaci Død til 19 Januarii, (have nu de Danske samme Aar i Junii plyndret Lindisfarne, saa er det rimeligt, at de ere komne did fra Skotland). I S. Bregwini vita af en Anonymo i Whartoni Anglia Sacra p. 76, og i Bregwini vita per Eadmerum p. 186 berettes, at de Danske komme først til Engelland med 3 Skibe, for at udspeyde det, og da funde det at være vellystigt og riigt, komme de der ofte siden, og da skeede det engang, da de komme til Kent, at Indvaanerne af Canterbury flottede deres kostbare Sager til de hellige Stæder, iblant andre til S. Bregwini Grav. I dette Aar fik Carl at vide, at Saxerne havde brudt deres Troe, da han var paa sit Avariske Tog. Annales Loiseliani p. 38. Monachus Egolismensis p. 77. Annales Fuldenses p. 538. Bertiniani p. 162. Metenses p. 286. Poeta Saxo p. 156 og 157 berette, at Theodoricus Dux blev, da han drog med sine Tropper giennem Gotric.

Gotric. nem den Frisiske Pagus Hriustri, omkommet af Saxerne, som havde lagt sig i Skiul ved Weser-Floden, hvorpaa alle Saxer fulde fra; og hermed komme ogsaa overeens Eginhardi Annales p. 247. Hepidannus p. 472 alene vil, at Carl har i dette Aar giort Tog til Saxen, ødelagt og indtaget det, og bragt 70 Gisler med sig tilbage; hvilket alle de andre henføre til næste Aar.

794. De Danske plyndrede i dette Aar det Kloster Gyrvum, nu Jarrow, som og kaldtes Egfridi Havn, og laae ved Don eller Tine Flodens Udløb i Northumberland, men der bleve nogle af deres Skibe ved Storm knusede og siunkne, og deres Anfører lidde en grusom Død. Nogle af dem komme vel levende til Havnen, men bleve strax ved Flodens Udløb dræbte. Chron. Sax. p. 66. Sun Dunelm. Col. 12 & 113. Leland i coll. T. 2. p. 328 vidner, at den Bugt som gaaer fra Tine-Floden til Girwi, kaldtes Portus Ecfridi, og gik ind i Landet indtil Wilton, 3000 Skridt over Girwi, didhen smaae Skibe kunde gaae i gamle Dage. Naar man nøye vil holde sig til Harald Harfagers Moderne Slægt-Register hos Islænderne, hvilket er af stor Troværdighed, da det berettes af saa mange, og med saa mange Omstændigheder, saa maae Regnar have levet paa denne Tid. Naar nu hertil legges at han, saavel efter Saxo, som Islænderne, omkom paa en grusom Maade; og efter de sidste i Engelland, hvor hans Skib sønderbrødes, saa bliver det herved troligt, at denne Danske Anfører, som efter de Engelske Skribenter omkom i dette Aar, just bliver ham. Naar nu hertil legges at Engelske, som og Islandske forbinde med Regnars Død en Engelsk Konge, den hellige Jatmund eller Edmund hans Død, som skeede nogle Aar kort efter; hvilket de vel henføre til den yngre Regnar, og det

med

med Grund: Og derhos iagttages, at der paa denne Tid haver levet en Konge i Northumberland omtrent af samme Navn, nemlig den hellige Alchmund, Kong Alhreds Søn, som ogsaa blev dræbt ligesaavel som Jatmund, saa er det Spørsmaal, om han maaskee haver havt noget med Regnars Død at bestille, og dette forvoldet de stridige Beretninger om Regnars Død, og at en Ella er bleven indslikket i den ældres Historie, da ingen Ella synes at have levet, men da maae man antage, at den saa kaldte Regnars Sang er ei bleven giort efter hans Dronnings Aslaugs Befaling, men at det er et Foster af en senere Poet, maaskee af 11 eller 12 Sæculo. Simeon Dunelmensis Col. 116 siger, at Alchmund, Kong Alcredi Søn, blev Aar 800, efter nogles Beretning, fanget af Kong Eardulfi Formyndere, og efter hans Befaling dræbt med sine Landflygtige. Denne Eardulf var efter den Saxiske Kronike P. 66 bleven Konge 795, og var Earnulfi Søn. Han synes ikke at have været af Konge-Huset, da derimod Alemund var det. Higden p. 250 og 251 siger, at S. Alcmund, en Søn af Kong Alree, og Broder af Kong Osred, blev siden ihielslaget af Vest-Saxerne, hvilke han stred imod, og var kommet Mercierne til Hielp. Matthæus af Westmünster p. 151 fortæller som en Vished, at Alemund blev dræbt af Eardulfi Formyndere. I Monastion Anglicanum T. 2. p. 144 siges, at Kong Edgar, som døde 975, nedstammede af de Northumbriske Kongers ædle Slægt ved den hellige Alcmund. Herved forstaaes uden Tvil Alcmund, som var Alhredi Søn, thi p. 857 siges, at den Vest-Saxiske Kong Egbert, fra hvilken Edgar stammede, hans Moder var ogsaa gift med denne Algmund Martyr, og avlede Elburga med ham. Dog hedte Egberts egen Fader ogsaa Algmund, og stammede fra Ingil Inæ Broder, hvilken efter Islænderne Gotric.

Gotric. derne maaae have regieret i Northumberland. Alcuinus siger heel mærkeligen i Lelandi coll. T. 2. p. 395, at saadan Skræk, som Søerøverne paaforte Engelland, da de plyndrede S. Cuthberti Kirke, var aldrig for seet der, og man havde ikke tænkt, at saadan Seilads kunde have skeet. Andreas Cornelius p. 59 og 60, at 7 Søerøver-Skibe komme i dette Aar til Vlie, 2 af dem ginge derpaa til Lauwerts, og 2 til Emsen, hvorpaa de af Stavoren med 4 Skibe overfulde de andre, sloge Folkene ihiel, og bragte Skibene op til Stavoren. Derefter angrebe de tilligemed dem af Ezons Stad de 2 paa Lauwert, finge dem imellem sig, og erobrede dem; Dog ikke uden stor Forliis, saasom Søerøverne værgede sig tapperligen. Dog jeg vil ikke vidtløftigere fortælle dette, saasom det egentligen henhører til den rette Historie, da det ingen Critique behøver, fordi det indeholder lutter rimelige Ting, og er det troligt at Occam har skrevet det, da baade Tid og Stæd kunde give ham god Leilighed at vide det.

I dette Aar skal Carl være kommet til Saxen med 2 Krigshære; med den ene gik han fra sønder ind i Landet igiennem Thüringen, og med den anden hans Søn Carl over Rhinen ved Cöln, og Saxerne være blevne forligte med ham paa den Mark Sintfelt, og givet Gisler. Annales Tiliani p. 10. Loiseliani p. 38 og 39. Monachus Egolismensis p. 78. Poeta Saxo p. 158. Eginhardi Annales p. 247 og 248. Annales Fuldenses p. 538, hvilke sidste berette tilligemed, at hver tredie Saxer blev forflyttet. Annales Bertiniani p. 162. Metenses p. 286. Og til dette Aar hører nok, hvad de Annales breves Hepidanni p. 472 henføre til forrige; og hvad de sige under dette p. 473, at Carl gik med en stor Hær til Saxen, ødelagde Landet, og kom med stort Bytte tilbage,

bage, hører maaskee til det følgende. Johannes de Essendia p. 59 kalder ovenmældte Mark Suntfield, forklarer den ved Solens Mark, og sætter den ved Minden. Gotric.

795. Usserius i ant. Brit. Ecol. p. 382, 496 og 542 siger, at de Danske plyndrede den største Deel af Irland, og ødelagde den Oe Rechraim eller Rachira, som ligger uden for Grevskabet Anstrim, og bortførte Findanum med hans Søster. Ma Geoghegan hist. d'Irlande T. 1. p. 355 og 376. Findani vita in Goldasti Alemannicis T. 1. p. 203, hvor han anfører Dicuil, en Irlandsk Skribent fra de Tider, som har skrevet om Landene i Verden deres Maal, og ved den Leilighed mældet om disse Normannernes første Roverier. Carl drog atter til Saxen, og kom lige til Elven og deres Moradser, til det Stæd Liuni, (Lüneborg), hvor Witzan, Abodriternes Konge blev, da han vilde komme til ham, dræbt af Saxerne. Carl opholdt sig først i Wigmodia, siden i Bardevic, og Saxerne bleve forfærdede og overgave sig til ham, gave Gisler og antoge paa nye den Christne Troe. Annales Pithoei 8vo. p. 11. Part. 2. p. 44. Ademarus p. 401. Kollarii Annal. Vindob. T. 1. p. 572. Annales Metenses p. 287, Regino p. 31, Albericus p. 124, hvilken til dette Aar henfører, at Carl stiftede i Westphalen 4 Bispedømmer, Paderborn, Münster, Osnabrüg og Minden, og 4 i Saxen, Hildesheim, Halberstad, Verden og Bremen, (dog det sidste var stiftet nogle Aar tilforn). Annales Tiliani p. 10. De længre Annales Tiliani p. 17 henføre til dette Aar Tildragelsen paa Marken Sintfelt, men da de tilligemed sætte Synodus i Frankfurt i samme Aar, saa er det klart at det hører til 794. Hvad de derimod fortælle under 796, at Carl kom til Hluini ved Elven, hører

til

Gotric. til 795. Annales Loiseliani p. 39. Monachus Egolismensis p. 78 siger, at Carl slog i dette Tog 30000 Saxer ihiel. Poeta Saxo p. 158 og 159, hvilken legger til, at Witzan blev dræbt, imedens Carl var i Bardevik, og at Carl med Sværd og Ild ødelagde Saxernes Agre, og Landsbyer. Eginhardi Annales p. 248, hvor der fortælles, at Witzan blev dræbt, i det han gik over Elven. Annales Fuldenses p. 538. Bertiniani p. 162. Johannes de Essendia p. 59.

796. Da sætter Johannes de Essendia p. 59 Stiftelsen af Bispedømmet Hildesheim, saa og i Hamborg, hvilket han vidner da at have hedet Hohbur, (vilde man troe ham, saa var denne Trætte afgiort). Annales Francorum i Lambecii Bibl. Vind. T. 2. p. 379 ville, at Carl har med sine Sønner Carl og Ludvig draget allevegne om i Saxen, plyndret og brændt, og ført, foruden stort Bytte, en utallig Mængde Fangne med sig af Mænd, Qvinder og Børn. Han skal paa det Stæd Alisni have giort en Broe over Weseren, og være gaaet over den ind i Wigmodia, og have imodtaget Gisler i Thrätia. Annales Tiliani p. 10. Loiseliani p. 39. Underligt er det, at Poeta Saxo p. 159 og mange flere tale ei om saadant Tog i dette Aar, men synes at fortælle det samme under følgende. Eginhardi Annales p. 248. Fuldenses p. 538. Bertiniani p. 162. Metenses p. 287. Albertus Stadensis p. 195, men mig synes det dog rimeligt, at han i dette Aar har giort et Tog til Saxen, thi det var nødvendigt for ham, hver Aar at vise sig der med en Krigshær, hvorvel det maaskee ikke har været saa betydeligt, som nogle Skribenter foregive, og at det hører til næste Aar.

797.

797. Carl drog atter lige til Elven og til Oceanus ind i Hadeler Land, og opholdt sig paa det Stæd, som bliver efter ham kaldet Karlessant. Han tog Gisler af Saxer og Friser, og holdt Juul og Paaske i Saxen. Alb. Stad. p. 195. Kollarii Annal. Vind. T. 1, p. 575. Annales Pithæi 8vo p. 12. Annales Tiliani p. 10 berette, at han kom igiennem Wigmodia til Havet, og opholdt sig næste Foraar, (som maae henhøre til 798) i Saxen, og giorde store Bygninger ved Weser-Floden, paa et Stæd kaldet Herstal, (i Bispedømmet Paderborn). De vidtløftigere Annales Tiliani p. 17 sige ikkun, at Carl gik med sin Hær ind i Saxen, men p. 18 fortælle de ligesom de andre, henførende det dog til 798. Annales Loiseliani p. 39. Anonymi vita Karoli Magni p. 58. Mon. Egolism. p. 78 henføre det derimod til nærværende Aar, sige, at han selv befalte Heristall at kaldes saaledes, og at han da gik i November ind i Saxen, (saa at Toget til Wigmodia og Hadeler Land synes at være skeet om Foraaret). Poeta Saxo p. 160 ligeledes, som vidner desuden, at han ødelagde Saxernes yderste Grændser mellem Weser og Elven, og tvang dem siden til, (thi han taler og om tvende Tog til Saxen i dette Aar), at give alle de Folk, han førte med sig, Vinter-Qvarteer og Sold; Der holdt han ogsaa baade Juul og Paaske, (altsaa var han der og 798). Eginhardi Annales p. 248 og 249, Fuldenses p. 538, hvilke sidste lade ham dog opholde sig Vinteren af 798 i Haristal, (og er det klart at begge disse Beretninger ere rigtige, thi han har opholdt sig der i den Vinter, som hører baade til 797 og 798). Bertiniani p. 163, Metenses p. 287, og Hepidannus p. 473 berette ogsaa det samme, og legger den sidste til, at Carl opholdt sig i Saxen med sit hele Huus. Gotric.

Gotric. 798 komme Normannerne atter til Irland, og beginge Fiendtligheder nord i Landet, og paa Syder-Øerne. Mac Geoghegan hist. d'Irlande T. 1. p. 376 og 377, som fortæller mange Omstændigheder, og henfører S. Blaithmaci Død til dette Aar; men hvilke jeg alle giemmer til den rette Historie. Imedens Carl opholdt sig i Saxen, giorde Nortliudi, Transalbingi, Nordalbingi, (med saa mange Navne kaldes de Saxer, der boede norden for Elven i Holsteen), ved Paaske Tider, Opror, dræbte de Legater, som vare hos dem, for at pleye Retten, og deriblant Godescalc, som Carl havde for faae Dage sendt til den Danske Kong Sigefrid, og nu vendte tilbage, efter at have forrettet sit Gesandtskab, og nogle beholdte de hos sig, til at udløse, hvoraf ogsaa nogle bleve udløste, men nogle undslyede. Da begav Carl sig til Minden, plyndrede alt Landet mellem Weser og Elven, hvilken satte Grændser for hans egne Vaaben, satte sig ved Bardevic, og sendte en Hær over Elven, bestaaende af sine egne Folk, anførte af Ebowinus, som havde den høyre Fløy, og af Abodriter, under Anførsel af deres Fyrste Trasico, hvilke, endskiønt Hedninger, figtede got, saa at der efter en Skribent blev ved Suentana i Abodriternes Land, som det synes, hvorind Saxerne vare gangne, 2901 paa Pladsen, og efter andre 4000. De øvrige toge Flugten, og mange af dem begyndte at handle om Forliig; Carl tog da dem til Gisler, som de fornemste Saxer sagde at være de meest troløse. Disse Nordalbingi vare da meget stærke, saasom mange af de andre Saxer vare flyede til dem. Deres Land blev da brændt og plyndret. Bemeldte Abodriter komme med Seyerens Beretning til Carl i Nord-Thüringen, og Carl vendte tilbage til Aachen. See Annal. Franc. ap. Lambec. T. 2. p. 380, hvilke sige at Carl kaldte Heristall saa, fordi Fienden selv maatte

bygge

Gotric.

bygge Qvartererne der. Schatenii Annal. Paderb. p. 38, Annales Pithoei 8vo. p. 12, Regino p. 32 og 33, Kollarii Annal. Vindob. T. 1. p. 577, Hermanni Contracti chronicon ap. Canisium T. 3. p. 243, Adelmus Astronomus, eller Ademarus Egiahardus i sine Annaler hos Reuberum p. 31, og Freherum in Script. Gall. p. 403, Chroniques de S. Denis ap. Bouquet T. 5. p. 246, hvilke kalde de Saxer, som boede norden for Elven, Li Senne (et Navn, som jeg aldeles ikke forstaaer). Annales Tiliani p. 10, de vidtløftigere Tiliani p. 18, hvilke dog uretteligen henføre det til følgende Aar 799, Loiseliani p. 40, Mon. Egolism. p. 79, Poeta Saxo p 161, Annales Fuldenses p. 559, Bertiniani p. 163, Metenses p. 288, og Hepidannus p. 473, hvilken siger at Carl førte utallige Gisler tilbage med sig. Botho ap. Leibnitz. T. 3. p. 291 vil, at Carl kom selv over Elven paa det Stæd Hamborg nu ligger; men han er for nyt et Vidne, heldst naar han strider imod ældre. Ja Krøniken af Minden hos Meibom T. 1. p. 554 og 556 vil, at Bispesædet i Hamborg blev stiftet i dette Aar, men den er og for nye.

799. Carl gik selv til Paderborn, hvor Pave Leo indviede Kirkerne, sendte sin ældste Søn Carl over Weseren med sin halve Hær til Elven, for at afgiøre adskillige Sager med Wilzer og Abodriter, (Bardinguner), og at modtage visse Nordalbinger. Adelmus p. 403 og 404, Schatenii Annal. Paderb. p. 39, Johannes de Essendia p. 60, Annales Tiliani p. 10, de vidtløftigere p. 18, som dog henføre dette til 800, Loiseliani p. 40, Mon. Egolism. p. 79, Poeta Saxo p. 163, Annales Fuldenses p. 539, Bertiniani p. 163, Metenses p. 288.

Gotric. 800. Plyndrede de Danske, udsendte for at bespeyde Landet, Kirkerne af Aercenes og Tynmouth i Engelland, ihiesloge det sidste Stæds Overste, og begave sig med Rovet til deres Skibe. I samme Aar blev den hellige Alcmund dræbt, (dette kan maaskee have givet Anledning til at sammenblande den ældre og senere Regnar, og at nogle have meent, at denne Alcmund er bleven dræbt i Folge noget han har havt at bestille med Regnar). Matthæus Westm. p. 151, Camdeni Brit. p. 146, Tanneri Bibl. Brit. p. 140 siger, at for 800 blev Fremundus ihielslaget af de Danske. Carl reiste fra Aachen og til Havet, og siden langs det til Rouen, og blev da Kysten foruroliget af Normanniske Søerøvere, hvorfore han og anlagte Befæstninger, og indrettede en Flode, vendte derpaa tilbage til Aachen, og var paa denne Reise fra midt i Martio til Julii Begyndelse. Annales Loiseliani p. 41, Mon. Egolism. p. 79, Poeta Saxo p. 164, Eginhardi Ann. p. 250, Ann. Fuld. p. 539, Bertin. p. 164, Metens. p. 288. Hvor dristige disse Søerøvere paa de Tider maae have været, kan skiønnes af det Notkerus Balbulus fortæller p. 130, at de endog i Carls egen Nærværelse dristede sig til at vise sig med deres Flode uden for en Bye i Gallia Narbonensi, hvorvel de, saasnart han udsendte sine Skibe, toge Flugten. Og skal Carl være bleven bevæget indtil Taarer, over det at de i hans Tid og hans Nærværelse turde være saa dristige, spaaende at de vilde giøre meget ont efter hans Dage.

801. Denne Caroli Reise langs Havet føre Annales Tiliani p. 18 uretteligen hen til dette Aar.

802 lod Carl forurolige og plyndre Saxerne norden for Elven. Regino p. 34, Annal. Loiſ. p. 42, Pithoei 8vo p. 16, Mon. Egolism. p. 81, Annal. Bert. p. 165, Metenſ. p. 290. Gotric.

803 lod han af Saxerne forflytte 10000 Mænd, Koner og Born, deelte dem ud i Frankerige og Tydskland, og gav Abodriterne deres Egne. Chron. Alberici p. 141, Lamb. Schaffnaburg. ap. Pist. T. 1. p. 153, Sigeb. Gembl. Miræi p. 97. Hvorvel andre henføre dette og maaskee rettere til følgende Aar. Poeta Saxo p. fortæller p. 167 med adskillige Omstændigheder, paa hvad Maade og under hvilke Vilkaar Carl endte i dette Aar den Saxiske Krig.

I næste Aar 804 forekommer Godefrid, som Konge i Danmark, og Sigefrid nævnes ikke mere, saa han venteligen er død 803, hvad enten man nu vil antage, at Godefrid har fulgt efter ham i Regieringen, eller og at han har regieret med ham, og blevet alene ved Regimentet efter hans Død. Det lader at Sigefred har elsket Fred, i det mindste ikke villet legge sig ud med Carl, thi havde han besiddet sin Eftermands Sind, saa havde maaskee Carl aldrig undertvunget Saxerne. Langebec har en artig Mening i sine Excerpter, at Sigefrid vil maaskee sige Frode den Seyerrige, og Godefred, Frode den Gode. Vidst nok er det at Sigefred og Godefred ikke ere Nordiske Navne, men Tydske. Hvad Godefridi følgende Aar til 810 angaaer, da vil jeg ikke her handle om dem, men spare dem til rette Historie, fordi Langebec har i sin 1 Tome i Chronologia Anschariana anført efter Aarbøger lige til 865, hvad der er hændet, ja efterladt sig en skreven Fortsættelse deraf til 900; og disse hans Samlinger, geleydede med Noter, vil jeg legge til min critiske Grund for den rette Historie af det 9

 Sæculo,

Gotrie. Sæculo, og alene i Noter udi den rette Historie foye til, hvad jeg kan have fundet mere, eller hvori jeg afviger, thi til hvad Ende skulde jeg atter giore det, som engang er giort got. Adskillige Skribenter af 16, 17 og 18 Sæculo, nemlig af det første; Crantzius i Metropoli p. 2. L. 1. C. 1, som dog ikke nævne Prindsessen, ei heller Kongen, hendes Fader, hvilken man dog af Tiden kan slutte sig til at maae have været Sigfred, af det første Peckenstein i prosapia Witikindeæ familiæ A. 2. p. 1, som kalder hende Geua eller Geuva Gotfreds Dotter; Af det andet Schurzfleisch op. hist. polit. p. 559, Reyher i Mon. Landgrav. Thuringiæ hos Meincke Tom. 2. Col. 831, og af det sidste, Eccard i hist. Gen. Saxon. Sup. Col. 13, udgive Geva, en Dansk Prindsesse, for Witikindi Dronning. Crantzius haver uden Tvil herudi fulgt Bothonis Chronicon Picturatum, som slutter med 1489, og er trykt 1492 til Maynts. I det siges i Leibnitzii Script. Brunsv. T. 3. p. 289 og 292, at Geva lod sig døbe tillige med sin Mand Widekind, og at hun var Søster til Kong Syfrid i Danmark, og Moder til Wypert, og Hasala, som blev gift med Berno, en af de 12 fornemste adelige Saxer. Nu er vel denne Skribent for nye til at vidne om saa gamle Ting, allerheldst de gamle Frankiske Skribenter reent tie hermed, dog kunne disse tvende Ting komme Botho til Hielp, først at han har, som Eccard alerede bemærker, betient sig af mange gamle Skribenter, endog saadanne, der nu ikke findes; 2) haves dog et meget ældre Vidnesbyrd herfor, end Bothonis, nemlig den Brunsvigske Rim-Kronike, som siger ved Aar 1279, at Albert den Store, Hertug af Brunsvig døde, og opmuntrer hans Sønner til at efterfølge deres Faders Dyder, og den siger hos Leibnitz T. 3. p. 6, at Widekündi Hertuginde hedte Geva, P. 8 blev begravet i

Bette-

Bettelaheim ved Osnabrük, og 3) giver den Tilflugt Widekind fandt hos de Danske, Formodning om Tingenes Rigtighed, hvorvel jeg tilstaaer at Naboelaug, Omgang, gamle Forbund, og Frankernes tilvoxende Magt, have baade kunnet være Aarsag nok for Widekind at flye did, som og for de Danske, at tage imod ham. Lyschander p. 175 vil, at hendes rette Navn har været Eva, og hun Søster til Gotric, samt først begravet i Eugeratz, (skal være Eugern), men siden af Henrico Aucupe først flottet til Betlehem. P. 387 lader han hende døe 801, og blive begravet i Eugeraria, og forflyttes 922 til Betlehem. Berno Hasala Mand skal have været Landsherre i Cassilien, (skal vel være Cassel). Den skrevne Danske Kronike paa tydsk i Folio giør Sigefrid, Gotfrid, Anganter og Geva til Gorms Børn. Den første var egentlig Konge, og satte han den anden i Jylland til at bevare Rigets Grændser, og den tredie over Rigets Strømme. Et Tog de Danske skulle have Aar 758 giort til Walchern, Nort og Zuyt-Beveland 2c., mener den og at denne Anganter har været Formand for, og til Vidne for dette Tog anfører den Dousæ Annales Batavlæ &c. p. 242, hvilket jeg dog intet Stæd kan finde i Dousa. Den bekiendte Olger Danske giøres til en Søn af Sigfrid, og paaberaabes Turpinus, men i de Ord som anføres af ham, siges kun at Ogerius var Rex Daciæ, og førte 10000 Mand Carl den Store til Hielp; og intet af alt dette staaer i min Turpinus hos Reuberum, thi der beskrives ikkun p. 75 en latterlig Strid, som Ogerius Dacus skal have havt med den Syriske Kiæmpe Ferracutus, og p. 77 siges, at Carl gav Portugal til Dacier og Flandrer. Aar 796 skal Anganter være død efter et Tog til Engelland, og have efterladt sig 3 Sønner Regnoldt, Gudrodt og Haldan. (Hvorfra Kroniken har faaet denne

Gotric.

Gotric. denne Anganter, veed jeg ikke, med mindre han er giort af Angandeo Hemmings Broder, som de Frankiske Skribenter omtale ved Aar 811.) Gotfrid skal i Krigen med Carl have havt 100000 Mand paa Benene. (Men dette finder jeg atter alene i denne Kronike).

Heimreich i Dithmarsische Chronick p. 9 giver Gotfrids Moder det Navn Fladrimia. Matthæus Vossius i Annalibus Hollandiæ p. 20 vil, at det som berettes, at den Hollandske Grev Theodoric lagde Skat paa Friserne, som de maatte erlegge i et Huus, der var saa lavt, at de maatte bukke sig, naar de ginge der ind, er taget af det, at samme fortælles om Normannernes Anfører Gotric. Franck i Mecklenburg L. 2. p. 32 vil, at Goterich og Godfried er eet Navn, saasom freda og rich eller gericht skulde betyde eet. Hans Søster Witikindi Gemahl kalder han Gera, og anfører derfor Aventinus L. 1. C. 26. §. 1. At Godfrid lod korsfæste den Vendiske Anfører Godlieb, mener han ham at have giort, for at spotte den Christne Troe. Langhorn i elencho Antiq. Alb. p. 344 mener at Godfrid har, da han overvandt Friserne, fort dem derfra til det Slesvigske, til det Land, som kaldtes siden det mindre Frisland. (Af denne Mening har jeg og engang været, men nu troer jeg at det er skeet noget senere i det 9 Sæculo). Pontanus i et Brev til Lyschander bag ved Alciati Afhandling de vita Monastica p. 197 antager, at Godefrid, som blev dræbt paa den Bataviske Øe, er den samme, som Saxo kalder Fridlev, da Navnet betyder eet, (nu er vel dette sidste for saavidt rigtigt nok, men jeg haver forhen viist, hvorhen de tvende Fridlever hos Saxo deres Bedrifter høre). Lodtmann i monumentis Osnabrugensibus p. 77 mener, Geva betyder saa meget

som

som integra, efterdi Westphalingerne kalde endnu et Træe, som aldeles er uskad, og ubedærvet, Geve; (hermed kommer og vort gamle Danske Ord gev, giev, overeens). Han anfører ellers Reineccii Mening, at det skulde betyde smuk; Winckelmann og Schurzfleisch skulle udgive hende for en Dotter af Gorm. (Gefion i Edda er uden Tvil samme Navn). Siccama hos von Loon i Aloude Regeeringwyze van Holland T. 5. p. 205 siger, at den Skat, som de Nordiske Folk lagde paa Friser, og som betaltes ved at kaste Penge i et Skiold, kaldtes Klipfchild, (uden Tvil af det Pengene gialdt i Skioldet, naar de deri bleve kastede). Thestrup i Krigs-Armatur P. 533 mener, at Godefrid er bleven omkommet ved Skenken Skands i Gueldern, og anfører til Beviis Nederlands Beskrivelse ved J. Meurs p. 366, som ogsaa henfører dette til 786, og altsaa nær denne Godefrids Tid; hvorvel det endda ei passer sig paa ham, da han upaatvileligen omkom Aar 810 hiemme; men herved menes den senere Godefrid, som omkom 886. Thestrup yttrer ellers den Formodning, at Carl har havt Deel i Godefreds Drab. Vist nok kom den ham vel til Pas. De Islandske Annaler iblant Arnæ Mss. N. 421, 410, som slutte med 1319, men som dog efter Fortalen ei kan være skrevne før 1400, sige ved Aar 806, at da omkom Gottrek de Danskes Konge med 19000 Mand, og ved 810, at da blev Gudrod Jydernes Konge dræbt. Altsaa have de urigtigen giort tvende Personer af Gotfrid. Arngrim i skrevne Supplement p. 172 anfører af Carionis Kronike, at Godefrid skal 810 have dræbt Frideric Stadtholder i Frisland, hvilket, bliver han ved, ikke findes i vore Skrifter; Men det er klart, at herved forstaaes Hrærec, som nogle Islandske Annaler have. Annales Flateyenses i Flateyar-Bogen Col. 872 henføre til Aar 810 Drabet af Friderik,

Gotric.

Gotric. Friderik, Frisernes Hovding, og af Gudraud (Godefrid) Jydernes Konge.

53. OLAVUS.

Efter Görric siger Saxo p. 168, at Olavus hans Son blev Konge, som søgte at indvikle Fædernelandet i borgerlige Krige. Fast alle vore Fortegnelser sætte ham strax efter Görric, og giøre ham ogsaa til hans Søn. Men N. 11 giør ham til Gorms Søn, og Görrics Broder, men dog Eftermand. N. 12 lader ham som saa mange andre Konger ude. N. 14 ligeledes. Men alle Frankiske Skribenter, som enten have levet paa de Tider, eller og taget deres Beretninger af Skribenter, som da have levet, tale eenstemmigen om Hemming, som Godefrids Eftermand, hvilken vore derimod først sætte efter Oluf. Naar jeg betænker, at Saxo siger, at Olavus indviklede sit Fædernelaud i borgerlige Krige, og at de Frankiske Skribenter tillegge Godefrid 5 Sønner, som alle søgte at tilvælde sig Riget, og derfore paaførte de da regierende Konger Harald og Reginfrid Krig, og at Eginhardi Annales hos Duchesne T. 2. p. 259 berette, at den ældste af Godefridi Sønner satte ved saadan Leilighed Livet til Aar 814, saa er jeg af de Tanker, at denne har været Oluf, og som Saxo siger, at han blev begravet ved Lethra, hvor hans Grav-Høy endnu kaldres efter ham, saa er dette mig et nyt Beviis for den Mening, at disse Konger, Godefrid, hans Sønner, Hemming 2c., som gemeenligen udgives alene for Jydske Under-Konger,

ger, have, om ei altid virkeligen regieret over det hele Danne- Olavus.
mark, dog paastaaet at burde regiere derover. Nogle giore denne Oluf til den bekiendte Holger Danske. De Islandske Annaler N. 417, 4to, p. 80 henfore denne Konges Regimente til Aar 790, (hvilket er gandske urigtigt, thi har han regieret, saa kan det ei være for 810, da Gotric vidst døde efter Franciske Skribenter, med mindre man vilde giore ham til en Broder af Godefrid), han hævnede sin Faders Død, og mene nogle, at han har været Oddgeir Danske, som var med Carl den Store. Naar jeg betænker at Hemming, Godefridi Broder-Søn kom paa Thronen, og ikke hans Søn, saa er jeg nær ved at troe, at Hemming har havt Deel i Godefridi Mord. Stephanius i Noter til Saxo p. 187 vil, at Ogerius har ikke været Oluf, men dog en Dansk, af en fornem Slægt. Da Thomas Bartholin den yngre har ladet paa Latin til Kiøbenhavn 1677 i 8vo udgaae en særdeles Afhandling de Holgero Dano, saa agter jeg ikke paa nye at igientage, hvad han haver sagt, undtagen nogle faae Hoved-Poster, men alene at legge til, hvad hos ham kan mangle, allerhelst denne berømte og fabelagtige Helt ingenlunde har været en Dansk, men en Franker, og den falske Turpinus uden Tvil er den første, som har bragt det paa Bane, at han skulde være en Dansk. Bartholin nægter, at Holger er den samme som Olav, dog antager han p. 14, at han har været Gotrics Søn, hans Moder udgiver han p. 23 for en Dotter af en Hertug i Metz. Den ældste Skribent af Betydenhed, som kalder ham Ogerium Dacum, er p. 26 Vincentius Bellovacensis i Speculo historiali L. 24. C. 13, (og Vincentius skrev ved Aar 1290), p. 35 og 36 Aar 1129 skal en Ogerus Filius Regis Daciæ, og Godefridus hans Broder have været Canonici i Lüttich, (dog de Navne vare da

 ei

Gotric. Friderik, Frisernes Hovding, og af Gudraud (Godefrid) Jydernes Konge.

53. OLAVUS.

Efter Götric siger Saxo p. 168, at Olavus hans Son blev Konge, som søgte at indvikle Fædernelandet i borgerlige Krige. Fast alle vore Fortegnelser sætte ham strax efter Götric, og giore ham ogsaa til hans Son. Men N. 11 giør ham til Gorms Son, og Götrics Broder, men dog Eftermand. N. 12 lader ham som saa mange andre Konger ude. N. 14 ligeledes. Men alle Frankiske Skribenter, som enten have levet paa de Tider, eller og taget deres Beretninger af Skribenter, som da have levet, tale eenstemmigen om Hemming, som Godefrids Eftermand, hvilken vore derimod forst sætte efter Oluf. Naar jeg betænker, at Saxo siger, at Olavus indviklede sit Fæderneland i borgerlige Krige, og at de Frankiske Skribenter tillegge Godefrid 5 Sonner, som alle søgte at tilvælde sig Riget, og derfore paaførte de da regierende Konger Harald og Reginfrid Krig, og at Eginhardi Annales hos Duchesne T. 2. p. 259 berette, at den ældste af Godefridi Sonner satte ved saadan Leilighed Livet til Aar 814, saa er jeg af de Tanker, at denne har været Oluf, og som Saxo siger, at han blev begravet ved Lethra, hvor hans Grav-Hoy endnu kaldres efter ham, saa er dette mig et nyt Beviis for den Mening, at disse Konger, Godefrid, hans Sonner, Hemming &c., som gemeenligen udgives alene for Jydske Under-Konger,

ger,

ger, have, om ei altid virkeligen regieret over det hele Danne- mark, dog paastaaet at burde regiere derover. Nogle giøre denne Oluf til den bekiendte Holger Danske. De Islandske Annaler N. 417, 410, p. 80 henføre denne Konges Regimente til Aar 790, (hvilket er gandske urigtigt, thi har han regieret, saa kan det ei være før 810, da Gotric vidst døde efter Franske Skribenter, med mindre man vilde giøre ham til en Broder af Godefrid), han hævnede sin Faders Død, og mene nogle, at han har været Oddgeir Danske, som var med Carl den Store. Naar jeg betænker at Hemming, Godefridi Broder-Søn kom paa Thronen, og ikke hans Søn, saa er jeg nær ved at troe, at Hemming har havt Deel i Godefridi Mord. Stephanius i Noter til Saxo p. 187 vil, at Ogerius har ikke været Oluf, men dog en Dansk, af en fornem Slægt. Da Thomas Bartholin den yngre har ladet paa Latin til Kiøbenhavn 1677 i 8vo udgaae en særdeles Afhandling de Holgero Dano, saa agter jeg ikke paa nye at igientage, hvad han haver sagt, undtagen nogle faae Hoved-Poster, men alene at legge til, hvad hos ham kan mangle, allerhelst denne berømte og fabelagtige Helt ingenlunde har været en Dansk, men en Franker, og den falske Turpinus uden Tvil er den første, som har bragt det paa Bane, at han skulde være en Dansk. Bartholin nægter, at Holger er den samme som Olav, dog antager han p. 14, at han har været Gotrics Søn, hans Moder udgiver han p. 23 for en Dotter af en Hertug i Metz. Den ældste Skribent af Betydenhed, som kalder ham Ogerium Dacum, er p. 26 Vincentius Bellovacensis i Speculo historiali L. 24. C. 13, (og Vincentius skrev ved Aar 1290), p. 35 og 36 Aar 1129 skal en Ogerus Filius Regis Daciæ, og Godefridus hans Broder have været Canonici i Lüttich, (dog de Navne vare da Olavus.

 ei

Olerus. royalmes sur les infideles. Paris 1540, og deelt i 63 Capitler; Lyschander p. 183 kalder ham Galter. Af Bartholinii Annal. eccl. T. 1. MSS. anføres p. 337 adskilligt om Holger, hvoraf Slutningen bliver, at en Occarius, eller Ofigerus, som han i Bayernes gamle Viser kaldes, haver været en Comes i Bayern hos Carolus M., og Broder til Adalbertus Dux Burgundiæ, saa og den samme som kaldes Autcharius Francus af Anastasio Bibliothecario, og Oggerus af Monacho Sangallensi, og efter deres Beretninger flyede til den Langobardiske Konge Desiderius, og hvis Grav endnu findes i S. Faronis Kloster i Gallien, hvor der siges at han gav sin Søster Auda til Roland. P. 344 siger Pontoppidan, at Conrad Egenberger har fra det Danske Sprog oversat paa tydsk en Kronike om en Dansk Konge-Søn, som siden regierede over Danmark og Engelland, og mener han at herved sigtes til Holger Danskes Kronike. Hieronymus Tromba har paa Italienske Vers giort et stort Helte-Digt om vor Holger, bestaaende af 46 Sange, og hvis Opskrift lyder saaledes: Danese Ugieri Opera bella, & piacevole d'Armi & d'Amore. See ogsaa p. 115. P. 345 Christiern Pedersen skal i sin Danske Holger ansee ham for Olav Gotrici Søn, og Sadolinus i sine Epigrammata ligeledes. P. 347 i den latinske Rhytmus om Holger staaer ikke Gormonis sereni, som Oluf Worm har læst, men Germinis sereni. P. 349 Gerbaldus, hvis Moder skal have været Holger Danskes Moster, blev Bisp i Lüttich 785. (Dette passer sig vel paa den forhen anførte Bayriske Ofigerius, som bliver vor Holger, og ingen anden). P. 353 Tilpinus eller Turpinus, Erkebisp i Rheims, skal have ladet sætte Holger i Fængsel udi en af Stadens Porter, og anføres til Beviis Marlot Metropolis Rhemensis Historie T. 1. L.

1. C. 4. Til Slutning tilstaaer Bartholin selv, at hans Skrift om Holger Danske har været umoden. Ogerus.

Følgende haver jeg selv samlet og efterseet. Notkerus Balbulus, som skrev ved 884, i Canisii lect. ant. T. 2. Part. 3. p. 81 taler om den Frankiske Oggeri Flugt til den Langobardiske Konge Desiderius for Caroli Magni Vrede, og hvorledes han med ham var indsluttet i Pavia. Petrus de Marca har i Marca Hispanica Col. 241—245 en gandske anden Beretning om Oiger af Spanske Skribenter. Derefter skal han have hedet Oiger Gotlant, med Tilnavn Catalo, være udganget af den Fæstning Catalo i Aqvitanien tilligemed 9 Baroner paa et Tog til Catalonien. Han var Karoli Martelli Stadtholder i Aqvitanien, gik igiennem den Aranske Dal over Pyrenæerne med den Franske Hær, for at udjage Saracenerne, og trængte igiennem lige til Valentia, men døde efter 10 Aar i Beleyringen af Ampurias. Hvorpaa Moncata Dapifer holdt sig i de snevre Passer i 57 Aar, indtil han ved Narbone foreenede sig med Carolo M. Oiger skal være bleven begravet i Monasterio Exalatensi, og paa hans Grav have staaet et Vers, som en vis Marqvina har udskrevet, eller rettere selv giort. En vis Fornichius skal 1448 have været den første Digter af disse Fabler, for at giøre nogle Cataloniske Slægter eldgamle. Mange have siden fulgt ham; men de grundlærde Mænd Antonius Augustinus, og Surita igiendrevet ham. Mabillon har i Annal. Benedictinis T. 2. p. 376—379 beskrevet Ogeri Grav i S. Faronis Kloster, udi Forstaden af Meaux, og derhos sodet den stikke i Kobber, samt hans Sværd, og smalle Jern Skiold, (uden Tvil af det slags, som kaldtes Targe), og kan man, efterat have læst ham, ikke staae i Tvil om, at jo Ogerus

Olavus. gerus eller Autharius Francus er den samme, som Romanskriverne have kaldet Holger Danske. Dette Monument er ellers det prægtigste fra de Tider. I Actis Sanctorum ordinis S. Benedicti Sæculo 4. Tomo 1. p. 656—668 haver samme store Mand ladet trykke Conversio Othgerii militis, som er skrevet i det 10 Sæculo, og vidtlöftigen handlet om ham. Chronicon Moissiacense, som ender med Aar 818, beretter hos Bouquet T. 5. p. 69, at Carolus M. jog Aar 773 Desiderium med Oggerio paa Flugt, og p. 70, Aar 774, at efter Paviæ Erobring bleve Desiderius og Oggerius drevne i Landflygtighed. Og haver den Deel af denne Kronike, som gaaer fra 717 til 776, aldrig forhen været trykt. I Videnskabernes Societets Danske historiske Almanak for 1764 anföres i Fortegnelsen over de ældste og rareste Danske Böger, som salig Langebec har giort, at Aar 1514 eller 1515 har Mester Christiern Pedersen ladet trykke til Paris Holger Danskes Kronike, oversat paa Dansk efter Kong Christian 2 Befaling. Bartholin i antiqv. p. 580 paastaaer imod Mabillon, at Holger har virkeligen været en Dansk, og at det ikke först er opfundet efter Friderici Ænobarbi Tid. I Origie Guelf. T. 1. p. 44—54 handles lærd og udforlig om den Bayriske Greve Orgarius eller Autcharius, og hans Flugt til Desiderius; samt siges meget fornuftig, at Viserne have siden forandret hans Navn til Ogierius, Ogier, og de Danske til Holger, samt af det Ord Degen, eller Thien, Than, Theo, som betyder en Stridsmand, med hvilket Ære-Navn Orgar i sær blev belagt efter upaatvilelige Vidnesbyrd, saa og en Vassal, have Romanerne giort Dan, og deraf sluttet at han var en Dansk. Altsaa bliver det en Sandhed, at han ikke vedkommer os; en Sandhed, at Traditionen har feilet, men dog havt megen Anledning, og en Sandhed, at Sagn kan

være

være meget gammel, og meget vidt udbredt, og dog urigtig. I Syvs Kiænipe-Viser p. 43 siges, at Olger Danske førte i sit Skiold en rød Ørn, (nu er der mærkeligt nok, at paa Orgerii Sværd i S. Faronis Kloster staaer efter Mabillons Vidnesbyrd udgravet en Løve og en Ørn, og disse Ord: Hic de Gotis gladius, hvorvel de ere meget ulæselige). P. 78 forekommer en heel Vise om Strid imellem Sterk Tidrie af Bern, og Olger Danske, Konge i Danmark, hvilken Strid stod nørden under Jylland, og blev den første overvundet deri. (Men det er klart, da den Ost-Gothiske Kong Theoderic forstaaes ved den første, at han ikke kan have stridet med Holger, siden han levede 300 Aar forhen, og desuden seer man klarligen, at Visemagerens Hensigt har været at bringe sammen mange berømte Helte fra adskilte Tider og Lande, ligesom ogsaa skeer i Maus Jarls Saga), P. 85 en Vise om Striden mellem Burmand og Olger, hvilken, dog med nogen Forandring, er taget ud af den sidstes Kronike. Wadskiær i Skueplads p. 107 mener, at hans rette gamle Navn har været Holmgeir, af Geir ɔ: et Spyd, og Holm ɔ: en Øe, hvor de Gamle ofte holdte deres Tvekampe. (Islænderne derimod kalde ham Oddgeir ɔ: Spydets Odde). Rosefontanus i refutatio calumniarum Joannis Magni K. 1. P. 2 vil, at Holger er den samme som Olav, og antager for ægte hans Bedrifter imod Sarracenerne, saadanne som de staae i hans Kronike. Sibbern i Bibliotheca Historica Dano-Norvegica p. 239 antegner, at Egenbergers tydske Oversættelse er trykt til Francfurt 1571. Hamconius fol. 27. p. 1 taler om en vis Joannes, Søn af den Frisiske Konge Adgillo 2, som tilligemed sine Frænder Orgero Dano, og Adele Adelingio skal med en stor Hær Friser og Danske være dragne til Indien og Æthiopien, og der under Navn af Prestre Jean have opret-

Olavus.

Olavus. oprettet et stort Rige. Han anfører adskillige Skribenter herfor, hvoraf de ældste ere, Mandeville i 14 Sæculo, og Fasciculus Temporum og Baptista Mantuanus i 15. Han anfører og Liberum Episcopum Bergthensem, som jeg ikke kiender. F. 28. p. 1. Adel var en Dotter-Son af Adgil, og hedte hans Moder Cronovilla, og Fader Adelbin af Adelen. Dog alt dette er Fabel. Johan Heumann i Opusculis p. 199 anfører følgende Vers, som er det 4062 i Tallet, af et Fragment om den Saracenifke Krig:

Ogier ther Wigant
Ther forte an finere hant
Ainen Spanne breiten ger,
Thee gefrunete er
Manegen Zo there belle.

Efter Sproget dømmer jeg at dette er skrevet i det 13 Sæculo. Om Ogerii Grav handles end videre i Mabillonii itinere Alsatico i oper. posthumis T. 3. p. 413 og 414, og i Voyage litteraire des deux Benedictius T. 1. Part. 2. p. 72. Den bekiendte Christian Ostenfeldt i Udkast til en Samling af Danske Historieskrivere iblant Rostgaards Mss. N. 61, siger hos mig p. 27 at besidde en Historie paa Dansk om Carl den Store, Roland, Turpin og Udger Danske &c., trykt til Kiøbenhavn 1501, hvilken ogsaa Langebec i den historiske Almanak for 1764 anfører, og vidner den at være trykt hos Godfred af Gemen. Borel i tresor des recherches gauloises i Catalogo over de gamle Franske Romaner og Poeter taler om Gestes d'Artus ecrites l'an 720 par un Hermite Breton, (uden Tvil have de været ligesaa fabelagtige som Turpini Historie om Carl den Store, hvilket viser, at det ikke er gaaet Artus bedre 200 Aar efter hans Død, end Carl og Holger), saa

og

og om Oger le Danois par le Roy Adams Poete. Petrus Olai hos Langebec T. 1. p. 107 mener, at Ogerus Danus haver været en Søn af Gorm, som giorde den underlige Reise. Annales Esromenses giøre derimod p. 227 Godefrid til Ozzyari Dani Fader. Wanley i Hickesii thesauro T. 2. p. 217 vidner, at hvad Mandeville fortæller om Monstra i Orienten, ikkun staaer i interpolerede Codices, (hvoraf man snart skulde slutte, at hvad der hos ham findes om Ogerius og Prestre Jean, ikke heller er hans eget). I Mandevilles latinske Edition, som er uden Stæd og Aar, tales C. 41 dog om Ogerus Dux de Danamarchia, hvorledes han med 15 Baroner, sine Frænder, og 20000 Mand gik til øster, og forrettede der store Ting. Mandeville i Reyß-Buch er uden Tvil meget interpoleret, saaledes siges der P. 760 om Constantinopel: In derselbigen Statt wohneden vor Zeiten gemeiniglich der Griechische Keyser; Mandeville giorde sin Reise ved Aar 1320; P. 783. Das Meer von Libien ist viel höher denn das Erdtreich, stehet als ob es allzeit von grosser Hitz, die es hat, siede und tobe, und ist von solcher Hitz wegen kein Fisch im selben Wasser; Det er ikke rimeligt, at et Øye-Vidne vilde skrive saa: Og om Trapesont: jetzt hat es der Soldan: hvilket er et Tillæg af Udgiveren; P. 793 om Pigmæerne, at de ere ikkun 4 Span hoye. P. 807 en skrækkelig Løgn om en mørk Dal, hvorudi han foregiver selv at have været. P. 807 om nogle Balsom-Træer, ved hvilke Ogerius opholder sig, spiser af dem, derfore lever endnu, og skal engang komme tilbage; P. 809 siges heel uforskammet, at alt hvad i denne Reise er beskrevet, har han selv seet. P. 812. Ogerius var fangen i Mecha, derfore brode de Christne den ned, men derpaa blev den bygget op igien, og Mahomet begravet der. Det er klart af alt dette, at ukyndige Folk have flikket deres egne Dromme

Olaus.

Olavus. Drømme og falske Beretninger ind i denne Bog, for derved at giøre dem troværdige. I Catalogo codicum Bibl. Regiæ T. 4. p. 8 forekommer en Codex paa Latin af Mandevilles Reise. I Gudenii Sylloge p. 381 forekommer i det Churfyrstelige Maynziske Bibliotheque: Itinerarius fidelis fratris Oderici Socii militis Mendavil; P. 383, han skal være død 1330. (Jeg troer ikke at den er trykt).

Men nu at komme til Oluf igien, saa vil Rim-Kroniken, at han ihielslog sin Faders Banemand. Den Danske Kronike, som ender med 1314, giver ham Tilnavn af Gothdrankær, og saa staaer ogsaa i Erici Kronike af Lindenbrogii Udgave, men hvilket Stephanius har forandret til Goddreng. I N. 16 ere et par Konger udeladte, hvorfore der urettelігen tillegges ham at have dræbt den Jydske Kong Ring, da det vedkommer Sivard, som det og retteligen staaer i N. 18, der ellers kommer overeens med N. 16. Cornerus Col. 482 giver Oluf Tilnavn af Gudedrinker. Hamsfort hos Langebec T. 1. p. 36 derimod Gaardreng, (hvilket vil sige saa meget som en tapper Mand), og lar der ham døe 811, og regiere i nogle faae Maaneder. Petrus Olai p. 108 anfører, at han baade var Søn og Broder af Gorrie, og tillegger ham Navn af Gothdræng. Langebec mener i den genealogiske Tavle ved p. 496, at Godefridi ældste Søn, som satte Livet til i et Slag 814, har været denne Oluf; see p. 506; og dette kommer mig ogsaa troligt for. Lyschander p. 176 giør ham til Görriks Broder. N. 418 giør ham til Gorrics Søn og Eftermand. Magnus Matthiæ p. 54 ligeledes. De Islandske Annaler N. 421 sætte Oluf og Hemming, som Konger i Danmark, ved Aar 819.

54. HEM-

54 HEMMING.

Hemming.

Saxo sætter p. 168 Hemming efter Oluf, men uden at sige, hvis Søn han var, og lader ham urigtigen giøre Fred med Keiser Ludvig, da han dog giorde den med Carolo Magno. N. 2, 3, 4, 5, 6, 7, 9, 11, 13 og 17 giøre Hemming til Olufs Søn. Da det nu ei synes mig troligt, at alle disse skulde have taget denne Beretning af Saxo, fra hvilken de tildeels i mange Maader vige, allerhelst Saxo ei siger, hvis Søn Hemming var, men alene udgiver Hemming for Olavi Eftermand, saa er jeg næsten af de Tanker, at Hemmingi Fader virkeligen haver hedet Oluf, hvorved dog ei maae forstaaes den Oluf, som var Godefridi Søn, men man bør troe, at Godefrid haver havt en Broder af det Navn, da alle Frankiske Skribenter med een Mund udgive Hemming for Godefridi Broder-Søn. Vel giøre Adamus Bremensis p. 5, Helmoldus p. 15, Albertus Stadensis p. 197, og vore Annales Esromenses hos Ludevig T. 9. p. 3 ham til en Patruelis af Godefrido, hvorved de vel forstaae en Far-Broder-Søn; og Oluf Tryggvesöns S. p. 63. Part. 1 til Godefrids Broder, ja Sigebertus Gemblacensis p. 559 endog til Godefridi Søn, men de ere for nye til at kunne giøre de Frankiske Skribenter til intet. Endeel nyere og meget lærde Mænd, Henschenius, Gram in Meursium Col. 97 og 98, Langebec giøre Sigefred og Godefrid til Brødre, og mene at Hemming haver været en Søn af Sigefrid. De samme ansee og alle disse for Under-Konger i Jylland. Dette er vel muligt efter deres Hypothese, men er Sigefrid Sigurd Orm i öye, som jeg troer, eller og Sigurd Ring, da finder

Hemming. man ei at den første haver havt anden Søn, end Knud, og den sidste end Ragnar, og da bliver det troligere med vore Fortegnelser at troe, at Hemming haver været Søn af en Oluf, og denne Oluf tilligemed Godefrid enten Brødre af Sigurd Ring, eller og Brødre af Sigurd Orm i öye, hvilket sidste bliver saa meget mere troligt, da Ragnar havde mange Sønner, eller og Sønner eller Sønne-Sønner af Harald Sigurd Rings Broder. At en Oluf har været Hemmings Fader og Godefrids Broder, bestyrkes og derved, at N. 11 siger det, og giør ham til Gorms Søn; Men da maae man troe, at den Oluf han har, ei er Saxonis Oluf, som han giør til Godefridi Søn, og at han feiler deri, at sætte Oluf efter Godefrid som Konge. Saa mange Olavi kunde ellers let bringe i Forvirrelse. Ved Gorm maatte da forstaaes Gorm Heimske, men da maatte Godefrid og de flere ansees alene for Konger i Jylland, og deres Magt troes at komme deraf, at de vare Formyndere for Haarde Knud. N. 12, 14 og 16 udelade Hemming reent. N. 18 giør ham til Olufs Broder og Gorrics Søn. Vel mueligt at en af Godefridi 5 Sønner kan have hedet Hemming, allerhelst jeg forhen haver viist, hvor rimeligt det er, at een af dem hedte Oluf. Mærkeligt er det, efter nogles Mening, at Godefridi Sønner ei foretoge sig noget imod Hemming, og Halfdani Børn ei noget imod Godefrid og Hemming; Og deraf ville de slutte, at de have været een Grad længere nede end Sigefrid, som de giøre til Godefrids Broder, og end Godefrid. Men jeg svarer hertil, at af Eginhardi Annales ved Aar 813 sees, at Godefridi Sønner havde da allerede længe været landsflygtige i Sverrige; Da nu deres Fader blev dræbt 810, saa maae de strax have tage Flugten, og opholdet sig der, imens Hemming regierede, og Sigefrid og Annulo sloges. Det synes

at

at Godefrid maae have været forhadt af endeel af hans Folk, og at derfore hans Børn ei ere komne til Thronen, men hans Broder-Søn, saa at hans Broder Oluf gierne kan have været yngre end han. Hvad Halfdani Børn angaaer, da er det ei underligt, at de have bevæget sig saa seent, saafremt Haldan har været en Søn af Harald Hilldetann, men har han været Godefridi Broder, saa vil jeg gierne troe, at han har været yngre. Efter det andet Systema er det og muueligt, at han har været Godefridi Far-Broder, men rimeligen da ogsaa yngre end Godefridi Fader. De Islandske Annaler N. 417, 4to. p. 81 tale om Hemming ved Aar 815, og hvorledes han giorde Fred med Keiser Ludvig; men feile baade i Aar og i Keyser. Hvitfeld T. 1. p. og Magnus Matthiæ p. 44 berette, at nogle have anseet Hemming for Holger Danske. Den sidste siger og, at nogle giøre ham til Olai Søn eller Far-Broder Søn, eller og til Godefridi Far-Broder Søn; Den første derimod giør ham til en Søn af Sigefred Gotrics Broder. Begge sige, at han af nogle kaldes Hungerus. Torfæus i Serie p. 333 viser, hvor lidet Saxos Fortælling af disse Tider hænger sammen, i det han lader Gotric have at bestille med Carolo M., og siden Hemming en Eftermand af Gotrics Søn Olao slutte Fred med Ludovico Pio, Caroli M. Søn, og endelig Regnar Lodbroc en Dotter Sønne-Søn af Gotric, og Eftermand af Hemmings Eftermand atter stride med Carolus M. Dette viser tydeligen, hvor lidet agtpaagivende en Skribent Saxo er. Imidlertid er det dog ikke, at han har havt slette Efterretninger, men han har brugt de gode slet; og her er han fornemmeligen bleven ført i Vildfarelse ved den urigtige Konge- og Slægte-Linie han havde dannet sig, ved at blande sammen Konger af samme Navne, thi i sig selv har den ældste Regnar levet

Hemming.

Hemming. vet med Carolo M., om han ikke just har stridet med ham. Men da han er saa forvirret i Historien af de nyere Tider, hvor maae han ikke da være det i de ældre, hvorefter man og finder tydelige Spoer, og derfore bør de Islandske Efterretninger, samt andre af vore egne sammenlignes med hans, hvorved han ofte kan rettes og forbedres. Da N. 9 hos Langebec p. 16 siger, at Hemming var Nepos Gerrici, saa viser Tvetydigheden af dette Ord, hvi den haver giort ham til Olufs Søn, da Nepos burde her have været oversat ved Nepos, Neveu. Hamsfort p. 36 lader Hemming døe 812, hvilket stemmer overeens med de Frankiske Scriptores. Petrus Olai p. 108 har ved Ordet Nepos ladet sig lede i samme Vildfarelse, som N. 9. Erici Kronike p. 156 tillegger Henning en Regiering af 28 Aar, og er dertil vel bleven forført ved den Hemming, som 837 blev ihielslaget paa Walcheren, og var af samme Slægt, nemlig efter Langebecs System hans Faders Broder-Søn, og da Hemming kom til Regieringen 810, saa er derfra til 837 omtrent 28 Aar, hvoraf sees at vore dog have havt endeel Efterretninger, som de dog ilde have sammensat. Annales Esromenses have p. 227 det samme, men lade ham, for at jævne Chronologien, regiere fra 776 til 803, hvilket aldeles ikke kan bestaae med de Frankiske Skribenter. Hamsfort p. 268 udgiver Hemming for Sigerici, (det er Sigefridi) Søn. Gheysmer p. 340 lader og Hemming regiere i 28 Aar. Den plattydske Saxo kalder ham Hennungh, og lader ham regiere i 22 Aar. Rim-Kroniken kalder ham Hunger, og bliver vel heri Magni Matthiæ og Hvitfelds Kilde. Cornerus Col. 482 tillegger ham et Regimente af 28 Aar. Den Danske Kronike, som slutter med 1314, af 18 Aar, og lader Keiseren og ham selv møde sammen, for at afgiøre Freden, (som dog blev sluttet ved deres

Gesand-

Gesandtere). I Oluf Tryggesöns Saga Part. 1. p. 67 giøres Hemming til Godefridi Broder, og siges at han drog med en Hær imod Keiser Carl, og at de findes ved Egerå (Eidora) Floden, hvor de giorde Fred. Crantzius i Vandalia L. 2. C. 20. p. 38 vil, at Hemming haver ødelagt Staden Wineta, thi Gother, Vender, Saxer og flere, som beboede den, komme i Strid sammen om Overherskabet. Gotherne kaldte den Svenske Kong Harald, som i Sverrige regierede over deres Folk, til Hielp, og han giorde Forbund med den Danske Hemming. Begge Konger angrebe derpaa med foreenet Krigsmagt Staden, indtoge, plyndrede og i Grund ødelagde den. Og ved denne Stads Ødeleggelse mener Crantzius, at Wisby paa Gotland er opkommet, og steget til saadan Magt. Helmoldus, som er saa meget ældre, taler og om Winnetæ store Magt, L. 1. C. 2. p. 5, og at der siges, at en Dansk Konge har med en meget stor Flode gandske ødelagt den. Mig synes at disse Ord sigte til en ældre Tid, end Erik Eyegods, thi Helmoldus skrev ved Aar 1170, og Erik døde 1105, hvorfore det ikke er rimeligt, at Helmoldus skulde skrive saa ubestemt, naar det var skeet saa kort for ham. Imidlertid henfører dog Langebec T. 2 det til Erik Eyegod. Han grunder sig og meget derpaa, at han gior Wineta til samme Bye, som Jumneta eller Jomsborg, og forskiællig fra Julin, og derudi synes han at have ret, hvorvel Saxo alerede har giort Jomsborg og Julin til een Bye. Derimod maae man paa den anden Side tilstaae, at Crantzius har havt gode Efterretninger, saa at mange Ting, om hvilke man ikke har vidst, hvorfra han har taget dem, ere siden fundne hos Cornerum &c. Men atter paa den anden Side er det klart, at Wineta eller Jumneta og Jumna, som den skrives i nogle Codices, har endnu staaet i

Hemming. Adami Bremensis Tid, see L. 2. C. 12. p. 79, længe efter Hemming. Troligst bliver det derfore, at Crantzius haver havt nogen Skribent at gaae efter, men at han dog haver feylet om Hemming, allerheldst det paa den Tid neppe har regieret en Harald i Sverrige. Lyschander p. 176 antager en Hunger, som han giør til Olufs Søn, og en Henning, Søn af Harald, Fyrste i Jylland, som var Gorms Søn, og Olufs og Gotrics Broder, men dette tilligemed mange andre Ting om Henning har han selv udfundet, for at foreene de stridige Beretninger, hvorved ikke med beste Lykke. Arnæ N. 418 siger, at Hemming og Keiser Ludvig ei alene giorde Fred, men endog Broderskab sammen. Messenius har T. 1. p. 61 blandet Tingene sammen, naar han kalder Olavi Brødre Haldan og Helgo. S. Wilhelm nævner ham hos Langebec T. 3. p. 155 iblant de faae Danske Konger, han opregner, og siden, hvilket er underligt, aldeles ingen, indtil Harald Blaatand.

Et Islandsk Fragment hos Langebec T. 2. p. 26 giør Hemming til Godefrids Broder.

55. SYVARD RING.

Saxo P. 168 giør ham til en Søn af en anden Syvard Ring Duce Norvegiæ, og en Dotter-Søn af Godefrid, tagende altsaa Nepos, hvormed de Frankiske Skribenter belegge denne Syvardum, og sige at han var Godefridi Nepos, i sin egentligste Mening.

Mening. Vore fleste nyere derimod tage Nepos for Broder- eller Søster-Søn, Neveu, i hvilken Mening det og ofte forekommer i Middelalderen. De giore ham tilligemed til en Søn af Sigefrid, og redde derved for saavidt Saxo neget; Dog kunne de da ei redde, at han gior denne Sigefrid eller Sigurd til en Norsk Prinds. Jeg tilstaaer gierne, at begge disse Omstændigheder sammen, giore det troligt, at Sigefrid haver været Gotefridi Broder, og at den anden Broder Oluf synes da at maae bortfalde. At Sigefrid skulde have været en Dotter- eller Sønne-Søn af Godefrid, synes ogsaa Tiden neppe at tillade; Allerheldst det er underligt, at saadan en vilde paastaae Thronen, frem for Godefridi Sønner. Erici Pomerani Kronike gior her en underlig Blanding, thi den sætter efter Hemming 2 Konger Ring og Syvardus, uden at sige, fra hvem de stammede, og siden længe efter atter 2 Konger Anulo og Sigefridus, som vare Godefridi Nepotes, da de dog ere de samme Konger. Anledningen dertil er, at den haver taget de første af Saxo, og de sidste af de Frankiske Skribenter. Saxo kalder rigtig nok den anden Konge Ringo, men det er en Feil af ham, naar han tillegger den første og det Tilnavn Ring. Han gior og Ringo til en Nepos af Godefrido, og Sødskende-Barn af Sivard. Er dette rigtigt, da maae han have været hans Dotter-Søn, thi Halfdan var vidst hans Fader. Da det nu er bekiendt, at vore Fædre ei giftede sig saa nær i Slægten, som med en Broder-Dotter, saa kunne Halfdan og Godefrid neppe have været Brødre, og maaskee Halfdan derfore enten have været en Søn af Harald Hilditan, eller og en Far-Broder af Godefrid, da han synes at have været vel gammel, for at ægte sin Broders Søns Dotter, hvilket jeg ogsaa tvivler paa at have været tilladt; Herefter bliver det altsaa rimeligst,

Syvard Ring.

Syvard Ring. sigst, at Harald Hildiran har været hans Fader. Men har Haldan havt Godefrids Dotter til ægte, saa kan han ei have havt, som Henschenius vil, Herioldi. Vel kunde man sige, at Nepos burde her hos Saxo tages for Broder-Søn om Ringo, men da maatte man tilstaae, at han skrev meget ubestemt og skiødesløst, og tog paa eet Stæd Nepos snart for Dotter-Søn, og snart for Broder-Søn, thi hans egne Ord ere disse: Post hos Syvardus cognomento Ring, qvem ejusdem nominis pater, Norvagiæ Dux, olim ex Götrici filia susceperat, Scanis Sialandisqve fautoribus regnat. Nam consobrinus ejus Ringi, idemqve Götrici nepos, Jutiam occupabat. Det Ord Consobrinus, Sødskende-Barn, synes og at vise, at deres Mødre have været Søstre. Paa saadan Maade faae de og Ret til Riget, saavel paa Fæderne, som Moderne Side, hvilket kan være Aarsag, at de Danske have foretrukket dem for Godefridi Sønner. Giør man Haldan og Godefrid og Sigefrid til Brødre, og den ene til Haldans Søn, som han var, og den anden til Sigefrids, saa blive de endelig og Sødskende-Børn paa den Maade, hvilket derimod aldeles ikke gaaer an paa Fæderne Side, naar man giør Ring til en Sønne-Søn af Harald Hildirann. Men maaskee og at Haldan har været gift med Herioldi Dotter. Naar Saxo siger at den ene havde Skaaninger, og Sielandsfarere paa sin Side, og den anden Jyder, saa viser han herved, at der ei strīdedes om Jylland alene, men om det hele Rige, hvilket og de Frankiske Skribenter synes at stadfæste, naar de sige, at næsten 11000 Mand bleve i Slaget. Naar Saxo giør Regnar Lodbroc til en Søn af denne Syvard Ring, saa synes han at blande ham med Reginfrid Anulonis eller Rings Søn, eller snarere Broder, der tilligemed sin Broder Herioldo regierede efter Faderen, som de

Fran-

Frankiske Skribenter vidne, thi begge Konger bleve i Slaget, og Anulonis eller Rings Partie fik Overhaand, og ei Syvardi, som Saxo synes at sige, hvilken ogsaa synes at sige sig selv imod, naar han lader Regner sendes til Norge, for der at opdrages, imedens Striden stod paa. Men da man dog i senere Tider, og indtil Aar 865 finder en Regnar Lothbroc, som efterlod sig de Sønner Ivar, Ubbe og Biörn Jernside, ja og som det synes Sigfrid eller Sigurd, saa seer jeg ei, hvorfore man skal sige Saxo imod i dette, at en Sigurd haver været Fader til den senere Regnar; og han er det uden Tvil, som har giort de store Søetoge til Engelland, Skotland rc., da den ældre haver derimod holdet sig meest inden for Østersøen, thi i den seneres Tid finder man Danske og Normanner at have røvet overalt, da de derimod neppe nævnes af Fremmede i den ældres. N. 3 og 5 følge Erici Krønike, dog har man denne Fordeel ved den sidste, fordi den er skrevet paa dansk, at den siger at Syvard var Göttrics Dotter-Søn, og Siggefryd og Anulo Søskende-Børn. N. 4 og 6 følge Saxo, og seer man at den første, som skriver paa plattydsk, haver forstaaet Saxo ligesom jeg, da han gior Ringo til Gottrici Dotter-Søn. N. 7 udgiver Ring og Syvard for Hæmings Sønner, og Anulo og Sigefrid for Godefrids Sønner. Var dette rigtigt, da maatte Hemming have havt Godefridi Søster, og sin egen Faster, hvilket er urimeligt. Desuden veed man vidst, at Annulo eller Ring var Haldani Søn. N. 9 kalder dem urette-ligen Syward og Syward Ring, og vidner at de vare Götrici Nepotes. N. 10 har Sivard alene. N. 11 sætter Röric efter Hemming, som han gior til Hemmings Søn, og forstaaer han herved uden Tvil den Rorich, som var en Broder-Søn af Herioldo og Reginfrido; og det efter nogles Mening af deres Broder Anu- Syvard Ring.

 lo;

Syvard Ring. lo; Men da de havde og en Broder ved Navn Hemming, saa kan dette give nogen Formodning, at han haver været bemældte Hemmings Søn; Dog maae jeg tilstaae, at denne hele Fortegnelse bliver her saa urigtig, og mænger tydeligen saaledes de ældre Ting sammen med de nyere, at den synes ei at være værd at komme her i nogen Betragtning. I Erici Krønike er samme Uorden, saa at den ene maae have taget det af den anden. Röric giver den ellers en Søn ved Navn Harald, som maaskee er den yngre Harald Klack, hvilken Langebec giør til Søn af Hemming, som var den ældre Harald Klaks Broder; men maaskee denne Harald Hemmings Søn er en anden, end den nyere Harald Klak; thi dennes Levetid kan bedre rimes med Gorms og Tyre, naar man giør ham til Rorics Søn. N. 13 nævner alene Sivarth, og giør ham til Hemmings Søn. N. 17 og 18 giøre det samme, undtagen at det sidste taler ogsaa om Ring. Adamus Bremensis p. 6 kalder Sigefrid og Anulo Godefridi Nepotes, hvilket styrker Saxonis Mening, allerhelst Saxo synes ei at have seet Adamum. Oluf T. S. p. 67 kalder dem Sigfrode, Gottfrids Frænde, og Hergeir; Vidner at de sloges længe sammen, og at Hergeir faldt, og opgiver samme Antal af Døde, som de Frankiske Skribenter, af hvilke man holder for, at han haver taget sit om disse Jydske Konger, som han kalder dem; Men Navnet Hergeir findes dog ei hos dem; hvorfore han enten maae have havt noget andet at gaae efter, end vi nu have, eller og have forhusket sig. Annales Esromenses p. 3 kalde dem Sigfridus og Amilo, hvilket er en Skriver-Feil, i Stædet for Anulo, og giør den sidste til Godefridi Nepos. Men alle Frankiske Scriptores, som enten ere Coævi, eller have taget af Coævis, giøre Sigefrid eller Sigefrod til Gothofredi Nepos, og Anulo til Herioldi quondam

Regis.

Regis. Da ellers Sigurd Ring, som overvandt Harald Hilditann, havde en Norsk Prindsesse til Moder, saa kunde man vel og sige, at det var mueligt, at dette haver bragt Saxo til at giøre ham til at have været af Norsk Æt paa Faders Side, og at der følgetigen haver kun været en Sigurd Fader til Regnar. Men antages dette, da kan man ei vise, hvo den senere Regnars Fader haver været, og ved 868 levede vidst en Regnar Lodbroc, som synes at have havt meget i Norge at bestille. Dog bliver det altid en stor Vanskelighed, hvi de Danske hellere skulde have holdet med Gothofredi Dottre-Sønner, end Sønner. Det værste er, at jeg ikke finder nogen Norsk Konge Sigurd, om man vilde end kaste det Tilnavn Ring bort, hvis Levetid passer sig paa at kunne have været den senere Regnars Far-Fader. Derimod finder jeg i Schönings Norske Historie D. 1. p. 384 og 385 en Norsk Konge Sigurd Ring i Ringerige, som haver opfostret den ældre Regnars Fader Sigurd Ring, og derfore gierne kan være bleven anseet for Regnars Far-Fader. Altsaa maae denne Sigurd Ring have hørt til den ældre, og ei til den yngre Regnar, og som Saxo kun antog een Regnar, saa kunde han saa meget lettere henføre til ham alene, hvad som vedkom dem begge. Men heraf flyder, at man ei veed, hvo der haver været den senere Regnars Far-Fader, med mindre man vil antage med nogle nyere, at den senere Regnars Fader, Frankernes Sigefrid, og Saxonis Sigurd Ring haver været en Søn af Frankernes første Sigefrid, som Saxo urigtigen kalder Sigurd Ring, og giør til en Norsk Konge. Dersom denne Sigefrid haver været Sigurd Snogöye, saa er det let at begribe, hvi hans Søn haver opkaldet sin Olde-Fader Regnar, og efter Tiden gaaer det da gierne an, at den sidste Regnars Far-Moder kan have været Gothofredi Dotter. Og heraf følger videre, Syvard Ring.

Syvard Ring.

dere, at denne Sigefrid eller Sigurd Ring maae selv have været ung, da han døde, og hans Søn Regnar følgeligen kun et Barn, hvilket kommer vel nok overeens med hvad Saxo siger, at han, imedens hans Fader stridede med Ring om Riget, blev opsendt til Norge, for der at opfostres. Vel blive Regnars næmeste Forfædre efter denne Mening ei Norske, saa at det derfore synes underligt, hvi han er bleven sendt did op, men hans Far-Fader Sigurd Snogöye, og hans Forfædre igien havde dog paa Møderne Side deres Herkomst derfra, og ehede et anseeligt Land der. De Islandske Annaler N. 417, 4to, p. 81 og 82 sige, at efter Hemming blev Sigurd Ring Konge, og var Fader til Regnar Lodbrok, følgende Saxo, og antagende saaledes ikkun een Regnar. Naar Saxo siger at Syvard og Ringo stridde sammen længe, og at den første var imedens ude i fem Aar, for at forsvare Fædernelandet, saa passer dette sig ingenlunde paa dem, thi af de Franckiske Skribenter er det klart, at de ikkun regierede eet Aar. Derimod troer jeg, at dette vedkommer Sigurd Ring og Harald Hilldetann, og at den første haver da været ude paa sit Engelske Tog, og den sidste maaskee imidlertid fornærmet ham, og villet betiene sig af hans Fraværelse. Efter mine Tanker have Godefrid og Hemming regieret over det hele som Formyndere. Siden have Sivard og Ring villet rive Riget til sig. Og alt dette er skeet i Horde Knuds Mindreaarighed. Men imedens Godefrids Sønner og Harald Klack stridde om Riget, tænker jeg at den rette Arving Horde Knud haver i det mindste igien erlanget Øerne, og maaskee Skaane, og de andre tilsidst alene beholdt Jylland, men efter hans Død Eric Godefrids Søn ogsaa faaet Øerne til Jylland, og maaskee Skaane med, dog maaskee under Navn som Formynder for Gorm Hordeknuds Søn. Hamsfort p. 36 gior

Ringo

Ringo til Olai Søn, og lader ham tilligemed Sivard regiere i fem Aar, men begge Dele ere urigtige. Petrus Olai p. 108 giør Ringo til Gotrici Dotter-Søn. P. 112 giør han Amilo, (Anulo eller Ring) til Godrici Nepos, og Sivardus til en Søn af Regnar Lodbroc og Ivars Broder, kalder ham og Sigefrid, og lader Krigen vare i 4 Aar. Efter Sarernes Historie skal han have regieret Aar 780 med Carl den Store, (men det er klart, at han her blander ham med den ældre Sigefrid). Efter Erici Kronike p. 156 have disse tvende Konger stridet længe sammen. Da Annales Esromenses lade p. 227 Hemming urigtigen døe 812, saa lade de og, for at bringe Tidsregningen igien i Orden, Striden imellem Sigefrid og Anulo vare i 10 Aar. Hamsfort p. 268 lader dem komme til Regieringen 813, og døe 817, samt Regner blive Med-Regent 815. Rim-Kroniken lader Syvard regiere i Skaane, Siæland, Halland, Fyen, Falster, Lolland og Moen; Ring i begge Jyllande, som var hans Moders Søster-Søn, og altsaa begge Göttrics Dottre-Sønner. Den Danske Kronike, som slutter med 1314, giør dem til Brødre, og Sønner af Hemming. Arnæ N. 418. p. 699 giør denne Sigurd Ring, Hemmings Eftermand, til en Sønne-Søn af Gottrech den Store i Norge, (herved mener han uden Tvil Gotric eller Godefrid).

Syvard Ring.

Meursius Col. 93 og Des Roches Tom. 1. p. 393 ville, at Fyen holdt med ingen af Kongerne, (da jeg dog forhen haver af en gammel Skribent anført, at Sivard eyede alle Øerne, hvorfore dette uden Tvil er en pure Giætning, giort deraf, at hverken Saxo eller Erici Kronike nævner Fyenboerne), og at Slaverne vare de, som foruroligede Danmark, og imod hvilke Syvard giorde sit Tog. Begge Dele ere uden Tvil tagne af den ældre

Syvard Ring. Svaningii skrevne Kronike, og en pur Giætning af ham. Torfæus i Serie p. 388 viser got, at Saxo haver feilet, naar han haver sat Sigurd Ring, Regnar Lodbrocs Fader saa langt ned i Tiden, men han viser ikke Anledningen hertil, hvilket Gram derimod giør in Meursium Col. 95. Men begge disse store Mænd begaae dog uden Tvil en Feil, ved alt for meget at foragte Saxo, og ved at troe med Autor til Oluf Tryggesöns Saga, at alle de Konger, som de Frankiske Skribenter nævne paa denne Tid, have alene regieret i Jylland; Derfore nægte de Saxonis Beretning, at Siellandsfarere og Skaaninger holdte med Sivard, og Jyder derimod med Ring, hvorudi er dog intet urimeligt. De have ei heller her erindret sig, at den senere Regner Lothbroc virkeligen haver været til, og altsaa maat havt en Fader, hvilket giør det troligt, at han haver været en Søn af den Sigurd eller Sigefrid, der stridede med Anulo eller Ring, som Saxo sætter, og at just dette haver ledet Saxo i Vildfarelse, til at antage ikkun een Regner og een Sigurd Ring, eftersom den ældre Regner havde ogsaa en Sigurd Ring til Fader. De Slægtregistere over disse Tiders Konger, som Gram der anfører, af Henschenio, og efter sit eget System, vil jeg lade beroe med at undersøge til næste Deel, hvor Tabellerne forekomme. Den trykte Oluf Tryggesöns Saga p. 67 kalder Anulo, eller Ring Hergeir, hvilket ogsaa staaer i Codice Plateyensi, men uden Tvil er en Copiist-Feyl. De Islandske Annaler N. 421 lade Sigurd og Ring omkomme Aar 830, hvilket vidst er urigtigt. Pontanus siger p. 95, at nogle berette, at Sivard skulde have kastet Hemming fra Thronen efter et kort og uærefuldt Regimente, hvilket altsammen jeg ikke veed hvorfra han har. Den skrevne tydske Kronike i Folio vil og, at det var Venderne, som foruroligede Danmark. Lazius p. 647 siger, at

Sivard

Sivard var forhen Konge i Sverrige. Et Fragment hos Langebec T. 2. p. 26 kalder Sigurd Sigrodr, som maaskee skal være Sigfrodr, som der staaer i Oluf Tryggesöns Saga T. 1. p. 67. Arngrim i sit strevne Supplement p. 573 skriver, at Hemming kaldtes efter nogle ogsaa Ring, og stridde med sin Far-Broder Godefrid, og blev tilligemed ham og 10860 Mænd i Slaget. Men det er klart, at herved forstaaes Sigurd og Ring. Gebhardi p. 382 mener, at disse tvende Konger, ligesaavel som de foregaaende, have alene regieret i Syd-Jylland, men det er aabenbare at indskrænke dem for meget. Det kommer uden Tvil deraf, at man haver en anden Liste af Jydske Konger paa samme Tid, som han tillegger Nord-Jylland. Men Godefrids Magt, Tidens saa og Navnets nogenlunde Overeenstemmelse, giør, at jeg anseer Godefrid for den sidste Gorm iblant de Jydske Konger, og hans Fader Knud for Ennignup, som udgives for Horde-Knuds Formynder.

Syvard Ring.

---

56. REGNAR LODBROC.

Ei alene Saxo p. 168 og 169 giøre Regnar Lodbroc til en Søn af Sigurd Ring; og Sønne-Søn af Sigurd Ring; men vore fleste Fortegnelser giøre ham og til Syvardi Søn, og sætte ham omtrent imellem samme Konger, som Saxo, erkiendende tilligemed ham kun een Regnar, hvilket ogsaa den Islandske Historie af denne Konge giør. Vore Fortegnelser, som herudi

 komme

Regnar Lodbroc.

komme overeens med Saxo, ere N. 4. 5. 6. 9 og 13. N. 2. 3. 7 og 11 giore ham til Rings Søn, forvexlende saaledes Ring med Sigurd Ring, og sætte ham paa samme Sted, som Saxo. N. 10 nævner ham kun, og sætter ham som den fierde Konge efter Göric, og Harald Clac efter ham; og anfører heel mærkeligen efter Harald Clac, atter en Konge ved Navn Reghner, og sætter efter ham igien Sivard. Nu er det vel mueligt at den første kan være giort af Reginfred Harald Clacs Broder, som tilligemed ham regierede en føye Tid, men det synes ei heller utroligt, at denne Autor kan have hørt tale om tvende af det Navn Regnar Lodbroc, hvorvel han haver henført den ældste til en urigtig Tid. N. 12 nævner aldeles ingen Regnar Lodbroc. N. 14 kalder ham Rehinar Lothbroke, og sætter ham imellem Görik og Eric. N. 16. 17 og 18 nævne ham kun, og sætte ham ligesom Saxo efter Ring og Sigurd. N. 2. 3. 5 og 7 sætte ei alene en Reyner, Regner efter Ring og Syvard, men og siden en Reinfridus, Remfridus, Reghen frydh eller Reynfrid efter Anulo og Sigefrid, hvilken de have taget af de Frankiske Skribenters Reginfred, og som for saavidt er rigtigt nok; Men derudi feyle de, at de giøre Ring og Syvard, og Anulo og Sigefrid til forskiællige Personer, da de dog ere de samme. De have ei iagttaget, at de første nævnes kun af Saxo, og de sidste af de Frankiske Skribenter, som efter deres Maade have oversat det Danske Ring ved det latinske Anulo. Denne Reginfred tilligemed den senere Lodbroc, haver uden Tvil forført vor Saxo, til at sætte Regnar Lodbroc saa langt ned i Tiden, og dog saa strax efter Ring og Sigurd, ligesom de Frankiske sætte Harald og Reginfred efter dem. Og da Rings Partie fik Overhaand, og disse tvende, som vare hans Brødre, bleve indsatte af det, saa haver vel og dette forført dem, som have

blandet

blandet Regnar og Reginfred sammen, til at giøre Regnar til Rings Søn. Ja naar Adamus p. 6 beretter, at Reginfrid blev af sin Medcollega Harald uddrevet, og agerede siden Søerøver; Saa seer jeg heraf Anledningen, hvi Saxo p. 170. 171 og 175 lader Regnar og Harald stride sammen, da det dog er klart af de Frankiske Skribenter, at Reginfred blev dræbt af Godefredi Sønner, og at det var med dem, som Harald siden førte Krig. Vel troer jeg ikke, at Saxo haver taget sit af Adamo, thi det synes ei at han haver kiendt ham, men rimeligen have de begge øset af een Kilde, nemlig en urigtig Tradition, som let kunde bringes i Forvirring ved de adskillige Konge-Slægter, og ved de mange Haralder, Regnarer, Reginfrider, Sigurder, Sigfrider. Godefrid efterlod 5 Sønner, hvoraf de tvendes Navne kun ere bekiendte, altsaa er det ei umueligt, at en af dem kan have hedet Regnar, men dog har han ei været den senere Regnar Lodbroc, som efter Saxo stammede kun paa sin Moders Side fra Godefrid, og som og temmelig længe overlevede det Aar 854, da Godefrids Slægt paa et Barn nær undergik. Ellers har vel Adamus hørt tale om en Regnar Lodbroc; Men som han dog ei nævner ham, saa er det vel mueligt; at han haver anseet Reginfred for ham, og derved ladet sig forføre til at troe, at Reginfred havde lagt ude paa Fribytterie. Dette bestyrkes end mere derved, at den Endelse faldet ei Nordisk, saa at de Navne derover ei forekomme hos vore egne Skribenter, men alene hos de Tydske. Dem de nævne Sigfrid, kalde vi Sigurd, Sigfrode; Gothefred har, som Saxo vil, maaskee rimeligen hedet Gotric, eller og efter nogle af vore Fortegnelser Godring, vel og Godfrode. Reginfred bliver rimeligen altsaa Regner. Naar jeg betænker at N. 2 sætter i det store Interregno en Reyner i Jylland, N. 3 Neymer, hvilket kun er

Regnar Lodbroc.

Regnar Lodbroc.

er en Skriverfeyl, N. 7 Regner, N. 9 Rögni, som synes og at være samme Navn, med mindre det er Saxos Röric, N. 10 ligeledes Rögni, N. 13 Regner som Konge strax for det store Interregnum, og efter Alf Sigars Søn, og kalder ham Alfsbane, og vil siden at alle de smaae Konger, som regierede i det store Interregno, have været Sønner af Regner Vaidghe ɔ: den Vældige, (endskiønt han uden Tvil tager feyl i dette sidste), hvorved han uden Tvil forstaaer den af ham kort forhen nævnte Regner Alfsbane; At N. 14 vil, at den Svenske Konge satte en Ragge ɔ: Hund til Konge i Dannemark i det store Interregno, hvor maaskee Regnars Navn haver givet denne Forfatter Anledning til at sætte denne Tildragelse paa denne Tid. N. 16 og 18 ligeledes sætte en Ræghin eller Rægan Alfs Søn efter Alff og for det store Interregnum, og den sidste siger, at efter en Mening skulde alle de smaae Konger i Interregno have været Regnærs Sønner; og endelig at N. 17 sætter strax efter Alff Reghin Alffsbane, og giør de smaae Konger ligeledes til Reghins Sønner; Saa synes mig alt dette aabenbare at vise, at vore Fædre have havt Kundskab om tvende Regnere, thi de nævne alle siden Regner Lodbroc, hvorvel de have urigtigen sat den enes Levetid i det store Interegno, og for Harald Hillditann. Dernæst slutter jeg heraf, at den senere Regner Lodbroc haver kun havt et lidet Rige i Jylland, hvilket og er Torfæi Mening i Serie p. 394, og legger han til at det nok haver været paa Vestsiden af Jylland, saasom man derfra let kan gaae over til Engelland, hvilken Grund synes mig meget rimelig. Altsaa have vore Skribenter urigtigen sat den senere Regnar i den ældre Tid, og den ældre Regnar i den yngre Tid. Det Tilnavn, den Mægtige, passer sig upaatvileligen paa den ældre Regnar. Forhen haver jeg antaget, at Ungvinus eller

Ungen-

Ungendus, som regierede i Slutningen af det 7 og Begyndelsen af det 8 Sæculo. Efter ham regierede efter Saxo og Fortegnelserne, Søn efter Fader i følgende Orden: Sivard, Sigar, Syvald og Alf, hvilke ved at tillegge hver en Regiering af 40 Aar, gaaer hen til 820 og derover, og følgeligen rækker heel vel til den sidste Regnar, som skal have ihielslaget Alf. Vel sandt at Saxo lader Alf døe førend Faderen Sigar, og det ved Hako Hamundi Søn, og tilligemed lader alle disse regiere i Sieland, da Ungendus derimod regierede i Jylland, og tilligemed maaskee over det hele, den sidste Regner ligeledes i en Deel af Jylland, hvilket giør det troligt, at Sigar og de flere ogsaa have havt et lidet Rige i Jylland; Men dette kan foreenes ved at antage fra Sivald Sigars Fader af tvende Konge-Linier, hvorudi Personerne have havt samme Navne; Den ene af Norsk Herkomst, og regierende i Sieland i meget gamle Tider; og den anden af Dansk Herkomst, stammende fra Unguino, og regierende et Stykke af Jylland. Dog dette med at nedsætte Alf saa seent i Tiden, gaaer ikke an; med mindre man antager Frankernes Sigefrid for Sigurd Ring. At en Fortegnelse kalder Regner Alfs Søn, sigter vel til den ældre Regner, som virkeligen var en Dotter-Søn af den Norske Kong Alf. Naar jeg betragter at N. 2 sætter Goldrie efter Sigar, og udgiver ham for hans Nepos, og lader ham regiere lige for det store Interregnum, og kalder siden den navnkundige Godofred Godriæ; At N. 3 sætter Sodric, hvilket er en Skriverfeyl i Stædet for Godriæ, Godric, Sygeri Nepos, paa samme Stæd; At N. 7 kalder ham Goddric Sigeri Syster-Søn, og siden Gothofred Godric Gorms Søn; og at N. 14 kalder ham Guthrith Sihthars Syster-Søn, og sætter ham strax efter Sivald, som han sætter strax efter Haldan, udeladende Unguinum; Saa bestyr-

Regnar Lodbroc.

Regnar Lodbroc.

bestyrker dette mig i den Tanke, at vore Fædre have blandet sammen det Interregnum, som var for Harald Hilldiann, eller for Ivar Vidfadme, med det som var efter Gothofred og indtil Gorm; og at de derfore uretteligen have regnet til det første den navnkundige Gorric, Godring eller Godofred, og dette bringer mig til at troe, at den Regnar, som de, endskiønt ei just alle de samme, sætte enten for eller i Interregno, og i sidste Fald følgeligen efter Gorric, haver just været den sidste Regnar; og dette tiener da atter til at bestyrke den nylig anførte Chronologie om Alf og de flere. Men alt dette giør det meget rimeligt, at Sigfrid maae være Sigurd Ring, og ei Sigurd Snogöye, og at følgeligen Oluf T. 1. haver feilet i at tilskrive Sigurd Ring det, som tilkommer Ivar Vidfadme. Men saa maae den ældre Regnar have levet saa seent, at det bliver heel forunderligt, hvi de Frankiske Skribenter ei have nævnet ham, thi at holde ham for den samme Regnar, som omtrent 865 satte Livet til, er ikke mueligt. Han blev da og for gammel, med mindre man vilde beskylde de Islandske Skribenter ogsaa for Urigtighed deri, at de lade ham være voxen førend hans Fader døde. Mærkeligt er det, at de giøre Gorric til Sigars Søster-Søn, thi derved bliver det troligt, at de have blandet Sigar med Sigurd eller Sigefrid, hvad enten nu denne sidste haver været Snogöye eller Ring. Man kunde da antage, at Sigurd Snogöye havde havt en Syvald til Søn, som regierede et Stæd i Jylland; og denne igien en Alf, som den sidste Regnar ihielslog. I første Fald har Godefrid været Regnars Dotter-Søn, og i sidste hans Fasters Søn, og ved begge Meninger bliver det begribeligt, hvi han haver været saa mægtig en Konge, da han i sidste Fald haver forestaaet Riget i Regnar Lodbrogs Fraværelse paa sine mange Søetoge, og i første forestaaet det i

Harde

Regnar Lodbroc.

Harde Knuds Mindreaarighed, hvilket sidste bliver troligt, saafremt Godefrid haver været den Gorm, som efter Oluf Tryggesöns Saga opdrog Harde Knud. Men har Godefrid været Sigefridi Søster-Søn, saa har han ei kunnet være hans Broder, hvilket atter giver en nye Vægt til den Mening, at Gorm haver været hans Fader, eller og maaskee Fundne Knud, hvorefter han selv maae blive til Islændernes Gorm den Rige ɔ: Mægtige. Mærkeligt er det, at heel faae af de Engelske og Franske Skribenter, som udtrykkeligen nævne Regnar Lodbroc og hans Sønner, og tale om de Fiendtligheder, som de øvede i Skribenternes Lande, kalde ham Konge i Dannemark, men alene af Dansk Konge-Blod, og beskrive ham som en Søerøver. Da de nu uden Tvil maae have nøye vidst, hvem han var, saa giver dette en stor Vægt til den Mening, at han ei er den Regnar, som regierede baade over Danmark og Sverrige, og endeel af Norge. Ja alle vore egne Konge-Lister, der ei begynde fra de ældste Tider, men kun fra Godefrid eller Harald Klag nævne ei nogen Regnar Lodbroc som Konge i det 9 Sæculo, da dog en Regnar vidst haver levet i det, hvilket bestyrker den Mening, at han kun haver været en liden Under-Konge i Jylland, og de Islandske Konge-Lister, og alle Harald Harfagers Genealogier, tale derimod om en Dansk Kong Regner, som maae have levet efter Ledderne, og efter den lange Regiering af 90 Aar, som Snorro selv, og Knytlinga S. tillegge Gorm, i det 8 Sæculo. Derimod forbigaae de den senere Regnar, hvorvel nogle Genealogier synes kun at stige op til ham, og Are Frode p. 6 og 8 udtrykkeligen nævner ham, naar han siger, at Iver Regnar Lodbrocs Søn dræbte Aar 870 den hellige Engelske Kong Edmund; Men derfore er det ei sagt, at Are haver nægtet, at en ældre Regnar haver været til. Mær-

Regnar Lodbroc.

keligt er det og, at ingen af de tydske Skribenter, Adamus, Helmoldus, Albertus, Sigebertus &c. nævne nogen Regnar Lodbroc, som Dansk Konge i det 9 Sæculo, og som deres Efterretninger først begynde med bemældte Sæculo, saa gaaer det ei an derfor at nægte, at en Regnar haver i det 8 regieret over os. End mere, naar Oluf T. S. sader Sigurd giøre et Tog til Engelland, og dræbe Ingialld, hvis Død efter Engelske Skribenter indfaldt 718, saa maae Sigurds Søn Regnar nødvendigen ogsaa have levet i samme Sæculo, i det mindste umueligen kunnet opnaae 865. Efter Are Frodes udtrykkelige Vidnesbyrd P. 6 og 8 er Island bleven beboet omtrent 870, i hvilket Aar Lodbrocs Sønner dræbte den Engelske Kong Edmund, hvilket Aarstal kommer overeens med de Engelske Skribenter, og da Island blev beboet, var Harald Harfager 16 Aar. Denne Konge regierede i 70 Aar efter samme Skribent P. 10, og een af hans Eftermænd, den tapre Oluf Tryggesön blev dræbt Aar 1000; Og at dette sidste Aarstal er rigtigt, i det mindste paa to til tre Aar nær, er upaatvivleligt. Sammenligner man nu dette med Snorro, da finder man at Oluf Tryggesön haver regieret i Norge i 5 Aar. Vel siger han det ei med udtrykkelige Ord: Men han nævner dog, hvor han var, og hvad han giorde hver Sommer og Vinter. See T. 1. P. 168, 273, 276, 283, 285—295, 296, 297—306, 310—313, 316—318, 321, 322—325, 350, 353, og 371. Paa nogle Stæder forvirrer Snorro sig vel, men man seer dog tydeligen, at Olufs Regimente haver varet paa 5 Aar. Antager man nu at Olufs Død er hændet Aar 1000, og det paa Høsten, saa har det begyndt om Sommeren 996. Dog kan det og være at han haver regieret noget paa 6 Aar, og følgeligen fra Sommeren 995. Men nu møder en stor Knude i Henseende

til

til Hagen Jarls Regimentes Aar. Saa meget er vidst, at han stod den Danske Kong Harald bie imod Keiser Otto; See P. 230 —232, og dette skeede Aar 976. Efterseer jeg nu, hvad Hagen haver forud bestilt, P. 210, 211, 213, 214, saa synes det at han maae have regieret 2 paa 3 Aar forend han stridde med Ottho; Altsaa er han kommet til Regieringen 974, og samme Aar maae da og hans Formand Kong Harald Grafelld være død. Om ham siges der udtrykkelighen P. 206, at han døde 15 Aar efter Kong Hagen Adelsten, følgeligen maae denne Konge være død 959. Og som han regierede i 26 Aar; See P. 156—163, saa maae han være kommet til Regieringen Aar 933. Hans Broder Eric haver kun regieret paa ander Aar, efter sin Faders Harald Harfagers Død, og inden Hagen kom til Landet. See P. 125 og 126, altsaa er Harald død 932, og som han levede 3 Aar efterat han havde frasagt sig Regimentet, see P. 127, saa hat han fratraadt det 929. Han var 80 Aar, da han frasagde sig, see P. 122, og som han var 10 Aar gammel, da han kom til Regieringen, see P. 73, saa er det klart, at han har regieret i 70 Aar, og er kommet til den 859, og er fød 849. Har han nu været 16 Aar gammel, da Island blev bygget, omtrent 870, eller som nogle efter nøyere Beregning holde for 874, saa sees heraf, at Ares og Snorres Tidsregninger komme omtrent overeens, thi den Forskiæl, som er imellem dem, kan reyse sig alene af Aarenes Fractur. Men herefter bliver det umueligt, at den Regnar, som døde, da Harald Harfager var ung, kan være den samme Regnar, som var Over-Konge i Dannemark og Sverrige, og en Søn af Sigurd Ring, hvilket følgende Genealogie udviser. Regnar. Lodbroc.

Regnar Lodbroc.

Af Snorro selv T. 1. P. 67 og 69.

Regnar Ludbrok.

Sigurd Orm i öye.

Aslaug. ⌣ Helge hin Hvasse.

Harald Klack.

Sigurd Hiort. ⌣ Þyrri. Þyre Danebod.

Ragnhild. ⌣ Halfdan Svarte.

Harald Harfager.

Af hvilken overvindelsigen sees, at om jeg kun vil regne 20 Aar paa hvert Mandsfolk Led, og 15 paa hvert Fruentimmer, saa ere der dog forløbne 70 Aar fra den Tid Regnar avlede Sigurd, og til Haralds Fødsel; og som Sigurd ei var Regnars ældste Søn; saa kan man være vis paa, at Regnar haver været langt mere end 20 Aar, da han avlede ham. Efter hvilken Regning Regnar maatte have opnaaet en Alder langt over 100 Aar, hvilket baade i sig selv ei er saa troligt, og hvortil Historien ei heller giver nogen Anledning. At Snorro gior Þyre Dannebod, som var gift med Gorm, og Moder til Harald Blaatand, til en Dotter af Harald Klack, Konge i Jylland, og til en Søster af Þyri, der var gift med Sigurd Hiort Harald Harfagers Mor-Fader, deri synes han at vildfare, i det mindste i det sidste; Thi Harald Blaatand er efter al Formodning død 989, følgelig kommet til Regieringen 939. Islænderne sige at han regierede forud 30 Aar med sin Fader, hvilke 30 Aar jeg snarere vil antage for hans Alder, da han kom til Regimentet, thi ellers bliver han alt for gammel, da han døde. Altsaa er han fød 909. Foruden ham var og Þyre Moder til Knud, som efter Saxo og flere synes at have været yngre end Harald; Men om man end, fordi han var kaldet op efter sin Far-Fader, vil troe at han haver været ældre end Bro-

deren,

deren, saa kan man dog neppe troe, at han er fød forend 900, saasom det ei synes at der har været saa stor Forskiel paa deres Alder, og som Gorm haver efter al Anseende ei ægtet en gammel Kone, og hun ei heller ventelig været længe gift, forend hun fødde Børn, saa kan man ei vel sætte, at hun er fød forend 880, allerheldst det er klart, at hun levede langt hen i sin Søns Regiering. Men da nu Harald Harfager er i det tiligste fød 848, og i det sildigste 858, saa kan hans Moder Ragnhilld ei være fød forend 833 eller 843, og hendes Moder Tyri igien ei forend 818 eller 828; Men endog fra dette sidste Aar og til 880, er meget for lang Tid for at kunne troe, at hun og Tyre have været Søstre, og havt Fader sammen. Jeg er derfore af den Tanke, at Snorro haver blandet tvende Haralder sammen, som efter al Anseende have begge ført det Tilnavn Klackr, hvoraf den ene, den bekiendte Harald, der blev døbt i Maynts, har efter Tidsregningen gierne kunnet været Fader til Tyrri, og den anden derimod Fader til Tyre Dannebod; og hvilken udi Oluf Tryggesöns S. P. 72 giøres til en Jarl i Holsteen, og siges P. 78 at have overladt sit Land til sin Dotter-Søn Knud, hvilket giør at han i det mindste maae have levet til 920, og desmindre have været den samme Harald, som blev døbt i Maynts 826. Men om Tyre Dannebods Fader har enten været, som Snorro vil, Konge i Jylland, eller og efter Sagen Jarl i Holsteen, det er jeg endnu ei i Stand til at afgiøre, dog troer jeg snarere det sidste, og at Snorro haver blandet ham med den ældre. En Knude falder endnu her ind at afgiøre, nemlig, at Gorm maae efter denne Regning have biet med at gifte sig, til han var 50 Aar, saafremt han efter Islænderne har regieret i 90, hvilke jeg dog snarere anseer for hans hele Alder. Hertil svarer jeg, at det er mueligt; ogsaa mueligt, at han

Regner Lodbroc.

 han

Regnar Lodbroc.

han forhen kan have levet i et ufrugtbart Ægteskab, eller og avlet lutter Døttre. Udi bemældte Oluf Tryggesöns Saga forekommer P. 1 samme Slægtregister af Harald Harfager fra Regnar Lodbroc. Mærkeligt er det, at Þyrri og Þyrre Dannebod gigres der ogsaa til Søstre, og til Døttre af Klack Harald fra Jylland, hvilket viser at Skribenten haver havt mere end een Efterretning at gaae efter, thi Holsteen er aldrig bleven kaldet Jylland. Hvor rigtig denne Harald Harfagers Genealogie ellers er, kan sees deraf, at den og forekommer i Langfedgatal hos Langebec P. 10, i Flateyar-Bog Col. 9 og 10 paa tre Stæder, i Fundinn Noregur P. 11 og 13, og i Regnars S. p. 21. 22, og 61, og overalt ligedanne; End mere, de Svenske Konge-Lister i Hervarar S. p. 180, 188—190, og i Langfedgatal hos Langebec p. 12 stadfæste dette uovervindeligen, og maae være gandske falske, saafremt der kun haver været een Regnar, der levede ved 865. Og dette kommer og overeens med hvad Snorro p. 463 lader den Svenske Kong Oluf Skautkonung sige, at han var den 10 Konge i Upsal af samme Æt, (og som den stammede fra Sigurd Ring, Regnars Faders, saa faaer man ved at eftertælle de Svenske Konger dette Tal ud). Desuden forekomme hos Torfæum p. 359 og 369, tre Slægte-Linier, som alle stadfæste Regnars Levetid i det 8 Sæculo. P. 371 forekommer en, hvor Oluf Hvide, som levede ved de Aar 853 og 870, siges at være den 5 fra Regner. Men at Haldan Hvidben siges at have været denne Olufs Stam-Fader i 6 Led, er maaskee noget for kort, i det høyeste dog kun eet Led; Men kan maaskee dog ogsaa vel forenes med Tids-Regningen.

Nu vil jeg igiennemgaae Regnars Bedrifter hos Saxo, og saavidt mueligt henføre dem til den første og til den sidste. Ægteskabet

det med Lathgertha p. 169 hører nok til den første, thi jeg finder hos indenlandske Skribenter ei nævnet nogen af den sidste Regnars Sønner med det Navn Fridleif. Saxo siger og p. 171, at Fridleif blev sat over Norge og Orkenøerne, og paa de Kanter kan gierne den første Regnar have kriget. Desuden siges Regnar at have ægtet Lathgerthe i Anledning af at hans Far-Fader Sigurd Ring var bleven dræbt af den Svenske Kong Frö. Nu var virkeligen Sigurd Ring en Foster-Fader af den ældste Regnars Fader. Vel finder man ellers ikke, at denne Norske Konge er bleven dræbt af en Svensk; Men hvor ofte haver man i den gamle Historie mere end eet Vidne paa en Ting; Nok at der er intet imod den. Noget tungt at fatte synes det, at denne Norske Konge skulde have overlevet sin antagne Søn; Men mueligt at han er bleven gammel, og den Danske Sigurd Ring ei overmaade meget gammel. Mueligt ogsaa, at da dette staaer iblant Regnars første Bedrifter, at han har giort det førend Faderen døde. Vel sandt at Saxo lader det skee efter hans Faders Død, men det maatte han, da han ei ret kiendte den rette Sigurd Ring, og blandede ham med den senere Sigurd, som regierede efter Hemming. Hvad Frö angaaer, da var der vel ingen Svensk Konge paa de Tider af det Navn; Ei heller har han vel regieret over det hele Sverrige, da Regner var der den egentlige Konge, men som det var vanskeligt at regiere roligen over tvende saa store Riger, som Danmark og Sverrige, og endeel af Norge til, saa er det rimeligt, ja beviisligt, at der paa mange Stæder have været smaae Konger. Frö haver altsaa uden Tvil været af den ældgamle Svenske Konge-Stamme, og stammet fra Frö eller Freyr, og just dette haver vel opvakt hos ham det bittre Had til Sigurd Rings Slægt, hvis Forfædre havde drevet hans fra Thronen. Imidlertid har nok

Regnar Lodbroc.

Frö

Regnar Lodbroc.

Frö ei været hans rette Navn, men kun et Familie-Navn, hvorved han er bleven i sær-kaldet for at vise, at han var af den rette Svenske Konge-Æt, og ei af den Sigurdske, som var dansk og fremmed. Men om J. Magnus L. 17. C. 4. p. 624 har ret i at kalde ham Sivard, er en anden Sag. Uretteligen gior han ham til en Broder af Braut Anund, som levede længe forhen. I Regnars Vise Carm. 46 forekommer en Kong Freyr, som Regnar ihielslog i Flandern, og da Freyr og Frö ere eet Navn, saa synes heraf at følge, at Freyr haver været som et Mands Navn brugeligt paa de Tider. Hvorvel nu Navnet er Nordisk, saa drister jeg mig dog ikke til, at ansee disse tvende for een Person, allerheldst denne Freyr har uden Tvil levet med den sidste Regnar. De Krige som Regnar siden skal efter Saxo have ført med sine egne Undersaattere, Skaaninger, Hallandsfarere og Jyder, passe sig og kun alene paa den første Regnar, og ingenlunde paa den sidste, som kun var Konge over et lidet Stykke i Jylland. Ægteskabet med Thora, den Svenske Konges Herothi, (som dog snarere var en Gothisk) Dotter, hører maaskee ogsaa til den ældske Regnar, hvilket jeg slutter baade af de Sønner hun fødde ham p. 170, Ratbarth, opkaldet efter Regnars Oldefader, den Russiske Kong Rathbart, og Dunvat, saa og af det han siden p. 171 satte Rathbart over Syder-Øerne, og at de begge p. 175 satte Livet til i Skotland. Men min fornemste Grund er; at Regnar fik det Tilnavn Lodbroc, da han maatte stride for at erlange Thora. Vel sandt at den senere Regnar førte og dette Tilnavn, men det har han uden Tvil faaet efter den ældre, allerheldst han efter min Mening stammede fra ham. Naar p. 170 hans andre Sønner Syvard, Biörn, Agner og Ivar nævner, da er det paa saa mørk en Maade, at man ei kan vide om de har været avlede med Þora. Saavel den første som den anden maae have havt Sønner af de Navne Syvard og Biörn; Agner har

uden

uden Tvil alene hørt til den første, og Ivar derimod til den sidste. Regnar Lodbroc.
Som Regnar havde efter Islænderne ikkun 15 Aar, da han ægtede Thora, saa maae han have været gift med hende førend med Lathgertha, og hvo veed om han ikke haver havt den sidste, imedens den første endnu levede. Med mindre Lathgertha skulde høre til den sidste Regnar, og Thora til den første. De Krige som Regnar siges at have ført med Harald, vedkomme Reginfridi med Gothofredi Sønner, og siden disses med Harald. Vel mueligt, som jeg forhen har sagt, at en af Gothofredi Sønner har hedet Regnar. Men p. 170 mænger Saxo aabenbare Harald sammen med den Svenske Kong Eisten, med hvilken det er unægteligt, at den ældste Regnar haver ført Krig, saavel efter Regnars S., som efter det bekiendte Vers over Regnars Liv og Død, thi det er klart deraf, at Saxo siger, at Slaget stod paa Laneo campo ɔ: Ulleraker, hvilket ligger i gamle Sverrige, og ei Skaane, som Saxo synes at sige, og hvor ogsaa Striden stod imellem ham og Eisten. Naar Saxo siger at Lathgertha kom ham til Hielp, saa kan det gierne have Stæd i Henseende til det Slag, som den ældre Regnar holdt med Eisten. Saxo vil og at Ivar var med i Slaget, og da kun 7 Aar gammel. Dette bringer mig næsten paa de Tanker, at den ældre Regnar og haver havt en Søn af det Navn, hvilket end mere bekræftes ved det der i Regnars S. fortælles om Ivars Fødsel af Aslaug eller Craca. Udi Regnars S. C. 3. p. 6 siges, at Þora var alene Moder til Eric og Agnar; Dette kan bringe en paa de Tanker, at Rathbarth og Dunvat høre snarere til den senere, end til den ældre Regnar, hvilket deres Toger til Skotland ei heller gior utroligt. Hvad Syvard, Biörn og Ivar angaae, da lader S. p. 15. 21 og 22 dem fødes af Aslaug. Udi bemældte S. p. 25 siges ei at Regnar selv stridde imod Kong Eisten, men alene hans Sønner Agnar og Eric, hvilke satte Livet til der, og om hvilke

Regnar Lodbroc.

Saxo p. 177 fortæller, at Eric først efter Faderens Død blev dræbt der af Osten, og siden ogsaa Agner, hvorpaa de øvrige Regnars Sønner tilligemed deres Moder Aslaug droge did, og dræbte Kong Eisten, see Regnars S. p. 27 — 35. Hvorvel nu siden fortælles videre om deres Bedrifter, og derpaa først om Regnars Død, saa lader det dog underligt, at de og Moderen vare alene paa Toget til Sverrig, thi deraf maae man enten slutte, at Regnar haver været ude paa noget andet Tog, eller og at han, som Saxo vil, haver da alerede været død; men udi Regnars Vise, Carm. 8. p. 45 lader man Regnar udtrykkeligen selv sige, at have været med i Striden imod Osten ved Ullarakur, i hvilken Eisten faldt. Sammenhængen bliver vel derfor denne, at Eric, som Regnar havde efter Saxo p. 175 sat over Sverrige, det er at sige endeel af det, er tilligemed Agnar først bleven dræbt af Eisten, og at Regnar og hans Sønner have siden igien dræbt Eisten. Vel muelig at Regnar, som var ude paa Søerøverie, er kommet hans Dronning og Sønner til Hielp kort for Slaget. Men da der dog siges i Visen, at Eisten faldt paa Ullerager, saa maae det vel være rigtigt, og Haralds Dødsmaade hos Saxo maaskee vedkomme den Harald, som var Regnars Far-Broder. Naar Saxo lader p. 170 Harald dræbes af sin Kone, saa passer det sig ingenlunde paa Harald Klak, men maaskee paa Eisten, thi endskiønt der siges, at han blev i et Slag, saa tillegges dette dog et Fruentimmer, nemlig Aslaug Regnars Dronning. Hvad Saxo siden p. 170 og 171 fortæller om Aarsagen til Sigurds Tilnavn Orm i öye, hører maaskee til den Sigurd, som var den første Regners Søn, hvorvel det fortælles anderledes i Regnars Saga. Ved denne Leilighed vil jeg giøre den Anmærkning, at den Vise, som tillegges, hvorvel uretteligen, Regnar selv i hans Saga, er det ældste og paalideligste Skrift til hans Historie, og

som

som uden Tvil er giort strax efter hans Død, som et Ære-Vers over ham. De Slag, som deri opregnes at han har været i, kunne fast alle med temmelig Vished henføres til den ældre Regnar, da derimod de, som Saxo opregner, og hvilke ei anmældes i bemældte Vise, synes at tilhøre den yngre. I denne Vise Carm. 17. p. 48 siges, at Regnars Søn Agnar satte Livet til imod Eigil, og som det synes i Irland; Altsaa har Eisten ei dræbt ham, og venteligen Eric alene sat Livet til i Sverrige. Med mindre man vil antage, at den sidste Regnar har ogsaa havt en Agnar til Søn. Der siges elleers Carm. 28. p. 51, at Regner har holdt 50 Slag, og følgeligen ere de ei nær alle opregnede i Visen. Hvad Saxo siden p. 171 fortæller om hvad Regner foretog sig efter Thores Død, hvorledes han dræbte Hama Hellæ Fader, hører vel til den første Regner. Men Bedrifterne i Skotland, Pettoland, og paa Sydereyerne, og at han satte sine 2 Sønner Syvard og Rathbarth til Konger der, høre nok til den senere Regner, thi jeg har forhen viist, at Rathbarth var hans Søn, og han havde ogsaa en af det Navn Syvard. Derimod hører det, at Regner tog Norge ind, at forstaae endeel, og satte Fridlev derover, til den første Regner, saafremt Lathgertha har været Fridlevs Moder, og den ældre Regnars Dronning. Det følgende om Krigen med Harald hører til Godefridi Sønner, og er det mærkeligt, at Saxo lader her Harald leve op igien. Og det om Regnars Strid med Carolo Magno er uden al Tvil meget forøget, og kun bestaaet i en liden Fægtning med nogen af Caroli Høvdinger. Da den ældre Regnar er efter min Mening død 794, og Sigefred er hans Søn Sigurd, hvilken under det Navn af Syvard skal efter Saxonis Beretning have været her tilstede, saa kan det gierne være, at der haver tildraget sig noget fiendtligt imellem den ældre Regnar og Sigurd eller Sigefred, og Carl den Store. Saa meget er vist, at Regnar Lodbrog.

 den

Regnar Lodbroc.

den Saxiske Anforer Widekind flyede hid ind, og at der blevs sendte adskillige Gesandtskaber imellem Carl og Sigefrid. Saxo taler om en Flod Sighinini, til hvis Udlob Syvard skulde være kommet med sin Flode; Nu findes endnu en af det Navn Sige, som flyder igiennem Hessen og Hertugdommet Berg, og falder ved Bonn i Rhinen: Dog maaskee at Siede snarest forstaaes herved, en liden Bæk i Grævskabet Hoya, sonden for Delmenhorst, som falder i Weseren; Men for at komme til disses Udlob, maatte Syvard have seylet opad hele Rhinen eller og Weseren. Men paa den anden Side er det igien vist, at Saxerne strakte sig til de Grændser, og at Friserne, igiennem hvis Lande Syvard maatte da have seylet, havde megen Omgang med de Danske. Tingen bliver noget troligere derved, at Saxo p. 172 siger, at Regner paalagde Saxerne Skat, det er at sige endeel af dem. P. 172 siger Saxo, at den Svenske Kong Heroth dode, og at Sörle, som kom efter ham, skilte hans Dotter-Born ved deres Moderne Arv. Denne Sörle kalder J. Magnus p. 633 Carl, men om han har Ret derudi, tviler jeg paa. Han tillegger og p. 634 Herotho en Son ved Navn Ingevallus eller Ingellus, og vil at Regner, under Paaskud at sætte ham ind, forte Krig med Carl, og dræbte ham, og giorde derpaa sin Son Biörn til Konge. Men jeg haver forhen viist, folgende Sogubrot, at Regnar var selv Konge i Sverrige, og folgende Regnars S., at Herraud var kun Jarl i Gotland. Jeg maae ellers tilstaae, at denne Sörle ligner meget Saur, Konge paa Hauge, om hvilken Erp giorde efter Skalda-Tal en Vise. Vel muelige at han haver levet tilligemed Eisten, ja overlevet ham, og villet skille Thoræ Born ved deres Moderne Arv. Dette, tilligemed at Biörn blev Konge i Sverrige, gior det troligt for mig, at Biörn haver snarere været en Son af en Svensk Prindsesse,

feffe, und af Aslaug. I Regnars Vise Carm. 5. p. 44 kaldes Herraud og en Jarl, og siges at være blevet i et Slag, og Carm. 1. p. 43, at Regnar fik Pora i Gotland. Al den Strid, som derfore Saxo fortæller at være bleven fort med den Svenske Kong Sörle, har tildraget sig i Gotland, og hører til den første Regnar. Derefter fortæller han, at han derpaa giorde sin Søn Biörn til Konge der, hvilket er rigtigt nok Sverrige, saaledes som han forstaaer det, men heel uvist om Gotland, som det bør forstaaes, da det er meget rimeligere, at Herothi Søn, saafremt han haver havt en, har regieret der, dog maaskee som Regnar skatskyldig. De følgende Slag, som i Visen Carm. 6 og 7. p. 45 opregnes med Kong Rafn i Skarfa Skiær, og ved Innhyris Øer vedkomme maaskee denne Gotlandske Krig, saasom de opregnes mellem den Strid, hvorudi Herraud faldt, og den, hvorudi den Svenske Kong Eisten satte Livet til, thi denne Forbindelse giør det troligt, at alt dette har tildraget sig paa de Kanter. Imidlertid maae jeg tilstaae, at Arnas selv N. 760, 4to legger p. 67 Skarfa Skiær i Skotland, og sætter Slaget ved Innhyris Ey efter det med Eisten, og Innhyris Ey bliver uden Tvil Tyre-Y i Skotland. Har Regnar ei strax været med i Krigen imod Eisten, saa har han maaskee været paa et Tog til Skotland. Er Eisten bleven i Slaget, saa har maaskee Sorle, heldst om han har været hans Søn, lidet den Dødsmaade, Saxo tillegger Harald, thi da haver Saxo lettest kunnet blande ham med Eisten, som efter Campus ladeus at dømme, upaatvivleligen stikker i denne Historie. Jeg kan ellers ikke negte, at de Navne af den Svenske Kong Eisten eller Osten, Sorle og Regnar, bringe mig til at tænke paa den Norske Kong Osten, som skal have dræbt den Norske Kong Regnald, hvilket Navn let kan forvexles med Regnars, allerheldst Regnar eyede

Regnar Lodbroc.

 Lande

Regner Lodbroc.

Lande i Norge, og sat sin Hund Sorle til Konge i Norge. Maaskee at de Tildragelser imellem Regnar, Osten og Sorle have givet Anledning til, at slikke en Svensk Kong Eisten ind i denne Hunde-Historie, da den dog vedkommer en Norsk Konge fra Upland. Derefter fortæller Saxo p. 172, hvorledes Regnar forelskte sig i et Fruentimmer af maadelig Stand, og avlede Ubbe med hende. Hendes Fader kalder han siden p. 173 Esbern. Da man nu af de Engelske Skribenter er vis paa, at den senere Regner haver havt en Søn af det Navn Ubbo, saa henfører jeg denne Tildragelse, tilligemed hvad som siden hændtes imellem Regner og Esbern, til den sidste Regner. Dog maae jeg tilstaae, at Saxo siger sig selv her imod, thi p. 174 lader han Ubbo omkomme, og p. 174 siden efter tages til Naade af sin Fader. Da nu Ubbo hos Engellænderne levede Faderen over, saa synes det at der maae have været tvende af det Navn. Men det er og muligt, at der kan have været en urigtig Sagn om Ubbes Død. Imidlertid mænger ogsaa Saxo her ind Biörn Jernside, Konge i Sverrige, hvorved dog maae forstaaes den senere, som ei var Konge i Sverrige, saafremt alt dette vedkommer den senere Regnar. Naar Saxo p. 172 kalder Regners Dronning Svanloghs, saa haver Stephanius i Noterne p. 190 allerede meent, at hun er den samme som Aslaug; Det var og Langebecs Mening, og jeg underskriver den gierne. Men uden Tvil tilskriver Saxo hende Eric uretteligen som Søn, da han var Thoræ. Siden Ivar og Sivard ikke vare med i Slaget mod Sörle, saa er det nok skeet førend det imod Eisten, og da bliver det meget tvilsomt, om Sörle har været Eistens Søn. Saxo siger udtrykkeligen p. 174, at Ivar forestod Jylland, hvilket passer sig vel paa den senere Ivar og Regner. Imidlertid taler han om, at Regner feilede ved denne

Leilig-

Eiligheb til Gothien, og at Slaget skeede i grøn Sund. Paa saadanne Stæder kan den sidste Regner, som en stor Søerøver, gierne være kommet, uden derfore at have regieret over gandske Danmark; Men vel er det og muligt, at Regner haver undertiden i de uroelige Tider kunnet være Eyer af mere end sin Deel i Jylland, thi hans sidste Tider indfalde i Gorms Mindreaarighed. P. 172 siger Saxo, at Regner avlede med Svanløge Regnald, Wirsere og Eric. De tvende første vare efter Regnars S. p. 15 avlede med Aslaug, og den sidste p. 6 med Þora, altsaa vedkomme de alle tre den ældre Regnar. Men som i Sagan ei findes, at Regnar haver havt en Dronning af Navn Svanloge, saa er det vel mueligt, at hun haver været den senere Regnars Dronning, og Moder til Sivard, Biörn, Ivar, Rathbarth og Dunvat. Torfæus mener at Saxo haver blandet Aslaug med hendes Søster Svanhild, og kaldet hende urettеligen Svanloge. Og maae jeg tilstaae, at Saxo paa intet Stæd nævner Aslaug. P. 172 og 173 fortæller Saxo Regneri store Krige i Hellesponten, og imod Russer og Scyther, ved hvilke sidste jeg tænker at han haver forstaaet Samo-Gether, thi Gether naar det udtales paa den Franske Maade, bliver til Scheter, Schiter. Desuden haver jeg forhen i dette Værk viist, saa og i Philaletho T. 1. p. 275, at ved Hellespontun hos Saxo forstaaes fast altid Landet ved Duna-Floden. Om Begyndelsen af disse Krige er det vel derfore, at i Visen Carm. 3. p. 44 tales, naar der siges, at Regner var 20 Aar, da han ved Dinemynne overvandt 8 Jarler. Underligt nok er det ellers, at i Visen ei tales mere om Regners store Bedrifter i Østerlandene, som efter Saxo have været saa anseelige, og maae for en stor Deel have tildraget sig i langt senere Tider, siden han havde voxne Sønner med sig. Mærkeligt er det, at Saxo lader p. 173 og

Regnar Lodbroc.

174

Regnar Lodbroc.

174 Regners Søn Witserc blive af ham sat over Scythien, thi det tiener til at bevise, hvad de Gamle have forstaaet ved Reid-Gotaland, om ei altid, saa dog det de tale om under Regner, og rimeligen under Ivar Vidfadme, og Harald Hilldetann, thi hvad Regnars Tid angaaer, da bevises det af Oluf Tryggesöns Saga, Part. 1. P. 72, hvor der siges at Regnars Sønner, efterat de komme hiem, delede hans Lande saaledes imellem sig: Biörn Jernside fik England, (hvorimod der i en Codice af dette Skrift hos Torfæum p. 375 staaer rettere Upsala Rige), hele Sverrige, begge Gotlande, og alt det Land, som dertil ligger, (hvilket viser at Vester og Øster Gotland haver staaet under Regnar), Sigurd Orm i öye Ey-Gotaland, (ↄ: de Danske Øer) Halland og Skaane, (hvor det er mærkeligt, at han ei siges at have regieret over Jylland, maaskee fordi det havde sine Konger for sig, som dog efter al Anseende, og efter Sagen selv p. 70 have staaet under Lethra Konger, og været dem skatskyldige), og endelig Hvitserkur Reid-Gotaland og Vindland. (Ved det første forstaaer man gemeenligen Jylland, og jeg vil ei heller gandske nægte, at de Gamle jo undertiden forstaae det derved, ja endog strække Reid-Gotalands Betydning til de Svenske Gotlande, naar der tales om hele Nordens almindelige Deelning i Reid- og Ey-Gotaland; Det er og vist at Jyllands Udeladelse giver en stor Vægt til den Formodning, at her bør det forstaaes ved Reid-Gotaland; og endelig da det er troligt, at Hvitserk fik et samlet Rige, og Vindland og Reid-Gotaland føyes her sammen, hvoraf man maae slutte, at de have grændset til hinanden, saa grændser og Jylland, som da strakte sig til Eideren, med Vindland, hvortil Vagrien da hørte; Men paa den anden Side er det og vidst, at Vindland strakte sig til Weixelen, at derfra og til Duna og

ind

land i Lifland have Gotherne havt deres gamle Sæde, og de nyere Gother fra Norden ogsaa boet en Tidlang; Didhen seer man og, at de Nordiske Folk have giort jævnligen Krigstoge, og tilegnet sig som en slags Rettighed over de Lande, hvilket gior det troligt, at de have hedet Reid-Gotaland. Saxo synes desuden p. 103 at give tilkiende, at der, hvor nu Esthier og mange flere Barbarer boede, havde forhen boet andre Folk, og hvilke andre, end Gother: Naar han siger: Hunc, nemlig Sterkodder, in ea regione, qvæ Svetiam ab oriente complectitur, qvamqve nunc Estonum aliarumqve gentium numerosa barbaries latis sedibus tenet, originem duxisse memoriæ proditum constat. Naar nu alt dette føyes til det, at efter Saxo regierede Witserc over Scytherne, hvorved jeg forhen haver forklaret, at Samo-Gether bor forstaaes, og i Nærheden af Hellesponterne ɔ: Indvaanerne ved Dunæ Udlob, saa synes mig at ei nogen Tvil kan mere blive tilovers, at jo her ved Reid-Gotaland bor forstaaes Landene ved Østersoen i Lifland, Kurland ɔc. Saxo lader p. 173 ogsaa Regner føre flere Krige i de Egne, imod Kurer og Sember, hvilke underkastede sig ham, (og disse, som beboede de gamle Gothers Land, bor ogsaa regnes til Reid-Gotaland, hvilket derved kommer til at strække sig til Weixel, Vendernes Grændse). Mærkeligen siger Saxo p. 172, at Regnar havde dem af sine Sonner med sig, som vare fodde af Thora, men ikke Ubbo; Dette befæster herligen min Sætning, thi efter den var det den første Regnar, som førte Krig i Østerlandene, og derimod den sidste, som var Fader til Ubbo. Mærkeligen siger han og p. 173, at Scytherne vare i nær Slægt med Daxon paa hans Moders Side, thi det tiener til at vise Omgang imellem Liverne, som de egentlige Hellesponter, og Scytherne, som derved formodentligen blive Samo-

Regnar Lodbroc.

Regnar Lodbroc.

mo-Gether, hvilke ere beslægtede med Liverne. De Krige som Regner skal efter Saxo p. 173 have fort imod Biarmer, som nylig en vare blevne overvundne, hvilket da maae være skeet paa hans Tog til Hellespontern, og ligeledes de Krige han skal have fort imod Indvaanerne af Finmarken, hvis Rigtighed jeg ei tør nægte, da Saxo vidner at Regner udhug sine Bedrifter der med Bogstaver paa Klipper, ere vel de samme som i hans Vise Carm. 4. p. 44 siges af ham at være blevne forte imod Helsingerne, om hvilke Saxo ellers ikke taler, og hvilke Helsinger, heldst i gamle Dage, grændse op til Lapper og Finner. I Visen nævnes ved den Leilighed den Flod Isu. Paa den østre Side af Botnen i øster Botn er endnu en ved Navn Iio, som nærmer sig noget dertil. Hans Erobringer maae have strakt sig meget vidt paa de Kanter, dersom det er rigtigt, hvad Saxo fortæller p. 175, at han sendte den fangne Hellespontiske Konge Daxon i Forvaring til Utgarth, hvilket jeg forhen i Philaletho T. 2, p. 9 haver viist at bør søges ved Iishavet, forbi Archangel; Men skal han have undertvunget Biarmer ɔ: Indvaanerne af Permia, saa kunde han endeligen let komme did. Skade dog, at om disse langt fraliggende og store Erobringer ei tales noget i hans Vise. Imidlertid maae man ei forestille sig dem, som rette Undertvingelser, men snarere, hvad de fleste angaaer, som Streiferier og Roverier. Saxo vil p. 174, at Daxon dræbte Withsere, forend Faderen døde, og at Regner hævnede hans Død; Men Withsere har uden al Tvil overlevet sin Fader, thi hverken taler Regner om hans Død i sin Vise, da han dog nævner Rognvalders Carm. 15, og Agnars Carm. 17, og desuden vidner Oluf Tryggesöns Saga, at Regnars Sønner hævnede deres Faders Død paa Ella, røvede siden i mange Lande, og derpaa først deelte deres Faders

Riger,

Riger, af hvilke Hvitserk fik Vindland og Reid-Gotland. Regnar Lodbroc.
Vel sandt at Sagan blander her aabenbare sammen den ældre og senere Regnars Sønner, men ikke destomindre maae dog Deelingen, naar man vil holde sig nøye til Sagan, være først gaaet for sig efter Regnars Død, og Hvitserk følgeligen have overlevet ham. Sagan selv lader og Hvitserk p. 51 — 61 være med at hævne hans Død, og siden omkommes i Austurveg, ved at brændes levende op, ligesom Saxo fortæller, imedens hans Moder Aslaug endda levede, hvilket bringer mig paa de Tanker, at hans Brødre have hævnet hans Død. Ved nøye at giennemlæse Regnars Saga, finder jeg et nyt Beviis, at der maae have været tvende Regnar og deres Sønner, thi der siges at Regnars Sønner vare ude og plyndrede i Europæ sydlige Dele, og p. 39, at hverken han eller Aslaug vidste, hvor de vare, at han derpaa giorde sit ulykkelige Tog til Engelland, hvor han mistede sit Liv, og dog fortælles der p. 52 og 53, at Ella vidste, hvor de vare, nemlig i Danmark, hvor og hans Sendebud fandt dem. Heraf slutter jeg at det, at de vare hiemme, vedkommer den ældre Regnars Sønner, og deres Krigstog den yngre, hvilket sidste er desuden vist nok. Naar jeg betragter at Withserk satte Livet til efter Saxo p. 174 og 175 i Østerlandene, saa bliver det klart for mig, hvor hans Reid-Gotland har ligget, nemlig imellem Weixel og Duna. P. 175 lader det at Saxo udgiver Daxon for Konge i Rusland, da han dog forhen p. 172 haver rigtigen nok skilt imellem Daxons Hellespontiske Rige og Rusland, som han tillegger sin egen Konge. Sagen er nok denne, at Russerne holdte med Daxon, og at Lifland ogsaa ofte stod under dem. At Regnars Dronning ophidsede ham p. 174 til at hævne Withserks Død, maae, saafremt den er skeet efter Regnars Afgang, sættes efter

 Agnars

Regnar Lodbroc.

Agnars Død. Den Opførsel som Saxo p. 176 tillegger Biörn, da han hørte Faderens Død, tillegges i Sagen p. 54 Hvitserk. Udi Visen Carm. 19. p. 49 omtaler Regnar en Strid, som han skal have holdt i Jla-Sund, hvilket i det Latinske uden mindste Grund oversættes ved Hellespanten. Vil man finde det paa de Stæder, da maae man søge det i Preussen, hvor der noget inde i Landet ligger Eylau ved en færsk Søe, hvorfra udgaaer en liden Arm, og imellem den og Jlfing, nu Elbing, er kun et lidet Stykke, saa at disse have maaskee forhen udgiort en Flod, og Jlfing var i gamle Dage meget berømt hos vore Nordiske, og anseet for en anseelig Flød, som den dog nu ikke er, hvilket man kan see af Wulfstans Reise. Men som alt hvad der i Visen fortælles fra Carm. 14, om ei forhen, og lige til Enden, synes at være skeet i Engelland, Skotland og Irland, og ved Skotlands vestre Side ligger den store Øe Jla, hvilken just haver det samme Navn, som i Visen, saa er det best at holde sig til den, og derved undgaae alle tvungne Forklaringer. P. 175 beretter Saxo, at Regnar satte Eric med Tilnavn af Ventoso pileo ɔ: Vederhat, til Konge i Sverrige. Ericus Olai har p. 35 og 36 en Konge af samme Navn, som han giør til Ingos Søn og Regnars Dotter-Søn, og til Erik Seyersaligs, eller og Amundi slemme Formand, af hvilke Omstændigheder jeg slutter, at han ved ham forstaaer den hos Snorro navnkundige Eric Emund Søn. J Rim-Krøniken p. 8 giøres denne Eric til Ingelders Søn, og Eric Seyersaligs Fader, og udgives for at have levet i Svend Tveskiegs Tid. Dalin T. 1. p. 437 henfører Ivar Vidfadmes Regierings Begyndelse til Aar 780, hvilket ei kan bestaae med nogen Tidsregning, og igiendrives særdeles ved det, jeg forhen haver sagt, at enten Ivar selv, eller og hans Dotters Sønne-Søn Sigurd have 718

giort

giort et Tog til Engelland; P. 456 lader han Harald Hillditanns Regimente begynde først 790, og p. 468 endes 812, hvilket altsaa ei kunde kaldes en lang Regiering, som dog alle Gamle eenstemmigen tilskrive ham. Sigurd lader han derpaa p. 478 leve til 825, derved kunde han have havt den Fordeel, at lade Regner leve til 865, i hvilket Aar en Regnar omkom efter de Engelske Skribenter, men i dets Stæd lader han p. 503 Regner døe 860, og Biörn Jernside p. 521 Aar 870. Derved henfører han ham til den Biörn, som de Franske Skribenter omtale, og har saaledes den Fordeel, at kun antage een Regner, og een Biörn, som begge forekomme hos udenlandske Skribenter. Derimod har han den Uleilighed, at han p. 483 maae forandre den Biörn, der forekommer hos Rembertum til Beli, da jeg derimod kan med Føye ansee efter Tiden Biörn for Regnars Søn Biörn Jernside. Om Tilnavnet Væderhat har hverken han eller Bring noget, hvorvel de nævne adskillige Eriker, Eric-Biörns Søn, Eric Refils Søn, Eric Emund Søn. J. Magnus L. 17. C. 12. p. 640 følger derimod Riim-Kroniken og Ericus Olai, og gior Eric med Tilnavn af Ventoso pileo til en Søn af Ingo og Regnars Dotter, og til Erici Segerfels Fader, da det dog er klart af Snorro, at den sidstes Fader hedte Biörn. I saadan Uvished holder jeg det dog for sikkerst at følge Saxo og Regnars S., som de ældste, og troe at Regnars Søn Eric haver havt det Tilnavn Væderhat, og at han haver regieret en Stund i Sverrige, og sat Livet der til, forend Faderen døde; allerheldst det er meget uvidst om den Ingo, som skal have været Erici Væderhats Fader, haver nogensinde været til, i det mindste paa de Tider. Saa meget er ogsaa vidst heraf, at de gamle Svenske Skribenter have havt Underretning om, at deres Konger stammede fra Regner, men som de meente at de-

Regner Lodbrog.

Llll 3 res

Regner Lodbroc.

res gamle Kongeslægt vedblev at regiere i Sverrige, saa maatte de lade den kun ved Qvinde-Linie stamme fra Regnar, da det dog virkeligen var paa Sværd-Siden. Naar Saxo p. 175 siger, at Regnar satte sin Søn Biörn over Norge, saa kan det have givet J. Magno Anledning til at berette, at Biörn blev af Faderen sat over Norge, efterat han var uddrevet fra Sverrige, da det tvertimod er troligere, at Biörn haver regieret en Stund i Norge, imedens Faderen levede, og siden efter hans Død i Sverrige, som Oluf T. S. udtrykkeligen siger, thi den Deel, som Regnar havde i Norge, hørte uden Tvil de Danske Konger til, og som Annales Francorum hos Duchesne T. 2. p. 49 berette ved 813, at Harald og Reginfrid vare med deres Krigshær i Westerfold ɔ: Westfold i Norge, uden at Tvil for at bringe det til Lydighed, da det satte sig imod dem, saa bliver dette mig atter et Beviis for, at de ei vare af Sigurd Rings og Regnar Lodbrocs Stamme, i det mindste ikke af den sidstes, hvad nu enten deres Stamfader Harald har været Sigurd Rings Broder, eller og Harald Hilldetann, thi dette har vel været Aarsagen, hvorfore de Norske have ei villet adlyde dem, da de andre af Sigurd Rings Herkomst havde alene Odel til dem, hvorimod de Danske Konger have anseet dem som Undersaattere af Danmark, og at de burde altid staae under dem, som regierede der. Naar Saxo p. 178 vil, at Regnar plyndrede paa Orken-Øerne og i Skotland, og havde Biörn og Eric med sig, og at hans tvende Sønner Dunvat og Rathbart satte Livet der til, saa troer jeg for de sidstes Navnes skyld, at dette hører til den senere Regnar, hvilket og stadfæstes derved, at Saxo siger, at Regner ved sin Hiemkomst fandt Svanloge død, som atter er et Beviis paa, at Saxo ei har taget Svanloge for Aslaug, da den sidste levede hendes Mand over, eller og, om han vel tildeels

deels har blandet dem sammen, at dog maaskee den senere Regnars Dronning har heedet Svanlogh. Imidlertid da der i Regnars Vise Carm. 15. p. 47 siges, at hans Søn Rognvalld satte sit Liv til paa Syder-Øerne, og Saxo ei har hans Navn ligesom Sagan ei Rathbarths, begge Navne have nogen Lighed sammen, og Syder-Øerne ligge ei langt fra Orken-Øerne, og begge ved Skotland, saa kan det gierne være, at Saxo haver taget disse tvende Ting for een, og derfore ei mældet om dem begge. Navnene af Biörn og Eric, heldst den sidstes, giore det og troligt, at den ældre er blandet i her med, hvilket saa meget lettere kunde skee, som Saxo kun vidste af een Regnar at sige. I Regnars Saga p. 16 og 17 fortælles omstændelig Rognvallds Død, og at den tildrog sig ved den Stad Hvitaby, som man af Visen lærer, at maae have ligget paa Syder-Øerne; Men efter Visen lader det, at Regnar maae have været med, som Sagen nægter. Hvad Saxo siden p. 175 fortæller om Regnars Bedrifter imod Hella Hamæ Søn, og hvorledes han seilede giennem Middelhavet til Hellesponten, hører maaskee til den sidste Regner, thi om hans Sønner veed man vidst, at de plyndrede i Middelhavet; Man veed endog med Vished, at den sidste Regnar og Sønner have havt ligesaavel med en Hella at bestille, som maaskee den første. Da Saxo her siger, at Regner seilede igiennem Middelhavet, for at komme til Hellesponten, saa er det klart at han her mener den rette Hellespont, og som han ei siger noget saadant, naar han forhen nævner Hellesponten, saa viser det, at de Efterretninger han haver havt, have ei mældet derom, og at han altsaa rimeligen haver uretteligen der brugt det Navn Hellesponten. Hvad Saxo derpaa p. 175 og 176 fortæller om Regners Strid med Harald, dennes Daab i Maynts, og Kirkes Bygning i Slesvig, kommer paa Regnar Lodbroc.

ingen

Regnar Lodbroc.

ingen Maade nogen Regnar ved, men henhører til Gothofredi Børn, med mindre en Regnar har været iblant dem, som jeg forhen har sagt, men da kan han dog ei blive den Regnar, som blev dræbt 865, saasom Horicus længe forhen har efter de Franske Annales, været alene af dem tilovers. Men rimeligere er Saxo bleven bragt i Forvirring ved den Reginfred, som levede sidst i Caroli Magni Tid, og som, ved det han var Haralds Broder, maae have havt noget med Harald at giøre. Regnars Død, og den Hævn hans Sønner toge derover, forekommer p. 176, og dette henhører vel tildeels til begge Regneri: I det mindste synes det at være klart af Visen Carm. 24 og 27, at en Ella haver paa en grusom Maade dræbt Regnar. Da nu denne Vise vedkommer mest den ældre Regnar, saa maae han og være bleven dræbt af en Ella. Skade kun at man i de Engelske Kroniker finder paa den Tid, da den ældre Regnar maae have levet, ingen Ella nævnet, som dog saa høytideligen baade af Saxo og af Regnars S. kaldes Konge. Imidlertid findes hos Simeon Dunelmensis Col. 12, at Aar 793 landede Hedninger, (hvorved de Engelske Skribenter almindeligen forstaae Danske og Normanner) i Northumberland, og huserede grummeligen der, og atter Aar 794, men da skeede det, at: Princeps eorum ibidem crudeli nece occisus est ab Anglis, et post exigui temporis spatium vis tempestatis eorum naves quassavit, perdidit, contrivit, & perplurimos mare operuit. Tiden, den grusomme Dødsmaade, og Flodens Skibbrud synes altsammen at vise, at dette har tildraget sig med den ældre Regnar, thi i hans S. p. 40 og 41 tales om, at hans Flode forgik ved Engelland. Vel siges den kun at have bestaaet af to store Skibe, vemeligen for at giøre Toget des forunderligere, og at de forginge, just da han skulde gaae paa Land, og ei bag efter,

som

som Simeon vidner, men i denne sidste Omstændighed kan een af dem have taget feyl, og Sagen snarest, som jeg troer. Hvad Ella angaaer, da kan han have været en liden Under-Konge eller Fyrste der, og af vore Skribenter bleven giort til ret Konge, baade ved det de have blandet ham med den senere Ella, saa og fordi man i gamle Dage var meget gavmild med Konge-Navn. Dersom Brings Giætning i hans Svenske Historie T. 1. p. 156 og 157 er rigtig, at ved Ellu i Visen forstaaes ei en Kong Ella, men Alderdom, og at Regnar er maaskee af Alder og Vanregte død i Fængsel, saa fik man Ella ud af den ældre Regnars Historie, og saa maatte han alene vedkomme den yngre. Men imod denne Forklaring strider, at Alderdom heder paa det gamle Sprog ei Ellu, men Elli, at der dog i alle Manuscripter staaer Ellu, at de Ord Carm. 27: Væntum hins aþ vipris vonþum i Ellu bloþe Sonum minum mun svella sin moþur roþinn verþa, synes at bør læses i eet, og intet Punctum efter bloþe, saa at Meningen bliver, at han venter at hans Sønners Mood maa svulme, og Odins Stav ɔ: Sværd blive farvet i Ellas Blod; Efter hvilken Forklaring han ei her kan tale om, at han havde ventet at Odins Sværd skulde have staaet i hans Alderdoms Blod, men han tvertimod taler om Hævnen over sin Fiende. Da det og er unægteligt af hele Visen, at han er død paa en voldsom Maade, og at han venter at hans Sønner skal hævne hans Død, saa vilde det være underligt, om han ei havde nævnet sin Fiende. Desuden er det klart af Simeon, at den Danske Anfører maae paa en grumsom Maade og ved et Drab have sat Livet til enten i Slaget selv, eller kort efter i Fængsel; Da det derimod maae have taget en temmelig Tid, inden Luus kunne efter Brings Mening have opædet ham i Fængsel. Det sandt at det synes noget un-

Regner Lodbrok.

Regnar Lodbroc. derligt, at Konger skulde da have holdet Orme-Gaarde, og ladet Mennesker opædes af Slanger, men de paalideligste gamle Historier ere fulde af umenneskelige, og næsten utrolige Straffer. Hvad den senere Regnar angaaer, da siger J. Bromton Col. 803 og 804, at en ved Navn Bruern, som var i Slægt med den Danske Kong Codrin, (Gorm uden Tvil, hvilket tilligemed tiener til at bekræfte Gorms lange Regiering, med mindre herved skulde sigtes til Godrun eller Gurmund, som faae Aar efter denne Tid kom til Engelland, og som maaskee er Gorm den Rige, der opfødde Hardeknud. Men dette gaaer ikke an, uden efter det Systema, at Sigefrid eller Sigurd Snogöye var Fader til Harde Knud, han til Regnar Lodbroc den yngre, han til Sigurd, Frankernes sidste Sigefred, han til Hardeknud den 2, og han igien til Gorm den Gamle, hvis Liv og Regiering blev da ei saa overmaade lang, som Islænderne foregive, men dog altid kan have regieret omtrent 60 Aar. Har Gorm den Rige været Gurmund, da begriber man, hvi Oluf Tryggesöns S. ei siger, hvor den første blev af, eller taler om hans Børn, thi da er han kommet til Engelland; Da begriber man og let, hvi vor Gorm den Gamle ægtede hans Dotter. Og maaskee har han da først været gift med Thyræ Moder, og hun siden ægtet Harald Klak), blev forurettet af Osbrith, Konge i Northumberland, hvorover han flyede til bemældte Codrin, og fik en Krigshær af ham, anført af de tvende Brødre Inguar og Ubbe, hvilke først overvunde og ihielsloge Osbrith, og siden Ella, som ogsaa var Konge der; Men at der og siges at bemældte Brødre komme ei alene af denne Aarsag, men ogsaa for at hævne deres Faders Lothebroci Død, som ved Svig var foraarsaget ved St. Edmunds Hof, hvorover de siden dræbte denne Konge enten Aar 866 eller 867. Den Saxiske

Krønike

Krønike henfører Osbryhti og Ellæ Død til 867, og Edmundi til 870, hvilket sidste uden Tvil ogsaa er rigtigt. Ved at overveye dette, holder jeg for, at Regnars Død er hændet 869, thi 866 kom en hedensk Hær til Ost-Angeln, og den samme vendte sig 867 til Northumberland, og kom ei til Ost-Angeln igien før 870, venteligen af Aarsag, fordi Regnar var da bleven dræbt, havde hans Død hændet 865 eller 866, saa havde vel Inguar og Ubbe ei saa letteligen forladt Ost Angeln 866. Jeg slutter derfore at Anledningen til deres Engelske Tog haver været den Bruern tilføyede Uret, og at de først siden have saa haardt medhandlet Ost-Angeln, fordi deres Fader var der bleven dræbt. Maaskee og at Regnar kan have selv været med i Toget til Northumberland, og stridet imod Ella. Altsaa har den sidste Regner vel havt med Ella at bestille, men det er saa langt fra, at han er bleven dræbt af ham, at han efter al Formodning haver snarere dræbt Ella. Og er det gierne niueligt, at Nærheden haver foraarsaget, at denne Ella haver kunnet have Wallenser i sin Krigshær, som Saxo skriver p. 175, og de grumme Krige, som Regnar førte i Irland, at han ligeledes haver havt Irlænderne efter p. 176 til Hielp. Thi det er urigtigt, at Ella haver regieret i Irland, tvertimod Saxo selv lader p. 175 det første Slag imellem Hella og Regnar skee ved Nerwich. De Navne Murial og Melbric, hvormed Saxo p. 175 belegger de Skotske og Irske Konger, ere vel Navne, heldst det sidste brugelige hos dem, men dog finder jeg ingen af deres Konger paa den Tid saa kaldte. Naar jeg betænker, at den Dødsmaade, som de Danske efter de Engelske Skribenter tilføyede St. Edmund, er forskiællig fra den, som de efter Saxo p. 177 og Regnars S. p. 60 tilføyede Ella, saa er jeg af de Tanker, at den sidste er hændet en Ella, som haver havt med den ældre Regnar at bestille.

Regnar Lodbroc.

Regnar

Regnar Lodbroc.

Regnar Lodbrogs S. begynder med hans Kierlighedshandel med Thora, ligesom Visen, og taler ingen af dem om Lathgertha, hvilket kan bringe en paa de Tanker, at han maaskee henhører til den senere Regnar, som desuden bestyrkes derved, at deres Søn kaldes Fridleif, af hvilket Navn ingen forekommer enten i Visen eller i Sagan; Den beretter og, at denne Fridleif har alene regieret i Norge og paa Orken-Oerne, og endelig at Lathgertha har boet i Guldalen i det Tronhiemske, da dog den ældre Regnars Norske Bedrifter synes alle at være skeede Sondenfields, og han der alene at have havt Eyendele. P. 2 synes det at Regnars Fader Sigurd Ring haver endda levet, da hans Handeler med Thora gingk for sig, hvilket og bekræftes ved det Verset Carm. 3 siger, at han var kun 20 Aar, da han figtede ved Dinamynne, og dette var dog det andet Slag, som der fortælles om ham efter hans Handeler med Thora. P. 6 vidnes udtrykkelig, at han avlede med hende Eric og Agnar, hvilke p. 23 — 26 fortælles at være blevne dræbte begge i Sverrige i Krig med Eisten, imedens Faderen endda levede. Saxo er hermed eenig p. 177, undtagen at han lader dem dræbes efter Faderens Død, og at han p. 170 giør kun Agnar til Thoræ Søn, og synes derved at ansee Eric for at have været Svanlogæ. Udi Visen derimod Carm. 17 vidnes, at en vis Eigill dræbte Agnar, og, som det synes, i Irland. Saafremt Engellænderne ved Aar 870 havde nævnet nogen Agnar iblant Lodbrocs Sønner, saa kunde man have faldet paa de Tanker, at begge Regnar havde havt en Søn af det Navn, men da ingen Agnar forekommer hos de gamle Engelske Skribenter, men alene hos de nyere, som ved Fordreyelse have giort ham af Igvar, Ingvar, saa falder denne Formodning bort, og man bør da troe, at Saxo og Sagan have feilet i at lade Agnar dræbes i

Sverrige,

Sverrige, og at det alene er hændet Eric, med mindre man vilde falde paa de Tanker, at Regnar havde havt med Þora, Agnar og Eric, der bleve i Sverrige, og siden med Aslaug Agnar opkaldet, som blev i Irland. Men da Saxo p. 175 udgiver Eric for Konge i Sverrige, og p. 172 taler om Regnars Krig imod Sörle, saa forestiller jeg mig Tingen saaledes, at Sörle har efter Herothi Død villet indtage Gotland, men Regnar forsvaret sine Børns Rettigheder, og derpaa giort Eric, som endda var ung, til Konge i Gotland, og siden længe efter saavel Agnar som Eric sat Livet til i et Tog imod den Svenske Kong Eisten. At Saxo lader Eric overleve sin Fader, er uden Tvil kommet deraf, at han tildeels har blandet ham med Eric Godefridi Søn. P. 35 — 39 tales om i Sagen, hvorledes Regnars Sønner Ivar, Sigurd Orm i öye, Hvirserk, Biörn plyndrede i Sudur-Rige, (det er de sydlige Dele i Europa), og indtoge Vifilsburg, Luna, og agtede sig til Rom. Det er klart, at herved sigtes til den senere Regnars Sønner, af hvilke Ivar, Biörn, Sigfrid ɔ: Sigurd nævnes ved Aar 870 at have plyndret i Engelland, Frankerige og Italien, hvor Luna laae i Ligurien; Men da de udenlandske Skribenter ei nævne Hvirserk, saa troer jeg derfore, at den senere ei haver havt en Søn af det Navn, men alene den ældre. Og at vore have dog nævnet ham paa dette Tog, en Feet derfore, fordi de kun kiendte een Regnar, og tillagde ham begges Bedrifter. Naar Saxo nævner p. 176 og 177 alene Biörn, Sivard og Ivar, som deres Faders Hævnere, og Sagen p. 53 legger Hvirserk til, saa er det vel mueligt, at Saxo haver udeladt ham, fordi han har ladet ham døe forend Faderen, men det er og mueligt, at han haver havt en Tradition, hvorudi ei flere have været nævnte, en Tradition, som efter mine Tanker bliver rigtig nok, naar derved sigtes til

Regnar Lodbroc.

den senere Regnars Sønner. Da Engellænderne, saa den Islandske Are Frode, nævne ikkun Edmund i Anledning af Regnars Død, og vidne at han derfore blev paa en grusom Maade af Dage taget, og Saxo, samt Regnars Saga tale derimod alene om Ella, og der ingen Tvil kan være paa, at jo den første har havt med den senere Regnar at bestille, saa troer jeg at den sidste derimod har havt med den ældste Regnar at giøre. Naar saavel Saxo som Sagan tale om den Død, Regnars Sønner tilføyede Ella, da er det klart, at de have blandet Ella og Edmund sammen, og at det altsaa vedkommer den sidste Regnars Sønner. Ikke desmindre er dog noget deri, som hører til den første, som naar der siges at de udrustede Folk ogsaa af Gotland, hvor jeg tviler paa, at den sidste Regnar og hans Sønner have havt noget at sige. Imidlertid er det vel muligt, at den første Regnars Sønner have og hævnet deres Faders Død, hvorvel jeg tviler paa, at de paa nogen gruesom Maade have dræbt en Ella. Hvorvel det ellers er muligt, at den første Regnar kan have havt en Søn Ivar, saa tviler jeg dog høylig paa, at han haver regieret i Engelland til sin Døde-Dag, som Sagan vil p. 62, men troer at dette vedkommer Ivar, en Søn af den senere Regnar, som efter de Engelske virkeligen regierede der. Saxo p. 177 lader ellers Ivar regiere der i 2 Aar. Saafremt Regnar Lodbroc den ældre er død 794, og den Sigefrid, som de Frankiske Skribenter omtale under Carolo Magno, først ved Aar 777, og kalde de Danskes Konge, er hans Søn Sigurd Orm i öye, som haver regieret over Danmark, eller maaskee kun over Jylland, i Faderens levende Live, saa skal dette tiene os til at fastsætte Chronologien af Regnar Lodbrocs Regiering. Efter Regners S. p. 15 og 21 var Sigurd hans ældste Søn med Aslaug. Antager man nu at Si-

gurd eller Sigefrid var 20 Aar gammel, da han først omtales af de Frankiske Skribenter, saa bliver han fød 757. Efter Sagan p. 28 var han kun to Aar gammel, da han med sine Brødre og Moder, (hvorved dog Faderen ogsaa haver været efter Visen Carm. 8.) foer til Strid imod Kong Eisten i Sverrige; men det er rimeligt, at her er en Læse- eller Skriver-Feyl, og bør staae tolv. Antages dette, da er Eisten død 769. Eric og Agnars Død er efter Sagan p. 22—26 hændet i den Tid, som forløb mellem Sigurds Fødsel og Eistens Død, det er mellem 757 og 769; Da jeg nu ei tør sætte deres Død alt for tilig, for ei at giøre Regnar alt for gammel, og ei heller alt for sent, for at faae Tid til den anden Agnar Aslaugs Søn, at kunne blive stor og dræbt forend Faderen døde, saa vil jeg sætte deres Død ved 767, og troe at Aslaug haver Aaret efter 768 fød den anden Agnar. Ringere end 20 Aar synes mig ei at kunne give Eric, da han blev dræbt, og Agnar 19, hvorefter Eric er fød 747, og Agnar 748. Da nu Regnar efter Visen Carm. 1—3 giftede sig med Þora, holdt derpaa Slag i Øresund, og siden i Eistland, og var da 20 Aar, saa slutter jeg heraf, at han har kun været 18 Aar, da han ægtede Þora, og 19, da Eric blev fød, følgeligen er han selv fød 728. Naar jeg nu betænker, at hans Fader Sigurd haver allerede 718 giort et Tog til Engelland, og at Regnar er efter denne Regning først fød 728, og voxede efter Sogubrot p. 32 op ved sin Faders Hof, da Bravalla Slaget skeede, saa kan jeg af alt dette ei slutte andet, end at bemeldte Slag ei er gaaet for sig, forend 740, og at følgeligen Sigurds Engelske Tog er skeet, forend han blev Konge i Danmark, endskiønt Oluf Tryggesöns S. beretter det anderledes. Sættes dette Slag for, ja for 718, saa kommer al den gamle Chronologie i Norden, og

Regnar Lodbroc.

senere

Regnar Lodbroc.

senere end 740 kan det ei vel sættes, hvormed ogsaa alle chronologiske Omstændigheder lade sig temmelig vel foreene. Vel havde jeg onsket at det kunde endnu have blevet sat noget senere, men det gaaer ei an efter denne Hypothese, men vel i den, hvorved Sigefrid bliver til Sigurd Ring; Men da maae Olufs S. ei alene have taget feyl i Tiden, naar Sigurd Ring giorde sit Engelske Tog, men endog i Personen, ved at tillegge Ring det, som tilhører Ivar Vidfadme. Efter min Regning har Regnar været 66 Aar, da han døde, hvilken Alder vel passer sig paa saa rask en Mand, som han beskrives da at have været; Men har Sigurd giort sit Tog til Engelland 718 efter Bravalla Slaget, saa maae Regnar i det mindste have været fød 706, og havt 88 Aar, da han døde, hvilket er urimeligt. Er Agnar fød 748, og Sigurd 757, saa kan Pora neppe have levet længere end til 749, saa maae Regnar have ægtet Aslaug 750, (med mindre man vil troe, at Dunvat og Rathbart ogsaa vare hendes Sønner, og at Regnar haver imedens været 3 Aar i Norge hos Lathgertha, da Thora skulde være død 753, og Aslaugs Sønner fødes saaledes: Ivar 755, Biørn 756, Hvitserk 757, og Sivard 758, thi Rognvald bliver maaskee den samme som Rathbart, og det første Navn uden Tvil hans rette, saasom det staaer i Visen), og hendes Sønner være fødde i denne Orden: Ivar 751, Biørn 752, Hvitserk 753 og Rognvalld 754. Er Eiken død 769, saa bliver det troligt, at Regnars Bedrifter i Østerlandene, som Saxo har saa meget om, ere skeede for den Tid; thi siden synes det efter Visen, at Regnar haver meest plyndret i det Britaniske Hav. Vel sandt at Visen ei taler, uden om et Tog til Eistland, da Regnar var 20 Aar; men Carm. 28 tales om 50 Slag, som han skal have holdt, og dog opregnes her kun 22, altsaa ere mange udeladte, og rimeligen

gen de, som Saxo omtaler. Striden med Sörle er vel omtrent skeet 760, og man kan sætte, at Regnar har avlet den senere Agnar med Aslaug omtrent ved samme Tid. Carm. 15 berettes Rognvallds Død; vil jeg tillegge ham en Alder af 20 Aar, da er den hændet 774. Carm. 17 tales om Agnars Død. Efter samme Regel er den hændet 788. Men da saa faae Ting anføres imellem Rognvalld og Agnar, saa kan det gierne være, at den første haver levet længere, og til 780 og derefter. Underligt er det, at der i Anledning af Eistens Død ei tales om Erics og den første Agnars; Men da de vare Sønner af Þora, og denne Vise er uden Tvil giort efter Aslaugs Befaling, siden den kaldes Krakamal, saa har Poeten maaskee derfore udeladt dem. Og dette synes at vise, at Aslaug har været Moder til en Agnar. Efter denne Sætning er det rimeligt, at der haver været tvende Agnar's; Den første Þoræ Søn efter Sigan, og den anden Aslaugs, og derfore omtalt i Visen. Hvad Tid Sigurd Ring er død paa, kan eiret bestemmes; Dog da det synes af Sigan, at han haver endda levet, da Regnar ægtede Þora, saa kan det gierne være, at han haver levet til 750, som og er Torfæi Mening. Underligt er det, at Regnar kaldte sine Sønner Eric og Agnar; Maaskee hans Svoger-Fader Herraud haver stammet fra de Vestfoldske Konger, hvor en Agnar og Eric forekomme ei længe for Sigurd Hring. Den Tanke kunde og falde en ind, i Anledning af Navnenes Lighed, at Reginholt Godefridi Broder-Søn, som forekommer hos de Frankiske Skribenter (1), var den ældste Regnar Lodbroc, og da kunde Sigefrid ɔ: Sigurd gierne efter Tiden have været hans Fader, og Godefridi Broder. Denne Reginholt eller Reginald var den første i Riget næst Kongen selv, og blev dræbt

Regnar Lodbroc.

(1) Duchesne Script. Franc. t. 2. p. 145.

Regnar Lodbroc.

dræbt af Abotriterne Aar 808. Endskiønt nu adskillige Omstændigheder treffe altsaa vel nok ind, saa staaer dog denne Hoved-Omstændighed herimod, at Reginhold var ikke Konge, da derimod Regnar beskrives saavel af Saxo som Islænderne, som en mægtig Konge, hvilket ikke just saa særdeles passer sig paa den sidste Regnar, hvis Levetid er vis. Imidlertid troer jeg gierne, at Ligheden af Navnet haver bragt Saxo til p. 171 at troe, at Regnar haver fort Krig med Carolo Magno, thi Abotriterne stode da under Carl. Man kunde og falde paa, at denne Reginald var Rognvald Regnars Søn, og da maatte Godefrid og Regnar blive Brødre, og Sigfrid kunde blive deres Fader Sigurd Ring, men efter Visen Carm. 15 satte Rognvald Livet til paa Synder-Øerne, og Regnar levede meget længe efter. Torfæus (2) holder for, at det ikke er urimeligt, at ved den Slange, som Lodbroc dræbte, for at naae Thore Hiort, forstaaes en Røver ved Navn Orm; og at Lodbroc sigter til dette Navn, naar han i Visen kalder ham Hlydar lax, og at denne Orm har maaskee først været sat til at bevogte Jomfruen, men har siden selv friet til hende, stolende paa sine Kræfter. Og denne Forklaring holder jeg for den rigtigste, thi det er tydeligt, at ved Drager, Slanger, vilde Dyr, Jetter have Poeterne fast altid kun forstaaet berømte Krigs-Helte. Med denne Thora avlede Regnar en Dotter Thora, foruden tvende Sønner Agnar og Eric. Naar Snorro (3) siger, at den Reise som Skepte giorde, omtrent Aar 1100, igiennem Niorva-Sund, eller Strædet ved Gibraltar, var den første af det slags, som Nordmænd giorde, saa bringer dette Torfæum (4) i Tvil, om ei den Reise, som Regnar efter Saxo giorde fra Irland

(2) H. N. T. 1. p. 455.
(3) T. 2. p. 224.
(4) H. N. T. 3. p. 442.

Irland til Middelhavet, ei er gaaet en anden Vey, nemlig fra Rusland af over det sorte Hav til Constantinopel. Men da Biorn Regnars Søn ogsaa plyndrede i Italien, og Veyen igiennem Rusland er desuden meget lang til Lands, og derhos synes ei at være bleven faret, uden af Reisende, hvortil kommer, at Regnar og hans Sønner vare Danske, og ei Nordmænd, saa tykkes mig at han ei haver nødig at tage Nordmænd hos Snorro i saa viid en Mening, men at indskrænke det til de egentlige Nordmænd, det er Norske. Regnar Lodbroc.

Den Griper, som Sigurd Fofnisbane talte med, og som var hans Mor-Broder, og forud sagde ham hans hele Skiæbne (5), var efter Torfæi (6) Giætning en liden Konge i Cimbria eller Jylland, og maae omtrent have levet med Sigurd Hring. Lingve, Kong Hundings Søn, og hans tvende Brødre Alfur og Hemingur, skal have giort store Bedrifter, og plyndret i Spanien og Frankerige forend Keiserdømmet kom over Fiældet ɔ: Alperne (7); det er at sige for Carl den Store blev Keiser, og herefter at dømme, maae Lingve og Sigurd Hring, og maaskee ogsaa hans Søn Regnar Lodbroc have levet for Carl den Store blev Keiser, thi man kunde antage, at Frankernes Sigefrid var Sigurd Hring, men paa den Tid kan man ei vel troe at Lingve haver plyndret i Frankerige. Sætter man ham og Sigurd Hring derimod i Caroli Martelli Tid, saa kunde man til Nød troe, at han og hans Folk ere af de Frankiske Skribenter blevne skiulte under Sarracenerne, og paa den Tid er det vel mueligt, at han

 og

(5) Volsunga S. p. 40. c. 25.
(6) H. N. T. 1. p. 468.
(7) O. Trygv. S. part. 2. p. 137 og 138. Volsunga S. p. 40.

Regnar Lodbroc. og haver plyndret i Spanien, hvor alting var i Uorden, formedelst Sarracenernes store Indfald. Vel sandt at de Spanske Skribenter mælde intet herom, men de ere meget magre paa de Tider, og de Frankiske lidet bedre. I Volsunga Saga (8) siges Helge først at have fældet Hunding, og derpaa hans Sønner: Alf, Eiolf, Havard og Högbard, eller Hakvard, som han kaldes i Arnæ Mss. N. 281 i 4to; og siden Sigurd Fofnisbane de øvrige Kong Hundings Sønner, Linge, Hiorvard og de flere. I Oluf Trygvasons Saga (9) derimod dræber Helge Kong Hunding, og hans Sønner Eyulf, Heraud, og Heörvard, og Sigurd Fofnisbane dræber i Slag Alfur og Hemingur, og fanger Lingvi, som han paa en grusom Maade tager af Dage. Efter mine Tanker er det dog sikrere at følge Volsunga S., da den mere er grundet paa Viser.

Mærkeligt er det, at hos den Spanske Skribent Prudentium de Sandoval (10) forekommer under den Spanske Æra af 819, det er 881, et Testament imellem Adelgaster, en Søn af Sylo, Konge i Leon, og hans Hustrue Brunild, om et Kloster at bygge. Nu er det 1) mærkeligt, at Navnet Brunild er det samme, som Brynhild, hvoraf man med Vished kan slutte, at den navnkundige Frankiske Dronning og Vest-Gothiske Prindsesse Brunichildis er paa sit eget Fæderne Sprog bleven kaldet Brunild. 2) Passer Tiden af denne Brunild sig ei ilde til den, som foregives at have været Moder til Aslaug Regnar Lodbrocs Dronning, naar herved tænkes paa den sidste Regnar. 3) De to første Stavelser Adel i Adelgaster have og temmelig Lighed

(8) P. 21 og 43.
(9) L. c. p. 137 og 139.
(10) Historias de Idacio p. 129 — 133 og p. 107.

hed med Atle, som i Volsunga S. og de gamle Vers udgives at have været Brynhilds Broder. 4) Denne Adelgaster var en Kongelig Gothisk eller Spansk Prinds, og en Søn af den da regierende Konge Sylo, hvilket passer sig vel paa Atle, og heraf kan man 5) slutte, at Brunild maae og have været af anseelig Herkomst. Denne Kong Sylo hans Dronning hedte Aisinda, eller Adosinda, men om hun var Moder til Adelgaster, skal jeg ikke kunne sige, dog er det troligt. Skade at man i vore gamle Skrifter ei finder, hvad Atle og Brynhildes Moder haver hedet. Denne Odesinde, som hun og kaldes, var en Dotter af Alphonso, Konge i Leon, som døde 757. Silo, som var en af de fornemste Herrer i Landet, fik Kronen med hende. Dog det nytter ei her at vide hendes Herkomst, der som Adelgaster har kun været en uægte Søn af Silo (11), hvilket Tiden synes at stadfæste, thi Silo ægtede først Odesinda 771. I Arnæ N. 839, 4to p. 30, som der indeholder en Udskrift af Morales, siges Silo at have regieret fra 774 til 783, i et stort Slag at have overvundet de Franske, og jaget Maurerne paa Flugt. Veyen fra Spanien til Norge synes dog vel lang, og alt dette kan egentlig kun tiene til at bevise, at Brynhild har været et Spansk-Gothisk Navn. Biörner (12) vil, at Lundunaborg i Regnars S. ei er London, men Lindum, siden kaldet Lincoln, Hovedstaden i Mercia. Nu forekommer denne Stad alerede hos Beda og Nennius fra det 5 Sæculo af og fremdeles, men da man dog finder, at den er blevet udvidet, befæstet og opbygget paa adskilte Tider (13), og man hertil vil legge, at Lindsey var Regnar Lodbroc.

(11) Ferreras H. von Spanien T. 2. p. 576. 5[illegible].
(12) Swea Rikes häfwde Ålder p. 98.
(13) Camden Brit. paa Engelsk Col. 562 — 564.

Regnar Lodbroc.

var just et af de Landskaber, hvor vore Nordiske Fædre meget holdte sig, saa bliver det herved meget troligt, allerheldst Ost-Angeln og Northumberland, hvorhen Regnars Sønners fleste Streiferier ginge, laae just paa begge Sider af Lindsey. Og end mere bekræftes denne Formodning derved, at i Regnars Vise hos Biörner p. 49 tales om Lindis eir ɔ: Øre, hvilket viser, at Regnar har havt der at bestille. I Codice Wormiano af Edda p. 173 siges, at Bragi den Gamle giorde en Vise om Regnar Lodbroc, hvorudi han (blant andet) sang om Sorle og Hamder, hvilke Ord der ogsaa anføres; Og her maae jeg spørge, hvi han haver ført dem, og venteligen ogsaa Sigurd Fofnisbane, Jormunrekr og de flere Helte, som vedkomme denne Tildragelse, ind i en Vise, giort Regnar til Ære. Saasnart man antaget at Aslaug Regnars Dronning haver stammet fra Sigurd, saa bliver Tingen klar, men heraf flyder, at hun ei haver udgivet sig for en Dotter af den gamle Sigurd Fofnisbane, thi det havde været uforskammet, og ugiørligt, da Brage levede paa samme Tid med hende. Og denne min Formodning, at Bragi haver giort denne Vise, for at besiunge Aslaugs Fædre, bliver til en Vished ved det, som siges p. 302 — 304, at Bragi besang i den Sorle og Hamder Sønner af Kong Jonakur og Gudrun Giuke Dotter, som bleve dræbte af Kong Erminreks Mænd, og at han roste Aslaugs Frænder, sigende at hans (nemlig Regnars) Høyhed syntes mere, men at hun var fornemmere. Dette Vers af Brage kan bringe en paa de Tanker, at han og har giort Krakumal, Regnar til Ære, efter Aslaugs Befaling. P. 344 anføres et Vers af Poeten Einar, (maaskee Skalaglamur eller Skulason), hvorudi tales om Helte, der strede ved Hvitaby, hvorved uden Tvil sigtes til Regnars Sønner, som efter hans S. p. 16 og 18 strede der. Da nu Bel-

gard

gard eller Biolagrad betyder det samme paa Slavisk, som Hvitaby paa vort Sprog, saa er det rimeligt at søge den enten i Rusland, eller snarere i Pommern, hvor Byer af det Navn findes. Med mindre at herved skulde sigtes til Hvitaby i Skaane. Petrus Olai hos Langebec (14) beretter ved Aar 841, at de Danske maatte efter en gammel Lov, givet af deres Konger, forlade deres Danamarch, thi den Danske Kong Lodbroc udsendte af sit Rige sin Søn Byorn med hans Foster-Fader, (saaledes oversætter jeg Pædagogus, Hasting, da det var Skik at Fædre joge alle deres voxne Børn fra sig, undtagen een Arving. Byorn ihielslog derpaa med sine Bispen af Flandern, og Noyon med deres Klerker, brændte S. Qvintini, S. Medardi, og S. Dionysii Klostere, S. Genonfæ Kirke, og de Stæder Rouen, Nantes, Anjou, Poitiers, Tours, og ihielslog de Christne. Og som den Franske Kong Karl var svækket ved Slaget ved Fontenoy, saa giorde han Forbund med Hasting, hvilken derpaa, og efterat have annammet Guld, faldt ind i Italien, og slog Bisperne med Almuen ihiel. Men Biörn gik hiem, hans Skibe sank, og han døde ved Frisland. Hasting derimod giorde Fred med Kong Carl, og fik Chartres til Lehn, men som han frygtede Kongen for det forhen udgydte Christne Blod, saa solgte han Chartres til Greve Theobald, reiste udenlands, og blev borte. (Dette er taget af Dudo og flere Franske Skribenter). I et gammelt Islandsk Fragment (15), som Langebec efter haanden formoder at være fra det 14 Sæculo, og med megen Tvil, at det kan være et Stykke af Skioldunga S., og som findes i Arnæ N. 544. 4to, siges at Regnar, en Søn af Ring, blev Konge efter sin Fader over Svia og Danavælde, (hvor Valde i Stædet for Rige er

Regnar. Lodbroc.

(14) T. 2. p. 10.
(15) Ib. p. 270 — 279.

Regnar Lodbroc.

er sat forgiæves, men viser, at han ei er blevet Konge over Sverrige og Dannemark alene, men og over de derunder liggende Skatlande). Han var ung, da han kom til Regieringen, hvorover andre Konger foragtede ham, og troede at han ei duede i Raad og Daad. (Da der nu i Sogubrot siges, at han var voxen, da Bravalla Slag skeede, saa slutter jeg heraf, at dette Fragment, og Sogubrot ei ere af een Autor, og at følgeligen et af dem ei vedkommer Skioldunga S.; Men som Sigurd Ring haver efter alle Omstændigheder levet endda nogle Aar efter Bravalla Slag, saa holder jeg for at denne Autor haver snarere ret). Derefter fortælles, hvorledes Regnar fik Þora Borgarhiort, og at hun var en Dotter af Herraud, hans Jarl i Vester-Gautland. (Er dette sidste rigtigt, og har Regnar ægtet hende efter sin Faders Død, saa maae han vidst ved den have været ung, thi efter hans Vise har han ikke havt 15 Aar, da han ægtede Þora, og Saxo lader ham og ægte hende efter Faderens Død, hvorvel han sætter det for sent). P. 272, siden anføres Regnar Lodbrocs Saga, (hvoraf Langebec retteligen slutter, at den er gammel, allerheldst den anføres ogsaa i Hervarar S. p. 180, hvorvel ikkun i det 20 C., som jeg anseer for noget yngre end det øvrige af Sagan; Men af alt dette kan og bør man dog ei tildømme Regnars Saga nogen høyere Alder, end fra det 12 Sæculum). Aslaug siges at have været en Dotter af Sigurd Fofnisbane, og af Brynilld Budle Dotter, og af nogle være bleven kaldet Randalin, (et Navn som hun tiltog sig paa sit Krigstog til Sverrige, efter Regnars S., af det Ord Rond ɔ: et Skiold, og kaldes hun af Saxo Svanloge, hvilket Langebec altsammen anmærker. Udi Wormii 1 Konge-Liste (16) forekommer Kong Vaidghe Regner Alfbane, som med Dronning

(16) Lang. t. 1. p. 28.

ning Rathe havde 5 Sønner, og Konger efter sig i de adskillige Danske Landskaber. Maaskee Rathe er her Randalin, og at herved sigtes til den første Regnar, som efterlod sig mange Sønner, der skiftede hans vidtløftige Stater iblant sig efter hans Død, og hvilke Autor har ilde blandet med de Konger, der herskede i det store Interregno, efter Hrolf Krake, og derfore ogsaa ilde henført en Regnar til den Tid; og at Autors Nøyagtighed har ikkun været slet, kan sees af et andet Stæd (17), hvor han giør den bekiendte Danske Konge Magnus den Gode, S. Olavi Søn til en Søn af Erik den Jlde eller Onde i Norge; alene fordi Erik Jarl levede i Norge med Magni Fader, og vidst selv ikke fortiente Navn af den Onde, men havde en Fader, som kaldtes saa. Og at Regnar Vaidghe og Rathe blive denne 1 Regnar og Aslaug eller Randalin, er end troligere derved, at deres Børn ere paa begge Stæder 5 i Tallet). P. 272 og 273 siges heel mærkeligen, at Regnars Sønner fore ud i Krig, da de bleve voxne. Eric og Agnar, hver paa sin Kant, og Ivar, og hans yngre Brødre paa den tredie. Disse sidste lagde under sig Sieland, Reidgotland, (maaskee Jylland eller snarere Landene ved Weixelen og Duna), Eygotland, (hvorved Langebec rettteligen her forstaaer Den Gulland), Øland, og alle smaae Øer i Havet, (og da disse Tog ere altsaa gangne for sig inden Østersøens Grændser, saa troer jeg at dette vedkommer den 1 Regnars Sønner, thi den andens droge vidst til Frankerige og Engelland). Derefter nedsatte Ivar sig med sine Brødre i Leidru i Selund, og det imod Kong Regnars Villie; og fore de alle i Krigstog, thi de vilde ei være mindre navnkundige end deres Fader. Herom syntes Regnar ilde, at hans Sønner holdte imod ham, og toge hans Skat-Lande imod hans

Regnar Lodbroc.

(17) Ib. p. 30.

Regnar Lodbroc.

Ville. Derefter satte han over Up Sviavælde Eystein Beli til Konge, for at holde Riget ham til Haande, og forsvare det imod hans Sønner, i Fald de tragtede derefter. Herpaa skeede det en Sommer, da Ragnar var faret med sin Hær til Austurveg. (Heraf sees at Ragnars Sønner giorde saadant, imedens deres Fader var paa udenlandske Krigstog; Overalt lader det, at han ei meget har opholdt sig paa de Danske Øer, men mere i Sverrige, og maaskee Skaane, som synes her paa de Tider endda at have været det egentlige Danavælde, siden Sieland, og de forhen opregnede Lande ansaaes for Skat-Lande; Man seer og heraf, hvor sent Eisten Beli er blevet Under-Konge i Sverrige, nemlig efterat fast alle Ragnars Sønner vare voxne, eller omtrent 765; Det lader og at Aslaug har havt meget at sige, og at Ragnar har meget firet hende). Derefter fortælles Agnars og Erics Død nogenlunde som i Ragnars S., dog uden Fabler, hvilket maae tilskrives Poeterne, og seer man her at Eisten haver havt en Dotter ved Navn Borgilld. P. 274. Af Viserne Erik synger, læres, at hans egen Moder var død, at Aslaug var hans Sted-Moder, at Sverrige siges at have ligget Austur, og at Mag dog stundum betyder Søn. De 4 første Sange staae i Ragnars S., dog endeel anderledes, men de 3 følgende fattes. Da dette skeede, var Aslaug i Sieland. P. 275, i den Sang Sigurd Orm i öye qvæder, kaldes Eystein, Beli, hvilket viser, at han haver hedet saa, thi alle saadanne Sange ere vist meget gamle, og meget ældre end Sagarne selv, omendskiønt man ikke just altid, ja maaskee meget siælden, kan troe, at de ere qvædede af de Personer, som de tillegges. Disse skulde jeg næsten troe at være giorde af Brage, og at høre til hans Ragnars Drape. Af Hvitserks Sang sees, at Ran er bleven for meget gamle Tider

siden

sden anseet for Havets Gudinde. Da Viser her tillegges alle Regnars Sønner, saa maae man troe at de have alle været voxne. P. 276 og 277 fortælles derpaa Eistens Beli Død, hvortil Aslaug med 1500 Ryttere bidrog. Mærkeligt er det, at alle disse droge Land-Veyen, thi det bekræfter, hvad Saxo fortæller, at man først i meget sene Tider driftede sig til at tage Heste om Bord paa Skibe. Regnar skal derpaa, for ikke at være mindre end hans Sønner, have giort Toget til Engelland, og siger han ved den Leilighed, at nu havde han igien bragt de fleste Riger under sig, som hans Forfædre havde eyet, undtagen Engelland, (og synes dette fornemmelig at passe sig paa Lindum). Efter alt dette har Regnar ingen Deel havt i Eistens Død. Har Brage giort Regnars Vise, saa har han maaskee for Aslaugs skyld beskrevet denne Krig saaledes, saa Regnar havde Deel i den, maaskee og efter den gamle Tanke, at den var fort ved hans Lykke. Mærkeligt er det, at han bygde de 2 store Knorre, eller Skibe paa Lidum i Vestfold, saasom hans Rige strakte sig lige til Dofrefiæld og Lindesnæs; Thi heraf slutter jeg, at de beste Skove, og det største Træe haver da været i Norge, og heraf sees, hvor vidt udstrakt Regnars Rige var, men heraf følger, at dette ei kan vedkomme den Regnar, som efter Engelske Skribenter døde langt over Midten af det 9 Sæculo, thi da var Halfdan Svarte alerede mægtig i Norge. Siden fortælles Regnars Dødsmaade ved Ella Konge i Northumberland foraarsaget, omtrent ligesom i Regnars S. og hos Saxo. Mærkeligt er det, at Ella kaldes her Konge i Northumberland, og saadan en finder man hos de Engelske Skribenter, at have der regieret, da den Regnar levede, som de omtale. P. 278 og 279 berettes omtrent, som hos Saxo og i Regnars S., hvorledes Regnars Sønner hævnede deres Fader;

Regnar Lodbroc.

 alene

Regnar Lodbroc.

alene at her kaldes den Borg] eller Castel Yorvik ɔ: York, som Ivar paa den bekiendte listige Maade skal have ladet bygge, og der havde Ivar, en Søn af den sidste Regnar, at bestille, hvorfore jeg troer at den ældre Ivar har været i Lincoln. Derefter anføres et Vers af den berømte Poet Sigvatur, (som levede ved Aar 1030), af hans Knutsdrape, hvori siges at Ivar, som sad i Jorvik, lod skiære Ørne paa Ellæ Ryg. Og heraf synes mig at kunne slutte, at Ella har dræbt den sidste Regnar, hvorvel de Engelske Skribenter synes at tilegge St. Edmund det, og det ogsaa falder vanskeligt, ellers at give Aarsag til den piinlige Død, de Danske paaførte ham. Den sidste Regnar maae altsaa have havt en Søn ved Navn Ivar; Hvorimod Sigurd, Biörn, Hvitserk, og maaskee Gotfrid have været Sønner af den første, og den sidste ogsaa havt Sønner af de Navne Sigurd og Biörn. Lyschander i den skrevne Fortale for hans Kronike siger, at Kongsbach i Halland formenes at være funderet af Kong Regnar Lodbrog. Richardson (18) anfører af Chytræo Vejano, som skrev ved Aar 1598, at der siges at Regnar Lodbrog skal have boet i Kongsbacke. Selv formoder han at Aranæs, som omtales i den Norske Kong Hagen Hagensens Tid ved Aarene 1253 eller 1257, er Kongsbacke.

Om Harald Clac, hvilken Saxo, dog uden dette Tilnavn, sætter med Regnar, og som ogsaa virkeligen maae have levet med den sidste Regnar, ere mange af vore egne Historieskrivere (19) af

den

(18) Hallandia antiqva t. 1. p. 8.

(19 Lang. t. 1. p. 16. Krøniken skrevet omtrent 1220, p. 66, den som slutter med Waldemaro 2. Petrus Olai p. 172. Annal. Esromens. p. 228. De Islandske Annaler af Arnæ N. 417, da derimod alle de andre Annaler, som nævne ham, give ham intet Tilnavn.

den Mening, at han haverført det Tilnavn Clac, Klac, hvorvel end flere ikke sige det. En beretter (20), at han ogsaa kaldtes Herioldus, at Getric, som og kaldtes Godefrid, hans Sønner joge ham ud; En anden (21), som i mange Maader synes at være næsten den samme, og som begynder med Harald Klag, siger det selvsamme; Petrus Olai (22) henfører hans Omvendelse uretteligen til Aar 816, saa og at Bisp Popo skulde have været derved; Og anfører derfor dog aliqvi libri antiqvi; men strax efter sætter han, at Haraldus, ogsaa kaldet Herioldus, blev Aar 821 de Danskes Konge, og 826 døbt til Maynz med sin Kone, Broder Erik og mange Danske. Men faldt fra Troen i sit 6 Regierings-Aar (omtrent 827 eller 832), og regierede 16 Aar efter sin Daab, (til 842), 827 prædikede S. Ansgarius for de Danske; 829 antoge de Danske først Troen efter Ansgarii Prædiken, og Harald Klag blev med Kone, Broder og mange andre døbt. 846 døde den Danske Kong Harald Klag, og regierede i 20 Aar, (saa ustadig er denne Skribent i Aarstallene, hvilket viser at han haver havt mange at gaae efter). Annales Wisbyenses (23), hvoraf Begyndelsen er skrevet 1340, henføre Kong Harald og de Danskes Omvendelse til det urette Aar 815. Anonymus Nestvedensis, som slutter med 1300, har de samme Aar 821, 826, 827 og 846. Anonymus Roschildensis (24), som synes at have skrevet ved Aar 1160, siger at den Danske Kong Harald blev døbt i Maynz Aar 826 af Erkebisp Othgario, og at Keiser Ludvig stod Fadder til ham i hans Kongeriges 6 Aar. Hans Bro- Regnar Lodbroc.

 der

(20) Lang. t. 1. p. 16.
(21) Ib. p. 66.
(22) Ib. p. 172.
(23) Ib. p. 252 og 253.
(24) Ib. p. 373. 374 og 378.

Regner Lodbroc.

der Hericus, Kone og mange Danske bleve tilligemed døbte. S. Anscharius og Authbertus fulgte med ham, bleve hos ham i 4 Aar, og omvendte imedens mange. Noget efter kalder han denne Harald den første af det Navn. En Anonymus (25), som slutter med 1415, og synes at have skrevet forend 1439, henfører Haraldi Daab til 826, men mænger uretteligen Popo ind. En Liste af vore Konger (26), som slutter med 1121, henfører Haraldi Daab i Maynß til Aar 827, og lader ham regiere i 20 Aar. Udi Slutningen af Th. Gheysmer (27) siges, at den Danske Kong Harald blev døbt med Hustrue, og Sønner, og en Deel af de Danske, og æret af Keiser Ludvig med Gaver og en Deel af Frisland; og siden endnu bag efter i Fortegnelsen af vore Konger (28), en vis Harald blev, imedens Regner var i Irland, valgt af de Danske, og siden stødt fra Thronen af Regner, hvorpaa han drog til Keiseren, og blev Christen, for at faae Hielp af ham. Ved Tilbagekomsten bygde han Kirker i Slesvig. Men Regnar overfaldt og udjog ham, og tilligemed Troen, og ødelagde Kirkerne, og blev derfore ved Guds Hævn omkommet af Irrerne, hvilket blev holdt ligesom umueligt. (Altsaa henfører denne Skribent ham ogsaa til den sidste Regnars Tid, og lader ham ligesom Saxo krige med ham, hvortil dog er intet Fodspoer hos de Frankiske Skribenter, som levede paa samme Tider; Alleene de tale om en Reginfred Haralds Broder, hvis Navn, tilligemed de Krige han virkeligen førte med Godefrids Sønner, haver maaskee givet Anledning til denne Urede. Dog vel mueligt at den Regnar, som giorde et Tog til Frankerige 845, og døde

846,

(25) Ib. p. 387.
(26) Ib. p. 424.
(27) Ib. p. 393.
(28) Ib. p. 397.

846, har været en af Godefridi Sønner; og hans Navn givet Anledning til at blande ham med den navnkundige Regnar Lodbroc, allerheldst denne har uden Tvil, ligesom alle sine andre Brødre, ført Krig med Harald. Hvo veed om denne Regnar ei er ogsaa den yngre Lodbroc. Pontoppidan har alerede været af den Mening i Vestigiis T. 1. p. 229, og for ham Pontanus p. 100. Langebec T. 1. p. 531. Not. z forkaster den vel, fordi Lodbroc levede langt længre end 846, men den hele Beretning om hans ynkelige Død i det Aar, er hos de Frankiske Skribenter meget sælsom, og staaer alene i et Fragment, og i en Helgens Levnet, for hvis skyld saadant falskt Rygte gierne kunde udbredes iblant de Fremmede, og siden letteligen troes af overtroiske Skribenter. Og heraf slutter jeg, at den ældre Regnar Lodbroc har været Godefrids Fader, thi da er det fatteligt, hvi Sønne-Sønnen ogsaa hedte Regnar Lodbroc. Udi et Islandsk Fragment om vore Konger (29), som slutter i Midten af Waldemar Seyers Regiering, forend hans Fængsel, siges at Sigurd Ring berettes at have været en Broder-Søn af Harald Hilldetann, og var han Fader til Regnar Lodbrok, og mener Skribenten at denne Sigurd Ring regierede her i Norden, da Carl den Store var Konge, og siden blev Keiser, (dette mærkelige Vidnesbyrd synes at bekræfte den Mening, at Frankernes første Sigefred var Sigurd Ring). Derefter beretter han, at Keiser Lovis lod døbe Harald, Konge i Jylland, i Meidinzborg (Maynz), heraf sees at dette Skrift følger de andre Islænderes Mening, at Harald, og de flere Konger, som de Frankiske Skribenter nævne, ikkun regierede i Jylland. Det beste om Harald Klak findes i Chronologia Anscharina ved Langebec. Regnar Lodbroc.

Petrus

(29) Ib. t. 2. p. 424.

Regnar Lodbroc.

Petrus Olai (30) vil, at efter Chronicam Nostram ere Normanni egentligen Danske, og skeede deres Indfald tildeels under den Danske Kong Regner Lodbrogh, hvis Sønner vare Godefrid og Sigefrid, (og troer jeg at det er rigtig om dem begge, og at han har opkaldet dem efter den gamle Regnar Lodbrocs Sønner), der vare Normannernes Konger eller Anførere, saa og Ingvar og Ubbo. De som sige at de vare Norske, ledes i Vildfarelse ved den første Stavelse; Dog troer Petrus Olai, at mange Norske, hvorvel ikke Svenske, have været med, fordi de Danske Konger, og særdeles Regner Lodbrogh, da, ligesom nu, havde Norge og Sverrige; Saasom den Slaviske Historie siger, at Normannernes Krigshær var samlet af de tapperste iblant de Danske, Svenske og Norske; Dog tviler han om de Svenske, (hvad kan ikke National Fordomme giøre). Normanni ginge efter, Chronicon Nostram, ud fra Dannemark Aar 818; Men han troer med Anthoninus (Florentinus), og de Franske Historici, at de begyndte at anfalde Frankerige i Ludovici den førstes 23 Regierings-Aar, som var Aar 834. Dog da der siges i Karoli Magni Historie, at han stridde imod Normannerne, som til Skibs foruroeligede Kysten af Frankerige og Tydskland, saa troer han at det var forend han blev Keiser. En Dansk Kronike (31), som gaaer fra 841 til 1006, og som er for en stor Deel taget af Adamo Bremensi, og hvilket Petrus Olai synes at have brugt i forrige Stykke, siger, at Erik Barn lod ved Lothbroki Sønner Aar 860 plyndre mange Lande. Endskiønt nu denne Skribent er meget uordentlig, saa er dette dog vidst, at Erik Barn og den sidste Lothbrok levede paa een Tid; At den første

(30) Lang. t. 2. p. 14.

(31) Ib. p. 17.

ste regierede efter Frankiske Skribenter i Danmark, hvilket Islænderne indskrænke til Jylland, (da det dog forekommer mig troligt, at han i Forstningen har regieret over gandske Danmark). og at den sidste var efter andre Skribenter ogsaa Konge i Danmark. Da nu Hordeknud var efter Islænderne den rette Danske Konge paa de Tider, og det lader at andre Konger have paa samme Tid regieret i Skaane, saa bliver intet andet tilovers, end at giøre denne Lothbrok og Sønner til Konger i Jylland under Erik 1, og 2, eller Barn; Med mindre man vilde antage det Systema, at det havde ikkun været een Lodbrog, som da maatte ansees for den rette Over-Konge, og som maaskee havde intet med Jylland at giøre. Et Islandsk Fragment (32) beretter, at de Danske Konger Sigfredr og Gudfredr, og Regnar Lodbroks Sønner strede imod Keiser Karl, og giorde Forliig med ham, og bleve døbte, og synes han at henføre dette til efter Aar 882. Regnar Lodbroc.

I Henseende til Hvitaby i Regnars Saga, hvilken Regnars Sønner bestormede, da kunde man og troe, at derved forstodes Hvitzborg i Skotland, som synes at have ligget ei langt fra Berwick, (maaskee Skotternes Candida Casa eller Whit herre i Galloway, hvorved dog er at mærke, at den ligger paa Britanniens vestre Side, og Berwick derimod paa dens østre; Dog det lader sig gierne forene med Fortællingen i trykte Niala C. 159. p. 281, at Flose satte sit Skib op i Berwick, og drog derpaa til Hvitzborg, thi han kan altsaa være reist tværs over Skotland).

Udi Ættar-Tal i Arnæ N. 281, 4to, p. 225 siges, at Regnar avlede med Aslaug Sigurdur Orm i Auge, Hvitserkur, Dagr, Dun-

(32) Ib. p. 28 og 29.

Regnar Lodbroc. Dunvattr, Biörn Jernside og Ivar Benlaus, og Ragnhilld en Dotter, og p. 223 og 224 anføres fra Olof Regnars Dotter med Pore, som var gift med den Engelske Jarl Hundestein, en Linie til Oluf den Hellige, som tilligemed Regnar og Olavo Sancto indbefatter 8 Ledder, og deriblant 4 Qvinde-Ledder. Antager man nu 995 for den sidstes Fødsels-Aar, hvilket er den almindeligste Mening, og i det mindste rigtigt paa en 3 Aar nær, saa er Regnar fød Aar 816, hvilket vel nok passer sig paa den sidste Regnar; Men der er og en anden Linie fra denne Regnars Dotter Olof til Olof Trygvasön ligeledes bestaaende af 8 Ledder, og deriblant ikkun 2 Qvinde-Ledder. Lader man nu Oluf Trygvesön fødes Aar 960, hvilket er endda langt mere tvilsomt end Oluf den Hellige, men som dog vel ei kan udgiøre større Forskiæl end en 6 til 7 Aar, saa fødes Regnar efter dette Aar 755. Vil man nu tage et Mellem-Aar af 755 og 816, saa maae Regnar være fød 785 eller 786, hvilket ingenlunde passer sig paa den første Regnar, men kan bedre forenes med den sidste; og herefter at dømme maatte man ikkun antage een Regnar.

Udi Arnæ N. 244. Folio, som indeholder Islandske Annaler fra Julius Cæsar til 1328 henføres Harald Klacks Daab p. 79 til Aar 824; Disse Annaler findes trykte foran i Langebecs 3 Tome af hans Scriptores, og staaer det der p. 26. I Arnæ N. 248. Folio, udi Skallholts Annaler, som gaae fra Aar 67 til 1420, henføres p. 20 Eriks og Agnars Død til Aar 839, (hvoraf sees at de have anseet Regnar for den, som de Engelske Skribenter omtale), og Regnars Drab henføre de til Aar 850, (hvilket efter de Engelske er meget for tiligt), og som ogsaa derved vises, at de p. 21 lade Ivar Beenlös komme Aar 861 til Engelland,

(et

(et Aar som jeg just ikke vil stride meget imod, men som dog bliver meget for sent, naar Faderen alerede skulde være bleven dræbt Aar 850, da Ivar kom efter alle, saavel vore, som Engelske Skribenter, til Engelland kort efter sin Faders Død, for at hævne den). Regnar Lodbroc.

Arngrim skriver i sit Supplement p. 580, at Regnar blev omtrent Konge Aar 810, (hvoraf sees at han ikkun haver antaget een Regnar), da han endnu var ung, og det efterat hans Fader Sigvard Ring havde frivilligen taget sig af Dage, (her blandet Arngrim Sigurd Ring med Snorronis bekiendte Hako eller Hagen, som Rim-Kroniken urigtig kalder Hagen Ring). P. 581. Regnar blev derpaa ved Arv Konge i Sverrige, hvor og hans Forfædre meest havde opholdt sig. Da begyndte udenlandske Regentere at anfalde Danmark, og de andre Lande, saasom de ei frygtede den unge Herre. Men ved tilvoxende Alder, og efterat han havde ægtet den Vest-Gothiske Baron (Jarl) Gauric (af alle andre Skribenter kaldes han Herraud), hans Dotter Pora, dæmpede han dem uden Vanskelighed. Og som han derpaa var mere hengivet til udenlandske Krige, end til at regiere sine Lande, saa lod han Danmark og Sverrige forestaae ved andre. Hans Sønner af andet Ægteskab toge derpaa, uden Faderens Samtykke, Danmark i Besiddelse; og andre af hans første Ægteskab, nemlig Eric og Agner, anfulde hans Stadtholder Eisten udi Sverrige, og bleve dræbte; P. 582, men deres Halvbødre hævnede dem, (det er klart, at Arngrim her har havt det efter Langebec anførte Islandske Fragment). Regnar blev, efterat han havde regieret i 37 Aar, thi længre Tid kan man efter vore Islændere ei give ham, (da han dog vidst maae have regieret længre, saa-

 fremt

Regnar Lodbroc. fremt han efter Arngrims egen Regning er bleven Konge Aar 810), dræbt udi Engelland, og deelte hans Sønner derpaa Landene saaledes imellem sig, at Biörn Jernside fik Sverrige, og begge Gotlande, Widserk Vandalia (Venden) og det hosliggende Land, som de gamle Norske kaldte Reid-Gotland, og Sigurd Danmark, og det ved Lodkastning. Derefter fortæller han korteligen fra p. 582 til 584, om de Jydske Konger, fra Olav Henrics (Kinrios) Søn, til Knud Gorms Søn, ligesom der staaer i den trykte Oluf Trygvasöns Saga. P. 833 siger han, at Hvitserk fik de Lande, som laae østen for Sverrige og Dannemark, (hvoraf følger at han ei har anseet Reid-Gotland for Jylland, men enten for Pommern, Preussen eller Lifland, og skulde jeg snart falde paa Pommern, ved det han kort forhen skriver om Harald Hilldetann, at han efter sin Mor-Fader fik Danmark, Sverrige, Venden, Curland, Estland, Saxen, eller snarere Pommern, og Northumberland; hvor det dog er mørkt at forstaae, i hvilke Landes Stæd han sætter Pommern). P. 834. Sigvard Ring en Halv-Broder Søn af Harald Hilldetann, overvandt denne sin Far-Broder, som var Konge i Sverrige i det bekiendte Slag paa Bravalla Hede udi Øst-Gotland, og indtog derpaa hans Lande. Han var gift med Alfhild, en Proneptis af Alfar den Gamle, som var en Søn af Raum, og Sønne-Søn af Nor. P. 835, hendes Fader regierede i Alfheim; P. 836, og blev denne Alfe Slægt anseet for deiligere end alle andre Folk. Derefter følger p. 839 en Hoben overtroisk Tøy om disse Alfer, som kunde giøre sig usynlige, og om de underjordiske Folk, ogsaa Alfer kaldte, som udi Arngrimi egen Tid endda viste sig, og hvilke den gode Arngrim efter sine Tiders Beskaffenhed endda troer. P. 839, med Alfhild avlede han Regnar Lodbroc; Efter hendes Død ste-

de det, at da han efter Sædvane havde reist igiennem Vest-Got- Regnar Lodbroc.
land, kom han til Vigen i Norge, for at forrette hedniſk Offer i
Sciring-Sal, ſom pleyede der at holdes, og der ſaae han Alfſol,
en meget deilig Jomfrue, og en Dotter af Alf, Konge i Vindle
(Vendſyſſel i Jylland, maaſkee herved ſigtes til Alf Sigars Søn
hos Saxo, i det mindſte ſees deraf, at der da vare ſmaae Kon-
ger i Vendſyſſel); J hende blev han forelſket, og vilde ægte hende,
endſkiønt det var Guderne imod. Af hendes Brødre Alf og
Ingve begiærede han hende, men de nægtede at give en ſaa deilig
Pige til en gammel rynket Gubbe. Kongen blev fortørnet over,
at han, ſom ſaa ſtor en Monark, ſkulde faae Afſlag af ſine Un-
derſaatter, (hvilket ſynes at viſe, at Vendſyſſel haver da ſtaaet
under ham), og truede med Krig, thi nu ſtrax kunde han ei paa-
føre den for Gudstieneſtens ſkyld. Hvorvel nu Alfs Sønner
vare baade ſtærke og modige, ſaa frygtede de dog for Sigurds tal-
rige Krigshær, og derføre gave deres Søſter Gift ind, forend
de droge i Krigen. J det paafulgte hæftige Slag ſatte de begge
Livet til, og Sigurd blev meget ſaaret; og ſom Alfſols Legeme
blev derpaa bragt til ham, ſaa lod han p. 841. de døde Kroppe
legge paa et Skib, og ſelv beſteg det, og ſatte ſig i Bagſtavnen,
hvor han og lod legge Alfſols Liig, og derhos antændte Ski-
bet med Beeg, Gummi og Svovel; Derpaa lod han ſætte
alle Seyl til, og med en ſtærk Vind fra Landet drev ud til Havs,
hvor han ſelv dræbte ſig, efterdi han, ſom en ſaa mægtig og be-
rømmelig Konge, vilde heller efter ſine Forfædres viis komme
med kongelig Pragt til Odin, end døe af Alderdoms Skrøbelig-
heder, hvilke Ord han med et frit Mod ſagde til ſine Mænd, ſom
ſtode paa Strandbredden. Hvorvel nogle ſige, at han dræbte
ſig, forend han forlod Strandbredden. (Heraf ſlutter jeg, at

Regnar Lodbroc.

Arngrim har havt mere end een Codex at gaae efter, da dette nu ikke findes i eet eeneste Manuscript, saavidt bekiendt er, hvilket viser, hvor stor Foye vi have til at haste med at udgive vore gamle Skribenter, da hvert Sæculum borttager os nogle; Uden al Tvil har Arngrim havt en fuldstændigere Codex af Sogubrot, hvorudi dette har staaet). Imidlertid havde han dog ved Strandbredden ladet forhen til sin Erindring opkaste en Hoy. (Denne Tildragelse er i Hovedsagen den samme, som Snorro fortæller om den bekiendte Hakon, hvilken haver omtrent maat leve 400 Aar for Sigurd Ring; Og som ham af nogle ogsaa gives det Tilnavn Ring, og ham tilskrives Bravalla Slaget, som dog tilkommer Sigurd, saa er det vel muеligt, at deres Dodsmaade, som saa meget lignede hinanden, haver givet Anledning til denne Forvirring af Tilnavnet Ring, thi at de dog maaskee begge ere dode paa denne Maade, bliver mig derved troligt, at der baade ere smaae Omstændigheder i Dodsmaaden anderledes, saa og at Aarsagerne dertil ere aldeles adskilte; Maaskee at Sigurd haver villet efterfolge Hako, hvis Dod var saa beromt. Antages dette, som man dog ellers maae, saa kunde man falde paa den Tanke, at Sigar, Alf, Syvald hos Saxo havde levet med Harald Hilldetann, og Sigurd Ring, i det mindste Alf, som maaskee havde været Son af en senere Sigar. Man kunde og da nedflotte til de Tider Helge Hundingsbane, og Sigurd Fofnisbane, dog med de Indskrænkninger, at noget af hvad der tillegges den sidste, er af senere Poeter bleven tillagt ham, og tilhorer en ældre Sigurd, nemlig den Frankiske Kong Sigebert, Da Regnar Lodbroc kaldes i nogle af vore Fortegnelser Alfsbane, saa er det vel mueligt, at han haver omkommet Alf i Slaget). P. 842 siges det samme om Regnar Lodbroc, som forhen, og Pora gjores til en Dotter af

Gaut-

Gautric, Baron i Gautland. P. 843 opregnes Ragnars Sønner med Aslaug, og deriblant Raugnvalld, som satte Livet til udi Strid, da han fulgte sine Brødres Krigshær. De finge alle siden, da de vare voxne, smaae Riger. P. 844 berettes om Eisten i Sverrige hans Koe, (og heraf er det aabenbare, at Arngrim har her havt Ragnars Saga). P. 846 berettes om Ivar Regnars Søn, at han i sit gandske Legeme havde intet uden Brusk, undtagen alene i Hænderne, hvor han havde Been, hvorfore han og blev i alle Slag baaret paa et Skiold, hvorfra han skiod med en stærk Bue. P. 848 har Arngrim alerede giort den Anmærkning, at Saxonis Svanlaug er IslænderNes Aslaug. P. 849 siges, at Ivar ei regierede i Engelland ikkun 2 Aar, som Saxo vil, men i mange, lige til en høy Alder, (dog dette kan jævnes ved at antage, at der have været tvende Ivari, en ældre, Søn af den ældste Regnar, som uden Tvil har regieret længe, og en yngre, Søn af den yngre Ragnar, som lader ikkun at have regieret i 2 Aar. Og kunde man gierne antage, at den første Ivar havde regieret i Northumberland, thi Henrik af Huntindon skriver p. 346, at efter Aodulf, som blev afsat 807, var der ingen Konge, indtil Landet gav sig under Egbricht, Konge i West-Saxen, og Wilhelm af Malmesbury skriver endog p. 26, at efter Ethelberts Død, som indfaldt 796, var alting i Uorden indtil Egbert 827 undertvang Riget. Den Saxiske Krønike lader og p. 69 Eardulf udjages 807, og har derpaa ingen Konger, men beretter p. 71, at Northumbri gave sig 827 under Egbert. Nu have vel andre Skribenter nogle faae Konger i denne Tid, men de have efter al Anseende ikkun eyet et lidet Stykke af Landet, og alting synes at have været i Forvirring; og i den Tid er det mueligt, at Ivar kan have eyet endeel deraf. I Oluf Tryggesöns Regnar Lodbroc.

S.

Regner Lodbroc.

S. tillegges ogsaa Ivar et langt Regimente, og berettes at han døde og blev begravet i Engelland). Arngrim siger at Biörn Jernsides Søn var Erik, Konge i Sverrige, som regierede ikkun kort; P. 850 hans Sønner Biörn, som regierede ved 846, (og bliver altsaa den, som regierede ved Ansgarii første Ankomst, og endeel Aar for 846) og Aunund, som regierede efter hinanden. Dennes Søn Erik blev derpaa Konge, og regierede til en høy Alder. Baade han og Fader levede med Harald Harfager, (hvilket nok gaaer an efter den sædvanlige Chronologie af Haralds Regiering, dog strider herimod det Snorro beretter, at Erik var gammel, da Harald var ung, og at denne efter hans Exempel afskaffede alle smaae Konger, og er det meget tungt at imodsige en Skribent som Snorro i saa nye Tider, allerheldst alle andre Islændere fortælle det samme; Dog maae jeg paa den anden Side sige, at dersom dette ei antages, saa maae man tillegge Erik Seyersalig en meget lang Regiering, hvilket bliver saa meget des urimeligere, som hans Fader regierede i 50 Aar. Da der ingen Aarstal ere i Snorro, saa kunde man vel falde paa, at flytte Harald Harfagers Regimente langt ned i Tiden, thi da jævnede alting sig; Men herimod stride baade Are og alle de Islandske Annaler, som have Aarstal, saa og fornemmeligen Aaret af Islands Opfindelse). Erik giftede sig med Harfagers Dotter Ingigerdr, hvilke de Svenske ansaae efter Døden for en Gudinde, og dyrkede med aarlig Offer. (Snorro siger T. I. p. 96, at Harald avlede Yngigerþur med Alfhilld, en Dotter af Hring Dags Søn fra Ringerige, og p. 123 siger han, at Kong Harald giftede de fleste af sine Døttre inde i Landet til Jarlerne. I den Danske trykte Oversættelse af Snorro p. 50 kaldes hun Ingeborg, og siges at have været gift med Halfdan Jarl, og opregnes der hendes Afkom,

kom, hvoriblant den Svenske Kong Stenkil, hvilket maaskee kan have givet Anledning til at troe, at hun selv blev gift til Sverrige. Udi min skrevne Islandske Snorro paa Papir siges det samme, som i den Danske Oversættelse. I den prægtige Frisiske Membran af Snorro p. 125 kaldes hun Ingigerþr; og siges intet om hendes Afkom. I Arnæ N. 93, Folio, som er en Dansk Oversættelse af Snorro, giort ved Lauritz Hansön Bonde, staaer f. 63, p. 1 Ingegerd. I mange andre Codices derimod saavel af Snorro selv, som af Danske Oversættelser af ham, nævnes hverken Ingigerdr eller Ingeborg. Altsaa har jeg endnu ikke fundet nogen gammel Skribent, hvor det siges at Kong Haralds Dotter blev gift med den Svenske Kong Erik, men derfore har dog Arngrim vidst nok havt en for sig, som enten nu er borte, eller som jeg ikke er kommet over. Men hvorom alting er, saa maae hun ei være bleven gift med Kong Erik Anund Søn, men med Kong Erik Seyersalig, og saa er det rimeligt, at Ingigerþur og Ingeborg have været 2 forskiællige Døttre af een Moder). Denne Erik skal have sendt den Afgud, han dyrkede, ud i Strid mod Harfagers Feltherrer. P. 851, han undertvang Eistland, Finnland og Kyrialer, (hvilket kommer overeens med hvad Þorgny Lagmand siger hos Snorro). I Slutningen af trykte Herrauds Saga p. 69 siges, at Conrad, en Søn af Rigardur, Herrauds Søn, foer til Ormaland; Nu haver man en utrykt Saga om denne Conrad i Arnæ N. 181. F. Folio, som bestaaer af 20 Capitler, hvorudi siges at han og Silvie vare Børn af Rykhard, Keiser i Saxland; Conrad blev Keiser i Miklagard, og var Fader til Kyrialax Keiser, og Emanuel Grikia Keiser, og Rigard Keiser i Saxen, (det behoves ikke at siges, at alt dette er en Digt). Conrad blev sendt til Babylon i Serkland, (heraf sees at vore Gamles Serkland

Regnar Lodbroc.

Regner Lodbroc.

S. tillegges ogsaa Ivar et langt Regimente, og berettes at han døde og blev begravet i Engelland). Arngrim siger at Biörn Jernsides Søn var Erik, Konge i Sverrige, som regierede ikkun kort; P. 850 hans Sønner Biörn, som regierede ved 846, (og bliver altsaa den, som regierede ved Ansgarii første Ankomst, og endeel Aar for 846) og Aunund, som regierede efter hinanden. Dennes Søn Erik blev derpaa Konge, og regierede til en høy Alder. Baade han og Fader levede med Harald Harfager, (hvilket nok gaaer an efter den sædvanlige Chronologie af Haralds Regiering, dog strider herimod det Snorro beretter, at Erik var gammel, da Harald var ung, og at denne efter hans Exempel afskaffede alle smaae Konger, og er det meget tungt at imodsige en Skribent som Snorro i saa nye Tider, allerheldst alle andre Islændere fortælle det samme; Dog maae jeg paa den anden Side sige, at dersom dette ei antages, saa maae man tillegge Erik Seyersalig en meget lang Regiering, hvilket bliver saa meget des urimeligere, som hans Fader regierede i 50 Aar. Da der ingen Aarstal ere i Snorro, saa kunde man vel falde paa, at flytte Harald Harfagers Regimente langt ned i Tiden, thi da jævnede alting sig; Men herimod stride baade Are og alle de Islandske Annaler, som have Aarstal, saa og fornemmeligen Aaret af Islands Opfindelse). Erik giftede sig med Harfagers Dotter Ingigerdr, hvilke de Svenske ansaae efter Døden for en Gudinde, og dyrkede med aarlig Offer. (Snorro siger T. 1. p. 96, at Harald avlede Yngigerþur med Alfhilld, en Dotter af Hring Dags Søn fra Ringerige, og p. 123 siger han, at Kong Harald giftede de fleste af sine Døttre inde i Landet til Jarlerne. I den Danske trykte Oversættelse af Snorro p. 50 kaldes hun Ingeborg, og siges at have været gift med Halfdan Jarl, og opregnes der hendes Afkom,

Regnar Lodbroc.

kom, hvoriblant den Svenske Kong Stenkil, hvilket maaskee kan have givet Anledning til at troe, at hun selv blev gift til Sverrige. Udi min skrevne Islandske Snorro paa Papir siges det samme, som i den Danske Oversættelse. I den prægtige Frisiske Membran af Snorro p. 125 kaldes hun Ingigerþr, og siges intet om hendes Afkom. I Arnæ N. 93, Folio, som er en Dansk Oversættelse af Snorro, giort ved Lauritz Hansön Bonde, staaer f. 63, p. 1 Ingegerd. I mange andre Codices derimod saavel af Snorro selv, som af Danske Oversættelser af ham, nævnes hverken Ingigerdr eller Ingeborg. Altsaa har jeg endnu ikke fundet nogen gammel Skribent, hvor det siges at Kong Haralds Dotter blev gift med den Svenske Kong Erik, men derfore har dog Arngrim vidst nok havt en for sig, som enten nu er borte, eller som jeg ikke er kommet over. Men hvorom alting er, saa maae hun ei være bleven gift med Kong Erik Anund Søn, men med Kong Erik Seyersalig, og saa er det rimeligt, at Ingigerþur og Ingeborg have været 2 forskiællige Dottre af een Moder). Denne Erik skal have sendt den Afgud, han dyrkede, ud i Strid mod Harfagers Feltherrer. P. 851, han undertvang Eistland, Finnland og Kyrialer, (hvilket kommer overeens med hvad Þorgny Lagmand siger hos Snorro). I Slutningen af trykte Herrauds Saga p. 69 siges, at Conrad, en Søn af Rigardur, Herrauds Søn, foer til Ormaland; Nu haver man en utrykt Saga om denne Conrad i Arnæ N. 181. F. Folio, som bestaaer af 20 Capitler, hvorudi siges at han og Silvie vare Børn af Rykhard, Keiser i Saxland; Conrad blev Keiser i Miklagard, og var Fader til Kyrialax Keiser, og Emanuel Grikia Keiser, og Rigard Keiser
hoves ikke at siges, at alt dette er en Digt
til Babylon i Serkland, (heraf sees at

Regnar Lodbroc.

Petrus Olai (30) vil, at efter Chronicam Nostram ere Normanni egentligen Danske, og skeede deres Indfald tildeels under den Danske Kong Regner Lodbrogh, hvis Sønner vare Godefrid og Sigefrid, (og troer jeg at det er rigtig om dem begge, og at han har opkaldet dem efter den gamle Regnar Lodbrocs Sønner), der vare Normannernes Konger eller Anførere, saa og Ingvar og Ubbo. De som sige at de vare Norske, ledes i Vildfarelse ved den første Stavelse; Dog troer Petrus Olai, at mange Norske, hvorvel ikke Svenske, have været med, fordi de Danske Konger, og særdeles Regner Lodbrogh, da, ligesom nu, havde Norge og Sverrige; Saasom den Slaviske Historie siger, at Normannernes Krigshær var samlet af de tapperste iblant de Danske, Svenske og Norske; Dog tviler han om de Svenske, (hvad kan ikke National Fordomme giøre). Normanni ginge efter, Chronicon Nostram, ud fra Dannemark Aar 818; Men han troer med Anthoninus (Florentinus), og de Franske Historici, at de begyndte at anfalde Frankerige i Ludovici den førstes 23 Regierings-Aar, som var Aar 834. Dog da der siges i Karoli Magni Historie, at han stridde imod Normannerne, som til Skibs foruroeligede Kysten af Frankerige og Tydskland, saa troer han at det var førend han blev Keiser. En Dansk Kronike (31), som gaaer fra 841 til 1006, og som er for en stor Deel taget af Adamo Bremensi, og hvilket Petrus Olai synes at have brugt i forrige Stykke, siger, at Erik Barn lod ved Lothbroki Sønner Aar 860 plyndre mange Lande. Endskiønt nu denne Skribent er meget uordentlig, saa er dette dog vidst, at Erik Barn og den sidste Lothbrok levede paa een Tid; At den første

(30) Lang. t. 2. p. 14.
(31) Ib. p. 17.

ste regierede efter Frankiske Skribenter i Danmark, hvilket Islænderne indskrænke til Jylland, (da det dog forekommer mig troligt, at han i Forstningen har regieret over gandske Danmark). og at den sidste var efter andre Skribenter ogsaa Konge i Danmark. Da nu Hordeknud var efter Islænderne den rette Danske Konge paa de Tider, og det lader at andre Konger have paa samme Tid regieret i Skaane, saa bliver intet andet tilovers, end at giore denne Lothbrok og Sønner til Konger i Jylland under Erik 1, og 2, eller Barn; Med mindre man vilde antage det Systema, at det havde ikkun været een Lodbrog, som da maatte ansees for den rette Over-Konge, og som maaskee havde intet med Jylland at giore. Et Islandsk Fragment (32) beretter, at de Danske Konger Sigfredr og Gudfredr, og Regnar Lodbroks Sønner strede imod Keiser Karl, og giorde Forliig med ham, og bleve døbte, og synes han at henføre dette til efter Aar 882. Regnar Lodbroc.

I Henseende til Hvitaby i Regnars Saga, hvilken Regnars Sønner bestormede, da kunde man og troe, at derved forstodes Hvitzborg i Skotland, som synes at have ligget ei langt fra Berwick, (maaskee Skotternes Candida Casa eller Whit herre i Galloway, hvorved dog er at mærke, at den ligger paa Britanniens vestre Side, og Berwick derimod paa dens østre; Dog det lader sig gierne foreene med Fortællingen i trykte Niala C. 159. p. 281, at Flose satte sit Skib op i Berwick, og drog derpaa til Hvitzborg, thi han kan altsaa være reist tværs over Skotland).

Udi Ættar-Tal i Arnæ N. 281, 4to, p. 225 siges, at Regnar avlede med Aslaug Sigurdur Orm i Auge, Hvitserkur, Dagr, Dun-

(32) Ib. p. 28 og 29.

Regnar Lodbroc. Dunvattr, Biörn Jernside og Ivar Benlaus, og Ragnhilld en Dotter, og p. 223 og 224 anføres fra Olof Regnars Dotter med Pore, som var gift med den Engelske Jarl Hundestein, en Linie til Oluf den Hellige, som tilligemed Regnar og Olavo Sancto indbefatter 8 Ledder, og deriblant 4 Qvinde-Ledder. Antager man nu 995 for den sidstes Fødsels-Aar, hvilket er den almindeligste Mening, og i det mindste rigtigt paa en 3 Aar nær, saa er Regnar fød Aar 816, hvilket vel nok passer sig paa den sidste Regnar; Men der er og en anden Linie fra denne Regnars Dotter Olof til Olof Trygvasön ligeledes bestaaende af 8 Ledder, og deriblant ikkun 2 Qvinde-Ledder. Lader man nu Oluf Trygvesön fødes Aar 960, hvilket er endda langt mere tvilsomt end Oluf den Hellige, men som dog vel ei kan udgiøre større Forskiæl end en 6 til 7 Aar, saa fødes Regnar efter dette Aar 755. Vil man nu tage et Mellem-Aar af 755 og 816, saa maae Regnar være fød 785 eller 786, hvilket ingenlunde passer sig paa den første Regnar, men kan bedre foreenes med den sidste; og herefter at dømme maatte man ikkun antage een Regnar.

Udi Arnæ N. 244. Folio, som indeholder Islandske Annaler fra Julius Cæsar til 1328 henføres Harald Klacks Daab p. 79 til Aar 824; Disse Annaler findes trykte foran i Langebecs 3 Tome af hans Scriptores, og staaer det der p. 26. I Arnæ N. 248. Folio, udi Skallholts Annaler, som gaae fra Aar 67 til 1420, henføres p. 20 Eriks og Agnars Død til Aar 839, (hvoraf sees at de have anseet Regnar for den, som de Engelske Skribenter omtale), og Regnars Drab henføre de til Aar 850, (hvilket efter de Engelske er meget for tiligt), og som ogsaa derved vises, at de p. 21 lade Ivar Beenlös komme Aar 861 til Engelland,

(et

Regnar Lodbroc.

(et Aar som jeg just ikke vil stride meget imod, men som dog bliver meget for sent, naar Faderen alerede skulde være bleven dræbt Aar 850, da Ivar kom efter alle, saavel vore, som Engelske Skribenter, til Engelland kort efter sin Faders Død, for at hævne den).

Arngrim skriver i sit Supplement p. 580, at Regnar blev omtrent Konge Aar 810, (hvoraf sees at han ikkun haver antaget een Regnar), da han endnu var ung, og det efterat hans Fader Sigvard Ring havde frivilligen taget sig af Dage, (her blandet Arngrim Sigurd Ring med Snorronis bekiendte Hako eller Hagen, som Rim-Kroniken urigtig kalder Hagen Ring). P. 581. Regnar blev derpaa ved Arv Konge i Sverrige, hvor og hans Forfædre meest havde opholdt sig. Da begyndte udenlandske Regentere at anfalde Danmark, og de andre Lande, saasom de ei frygtede den unge Herre. Men ved tilvoxende Alder, og efterat han havde ægtet den Vest-Gothiske Baron (Jarl) Gauric (af alle andre Skribenter kaldes han Herraud), hans Dotter Pora, dæmpede han dem uden Vanskelighed. Og som han derpaa var mere hengivet til udenlandske Krige, end til at regiere sine Lande, saa lod han Danmark og Sverrige forestaae ved andre. Hans Sønner af andet Ægteskab toge derpaa, uden Faderens Samtykke, Danmark i Besiddelse; og andre af hans første Ægteskab, nemlig Eric og Agner, anfulde hans Stadholder Eisten udi Sverrige, og bleve dræbte; P. 582, men deres Halvbødre hævnede dem, (det er klart, at Arngrim her har havt det efter Langebec anførte Islandske Fragment). Regnar blev, efterat han havde regieret i 37 Aar, thi længre Tid kan man efter vore Islændere ei give ham, (da han dog vidst maae have regieret længre, saa-

 fremt

Regnar Lodbroc; fremt han efter Arngrims egen Regning er bleven Konge Aar 810), dræbt udi Engelland, og deelte hans Sønner derpaa Landene saaledes imellem sig, at Biörn Jernside fik Sverrige, og begge Gotlande, Widserk Vandalia (Venden) og det hosliggende Land, som de gamle Norske kaldte Reid-Gotland, og Sigurd Danmark, og det ved Lodkastning. Derefter fortæller han korteligen fra p. 582 til 584, om de Jydske Konger, fra Olav Henrics (Kiarios) Søn, til Knud Gorms Søn, ligesom der staaer i den trykte Oluf Trygvasöns Saga. P. 833 siger han, at Hvitserk fik de Lande, som laae østen for Sverrige og Dannemark, (hvoraf følger at han ei har anseet Reid-Gotland for Jylland, men enten for Pommern, Preussen eller Lifland, og skulde jeg snart falde paa Pommern, ved det han kort forhen skriver om Harald Hilldetann, at han efter sin Mor-Fader fik Danmark, Sverrige, Venden, Curland, Estland, Saxen, eller snarere Pommern, og Northumberland; hvor det dog er mørkt at forstaae, i hvilke Landes Stæd han sætter Pommern). P. 834. Sigvard Ring en Halv-Broder Søn af Harald Hilldetann, overvandt denne sin Far-Broder, som var Konge i Sverrige i det bekiendte Slag paa Bravalla Hede udi Øst-Gotland, og indtog derpaa hans Lande. Han var gift med Alfhild, en Proneptis af Alfar den Gamle, som var en Søn af Raum, og Sønne-Søn af Nor. P. 835, hendes Fader regierede i Alfheim; P. 836, og blev denne Alfe Slægt anseet for deiligere end alle andre Folk. Derefter følger p. 839 en Hoben overtroisk Tøy om disse Alfer, som kunde giøre sig usynlige, og om de underjordiske Folk, ogsaa Alfer kaldte, som udi Arngrimi egen Tid endda viste sig, og hvilke den gode Arngrim efter sine Tiders Beskaffenhed endda troer. P. 839, med Alfhild avlede han Regnar Lodbroc; Efter hendes Død ſkee-

de

de det, at da han efter Sædvane havde reist igiennem Vest-Gotland, kom han til Vigen i Nörge, for at forrette hedniſk Offer i Sciring-Sal, som pleyede der at holdes, og der saae han Alfſol, en meget deilig Jomfrue, og en Dotter af Alf, Konge i Vindle (Vendsyssel i Jylland, maaſkee herved sigtes til Alf Sigars Son hos Saxo, i det mindste sees deraf, at der da vare smaae Konger i Vendsyssel); I hende blev han forelſket, og vilde ægte hende, endſkiont det var Guderne imod. Af hendes Brødre Alf og Ingve begiærede han hende, men de nægtede at give en saa deilig Pige til en gammel rynket Gubbe. Kongen blev fortørnet over, at han, som saa stor en Monark, ſkulde faae Afſlag af sine Undersaatter, (hvilket synes at vise, at Vendsyssel haver da staaet under ham), og truede med Krig, thi nu strax kunde han ei paaføre den for Gudstienestens ſkyld. Hvorvel nu Alfs Sønner vare baade stærke og modige, saa frygtede de dog for Sigurds talrige Krigshær, og derfore gave deres Søster Gift ind, forend de droge i Krigen. I det paafulgte hæftige Slag satte de begge Livet til, og Sigurd blev meget saaret; og som Alfſols Legeme blev derpaa bragt til ham, saa lod han p. 841. de døde Kroppe legge paa et Skib, og selv besteg det, og satte sig i Bagstavnen, hvor han og lod legge Alfſols Liig, og derhos antændte Skibet med Beeg, Gummi og Svovel; Derpaa lod han sætte alle Seyl til, og med en stærk Vind fra Landet drev ud til Havs, hvor han selv dræbte sig, efterdi han, som en saa mægtig og berømmelig Konge, vilde heller efter sine Forfædres viis komme med kongelig Pragt til Odin, end døe af Alderdoms Skrøbeligheder, hvilke Ord han med et frit Mod sagde til sine Mænd, som stode paa Strandbredden. Hvorvel nogle sige, at han dræbte sig, forend han forlod Strandbredden. (Heraf slutter jeg, at

Regnar Lodbroc.

Regnar Lodbroc.

Arngrim har havt mere end een Codex at gaae efter, da dette nu ikke findes i eet eeneste Manuscript, saavidt bekiendt er, hvilket viser, hvor stor Fyye vi have til at haste med at udgive vore gamle Skribenter, da hvert Sæculum borttager os nogle; Uden al Tvil har Arngrim havt en fuldstændigere Codex af Sogubrot, hvorudi dette har staaet). Imidlertid havde han dog ved Strandbredden ladet forhen til sin Erindring opkaste en Hoy. (Denne Tildragelse er i Hovedsagen den samme, som Snorro fortæller om den bekiendte Hakon, hvilken haver omtrent maat leve 400 Aar for Sigurd Ring; Og som ham af nogle ogsaa gives det Tilnavn Ring, og ham tilskrives Bravalla Slaget, som dog tilkommer Sigurd, saa er det vel mueligt, at deres Dodsmaade, som saa meget lignede hinanden, haver givet Anledning til denne Forvirring af Tilnavnet Ring, thi at de dog maaskee begge ere dode paa denne Maade, bliver mig derved troligt, at der baade ere smaae Omstændigheder i Dodsmaaden anderledes, saa og at Aarsagerne dertil ere aldeles adskilte; Maaskee at Sigurd haver villet efterfolge Hako, hvis Dod var saa beromt. Antages dette, som man dog ellers maae, saa kunde man falde paa den Tanke, at Sigar, Alf, Syvald hos Saxo havde levet med Harald Hilldetann, og Sigurd Ring, i det mindste Alf, som maaskee havde været Son af en senere Sigar. Man kunde og da nedflotte til de Tider Helge Hundingsbane, og Sigurd Fofnisbane, dog med de Indskrænkninger, at noget af hvad der tillegges den sidste, er af senere Poeter bleven tillagt ham, og tilhorer en ældre Sigurd, nemlig den Frankiske Kong Sigebert, Da Regnar Lodbroc kaldes i nogle af vore Fortegnelser Alfsbane, saa er det vel mueligt, at han haver omkommet Alf i Slaget). P. 842 siges det samme om Regnar Lodbroc, som forhen, og Pora gjores til en Dotter af

Gaut-

Gautric, Baron i Gautland. P. 843 opregnes Regnars Sønner med Aslaug, og deriblant Raugnvalld, som satte Livet til udi Strid, da han fulgte sine Brødres Krigshær. De finge alle siden, da de vare voxne, smaae Riger. P. 844 berettes om Eisten i Sverrige hans Koe, (og heraf er det aabenbare, at Arngrim har her havt Regnars Saga). P. 846 berettes om Ivar Regnars Søn, at han i sit gandske Legeme havde intet uden Brusk, undtagen alene i Hænderne, hvor han havde Been, hvorfore han og blev i alle Slag baaret paa et Skiold, hvorfra han skiød med en stærk Bue. P. 848 har Arngrim allerede giort den Anmærkning, at Saxonis Svanlaug er Islændernes Aslaug. P. 849 siges, at Ivar ei regierede i Engelland ikkun 2 Aar, som Saxo vil, men i mange, lige til en høy Alder, (dog dette kan jævnes ved at antage, at der have været tvende Ivari, en ældre, Søn af den ældste Regnar, som uden Tvil har regieret længe, og en yngre, Søn af den yngre Regnar, som lader ikkun at have regieret i 2 Aar. Og kunde man gierne antage, at den første Ivar havde regieret i Northumberland, thi Henrik af Huntindon skriver p. 346, at efter Aodulf, som blev afsat 807, var der ingen Konge, indtil Landet gav sig under Egbricht, Konge i Vest-Saxen, og Wilhelm af Malmesbury skriver endog p. 26, at efter Ethelberts Død, som indfaldt 796, var alting i Uorden indtil Egbert 827 undertvang Riget. Den Saxiske Krønike lader og p. 69 Eardulf udjages 807, og har derpaa ingen Konger, men beretter p. 71, at Northumbri gave sig 827 under Egbert. Nu have vel andre Skribenter nogle faae Konger i denne Tid, men de have efter al Anseende ikkun eyet et lidet Stykke af Landet, og alting synes at have været i Forvirring; og i den Tid er det muellgt, at Ivar kan have eyet endeel deraf. I Oluf Tryggesöns

Regnar Lodbrog.

Regnar Lodbroc.

S. tillegges ogsaa Ivar et langt Regimente, og berettes at han døde og blev begravet i Engelland). Arngrim siger at Biörn Jernsides Søn var Erik, Konge i Sverrige, som regierede ikkun kort; P. 850 hans Sønner Biörn, som regierede ved 846, (og bliver altsaa den, som regierede ved Ansgarii første Ankomst, og endeel Aar for 846) og Aunund, som regierede efter hinanden. Dennes Søn Erik blev derpaa Konge, og regierede til en høy Alder. Baade han og Fader levede med Harald Harfager, (hvilket nok gaaer an efter den sædvanlige Chronologie af Haralds Regiering, dog strider herimod det Snorro beretter, at Erik var gammel, da Harald var ung, og at denne efter hans Exempel afskaffede alle smaae Konger, og er det meget tungt at imodsige en Skribent som Snorro i saa nye Tider, allerheldst alle andre Islændere fortælle det samme; Dog maae jeg paa den anden Side sige, at dersom dette ei antages, saa maae man tillegge Erik Seyersælig en meget lang Regiering, hvilket bliver saa meget des urimeligere, som hans Fader regierede i 50 Aar. Da der ingen Aarstal ere i Snorro, saa kunde man vel falde paa, at flytte Harald Harfagers Regimente langt ned i Tiden, thi da jævnede alting sig; Men herimod stride baade Are og alle de Islandske Annaler, som have Aarstal, saa og fornemmeligen Aaret af Islands Opfindelse). Erik giftede sig med Harfagers Dotter Ingigerdr, hvilke de Svenske ansaae efter Døden for en Gudinde, og dyrkede med aarlig Offer. (Snorro siger T. 1. p. 96, at Harald avlede Yngigerþur med Alfhilld, en Dotter af Hring Dags Søn fra Ringerige, og p. 123 siger han, at Kong Harald giftede de fleste af sine Døttre inde i Landet til Jarlerne. I den Danske trykte Oversættelse af Snorro p. 50 kaldes hun Ingeborg, og siges at have været gift med Halfdan Jarl, og opregnes der hendes Afkom,

kom, hvoriblant den Svenske Kong Stenkil, hvilket maaskee kan have givet Anledning til at troe, at hun selv blev gift til Sverrige. Udi min skrevne Islandske Snorro paa Papir siges det samme, som i den Danske Oversættelse. I den prægtige Frisiske Membran af Snorro p. 125 kaldes hun Ingigerþr; og siges intet om hendes Afkom. I Arnæ N. 93, Folio, som er en Dansk Oversættelse af Snorro, giort ved Lauritz Hansön Bonde, staaer f. 63, p. 1 Ingegerd. I mange andre Codices derimod saavel af Snorro selv, som af Danske Oversættelser af ham, nævnes hverken Ingigerdr eller Ingeborg. Altsaa har jeg endnu ikke fundet nogen gammel Skribent, hvor det siges at Kong Haralds Dotter blev gift med den Svenske Kong Erik, men derfore har dog Arngrim vidst nok havt en for sig, som enten nu er borte, eller som jeg ikke er kommet over. Men hvorom alting er, saa maae hun ei være bleven gift med Kong Erik Anund Søn, men med Kong Erik Seyersalig, og saa er det rimeligt, at Ingigerþur og Ingeborg have været 2 forskiællige Døttre af een Moder). Denne Erik skal have sendt den Afgud, han dyrkede, ud i Strid mod Harfagers Feltherrer. P. 851, han undertvang Eistland, Finnland og Kyrialer, (hvilket kommer overeens med hvad Þorgny Lagmand siger hos Snorro). I Slutningen af trykte Herrauds Saga p. 69 siges, at Conrad, en Søn af Rigardur, Herrauds Søn, foer til Ormaland; Nu haver man en utrykt Saga om denne Conrad i Arnæ N. 181. F. Folio, som bestaaer af 20 Capitler, hvorudi siges at han og Silvie vare Børn af Rykhard, Keiser i Saxland; Conrad blev Keiser i Miklagard, og var Fader til Kyrialax Keiser, og Emanuel Grikia Keiser, og Rigard Keiser i Saxen, (det behøves ikke at siges, at alt dette er en Digt). Conrad blev sendt til Babylon i Serkland, (heraf sees at vore Gamles Serkland

Regnar Lodbroc.

Regnar Lodbroc.

vil ikke sige andet end Sarracenernes Land), og hvor alle Orme sove, (dette er altsaa Ormaland i trykte Herrauds Saga, hvoraf sees at alle Codices af den, hvorudi dette staaer, ere yngre end Conrads Saga, men i vore Codices af Herrauds Saga N. 510 og 577 begge Membraner i 4to udelades alt dette, og altsaa kan den ægte Herrauds S. endda være ældre end denne Conrads S., og maaskee dog tiene til Beviis i visse gamle Ting, allerheldst den indeholder endeel, som gierne kan jævnes med Historien, og derhos ikke er utroeligt, hvorvel jeg maae tilstaae, at den haver ogsaa mange Fabler, som dog have deres Grund i vore Fædres Tænkemaade).

I Arnæ Udtog af Jarlmanns og Hermanns Saga i N. 576 C, 4to, p. 247 og 248 siges, at Vilhialm, Konge i Frankerige var Fader til Herman, som ægtede Rikilat, en Dotter af Dag, som ogsaa kaldes Michel Katalactus, Konge i Grækenland, og avlede med hende Vilhialm og Rigard, hvilken somme sige at have været Fader til Conrad, der drog til Ormaland. Enhver indseer vel, at denne Saga er en Roman, dog anfører jeg dette, for at vise, i hvor mange Sögur Conrad og Ormaland omtales, og at Conrad giøres i nogle meget yngre; hvoraf sees ogsaa, hvorledes Romanskrivere have blandet sammen Fabel og Sandhed, thi Michael Katalactus var virkeligen Grækisk Keiser i det 11 Seculo. P. 249—251 er et Udtog af Conrads egen Saga, som er ligesaa fabelagtig, som den forrige. Magnetens Pegen imod Norden omtales deri, hvoraf kan sluttes at den er temmelig nye.

Venusinus i Bartholini Mss. T. 10. p. 251, hos mig p. 287, anfører af en gammel Codex p. 1, at Ingvar, Ubbi, Biörn, Ulf, (hvilken jeg ikke erindrer mig at have fundet hos nogen anden), vare Brødre af Ivar Lodbrochs Søn, og stode for de Nor-

disse Folk. Han kaldte de Danske Konger til Hielp, for at ødelegge Frankernes Rige. Herved gior Venusinus den Anmærkning, at der siges, at der undertiden vare 2 Konger i Jylland, 1 i Fyen, 1 i Sieland, 1 i Skaane; og undertiden 2 i gandske Danmark. Men efter alle Omstændigheder at dømme, har Yngvar ikke været Lodbrocs Søn, da Sidroc, og Amelaus, snarere Amleth, vare hans Brødre, og er jeg af den Tanke, at disse 3 Brødre have være Norske, og ikke Danske. Regnar Lodbroc.

Udi Arnæ N. 572 b. 4to i Soguþattr af Asmund Sebbe Fostre siges til Slutning, at nogle mene ham at have været den samme, som Ella, der dræbte Ragnar Lodbrok. Da han nu udgives der for en Søn af den Engelske Kong Alrek, saa bliver det værdt at opsøge saadan en, hvis Alder kunde passe sig med Ella, allerheldst de Engelske ei nævne Faderen til Ella. Og som Ella regierede i Northumberland, saa vil jeg først søge der. Den Saxiske Krønike nævner p. 60 og 61 Alhred, som blev udjaget 774, men da Ælla efter p. 79 blev ihielslaget Aar 867, saa kan han ikke vel have været en Søn af ham. P. 64 forekommer en anden Alchred, som ikke selv var Konge, men hvis Fader Kong Alfvold døde 789 p. 62, og hvis Søn Kong Osred døde 792 p. 65. Denne Alcred kaldes dog af Matthæus af Westmünster p. 145 Konge. Der ere og Formodninger for, at denne Alcred er den samme, som Alhred, og ei en Søn, men en Broder af Alfvold; See Higden p. 250. Simeon Dunelmensis Col. 12, efter hvilken Col. 110 Kong Alcred og skal have havt en Søn ved Navn Alchmund død Aar 800. Man kunde vel hielpe dette noget ved at troe, at Ella havde været ung, da hans Fader døde, men saa maatte han dog have været næsten 80 Aar, da han blev slaget i Strid, hvilket ikke er troligt. Desuden synes det altsammen at

Regnar Lodbroc.

faldt over Ende, ved det Simeon siger Col. 14, at Ella var ikke af Konge-Stamme. Udi Kent regierede en Kong Alric, hvis Døds-Aar henføres til 793, see Wilhelm af Malmesbury p. 11. Der siges ei at han efterlod sig Børn, i det mindste ingen, som blev Konge af Kent. Men denne Alric synes og at være død for længe for Ella. Vil man derfor nøye herudi følge denne Saga, saa maae Alrec have været en liden Prinds i Northumberland. Dog kan Alhred eller Alcred i Northumberland, som levede ved Aar 774, gierne have været Fader til den ældre Ella, saafremt man antager 2 Engelske Konger af det Navn. Vel mueligt at den yngre Ella har været en Sønne-Søn af den ældre. Og dette om den ældre Ella stadfæstes ved Slutningen af min Membran af Sogubrot, hvor Ella giøres til en Beslægtet af Adalbrikt, som kastede sig op til Konge i Northumberland, og giorde at det faldt fra Sigurd Hring.

I Sagen af Snæglu-Halle N. 563 A, 4to, p. 71 siges Kong Harald Haardraade at have befalet sin Poet Thiodulf, at siunge om Sigurd Fofnisbane og Fofner, hvilket han og giorde til Kongens Fornøyelse; og heraf sees, fra hvor gamle Tider denne Helt har været navnkundig.

De Islandske Annaler N. 417, 4to, p. 82 sige, at Regnar var alerede Konge, imedens hans Fader levede, og at han vandt mange Lande og Riger under Danmark; Fortælle derpaa hans Strid med Harald Klack, ligesom Saxo. Den Engelske Kong Helli eller Halli fangede ham, og lod opskiære hans Bryst, og legge Hugorme derind. Regnar sagde intet andet end: at Grisene vilde grynte, om de vidste Galtens Brølen, hvilket samme Saxo ogsaa siger p. 176, saa at det bortfalder, at han selv skulde have siunget den bekiendte Vise, som og er urimeligt. Alt

dette

dette fortælles under Aar 815. P. 85 henføres retteligen til Aar 826 Harald Klacks Daab, og siges at han fik en Part af Frisland i Lehn af Keiser Ludvig. P. 86 siges, at Nordmænd fra Valland plyndrede i Frankerige, og toge Skat af Friser. Dette Sted er i sær mærkværdigt, thi det bringer mig paa de Tanker, at herved sigtes til et Valland, som haver ligget imellem Flandern og Frisland, og maaskee begrebet en Deel af Zeeland og Syd-Holland i sig, thi det er bekiendt, at Nordiske Folk sadde i det 9 Sæculo paa nogle Stæder i Holland, og uden al Tvil længe tilforn. Ved Aar 838 siges tydeligen, at Regnar Lodbrok blev dræbt i Engelland; Dette Aarstal har jeg endnu ei fundet hos nogen, og kan det for mange Aarsagers skyld ei være rigtigt, men vilde man antage det, da kunde man og beholde den senere Lodbroc, som blev dræbt omtrent 865, og saa kunde man endda til Nød lade Harald Harfager stamme fra den ældre Regnar, naar man ikkun vilde flotte Harfagers Fødsel nogle Aar længere ned i Tiden. Regnar Lodbroc.

Skinner i Etymologico vocum antiqvarum Anglicarum, udi det Ord Reafan vil, at denne navnkundige Fane skal have Navn af det Angel-Saxiske Reaf ɔ: en Kiortel, eller og af Reafian ɔ: at røve; Men det er klart, at dens Betydning bør søges i det Danske Sprog, da den var de Danskes Fane; og Beskrivelsen over den hos Asserium i Ælfredi vita p. 33 viser det samme, thi han siger, at midt i den saaes ligesom en levende flyvende Ravn, (hvilket viser, at Fanen egentligen har hedet Ravn, og sigtes herved til det, at Ravnen var Odins Fugl, og et Tegn til Seyer), naar de skulde vinde, og derimod hang Fanen lige ned, uden at bevæge sig, naar de skulde tabe, og blev dette ofte prøvet. (Det er

Regnar Lodbroc.

er klart, at der enten har staaet en Ravn malet i Fanen, eller og at Fanen selv haver været dannet som en Ravn med Vinger, hvilket jeg snarest troer; Naar det blæste, flagrede den, og desuden havde vel Fanedrageren Befaling, brav at ryste den, saa at dette kan henføres til vore Fædres Krigspudser; men naar det ikke blæste, eller og naar Fanedrageren af Frygt eller andre Omstændigheder, ei svingede med den, saa hang den naturlig viis ned ad). Udi alle Krige blev den baaret for Krigshæren. Der sagdes at Lodbrochi 3 Døttre, og Søstre af Hungar eller Hinguar, og Habbe, (Ingvar og Ubbe) havde vævet den i een Middags Tid, men denne Fane gik forloren Aar 878 i et Slag imod Kong Alfreds Folk, (da en Scriptor Coævus af største Troværdighed skriver dette, saa sees heraf at de Danske da vilde indbilde andre, at de kunde hexe, og at mange troede det, saa at man derfore ei maae forkaste vore Skribenter, som berette slige utrolige Ting og Fabler, thi de bleve almindeligen da troede, og snedige Folk betiente sig deraf, for at opnaae deres Hensigter. Det er ellers mærkeligt, at hverken Lodbroc eller hans Sønner kaldes her Konger, og vare de heller ei andet end gandske smaae Under- og Hær-Konger). Dufresne i Glossario med. Lat. i det Ord Reafan har den rette Betydning af en Ravn, Raven paa Engelsk-Saxisk, men naar han leder dets Navn af det Angel-Saxiske Reafian ɔ: Spoliare, Rapere, da troer jeg nok at Ravnens Navn betyder det, thi det kommer overeens med dens Natur, men i vort Sprog have vi det Ord røve, som betyder det samme, med mindre man vilde troe, at Korp, som og betyder en Ravn paa vort gamle Maal, og endnu bruges i Norge, var vort første originale Navn paa denne Fugl, og at vi havde lært Ravn i de mange Krige vi førte i Engelland. Imidlertid fore-

kommer

kommer Ravn alerede hos Guttorm Sindre, en Poet af det 10 Sæculo, see Snorro T. 1. p. 133. Om denne Fane taler ogsaa Autor til Emmæ Encomium p. 169 og 170 i Duchesnii Script. Normannicis, og siger at den var endnu til i Canuti Magni Tid, hvoraf jeg slutter, at de Danske have ladet sig giore en paa nye. Den var af gandske hvid Silke, uden nogen Figur; men i Krigs Tid saaes altid en Ravns Billede deri, ligesom den var indvævet med gabende Mund, flagrende Vinge, bevægelige Fødder, saasnart de vunde, men tabte de, da var den gandske stille, og hang med Legemet. (Det er klart heraf, at det har havt sig med denne navnkundige Fane, som jeg forhen har antaget, og det mere er kommet til ved Poeternes Digt, ved Imaginationen, og ved Overtroe). Den bekiendte Feltherre Thurkil opmuntrede dem ved dette Seyerstegn, da de Danske skulde give det store Slag ved Æskedune. Ailredus Rievallensis siger Col. 353 i Script. 10, at de Danske udi ovenmældte Slag i Alfreds Tid tabte deres navnkundige Fane Raven, hvori de efter Diævelens Indskydelse havde indvævet en Ravns Skikkelse, (heraf sees, at man i gamle Tider troede, at denne Fane var giort ved Diævelskab og Troldom).

Regnar Lodbroc.

De skrevne Islandske Annaler, som tilhøre Hans Høyærværdighed Hr. Bisp Harboe i Sieland, og hvilke ere blevne skrevne efter den berømte Islandske Bisps Bryniolf Svendsöns Foranstaltning, og det med een Haand indtil 1644, men siden ere blevne fortsatte af andre, men med langt slettere Hænder, og blegere Blæk, hvorudi 1643 er det tiligste Aar, som nævnes, og 1684 det seneste; De sætte ved Aar 810 Regnar Lodbrocs Regierings Begyndelse, saa og efter andres Sigende ved Aar 813;

Regnar Lodbroc.

Hans Sønners Drab, (hvorved vel forstaaes Erik og Agnar), henføre de til 839, og hans eget til 846, hvilket synes at være giort af det jeg forhen haver omtalt om en Regnar, som giorde et Tog til Frankerige 845, thi nogle Franske Skribenter fortælle hans Død under dette Aar, og dog henføre disse Annaler hans Søns Ivars Ankomst til Engelland først til 862. Foran for disse Annaler staaer en Oversættelse af Hieronymi latinske Kronike, i det mindste siger Titulen saa, men Kroniken gaaer her langt videre, og synes at være oversat efter Hieronymus, Prosper, Victor, Beda, Sigebert, og adskilligt den Nordiske Historie vedkommende tilsat, altsammen i en chronologisk Orden. Paa nogle Stæder ere Initial-Bogstaverne udeladte, uden Tvil for at male dem røde og store. Wilhelmus Gemeticensis p. 605 kalder Lothbroc Konge, p. 607 vidner han, at han kom til Regieringen efter sin Fader. Hans Søn Bier havde Tilnavn af Costa ferrea, fordi han gik i Strid uden Skiold, og intet Jern kunde bide paa ham, saa haard var han bleven ved sin Moders Troldom, (vehementissimis matris ejus veneficiis infectus, hvilket synes næsten at vise, at hun skulde have bestroget ham med kraftige Urter).

Naar Wallingford beretter hos Gale T. 3. p. 531, at de Danske anfulde York, da Ella, som ei var af Konge-Blodet, regierede der, og at da den fordrevne Kong Osbert kom tilbage, hvorpaa de begge bleve forligte, og derpaa droge imod York, havde og i Forskningen den Lykke at jage de Danske paa Flugt, og nøde dem til at vige ind i Staden, som de havde ved Vaaben indtaget, (Sammenhængen synes at vise, at herved maae forstaaes York), men at de Engelske bleve derpaa tilligemed begge deres Konger efter en haardnakket Modstand, da de uforsigtigen forfulgte

forfulgte de Danske, slagne med deres Krigshær; Saa kommer dette overeens med hvad der fortælles i Regnars S., nemlig at de Danske bemestrede sig en Bye, tabte det forste Slag, men vunde det andet. Vel fortælles det med mange flere Omstændigheder, end af Engellænderne, hvoriblant og ere nogle, som synes opdigtede, men derfore bør man ei forkaste dem, der stemme overeens med Omstændighederne og Tidernes Tænkemaade. Ei heller tør jeg derfore nægte, at de Danske have fanget Ella, og paa en gruesom Maade henrettet ham, hvorvel de Engelske alle sige, at han blev i Slaget, thi de Engelske fortælle alle disse Ting meget kort. Men det værste er, at man maatte da antage, at begge Regnari ere paa en gruesom Maade blevne dræbte, og da fandt man dog i vore Sögur intet om denne forste Regnars Dødsmaade, og vilde det da blive vanskeligt nok at udfinde, hvad man i den skulde henføre til ham. For Ledderne skyld synes det, at han maae have havt Aslaug, og i Visen tales dog om de Børn, som gemeenligen tillegges Aslaug, og tillegges der den Regner, som blev dræbt af Ella. Maaskee den sidste Regnars Dronning har og hedet Aslaug. Men alting overveyet, bliver det maaskee rettest at troe, at den ældre Regnar er paa en gruesom Maade bleven henrettet af en Ella, som derpaa er bleven ikke mindre gruesom henrettet af de Danske, og at Engellænderne have reent forbigaaet denne Ella; og at den sidste Regnar har sat Livet til ved Edmundi Hof, hvorpaa hans Sønner, da de vilde hævne hans Død, have faaet med en anden Ella at bestille, som vore Skribenter have sammenblandet med den ældre. Regnar Lodbroc.

Schlegel i Conjectura de conciliatione veteris Danorum historiæ giør sig p. 12—16 megen Umag for at vise, at der haver

Regnar Lodbroc.

vil ikke sige andet end Sarracenernes Land), og hvor alle Orme sove, (dette er altsaa Ormaland i trykte Herrauds Saga, hvoraf sees at alle Codices af den, hvorudi dette staaer, ere yngre end Conrads Saga, men i vore Codices af Herrauds Saga N. 510 og 577 begge Membraner i 4to udelades alt dette, og altsaa kan den ægte Herrauds S. endda være ældre end denne Conrads S., og maaskee dog tiene til Beviis i visse gamle Ting, allerheldst den indeholder endeel, som gierne kan jævnes med Historien, og derhos ikke er utroeligt, hvorvel jeg maae tilstaae, at den haver ogsaa mange Fabler, som dog have deres Grund i vore Fædres Tænkemaade).

I Arnæ Udtog af Jarlmanns og Hermanns Saga i N. 576 C, 4to, p. 247 og 248 siges, at Vilhialm, Konge i Frankerige var Fader til Herman, som ægtede Rikilat, en Dotter af Dag, som ogsaa kaldes Michel Katalactus, Konge i Grækenland, og avlede med hende Vilhialm og Rigard, hvilken somme sige at have været Fader til Conrad, der drog til Ormaland. Enhver indseer vel, at denne Saga er en Roman, dog anfører jeg dette, for at vise, i hvor mange Sögur Conrad og Ormaland omtales, og at Conrad giøres i nogle meget yngre; hvoraf sees ogsaa, hvorledes Romanskrivere have blandet sammen Fabel og Sandhed, thi Michael Katalactus var virkeligen Græsk Keiser i det 11 Sæculo. P. 249—251 er et Udtog af Conrads egen Saga, som er ligesaa fabelagtig, som den forrige. Magnetens Pegen imod Norden omtales deri, hvoraf kan sluttes at den er temmelig nye.

Venusinus i Bartholini Mss. T. 10. p. 251, hos mig p. 287, anfører af en gammel Codex p. 1, at Ingvar, Ubbi, Biörn, Ulf, (hvilken jeg ikke erindrer mig at have fundet hos nogen anden), vare Brødre af Ivar Lodbrochs Søn, og stode for de Nor-

disse

disse Folk. Han kaldte de Danske Konger til Hielp, for at ødelegge Frankernes Rige. Herved giør Venusinus den Anmærkning, at der siges, at der undertiden vare 2 Konger i Jylland, 1 i Fyen, 1 i Sieland, 1 i Skaane; og undertiden 2 i gandske Danmark. Men efter alle Omstændigheder at dømme, har Yngvar ikke været Lodbrocs Søn, da Sidroc, og Amelaus, snarere Amleth, vare hans Brødre, og er jeg af den Tanke, at disse 3 Brødre have være Norske, og ikke Danske. Regnar Lodbroc.

Udi Arnæ N. 572 b. 4to i Soguþattr af Asmund Sebbe Fostre siges til Slutning, at nogle mene ham at have været den samme, som Ella, der dræbte Ragnar Lodbrok. Da han nu udgives der for en Søn af den Engelske Kong Alrek, saa bliver det værdt at opsøge saadan en, hvis Alder kunde passe sig med Ella, allerheldst de Engelske ei nævne Faderen til Ella. Og som Ella regierede i Northumberland, saa vil jeg først søge der. Den Saxiske Krønike nævner p. 60 og 61 Alhred, som blev udjaget 774, men da Ælla efter p. 79 blev ihielslaget Aar 867, saa kan han ikke vel have været en Søn af ham. P. 64 forekommer en anden Alchred, som ikke selv var Konge, men hvis Fader Kong Alfvold døde 789 p. 62, og hvis Søn Kong Osred døde 792 p. 65. Denne Alcred kaldes dog af Matthæus af Westmünster p. 145 Konge. Der ere og Formodninger for, at denne Alcred er den samme, som Alhred, og ei en Søn, men en Broder af Alfvold; See Higden p. 250. Simeon Dunelmensis Col. 12, efter hvilken Col. 110 Kong Alcred og skal have havt en Søn ved Navn Alchmund død Aar 800. Man kunde vel hielpe dette noget ved at troe, at Ella havde været ung, da hans Fader døde, men saa maatte han dog have været næsten 80 Aar, da han blev slaget i Strid, hvilket ikke er troligt. Desuden synes det altsammen at

 falde

Regnar Lodbroc.

faldt over Ende, ved det Simeon siger Col. 14, at Ella var ikke af Konge-Stamme. Udi Kent regierede en Kong Alric, hvis Døds-Aar henføres til 793, see Wilhelm af Malmesbury p. 11. Der siges ei at han efterlod sig Børn, i det mindste ingen, som blev Konge af Kent. Men denne Alric synes og at være død for længe for Ella. Vil man derfor nøye herudi følge denne Saga, saa maae Alrec have været en liden Prinds i Northumberland. Dog kan Alhred eller Alcred i Northumberland, som levede ved Aar 774, gierne have været Fader til den ældre Ella, saasnart man antager 2 Engelske Konger af det Navn. Vel muligt at den yngre Ella har været en Sønne-Søn af den ældre. Og dette om den ældre Ella stadfæstes ved Slutningen af min Membran af Sogubrot, hvor Ella giøres til en Beslægtet af Adalbrikt, som kastede sig op til Konge i Northumberland, og giorde at det faldt fra Sigurd Hring.

I Sagan af Sneglu-Halle N. 563 A, 4to, p. 71 siges Kong Harald Haardraade at have befalet sin Poet Piodulf, at siunge om Sigurd Fofnisbane og Fofner, hvilket han og giorde til Kongens Fornøyelse; og heraf sees, fra hvor gamle Tider denne Helt har været navnkundig.

De Islandske Annaler N. 417, 4to, p. 82 sige, at Regnar var allerede Konge, imedens hans Fader levede, og at han vandt mange Lande og Riger under Danmark; Fortælle derpaa hans Strid med Harald Klack, ligesom Saxo. Den Engelske Kong Helli eller Halli fangede ham, og lod opskiære hans Bryst, og legge Hugorme derind. Regnar sagde intet andet end: at Grisene vilde grynte, om de vidste Galtens Brølen, hvilket samme Saxo ogsaa siger p. 176, saa at det bortfalder, at han selv skulde have siunget den bekiendte Vise, som og er urimeligt. Alt

dette

Regnar Lodbroc.

dette fortælles under Aar 815. P. 85 henføres retteligen til Aar 826 Harald Klacks Daab, og siges at han fik en Part af Frisland i Lehn af Keiser Ludvig. P. 86 siges, at Nordmænd fra Valland plyndrede i Frankerige, og toge Skat af Friser. Dette Sted er i sær mærkværdigt, thi det bringer mig paa de Tanker, at herved sigtes til et Valland, som haver ligget imellem Flandern og Frisland, og maaskee begrebet en Deel af Zeeland og Syd-Holland i sig, thi det er bekiendt, at Nordiske Folk sadde i det 9 Sæculo paa nogle Stæder i Holland, og uden al Tvil længe tilforn. Ved Aar 838 siges tydeligen, at Regnar Lodbrok blev dræbt i Engelland; Dette Aarstal har jeg endnu ei fundet hos nogen, og kan det for mange Aarsagers skyld ei være rigtigt, men vilde man antage det, da kunde man og beholde den senere Lodbroc, som blev dræbt omtrent 865, og saa kunde man endda til Nød lade Harald Harfager stamme fra den ældre Regnar, naar man ikkun vilde flotte Harfagers Fødsel nogle Aar længre ned i Tiden.

Skinner i Etymologico vocum antiqvarum Anglicarum, udi det Ord Reafan vil, at denne navnkundige Fane skal have Navn af det Angel-Saxiske Reaf ɔ: en Kiortel, eller og af Reafian ɔ: at rove; Men det er klart, at dens Betydning bør søges i det Danske Sprog, da den var de Danskes Fane; og Beskrivelsen over den hos Asserium i Ælfredi vita p. 33 viser det samme, thi han siger, at midt i den saaes ligesom en levende flyvende Ravn, (hvilket viser, at Fanen egentligen har hedet Ravn, og sigtes herved til det, at Ravnen var Odins Fugl, og et Tegn til Seyer), naar de skulde vinde, og derimod hang Fanen lige ned, uden at bevæge sig, naar de skulde tabe, og blev dette ofte prøvet. (Det er

Regnar Lodbroc.

er klart, at der enten har staaet en Ravn malet i Fanen, eller og at Fanen selv haver været dannet som en Ravn med Vinger, hvilket jeg snarest troer; Naar det blæste, flagrede den, og desuden havde vel Fanedrageren Befaling, brav at ryste den, saa at dette kan henføres til vore Fædres Krigspudser; men naar det ikke blæste, eller og naar Fanedrageren af Frygt eller andre Omstændigheder, ei svingede med den, saa hang den naturlig viis ned ad). Udi alle Krige blev den baaret for Krigshæren. Der sagdes at Lodbrochi 3 Døttre, og Søstre af Hungar eller Hinguar, og Habbe, (Ingvar og Ubbe) havde vævet den i een Middags Tid, men denne Fane gik forloren Aar 878 i et Slag imod Kong Alfreds Folk, (da en Scriptor Coævus af største Troværdighed skriver dette, saa sees heraf at de Danske da vilde indbilde andre, at de kunde hexe, og at mange troede det, saa at man derfore ei maae forkaste vore Skribenter, som berette slige utrolige Ting og Fabler, thi de bleve almindeligen da troede, og snedige Folk betiente sig deraf, for at opnaae deres Hensigter. Det er ellers mærkeligt, at hverken Lodbroc eller hans Sønner kaldes her Konger, og vare de heller ei andet end gandske smaae Under- og Hær-Konger). Dufresne i Glossario med. Lat. i det Ord Reafan har den rette Betydning af en Ravn, Raven paa Engelsk-Saxisk, men naar han leder dets Navn af det Angel-Saxiske Reafian ɔ: Spoliare, Rapere, da troer jeg nok at Ravnens Navn betyder det, thi det kommer overeens med dens Natur, men i vort Sprog have vi det Ord røve, som betyder det samme, med mindre man vilde troe, at Korp, som og betyder en Ravn paa vort gamle Maal, og endnu bruges i Norge, var vort første originale Navn paa denne Fugl, og at vi havde lært Ravn i de mange Krige vi førte i Engelland. Imidlertid, fore-

kommer

kommer Ravn alerede hos Guttorm Sindre, en Poet af det 10 Sæculo, see Snorro T. 1. p. 133. Om denne Fane taler ogsaa Autor til Emmæ Encomium p. 169 og 170 i Duchesnii Script. Normannicis, og siger at den var endnu til i Canuti Magni Tid, hvoraf jeg slutter, at de Danske have ladet sig giore en paa nye. Den var af gandske hvid Silke, uden nogen Figur; men i Krigs Tid saaes altid en Ravns Billede deri, ligesom den var indvævet med gabende Mund, flagrende Vinge, bevægelige Fødder, saasnart de vunde, men tabte de, da var den gandske stille, og hang med Legemet. (Det er klart heraf, at det har havt sig med denne navnkundige Fane, som jeg forhen har antaget, og det mere er kommet til ved Poeternes Digt, ved Imaginationen, og ved Overtroe). Den bekiendte Feltherre Thurkil opmuntrede dem ved dette Seyerstegn, da de Danske skulde give det store Slag ved Æskedune. Ailredus Rievallensis siger Col. 353 i Script. 10, at de Danske udi ovenmældte Slag i Alfreds Tid tabte deres navnkundige Fane Raven, hvori de efter Diævelens Indskydelse havde indvævet en Ravns Skikkelse, (heraf sees, at man i gamle Tider troede, at denne Fane var giort ved Diævelskab og Troldom).

Regnar Lodbroc.

De skrevne Islandske Annaler, som tilhøre Hans Høyærværdighed Hr. Biskop Harboe i Sieland, og hvilke ere blevne skrevne efter den berømte Islandske Bisps Bryniolf Svendsöns Foranstaltning, og det med een Haand indtil 1644, men siden ere blevne fortsatte af andre, men med langt slettere Hænder, og blegere Blæk, hvorudi 1643 er det tiligste Aar, som nævnes, og 1684 det seneste; De sætte ved Aar 810 Regnar Lodbrocs Regierings Begyndelse, saa og efter andres Sigende ved Aar 813.;

Hans

Hans Sønners Drab, (hvorved vel forstaaes Erik og Agnar), henføre de til 839, og hans eget til 846, hvilket synes at være giort af det jeg forhen haver omtalt om en Regnar, som giorde et Tog til Frankerige 845, thi nogle Franske Skribenter fortælle hans Død under dette Aar, og dog henføre disse Annaler hans Søns Ivars Ankomst til Engelland først til 862. Foran for disse Annaler staaer en Oversættelse af Hieronymi latinske Kronike, i det mindste siger Titulen saa, men Kroniken gaaer her langt videre, og synes at være oversat efter Hieronymus, Prosper, Victor, Beda, Sigebert, og adskilligt den Nordiske Historie vedkommende tilsat, altsammen i en chronologisk Orden. Paa nogle Steder ere Initial-Bogstaverne udeladte, uden Tvil for at male dem røde og store. Wilhelmus Gemeticensis p. 605 kalder Lothbroc Konge, p. 607 vidner han, at han kom til Regieringen efter sin Fader. Hans Søn Bier havde Tilnavn af Costa ferrea, fordi han gik i Strid uden Skiold, og intet Jern kunde bide paa ham, saa haard var han bleven ved sin Moders Troldom, (vehementissimis matris ejus veneficiis infectus, hvilket synes næsten at vise, at hun skulde have bestrøget ham med kraftige Urter).

Naar Wallingford beretter hos Gale T. 3. p. 531, at de Danske anfulde York, da Ella, som ei var af Konge-Blodet, regierede der, og at da den fordrevne Kong Osbert kom tilbage, hvorpaa de begge bleve forligte, og derpaa droge imod York, havde og i Førstningen den Lykke at jage de Danske paa Flugt, og nøde dem til at vige ind i Staden, som de havde ved Vaaben indtaget, (Sammenhængen synes at vise, at herved maae forstaaes York), men at de Engelske bleve derpaa tilligemed begge deres Konger efter en haardnakket Modstand, da de uforsigtigen

forfulgte

forfulgte de Danske, slagne med deres Krigshær; Saa kommer dette overeens med hvad der fortælles i Regnars S., nemlig at de Danske bemestrede sig en Bye, tabte det første Slag, men vunde det andet. Vel fortælles det med mange flere Omstændigheder, end af Engellænderne, hvoriblant og ere nogle, som synes opdigtede, men derfore bør man ei forkaste dem, der stemme overeens med Omstændighederne og Tidernes Tænkemaade. Ei heller tør jeg derfore nægte, at de Danske have fanget Ella, og paa en gruesom Maade henrettet ham, hvorvel de Engelske alle sige, at han blev i Slaget, thi de Engelske fortælle alle disse Ting meget kort. Men det værste er, at man maatte da antage, at begge Regnari ere paa en gruesom Maade blevne dræbte, og da fandt man dog i vore Sögur intet om denne første Regnars Dødsmaade, og vilde det da blive vanskeligt nok at udfinde, hvad man i den skulde henføre til ham. For Leddernes skyld synes det, at han maae have havt Aslaug, og i Visen tales dog om de Børn, som gemeenligen tillegges Aslaug, og tillegges der den Regner, som blev dræbt af Ella. Maaskee den sidste Regnars Dronning har og hedet Aslaug. Men alting overveyet, bliver det maaskee rettest at troe, at den ældre Regnar er paa en gruesom Maade bleven henrettet af en Ella, som derpaa er bleven ikke mindre gruesom henrettet af de Danske, og at Engellænderne have reent forbigaaet denne Ella; og at den sidste Regnar har sat Livet til ved Edmundi Hof, hvorpaa hans Sønner, da de vilde hævne hans Død, have faaet med en anden Ella at bestille, som vore Skribenter have sammenblandet med den ældre. Regnar Lodbroc.

Schlegel i Conjectura de conciliatione veteris Danorum historiæ giør sig p. 12—16 megen Umag for at vise, at der haver

Regnar Lodbroc. ikkun været een Regnar Lodbroc, som omkom i Engelland, og hvis Sønner giorde saa megen Opsigt udenlands, og at han levede i det 9 Sæculo. Og denne Tidsregning beviser han med Are Frode, og Islandske Annaler. Nu er det vist en stor Fordom for denne Mening, at alle gamle Islændere, som sætte Aarstal, anvise Regnar Plads i det 9 Sæculo; Saa og at baade de og alle andre gamle Islændere, der alene regne efter Ledder, lade sig paa intet Sted mærke med, at de have tænkt paa mere end een Regnar; Men paa den anden Side finder man, at Saxo og alle Islænderne tale om Regnar, som om en mægtig Over-Konge, og de Engelske derimod om den Regnar de nævne, aldeles ikke som om nogen mægtig Konge, ja nogle endog ikke utydeligen ik kun som en Søerøver, og ei mægtig Konge; Dernæst er det vidst, at Biörn regierede i Sverrige, da Ansgarius kom der, og kan efter Islændernes gierne være Biörn paa Hauge, som i 3 Led stammede fra Regnar, thi at giøre ham til Regnars Søn Biörn Jernside, gaaer efter de paafølgende Ledder neppe an; Og endeligen maatte man erklære alle Islændernes Ledder fra Regnar i den Svenske og Norske Konge-Liste for urigtige, (hvorimod jeg maae tilstaae, at de faae Ledder i den Danske Konge-Liste give Mørge til den Mening om een Regnar, thi vel kan det nogenlunde afhielpes ved at antage lange Regieringer og Livstider, som Islænderne og Saxo ogsaa udtrykkeligen bevidne om Gorm den Gamle, saa og fene Avlinger, men det er dog tungt, at antage saadanne om adskillige Ledder efter hinanden; Jeg skulde derfore ei være gandske utilbøyelig til den Mening, at de Islandske Konge- og Slægte-Registere af de Danske Regentere ei ere saa paalidelige, som af de Norske og Svenske, og det fordi fast alle Islændere vare komne fra Norge, og fordi det gamle Svenske Konge-

Huus

Huus stammede fra det Norske; Da derimod heel faae Danske nedsatte sig paa Island. Spørsmaal derfore om ei den første Regnar har været Fader til den Sigefrid, som regierede i Caroli Magni Tid, og da maatte ansees for Islændernes Sigurd Orm i Øye, men herved falder den Vanskelighed, at han maatte da sættes at have regieret over Jylland, hvilket ingen Islænder siger, og han maatte da blive Fader til en anden Sigefrid, Saxo's Sigurd, hvilket ogsaa Langebec antager, som han gior til Fader af Regnar Lodbroc, hvilket man da og maatte for saavidt antage for rigtigt, at han var Fader til den sidste Regnar, som da blev kun en liden Konge enten i Jylland, eller maaskee snarere paa Øerne og i Skaane, og kunde man da troe, at Frankernes sidste Sigefrid havde egentligen hedet Sigurd, og at Islænderne havde smeltet disse tvende sammen til een Person. Hordeknud blev da den sidste Regnars Søn, og Konge paa Øerne, og i Skaane, og Gorm den Gamle igien hans Søn. Paa den Maade fik man mere end Ledder nok. Islænderne ere da blevne ledte i Vildfarelse ved de mange lige Navne, og ved det at nogle af disse Konger havde ei regieret over det hele. En stor Vanskelighed bliver det dog, at Frankiske Skribenter giøre den Sigfrid, som blev Aar 812 i et Slag tilligemed Anulo, til en Nepos af Kong Herioldi, hvoropver Langebec ogsaa antager, at Sigfrid, som regierede før Gotfrid, var Herioldi Søn. Endnu seer jeg mig ikke i Stand til at løse denne Knude, naar nu anførte Systema antages. Med mindre man vilde giøre Heriold til Sigfrids Mor-Fader).

Regnar Lodbroc.

) Stephanius i Wormii Epistler p. 1061 antager, at Regners Vise, gemeenligen kaldet Krakemal, er bleven giort af ham i

Fængslet,

Regnar Lodbroc. Fængslet, og deels af hans Hustrue Aslaug, som i sin Ungdom skiulte sig under det Navn Kraka, og heraf slutter jeg derimod, at Visen er heel og holden giort efter hendes Befaling.

I Landnama 5 Part. C. 1. p. 322 i den nye Edition siges, at den Poet Fleinn opholdt sig hos Thorolf og Olaf Brødre, Konger i Upland, (i Norge), og drog derfra til Danmark, til Kong Eisten, som holdt saa meget af ham for hans Poesie, at han gav ham sin Dotter. Schöning i Norske Historie T. 1. p. 436. Not. d mener, at denne Fleinn haver været af kongelig Slægt. Prasi, en Søn af ommældte Þorolf, foer fra Hordeland til Island, (da nu dette maae omtrent være skeet 880, saa sees heraf at Eisten haver levet i det 9 Sæculo). Fra Prasi opregnes i Landnama 10 Ledder til Brand, som siges der at nu boe paa Gaarden Skogen. Lader man Geirmund fødes 900, saa falder Brands Fødsel ind 1184, da der er et Fruentimmer Led imellem; og dette viser at Hauk har ikke allevegne fortsat Linierne til sin Tid, og at han har ladet meget staae saaledes, som han fandt det hos de ældre Forfattere af Landnama; og maae denne Genealogie da være efter Tidsregningen forfattet af Styrmer Polyhistor, som døde 1245. Ved denne Eystein kan ingen anden forstaaes end Eysten Beli, Harald Hilldetanns Søn, som levede med Regnar Lodbroc, thi hos ham opholdt sig efter alle Exemplarer af Skalda-Tal den Skald Fleinn; Men efter disse Omstændigheder maatte han da sættes i det 9 Sæculo, og den Regnar, som havde giort de store Bedrifter, og saa møder herved ogsaa denne Vanskelighed, at Eisten regierede efter alle vore andre Skribenter, ikke i Danmark, men i Sverrige; Dog hertil kan svares, enten at Landnama haver giort ham til Konge i Danmark, fordi han

han var en Dansk Konges Søn, eller og snarere, at han virkeligen haver først regieret et Stæd i Danmark, forend han blev Konge i Sverrige. Den eeneste Maadè at slippe herfra paa, og som jeg og troer at blive den retteste, er at antage, at Prasi ei har været en Søn, men Sønne-Søn, og maaskee længere ned af Eisten. Regnar Lodbroc.

Penant i Tour in Scotland. London 1772. 8vo. p. 25 og 26 formoder, at den Høy, kaldet Freeburgh Hill, som ligger i Northumberland, omtrent ikkun 2 Engelske Mile fra Whitby, p. 24, (hvilken snarest bliver Hvitaby i Regnars Saga), er opreist af Ivar til en Erindring af hans Seyer over Ella, Konge i Bernicia, som kom norden fra, for at hielpe Osbert, hvilken alerede var slaget af Ivar, som derpaa drog fra York Ella i Møde. Disse Stæder ligge ei heller langt fra Scarborough, (vore Fædres Skordeborg, hvor de efter Sögurne havde saa meget at bestille). Imidlertid maae jeg tilstaae, at saavel Navnet af denne Høy, som den sædvanlige Skik, af saadanne Høye vare Begravelser, bringer mig snarere paa de Tanker, at denne er ogsaa en Grav-Høy, end et Seyers-Minde, med mindre man vilde sige, at her laae nogen fornem Dansk begravet, som havde sat Livet til i bemeldte Slag.

I Jarlerne af Orkenøer deres Saga i Arnæ N. 92 og 103, begge i Folio, og alene paa Dansk, staaer C. 11. p. 26 og 27 om Jarl Sigurd Digre, at da han engang skulde gaae i Slag imod en mægtigere Skotsk Jarl, og syntes at frygte noget, leverede hans Moder Audur, en Dotter af den Irlandske Konge Kialvar, ham en Fane med disse Ord: Her maae du annamme en

Regner Lodbroc.

en Fane, som jeg har giort med stor Kunst; Den veed jeg giver Lykke, der som hun er baaren for, uanseet den mister Livet, som hende bærer. Fanen var giort med stor Kunst i en Ravns Lignelse, og naar Vinden blæste derpaa, da syntes ligesom Ravnen vilde flyve i Luften. (Denne Beskrivelse stadfæster min forhen yttrede Formodning, at alting gik naturligt til med disse Ravne-Faner, men at snilde Hoveder sage gierne, at baade deres egne Folk, og Fienderne troede at det var overnaturligt, og ved Troldom; Denne Sigurd levede med Olaf Tryggesön. Kialvar, maaskee Keallachan, Konge i Momonia, eller Cathil, som døde noget hen i det 10 Sæculo; See Ma-Geoghegan Hist. d'Irlande T. 1. p. 400 — 403.

Torfæus i Serie p. 123 siger, at Hærraud, Regnar Lodbrocs Svigerfader, var med i Bravalla Slaget, og udgives dog for at have været den 3 fra Odin; hvilket sidste er gandske vidst urigtigt, og ei heller mig bekiendt, hos hvilken gammel Skribent det staaer.

Lagerbring vil i Sv. Hist. T. 1. p. 402 forklare dette forunderlige med Ravne-Fanen saaledes, at de ikkun brugte den, naar de fore i Krig, men ellers en slet hvid Fane.

Foruden hvad jeg forhen hist og her har oplyst om Stædernes Navne og Beliggenhed i Regners Vise, vil jeg endnu anføre noget mere. I Syvs Kiæmpe-Viser p. 431 findes denne Sang udsat paa Dansk, men meget slet, da alt hvad Oversætteren ikke har forstaaet, har han ikkun omskrevet. Dog er Ifu i Carm. 4 uden Tvil rigtig oversat ved Weixel-Strøm, hvilket og bifaldes i

Noterne

Moerne p. 437. Ifu eller Ifa nævnes ogsaa i Asbiörn Prudes Vise p. 441. I sig selv er det dog vel ikke den egentlige Weixel, Visla, Vistula, Istula, men dens ene Arm Ilsing, som forekommer i Wulfstans Reise, og hvoraf Byen Elbing haver Navn. Imod denne Forklaring strider dog, at Krigen gik for sig i Helsingia. Carm. 9, Folluer kaldes i N. 3. 6. 7. p. 69 Vulver og Vulner. Hisþninga vak kaldes i N. 2. 3 og 7 Hedninga vag, som ikkun er en anden Udtale. Efter det forbigaaende og følgende synes den at maae søges i Engelland. Man kunde og falde paa, at den havde Navn af de bekiendte Hiadninger i Saurlaþattr, hvis Øe maae søges i Skotland iblant Suder-Øerne. Spørsmaal om Inistore hos Ossian T. 1. p. 9. 21 rc., og som efter Macpherson skal være Orkenøer, ikke er Inþyris Ey hos Regnar Carm. 7. Inis er paa gammel Skottisk en Øe. Wilde i sin Indledning p. 294 vil at Dorcester, fordum Duncaster, er den Bye, som Ivar har bygget paa den Maade, Saxo omtaler p. 177, og som i Regnars Saga giøres til Lundunaborg, hvis Navn Wilde vil at være giort af en Lund, som laae tæt ved, og af Duna-Floden, ved hvilken Dorcester i York Shire laae, og beraaber han sig paa, at Polydorus Virgilius L. 5. p. 130 beretter, at Dorcester er bygget paa saadan Maade, men herom finder jeg slet intet i min Udgave af denne Skribent. Desuden er Duncaster og Dorcester tvende forskiællige Byer, som kan sees af Camdeni Britannia paa Engelsk Col. 848 og 315, da den første ligger i York Shire, og den sidste i Oxford Shire. P. 277 antager Wilde ikkun een Regnar, og just den, som omkom i Engelland i det 9 Sæculo. En af hans fornemste Grunde er, at man ellers maae tillegge dem begge samme Sønner, hvilket dog ikkun haver Sted om Sivard, Biörn og Ivar. P. 282 vil han, at Regner

Regnar Lodbroc.

Regnar Lodbroc.

nar ikke har stridet mod Ella paa Irland, men imod dem af Deira, hvor Staden Ireby har Navn af dem. Men naar man læser Saxo nøye, da har Regnar ei der stridet imod Ella, thi p. 171 vidner Saxo, at Hama Hellæ Fader regierede i Britannien. P. 175 siges tydeligen, at Angli udjoge Ivar, og giorde Hella til Konge i hans Stæd, hvorpaa Regnar landede ved Norwich, og jog Hella paa Flugt, som havde Wallenserne til Hielp. P. 176, Hella begav sig derpaa til Irrerne, og straffede alle dem, som havde holdt med Regner, hvilken angreb ham, men blev fanget. Dette Stæd er meget mørkt, og har jeg forhen forstaaet det saaledes, at Hella regierede i Irland; Men efter alt det foregaaende bør det forklares saa, at Hella fik Hielp fra Irrerne, hvilke og havde Aarsag at være vrede paa Regnar. Siden siges ogsaa, at Ivar drog til Engelland, for at hævne sin Faders Død paa Hella, som og skeede, hvorpaa Ivar regierede der i 2 Aar p. 177. P. 282 vil Wilde ogsaa forandre Melbric hos Saxo til Marstan i Visen. Nu vil jeg vel ikke forkaste det sidste, imidlertid er dog Melbric et langt mere Irisk Navn, end Marstan; Maaskee den første Regnar har stridet imod Marstan, og den sidste imod Melbric. P. 284 antages, at Regnar er bleven dræbt ved Ella Anhang 794, Ella var da 10 til 12 Aar, og blev derfore dræbt 867 af Regnars Søn Ivar. Saadan usædvanlig høy Alder maae Wilde tillegge dem, fordi han ikke vil antage tvende af eet Navn. P. 289 ansees det Indfald af de Danske 753 paa Thanet efter Chronologia Augustinensis i Script. 10. Col. 2235, for det, som Regnar giorde, da han var 20 Aar gammel, men i Regnars Vise tales om Dinumynne, hvorved ingenlunde forstaaes Thanet, men Udløbet af Floden Dunq. Naar der i Oluf Tryggesöns Saga siges, at Oluf, Grim, Audulf, Gorm Heimske, Søn

efter

efter Fader vare Under-Konger i Jylland, imedens Regnar regierede i Danmark; see Torfæi Series p. 321, saa sees heraf, at Jylland skal dog have staaet under Regnar, og dernæst at han maatte være bleven overmaade gammel, men i trykte Oluf Tryggesöns Saga Part. 1. p. 69 og 70 siges Audulf først at have levet med Regner, derpaa Gorm Barnelaus hans Søn, saa Fundne Knud, hans antagne Søn, og derpaa dennes Søn Gorm Heimske, som og levede med Sigurd Orm i öye, og Haarde Knud. De foregaaende Konger Olav og Grim have da levet med Ivar Vidfadme og Harald Hilldetann. Vilde man frafalde, at ingen af disse Gormer havde været Godefrid, og troe at begge Regnari vare blevne her blandede sammen, saa kunde disse Konger jævnføres saaledes: Regnar Lodbroc.

Jydske Konger.	Danske Konge-Huus.
1 Olav Engellænder.	1 Ivar Vidfadme.
2 Grim Gave.	2. Harald Hilldetann Ivars Dotter-Søn.
3 Audolf den Rige.	3 Sigurd Ring Haralds Broder-Søn.
4 Gorm, regierede længe.	4 Regnar Lodbroc.
5 Fundne Knud, Gorms antagne Søn, regierede kort.	5 Sigurd Orm i öye.
6 Gorm den Rige, levede længe, og opfostrede Sigurds Søn, Horde Knud.	6 Haarde Knud.
	7 Regnar Lodbroc.
	8 Sigurd.
	9 Horde Knud.

Men herved faldt man i en anden Vanskelighed, nemlig maatte lade de Jydske Konger leve meget længe, saa at ikke stort herved vindes. Rimeligst bliver det at troe, at Sagan haver feilet i, at lade Olav og Grim leve med Sigurd Ring, da de maae have levet med

Regnar Lodbroc.

med Ivar og Harald, Audolf maaskee med Sigurd Ring, Gorm og Knud med Regnar. At nogle af vore Fortegnelser henføre en Regnar til Interregnum efter Hrolf Krake, er maaskee kommet deraf, at de have blandet Ivar Vidfadme med Ivar Regnars Søn. Torfæus i Serie p. 348 mener, at Wifilsborg, som forekommer i Ragnars S., og hvilken Ragnars Sønner indtoge, er det i Schweitz; Men er det rigtigt, da maae det henhøre til den sidste Regnars Sønner. P. 350, af Navnet Krakamal slutter Torfæus, at Aslaug, i sin Fornedrelse kaldet Krake, har skrevet det, men jeg troer snarere at Brage, eller en anden Poet, har giort det for hendes skyld; P. 354 har Torfæus allerede indseet, at ved Hellespontici kan Liflænderne forstaaes. P. 374, Biörns Ankomst til Frankerige var 843, og forlod han det 873, da han med Normannerne vendte hiem, hvor de i indbyrdes Krig omkomme, efter Radulfus de Diceto. P. 375, Sigurd Orm i öye var gift med Blæjà Ellæ Dotter, saa staaer i en Membran af Oluf Tryggesöns S., som Arnas eyede. P. 376, efter en anden Codex af samme Saga; Ivar regierede længe i Engelland, og døde uden Børn; Derpaa blev Adalmund Jatgeirs Søn, en Broder-Søn af den hellige Edmund, Konge, og christnede Landet vidt og bredt, men tog Skat af Northumberland, som var hednisk. (Denne Genealogie er urigtig, og maae herved sigtes til Alfred eller Edvard). Efter ham regierede Adelbrikt, en god Konge, som blev gammel, og i hvis Tid Gorms Sønner Knud og Harald komme did med en Hær, (efter Tidsregningen maae han blive Adelsten, og have de maaskee været med i Slaget af 937). P. 389 og 390 vises, at Chronologien og Konge-Listen i Erici Pomerani Krønike er paa denne Tid meget urigtig; P. 391, den Harfager, som nævnes i Regnars Vise, kan ikke være Harald Harfager, men er bare her

et

et Tilnavn af en anden Person. P. 394 og 395, den senere Regnar har nok havt Rige paa Vestsiden af Jylland, og maaskee været en Sønne-Søn af den ældre. Heel mærkeligen er det, at i Warwickshire findes efter Dugdales Beskrivelse over det Tom. 1. p. 331 et Stæd kaldet nu Ladbroke, men i gamle Skrifter Lodebroc, efter hvilket Stæd en Slægt er bleven opkaldet, som man kan spore tilbage i Henric den andens 11 Regierings-Aar, det er 1165. I Domesday under Wilhelm Conquæstor forekommer alerede Stædets Navn. Dugdale vil vel lede det af det gamle Brittiske Ord Llod, men han siger intet om Broke. Hvad om man troede at det bar Navn efter vor Lodbroc. Tom. 2. p. 783 forekommer et Herre-Sæde af samme Navn, hvorom dog Dugdale formoder retteligen, at det haver Navn efter Slægten. Drake i History af York p. 77 forklarer Lothbroch ved Læder Buxer, men Langwith i Appendix dertil p. 14 forklarer det retteligen ved lodne Buxer, og anseer Guthram for den øverste Konge i Danmark paa den Tid; men blander Guthrun og Guthred sammen. Battely in antiqv. S. Edmundi Burgi p. 26 og 27 er nær ved at nægte, at S. Edmund er paa en ynkelig Maade bleven omkommet, og troer at han har sat Livet til i Slaget, og at Abbo er den første, som har efter de Tiders viis pyntet hans Historie ud. P. 11 fortælles vidtløftig af Edmundi Vita, at han 841 blev fød i Northemberg, (skal vel være Nürnberg) i Saxen, af den Saxiske Kong Alkmund; hans Moder hedte Suvara. Den Ost Angliske Konge Offa reiste da der igiennem til Jerusalem, og valgte Edmund til sin Arving, saasom han var ham beslægtet, og som han døde paa Hiemreysen, saa blev Edmund Konge 856. (Men alle samdfærdige Historier tale ei om nogen yngre Offa i Ost-Angeln, end den, som døde 709; og uden Tvil have de af Saxer

Regnar Lodbroc.

Regnar Lodbroc.

ter i Engelland giort Saxer i Jydskland). Bring i Fundamentis Chronologiæ Suio Gothicæ p. 21 anmærker heel vel, at Bromton er den eeneste Engelske Skribent, som rigtigen siger, at den Lothbroc, der levede ved Aar 860, var ikke Konge i Danmark, men af det Danske Konge-Huus, og at Codrin derimod var Konge, hvilket Navn han p. 22 retteligen viser at være det samme som Gorm; Derimod tviler jeg paa, at Gorm den Gamle forstaaes ved denne Gorm, som han vil; men uden Tvil den samme, som Bromton siden kalder Codrinus, og andre Guthrum, Gurmund, og hvilken blev Konge i Ost-Angeln, og rimeligen er den samme, som Saxo kalder Gorm Anglicus, og maaskee den Jydske Konge Gorm Heimske, eller den Rige i Oluf Tryggesöns Saga. Da han nu opfostrede Sigurds Søn Haarde Knud, hvilken til en Erindring deraf kaldte ham Gorm, saa kan dette maaskee have givet Saxo Anledning til at giøre Thyra Gorm den Gamles Dronning til en Søn af den Engelske Kong Edelred, thi Guthrun blev i Daaben kaldet Adelsten, og er Gorm den Gamle da maaskee bleven anseet som en Søn af denne Gorm, og da bortfalder den Mening, jeg forhen haver yttret, at Thyræ Moder har været giftet tvende gange. Gurmund tilkommer og det Øgenavn Heimske ɔ: gal, daarlig, vanvittig, meget vel, thi saaledes foer han afstæd i Engelland. Bring anseer ellers den Gudrum, som forekommer i Annal. Fuldensibus hos Duchesne Tom. 2. p. 552 for Bromtons Codrinus og for Gorm den Gamle, men han satte efter bemældte Annales Livet til Aar 854, og var en Broder-Søn af Horuc, det er Godefridi Sønne-Søn. I Arnæ N. 753, 4to, findes paa Papiir 2 Fragmenter af Skalda, i det sidste, hvilket gaaer fra p. 237 til p. 412 i Codice Wormiano efter min Udskrift, og er inddeelt i 14 Capitler, forekommer C. 14. p. 144 og 145

en

en Vise af Regnar Lodbroc, af det Slags, som de kaldte lose, eller enkelte Viser, og hvilken hverken staaer i Codice Wormiano eller i Regnars Saga, og lyder saaledes med Magnai Danske Oversættelse: Regnar Lodbroc.

Skitur at Skoglar veþri, enn Skioldungi halldist (halldit) hilldar hlenni drifo of hvitum þraum ritar Enn i Sawis (Sævi) sueita at Sverþ togi ferþar riþur (rydr) alldar vinr Odda, þat er Jarls meiginn Snarla.	Nu lakker det til en haard Trefning, men Skioldet beskiærmer ikke den hvidladne Konge (Kong Ella, eller snarere, men den hvidladne Konge holder sit Skiold ubeskadiget), imedens de lumske Spyd og Pile flye som Snee-Driv. Men i en Hug-Trefning dypper Folkets Ven hurtigen Sværds Oddene i Blod Søe. Det er Jarls Styrke, (eller og, men det kan meget snart skee, at Folkets Ven og Anfører dypper Sværds Odden udi Saur Jarls Blod).

Petrus Olai i Excerptis Normannicis hos Langebec T. 2. p. 16 fortæller om Regnar, hvorledes han drev sin Søn Biörn, med Foster-Fader Hasting fra sig, og hvorledes Biörn døde i Friesland, med det mere, ligesom Wilhelmus Gemmeticensis, og Walsingham, saa at han venteligen maae have havt en af dem. Udtogets Begyndelse henfører han til Aar 841. En kort Dansk Kronike ib. p. 17 fortæller ved Aar 860, at Eric Barn ødelagde ved Lothbroks Sønner Frankerige og Saxen; Altsaa sees heraf, at hverken den Lodbrog eller hans Sønner have været de rette Danske Regentere. En anden Kronike der p. 19, som ogsaa staaer hos Duchesne T. 1. p. 132, og som er skrevet i Begyndel-

 sen

Regnar Lodbroc.

sen af det 14 Sæculo, henfører Toget til 846. Abbed Odo ib. p. 49 og 50, hvilken døde 942, og som ogsaa findes hos Dacherium T. 3. p. 240, siger, at de Danske pleye af Mangel at have den Skik, hvert femte Aar at udsende efter Lodkastning en stor Hob, for at opsøge Bopæl i andre Lande. Iblant dem var ogsaa Hasting, som derpaa med en utallig Hær faldt ind i Frankerige, skiændte og brændte allevegne, og deriblant Amboise, og Landet imellem Loire og Karum, men fra Tours blev han ved S. Martini Hielp drevet. Langebec Not. c anfører Pauli Diaconi Vidnesbyrd L. 1. C. 2 for, at de alerede have giort saa ved Longobardernes Udvandring, saa at Folket blev delet i 3 Hobe, hvoraf den Deel maatte gaae ud, som Lodden faldt paa. (Uden al Tvil har Mangel paa en ordentlig og tilstrækkelig Korn-Avling, og paa Handel, dog været meget Aarsag hertil, hvad man end vil sige om vore Fædres Stridbarhed, og Folke-Mængde, hvilken ogsaa maatte bestandigen udbredes, og holdes ved lige, ved saadanne jævnlige Udvandringer, thi derved fik de tilbage blivende desmere Plads at brede sig ud paa).

I Orms S. p. 314. Arnæ N. 116. 8vo siges i Slutningen af det 10 Sæculo om Herraud at have været Jarl i Gautland, og bliver dette Øster-Gotland, thi p. 315 siges de derfra at have seilet nord paa til Danmark. Dette viser at Herraud har været et giængs Navn i Gautland.

I Herrauds S. Arnæ N. 518, 4to., p. 52, som er en Membran, siges Þora Borgarhiortur, som fik Regnar Lodbroc, at have været en Dotter af den Herraud, som Sagan er om, og drab Regnar den Orm, som laae om hendes Jomfrue-Bur.

Walling-

Wallingford hos Gale T. 3. p. 535 siger, at Igguar (eller Ivar) blev dræbt af Northumbrerne, og at Hubba, som seilede did, for at hævne ham, omkom i en Storm paa Havet med al sin Hær og Flode. Chronicon S. Maxentii, som slutter med 1134, har i Labbei Nova Bibliotheca Tom. 2. p. 197 ved Aar 844, at Winsfaldingi indtoge Nantes. Ved dem forstaaes uden Tvil Indvaanerne af Vestfold, som alerede forekomme ved Aar 813 i Annal. Bertin. hos Duchesne T. 2. p. 172. Wesfaldingi nævnes og hos Labbe T. 1. p. 291 in Chronico Aqvitanico, og p. 324 i Chron. Engolismensi ved Aar 343. Schöning viser i Norske Historie T. 1. p. 401, hvor store Eyendele Sigurd Ring og Regnar Lodbroc besadde i Norge, og at de Ynglingiske Prindser bleve derved meget indskrænkede, (som og Regnar og Afkom maatte af Politiqve giere, thi de vare Arvinger til Sverrige, som Regnar besad, og kunde derfore, naar de bleve alt for mægtige i Norge, let skille ham ved det). P. 385 og 402 anseer han den Norske Kong Sivard, som Saxo gior til Regnars Far-Fader, for en Sigurd Ring, hvis Dronnings Broder-Søn, den bekiendte Sigurd Ring var, og som blev opfostret hos ham. Dette er meget rimeligt. Han holder ogsaa den Svenske Kong Frö for at have været en Under-Konge, og stammet fra den gamle Freyr. P. 403, Lathgertha har Regnar ægtet for Thora, og Regnars Søn Fridleif har regieret i Guldalen, og der omkring. P. 409, Regnars Søn Biörn kan maaskee nok have, som Saxo vil, regieret i Norge, nemlig over den Deel af det Søndenfieldske, som den Sigurdske Slægt eyede, dog forend han blev Konge over Sverrige. Not. g: Saxo kalder maaskee Aslaug Svanlog, fordi han havde en Søster ved Navn Svanhild. Langebee formoder T. 1. p. 540. Not. h, at den Herioldus, som flyede Aar 852 for sin Herre, den Regnar Lodbroe.

Danske

Regner Lodbroc.

Danske Kong Horuc hans Brede til den tydske Kong Ludvig, er den Islændernes Grev Harald Klak, hvis Dotter Thyra blev gift med Kong Gorm den Gamle. Mærkeligt er det, at han skal have opholdt sig længe hos de Tydske, og staaet i stor Anseelse, indtil han endeligen blev mistænkt for Forsterne i de nordlige Dele, og Bevogterne af den Danske Grændse, (det er Marggreverne) og derfore dræbt af dem; thi dette passer sig med hvad der i Oluf Tryggesöns S. fortælles, at han var Greve i Holsten. Men Skade at alt dette ei vel kan foreenes med Tidsregningen; thi Harald Klak skal have overgivet sit Jarldomme i Holsten til sin Dotter-Søn Knud, og derpaa være faret til Balland, og der have ladet sig christne. Med 852 kan nu dette ikke lade sig foreene, men man kunde antage, at Gorm havde først ægtet Thyra længe efterat Harald Klak var faret til Tydskland, allerheldst Thyra skal efter Saxo have været Christen, da Gorm ægtede hende, men jeg maae tilstaae, at Thyræ Christendom staaer paa svage Fødder, og det derved ogsaa bliver neppe troligt, at hun har været en Dotter af den Harald, som flyede, og lod sig døbe 852. Men hermed maae være, som det vil, saa kan Harald Gorms eene Søn ei være fød før 906. Lad nu Knud være den ældre, som jeg troer, og lad ham endog være fød 890, thi saa overmaade mange Aar synes ei at have været imellem begge Brødre, saa kan dog Harald Klak ikke vel have overladt sit Grevskab til Knud før 905, thi før havde Knud ingen tilstrækkelig Alder, og kommer det mig neppe troligt for, at han haver levet saa længe. En Christen havde vel og neppe overgivet det til en Hedning. Ellers maae man tilstaae, at det tydske Rige var da svagt, saa at dets Konger vel ikke være i Stand til at hindre det, hvorvel de bestandig vedblede at bemænge sig med de Hamborgske

eller

eller Bremiske Erkebispers Val. Rimeligt bliver det derfore, at man ikke veed, hvo denne Harald Klak har været, maaskee en Søn af den anden, og da bliver det troligt, at han har været Christen før han fik Holsten, thi de Tydske Konger havde neppe betroet det til en Hedning. Ellers kunde man og sige, at de tydske Fyrster havde just dræbt Harald, for den Forenings Skyld han stod i med Gorm, og fordi han maaskee havde overladt Holsten til Knud, uden at spørge de Tydske ad. Saxo vil p. 176, at Harald, som blev døbt i Maynß, skal siden have kastet Troen bort, men herom findes ikke eet Ord enten hos Frankiske eller tydske Skribenter; Vore egne nye Historieskrivere have derfor ikke heller fulgt Saxo herudi. I Coldinghus Amt, Landerup eller Wilstrup Sogn, findes et Stykke af en Runesteen, hvor Kong Harald Klak skal efter Rygtet have ladet hugge noget mærkeligt paa. Haralds Navn findes rigtig derpaa, men, som det lader, ogsaa Thyræ, hvorfore denne Steen er vel snarere fra Harald Blaatands Tid. See Wormii Monumenta p. 446. I St. Ansgarii Legende i Breviario Scarensi, som findes i de skriftlige Beviis til Spegels Svenske Kirke-Historie siges p. 8, at Heriol-dus blev under Keiser Ludvig døbt 845; Dette Aarstal er urigtigt, og kan afbeviises ved det vi have paalidelige og saa tilige Historieskrivere herom: Imidlertid sees dog heraf, at om vi fattedes denne, saa lærte Legende, os dog rigtig i de meste Ting, og feylede alene i Chronologien. Odo i Reversione B. Martini a Burgundia i Bibliotheca Cluniacensi Col. 117 taler om Hastingi Indfald i Frankerige, som jeg forhen har anført, og siger at 12 Aar efter kom Rollo. Skulde dette være rigtigt, da maatte enten Hasting sættes meget sildigere, eller Rollo meget tiligere, end gemeenligen skeer; Dog Mabillon mener, at ved Rollo forstaaes her Roric,

Regner Lodbroc.

Regnar Lodbroc.

Rorie, og sætter dette Indfald derfore 852. Junius i Batavia p. 342 skriver ham Hasting, og leder en adelig Slægt i Holland af det Navn fra ham, men da han hedte Hasting, saa falder dette bort. Cambden i Britannia p. 247 siger, at Hasting oprettede en Fæstning i Kent, ved Udløbet af den Flod Rother, paa et Stæd kaldet Apuldore, og p. 318 atter et andet i Essex, paa det Stæd Beamflot, ved den Øe Carney ved Themsen.

I Langfedgatal forekommer i de Norske Kongers Stamtavle fra Regnar Lodbroc og til Harald Harfager, begge iberegnede 6 Ledder, og deriblant 2 Qvinde; i de Svenskes Stamtavle 5, til Eric Emunds Søn, og om ham veed man af Snorro, at han levede med Herfager, og endelig i den Danske Stamtavle 4, indtil Gorm den Gamle, som ogsaa levede med Herfager efter Snorro. Alle tiene de til at vise, at ved denne Regnar ei kun forstaaes den, som nævnes af de Engelske Skribenter, men at han maae være den, som Torfæus sætter at være død 794. N. 5 hos Langebec T. 1. p. 16 sætter derimod Lothbroki Siward Rings Søn ind som Konge mellem Syward, og Syward Ring, og mellem Harald Clac, som og kaldes Herioldus, følgende for saavidt Saxo, og denne sidste lader den uddrives af Godefrids Sønner. Efter Harald Clac sætter den Eric hans Søn, og taler under ham om Ingvar Lothbroki Søn, som den grummeste af alle da levende Danske Anførere. Efter Eric sætter den Eric Unge, og derpaa Siward Regnar Lothbroks Søn, sigtende uden Tvil til den de Frankiske Skribenters Sigfrid, som regierede tilligemed sin Broder Halfdan, og som maaskee have været Sønner af den sidste Regnar. Den første Rune-Liste p. 29 giver Regnar Thora til Dronning, og derpaa Svanlethe. Den anden Rune-Liste tillegger

ger ham 12 Sønner, men saa mange ere vel frembragte, ved det man haver blandet begge Regneri sammen. Hamsfort p. 36 lader Regner blive Konge med sin Fader, og Anfører for Krigen imod Ring Aar 815, og derpaa regiere i 40 Aar. Hans Fader Sivard, og Ring dræbes 817, hvorvel Fossius har 828. Derefter Regner udvælges af Sielandfarerne, og Harald Clag af Jyderne, hvorpaa Regner regierede i 37 Aar. Harald skal have forladt Troen 850. Sivard og Eric Haralds Broder bleve af hans Partie valgte imod Regnar. De bekrigede Ivar, Regnars Søn, Konge i Jylland. Regnar blev dræbt af den Irske Kong Hella 854, eller efter Foss 865. Saaledes er Hella hos mange blevet til en Irsk Konge, som han dog aldrig har været, alene ved urigtigen at forstaae et tvetydigt Stæd hos Saxo. Altsaa har Hamsfort anseet Regnar for den rette Konge, da de Frankiske Skribenter dog aldeles ikke nævne ham, og de Engelske tydeligen giøre ham alene til en Søerøver af kongeligt Blod. Svend Aagesen p. 48 giør ikke Regnar til Konge, men vel hans Søn Sivard, og sigter uden Tvil herved til den sidste Sigfred, som da efter ham maae have været Søn af den sidste Regnar. Petrus Olai p. 109 lader Regner undertvinge Jylland blant andre Riger, (og sigtes ved hans Tilnavn Alfsbane maaskee hertil, thi en Alf regierede i Vendsyssel), han havde 9 Sønner, og gav hver sit Rige, reisende fra det ene til det andet. Iblant andre Lande lader han ham og undertvinge Grønland; Underligt nok, thi Grønland var endda ikke opdaget. I 40 Aar plyndrede han Frankerige, og kom til Paris, (uden Tvil har han anseet Ragenarius for ham, saa og tillagt ham hans Søns Biörns Bedrifter). Frankerige overgav han til en af sine Sønner, (nemlig Biörn). Siden tillegges ham 15 Sønner, nemlig: Ornick, (uden Tvil den samme, an-

Regner Lodbroc.

 dre

Regnar Lodbroc.

dre kalde Ordvig, og som nok er Eric, eller Horie, og var Godefridi Søn, eller og sigtes til Hardeknud, Regnars Sønne-Søn, som af nogle urætteligen kaldes Hardwich). Godefredh, (herved kunde sigtes til den første, som da maaskee blev Hvidserk, eller dog en Søn af den første Regnar), Wlff, (maaskee Olaf, Onlaf, som dog ikke var Regnars Søn), Byorn, Ravent, (uden Tvil Rognvald), Sigefredh, (uden Tvil den sidste, som jeg formoder at have været Søn af den sidste Regner) Sywer (Snogöye), Iwer, Radulf, (maaskee Rudolf Herioldi Søn), Erik Wedherhat, Agner, Ubbe, Ingwer, Fritla, (Fridlef) Dunvuadh (Dunvat hos Saxo). Det er klart, at de have ikke alle været Regners Sønner. Besynderligt er det, at iblant saa mange er endda Hvidserk udeladt. Disse skulle under Ingvars Anførsel have overvundet Norge, ihielslaget i Engelland Umborum (Umbrorum) Konge, og drevet 2 andre paa Flugt 867. Ingvar lod vidske og halshugge St. Edmund, Konge i Engelland. Derpaa fortælles Regnars Historie efter Saxo. P. 112, imedens Regner giorde Tog til fremmede Lande, regierede Harald Klag og flere hiemme, ja stridde sammen om det. Ingvar Regnars Søn var den grusomste af dem alle, og seilede tilligemed sine andre Brødre med 2400 Skibe, for at hævne sin Faders Død, hvorpaa de droge til Engelland, og halshuggede St. Edmund, og derefter til Tydskland, hvor de bleve alle ihielslagne af Keyser Arnulph. (Iwar blev vidst ikke ihielslaget af Arnulph, og maaskee ingen af Regnars Sønner). P. 114 opregnes atter Regners Sønner saaledes: Eriok, Orwick, Godefryt, Ingwar, Rotulph, Sigefryt, Ywar, Ubby, Wlff, Byorn, hvilke under Ingwars Anførsel erobrede først Norge, droge derpaa til Engelland, ihielsloge de tvende Northumbriske Konger Ella og Osbert, og joge de tvende Ethewald, (uden Tvil Ethelwulph,

wulph, Konge i Vest-Saxen), og Bertinwald, (i udtal Doll Beorthvulf i Mercia) ud. Derpaa fangede Ingvar den hellige Kong Edmund, bandt, pidskede, og halshug ham. Og saaledes gik de Danskes første Plage over Engelland. Derefter deelte Ingvar Floden med 9 Nordens Konger; Sendte nogle til Frankerige, nogle til Tydskland, hvilke enten indtoge eller ødelagde næsten alle Stader der, opbrændte Kirker med Clerkerne, og ihielsloge alt Folket, som stod dem imod, med Qvinder og Børn. (Petrus Olai har her taget baade af Engelske og Franske Skribenter, men yderlig forvirret, heldst i Konge-Listen, da han hverken har agtet paa Tids- eller Slægters-Følge, men alene udskrevet hver Skribent). Erici Pomerani Kronike er p. 156 Kilden, saa vidt man veed, til den Efterretning, at Regner havde 9 Sønner, og satte hver over sit Rige, drog selv fra det ene til det andet, og blev endeligen selv ihielslaget i Irland, og næsten alle hans Sønner paa adskillige Steder. Han ødelagde de Franske Stæder i 11 Aar, kom til Paris, og giorde St. Germani Kirke, og Keiserens Pallads i Aachen til Heste-Stalde, og giorde Kirken meget ont, (hervid sigtes uden Tvil til Ragenarius, og Regners Søn Biörn). Denne Kronike er ellers ogsaa her meget forvirret i Konge-Følgen, thi den sætter Ingver efter Faderen Regner, og derpaa Sywardus, og saa Anulo, og Sigefridus, som den dog forhen næst for Regner har anført under Navn af Ring og Siward. Imidlertid sees dog heraf, at den har tænkt paa den sidste Regner. Annales Esrdmenses tillegge p. 228 Harald Clac en Regiering af 26 eller 27 Aar, lade ham døbes i hans Regimentes 6 Aar, i Keiser Ludvigs 12, (det er 826, hvorefter Harald maae være død 846 eller 847), 832 skal Harald have forladt den Christne Troe, og faaet sit Rige igien. P. 229, Aar

Regnar Lodbroc.

Regnar Lodbroc.

841 døde Harald. Ved Aar 856 siges, at Lothbrochi Sønner, som til Søes forurolligede Frankerige, vare da grumme og vilde, nemlig Arye, (i et Fragment staaer Horich, og i Worms Edition Mythe, uden Tvil skal det være Eric, Horuc, men denne var vidst ikke Regnars Søn, men Godefrids, kunde dog tiene til at bestyrke den Sætning, at Godefrid var den første Regnar). Sighefrith, Ulff, Byorn, Ormyo (i Fragmentet Ermik, hos Worm Arnift) Godefrid, Ivar, Rorhulf, Ingvar og Ubbi, (hos Worm Ebbi), Ivar og Ingvar vare de grummeste, (dette bestyrker min Sætning, at den første har været Søn af den ældste Regnar, og den sidste af den yngste), som allevegne ved adskillige Pinsler dræbte de Christne, og deelte sig i adskillige Hobe: En gik op ad Loire, og brændte Tours, en anden op ad Seine, og beleyrede Paris, og plyndrede gandske Frankerige. Hamsfortii Chronologia Secunda lader p. 268 Regnar ihielslaaes af Hella 854, og Sivard og Ivar hans Sønner komme til Regieringen 855. Annales Bartholiniani p. 345 henføre Biörn Jernside, en Søn af Kong Lothbroc, hans Ankomst til Frankerige til Aar 841. Anonymus Roskildensis p. 374 opregner Lothpardi Sønner saaledes: Yvar, Ingvar, Ubi, Byorn og Ulf, hvilke regierede over de Nordiske Folk. Yvar kaldte og de Danske Konger til Hielp, for at ødelegge de Franskes Rige. Mærkeligen siges i Vasterione Monasterii Medeshamstede hos Langebec T. 2. p. 53, at Ungvar og Ubba vare ikkun Comites (Jarler), hvorimod opregnes 5 Konger, thi det viser, at den sidste Regnar har ikke været Konge. P. 54 omtales en vis Lubba, som var en Broder af Comes Hubba. Det gamle Islandske Fragment ib. p. 278 siger, at det var Jorvik ɔ: York, som Ivar anlagde i Engelland paa den bekiendte listige Maade, (men da maae det ikkun have været et Castel, thi Byen

er

er langt ældre; Overalt frygter jeg for, at denne hele Tildragelse er digtet, thi den synes at være taget af Dido's Historie). Annales Islandorum Regii hos Langebec Tom. 3. p. 27 tale ved Aar 869 om Hingvar Lotbroci Søn, nævne ogsaa paa samme Tid andre Konger, men uden at sige, at de vare hans Sønner. N. 16 siger, at Regner slog Kongen af Sverrige ihiel. Siger og udtrykkelig, at han kaldte sig Lothbrogæ, fordi han havde uldne Buxer, (hvilket vel og bliver den rette Mening, hvorvel Autor mener, at han egentligen havde dem paa, da han stridde med Slangen). Han overvandt Skaaninger og Jyder, og Keiser Carl, dræbte Kongen i Irland, og en anden Svensk Konge, (ved hvilke tvende Svenske Konger vel sigtes til Sorle, og Eisten Beli). Regner blev af Ællæ, Kong Hamæ Søn af Britannien dræbt i Ormegaard i Irland. Under Eric Barn, som skal efter nogle have været Regners Søn, levede Erik, Orwik, Röthvolff, Ingwar og Ubbi Lothbrokæ Sønner. N. 18 har omtrent det samme, men legger til, at Regner dræbte Kongen i Norge. Af den urigtige Læsemaade i N. 16: Och Godefriis Sön er Orieldans Father, og i N. 18: Oc Gothfriths Sönær; og Ozær Dans Father, slutter jeg at de begge have villet sige, at Godefrid var Fader til Olger Danske. Iblant de Lande, som de begge opregne at Regnars Sønner vunde, nævner N. 16 Gothland, men N. 18 derimod Curland. Den Danske Kronike, som slutter med 1314, følger Ericum Pomeranum. Den Svenske Konge Saxo kalder Frö, kalder J. Magnus L. 17. C. 4. p. 629 Sivard, gior ham til en Broder af Braut Aunund, og hans Morder. P. 631 gior han Herot til hans Eftermand og Konge baade over Svenske og Gother, da Ludovicus Pius var Keiser. Med Herot lader han Regner føre Krig, som endtes ved dennes Giftermaal med hans Dotter

Regner Lodbrok.

Regner Lodbroc.

Dotter Thora. Han siger og p. 632 at have fundet i de Svenske Historier, at ikke 2 Slanger, men 2 Biorne bevogtede Thora. Og ved dette Giftermaal fik Regner Skaanes rolige Besiddelse, hvorom Striden havde været. Den Saxo kalder Sorle, kalder J. Magnus p. 635 Carl, Regner skal have overvundet ham, ved det han opvakte Misfroe imellem Gother og de Svenske, og fik mange af de sidste paa sin Side, ved det han lovede at ville sætte den rette Arving Heroti Søn Inghvallus eller Ingellus paa Thronen. Men i det Sted giorde han sin egen Søn Biörn til Konge, som de Svenske dog udjoge efter nogen Tid, hvorpaa Faderen giorde ham til Anfører over Søerøverne, og siden til Konge, hvor han døde af Alder og Sygdom. Ingel skal i Anledning af en Krig, som Biörn og hans Broder Ivar førte imod ham, være bleven af hemmelige Forrædere indebrændt paa sit eget Slot, tilligemed mange af de Fornemste, p. 635 og 636. (Det er klart, at Ingiald Ilrade forstaaes herved, hvis Historie J. Magnus saaledes haver forvendt). Ingelli Søn Olaus Trætelia blev derpaa Konge. Han overvandt Biörn og Ivar, og efter mange Aar Regner selv, derimod havde Virsero dennes Søn, som da regierede i Rusland, Fordeel mod ham. Fred blev sluttet paa de Vilkaar, at Regners Dotter fik Olai Søn Ingo, og at endeel af Finland blev afstraadet til Virsero. Olaus døde i en høy Alder paa sin Sygeseng, p. 636—639. Da Ingo regierede, giorde Regner sit Tog til Middelhavet. Hans Søn Eric, med Tilnavn Ventosus pileus, (Vederhat), og som var Regners Dotter-Søn, skal efter nogle have hiulpet sin Mor-Fader paa hans vidtløftige Søetog, og indtaget mange Stæder for ham. Eric døde af Alderdom, og blev ei ihielslaget af en Østen, som Saxo vil p. 640, (for saavidt at Eric Regners Søn stikker i denne Eric,

er

er det dog rigtigt nok, at han blev dræbt af en östen, thi Islænderne sige det sámme, men sigtes herved saavel til Eric Refils Søn, som til Eric Emunds Søn, saa er det ikke rigtigt. Det er ellers forunderligt, hvorledes J. Magnus har af Saxo, og af faae gamle Svenske Efterretninger, blandet saaledes alle Ting sammen, thi jeg vil dog neppe troe, at han med frie Forsæt har digtet, uden hvor Kiærlighed til Fædernelandet har fort Pennen; Han burde ellers letteligen have indseet, at Regner umueligen kan have levet med saa mange Svenske Konger, Søn efter Fader). Eric Vederhats Søn Eric Segersel skal have dræbt Agner Regners Søn ved sin Feltherre Ostan. Agners Brødre Ivar og Sivard regierede da i Danmark p. 641. (Det er meget underligt, at J. Magnus ikke har indseet, at Eric Seyer ei kunde regiere paa den Tid, da han selv siden lader ham p. 642 og 643 regiere med Otho den Store, og med Harald Blaatand, og Svend Tveskieg). Ericus Olai har vel p. 34 og 35 noget af dette i Henseende til Konge-Folgen, men han er dog for klog til at tillegge Regner et saa langt Liv. Brautemund lader han ihielslaaes af sin Broder Sivard; Derpaa Ingel Braut Anunds Søn regiere, som af Frygt for Kong Ivar Vidfarne brændte sig op. Paa den Tid ægtede den Danske Kong Regner den Svenske Konges Dotter Thora, og avlede 6 Sønner med hende, hvoriblant Biörn eller Berö, som regierede i Sverrig, og Ivar i Danmark, og var det denne Biörn, som herskede i Biorkøe, da S. Ansgarius prædikede der, (hvilket J. Magnus forkaster, maaskee med rette, men af urigtige Grunde, og at Regner skulde have avlet saa mange Børn med Thora, strider baade imod Saxo, og imod Islænderne). (Efter Ingel regierede hans Søn Olaus Tretellia, og døde i Upsal, roligen i en høy Alder, (dette strider imod Thiodolf; Erici Olai

Regner Lodbroc.

Regnar Lodbroc. Chronologiæ kuldkaster sig ogsaa selv, ved det Ivar Vidfadme og Regner Lodbroc skulle efter den have levet paa een Tid, da dog den første var den sidstes Far-Faders Morfader). Tretellia efterlod sig 2 Sønner, Haldan Hvidben regierede i Norge, og Ingo i Sverrige, hvilken sidste giftede sig med Regner Lodbrocs Dotter, (efter Snorro p. 55 hedte han Ingialld, og regierede i Vermeland, efter Tiden kan have havt en Dotter af Ivar Vidfadme, eller snarere af Radbart, som var Regnars Far-Fader). Ingo var Fader til Eric Vederhat. Den lille Svenske Rim-Kronike har samme Orden, fortæller næsten det samme, og legger alene til om den sidste, at han fordrev Svend Tveskieg af Danmark, hvilket dog maae vedkomme Eric Seyer, om deri er noget sandt. Maaskee Emund Fader til Eric, der levede med Harald Harfager, har været gift med den senere Regnars Dotter. At Emund havde Hielp fra Danmark, synes at bekræfte dette.* Messenii prosaiske Svenske Kronike er p. 40 og 41 af samme Tanker, som Ericus Olai og Rim-Kroniken, leggende alene rigtigen til, at Ivar Vidfaren var Konge i Danmark. Messenius Tom. 1. p. 62 og 63 forvirrer gandske Chronologien her, og gior endeel Svenske Konger langt yngre, end de virkeligen have været. Ingel skal først have brændt sig op 820, hans Søn Olav tog Flugten til Vermeland, uddrevet af Regnars Sønner. P. 64, Aar 831 udjoge de Svenske Regnars Søn Biörn. P. 68, Aar 866 satte Regner Livet til i Irland i en Ormegaard. Da han af Mangel paa de Islandske Efterretninger har ikkun kiendt een Regnar, saa maatte han nødvendig sætte ham paa denne Tid efter de udenlandske. Crantzius i Dania p. 134 — 139 følger Saxo, og bekymrer sig ikke om Tidsregningen. I Svecia p. 541 — 549 ligeledes, og i Norvegia p. 627 — 629 ogsaa. Dalin lader Tom. 1.

p. 503

p. 503 Regnar døe 860, og vil ikkun kiendes ved een Regnar. Lagerbring T. I. p. 148 troer, at Eisten Beli er bleven Eenevolds Konge i Sverrige efter Sigurd Rings Død; Wilde derimod mener, at han og Regnar have tilhobe regieret. Men efter de Islandske Efterretninger har Eisten vel regieret i Sverrige, dog staaet under Regnar. Imidlertid har hans Magt været meget stor, deels ved det Regnar var ideligen ude i Krigstog, og deels ved det Regnar bar stor Kiærlighed til ham. P. 150 formener han, at ved Ormen, hvorimod Regnar stridede, forstaaes en Karl af det Navn, som tilligemed har været en god Huusholder, og havt Kiærlighed til Thora. P. 151, ved de Helsinger Regnar undertvang, forstaaer han Indvaanerne af Helsingborg og der omkring, thi han finder Isu igien i Iso i Skaane; og maae jeg for denne sidste Aarsags skyld tilstaae, at denne Mening forekommer mig næsten rimeligere, end at søge den i det rette Helsingland, thi der kan dog ingen Isu ret findes. Vel er Isu gemeenligen Weixelen, men den ligger for langt borte fra Helsingeland. Maaskee Helsingia kunde paa flere Steder hos Saxo forstaaes ved Egnen omkring Helsingborg. Lagerbring formener og, at Saxo har af Herraud giort Harald. Vel mueligt, men jeg troer tilligemed, at han og har bragt denne Harald paa Banen, ved det han har blandet Regnar med Reginfred, og den ældre Regnar med den senere. P. 153, Ivars Tilnavn Benlös sluttes at være givet ham for hans Behændighed. P. 157 menes at Regnar haver af Alder og Vanrøgte endet sine Dage ynkeligen i Fængsel, og at Orme have sat sig i hans Legeme. Det sidste er ei umueligt, men det første er alene grundet paa en urigtig Forklaring af det Ord Ella. Dog er Regnar den Danske Anfører, som 794 omkom i Northumberland, saa er det dog ikke urimeligt, at de

Regnar Lodbroc.

 Engelske

Regnar Lodbrоc.

Engelske have skaaret ham op, og lagt levende Slanger ind i ham, thi den Engelske Skribent Simeon Dunelmensis skriver Col. 113. udtrykkeligen, at denne Anforer Crudeli nece occisus est. I Hervarar S. C. 20. p. 180 siges, at Hvitserk regierede over Austur Rike; Dette forklarer, hvad der forstaaes ved de andres Reidgotland og Vinland, nemlig ved det forste Landene fra Weixelen til Duna, og til Narva omtrent maaskee, saa og ved det andet Pomerellen, og Bag-Pommern i det mindste. Dog er det langt fra, at jeg paastaaer, at Hvitserk har regieret over al denne Strækning, men han har havt sit Land i den. Hos den Skotske Skribent Hector Boethius findes intet, som kan henfores til den ældre Regnar. Men F. 206. p. 1. L. 1 tales om den Danske Konge Godanus, og hans Brodre Hungar og Hubba. Ved den forste forstaaes uden Tvil Haldan. Han paastod at have ret, at paafore Scoterne Krig, som de overblevne Picter, hvilke Scoterne havde undertrunget, havde overgivet til ham al Rettigheden til deres Land, (forudsat, at dette er rigtigt, saa kan det nogenlunde tiene til at bekræfte den Mening, at Picterne have havt en Nordisk Udspring). I Anledning af dette komme Kongens benævnte tvende Brodre med en talriig Flode til Fife. Derefter beskriver Hector vidtloftigen denne Krig, hvilken jeg giemmer til den rette Historie. Gebhardi i sin store Danske Historie p. 376. Not. b anseer Ragnars Saga for digtet, men jeg er vis paa, at den lærde Mand ei selv anseer alt det for digtet, som staaer i Sagan; og det endogsaa, som er digtet, er dog digtet efter vore Forfædres Smag, Tænkemaade og Troe. Meget deri kommer overeens med Ragnars Vise, og med andre Skribenter; meget strider ei heller imod dem, og meget er gandske rimeligt, og overeenstemmende med de Tiders Sæder og Forfatning. P.

377 mener han, at Ivar har faaet det Tilnavn Beenlöse efter den Engelske Sygdom, som han havde i sin Barndom. Og som Islænderne beskrive ham som voxen uduelig til at gaae i Krig, hvorfore han maatte lade sig bære, saa forekommer mig denne Gebhardi Mening meget rimelig. P. 378, til Regnars Tid henforer han Hake, og hans Søn Hamund, Konger i Skaane, hvilken sidste gav Riget tilligemed sin Dotter til Hrock den Sorte. Dette er taget af Alfs Saga, og efter den maae de have levet i det 6 Sæculo. Imidlertid haver man megen Grund til at troe, at en Hake og Hamund have ogsaa levet i det 8 Sæculo, og maaskee stammet fra de ældre. P. 393 og 394 lader han en Gotfried 2 regiere i Syd-Jylland fra 837, og være den Danske Konge, som gav Lodbrocs Sønner Folk til at hævne deres Faders Død. De Engelske Skribenter kaldte ham Godrinus, hvilket Navn ligner noget Godefried. Men derimod er der ingen Grund til hos de gamle Skribenter at troe, at nogen Godefried haver paa den Tid regieret i Syd-Jylland. Regnar Lodbroc.

Den plattydske Saxo kalder Lathgertha først Jachgerta, men siden Latherea, hvilken Ustadighed viser, at hans Læsemaader ere urigtige. Hvitserk kalder han ligesaa urigtigen Wychberr. Rim-Kroniken lader Regnar indtage Grønland, og dem er det, Petrus Olai har fulgt. Der omkommer Regnar i Irland. Ivar gióres til Konge efter ham, og drog did med 2500 Skibe, for at hævne hans Død. Ivar faldt i Slag mod Keiser Arnulff, tilligemed 100000 Mænd, (da dog ingen Ivar nævnes i den Strid af nogen ret gammel Skribent). Des Roches T. I. p. 382 formoder, at Ragenarius, som 845 plyndrede Paris, er Regner; hvilket Langebec i sin Stamtavle T. I ogsaa bifalder for saavidt, at

Regnar Lodbroc.

han gior denne Regner til Godefrids Søn; og jeg ogsaa. Mallet T. 1. p. 11 lader Regnar føre Krig i Island, som endda ikke var bebygget. Pontanus p. 100 anseer oferede Ragenarius for Regnar Lodbroc, men siger sig ikke at kiende den Danske Kong Roric, i hvis Navn Ragenarius giorde efter Aimoinus saa store Krigstoge; Men uden Tvil er det hans Broder Eric eller Horic. Og som han p. 101 anfører af gamle Svenske Skribenter, at Nordmannerne Aar 848 plyndrede i Spanien ved Cadix; saa er dette uden Tvil skeet under Regnars Anførsel, og da kan han, som Saxo vil, være gaaet igiennem Strædet ved Gibraltar. Godefrid 2 mener han at have været hans Søn med Lathgertha. Maaskee dette vedkommer den Godefrid, som efter nogle har tilligemed sin Broder Sigefrid sat Livet til i Slaget mod Keiser Arnolph.

Meursius Col. 99—114 følger Saxo. Gram i sine Noter til ham formoder Col. 99. Not. a, at den senere Regnar har været en Nepos af den ældre, (og det bliver han virkeligen, saafremt man gior ham til Godefrids Søn, og Godefrid igien til den ældre Regnars Søn). Derefter fælder han en temmelig haard Dom over Regnar Lodbrocs Saga, og mener at en Islænder har, for at øve sin Geist, taget nogle af Regnars sande Bedrifter, men forqvaklet dem, og blandet dem sammen med opdigtede Ting af utrolige Helte-Gierninger, Elskovs Handeler og Hexerier, og det for at efterfølge Turpinus og flere saadanne Skribenter. Saadan Dom fælder denne store Mand, henrevet af en overdrevet Critique, og af at ikke have Smag og Læsning nok i de Islandske Skrifter, hvorvel han endda havde mere deraf, end de fleste andre. I Manuscripterne ere Volsunga og Regnars Saga een, hvorvel Biörner har i sin Udgave skilt dem ad,

men

men det er tydeligt, at de i sig selv udgiøre een Historie. Upaatvivlligen ere de skrevne i det 12 Sæculo. Den første er grundet paa Viser, hvoraf de fleste endnu haves, og som deels ere giorde i det 8, deels i det 9 og 10 Sæculo. De Viser den sidste har, ere uden al Tvil fra det 10, og Krakumal selv fra det 9. Vel fortælle de mange fabelagtige og urigtige Ting, hvo kan tvile derpaa, men dog af de første ei andre, end saadanne, der vare i vore Forfædres Smag, hvilke Forfatteren har efter sin Tidsalders Tænkemaade troet uden mindste Tvil, og ret troskyldig antaget Poeternes Billeder for Sandheder. Elskovs Handelerne i sær ere meget troværdige, og efter de Tiders Romanske Tænkemaade, naar nogen Poetisk Pynt undtages. Hvad der fortælles om utrolig Stridbarhed, Foragt for Døden, omflakkende Liv, Forræderie, Hævn er i sig selv meget troværdigt, naar visse alt for overdrevne Billeder fratages. Enhver Fornuftig beleer nu Hexerie, men da troede alle det. Usædvanlig Lykke, sære Tildragelser og Ulykker tilskreves Hexerie. Man har ikkun nødig at afklæde Tingene det Forunderlige, saa blive de sande. Grunden af dem er rigtig. Saadant møder i alle Landes gamle Historier. Alt hvad der strider imod Mulighed og Naturens Kræfter, bør forkastes, naar undtages, hvad som staaer i Bibelen, thi for Gud er ingen Ting umueligt; Han har dannet Naturen. For at giøre Mennesket lyksaligt, først ved den Jødiske, og siden ved den Christne Troe, var det værdigt at Miracler skulde skee, og for dette eene var det værdigt. Diævelen kan ingen Miracler giøre. Bedragere og Tosser tilskrive alene ham det. Men alt det sælsomme i Sæder, og for os næsten utrolige, maae man tage sig vel vare for at forkaste. Vor Tids Vilde vise Mueligheden af saadant, som vore kiælne, indskrænkede og nedtrykte

Regnar Lodbroc.

Sind

Regnar Lodbroc.

Sind neppe ville troe. Hvad de urigtige Tildragelser angaaer, da har Traditionen ved Tidens Længde foraarsaget dem, og let kunde det skee med denne Konge, ved det der vare tvende, som hedte Regnar Lodbroc, som levede ikke ret længe fra hinanden, hvoraf den sidste stammede fra den første, som begge vare store Søerøvere, tildeels i samme Lande, og som endeligen begge havde nogle Sønner af samme Navn, Ivar, Biörn Jernside. Videre frem siger Gram heel retteligen, at Saxo haver i sin Tid havt Bøger (og Sange, legger jeg til), som nu ere borte, (eller maaskee ligge skiulte, og til denne Aarsag, samt den Islænder Arnolds urigtige Fortællinger undertiden, deels af Kiærlighed til sit Land, og deels af Hukommelse-Feyl; og endeligen til de vrange Hypotheser, Saxo havde sat sig i Hovedet, maae henføres Saxonis Afvigelser fra Islænderne). Naar Gram fremdeles siger, at vi havde slet intet skrevet forend Christendommen var grundfæstet hos os, da feyler han vidst heri, thi Eigil skrev paa Island sine Vers med Runer midt i det 10 Sæculo, da gandske Island endnu var hednisk, og Norge meest med; og Aar 831 skrev den Svenske Kong Biörn et Brev til Keiser Ludvig med sine egne Bogstaver, (nemlig Runer). Men lidt var der skrevet, det tilstaaer jeg, korte Stykker, som et Vers, et Brev, en Gravskrift, hvilke ei kunde tiene til at levere en sammenhængende Historie af et heelt Rige, men dog til at bevare Minder af mange enkelte tapre Gierninger. De ubeqvæme Materier vore Fædre havde at skrive paa, Bark, Steen, giorde at saadanne Skrifter baade bleve faae og korte, saa og at de ginge forlorne, hvortil kom, at de Christne, heldst Munkene og Præsterne, som i Førstningen vare gemeenligen fremmede, og ukyndige i Landets Sprog og Skrift, med Flid ødelagde dem, af Had til Hedenskabet, af

Lyst

Lyst til og Kundskab om de latinske Bogstaver, og fordi de meente, at de altid brugtes til Hexerie, fordi de ofte brugtes dertil, og selv vare ei oplyste nok, for at indsee, at Hexerie er ikkun til i Menneskets Indbildning. Jeg tviler derfore ikke paa, at mange af de gamle Viser, som Saxo siden har sat paa Latin, mange af dem i begge Edder, i Skalda, og vore Sögur, ere blevne skrevne paa Bark, og paa den Maade bevarede til det 11 og 12 Sæculum, da de bleve skrevne paa bedre Ting, nemlig Pergament, og siden Papir, og indførte i Sögurne. Col. 101. Not c forkastes, at Tildragelsen med de Slanger, eller rettere een, som Regnar hos Saxo stred imod, er en Allegorie. For saavidt er det rigtigt nok, at Saxo vel ei selv har anseet den for en Allegorie, thi han havde en meget stærk Troe, som kunde svælge mange Urimeligheder ned, og som tog efter Bogstaven alt hvad Poeterne sagde, da han ikkun var meget lidet bevandret og indviet i deres Hemmeligheder. Men at Poeterne have paa dette Stæd herved forstaaet en rund Fæstning, bevogtet af tapre Mænd, er vel ingen Tvil paa. Udi Krakumal selv tales om denne Lindorm. Dette Vers og alle vore gamle Visers Forfattere maatte, saafremt de have levet nær de Tider, Tildragelserne ere skeede paa, have været uforskammede og dumme Løgnere, naar de ei forstode saadant allegorisk, og at beskylde dem for at have levet længe efter, er let giort, og gaaer dog ikke an med dem alle, thi i saadanne, om hvilke man vidst veed, at de ere giorde paa samme Tid, som de Ting de besiunge, ja undertiden af Heltene selv, forekomme ligesaa utrolige Ting, som dog ingen Fornuftig enten troer efter Bogstaven, eller derfore reent forkaster i Henseende til Grunden, men meget mere beundrer Poetens Hældighed i at opfinde Ting, som passe sig paa Tidernes Religion, Smag og Tænkemaade.

Regnar. Lodbroc.

Regnar Lodbroc.

Saaledes siger jo den ulignelige Poet Eyvind Skaldaspiller i Hacons Liig-Sang hos Snorro T. 1. p. 165, at Valkyrierne saae paa den Strid, hvorudi Hacon blev, og hørte hvad de talte, og talte dem til. Saadant troer jo ingen nu, ingen haver heller da troet det, og enhver anseet det for en snild Poetisk Opfindelse; Men mon nogen derfore kan, tør eller vil nægte, at Hacon har været i denne Strid, eller sat Livet til deri. Efter Kenningar i Resenii trykte Edda have Poeterne kaldet en Ring, en Orm, (fordi denne er rund bøyet, mon ikke samme Aarsag bør giælde om en rund Fæstning) og en Kiæmpe, en harnisket Ulv. Kenningar er fuld af saadanne vedtagne allegoriske Talemaader, af hvilke en dristig Poet, som havde en hed Imagination, kunde let tage Anledning at forklæde samme Historie, og bestandig vedblive Billedet af en Slange, en Ulv, en Biørn. Col. 104. Not. a antages maaskee rigtigen, at de Handeler og vel Krige, som Sigefrid havde med Carolo Magno, ere blevne af Saxo tilskrevne Regner, fordi han var den rette Over-Konge. Col. 105. Not. f. den Præpositus Regis West Saxoniæ, eller Villicus, som de Danske dræbte 787 eller 791, formener Gram at være Saxonis Hama eller Hamo, Fader til Hella. (Hvo veed om hans Værdigheds Navn haver i den Tid ikke været Amman ɔ: Amtmand, endskiønt han i den Saxiske Kronike kaldes Gerefa ɔ: Greve). Col. 113. Not. d antager Gram med Torfæus, at der have været tvende Regnar Lodbroc, og viser at deri er intet urimeligt. Col. 113. Not. a menes, at Regnar Lodbrocs Sang er giort af en vittig Islænder i det 10 eller 11 Sæculo. (Antages dette, da bør den for sin Alder endda have stor Anseelse, men da er det dog mueligt, at de tvende Ragnari ere blandede sammen i den, og at Ella og Dødsmaaden vedkomme ei den første, men den sidste Lodbroc.

Men

Men at just en Islænder skal have giort den, seer jeg ingen Grund til, thi jeg er vis paa, at mange af de gamle Vers i Sæmundi Edda, og paa flere Stæder have Poeter af de andre Nordiske Folk til Forfattere. Om Brage, Thiodolf, Eyvind vide vi med Vished, at de vare Norske). Naar jeg betænker at de Danske paa saa gruelig en Maade henrettede St. Edmund, saa bliver det troligt for mig, at han enten virkeligen haver dræbt Regnar, eller og at de have havt ham mistænkt derfor, og at vore Skribenter have af Vildfarelse tilskrevet Ella det, fordi der levede en af det Navn paa de Tider, som de krigede med. Vel muligt og at en Ella kan have dræbt den ældste Regnar. Col. 117. Not. b. De Engelske Skribenter nævne ingen Agner, (maaskee han har været en Søn af den ældste Regnar). Loccenius p. 44 siger, at Saxonis Sorle, og de Svenskes Carl kaldes af de Franske Arlus. Men jeg maae reent ud tilstaae, at jeg ikke kiender disse Franske Skribenter, og kan det ikke være andet end en Tryk- eller Skriver-Feyl, som nogle nyere, maaskee Paulus Æmilius eller en anden har begaaet, hvilke i Henseende til denne ringe Omstændighed ei ere værd at eftersee. Cornerus Col. 482 tillegger Reiner 9 Sønner, som han satte over hver sit Rige; han blev slaget i Irland, og de andre hver paa sine Stæder. Frankerige plyndrede han i 40 Aar. Ingvar hans Søn gior han til Konge, lader ham for sin Gru-somhed ikkun regiere kort, og ihielslaaes af sine egne. I alt dette følger han Erici Pomerani Kronike. Det sidste kommer overeens med hvad Wallingford siger p. 533, at Northumbrerne sloge Ingvar ihiel. Den skrevne tydske Kronike i Folio mener, at det Tog Regner giorde til Norge imod Fro, er det samm, som Godefrids Sønner giorde til Vestfold i Norge 813 efter de Frankiske Skribenter. (Har Ragenarius været en Søn af Godefrid, og er han den

Regnar Lodbroc.

senere

Regnar Lodbroc.

senere Regner, saa maae den senere Regner have ægtet Lathgertha, og saa kan han i sin Ungdom have giort dette Tog). Godefrid eyede Britannien, men efter hans Død giorde Bertulph sig der til Konge i Mercia, og deraf kom Regnars Paastand paa bemeldte Land. Bertulph forsvarede sig vel got, men blev dog tilsidst overvundet, mistede sit Rige, og døde i Frankerige. (Den Saxiske Kronike sigter rigtig nok p. 74 ved Aar 851, at de Danske joge i et Slag Beorthvulf paa Flugt, og Henric af Huntindon siger rigtig nok p. 348, at Bricvulf, saa kalder han ham, kunde aldrig mere komme paa Føde efter det Slag, saa det er gandske muligt, at Regnar kan have giort dette. Derimod finder man ei det mindste hos nogen Engelsk Skribent om, som kan passe sig paa Krige, Godefrid skulde have ført i Engelland, allerhelst i Mercia). Siden lader han ham og stride med Burthred, Konge i Mercia, (og vidst er det, at de Danske havde mange Krige med ham, og at Regnars Sønner med flere af vore Anførere tilsidst forjoge ham, men alle disse Krige sætter denne Skribent meget for tilig, nemlig ved Aar 814, 816 ꝛc., da de først ere skeede fra 851 til 875). Thora gior den til Moder af Biörn og Witserk. Engang Regnar drog ud, forordnede han sin Søn Sigfred, og Ivar, en god Krigsmand, og Søn af hans Broder Anganter, til Regentere i Danmark i hans Fraværelse. 831 skal han have stredet med den Vest-Saxiske Konge Egbert, (her er Tidsregningen reent bedærvet, thi vel have de Danske kriget med Egbert, men dog endeel Aar forend de krigede med Berthvulf og Burhred). Her foregives at Rusland har Navn efter en Bye Russa, hvor Daxon regierede, og hvilken Regnar rev ned, (hvorfra Skribenten har dette, veed jeg ikke). Siden skal Regnar have jaget Burtred ud, (hvilket dog først er skeet efter hans Død), for Re-

sten

sten følger denne Skribent Saxo, alene med nogle Tillæg af Polyodoro Virgilio, Matthæo Westmonasteriensi &c., og søger paa sin Maade at bringe alt dette ind og i en Slags Orden, antagende dog stedse ikkun een Regner. Lyschander p. 179 tillegger Harald Klack en Dotter Torni, (skal være Pyri), gift p. 180 med Sigurd Hiort, Konge i Ringerige, (dette er taget af Islænderne, som dog derved forstaae den senere Harald Klak, Gorm den Gamles Sviger-Fader, men maaskee uretteligen). P. 185 lader han Regner alerede doe 841. Siden gior han Osbrith, der dog var Konge i Northumberland, til en Skotsk Konge, og den Biörn, hvis Kone Osbrith voldtog, gior han til en Halvbroder af Ubbo, (men Bromton Col. 802 kalder ham Bruern, som synes at være Brun; Vilde man antage, at han har hedet Biörn, saa kunde man tænke paa den senere Biörn Jernside, og saa blev han rigtig nok Ubbes Broder. Bromton giver ham Tilnavn af Bocard, hvilket synes at være Saxonis Borcar, som nogle af vore kalde Bucar. Saxo gior ham til Halfdans Fader, og efter den Tid levede en Dansk Kong Haldan, som feydede paa Engelland. Men da maatte man og sætte Alf, Sigar, Haco, Hagbarth og de flere langt ned i det 9 Sæculo, hvilket vilde foraarsage mange Vanskeligheder). Col. 803 siger Bromton heel mærkeligen, at denne Bruern var i Slægt med den Danske Kong Codrin, og at han udsendte de Brødre Ingvar og Hubbe, for at hævne den ham tilføyede Spot. Lyschander forandret Navnet Lathgertha til Langegertrud, og siger at hun blev forladt for sin Utroskab og hemmelige Svig, hvilket altsammen er lutter Drømme af ham, uden mindste Grund. P. 186 giøres Bruern eller Biörn til Biörn Jernside. Naar jeg betænker at en gammel udenlandsk Skribent fortæller, at Biörn Jernside paa sin Hiemvey blev forslaget til Engelland,

Regnar Lodbroc.

Regnar Lodbroc. gelland, og drog derfra til Frisland, hvor han døde, saa synes det første at kunne henføres til Bruern, som var i Engelland; hvorimod det sidste strider derimod. Regners Dronninger sætter han heel urigtigen, og imod alle gamle Skribenter, Sunnlog først, og Thora sidst. De Islandske Annaler N. 418 tillegge ham ikkun disse Sønner Sigurd, Biörn og Eric, hvilken nogle kaldte Ratbart, og ikke Eric. Det Navn Lodbroc fik han, af det han var lodden paa Been og Laar, ligesom Lammeskind. Han blev fanget i Engelland, og døde der. (Her tales altsaa ikke om nogen gruesom Død, og kunde dette derfore tiene til at bestyrke Lagerbrings Mening). Annales Flateyenses sige Col. 872, at 809 begyndte Regnar Lodbroks Regiering, men efter andres Sigende først 812. Harald blev døbt 824, skal være 826, med Kone og Sønner, og fik siden en Deel af Frisland i Lehn med andre Herligheder. Col. 873, Aar 836 komme Nordmænd fra Valland, og plyndrede i Frankerige, og toge megen Skat af Friserne, (efter al Anseende ere disse Nordmænd komne fra det Valland, som efter min Mening laae norden for Flandern i Zeeland og Holland). 838 bleve Regnars Sønner dræbte, (herved sigtes uden Tvil til Eric og Agnar, og heraf sees at Islænderne have ikkun antaget een Regnar, som de, naar de brugte Chronologie, satte paa den Tid, som de Engelskes og Franskes Regnar; Imidlertid er dog dette Aar urigtigt, thi da levede ingen östen i Sverrige; gandske andre Konger nævnes i Rimberti Vita). 845 sættes Regnar Lodbrocs Drab, (som er efter de Engelske Skribenter gandske urigtigt i Henseende til den sidste Regnar; men passer sig nogenlunde paa Regenarius, naar man gandske nøye vil følge den Franske Skribent, men da har Regenarius aldeles ikke været Regnar Lodbroc). Skribenten kuldkaster og

siden

siden sin egen Tidsregning, ved at lade Ivar Beinlausi først komme til Engelland 861. Om ham siger han udtrykkeligen, at han var Regnar Lodbroks Søn, og den grummeste af alle de Konger, som da feydede paa Frankerige. Skalholts Annaler N. 248. F. sætte Begyndelsen af Ragnars Regimente Aar 813; Drabet af hans Sønner Erik og Agnar 839, og hans eget Drab 850. De lade Ivar komme til Engelland 861. N. 420 henfører ogsaa Haralds Daab til 824. N. 412 vidne, at 820 stred Harech, som den Norske Kronike kalder Harald, med Reginfred Gothefridi Søn, og ikke med Regner Lodbrok. N. 411 udgiver 816 for Ragnar Lodbroks første Regierings, og tilligemed for Keiser Carls Døds-Aar. 824 blev Harald døbt. 850 dræbtes Ragnar Lodbroc. 861 kom Ivar til Engelland. N. 428, Aar 824 døbtes Harald. N. 421 sætter Ragnar Lodbrok og Harald Klak ved Aar 840, og beretter at de stridede om Riget fra 826 af, da Harald blev døbt. 856 sloges Harald og Ragnar sammen ved Flensborg. (Nu er vel her baade Aarstal og Personer urigtige, imidlertid bliver det dog Spørsmaal, om ei herved sigtes til det store Slag 854, hvorudi Kong Oric satte Livet til, og da veed man af dette Stædet, nemlig Flensborg. Men atter sætte de ved Aar 885 Regnars Drab, hvilket er gandske urigtigt, og kalde Carolum Crassum Magnum, hvilket og nogle udenlandske Skribenter giore, og som maaskee har og giort noget til, at forvirre Tidsregningen). N. 413, Aar 824 døbtes Harioldus. N. 427, Aar 813 begyndtes Ragnar Lodbroks Regimente, 839 dræbtes hans Sønner Eric og Agnar, 850 han selv. 861 kom Ivar til Engelland. Langebec i Tabellerne til 3 Tom. p. 266 og 415 tillegger den samme Regnar som Sønner Ivar Beinlöse, Konge i Northumberland efter Ella, og Yngvar, hvilken tillige-

Regnar Lodbroc.

med

Regnar Lodbroc.

med Ubbo dræbte St. Edmund; (Yngvar har vel uden Tvivl været en Søn af den senere Regnar, hvorimod Ivar nok har været Søn af den ældre).

57. SYVARD.

Syvard Regnars Søn steg efter Saxo p. 177 efter Faderens Død paa den Danske Throne, og hermed ere fast alle vore Fortegnelser, og de Islandske Skribenter selv eenige. Alene N. 2, 3, 5, 6 sætte Ingvar Regnars Søn imellem dem, og det dog er uvidst, om den ældste Regnars Ivar ei haver ogsaa regieret i Engelland, saavelsom den sidste Regnars Ivar eller Ingvar. Ellers vidner dog Saxo selv, at Ivar forlod Engelland, og drog med Sivard til Danmark, efterladende sin Broder Agnar der at regiere Landet, hvilket sidste dog maae være gandske urigtigt, og passer sig paa ingen af de tvende Agnar's. Ellers kan jeg til dette Rygte ei finde nogen anden Anledning, end at Regnars Søn Agnar synes efter Visen Carm. 17 at have sat Livet til enten i Irland eller Engelland, og at en Agnar Hroars Søn længe forhen havde virkeligen en Tid lang regieret i Northumberland. Da Saxo siger p. 177, at Agnar blottede Provincen for Indvaanere, og vilde heller regiere over et øde end rebelsk Land, saa passer dette sig paa hvad den Saxiske Kronike siger p. 83 og 84 om Halfdan, at han uddelte Agrene i Northumberland til sine egne Folk; Har nu Halfdan været Broder til Sigurd og Ivar, saa har Saxo let kunnet blande ham med deres anden Broder Agnar. Det

er

er ellers vel mueligt, at Ivar haver en Tid lang regieret med Sigurd; Men om hans Bedrifter her hiemme, og om han haver efterladet sig Affkom, findes intet. N. 9 sætter Syvard Regnar Lodbrocs Søn endog efter Eric Barn, hvilket stadfæster mig i den Tanke, at Sigefrid den yngre, Regnars Søn er af vore bleven blandet med Sigurd Orm i öye. N. 10 sætter derimod Reghner efter Clac Harald, saa Sivard, og derpaa Eric. Denne Orden er efter Saxo, og urigtig, som saa mange andre, fordi de have blandet sammen begge Regneri, og Reginfred. N. 11 har efter Hemming Röric hans Søn, som dog var Haraldi Clags Broder-Søn, enten ved Anulo eller ved Hemming. Derpaa Harald Rörics Søn, hvorved uden Tvil Harald Clac forstaaes. Saa Snio Haraldi Søn, Biörn Snios Søn, begge tagne af Saxo, men satte paa et gandske uret Stæd; Derefter Sivard Biörns Søn, hvorved Sigurd Ring forstaaes; hvilket det følgende viser, Ring Biörns Søn, og Regner Lothbroki Rings Søn. Siden 3 Eriker efter hinanden, venteligen giorde af Horic, Rorich og Eric Barn, og saa først Syward Regners Søn, hvilken efter Chronologien maae da blive Sigefrid, som jeg derover formoder at have været den senere Regnars Søn, men som efter al Anseende haver kun været Gorms Under-Konge i Jylland, eller i det meste mueligen giort sig til Over-Konge der. N. 13 gior Sivarth til Hemmings Søn, venteligen fordi han fulgte efter ham, thi herved sigtes uden Tvil til den Sigurd, som stridde med Anulo. Sætter derpaa Regner Lodbroghe, og saa Siuarth Regners Søn. N. 14 udelader Sivard reent. N. 16 sætter ham efter Harald Clak, og N. 18 ligeledes. Efter 3 Tavle N. 1. sættes han efter Eric Unge (eller Barn), og giøres til Regner Lothbroki Søn, hvilket viser at herved sigtes til Frankernes yngre Sigefrid. Adamus Bremensis

Syvard.

Syvard. mensis p. 10 og 11, Albertus Stadensis p. 204, Oluf Tryggesöns Saga p. 68, Annales Fuldenses p. 36 og 37, hvilke sidste nævne dem ved Aar 873, have alle Sigefrid og Haldan, Brødre, efter Eric Barn; hvilket, naar jeg holder det sammen med det foranførte af vore egne Lister, bekræfter mig i den Mening, at den senere Regnars Søn haver og hedet Sigurd, og regieret i Jylland, siden han havde med de Frankiske Konger at bestille, hvilket giør det rimeligt, at hans Fader og kun haver regieret der; thi paa den Tid var Gorm efter Islænderne Over-Konge i Danmark, hvilket og nogenlunde bestyrkes ved den Engelske Skribent Bromton. Den Siguard eller Sivert Falle, som forekommer hos Ludevig T. 9. p. 8, har jeg engang tænkt at kunne være denne Sigurd, men Langebec vil T. 1. p. 213, at det er en Læsefeyl, allerheldst han finder i sit Manuscript Giurth. Nu er vel sandt, at dette bestyrkes derved, at Sigvard sættes hos Ludevig efter Oluph af Sverrige, og Giurd hos Adamum ligeledes; Men her er dog den Forskiæl, at hos Adamum giøres Giurd til en Søn af Olaph, og hos den anden vel til hans Eftermand, men derhos til at være opstaaet af Danmark, og udvalgt til Konge; See Langebec p. 231. Maaskee derfore at Oluf og hans Sønner have regieret i en Deel, venteligen af Jylland, forend Sigefrid og Haldan have jaget dem ud. Svend Aagesen nævner vel p. 34 Siward Regneri Lothbroki Søn, dog uden at bestemme hans Alder; Men vil man følge Genealogien hos ham indtil Gorm, som dog er urigtig, saa udgiøre 5 Ledder 165 Aar efter Regningen af 33; og legger man Harald Gorms Søn til, saa udkomme 198 Aar; Antager man nu at Harald er fød 909, saa maae Sigurd være fød 711, som er for tiligt, legger man derimod 20 Aar til Grund, da 789, som er for sent; men begge Regieringer vise dog, at

Svend

Svend maae have meent den rette Sigurd Orm i öye. Saxo vil Syvard.
p. 177, at Ivar kun haver regieret to Aar i Engelland, og er derpaa vendt tilbage til Danmark, og at han tilligemed Syvard haver sat Broderen Agnar over Engelland. De Islandske Skribenter vidne derimod, at han regierede længe, og døde i Engelland; Uden Tvil tale de sidste om den sidste Regnars Ivar, og den første om den ældre Regnars, eller maaskee og snarere tvertimod. Hvad Agnar derimod angaaer, da maae det være aldeles urigtigt, og have de sat nogen af deres Brødre der, saa maae det have været en anden, maaskee Halfdan, som man omtrent paa de Tider finder at have været Konge i Northumberland. Fremdeles fortæller Saxo, at de Danske, imedens Regnars Sønner vare ude, satte Syvard og Eric af Kongeslægten til Konger over sig, og at Regnars Sønner med 1700 Skibe angrebe dem ved Slesvig, og ødelagde dem efter en Strid af eet halvt Aar; De Grav-Høye, som der omkring findes, bevise dette Slag, og kaldes Havbugten der endnu efter Syvard, fordi han der lod sit Liv, og vare da næsten ingen af kongelig Stamme tilovers, uden Regners Børn. Cypræus i Annal. Ep. Slesv. C. 2. p. 14—17 taler om mange Grav-Høye ved Slesvig, og hvad udi dem er bleven fundet, og mener at de kan være opkastede over de Døde, som bleve i dette Slag. Herved har jeg dog en liden Tvil; thi da efter Snorro Haugs-Olden begyndte i Danmark med Kong Dan Mykillati Død, som skeede i det 3 Sæculo, og derved efterhaanden gik hos os den Skik af Brug, at brænde de Døde, og dette Slag kan i det tiligste ei være skeet, førend i Slutningen af det 8 Sæculo, eller og engang i det 9, og efter Cypræi Vidnesbyrd, alt hvad som er fundet i disse Høyer, har bestaaet af Urner med brændte Been i, saa synes ikke at disse Høyer kan være

 fra

Syvard. fra saa sene Tider. Imidlertid kan det og vel være, at man ei bør tage Snorronis Ord i saa nøye en Mening, og at den Skik, at brænde de Døde, har maaskee, at forstaae tildeels, endog vedvaret hos os indtil Christendommen; I det mindste findes i de hedenske Graver ulige oftere brændte Been, end hele Beenrader. Gram in Meursium Col. 117. Nor. a, veed ei, om dette Slag bør henføres til det, som holdtes 812 imellem Sigefrid og Anulo, eller 814 mellem Harald og Reginfred paa den ene Side, og Gothofredi Sønner paa den anden, eller og imellem Horic og Guttorm 854, hvilket sidste haver Lighed med dette herudi, at den gandske kongelige Stamme omkom næsten derudi. Man finder og her en Eric igien, thi saaledes kalde vore fleste Indenlandske Horic; Efter-Tiden gaaer det nok ogsaa an, at den senere Lodbrogs-Sønner have kunnet være i det; Dog er det mueligt, at Horic kan have havt en Broder af det Navn Sivard eller Sigurd, hvorvel jeg dog tviler paa, at saadan en kan have været i Live, da Slaget skeede, saasom Rembertus fortæller, at Horic noget forud besad eene det gandske Danske Rige, hvilket efter de Tiders Skik ei synes troligt, saafremt han endda havde en Broder i Live. Efter disse Omstændigheder, saa og, hvis man nøye vil holde sig til Saxonis Ord, og troe at dette Slag er skeet med een af de tvende Regnar deres Sønner, saa maae det enten henføres til den ældstes, og i den Tid finder jeg ingen Eric, undtagen den, som var Regnars egen Søn, og længe forhen død; Men til den yngste Regnars Tid finder jeg, at Eric Barn passer sig meget vel, og regierede han uden Tvil kun alene over Jylland; Da nu Regnar og hans Sønner ogsaa havde deres Sæde der, saa kan det let være kommet til Strid imellem dem. At Slaget just skeede ved Slesvig, er og et Tegn til, endskiønt kun svagt, at

Striden

Striden haver alene været om Jylland, hvilket desuden bevises derved, at Gorm alerede omtrent 865 var den rette Konge i Dannemark, saafremt man vil ansee ham for Bromtons Codrinus. Hvad Sivard angaaer, da er det muligt, at derved forstaaes Lodbroes egen Søn Sigefrid eller Sigurd, at han er blevet i Slaget, og at Saxo haver uretteligen giort ham til en Anfører af det andet Partie. Dog dette gaaer ei an, saafremt den Sigefrid, som Annales Fuldenses omtale ved 873, 882 og 891, er een og den samme Person, hvilket synes mig troligt, thi da har han sat Livet til udi sidst benævnte Aar ude i Tydskland. Men har han havt med Eric Barn at bestille, saa maae det være skeet forend 891, og saa maae denne Eric have havt en Syvard paa sin Side. At Eric Barn kan være blevet i et Slag imod Sigurd, er efter Tiden gandske troligt, saa og fordi han efter Rembertum C. 28. p. 72 regierede gandske vidst over Slesvig og Ribe. Men da endeel af vore Skribenter tillegge denne Eric en Regiering af 46 Aar, og altsaa først maae være bleven endet 900, saa kan han derefter ei have sat Livet til i et Slag, som nødvendig maae være skeet forend 891. Jeg foreener dette saaledes: 873 regierede de Brødre Sigefrid og Haldan over Dannemark, det nemlig, som laae Tydskland nærmest; Der havde Eric forhen regieret, og maaskee tilligemed over Nord-Jylland. Imedens Lodbroes Sønner vare i Engelland, fratog han dem deres Deel i Jylland, som uden Tvil har ligget i Nord-Jylland, enten i Riber Stift, eller i Vendsyssel. I Engelland vare de blevne saa mægtige, at de med en anseelig Magt kunde bekrige ham. En Syvard, uvist hans Broder eller en anden, blev i Slaget. Derpaa maatte han overlade Syd-Jylland til dem, og lade sig nøye med en liden Andeel i Nord-Jylland. Ved nøye Syvard.

 at

Syvard. at overveye disse Saxonis Ord: Interea Dani perseverantissima bellum factione complexi, Syvardo cuidam atqve Erico regia gente creatis, publicam detulêre tyrannidem: Qvos Regneri filii communiter mille septingentarum navium classe apud Slesvicum adorti, semestri delêvere pugna: Colles indicio manent; Nec minus is, apud qvem belligeratum est, sinus Syvardi funere inclaruit; synes det ei saa tydeligt om Eric, at han har sat Livet til i dette Slag, som om Syvard, hvorfore det er vel mueligt, at han kun er bleven overvundet. Hertil kommer at N. 1 i den 3 Tavle gior Lota Knud til en Søn af Eric med Syvards Dotter, og at herved sigtes til Eric Barn, og Sigurd Regnars Søn, bliver troligt derved, at han opregner Kongerne i saadan Orden: Eric Ungi Erics Søn, Syvard Regner Lothbroki Søn, og saa Lota Knud, Erics og Syvards Dotter-Søn. Efter mine Tanker er Striden bleven forligt derved, at Eric har ægtet Sivards Dotter, og som Sigefrid eller Sigurd alerede maae have regieret over det Slesvigske 873, siden han i bemældte Aar sendte et Gesandtskab til den Tydske Kong Ludvig, saa slutter jeg at Slaget er gaaet for sig 872, thi 870 var Ivar i Engelland, og efter Saxo p. 177 regierede han der kun to Aar, og foer derpaa til Dannemark; Den Saxiske Kronike nævner ham p. 80 og 84 ogsaa kun der ved 870 og 878, og sætter gandske andre Anførere over de Danske der imedens; Ligeledes Matthæus af Westmünster p. 165 og 169 ved samme Aar. End mere den Saxiske Kronike vidner ved 878, p. 84, at Ivar og Halfdan vare Brødre; Da nu Ivar var Regnars Søn, og Halfdan var Sigefrids Broder, saa bliver det en Sandhed, at Haldan og Sigefrid have og været Regnars Sønner, og at Sigefrid er Sigurd. Naar Saxo p. 177 siger, at Sivard regierede siden i Fred, saa henhører det til den første Reg-

nars

nes Søn, hvilket synes ogsaa at komme vel overeens med hvad de Frankiske Skribenter fortælle om den Sigefrid, som regierede i Caroli Magni Tid. Men naar han giør Eric Barn til Sivards Søn, saa er det vel kommet deraf, at han ægtede den yngre Sivards Dotter. Hvad Syvards Fiord angaaer, da finder jeg den ikke hos Danckwerth eller Hansen, men vel Sigersdedt i Amtet Flensborg, og i Uggel-Harde, hvilket dog ligger inde i Landet. Torfæus (1) anfører af Snorro, at Sigurds Dotter Aslaug blev gift med Helge den Hvasse, men efter Landnama og Eyrbyggia Saga hedte hun Thora. Torfæus er uvis, enten han skal antage, at de sidste have feylet, eller og at Helge den Hvasse haver været to gange gift, og det med tvende Søstre efter hinanden. Vidst er det, at Helge havde de tvende Sønner Ingiald og Sigurd Hiort; At Ingialds Søn Olaf Hvidben, Konge i Dublin, levede efter de Islandske Annales Aar 853, og at Sigurd Hiorts Dotter Ragnhild var Moder til Harald Harfager; hvilket viser at denne sidste er omtrent fød paa den Tid, som almindelig antages, saa og at Syvard eller Sigurd gierne kan være Frankernes Sigfrid, som levede med Carolo Magno. Landnama regner Helge den Hvasses Herkomst fra de Svenske Konger ved Halfdan Hvidben, men Fundinn Noregs fra de Norske, og Halfdan den Gamle ved en Hring, da Landnama derimod har Gudriod, som han giør til en Søn af Halfdan Hvidben. Torfæus mener at denne Gudriod kan maaskee have været Hrings Stedfader, og dette bragt Forfatteren af Fundinn Noregs i Vildfarelse. Udi Oluf Tryggvasöns Saga (2) siges heel mærkeligen, at Hvitserk, Regnar Lodbroes Søn, og Sigurd Snogöyes Broder blev Konge i Reidgotaland og Syvard.

(1) H. N. T. 1. p. 398 og 397.
(2) Part. 1. p. 72.

Syvard. og Vindland: Vil man nu antage, at den sidste har været Frankernes første Sigefrid, og Reidgotaland her Jylland, saa kunde man falde paa de Tanker, at Hvitserk havde været Frankernes Gotfried, og at Sigurd havde regieret i Jylland, saa længe hans Fader Regnar levede, og siden efter hans Død byttet det bort imod Øerne og Skaane, hvorved man kunde lade Sigurd leve længre, end Frankerne mælde om deres Sigefrid, thi ved det han kom længre bort, havde de Frankiske Regentere ei mere med ham at bestille, men med hans Broder Gotfried eller Hvitserk. Man kan og troe at Sigurd beholdt Jylland noget efter sin Faders Død 794, indtil Skiftet skeede, siden de Frankiske Skribenter tale endnu om ham ved Aar 798. Herved kan og alting bedre passe sig med Hardeknuds og Gorms Alder, og med de Jydske Konger i Oluf Tryggvasöns S. Man kunde da og falde paa, at lade den senere Regner stamme fra denne Hvitserk. Og paa denne Maade kunde man udfinde, hvo den berømte Gotfried har været, vise, hvi han giorde Paastand paa Vendernes Land imod Carl den Store, og hvorledes han var i Stand til at byde ham Spidsen, da han venteligen har havt Hielp af sine tvende Brødre, hvoraf den ene var Konge i Danmark, og den anden i Sverrige. Men saa smigrende som denne Sætning end er, saa maae jeg tilstaae, at følgende Grunde stride derimod, 1) den store Adskillighed imellem de Navne Hvitserk, og Godefrid, 2) Beretningen i Hervarar S. (3), at Hvitserk blev Konge i Austur Rike ɔ: Landene østen for Østersøen, hvor, efter de rimeligste Formodninger, det egentlige Reid-Gotaland har ligget. 3) Siges i Regnars Saga (4), at Hvitserk blev fanget paa et Tog i Austurveg,

(3) P. 180.
(4) P. 61.

Skurveg, og der levende brændt, hvilket aldeles ei passer sig paa Gotfrieds Dødsmaade hos de Frankiske Skribenter og hos Saxo. Mærkeligt ellers, at i denne Saga ei siges, hvor Hvitserks Rige laae, saa man kunde falde paa de Tanker, at den anden havde tillagt ham Austur Rige, fordi han satte Livet til der. 4) Saxo (5) lader og Witserc omkomme i Østerlandene paa samme Maade; Vel imedens Regnar endda levede, men uden Tvil ved en Feiltagelse. Vel sandt at Witserc, endog i Saxonis første Edition, siges at have regieret over Suecia, men kort forhen p. 173 berettes, at Regnar satte ham over Scythia, og efter alle Omstændigheder maae han have regieret i Østerlandene. Saa at derfore Suecia vel bliver en Copiist-Feil i Stædet for Scythia, med mindre Saxonis enten mundtlige eller skriftlige Kilde har havt Sviþiod, og derved sigtet til Sviþiod hin Mikle ɔ: Scythien, thi da kunde Saxo let blande det med Sverrige, som paa vort gamle Sprog hedte Sviþiod. Imidlertid kan dog igien siges til Forsvar af den Mening, at Hvitserk har været Gotfried, 1) at det ellers bliver neppe mueligt, at finde Gotfried i vore gamle Skrifter, thi Saxo har uden Tvil uret, naar han giør ham til Gotric, som levede længe forhen, og var Konge i Vester-Gotland; Men da mange af vore Skrifter ere bortkomne, og deriblant hele Skioldunga S., saa bortfalder denne Grund, og 2) bliver det da vanskeligt efter vore Skrifter, at vise, hvo der haver regieret i Jylland efter Regnar, med mindre man vilde antage, at de Jydske Konger, som opregnes i Oluf Tryggvasöns Saga havde regieret der under Lethra Konger, og lede Gotfried op iblant dem, da en af Gormerne, enten Gorm hin Barnlöse, eller snarere Gorm hin Heimske maatte blive ham efter Navn og Tid. Men hvorfra kunde man

Syvard.

(5) P. 174.

Syvard. man da tage Gotfrieds store Magt; Derfra, at Gorm synes at have forestaaet Regieringen i Lethra udi Knuds Mindreaarighed, i det mindste fostrede han ham op. Vel sandt at Olafs S. (6) lader ham doe straae Død, men i den Omstændighed kan den vel have feylet; Mærkeligt er det og, at den med ham slutter de Jydske Konger, og ei mælder videre, hvad der blev af Jylland, venteligt fordi den ei haver anseet denne Gorm og Gotfried for een Person, thi de Jydske Konger, som den forhen p. 67—69 opregner, har den fornemmelig taget af Rimberto og Adamo Bremensi, og de burde følge efter Gorm.

Lyschander i strevne Fortale for sin Historie vil, at Slottet Sollisborg i Blekind er anlagt af denne Kong Sivard, og først kaldet Sivarts Borg, og at han haver efter sin Faders Død holdt sit Hof der, og anlagt denne Fæstning imod de Svenske. Til Bevis anfører han det Bogstav S., som denne Bye fører midt i sit Vaaben, og som skal være den første Bogstav af Kongens Navn, (da det dog snarere er af Byens), og Maanen, og en Stierne, som den haver paa hver Side.

De Islandske Annaler N. 418. 4to, p. 84 berette ved Aar 815, at Sigurd Orm i öye blev Konge i Danmark efter sin Fader Regnar Lodbrok, og var en fredelig Konge, og giorde ingen Bulder i sin Tid, men af p. 86 sees, at de henføre hans Regimentes Begyndelse til Aar 838, og af p. 87 hans Død til 850. I Halfdan Eisten Sons Saga efter Biörners Udgave p. 1 &c. siges, at Sigurd Hring, som nogle kalde Sigurd Orm i öye, hvis Moder var Aslaug, og hendes Fader igien Sigurd Fofnisbane, at han,

(6) P. 72.

han, nemlig Sigurd Hring, var Fader til Eisten, Konge i Norge, som var Fader til Halfdan, Konge i Norge, som ægtede Ingeborg, en Dotter af Hergeir, Konge i Norge, og avlede med hende Thorer Hiort, Herre paa Helgeland, og Eisten Glumre, Konge i det Tronhiemske. Nu er det vel klart at Sagan har meent Sigurd Orm i öye, imidlertid mener dog Schöning T. 2. p. 26, at for Leddernes Skyld bør dette snarere henføres til Sigurd Hring. P. 68 mener han, at den Eisten Glumre, som i Landnama Part. 2. C. 8. p. 301 nye Edition udgives for Fader til Rognvalld, Jarl, (og i en Codex af Landnama siges, at have været fra Vors), og hans Fader igien at have været Ivar, Uplendinga Jarl, og hans Fader igien Halfdan den Gamle; At denne Eisten Glumre nemlig er den samme, som var Konge i det Tronhiemske, og en Søn af Halfdan, og Sønne-Søn af Eisten. Her forvilder sig Schöning ellers noget, og giør imod Landnama Ivar til Rognvallds Fader, og Eisten Glumre til hans Far-Fader, da det dog er tvertimod. Han mener ellers at Ivar har ikke engang været Fader til Eisten Glumre, skulde hede Søn, men kun een af hans fornemste Stamfædre, og at denne Ivar har faaet Sigurd Rings Søster eller Dotter til ægte, (her forvexler han ham reent med den ældste Eisten, som udgives for en Søn af Sigurd Ring eller Orm i öye). Da nu Rognvald siges udtrykkeligen i Fundinn Noregs p. 5, at have paa Fæderne Side stammet fra Gorr, ved hans Søn Heister, hvorvel her ikkun urigtigen opregnes 7 Ledder, saa tænker jeg at man bør antage tvende Eisten Glumre, hvoraf den sidste har været en Dotter-Søn af den første, og indrette alt dette saaledes: Syvard.

Syvard.

Sigurd Ring Konge i Danmark.

1 Regnar Lodbroc.	1 Eisten, Konge i Norge.	
2 Sigurd Orm i öye.	2 Halfdan, Konge i Norge.	Sweide, Söe-Konge.
3 Godefrid, Konge i Jylland.	3 Eisten Glumre, Konge i det Tronhiemske.	Halfdan den Gamle.
4 Regnar Lodbroc den yngre.	4 En Dotter.	Ivar Uplendinga Jarl.
5 Sigurd Orm i öye den yngre.	5 Eisten Glumre i Vors.	
6 Harde Knud.	6 Rognvalld, Jarl paa Möre.	
7 Gorm den Gamle † 939.	7 Rolf eller Robert, Hertug i Normandie, † 928.	

Paa denne Maade haves Rognvallds Forfædre baade paa Mands og Qvinde-Siden; Man indseer da og, hvorledes Rognvallds Slægt er kommet til at blive saa mægtig; Man foreener herved Landnama, Halfdan Eisten Sons Saga, og Fundinn Noregs, hvilken sidste gior vel Heiter Gorrs Søn til Fader af Svafo, men hvor man maae tilstaae at et utroligt Gab findes. Da der ere 7 Ledder fra Rolf til Sigurd Ring, saa synes dette ogsaa at stadfæste, at man i den Danske Konge-Linie bør antage flere Ledder, end Islænderne have, og det paa den Maade, som de her ere fremstillede, for mange Aarsagers Skyld, som jeg hist og her i dette Værk haver anført. Det eeneste man kunde giøre, var, at ansee Godefrid for Regnars Søn, og Sigurds Broder. I N. 171. B. Fol., som er en Codex af Halfdan Eisten Sons S., siges, at Kong Eistens Moder hedte Aslaug, og var en Dotter af Sigurd Sven. (Det er den yngre Sigurd Fofnesbane, paa hvilken Maade Eisten bliver til en Søn af den ældre Regnar Lodbroc selv, hvilket dog ikke saa got lader sig foreene med Tidsregningen, som den Mening, at han var en Søn af Sigurd Ring). Eistens Dronning

ning kaldes der Signy, en Dotter af Hiedin Jarl i Holsten, men i en anden Codex af denne Saga N. 340. p. 453 kaldes hun Asa; Dog anseer jeg snarere det første for rigtigt. Paa denne Maade bliver det og fatteligt, at Regnar haver havt i det Tronhiemske at bestille, og der ægtet Lathgertha, hvilket da maae tilskrives den ældre Regnar. Men vilde man antage at Regnar var Fader til Eisten, saa kunde man ansee ham for den Saxo, p. 169 kalder Fridlev, og gior til en Søn af Regnar, og Konge i Norge, og det uden Tvil i det Tronhiemske, siden Moderen Lathgertha boede i Guldalen. Dette tiener altsaa til at stadfæste Saxonis Beretning i denne Post. Nu bliver altsaa ikkun at afgiøre, om enten Saxo har ret i at kalde ham Fridlev, eller Sagan i at kalde ham Eisten. Men da der iblant hans Efterkommere forekommer een, om ikke tvende Eisten, saa holder jeg mere med Sagan, med mindre man vilde antage, at han havde ført begge Navne, hvilket ikke er gandske usædvanligt. Formodentligen har Lathgerthæ Fader hedet Eisten. Om Regnars Handeler med hende bør sættes i hans første Ungdom, dog maaskee efter Thoræ Død, saa kan det endda vel foreenes med Tidsregningen. Men at Sagan haver giort Aslaug til Moder af Eisten, dertil har venteligen ingen anden Aarsag været, end at hun var den bekiendteste af Regnars Koner. Torfæus i Serie p. 371 anfører efter gamle Skribenter, at Sigurd Orm i öye havde 2 Døttre; Den ene Aslaug, Moder til Sigurd Hiort, og den anden Thora, gift med Helge, og ved ham Moder til Ingialld. P. 396 anfører han af Oluf Tryggvasöns Saga p. 385, at Sigurd var gift med Bleja, i Codice Flateyensi kaldes hun Helena, en Dotter af den Engelske Kong Ella, og ved hende Moder til Hardeknud. Efter foregaaende Systema maae dette henføres til Sigurd Orm i öye den yngre, thi den ældre, naar Syvard.

 han

Syvard. han bliver Frankernes Sigefrid, havde ingen Søn af det Navn Hardeknud. Paa denne Grund er det vel, at Guthred Hardeknuds Søn er blevet Konge i Northumberland. Efter den Islandske Skribent hos Langebec T. 2. p. 284 var Aslaug gift med Helge den Hvasse, Fader til Sigurd Hiort, men hvilken efter Langebecs Tabelle ved p. 266 bliver en gandske anden, end den Helgo, som havde Thora, og avlede Ingiald med hende. Saafremt det ellers gik an, at rykke Harald Harfagers Levetid længre ned, hvilket dog Tiden af Islands Opfindelse, og af Rolfs Ankomst til Frankerige forbyder, saa gav denne Skribent p. 283 Anledning dertil, i det han lader Gudrod, en Broder af Helge den Hvasse, blive tilligemed Sigurd Orm i öye i Slaget imod Keiser Arnulph (Aar 891); Nu blev vel en Sigefrid i bemeldte Slag. Men det gaaer neppe an, at giøre ham til den senere Sigurd Orm i öye, hvilken da bliver den Frankernes Sigefred, som regierede 873 i Danmark; thi Guthrod, en Sønne-Søn af denne sidste Sigurd Orm i öye, blev efter Simeon Dunelmensis Col. 147 Konge i Northumberland allerede Aar 883. Uden Tvil er denne Islandske Skribent bleven ledet i Vildfarelse ved det han ei har vidst at skille mellem tvende Sigurd Orm i öye. Imidlertid kan det gierne være, at en yngre Helgo har været med i bemeldte Slag, og maaskee en Søn af den Svenske Kong Olav, hvorover man haver blandet ham med den ældre Helge den Hvasse, hvis Fader ogsaa hedte Olav. Saa meget er vidst, at i Slaget med Keiser Arnulph satte en Sigefrid Livet til, og maaskee ogsaa en Godefrid, hvilken denne Skribent kalder Gudraud; og om hvilke Langebec selv i Slægte-Tavlen til T. 1. p. 496 ikke tør sige, hvo de have været. Maaskee Sønner af Hardeknud. I den Mængde af Prindser, som fandtes paa de Tider, bliver det ellers vanskeligt,

altid

altid at udfinde dette. Schöning anmærker T. 1. p. 522. Not. s, at i Laxdæla giøres Ingiald, som var Fader til Oluf Hvide, uretteligen til en Søn af den Danske Kong Frode den Frækne, da han dog var Søn af en Helgo. Navnet Ingialld haver alene givet Anledning til denne Forbyttelse. Syvard.

Hos Langebec T. 1. P. 16. sættes Syvard Regnar Lodbrocs Søn efter Eric Barn; hvilket heel vel passer sig paa den sidste Sigurd Snogöye, og synes det at vore Skribenter have ikkun havt Efterretning om den sidste, ligesom de Islandske om den første Sigurd Snogöye. Lota Cnut (Lodne Knud) skal have været en Søn af Eric Barn med Syvards Datter, (og dette har uden Tvil bragt Forliget til veye mellem disse tvende Konger. Ved nøye at overveye alt dette falder jeg paa de Tanker at den yngre Regnar, som overlevede alle sine Brødre, Godfrids Sønner, har tilsidst regieret over Skaane og Derne; hans Søn Sigurd ogsaa, hvilken haver stridet med Eric Barn om Jylland, da det Slag er forefaldet imellem ham, som fortælles af Saxo, at være skeet imellem Sivard paa den eene Side, og en Eric og en Sivard paa den anden, hvilken sidste maaskee har været Broder til Eric Barn. Denne sidste har uden Tvil betient sig af Leiligheden da Regnars Sønner vare dragne til Engelland for at bemestre sig gandske Jylland og maaskee mere. Og tænker jeg at han først er bleven dæmpet 872, thi da havde Regnars Sønner hævnet deres Fader, og i det Aar mærker man ei at de Danske have giort store Bedrifter i Engelland; og det som meere er Aaret efter 873 regierede Sigefrid, hvilken jeg anseer for denne sidste Sigurd Snogöye tilligemed sin Broder Halfdan i Danmark, og som de havde med Frankerne at giøre, saa slutter jeg at de have besiddet Sønder-Jylland

Syvard. Jylland foruden det øvrige Dannemark, undtagen det meeste af Nørre-Jylland, som tilhørte Eric Barn og Afkom. Viseligen tilegnede de sig Sønder-Jylland for at afskiære Eric Barn Omgang med Frankerne. At de just 873 sendte Gesandtere til Frankerne viser, at de da først vare ret komne til Regimentet. Codrinus bliver da den sidste Gorm den Rige i Oluf Tryggesöns Saga, og den rette Jydske Under-Konge under Regnars Sønner, for hvilke han haver forsvaret Landet, og værget det imod Eric Barn; saa godt som han kunde, og tilligemed opfostret Harde-Knud Sigurds Søn. Af denne Aarsag have de Engelske anseet ham for den rette Konge i Danmark. 875 synes han først at være kommet til Engelland, i det mindste nævnes han ei der forend i bemeldte Aar. Da Horuc satte Livet til 854, har Regnar uden Tvil været Udenlands, og Eric Barn vel ei faaet meere end gandske Jylland, da Regnar som den længst levende af Godefrids Sønner har kort efter tilegnet sig Resten, og maaskee anseet Eric som en uretmæssig Besidder, hvilken han dog for sine andre Krigstoger ei kunde undertvinge, eller og har ladet sig nøye med at ansee ham for sin Vassal. Sigurd sværmede siden om til Søes, saa at Saxos fredelige Sigurd vedkommer den første Snogöye, og blev 887, saafremt han er den samme som Sigefred, ihielslaget i Frisland, hvilket ovenmældte Islandske Skribent hos Langebec, har urigtigen henført til 891. Aslaug, eller vel rettere Svanlog, kan gierne efter bemelte Islænder have endda levet 887. Imidlertid har nok Haarde Knud kunde regieret; dog med megen Svaghed, mistet Landskaberne i Norge, den Svenske Olaph og Sønner besiddet Skaane, og kan da Olaphs eene Søn Giurth have været Gudrod eller Godefred, som blev dræbt 891. Eric Barn og Slægt giorde sig nok uafhængig

i Jyl-

i Jylland. 882 forekommer en Normanniske Prinds Wrm i Frankerige, og 883 blev Guthred Haarde Knuds Søn Konge i Northumberland, rimeligen var Haarde Knud kort forhen død. Ved 887 eller 888 forestiller jeg mig at Gorm den gamle har faaet endeel af Danmark igien, venteligen Øerne, og siden Skaane, maaskee først efter 891, da Gudrod døde, og tilsidst Jylland. Hamsfort P. 36 siger at Sivard eller Siward Regnar Lodbrocs Søn slog den anden Sivard ihiel og drev Eric paa Flugt ved Slien, som efter Sivards Død regierede et Aar men blev ihielslaget af Guthorm Harald Klags Søn Aar 858. Dette sidste er ganske urigtigt og vedkommer Horic Godefrids Søn, og det Aar 854. Det vanskeligste ved denne Chronologie bliver dette at Ledderne synes at være for mange, helst da Haarde Knud skal have været mindreaarig ved sin Regierings Tiltrædelse, har dog havt voxne Sønner 882 og 883, og hans Fader endda levet 873, thi man kan gierne troe med Langebec at den Sigefrid, som var med at beleyre Paris 882, har været Hemmings Søn, men da maa man antage at han ikkun har været en Søe Konge, og ei den Sigefrid som 873 regierede over de Danske, hvilken sidste maae alene holdes for den rette yngre Sigurd Orm i öye. Og som de Tydske Skribenter ei nævne ham som regierende Dansk Konge uden i det Aar 873, saa vil jeg antage at han er død Aaret efter 874. Haarde Knuds Mindreaarighed maae da sættes strax efter 865, thi han er bleven anseet for den rette Konge, ved det hans Fader Sivard var ude at hævne Regnars Død. Og som Haarde Knud var uden Tvil fød i Jylland, og opfostret hos Gorm, saa har denne Gorm vedblevet at forestaae Riget, helst Jylland, i en Tid lang; Og Ennignup derimod Øerne, hvad enten han har været en Sielandsk Bonde, eller Søn af Syvard.

Syvard. den Svenske Kong Oluf. Imidlertiid maae man for Haarde Knuds Sønners Skyld antage at Formynderskabet har ikkun varet kort, og at Gorm er bleven fød 866 og Guthred 867, thi lader man da Gorm leve til 939, saa kan han endda kaldes en gammel Mand. Efter Sivards Død er det troeligt at Eric Barn i Jylland, og Oluf og Bern i Skaane have giort sig uafhængige; Halfdan Sivards Broder har da maat romme Landet, og derover sat sig ned i Northumberland. Rimeligen har Haarde Knud ei levet længere end til 880, og hans Sønner maat som Landsflygtige forlade Landet. Sveno Aggonis C. 2 P. 48 vil at Sivard Regnar Lodbrocs Søn haver giort Indfald i Riget, ihielslaget Kongen (hvorved ovenmældte Sivard maaskee forstaaes,) som dog ihenseende til det følgende forvexles med sin Broder Eric Barn, og ægtet den ihielslagne Konges Dotter, ved hvilken han blev Fader til Knud, som var den første af Konge Slægten siden Frothi (hvor han efter sin egen Sætning burde snarere have sat Ingild Frothi Søn) her har Sveno nok havt noget at gaae efter, men uden Tvil forvirret Tingene, thi det var ikke Sivard som ægtede Erics Dotter men Eric som ægtede Sivards, saasom man ikke vel kan tvile paa, at jo Sivard har havt Ellæ Dotter, og som hun var Moder til Hardeknud, som jeg vil sætte at være fød 848, saa kom vel deraf for endeel de Danskes Paastand paa Northumberland. Man kan ikke troe at Sivard har ægtet Bleja efter Ellæ Død 867, thi saa tillod Tiden hende ikke at være Moder til Hardeknud. Denne Hardeknuds og Gorms sene Levetid viser ogsaa hvor nødvendigt det er, at nedsætte noget Harald Harfagers Fødsel, og end mere Norges fuldkomne Erobring, hvilket og Schöning allerede har giort, og som maaskee maae giøres end meget mere, thi man kan efter alt dette neppe antage, at Gorm

har

har undertvunget gandske Dannemark for 895. Den Svenske Kong Eric maae og herefter nedsættes, og hans Dødsaar vel henføres til 900; Hans Faders Emunds leve Tid viser det og saa, thi 850 blev han ved de Danske igien sat ind i sit Rige, og Snorro beskriver hans Søn Eric som en gammel Mand. Og Olav forekommer som Svensk Konge ved Aar 854, hvorefter at dømme han og Sønner gierne kunne efter 865 i Haardeknuds Mindreaarighed havt med Danmark at bestille. Rimeligen har Eric Emunds Søn jaget dem ud, thi han skal have efter Snorro samlet gandske Sverrige. Petrus Olai P. 111 følger Saxo. Hamsfort i sin anden Chronologie P. 268 lader Sivard ikkun regiere 3 Aar, hvilket kommer got overeens med min Meening, at han egentligen er først kommet fra Engeland til Danmark 873 og død 874. Tillegger man nu Harde Knud 11 Aar saa er han død 885. Hamsfort lader Sivard døe 857, men det er for tiligt. Han giør og Eric Barn til Sivards Søn, og derimod Lodne Knud til en Søn af Eric, hvilken han uretteligen giør til en Broder af Harald Klack, da han dog er Horic Godefrids Søn, som døde 854. Heel mærkeligen siger han at Olav begyndte med sine Sønner at regiere 859 indtog endeel af Danmark og tog Lodne Knud i Forsvar. Da han nu ikke har Haarde Knud, saa er det rimeligen, at han har anseet Lodne- og Hardeknud for een Person. I Henseende til Tiden vandt man meget, naar man giorde Hardeknud til Søn af Horuc. Det Aarstal 859 passer sig og bedre paa Olav, end 865. Men ved at antage dette, maatte man gandske vige fra Islændernes og Svend Aagesens Beretninger, hvorefter Sivard har været Fader til Hardeknud. At giøre Eric Barn til Sivards Søn, er ogsaa vanskeligt, thi han kom vidst til Regieringen 854, og Far-Faderen Regnar Syvard.

 døde

Syvard. døde først 865, ja Faderen Sivard levede endnu 873. Hvor urimeligt er det nu ikke, at hverken Regnar eller Sivard toge sig Riget an, men lode deres Søn eller Sønne-Søn regiere der i saa lang Tid. Imidlertid er det dog vidst, at man har ingen paalidelig Efterretning om, at Eric Barn har været Søn af Horuc eller Eric I. Det er ogsaa vidst at Godefrids Sønner havde ofte Tilhold i Sverrige, hvilket er ingen Under, da de vare nær beslægtede. Hertil kommer at man tydeligen seer af Anscharii vita, at Olav og Horuc have været gode Venner, hvilket giør det rimeligt, at han har taget sig hans Søn an. Aarstallet 859 bliver og rimeligt, thi han haver ikke strax kunnet være færdig med sin Udrustning. Det er og mærkeligt, at han 854 var henne i Curland, thi Horuc omkom just samme Aar, og maaskee hans Fiender have betient sig af den Leilighed, for at angribe ham. I Henseende til det Svogerskab, som Svend Aagesen og flere fastsætte mellem Sivard og Eric, saa kunde man maaskee falde paa den Tanke, at Eric havde havt en Dotter af den første Sigurd Orm i öye, og at Islænderne havde derfore giort Hardeknud til Sigurds Søn, men da han i det seneste maa være død 803, og Hardeknud neppe kan være fød for 845, siden han 859 endda havde Formynder, saa bliver det maaskee best at tænke paa den Sigefrid, som omkom 812, og efter ham regierede Horuc og Brødre, hvoraf man let har kunnet giøre, at Eric dræbte Sivard, hvilket Sveno Aggonis urettеligen vender om. Man kunde og troe at Erics Dronning snarere havde været en Dotter af Anulo, siden han stammede fra Harald Hildetan, og da kommer derved efter Svend Aagesens Sigende Riget til den rette Kongeslægt igien. Da maatte man og troe, at den yngre Regnar havde været en Søn af Anulo. Og saa var det begribeligt, hvi de Svenske

Konger,

Konger, som stammede fra Sigurd Ring, ei vilde tilstæde nogen af Harald Hildetans Afkom at sidde paa den Danske Throne. Men som mange dog skille mellem Lodne- og Hardeknud, saa blev det rimeligt, at den yngre Sigurd Snogöye havde været Fader til Lodne Knud, og at Islænderne formedelst Navnenes Lighed havde giort ham til Harde Knud. Og da blev Ragenarius en anden end Regnar Lodbroc, saa man ikke havde nødig i Henseende til Tiden af Ragenarii Død at vige fra den Frankiske Skribents Ord. Og da maae man troe, at Horuc har undt Regnar et lidet Rige, paa den Grund, at han var hans Dronnings Broder. Naar jeg betænker at mange af vore Skribenter, deriblant Petrus Olai hos Langebee T. 2. p. 11 sige, at Eric Barn lod giøre Krigstog ved Lodbrocs Sønner, saa bliver det dog ikke urimeligt, at han har været Søn af Horuc, men maaskee en ældre Søn ved Anulonis Dotter, og at han efter hendes Død har ægtet Sigefrids Dotter, som døde 812, og med hende avlet Hardeknud, for derved at foreene alle Partier. Rimeligt bliver det, at de Svenske heller vilde da have Hardeknud paa Thronen, end Eric Barn, baade fordi han ikke var af Harald Hildetans Slægt, fordi han var et Barn, man bedre kunde raade med, og fordi han stammede fra den ældre Sigurd Snogöye, som var den ældre Lodbrocs ældste Søn, og derfore ogsaa syntes at have den meste Ret paa sin Side. Maaskee dog den yngre Sigurd Orm i öye har havt Eirck Barns Dotter, og med hende avlet Lodne Knud. Efter Sigurds Død har Eric vel derfor og udjaget Halfdan. Af Aslaugs Sang i det Islandske Fragment p. 284 seer man, at Sigurd Orm i öye har giort Bedrifter i Spanien, og er ikke blevet gammel. Det første gior at jeg troer, at mange af Normannernes Spanske Bedrifter paa den Tid ere skeede under Syvard.

 Sigurds

Syvard. Sigurds Anforsel, thi de Engelske Skribenter nævne ham ikke iblant de Danske Anforere, som vilde hævne Regnars Død. Og det sidste viser, at han ikke har, som Skribenten vil, først sat Livet til 891, og at Helge siden siges at have været Hardeknuds Formynder, passer sig maaskee paa Lodne Knud. Denne Helge Hvasse kan ellers ikke være den Helge Hvasse, som var Fader til Sigurd Hiort, men har maaskee stammet fra ham. Gheysmer p. 344 vil, at det var Siward, og ikke Agner, som berøvede Engelland sine Indvaanere. Det Islandske Fragment p. 279 giør Ivar til Regnars Søn med Aslaug, og Yngvar og Hubbo til hans Frille Børn. Yngvar kaldes og af nogle Anger, see Langebecs Not. l., hvilket saa meget ligner Agner, at det maaskee har været hans rette Navn, og at han er Saxonis Agner, hvilken han dog haver blandet med den ældre Lodbrocs Agner, som omkom for Faderen, da den yngres Yngvar eller Agner derimod overlevede ham, som Saxo vil, men døde ikke i Sverrige, men i Engelland. Paa den Tid findes ellers en Dansk Ivar i Irland, hvilken maaskee kunde ansees for Regnars Ivar, dersom ham ikke tillagdes tvende Brødre, hvoriblant Anlaph, af hvilket Navn de Danske og Islandske Skribenter aldrig tilegne Lodbroc en Søn.

Cornerus Col. 482 giver Sivard følgende slette Skudsmaal, Iste stolidus fuit & iners, nec ab aliqvo curabatur, unde nihil dignum agens memoria, vix locum inter-Reges meruit habere, hvilket vel fornemmeligen grunder sig derpaa, at der intet tales om hans Bedrifter Hiemme. N. 16. skriver at Syvard Lothbrokæ Søn blev Konge efter ham, fik Fred ved mange Seyervindinger, og døde paa Sotte Seng. Erik, Orwick, Ruthulff, Ingwar og Ubbi udgives for Lothbrokæ Sønner. De indtoge Frisland, Saxen og Gothland, foruden Frankerige og Engel-

land

land og mange andre Lande. Da nu, som denne Skribent vidner, Eric Barn har efter nogles sigende været Regners Søn, saa forstaaes han vel ved den Erik, som med sine andre Brødre skal have giort saa store Bedrifter; og Orwick bliver da Oruc, Horuc, Eric I., som dog ingenlunde var Søn af en Regner. Men da en Regner, uden Tvil den ældste, har havt en Eric til Søn, saa kommer vel den urigtige Beretning om Eric Barn heraf, og Oruc er alleene blevet hans Søn, fordi han levede paa den Tid. N. 18. fortæller det samme om Sivarth, som N. 16. Den Danske Kronike, som slutter med 1314, følger Ericum Pomeranum, og sætter vel Regner og hans Søn Syward efter Godefrid, men dog forend Anulo og Sigefrid, Harald Clack, Eric, Eric Barn &c., hvilket viser at den har hørt noget om den ældre Regnars rette Levetid. J. Magnus L. 17. C. 13. P. 641. siger at Regnars Søn Agner blev forjaget fra Engelland, og som han intet Rige kunde faae i Danmark, ved det hans Brødre Ivar og Sivard havde deelet sig deri, saa drog han imod den Svenske Konge Eric Seyer, og satte Livet til. Men da J. Magnus selv lader Eric Seyer leve med Keiser Otho den Store, og de Danske Konger Harald Blaatand og Svend Tveskieg, saa seer enhver at han ikke har kunnet leve 100 Aar forhen med den yngre Regners Sønner, og end mindre 200 Aar forhen med den ældre Regners Sønner, thi Agner, som satte Livet til i Sverrige var uden Tvil en Søn af ham; altsaa har J. Magnus giort meget ilde i at forlade Saxo, som kalder den Svenske Konge Osten, hvilket ogsaa bekræftes ved de Islandske Skribenter. Vor danske Rim Kronike følger Saxo i henseende til Syvards Bedrifter, udgiver hans Flode for at have været 1400 Skibe stor. Den sætter ellers ogsaa Regnar og Syvard efter Godefrid, men for Sigefrid og Anulo &c. Naar den sidste taler om Sywert en Søster

Syvard.

Syvard. ster Søn af den Svenske Kong Oluf, som den sætter til Konge efter ham, og lader regiere i 10 Aar, saa passer alt dette sig vel paa den yngre Sigurd Orm i öye, thi jeg har forhen ladet ham døe 874, og hans Fader Regner døde 865, vil man nu og med Islænderne ansee Hardeknud for hans Søn, saa bliver det let at begribe hvi Oluf og Sønner tage sig denne unge Herre an; Og da vidste man og strax at Suanlogh den sidste Regners Dronning var en Svensk Prindsesse. Men Tidsregningen bliver næsten en uovervindelig Hindring herimod, thi da kan Hardeknud ikke have havt voxne Sønner 882 og 883. Hvad Rim-Kroniken videre fortæller, at denne Sywert blev dræbt af de Danske, maae da ogsaa ansees for urigtigt. Snarest troer jeg, at Rim-Kroniken har her forvexlet Fader og Søn sammen, og at Syvert har havt Olufs Søster, og hun været Moder til Hardeknud; Men da maae man og antage at Oluf er bleven Formynder for Hardeknud strax efter Regnars Død 865, ja maaskee endog 854 efter Orics Død, og det imedens hans Fader og Farfader endda levede, men for hvis idelige Omflaknings Skyld denne unge Herre er bleven anseet for den rette Konge. Men vel muligt at den allersidste Sigefred, som omkom 891, har været Søster-Søn af Oluf, og maaskee Søn af Hardeknud. Den plat Tydske Saxo følger Saxo, undtagen at den udgiver Regners Børns Flode ved Slesvig for at have bestaaet af 1000 Skibe; lader Agner og Eric omkomme i Norge. Arngrim i sit strevne Supplement P. 576 vil at Halfdan og Sigfrod Brødre bleve Konger i Jylland efter Harek 2. (Eric Barn) 866, eller efter de fremmedes Regning 862; og synes det P. 579, at han lader dem leve indtil Aar 900. Magnus Mathiæ i Arnæ Mspt. N. 854, 4to. P. 60. tillegger Sivard en Regiering af 14 Aar, og lader

ham

ham med sine Brødre hævne sin Faders Død i Engelland. Han anseer Ella og den hellige Edmund for een Person (hvilket kommer deraf, at han ikke har kiendt de Engelske Skribenter, som tale om Ella, der omkom 867). Han taler og om Sigefrid, som han anseer for Regners Søn, og Arnulph hans Blodsforvandte, hvilke regierede sammen, og bleve ihielslagne tilligemed andre Medbeylere til Riget. Hvitfeld T. 1 P. 27. lader Sivard Snogöye døe 846 længe før Faderen. Og da maatte den Sigefrid, som regierede 873 blive Hemmings Søn efter Langebecs Meening. Da fik man ogsaa Tid nok til Hardeknuds Alder. Skade kun at Hvitfeld har ingen gammel Skribent for sig. Des Roches T. 1. P. 400. giør Eric og Siward, som de Danske efter Saxo udvalde til Konger imod Sivard Snogöye til Brødre, og Søster Sønner af Regnar. (Da nu den ene Erich har uden Tvil været Erich Barn, saa dersom hans Fader Eric I. eller Horuc har været gift med en Dotter af Ring eller Anulo, som var den yngre Regnars Fader, eller og med en Dotter af hans Medbeyler Sigefrid, saa har Eric rigtig nok været en Søster Søn af Regner, og er det heller ikke urimeligt at Sivard har været Erics Broder.) Den Danske Snorro i Peringskiolds Udgave T. 1. P. 220 og 225 udgiver Eric Barn eller Harec, som regierede efter Eric og Guttorm for en Søn af Sigurd Snogöye, men lader ham komme til Regieringen, og de sidste ihielslaaes 826, hvilket er gandske urigtigt. Da man vidst veed at det var 854. Heel mærkeligen siger han at Regner Lodbrok uddrev Harald, men at Keiser Ludvig satte ham ind igien, da Sigurd Orm i öye regierede, dog havde han alene Jylland at regiere over. Alle disse Konger fra Gudrod af lige indtil Sigfrid og Halfdan raadde over Danmark efter Sigurd Rings Tid, imedens Regner Lodbrok var i Norge, og Syvard.

Syvard. blev der opfostret, og var siden i Krig udenlands i sin Ungdom, thi han kom ikke meget ung til det Danske Rige (dette passer sig paa den af mig forhen yttrede Mening, at Regnar egentlig først blev Konge 854 efter sin Broders Horics Død) som og imedens hans Sønner førte Krig Udenlands, og vare de ikkun Regnar Lodbroks og hans Sønners Skat-Konger, eller Under-Konger, og styrede nogle af dem Sieland og andre Skaane i deres Fraværelse. Men Eric Barn regierede over det heele (neppe har han nogensinde havt meere end heele Jylland) Sigfrod og Gunfrod (Godefrid) udgiver ham for Sønner af Regnar Lodbrok, og siger at Keiser Arnold (Arnulph) overvandt dem, og ihielslog 9000 af deres Hær (dette Tal er langt rimeligere end 100000, og bliver best at holde sig til) Pontanus P. 101. giør Sivard Snogöye til en Søn af Regnar Lodbroc og Broder af Godefrid 2., hvilken sidste var avlet med Lathgertha, og fik Neustrien af Carolo Calvo. Gram nægter in Meursium Col. 108 Not. e. at Ingvar den yngre Regnars Søn har havt en Broder af det Navn Sivard. Nu er det vel vidst at de Engelske Skribenter tillegge Ivar, eller rettere Ingvar, ingen Broder af saadant Navn, imidlertid give de ham dog Halfdan til Broder; og 873 regierede efter de Franske Skribenter de Brødre Halfdan og Sigefrid (: Sigurd) i Danmark, og Adamus Bremensis L. 1 C. 54 P. 11 fortæller at de Danske sendte en af deres Stadbrødre Halfdan, til Engeland, som der blev hemmeligen dræbt af de Engelske. (Og uden Tvil er denne Sigefrid den samme som den yngre Sigurd Snogöye Regners Søn.) Arngrim Jonson i sin Crymogæa L. 2 P. 150 formeener at Sigurd har faaet Tilnavn af Orm i Øye eller Snogøye, fordi han var snild som en Slange; (men mig synes at der er intet urimeligt udi at Sigurd kan have havt spættede Øyne,

ne, og at man derfore haver sagt, at han havde Slange Øyne, naar man ikkun ei antager den fabelagtige Oprindelse til dette Tilfælde). Den tydske skrevne Kronike i Folio tillegger Sivard og ei Ivar, som dog alle andre gamle Skribenter giore, den List med at skiære Heste Huden i smaae Stykker; hvilket dog altsammen er uden Tvil, en Digt af de senere Tider, efterat de Nordiske vare blevne Christne, og havde begyndt at læse de Latinske Skribenter, og hos dem fundet saadant om Dido. Det Stæd Saxo kalder Sivards Bugt, kalder den Sivards Havn. Lyschander P. 184 udgiver Eric og Sivard for Dotter Born af Sivard Ring, der var Fader til Regner Lodbroc, og det samme synes den skrevne Tydske Kronike i Folio at sige, som uden Tvil er ældre end Lyschanders Bog. Sivard Snogöye gior han P. 188 til en Søn af Thora, lader ham med sin Broder Biörn drage med 400 Skibe til Irland, og der omkomme Hella. Han døde ved 846. Lazius P. 647 siger heel urigtigen at Sivard blev døbt under Ludovico Pio. Arnæ N. 421, 4to. sætte ved 891, at Regnars Sønner toge Slesvig ind; nu er dette Aarstal uden Tvil urigtigt, og bør maaskee være 872, imidlertid synes det dog at vise at de aleene have eyet Jylland, ja maaskee Sønder Jylland. Til 900 henføres Arnolphs Strid med Jyderne (hvilke sidste Ord i sær ere og meget mærkelige; thi derefter kan man slutte at Sigefrid og Godefrid have været Jydske Prindser; af dette Aartal som burde være 891, kunde man slutte at det foregaaende 891 skulde være 882, men er Sigefrid, som regierede 873, den samme som den sidste Sigurd Snogöye, da er 882 for sent). Det er ellers underligt at ingen af de Islandske Annaler tale om Sigurd Snogöye, men alle kun om Eric Barn &c. Petrus Olai hos Langebec T. 1 P. 113 sætter de Brødre Sigefrid og Haldan efter Eric Barn.

Syvard.

Syvard. Barn. Som han beretter forkastede de den Christne Troe, men Rembertus giorde dem ved sine Formaninger gunstige imod de Christne, og formaaede dem til at sende Gaver til Keiser (Kong) Ludvig 2. Nu staaer vel alt dette ikke i Rimberti Vita, men da man dog deraf kan see det, at Rimbertus giorde sig megen Umag for Christendommen hos os, og han desuden levede med dem, saa bliver denne Petri Olai Fortælling meget rimelig.

58. ERIC.

Efter Sivard siger Saxo p. 177, at hans Søn Eric blev Konge, men at en anden Eric Haraldi (Claes Broder) foragtede hans Ungdom, og bemestrede sig Riget. N. 4 kommer herudi overeens med ham. Men det er klart af Remberto, at Eric, som Saxo giør til Syvards Søn, har ei regieret mere end een gang, og det efter den første Erics Død. Det Islandske Fragment, som meest er taget af Oluf Tryggvasons Saga (1), siger, at efter Harekr, (skal være Harald), tog hans Frænde Harekr, (Saxo's første Erik, og de Frankiske Skribenters Horicus, som døde 854), Kongeriget, og raadde for Jylland, indtil Guthorm hans Morbroder stridde med ham. (Langebec anmærker herved, at han var hans Broder-Søn efter de Frankiske Skribenter og Adamus Bremensis, da derimod Oluf Tryggvesons Saga giør ham til hans Broder, og Saxo p. 177 til Haraldi Søn, og altsaa til Erici Broder-Søn, hvilket er rigtigt, da han anseer Erik

(1) Hos Langebec T. 2. p. 27 og 28.

Erik og Harald for Brødre, hvilket er urigtigt, og kommer af Roric, som var Haraldi Broder, rettere Broder-Søn). Slaget skeede Aar 862, og der fulde de begge, og al Kongeslægten, som var med dem, (hvilke sidste Ord ere heel mærkelige, og uden Tvil sande, da derimod andre og anseelige og gamle Skribenter ville, at al Kongeslægten er blevet, undtagen et Barn, hvilket er urimeligt), undtagen en Svend, som levede efter, og hedte Harekr (Erik), og blev Konge siden. (Heraf slutter jeg at han var med i Slaget, og ikke et Barn, som andre giøre ham til, og derfore haver jeg og beholdt det Ord Svend, som Skribenten selv bruger; Maaskee Erik kan ikkun have havt 15 til 16 Aar, hvilket hans lange Regimente synes at vise). Eric.

De Islandske Annaler N. 417, 4to. p. 87 fortælle denne Eriks Regimentes Begyndelse, saa og Død ved Aar 850.

Hos Langebec siger en Fortegnelse T. 1. p. 14, at Eric regierede 842, (hvilket maaskee skal være hans Regierings Begyndelse), thi den følgende Erik sættes ved 857, (som maaskee skal være den første Eriks Døds-Aar); En anden p. 16, at Eric var en Søn af Harald Clac, (da han dog var Godefrids), og en Christen, (hvilket ogsaa er urigtigt, dog yndede han de Christne, som kan sees af Anscharii Levnet ved Rimbertus). Urigtigen henfører den ogsaa til hans Tid den Saxiske Hertug Bruns Drab, thi det skeede først 880, og Eric var alerede død 854. En anden p. 19 har kun een Eric efter Siward, uvis derfor, hvilken Eric den meener. En anden p. 22 sætter denne Eric efter Regner Lothbroki. Den første Rune-Liste har p. 29 ikkun een Eric Regners Søn, som den sætter efter Sivarth. Den anden Rune-Liste p. 33 og

 saa

Eric. saa kun een Eric efter Regnar, og fortæller om ham, at han var den første i Danmark, som blev Christen ved St. Ansgarius. Hamsfort i Serie p. 36 giør Eric til Broder af Harald Clag, la'der ham 848 oprette Slesvigs Kirke, som Regner havde ødelagt. (Dog Rembertus oplyser Christendommens Historie hos os allerbest, heldst naar Langebeks Chronologia Anschariana tages til Hielp). Sivard Regners Søn overvandt denne Eric, som dog efter hans Død blev Konge, men regierede ikkun eet Aar, da han blev Aar 858 overvundet og ihielslaget af Guthorm Harald Clags Søn, som var Formynder for Eric Barn Sivards Søn, (dette sidste er slet ikke rigtigt, thi Guthorm var en Broder-Søn af Eric 1, og Eric Barn en Søn enten af Eric 1, eller ogsaa dog maaskee af Sivard, som man da maae lade døe for Faderen Regnar Lodbroc). Svend Aagesen gaaer p. 48 alle Eriker forbi, hvilket uden Tvil kommer deraf, at han alene følger indenlandske Beretninger, og ikke har kiendt de Frankiske Skribenter. Fortegnelsen p. 66 fortæller alt det samme om Eric, som den p. 16. Petrus Olai p. 112 siger, at Eric, Broder af Harald Klag, blev døbt i Maynz, men p. 113, at St. Ansgarius døbte ham i Danmark, og at han oprettede en Kirke i Slesvig, og gav enhver i sit Rige Frihed at blive Christen, hvorpaa en utallig Mængde Hedninger lode sig døbe. (Imidlertid er det klart af de Frankiske Skribenter, at Harald Klak havde ingen Broder af det Navn Eric, og at det var hans Broder-Søn Roric, som lod sig døbe med ham, og denne Roric anseer jeg snarere for en Søn af Reginfred, end med Langebec for en Søn af Annulo, thi da Reginfred er uden Tvil samme Navn, som Regnar, saa have nogle af vore Skribenter deraf taget Anledning til at giøre Eric 1 til en Søn af den bekiendte Regnar Lodbroc). Gunthram eller Gutorm

torm en Broder-Søn af Eric 1 plyndrede i Frankerige, Lothringen og Frisland, overvandt Friserne i 4 Slag, men blev overvundet i det 4, hvorpaa han skibede til Danmark, og blev tilligemed ham i Slaget. (Dog jeg maae tilstaae, at for 854 forekommer hverken hos Engelske eller Franske Skribenter nogen Guttorm; Imidlertid vil jeg ikke nægte, at han jo kan have giort Bedrifter udenlands, heldst i Engelland, hvor ingen af vore Anførere navngives forend 854). Petrus Olai taler siden atter om denne Eric, og kalder ham den anden, hvilket er en Uforsigtigheds Feyl, thi strax efter p. 114 kalder han Eric Barn den anden. Denne Eric Harald Klags Broder kom paa Thronen 846, og blev 856 dræbt af Harald Klags Søn Guthorm, Konge i Norge. (Vel mueligt at Guthorm kan have havt et lidet Rige der, men dog troer jeg snarere, at han er bleven giort til en Norsk Konge, fordi Adamus Bremensis har kaldet ham en Normannisk). Eric regierede i 16, eller efter andre i 14 Aar, (denne Chronologie strider imod Autors egne anførte Ord). Saasnart han blev Konge, lod han lukke Kirkerne, og ødelegge dem tilligemed Bisper og Clerker i Frankerige, Frisland, Engelland og Tydskland, men siden blev han Christen og Martyr. (At Normannerne holdt ilde Huus udenlands med de Christne i hans Tid, er vidst, men hiemme viste han sig gunstig imod dem, og var den første Konge næst Harald, som giorde det). Ericus Pomeranus p. 157 giør og Eric til Broder af Harald Klag, hvilken sidste han siger at Sigefridi Sønner dreve ud, og synes ved denne Sigefrid at forstaae den, som stridede med Anulo om Riget. Efter Harald sætter han denne Eric som Konge, og beretter om ham, at han lod lukke Kirkerne, og ødelegge dem udenlands. Guthorm, Konge i Norge, en Søn af hans Broder, gav sig i Strid med ham,

Eric.

Eric. ham, i hvilken begge Konger omkomme, og ingen af Kongeslægten blev tilovers, uden et Barn, ved Navn Eric Barn. Petrus Olai i Annales p. 172 og 173 lader Eric regiere efter Harald Klag fra 846, og dræbes 856 efter 10 Aars Regiering; Og her regner han bedre, end forhen. Annales Esromenses lade p. 228 Heric blive døbt med sin Broder Harald Clac 826 i Mayntz, og p. 229 denne Eric blive Konge efter ham 841, og regiere i 10 Aar. I hans Tid giorde de Danske Friserne skatskyldige. Siden efter stred Heric med sin Broder-Søn Guthorm, Normannernes Fyrste. Begge bleve i Slaget, og ingen af Kongeslægten tilovers, uden et Barn ved Navn Heric. Derefter siges at Heric, den Danske Konge, Haraldi Broder, satte Livet til 856 imod Guthorm, sin Broder-Søn, og Hericus Puer regierede efter ham. I Hamsfortii anden Chronologie p. 268 gives denne Eric Tilnavn af Röde. Han var Harald Clachs Broder, som paa Thronen 845, og blev tilligemed Sivard en Med-Regent af sin Broder Harald, regierede 14 Aar, men strax derpaa siges, at Eric 1 Röde, Harald Clachs Broder, blev 857 Konge efter Sivard Regners Søn, og regierede 1 Aar, da han blev dræbt af Guthorm, Harald Clachs Søn, som var Formynder for Eric 2 Puer, Sivardi Søn, hvis Regierings Begyndelse sættes 859. Bartholin i Annales p. 333 siger, at Horic Heriholdi Broder blev døbt tilligemed ham 828. 854 lader han Horich Godefridi Søn dræbes tilligemed Gudurm, en Søn af hans Broder Regner, hvorpaa Horicus junior blev Konge. (Vilde man antage dette, da blev det rimeligt, at Regenarius eller Regnar var død 846, og da blev den Engelske Regnar Lodbroc den tredie af det Navn, og maaskee en Søn af Anulo, og begynder jeg næsten at ansee dette for det rigtigste; Til den mellemste Regnar, som vel just ikke har

havt

havde det Tilnavn Lodbroc, hører da Handelerne med Lathgertha, Harald Klac, og Krigene med Skaaninger og Jyder. Sivard Snogöye den yngre har maaskee været hans Søn, og Fader til Hardeknud, og er det maaskee ham, som har holdt med Eric Barn, og er blevet i Slag imod en anden Sivard, Søn af den sidste Regnar. Og da kunde man let begribe, hvi Guthorm blev paa sin Faders Vegne vred paa sin Far-Broder Horuc, thi det lader at han haver mishandlet sin Broder Regnar. Eric.

Den Nestvedske Chronologie p. 368 lader Eric regiere fra 846 til 856. Den Roskildske Anonymus p. 374 sætter Eric ind som Konge efter sin Broder Harald, og lader ham dræbes af Normannerne, som komme did fra Frankerige. Fortegnelsen p. 424 lader Eric regiere fra 847 til 857. Rimbertus C. 28. p. 480 siger alene, at Oric satte Livet til ved Søerøveres Anfald, anførte af nogle af hans Paarørende, og at tilligemed alle de ypperste i Landet, som havde været Anscharii Venner, omkomme, hvorpaa Oric junior blev Konge. (Jeg tænker at disse Ord ilde forstaaede have givet Anledning til at troe, at al Kongeslægten omkom da, og at den anden Oric var et Barn, da dog enhver veed, i hvad Mening junior bør tages. Mærkeligt er det, at Rimbertus ei siger, at denne yngre Oric var Søn af den foregaaende, hvilket derfor altid bliver en stærk Fordom imod den Mening. Dog har man siden p. 481, at en vis Grev Burchard har været Slægt og Ven af dem begge, hvilket viser at de have været beslægtede sammen. Langebec mener Not. s, at Burchards Søster kan have været gift med den ældre Eric, og Moder til den yngre. Da man nu og af Rimberti vita seer, at Oric sendte Anscharius efter hans egen Begiæring til den Svenske Konge,

Eric. og ikke til nogen anden Dansk Konge, og der desuden siges C. 21. p. 469 om Oric, qvi tunc solus Monarchiam regni tenebat Danorum, saa er jeg af den Tanke, at Oric har da alene været Over-Konge, i det mindste for een Tid. Og at Christendommen fornemmeligen blev prædiket i Byen Slesvig, og en Kirke der bygget, dertil har Aarsag været, at den laae Tydskland saa nær, var derfor meest sikker, og desuden en anseelig Handelstad, hvilket samme ogsaa siges p. 470, hvorfore man vel maae tage sig vare for med Gebhardi i den Danske Historie af Octav Editionen p. 514 og 515 at ansee begge Eriker for Konger alene i Syd-Jylland, endskiønt jeg tilstaaer, at den sidste har maaskee ei regieret mere end over hele Jylland.

J Langebecs 2 Tome. p. 3 henfører en Fransk Skribent, som slutter med 896 Orici Død til 853, (og da han maaskee regner Aarets Begyndelse fra Paaske, saa skulde man heraf slutte, at Slaget er skeet i den Tid fra Januarii til Paaske). Han beretter og, at næsten al Adelen omkom i dette Slag. (Heraf kan Rygtet være kommet, at ikke uden een af Kongeslægten blev tilovers. Dette viser ogsaa, at der da alerede haver været Adel til hos os). Petrus Olai i sine Normanniske Excerpter p. 11 sætter Erici Haralds Broders Regiering ved 841, og ham tilskriver han uretteligen at have giort Frisland skatskyldig, beleyret Coln, opbrændt Hamborg. 860 regierede efter ham Eric Barn alerede, hvilket og er rigtigt. En kort Dansk Kronike har p. 17 alt det samme.

De Islandske Annaler p. 186 henføre Striden mellem Harek, (saa kalde de Eric, Oruc), og Gutherm Konger i Jylland

til

til 862, og blev den Svend Harekr derpaa Konge. Dette og flere Stæder hos de Islandske Skribenter viser, at de have anseet de Personer, som nævnes i Langfedgatal, Regnar Lodbroc, Sigurd Orm i öye, Hardeknud og Gorm den Gamle, alene for de rette Over-Konger, og dem derimod, som de Frankiske Skribenter nævne, alene for Konger i Jylland. Gheysmer p. 344 og 345 siger, at efter Sivards Dod trængde Eric Haralds Broder sig ind i Riget, men blev kort efter ihielslaget af Guthorm Haralds Søn, som og selv faldt i Striden. Et Islandsk Fragment p. 424 sætter Eirikr som Konge efter Harald, og lader ham bygge en Kirke i Ribe. Eric.

I Cornero Col. 483 kaldes Haralds Broder ved en Læse-Feyl først Truro, men siden rigtigen Erik, og giøres han til Konge efter Remfrid. Derefter fortælles om Erik, at han lod lukke Kirkerne, og førte store Krige udenlands. Siden opkom Krig imellem ham og hans Broder-Søn Euthoryn, (en Læse-Feyl i Stædet for Guthorm), i hvilken begge Konger bleve, og ingen af Konge-Stammen tilovers, uden Erikarus. Den skrevne Danske Kronike, som slutter med 1314, siger, at efter Haralds Dod blev hans Broder Eric Konge. Han lod lukke Kirkerne, og holdte ilde Huus udenlands. Siden blev han dræbt af sin Broder-Søn Guthorm, Konge i Norge. Og blev ingen levende af al Kongeslægten, uden et lidet Barn, hedte Erik Barn. Den plattydske Saxo giør og Erik til Haralds Broder, og lader ham dræbes af Haralds Søn Guthormius. Rim-Kroniken lader Erich Harald Klachs Broder dræbes 818 af sin Søster-Søn Gutorm, og Mængde af Danmarks og Sverrigs Almue blive paa Pladsen. Torfæus anfører i Serie p. 417 af Codice Flateyensi,

 at

Eric. at Harek var Heraldi Broder-Søn, og Konge efter ham. Men selv forkaster han dette ved gode Grunde p. 419, og viser, at den Haree, som blev døbt i Maynz, hedte egentligen Roric. Harald mener han, grundede sig paa Annales Fuldenses, ei alene at være død for 850, men endog, som man kan slutte af Adamus, for 847, og bekræfter Langebec dette sidste, som p. 432 mener, at han er død 846. I Oluf Tryggvasöns Saga p. 68. Part. 1 siges Harek en Broder-Søn af Herdur, (Harald), at være blevet Konge efter ham i Jylland. Men 861 blev han ihielslaget af sin egen Broder Gutthorm, og med ham faldt al den Jydske Kongeslægt, undtagen en liden Dreng, ved Navn Harek. Tre Aar efter dette Slag døde St. Ansgarius. Men Torfœus holder i Serie p. 420 allerede for, at Autor har indrettet dette om de 3 Aar efter sin Mening, at Slaget skeede 862. Adamus Bremensis følger p. 8 og 9 af Fabricii Edition Rimbertum om Horic, leggende alene til, at hans Broder-Søn Gudurin, (i en Codex staaer Guthorm), Normannernes Fyrste, omkom ham. Denne Værdighed bringer mig paa de Tanker, at Guthorm var Anfører for en Søerøver Hob, thi de kaldtes gemenligen Normanner. Han siger og at alene et Barn blev tilovers af Kongeslægten, ved Navn Horic. De Islandske Annaler N. 418. p. 700 blande Oric og Roric sammen, kalde ham Erik, ja sige endog at han var Barn, da han blev valgt til Konge, blandende ham altsaa med hans Eftermand Eric Barn. Hans Broder-Søn Guttorm slog ham ihiel. Maller forbigaaer baade Eric 1 og 2, som er forunderligt, da ingen kan tvile paa deres Virkelighed. Gebhardi i sin Qvart-Historie p. 383 giør Horic og Eric, Godefridi Sønner, uretteligen til tvende forskiællige Personer. Endnu mere feiler han p. 387, naar han giør Horik alene til Konge i

Syd-Jylland. Arngrim i sit skrevne Supplement p. 574 og 575 gior Hirek Haralds Eftermand til hans Broder-Søn, og lader ham 860 dræbes af sin Broder Guthorm; Den hele Jydske Kongeslægt satte da Livet til, undtagen et Barn. Harec kaldtes og saa Ræree, (er Roric). Pontanus p. 102 gior og Eric til en Broder af Harald, og døbt i Maynts, (hvoraf sees, hvor farligt det er, naar en Urigtighed er kommet ind i Historien, thi da lade endog de beste Skribenter sig henrive deraf). Meursius Col. 129 vil, at Eric 1 har giort Forbund med Kongerne i Norge og Sverrige, og med deres Hielp udrustet en Hær af 100000 Mand, og utallige Skibe, for at undertvinge Saxen og Engelland, hvorfra de skibede over til Frankerige, men Gram Not. c anmærker heel vel, at alle de store Krigstog, som skeede under denne Konge, bør ei tilskrives hans Foranstaltning, da Tilstanden var i de røverske Tider gandske anderledes, end siden, saasom Kongerne hverken vilde eller kunde imodstaae saadanne Krigstog, da Folket ikke lod sig tvinge, og Kongerne derved bleve af med mange urolige og farlige Prindser og Anforere. Dog tilstaaer han at Horic har været med i nogle af disse Tog. Naar Pontanus begaaer saadanne Feyl, saa er det ingen under, at Lyschander p. 178 er ei frie derfor. Han vil ellers at Erichs Afkom har siden opholdt sig i Frisland, og lang Tid efter hans Død besiddet den Fadder-Gave, Keiseren gav ham. Her blander han ham altsaa med Roric. En vis Christian udgiver han for hans Dotter-Søn, som rigtig nok var Nepos Horici, hvilket Langebec i Tabellen ved 1 Tome p. 496 anseer for Broder-Søn. De Islandske Annaler N. 420, 410, henføre til 863 Striden mellem Harek og Guthorm, Jyde Konger. Annales Skalholtini N. 248. Fol. henføre denne Strid til 862; N. 411 til 861; N. 428 til

Eric.

 863;

Eric. 863; N. 421 ligeledes; N. 410 til 858, og noget efter til 862, saa at man seer at disse Forfattere have undertiden skrevet adskillige ud, uden Eftertanke; N. 424 til 862; N. 426 og 427 ogsaa, hvilket viser at Aarstallene i disse Annales ere ei just saa meget at lide paa, da ingen af dem har truffet det rette, nemlig 854.

59. ERIC. I.

Saxo lader p. 177 denne Eric dræbes af hans Broder Haraldi Søn Gutrorm, og vidner at den Kongelige Stamme gik da saa reent under, at ingen blev tilovers, uden Eric Syvardi Søn. N. 2, 3, 4, 5, 6, 7, giore ham og til Haralds Broder; N. 9 derimod til Haralds Søn. N. 11 har 3 Eriker efter hinanden, uden at sige, hvis Sønner de vare. Tavle 3. N. 1. giør ham og til Haraldi Søn. Adamus Bremensis, Rembertus, Helmoldus kalde ham Horicum, Oricum, uden at sige, hvis Søn han var. Oluf Tryggesöns S. p. 76 Harekur, og legger til, at han var en Broder-Søn af Herdur, ved hvilket Navn den betegner Harald. Kroniken hos Ludewig T. 9. p. 4 giør ham til Haraldi Broder. Men af de Frankiske Annales, som enten ere skrevne paa den samme Tid, han levede, eller og kort efter, er det klart, at han har været en Søn af Godefrid, og følgeligen regieret fra 814 til 854 efter Reginfred og Harald, som regierede en kort Tid mellem Sigurd og Ring og ham, hvilket haver bragt Saxo i Forvirring, at sætte ham strax efter Sigurd Snogöye, blandende sammen Snogöye Lodbrogs Søn, og Sigurd eller Sigefred en Nepos af Godefrid, og som regierede kun kort.

Magnus,

Og som han nemlig Saxo lader Regner overleve Haralds Daab i Mayntz, og sætter derpaa saa mange Konger og Ledder inden Gorm, saa habe de igien, der have villet foye Chronologie til Saxo, ei kunnet lade Regner leve til 865, som dog den sidste Regner vist giorde, og derfore ladet ham doe 841, som Lyschander p. 185, 845, som Pontanus p. 100, hvilken der anseer ham, uden Tvil urigtigen, for den Ragenarius, som efter de Frankiske Annales omkom i bemældte Aar efter sit Tog til Frankerige, da de dog aldrig engang selv kalde ham Konge, men hvorved jeg dog ei vil nægte, at hans Navn, og den Tidspunkt han levede paa, som indfalder med den sidste Regnars, jo kan have foraarsaget, at han er bleven blandet med Regnar Lodbroc; 860 som Dalin p. 505; 841 som Svaningius p. 63; hvorved de have giort sig en Regner, der aldrig har været til, og som ei passer sig paa nogen af dem begge. De Frankiske Annales tilstaae selv, at Eric blev bekriget af sin Broder-Søn Guttorm, og at de begge bleve i Slaget; Men som Eric selv ei var Haraldi Broder, saa kan Guttorm ei heller have været Haraldi Søn. Anledningen til denne Vildfarelse har nok været, at Harald havde efter nogle Frankiske Skribenter en Broder, men efter andre, og uden Tvil rettere en Broder-Søn ved Navn Rorich, hvilken formedelst Navnets Lighed er bleven blandet med Eric eller Horic. Da nu denne Eric har været en Søn af Godefrid, saa maae hans Broder-Søn have været Godefrids Sønne-Søn. Oluf Tryggvasöns S. gior ham til en Broder af sin Harekur, eller rettere Eric. N. 2 gior Guthorm til Konge i Norge. Cornerus p. 483 ligeledes, og kaldes han ved en Skriver-Feyl der Euthoryn. Torfæus mener i Serie p. 416—420, at Olavi T. S. Harek er giort af den Rorich, Haraldi Broder-Søn, om hvilken man vidst veed, at han fik engang

Eric 1.

Eric I. gang en liden Deel i det Slesvigske, og at han og Eric eller Horic ere blevne blandede sammen. Han siger og p. 420, at Gutrorm giøres i en Codice af O. T. S. til Harecs Mor-Broder; Men efter Tiden kan dette ei vel passe sig, om man end ved Harec vil forstaae enten Horic eller Rorich. Men nu bliver det Spørsmaal at afgiøre, hvor denne Eric har egentlig regieret. Jeg holder for at Hardeknuds Mindreaarighed har forvoldet, at Godefrid og de flere have paa hans Vegne forestaaet hele Riget; At Godefrids Sønner have ogsaa bemæstret sig det hele Rige, og derpaa enten tilfælles regieret det hele, eller og, som jeg snarere troer, hver for sig regieret i sit Landskab; Dog har vel Hardeknud havt endeel af Landet, og maaskee til Anseende bleven hædret som Over-Konge. Under hans Søn Gorm var Riget unægteligen adspredet, og han maatte med megen Møye samle det, hvilket giør det troligt, hvad jeg her formoder. Ja ved nøye at følge og betragte Rembertum p. 469. C. 21, saa maae Horic eller denne Eric engang have regieret alene over det gandske Rige, og som det synes til sin Døde-Dag. Derimod troer jeg at hans Eftermand, den anden Eric, haver kun regieret over Jylland, thi den Danske Snorro kalder ham p. 220 udtrykkeligen kun Konge i Jylland, hvorvel han siden p. 221 lader ham regiere over det hele Rige. Altsaa bliver det rimeligt, at den unge Gorm, eller andre paa hans Vegne, have betient sig af Leiligheden, og at han har igien sat sig i Besiddelse i en Deel af sin Faders Stater, og det enten paa Øerne eller i Skaane. Men Eric Barn regierede et engang alene i Jylland, hvorvel han nok en Tid er bleven anseet som Over-Konge der, men Regners Sønner, Roric, og som det synes, endda flere, havde endeel af Landet inde.

60. ERIK.

Erik.

Saxo p. 177 og 178 lader Eric Syvardi Søn derpaa regiere efter den anden Eric. Men hans Ungdom tillader os ei, at ansee ham for en Søn af Sigurd Snogöye, ei heller for en Søn af den Sigurd, der stridde med Anulo. N. 4, 6 og 18 giøre ham og til Sivarths Søn. N. 16 enten til Sivarths eller Regners, hvilket sidste vel er giort deraf, at Regnar virkeligen havde en Søn, som hedde Eric, eller og at Regnar var hans Far-Fader ved Sivard. N. 2 og 9, og N. 1 i 3 Tavle giøre ham til en Søn af den foregaaende Eric, og denne Mening anseer Langebec for rigtigst, og jeg ogsaa, da det ei vel er muligt at giøre ham til en Søn af nogen Sivard, eller af Regner, som dog N. 13 og 17 ogsaa ville. Skade at hverken Rembertus, Adamus eller nogen af de Frankiske Skribenter sige, hvo hans Fader haver været. Erici Kronike p. 157 lader ham døe 902, men da den henfører dette til samme Aar, som Arnulphus overvandt Normannerne i det store Slag, saa burde den have skrevet 891. Cornerus Col. 483 lader Slaget med Arnulpho kun skee i hans Tid. Han kaldes der Erikarus, hvilket er en Skrive-Feyl, i Stædet for Erik Barn. Den skrevne Danske Kronike, som slutter med 1314, lader ham døe samme Aar, som Arnulphus erholdt Seyeren, og sætter den Svenske Kong Oluf efter ham. Riim-Kroniken lader ham regiere i 36 Aar, og herske baade over Danmark og Engelland, lader ham og omvendes ved Ansgarius Aar 824, og sætter Oluf som Konge ind efter ham. O. T. S. p. 68 lader ham

Erik. komme til Regieringen 861, hvilket er urigtigt, efter Anscharii Død 864 forlade Christendommen, og døe kort efter. C. Hamsfort hos Langebec p. 36 lader ham døe 873. Petrus Olai ligeledes hos Langebec p. 114 Aar 892, i hvilket efter hans Mening Arnulphus erholdt Seyeren, efter en Regiering af 36 Aar, fra 856. Men udi sine Annales p. 173 lader han ham først døe 901 efter en Regiering af 46 Aar. Annales Esromenses p. 229 og 230 lade ham og regiere i 47 Aar, fra 856 til 902. Da nu Snorro siger p. 96, at han var Fader til Ragnhilld, som ved Harald Harfager blev Moder til Eric Blodöxe, og det synes at Harald haver ægtet hende sidst, da han for hendes Skyld bortdrev 9 andre Koner, saa er det rimeligt, at han haver ægtet hende, da han var noget til Aars, thi af p. 110 hos Snorro sees, at Eric Blodöxe var 21 Aar, da han ægtede Gunhild; P. 122, at Harald giorde ham til Over-Konge, da han var 80 Aar, det er omtrent Aar 929.. P. 125, Erics ældste Søn hedde Gamle, og desuden havde han andre 7 Børn; P. 123, efterat Harald havde sagt sig fra Regimentet, føddes Erics Søn Harald, det er imellem 929, og 932. De Islandske Annaler N. 412 sætte hans Fødsel Aar 929, og N. 420 Aar 928. Da nu Snorro regner ham p. 125 for Erics tredie Barn, og jeg vil sætte at han er fød 930, og troe at Gunhild kun haver fød et Barn hvert andet Aar, saa er Gamle fød 926; Lad nu Eric og Gunhild da have været gifte i 2 Aar, saa har deres Bryllup staaet 924, som nu Eric var 21 Aar, da han blev gift, saa er han følgelig fød 903. Da man nu ei kan troe, at Harald haver ægtet en gammel Pige, eller at hun har biet meget længe med, inden hun fødde Eric, som synes at have været hendes eeneste Søn, saa vil jeg troe at hun

er

er fød 880, og har ægtet Harald 898. Og da det ei er urimeligt, at hendes Fader endda levede, da hun blev gift, saa tiener det og til at vise, at han haver regieret længe; og som hun kaldes den Rige, Harald for hendes Skyld forjog alle sine andre Koner, og valgte just hendes Søn til sin Eftermand, saa bør man ei ansee Eric med saa ringe Øyne, men troe at han har været en temmelig mægtig Konge. Maaskee en smule Christendom hos Prindsessen og hendes Fader har og formaaet Harald til at skille sig ved sine andre Koner. P. 136 siges, at Gamle Erics ældste Søn var endda ei gandske fuldvoxen, da hans Moder og Brødre komme til Danmark, og som dette ei kan være skeet forend 942, siden Eric efter p. 130 overlevede Kong Adelsten, som døde 940, og hans Sønner efter p. 131 opholdte sig noget siden paa Ørkenøerne, saa sees heraf, at det er umueligt, at lade Gamle fødes forend 926, thi han bliver endda 16 Aar, og Harald neppe 930, siden Kong Harald Blaatand knæsatte og opfødde ham. Og heraf følger at den Eric, som de Engelske dræbte 950, ei kan have været Eric Blodöxe, med mindre man vil sætte Harald Hårfagers Regiering senere, end sædvanlig, hvortil er nogen Grund, og lade den først begynde omtrent 870. Da jeg ogsaa antager, at efter Eric regierede hans Søn Knud i Jylland, og derpaa Knuds Søn Frode, om hvilken sidste man vidst veed, at han endnu levede imellem 946 og 950, saa er det ei utroligt, at Frodes Far-Fader Eric kan være død 900, thi i dette Aar maae han være død, saafremt han har regieret i 46 Aar, efterdi han kom til Regieringen 854. Det er uden Tvil til denne Eric, at der sigtes, naar Harald Harfager siges at have ægtet Ragnhild, en deilig og vittig Pige, og Dotter af Erik, Konge i Jylland. Erik.

Ddddd 2 Tor-

Erik. Torfæus (1) mener det samme, hvorvel alene paa den Grund, at den ældre Erik kaldes af Adamo Bremensi, og i Flateyar-Bogen Harech, da dog Harald Harfagers Søn, som blev opkaldet efter sin Mor-Fader, heder Erik. Hertil kunde han endnu have lagt et got Bevis, taget af Tiden, thi den ældre Erik døde 854, omtrent paa den Tid Harald blev fød; Hvor usandsynligt er det da ikke, at Harald, som først havde havt saa mange Koner, og efter al Anseende giftede sig temmelig sent med Ragnhild, skulde have ægtet en Pige af nogle og 40 Aar, hvis Skabning roses, og for hvis Skyld han skilte sig ved alle sine andre Hustruer. Men endnu mere, man haver et udtrykkeligt Vidnesbyrd for denne Mening: Thi et Islandsk Fragment (2), som ender med Waldemar 2, forend hans Fængsel, og synes at være skrevet paa den Tid, skriver: Haralldr Harfagri feck þa Kono af Danmork, er Ragnilldr het, oc hyggio ver hans verit hafa Dottor Eiriks Konungs hins Sidara af Jutlandi. Dog maae jeg tilstaae, at disse Ord synes at give tilkiende, at Skribenten ei med Vished har vidst dette, men kun bragt det ud ved Slutning. Men hermed maae være som det vil, saa tillader Tiden ei andet, end at Ragnhild maae have været en Dotter af den sidste Eric. Torfæus vidner fremdeles, at Harald friede til og fik hende, imedens hendes Fader endda levede, men at hun kun var i Live 3 Aar efter sin Ankomst til Norge. Torfæus mener ogsaa, at Erik Blodöxe er fød noget efter 890, siden Harald ægtede Ragnhild sent. Efter mine Tanker er han først fød 897 eller 898, hvilket sidste Aar ogsaa Schöning (3) bifalder, eller maaskee endog først Aar 903.

En

(1) H. N. T. 2. p. 27. 28 og 60.
(2) Hos Langebec T. 2. p. 424 og 422.
(3) N. H. T. 2. p. 231.

En liden Dansk Kronike, som Hamsfort haver bevaret, henfører (4) Erik Barns Død til Aar 873, (hvilket neppe gaaer an, dersom hans Dotter Ragnhild har udi hans levende Live ægtet den Norske Kong Harald Harfager; Dog maae jeg tilstaae, at hos Frankiske Skribenter forekomme Sigfrid og Haldan, som Danske Konger, ved og efter denne Tid, og de have ogsaa uden al Tvil regieret i Jylland, siden Frankerne kiendte dem. Man kunde jævne dette, ved at antage med N. 11 den 3 Eric, og lade ham leve til 900 eller 902, og hans Dotter ægte Harald; men de følgende uefterrettlige Aarstal vise, at Skribenten snarere haver feylet, og maaskee herved sigtet til den Danske Eric, som regierede i Ost-Angeln, og blev dræbt 905, og maaskee har været en Søn af Eric Barn), efter ham kom Knud Lille. Frotho døde Aar 885, (hvilket aldeles ikke stemmer overeens med de fleste Skribenter, og da denne følger her Saxo's Konge-Liste, saa er det klart, at han haver ikkun tillagt disse Konger saa faae Aar, for at indknibe dem alle i det korte Tidsrum, som de efter Saxo maae have levet udi). Gorm Engellænder erholdt det Engliske Rige Aar 892, (er den samme som Guthrum, der efter sikre Engelske Skribenter allerede er død 890 eller 891). Haraldus kom efter ham, og døde 916, (maaskee Harald Klak, Gorms Svigerfader er død i det Aar). Gorm 2, som derpaa blev Konge, døde 940. (Dette Aar tiener til at stadfæste 939, som jeg haver antaget i Philalethi 5 Tome p. 19—22). I Legenda de Martyribus in Ebbekestorp (5), som vel er meget fabelagtig, men som indeholder dog adskilligt got, ligesom mange saadanne Legender, tales om en Slavisk Hertug, ved Navn Baruth, som var meget

Erik.

(4) Lang. T. 2. p. 56 og 57.
(5) Lang. T. 2. p. 59.

Erik. meget mægtig, og af fornem Herkomst, hvorved Leibnitz anmærker, at han i et Fragment af en Legende om samme Slag kaldes Harucbt, hvoraf han slutter at her bør læses Haruc ɔ: Ericus, og da Tiden, nemlig Aar 880, falder ind med Erik Barn, saa slutter han heraf, at herved sigtes til ham, allerheldst de Danske Historieskrivere (Ericus Pomeranus &c.) berette, at han plyndrede i Saxen. Naar saa er, da bør vel Slavus forandres til Danus, som Langebec vil. I den første Legende siges, at denne Baruths Kone hedte Herma, og at hun spottede denne Lære i vor Christne Troe, at en Jomfrue havde fød en Søn. Udi Passionale Sanctorum, trykt i Lübec, kaldes hun Herina, og ligeledes i den anden Legende, og siges der i den sidste, at de begge vare mægtige, og af fornem Herkomst, men levede paa hedenisk viis.

De Islandske Annaler N. 417, 4to, p. 87 henføre Erik Barns Regimentes Begyndelse til Aar 850. P. 88 siges heel mærkeligen om ham, at han var den første Eenevolds Konge i Danmark, hvilket vel snarere vedkommer den forrige Erik, om hvilken Rimbertus i Anscharii vita siger, at han da alene var Monark i Danmark, og kan det gierne være, at han efter lang Tids Forløb har været den første Eenevolds Konge, thi at han skulde have været den allerførste, gaaer ikke an, saafremt man vil i mindste Maade fæste Troe til Islændernes Skrifter. Ved Aar 857 anføres atter Striden imellem den forrige Erik, og Guttorm, og denne Erik Barns Ankomst til Regieringen, hvoraf sees denne Skribents Uvished og Urigtighed. Det værste endda er, at intet af Navnene er rigtigt, og at det skal være 854, som de Frankiske Skribenter vidne.

Saxo

(6) Ib. p. 71.

Saxo siger rigtig nok p. 177 og 178, at Eric forfulgte de Christne i Forstningen, og lod sig siden omvende ved Ansgarii Prædiken, men jeg tviler dog paa, at Forfolgelsen har været saa hæftig, at han har ladet henrette nogen Christen. Han tillegger ham og at have meget drevet Soerøverie, og derudi troer jeg at han har ret. Hans Kone udgiver han for en Dotter af Guthorm, og lader ham avle Knud med hende. Og troer jeg ogsaa at hun har enten været Guthorms Dotter, eller og Sivards, den nemlig, som kaldes Sigefred, og regierede 873. Erik.

N. 20 sætter 3 Eriker efter Harald, som den lader regiere 827, saaledes: Den første 842, den anden 857, og den tredie 871. N. 9 hos Langebec T. 1. p. 16 lader Eric Ungi omvendes af Ansgario, og bygge den første Kirke i Sliaswic. Blander ham altsaa med Eric 1. Hamsfort p. 36 vidner, at Fossius har udgivet Lodne Knud for Eric Barns Medbeyler til Riget, (hvilket synes got at passe sig paa Harde Knud), Oluf Tretelja, (hvilket Tilnavn er dog her gandske urigtigt), Konge i Sverrige, bemestrede sig da endeel af Danmark tilligemed sine Sønner Enignup, og Giurd, og forsvarede Lodne Knud i 5 Aar. Oluf døde 863; Ovenmældte hans tvende Sønner regierede efter ham i Danmark, og Ingo i Sverrige, (hvilken uden Tvil er giort af Ingeld, som virkeligen var en Søn af Oluf Tretelja). Enignup var Lodne Knuds Formynder. Ivar Regnars Søn omkom 868 i Engelland. Agner og Ubbe ihielsloge St. Edmund 873. Ericus Pomeranus p. 137 vil, at Eric Barn har giort mere ont, end hans Fædre i alle Riger, thi han plyndrede Saxen, ihielsleg Hertug Brun, og 12 Grever. Petrus Olai i Annales foregiver p. 173, at Aar 880 blev Troen forandret under Eric Barn, (hvorved han vel vil

sige,

Erik. sige, at den Christne Troe blev indført her). Annales Esromenses p. 229 vidne, at Hericus Puer uddrev Præsterne, og lod lukke Kirkerne. Hamsfort i sin anden Chronologie p. 268 lader Ericus Puer komme til Regieringen 859, og regiere i 14 Aar. Samme Aar begyndte Olaus, (som han anseer for den Svenske Treteljа), at regiere, han indtog med sine Sønner Eningnup og Giurd en Deel af Danmark, og forsvarede Lodne Knud, som var en Søn af Eric Röde. Eric Barns Forfølgelse imod de Christne varede i 2 Aar, (en Tid, der dog næsten synes for lang efter Rimbertus, og gandske vidst kan i det høyeste ei sættes længere). 872 døde Ericus 2 Puer. Bartholin i Annales p. 335 antager 2 Aar for Forfølgelsen. Anonymus Nestvedenses lade p. 368 Ericus Puer døe 901. Anonymus Roeskildensis siger p. 374 heel klogeligen, at der er stor Tvil paa, om Hericus Puer har været en Søn af den foregaaende Heric, eller ei. Siger og heel rigtigen, at der da vare mange Konger i Danmark, thi undertiden vare der 2 i Jylland, den tredie i Fyen, den fierde i Sielland, den femte i Skaane; Undertiden 2 i gandske Danmark, undertiden ikkun een, ja iblant een baade i Danmark og Engelland. Da Hertug Brun blev ihielslaget, og de store Ødeleggelser skeede udenlands, døde imedens Kong Hericus. (Westphals Udgave legger til 901). Fortegnelsen p. 424 lader Ericus Puer komme til Regieringen 857, regiere i 47 Aar, og døe 904. Langebec T. 1. p. 480. Not. o bifalder Gramms Giætning, at Eric 2 har været en Søn af den foregaaende Eric 1; P. 481. Not. p. viser han, at Forfølgelsen imod de Christne bør ei tilskrives Eric 2 selv, men Grev Hovi og de flere onde Raadgivere; Not. r og p. 544 holder han for, at Eric har allerede ophævet Forfølgelsen 855; Not. u synes ham, at denne Beretning i Oluf Tryggvasöns

söns Saga, at Ansgarius har døbt Eric, er ikke urimelig. Petrus Olai i Excerptis hos Langebec T. 2. p. 11 lader Eric Barn døe 902, og da være Christen. En Kronike p. 17 lader og Eric Barn døe 902, og derpaa Olavus Svecus regiere, som dog snarere bør sættes efter Eric 1. Et Islandsk Fragment siger p. 28, at Ansgarius døbte Harekr, (Eric Barn, eller rettere den unge), døde derpaa 3 Aar efter, hvorpaa Harekr forlod den Christne Troe, og døde lidet efter. Dette kommer overeens med Oluf Tryggvasöns Saga. Th. Gheysmer p. 345 giør Eric til en Søn af Siward Regners Søn, (hvilket maaskee er rigtigt, og kan det gierne være, at hverken denne Regner, det er Ragenarius, har ført det Tilnavn Lothbrok, ei heller hans Søn Sigurd det Tilnavn Snogöye, men at senere Skribenter have dog, tagende Anledning af deres rette Navne, blandet dem sammen i Henseende til Tid, Bedrifter og Tilnavne med de ældre. Denne Sigurd maae være død imellem 846 og 854, og maaskee udenlands, og kan Helge Hvasse maaskee efter hans Død have ført hans Fane til hans Moder, som man urigtigen har kaldet Aslaug, ved at blande de adskillige Ragnari sammen). Han var gift med Guthormi Dotter. Han forfulgte de Christne overmaade, men efterat Ansgarius havde omvendt ham, blev han ligesaa nidkiær for den Christne Troe, som han forhen havde forfulgt den. I et Islandsk Fragment siges p. 424, at efter den første Eric var en anden Eric Konge, som stiftede en Kirke i Ribe, og efter hans Dage fagde Gorm gandske Danmark under sig. (Da jeg nu forhen har antaget, at Eric 2 er død 900, saa maae Gorm først efter den Tid have bragt gandske Danmark sammen).

Erik.

Erik. Cornerus Col. 483 lader denne Eric ihielslaae Hertug Brun, og de 12 Grever, (maaskee det er rigtigt, og da maae man antage, at han efter Ansgarii Død er bleven ligegyldig i Religionen, hvilket og befæstes derved, saafremt Ragnhild der fik Harald Harfager, har været hans Dotter, at Historien ei viser mindste Spoer efter Christendom hos hende. Men vel muelige og at Eric 2 er død 873, og har efterladt sig Lodne Knud og Eric 3, hvilken man da maatte lade regiere til 919, saafremt man vilde tillegge ham de 46 Aar, som andre tillegge Eric 2. Paa den Maade gik det og an, at Harald Harfager kunde have ægtet Ragnhild først omtrent 910, og hans Levetid i dette Fald altsaa gierne nedsættes. Svend Langfod kunde da blive en Søn af Lodne Knud, og Frode igien af Svend, thi Tiden strak da gandske vel til, og da Sigfrid og Haldan navngives som Konger 873, saa kan det gierne være dem, som efter Saxo p. 177 dræbte Syvard og Eric, som da regierede. Eric bliver da denne Eric 2, og Syvard maaskee den Syvard, Olufs Søster-Søn, som nogle af vore Fortegnelser giore til Konge. Tiden treffer vel ind, thi Oluf blev Konge 859, regierede 5 Aar, døde altsaa 864, og Syvard regierede 10 Aar, hvilket gierne kan sluttes med 873. Vel vare disse tvende Linier Uvenner, men da Regner Lodbrocs Sønner angrebe dem med saa stor Magt, saa er det rimeligt, at de have foreenet sig sammen imod dem. Efter al Anseende har Eric 3, Eric 2 Søn, siden overvundet og udjaget Sigfred, da Halfdan var alerede af sig selv draget til Engelland. Og som Sigfred og Halfdan havde holdet got Venskab med de Tydske, saa har vel Eric 3 derfore angrebet dem). Cornerus sætter Olav efter Eric 2. Den Plattydske Saxo fortæller om Eric 2 det samme, som Saxo. J. Magnus L. 17. C. 2. p. 628 og C. 26. p. 646, giver denne Eric 2 Tilnavn

navn af Impius. Ericus Olai p. 41 sætter Eric 2 efter Eric 1, lader ham omvendes af Ansgario, og døe Christen. (Da der nu ere tvende saa adskilte Beretninger om Erici 2 Christendom, og man ikke kan nægte, at jo de Danske Aar 880 grueligen forfulgte de Christne i Tydskland, for hvilke en vis Eric synes da at have været Overhoved, efter Legenda Martyrum in Ebbekestorp, saa er det meget rimeligt, at antage tvende Ericer, hvoraf Eric 2 eller Barn er død Christen 873, og Eric 3 har aldrig været Christen, i det mindste som Konge, og havt megen Deel i de Danskes store Bedrifter i Tydskland. Da bliver det begribeligt, hvi han har svaret Harald Harfagers Gesandtere saa stolt, da de friede for deres Konge til hans Dotter, og hvi han har beraabet sig paa sine store Krigs-Bedrifter, og da kan man ogsaa lade den ene have Guthorms Dotter, og den anden Sivards. Adamus Bremensis er L. 1 C. 28. p. 9 den, som først har efter Langebecs Anmærkning bragt Eric 2 i saa slet et Rygte, at ham selv tilskrives de Christnes Forfølgelse. Han kalder ham derfore Crudelem Tyrannum. De Islandske Annaler N. 418 give Eric 2 Tilnavn af Omilde, fordi han i Førstningen forfulgte de Christne, men lade ham dog omvendes ved Anscharius, og døe i Troen. N. 412 sætter denne Konges Regierings Begyndelse baade ved 858, og ved 862. N. 420 ved Aar 863. N. 421 siger heel mærkeligen, at al den Danske Kongeslægt faldt i Strid 863, undtagen en Jyde Konge ved Navn Harald. Ved 893 nævnes Eric Barn, Konge i Danmark, som først var Hedning, og siden Christen. Forfatteren har venteligen anseet dette Aar for hans Døds-Aar. Arngrim i strevne Supplement p. 575 siger, at Harec, (hvorved han forstaaer Eric Barn), Konge i Jylland, kaldtes ogsaa Rærec. Ansgeir, (saa kalder han Ansgarius), døbte ham, og døde kort efter 863 eller 865, hvorpaa Harec faldt fra Troen og døde Hedning. Erik.

 Des

Erik. Des Roches meener T. 2 P. 7 at Erich Barn undgik at føre Livet til i det store Slag, ved det han formedelst sine unge Aar ikke var i det, (dog denne Meening grunder sig aleene paa det Tilnavn Barn, da Rimbertus derimod kalder ham ikkun Junior) P. 8. udgiver han ham for en Sønneson af Sivard og sætter i Tabellen at man ikke vidste Faderens Navn. Pontanus lader P. 114 Eric Barn regiere til 891, og fortæller Normannernes Bedrifter under ham udførligen og ei ilde. Gram in Meursium Col. 123 Not. a. og b. formoder vel at Eric 2. har været en Søn af Eric 1., men siger tilsidst at det beste er dog at tilstaae, at man ikke veed hvo hans Fader har været. Col. 125 Not. i. meener han med Islænderne at Eric har ikke længe overlevet Anscharium. Den skrevne Tydske Kronike i Folio vil at Eric har i 3 Aar til sin Død kriget i Skotland for at forsvare Picterne (hvorved maae mærkes, at endskiøndt de Danske havde der at bestille paa de Tider, saa vedkommer det dog gandske vist ei denne Eric.) Knud og Frode vare hans Sønner, thi den forkaster at Frode skulde være Søn af Knud. Lyschander P. 189 lader denne Eric døe 863, hvilket vist er for tilig. Messenius i Scandia T. 1 P. 67 henfører Erics Død til 865, og siger at en meget gudfrygtig Dansk Fyrste ved Navn Helgo, forlod Engelland, og tiltog sig Regieringen i Fædrenelandet (men jeg kan hos ingen gammel Skribent finde, at Helgo har været i Engelland). Magnus Matthiæ P. 65 siger at denne Eric førte det Tilnavn Love Kunningh, fordi han ved Lodkastning var bleven udvalgt (dette finder jeg ikke hos nogen anden Skribent, og maae tilstaae ei heller at forstaae det, maaskee der skal staae Lodt Konning, og at det er giort af Knuds Tilnavn Lodne, hvilket Skribenten har

taget

sagt i en urigtig Meening) Hvitfeldt P. 28 ansætter Regnild for en Dotter af denne Eric P. 41 lader han ham doe 901. Erik.

61. KNUD.

Efter Eric siger Saxo P. 178 at hans Søn Canutus regierede. Alle vore Fortegnelser giøre ham til en Søn af Erich Barn, undtagen N. 11, som giør ham til en Søn af Harald, og Harald igien til Ennægnups Søn, hvilken sidste Saxo og Svend Aagesen P. 35 dog kun giør til hans Formynder. Denne sidste Skribent nemlig Svend Aagensen giør ham og til en Søn af Sigurd Regner Lodbroks Søn, og siger at Sigurd overfaldt Danmark, dræbte Kongen og ægtede hans Dotter, og hermed sigter han uden Tvil til hvad jeg forhen haver sagt om den yngre Sigfrid, og ved den Konge som dræbtes forstaaes vel den Syvard, som Saxo omtaler, og som jeg endnu ei ret kiender eller og maaskee Eric Barn. Men at Svend lader Sigurd ægte den Konges Dotter som han dræbte, er uden Tvil en Feiltagelse, da Num. 1 Tavle 3 giver mig Anledning til at troe at Eric Barn haver meget meere ægtet Sigurds Dotter, hvorved det bliver rigtigt at denne Knud haver været af den rette Konge Slægt; thi Sigurd var den yngre Regners Søn, med mindre han haver ægtet en Dotter af den Sigurd, som maaskee har været Ragenarii Søn. Ellers kalder Svend ham Haarde Knud, hvilket og N. 13 Tavle 3 giør, og blander ham altsaa med den rette Haarde Knud en Søn af Sigurd Orm i øye, efter hvilken Meening han bliver saa meget meere en Prinds

 af

Knud. af Konge Huuset. Hvad Saxo og Svend fortælle at han blev opfod af den Bonde Ennignup vedkommer uden Tvil Haarde Knud, som var eller skulde være Konge over gandske Danmark, og som efter O. T. S. P. 72 blev opfostret af Kong Gorm i Jylland, en Søn af Trælle eller Fundne Knud, af hvis Navn Ennignup uden Tvil er giort, og derfor kalder vel Svend Aagesen Ennignup Bondonem Sialandensem. At jeg troer at denne Opfostring vedkommer Haarde Knud og ei Lodne Knud er, fordi Svend siger at Ennignup var en Siellandsk Bonde, thi endskiønt Knud og Gorm virkeligen vare Jyder, saa synes mig den Tradition om en Siellandsk Formynder at vise, at ved Svends Knud ei kan sigtes til en Konge i Jylland. Vore Fortegnelser kalde denne Konge Lodne Knud. Torfæus P. 401 og 436 meener at denne Lodne Knud er den samme som Fundne Knud, og at det Tilnavn Lodne er giort af funden. Jeg har ogsaa selv engang været af den Meening, og derhos tænkt at Haarde Knud ogsaa kunde stikke i ham, allerheldst Svend Aagesen og Kroniken hos Ludevig kalde ham Hardeknud; men nu er jeg dog af den Tanke, at der udi Jylland haver været en Under-Konge af det Navn, eftersom alle vore Fortegnelser giøre ham til Erici Søn, og Fader til Frotho, og dette sidste i sær meget vel kommer overeens med Tidsregningen, thi er Eric Barn død 900, og har en Frotho levet 948, begge i Jylland, saa synes det gandske troeligt at der maae have været en imellem dem. Fundne Knud giøres derimod af alle til en antaget Søn af Gorm, en virkelig Søn af Arnfin, og at have levet i Regnar Lodbrocs og Caroli Magni Tid, følgeligen i det 8 Seculo, og Gorm den Heimske udgives for at have været hans Søn og Haardeknud var vist en Søn af Sigurd Orm i öye, og Fader til Gorm den gamle, hvilket altsammen synes

nes mig uovervindeligen at vise, at Lodne Knud maae have været en tredie Person. Kroniken hos Ludvig lader P. 8 Erici Søn, som han kalder Hardeknud døe 925, efter en Regiering af 11 Aar, og giver ham en Søn ved Navn Gorm Haarde Knude, hvilket sidste vel kun vil sige saa meget som en Søn af Haarde Knud, med mindre det skal være Horde Snude og derved sigtes til Gorm Engellænder. Tiden og Faderen Eric viser at herved sigtes til Fundne Knud, men Navnet og Sønnen at han er bleven blandet med Haarde Knud, ja denne Skribent er saa urigtig, at han p. 9 taler om en anden Gorm, som skal have været en Søn af forbemeldte Gorm og været kommet til Regieringen 931, og død 936, og Fader til Harald Blaatand; Men det er aabenbare, at der ei have været tvende Gormer efter hinanden, eller at Gorm Haralds Fader haver regieret saa kort. C. Hamsfort vil P. 268 at Eric Barn Sivardi Søn kom paa Thronen 859 (som dog skal være 854) at en Olaus, som han meener at have været Oluf Tretelja Konge i Sverrig haver tilligemed sine Sønner Eningnupo og Giurdo indtaget en Deel af Danmark, og forsvaret Lodne Knud, som var en Søn af Eric Röde eller Clach, Harald Clachs Broder; at denne Oluf døde 863, hvorpaa hans Sønner forestode Formynderskabet, og forsvaret for Knud.; at Knud blev Konge 882, (som dog efter hans egen Regning skal være 872, efterdi han siger at Eric Barn regierede i 14 Aar,) efter Eric Barns Død, og regierede 11 Aar, at Giurd blev dræbt efterat han havde regieret 10 Aar i Danmark, saa hans Broder Eningnup var derpaa alene tilovers, at Knud døde 883. Det er klart at Hamsfort her taler om den samme Ennignup, som Saxo, der roser ham meget for hans Død, men legger til at nogle uerfarne i vor Historie giøre ham til Konge, fordi han var Formynder, Knud.

Knud. (og som Sveno Aggonis, der endog gior ham til en Sielandsk Bonde, hvilket sidste dog uden Tvil er gandske urigtigt, som jeg nu skal vise). Ludvigs Kronike hos Langebec T. 1. P. 230 og 231 vil at Eric Bern er død 902, at derpaa er Olaff kommet fra Sverrige, og har indtaget Riget med Magt og Vaaben, havt mange Sønner, og regieret i 5 Aar; der han døde 906, hvorpaa en af Danmark opstoed og blev udvalgt til Konge ved Navn Gyurth, som i Ludevigs Edition kaldes Siguard, eller Siort Falle, og regierede i 10 Aar, og blev dræbt 915 efterat han havde regieret en kort Tid; hvorefter Hardegon, som i Bisp Worms Edition kaldes Hardegorm og i Ludevigs Hardeknud regierede i 11 Aar. Erici Kroinke hos Langebec P. 157 og 158 lader Eric Barn døe 902, og som dog efter hans Meening burde være 891, eftersom hans Død indfaldt samme Aar som Arnulf erholdt den store Seyer over Normannerne og derpaa regierede i hans Stæd Olaf Konge i Sverrige i 5 Aar, som med Magt og Vaaben indtog Riget; ham fulgte Gyurth Olai Nepos, som og var af Fødsel en Dansk, og regierede i 5 Aar, hvorpaa de Danske ihielsloge ham, og da blev Lothna Knut Eric Barns Søn Konge og regierede i 11 Aar. Efter denne Regning 912, eller og 901, og død 923 eller og 912. Det Aar 923 nærmer sig temmelig Hamsforts 925, hvilket sidste jeg ikke anseer for saa urigtigt. Men for at vise hvor urigtig Konge Følgen her er, og at Olaf og hans Sønner bør sættes paa en gandske anden Tid, saa vil jeg nu vedblive Tidsregningen efter denne Skribent. Efter Lothna Knut regierede hans Søn Frothi i 20 Aar (er følgelig altsaa død enten 943 eller 932.) Derpaa hans Søn Gorm hin Enske i 4 Aar (følgelig død 947, eller 936.) Saa Gorms Søn Harald, og derpaa Haralds Søn Gorm Gamele, som døde 950. Skribenten

benten siger ei hvor længe Gorm regierede, men han maae dog have regieret en Tid lang, siden han kaldes den Gamle, hvilket sidste ogsaa kommer overeens med Islændernes Beretning. Men Tiden fra 947 eller 936 bliver for kort hertil, allerheldst et Leed er der imellem. Desuden var Unni, som døde 936, hos denne Kong Gorm. Efter Olaus Petri P. 114 er Eric Barn død 892 eller 901, efter en Regiering af 46 Aar. Han efterlod en liden Søn ved Navn Lorne Knut, da indtog Olavus Konge i Sverrige Danmark, og regierede i fem Aar, indtil de Danske ihielsloge ham; hvorpaa Giurth eller Gereth Olavi Nepos, af Herkomst en Dansk, regierede i 10 Aar, indtil de Danske dræbte ham. Derefter regierede Syvardus Olavi Consobrinus i 10 Aar, og blev dræbt af de Danske; og siden Lotheknut Eric Barns Søn i 11 Aar, hvis Formynder Ennignupus var, altsaa skulde Lothe Knut efter dette være fød 928 eller 937, hvilket ikke er rimeligt, ja neppe muligt. Forend jeg anfører flere Skribenter herom vil jeg give tilkiende, naar jeg holder for at denne Oluf og hans Afkom have levet: At han har været Konge i Sverrige, og tilligemed regieret over endeel af Danmark anseer jeg for en afgiort Sag. Hos Rembertum P. 68 forekommer en Svensk Konge Oleph, som regierede i Byrca, den da værende Hovedstad, og som efter P. 70 og 71 giorde et lykkeligt Tog til Chori, uden Tvil Curland, hvorpaa hans Folk viste en stor Tilboielighed til Christendommen, saasom de tænkte at have ved Christum erholdet denne Seyer. Og imedens dette skeede skal den ældre Oricus o. Eric være bleven dræbt af Søerøvere, og derpaa den yngre Eric kommer paa den Danske Throne. Da jeg nu forhen haver viist at den ældre Eric er bleven dræbt 854, og har til Skade for det rette Konge-Huus regieret en Tid lang eene over Dan- Knud.

Knud. mark, maaskee først efter Hardeknuds Død, som maae være indfaldet 849, saafremt hans Søn Gorm haver regieret i 90 Aar, og er død 939, saa dersom man nu antager at denne Olaph, som efter Rimberti Fortælling maae have været en mægtig Konge, har været af Lodbrogs Stamme, saa begriber man let hvi han antog sig den rette Konge Stamme. Wilde over Puffendorf P. 323 meener at han har været en Søn enten af Biörn paa Hauge eller og hans Broder Emund. Maaskee han snarere haver været en Søn af Eric eller Refill, Biörn Jernsides Sønner. Udi Hervarar Saga nævnes han ikke, hvor dog alle Svenske Konger stammende fra Regner Lodbrog opregnes, og dette bestyrker mig i den Meening at han har forladt Sverrige og begivet sig til Dänmark. Her er altsaa hos Rembertum en Dansk Eric, ligesom i vore Fortegnelser, kun at de sidste have feilet, og henført til at være skeet efter Eric Barns Død, hvad som er skeet efter den første Erics. Vore Fortegnelser ville at Lodne Knud har kun været et Barn da hans Fader Eric Barn døde; Dette vil jeg hverken benægte eller bekræfte, hvorvel jeg tviler derpaa, og troer at de have blandet ham sammen med Haarde Knud. Gorm maa og have været et Barn da hans Fader døde 849, siden han regierede i 90 Aar, og altsaa kan han 854 endda ei have været voxen. Oluf tog sig altsaa rigtig nok et Barn an, men hverken Haarde Knud eller Lodne Knud, men Gorm Haarde Knuds Søn; og at dette maae være rigtigt sees deraf, at udi ingen af deres Tid findes en Svensk Kong Oluf. At Oluf ei strax tog sig Gorm an efter hans Faders Død, dertil kan Erics overveyende Magt have været Aarsag. Dog faaer alt dette en gandske anden Anseende, naar man antager Haarde Knud for at have været Søn af Eric 1. Vel sandt at man herved viger fra Islænderne, og at det giør en slem Fordom imod dem i Henseende

Knud.

ſende til de ældre Tider. Dog for, naar man undtager eet Stæd, have de ei ſaa faae Ledder, ſom her, og overalt bør Sandheden gaae før alt. Man ſeer og af Rimberto p. 68, at Eric og Oluf maae have været gode Venner, ſiden Eric anbefalede ham Anſcharium. Det ſtore Nederlag, ſom de Danſke giorde indbyrdes paa ſig ſelv 854, haver vel og opmuntret Oluf til at bekrige Danmark, thi vore Fortegnelſer beſkrive ham baade ſom en, der indtog Landet ved Vaaben, og ogſaa ſom en, der foreſtod det ſom Formynder i Kongens Mindreaarighed. Siden de Danſke ſloge ham ihiel, ſaa er det rimeligt, at han er kommet ind under Navn af Formynder og Forſvarer af den unge Konge, og har ſiden ſøgt at beholde Riget for ſig ſelv; Hvortil vel og et Had kan være kommet imod ham, ſom en Fremmed. Den Uroe, ſom da var i Riget, og den Mistillid til ham, haver og vel giort, at mange have ſat ſig imod ham, ſaa at han derfore haver tildeels maat bruge Magten. Siden Eric og Regnar og hans Sønner regierede i Jylland, ſaa er det rimeligt at Oluf kun haver bemeſtret ſig Skaane og Øerne, der ogſaa laae hans Lande nærmere. Ennignup hans Søn eller Nepos kaldes af Svend Aagesen en Sielandſk Bonde, og Harde Knuds, eller maaſkee Gorms Formynder. Dette tiener og til at beſtyrke den Sætning, at Oluph og Affkom have beſiddet Øerne. Rimeligen haver han ei ſtrax efter Erici Død kunnet indtage Landet, men længe haver det vel ei heller biet dermed, jeg vil antage 855; Han er altſaa bleven dræbt 860, ſiden han regierede i fem Aar. Giurth ſkal derpaa have regieret i 5 eller 10 Aar; antages det ſidſte da til 870. Derefter Ennignup, og ſaa Syvard i 10 Aar. Men om diſſe mere ſiden. Cornerus Col. 483 lader Olaf eller Olavus regiere mellem Eric Barn og Kanutum Erici Søn i 5 Aar, indtage Landet med Magt, og dræbes af de Danſke. Rim-Kroniken

 lader

Knud. ladet Oluf efter Eric Barns Død indtage Landet ligeledes med Magt, og regiere i 5 Aar; Og derpaa Sywars Olufs Søster Søn, hvilket synes at være en Forklaring af Olai Petri Confusion. Mærkeligt er det og, at denne sidste Skribent siger, at udi hans Tid var et stort Slag mellem de Danske og Franker, efterat de Danske havde befriget dem i 70 Aar, hvorved uden Tvil sigtes til Arnulphi Seyer 891, i hvilket en Dansk Kong Sigefrid satte Livet til. Denne Sywart tillegges der og en Regiering af 10 Aar; hvilken ender 880, saafremt den har strax begyndt efter Giurd 870. Efter mine Tanker er denne Sivard den samme, som var den sidste Regners Søn, og som de Frankiske Skribenter ved 873 kalde Sigefrid. Han var egentlig en Jydsk Konge, men har uden Tvil i Anledning af sit Slægtskab med Oluf, Giurd og Ennignup villet strække sit Herskab videre, og efter al Anseende regieret en Tid lang over Øerne med. Gorms Ungdom, og den Vane som de Danske, og maaskee han selv vare komne i, at see Olufs Slægt herske, har vel og giort sit hertil; Allerheldst denne regierede under en dobbelt Titul, som Regners Søn, og som Olufs Søster-Søn, hvortil kommer hans Seyer over Eric Barn. Dette bringer mig paa de Tanker, at den sidste Regners Dronning Svanloge har været Olufs Søster. Her haver Sigefrid efter mine Tanker regieret til 880, da den retmæssige Konge Gorm jog ham ud fra Øerne, og maaskee ogsaa fra Jylland, eller og har Eric Barn giort det, hvorpaa han siden sværmede om til Søes, og er det ogsaa fornemmelig fra den Tid, at man hos de Frankiske Skribenter finder en Dansk Kong Sigefrid at have huseret i Frankerige og Tydskland, og endeligen sat Livet til i Slaget mod Arnulphum 891. Naar jeg betænker at Gorm og hans Søn Harald lode Erici 2 Affkom, Erik Barn, Lodne Knud, Svend Lang-

fod

Knud.

Knud og Frode tilligen besidde den Deel af Jylland, som de eyede, saa bringer dette mig paa de Tanker, at den forste Eric ei har været utroe imod det Kongelige Huus, men erkiendt Haarde Knuds Overmagt, saa længe han levede, og siden kun regieret over det hele, som Formynder for den unge Gorm; Maaskee og hans Afkom haver stedse erkiendt den rette Konge. Til saadan Godhed kan vel og den Strid, som var mellem Eric Barn og Regners Sonner, have giort noget, særdeles da den ene af dem, Sigurd eller Sigefrid, satte sig saa slet op imod Gorm, som man har Aarsag til at formode, i at ville tilegne sig endog Sieland og Lethra selv. Den svenske Danske Kronike, som slutter med 1314, folger Ericum, undtagen at den tillegger Giord et Regimente af 10 Aar, og forklarer Nepos ved Soster-Son. Da nu denne og Erici Kronike ei have Sivard, og Ludevigs Kronike kalder ham Sigvard og Siort Falle, og hos Langebec Gyurth, saa kan dette bringe en paa de Tanker, at Giord og Sivard ei have været forskiellige Personer, men kun een, hvorom mere siden. Mærkeligt er det, at Saxo p. 178 skriver, om Ennignup: Unde & ei quidam parum annalium periti medium in fastis locum tribuunt, thi dette viser at han haver havt Skrifter, som nu ere borte, eftersom herved ei kan sigtes til Svend Aagesen, den eneste ældre Skribent end Saxo, som er kommet til os, der taler om Ennignup, da han ei gier ham til Konge, men kun til Formynder. N. 11 hos Langebec p. 20, som er omtrent skrevet 1270, sætter dog efter Syward Regners Son Ennægnup, og derpaa hans Son Harald; saa Haralds Son Kanutus Primus, derefter Siwardus &c. Dette har han uden Tvil taget af bemældte ældre, nu bortkomne Kroniker. Efter al Anseende har Ennægnup ei været Olufs Son; men maaskee Soster-Son, siden han var Broder til Giurd; hvo hans Fader har været bliver vel ei mueligt

ligt

Eric. ligt at sige. Vil man følge Svend Aagesen, da har han været fra Sieland. Om han har efterladt sig en Søn ved Navn Harald skal jeg ikke sige; Men saa meget er vidst at Knud I., ei kan have været Haralds Søn, naar derved forstaaes enten Haarde eller Lodne Knud. Paa Fundne Knud kan det derimod nok passe sig, naar man antager den Sætning at Frankernes første Sigefrid har været Sigurd Ring og at der kun har været en Regnar, vel holder jeg denne Sætning ei for rigtig, men dog vil jeg ikke undlade at anføre, hvad som jeg finder at bestyrke den N. 16 blander Lodne Knud og Ennignup sammen, ved at sige at Lotho var en Søn af Eric Barn, men at nogle sagde at en Bonde Lotheres til Konge, og derfore kaldtes Lothekonung; da dog Saxo og beretter om Ennignup at han ved Lodkastning blev ikkun udvalgt til Formynder. Men det er klart at Tilnavnet Lodne har aleene bragt denne Skribent til at anvende paa Knud den Historie om Lodkastningen. Ved Kanutus I kan maaskee og Knud Gorm den Gamles Søn forstaaes, som var Dotter-Søn af en Harald. N. 18 fortæller det samme, som N. 16. Oluf T. S. Part I. P. 69 vil at efter Sigfred og Haldan regierede Helgi i Danmark og faldt i Strid imod den Svenske Konge Oluf, som derpaa regierede længe over Dannemark og Sverrige og døde paa sin føtte Seng; derefter regierede Gyrder og Knutur, og efter dem Siggeir, og siden Olaf Kymbriessön, hvorpaa denne Skribent opregner mange flere Konger, som efter hans eget sigende dog kun regierede i Jylland. Men som han selv siger, at de regierede under Ragnar Lodbroc, saa er det klart at de fra Olof Kymbriessön af høre til ældre Tider end de foregaaende Konger. Adamus Bremensis er den ældste, som melder om disse Konger, og skriver saaledes L. I C. 40 P. 12, beraabende sig paa at have hørt det af Kong Svend Estridsöns egen Mund: Efter Arnulphi Slag med

Nor-

Normannerne regierede Heiligo eller Helligo, en Mand der formedelst sin Retfærdighed og Hellighed var meget elsket af Folket, ham fulgte Olaph, som kom fra Sverrige, og indtog det Danske Rige med Magt og Vaaben, havde mange Sønner, af hvilke Ehnob og Gurd eller Giurd besadde det efter deres Faders Død; og C. 44 P. 13. at efter Olaph og hans Sønner regierede Sigerich en kort Tid, og derpaa Hardegon eller Hardechnut Sveni Søn, som kom fra Normannia, og skilte ham ved Riget. Men om saa mange Danske Konger eller rettere Tyranner have til Deels regieret med hinanden, eller og efter hinanden i kort Tid, det er uvist. Saa meget er dog vist, at de have alle været Hedninger. Naar han siden p. 14. C. 47 siger, at da Henrik (Fuglefænger) regierede i Tydskland, herskede Gorm, en Søn af Hardewick, i Danmark, saa er det sidste Navn uden Tvil en Skriver-Feyl, i Stædet for Hardecnut. Vil man antage, at hans Sigerich er Sigefrid, som regierede 873, og troe, at han først det Aar er kommet til Regieringen, saa kunne Oluf og Sønner have begyndt at regiere 858 eller 859; At Hardeknud kaldes Sveni Søn, kan forklares saaledes, at Adamus har maaskee hørt, at han var en Søn af Eric, hvilket han urigtigen har henført til Eric 2 Barn, hvilket Tilnavn nogle af vore gamle Skribenter udtrykke ved Svend, smaae Svend. Men ellers er det dog nok snarere Gorm, end Hardeknud, som har udjaget Sigerich eller Sigefred. Man kunde og falde paa, at Hardeknud havde ægtet en Dotter af Svend Langfod, dog troer jeg at denne sidste har dertil levet for sent. Den saa kaldte Astronomus hos Rimbertum p. 39 siger ved Aar 811, at iblant de Gesandtere, som den Danske Kong Hemming sendte til Keiser Carl den Store om Fred, var og Osfred, en Søn af Heligon; Her have vi det samme Navn, som hos Adamum, saa

Knud.

Knud. saa at han i det mindste haver ei digtet Navnet, og man derfore ei haver nødig med O. T. S. at forandre det til Helgi. Engang haver jeg tænkt, at denne Heiligon haver maaskee regieret under Regnar Lodbroc paa et Stæd i Danmark, hvortil Olaph gav mig fornemmelig Anledning, som jeg troede at kunde være den Olaph, der blev dræbt af Sterk Odder, og maaskee efterladt sig de tvende Sønner Gurd og Ehnob, eller Ennigaup, hvilken maaskee gierne kunde have levet saa længe, at han endda blev Formynder for Hardeknud, Regnars Sønne-Søn. Vel sandt at O. T. S. giør den Jydske Kong Gorm dertil, men det synes ei urimeligt, at han er død forend Hardeknud blev myndig, og at Ennignup er da traadet i hans Plads, thi man haver ei senere Efterretninger om Sigurd Hardeknuds Fader, end fra 798, og 804 regierede allerede Godefrid, som maaskee har været Gorms Søn. Dog er det ogsaa mueligt, at Enniganup har været Formynder i Skaane og paa Øerne, og Gorm i Jylland. Men efter alt dette at dømme, maatte Olaph ei alene have regieret for Heiligon, hvilken Feyl man vel gierne kunde tilstaae at Adamus havde begaaet, men man blev og brydt med Sigerich, som man efter mit Systema kan giøre til den senere Sigfrid, og efter dette maatte giøre til Sigurd Orm i öye; Ei at tale om, at Saxo tillegger hin Sterkoders Oluf Omund til Søn, og taler ei om Gurd eller Ehnob, som hans Sønner. Vel sandt at han ei heller taler om Olaph i min Mening, men han kan have fortiet ham, fordi han var en Svensk Konge, eller og ei have havt Efterretning om ham. Er Olaph bleven dræbt, saa kunde man des snarere ansee ham for Saxonis Oluf, der blev dræbt af Sterkodder, helst naar man vilde ansee denne sidste for den sidste Orver Odd, eller Russernes Oleg. Dog maa jeg tilstaae, at den Omstændighed, at Olaph kom fra Sverrige, og at han blev dræbt af de Danske,

passer

passer sig vel paa Saxo's Oluf, som Sterk Odder ihielslog. Dog siden Adamus sætter dem saa i Rekke efter hinanden, og Tiden ogsaa tillader det, saa vil jeg troe at Heiligo haver regieret efter den første Eric, maaskee som en Formynder for Gorm, eller snarere Hardeknud, og det til Aar 857, derpaa Oluf i fem Aar, til 862, saa Giurd i 10, til 872, thi 873 regierede alerede Sigefrid, som jeg anseer for Adami Sigerich. Hvad Ennignup eller Ehnob angaaer, som O. T. S. uretteligen giør til Knut, dertil foranlediget af de mange Knuter, som regierede i den Tids Alder; da troer jeg aldrig, at han egentligen har været Konge, men den som med Iver haver antaget sig Gorms eller Hardeknuds Formynderskab. Om Ennignup og Gurd have været Olafs Sønner eller Søster-Sønner, er uvidst, dog bliver det maaskee sikkerst, at holde sig herudi til Adamum, som udgiver dem for hans Sønner. Imidlertid troer jeg dog, i Anledning af den Kronike, som blander Gurd, og Sigurd sammen, at Sigurd, eller Sigefrid, Sigfrod, Sigerich, den senere Regnars Søn, haver havt Olaphs Søster til Moder. At Hardeknud siges at have overvundet Sigerich eller Sigurd, er vel giort deraf, at Gorm Hardeknuds Søn har efter al Anseende overvundet ham; Maaskee og deraf, at Lodne Knud, Eric Barns Søn, eller rettere Eric Barn selv, som endda levede, da Sigurd blev overvundet, eller og maaskee Eric 3, en Søn af Eric Barn, haver igien som Under-Konge faaet de Lande, hvilke han forhen herskede over, og som Sigurd havde taget fra ham, thi man seer at Lodne Knuds Søn eller Sønne-Søn Frode haver virkeligen regieret over Slesvig og Ribe. Da Saxo fortæller, at Sigurd Regnars Søn overvandt Eric og Sigvard, hvilken første jeg forhen haver meent at have igien fundet i Eric Barn, saa kommer det mig troligt for, siden Gurds Regie- Knud.

Knud. ring gaaer rimeligen saa nær Sigurds, at det er ham, som er bleven dræbt i Slaget med Sivard, allerheldst vore Kroniker fortælle, at han blev dræbt af de Danske. Maaskee og, at hans virkelige Navn haver været Sigurd, hvilket de Norske Bønder endnu udtale med een Stavelse Siur, og det haardt, ligesom der var et k imellem, Skiur. Rimeligen have Eric Barn og Gurd, hvoraf den første regierede i Jylland, og den sidste paa Øerne og i Skaane foreenet sig sammen imod Regnars Sønners tilvoxende Magt. Adamus giør Hardeknud til en Søn af Svend, og siger at han kom fra Normannie, hvorved han maaskee forstaaer Norge, men maaskee ogsaa Normandie. Anledningerne til disse Urigtigheder have uden Tvil været disse: At Lodne Knud havde en Søn ved Navn Svend, og at Gorm var ude paa Søeroverie i Engelland, maaskee og i Normandie, og er derfra kommet hiem med en anseelig Hær, hvorved han haver seet sig i Stand til at overvinde alle de smaae Konger hiemme, thi Tiden tillader neppe ei andet, end at tillegge Gorm det, som her tilskrives hans Fader. Af Islænderne er det og klart, at det var Gorm, som samlede Riget, og ei Hardecnud. Naar man og vil betænke, at Adamus skrev vel efter Kong Svends Mund, men først nogle Aar efterat han havde hørt det, saa kan man ei undre sig over, at Grunden af Tingene er rigtig hos ham, men at Navne og Tider ere ombyttede, allerheldst han ingen Chronologie havde, og desuden neppe før havde hørt tale om disse Ting.

Simeon Dunelmensis i hans Historie af Kirken af Durham L. 2. C. 13. Col. 21; og C. 14. Col. 22 beretter, at Guthred, en Søn af Hardecnut, blev efter Haldans Død udvalgt af de Danske, som havde deres Sæde i Northumberland, til Konge,

og

og at han døde 894; og denne Haldan omkom efter den Saxiske Krønike p. 84, Aar 878. Dette tiener herligen til at bekræfte Islændernes Beretninger om Gorms lange Regiering og høye Alder, thi han var og Hardeknuds Søn, og døde først 939. At Hardecnut og hans Afkom ere en Tid lang blevne slet behandlede af de Danske, kan og sees af samme Simeon, thi han vidner, at de Danske havde solgt Guthred som Træl til en Enke. Simeon selv siger dog i sin Historie af de Engelske Konger Col. 130, at Guthred først blev udvalgt til Konge 883, og Col. 147, at Halfdan først omkom i det samme Aar. Wilhelm af Malmesbury siger L. 1. C. 5. p. 34, at Guthrun regierede 12 Aar i Ost-Angeln. Imidlertid er det klart, at Guthred og Guthrun have været tvende adskilte Danske Prindser, hvoraf den første regierede i Northumberland, og den sidste i Ost-Angeln; Men Navnenes Lighed har giort, at de Engelske have ofte blandet dem sammen. Denne Guttorm kalde de og Codrinus, og bliver han uden Tvil den, som vore Fortegnelser kalde Gorm Engellænder. Jeg kan ei heller nægte, at det jo synes, at Simeon Dunelmensis sigter ved sin Codrinus svarere til ham, end til Gorm den Gamle, saa at af det Codrinus nævnes alt rede ved Aar 866, som de Danskes Konge, kan intet Bevis tages for Gorms lange Regiering. Dog maae jeg tilstaae, at jeg hos vore egne ei finder nogen Konge saa mægtig paa de Tider af det Navn Gorm, naar ei den Gamle derved forstaaes, at han kunde have hersket over Regnars Sønner, med mindre man vil antage det Systema, at Sigefrid er Sigurd Ring, at der kun har været een Regnar, at den senere Sigefrid er Sigurd Snogöye, thi da kan Codrinus blive den Jydske Kong Gorm den Heimske. Men herimod strider, at Sigefrid vist levede 873, og uden Tvil længere, og at hans Søn Harde- Knud.

 knud

Knud. knud haver da maat regiere meget kort, hvilket dog ei kommer overeens med en mindreaarig Regiering, ei heller med det, at han Aar 878 havde en Søn saa voxen, at han alerede kunde regiere i Engelland; Desuden falder og herved Gorm den G mles meget lange Regiering. Dog kan det altsammen jævnes ved at giore Hardeknud til en Søn af Erico 1, og at troe, at Gorm H imske haver levet under den senere Lodbroc, og nogle af hans Formænd under Eric 1 og Godefrid. Roger af Hoveden fortæller p. 417, at Haldan blev dræbt 877, og under 882, at Guthred, Hardeknuts Søn, blev udvalgt til Konge, men som han forbinder det med Elfredi 13 Regierings-Aar, saa skulde det først være skeet 885; Nu troer jeg vel, at der kan være gaaet nogen Tid bort, inden Guthred blev udvalgt, og at Landet imidlertid kan have været i et Slags Anarchie, hvilket just haver bevæget Abbed Edred til, at foregive den Aabenbaring af den hellige Cuthbert, men saa længe som fra 877 til 885 kan jeg dog ikke troe, hvorfore jeg antager, at det 13 Aar af Alfred er en Skriver-Feyl, og bør være 10, og med den Saxiske Kronike, at Haldan er bleven dræbt 878, saa at Northumberland haver kun været uden Konge fra 878 til 882. Guthreds Død henfører han p. 420 til Aar 893. At Haldan er død 878, bekræftes og derved, at Ethelwerd, den ældste Skribent, som taler derom, og som kun levede 100 Aar efter, henfører det og p. 845 til samme Aar, ei just udtrykkeligen, men ved at efterregne, hvad han fortæller aarligen at være skeet under Alfred, og p. 947 synes han at ansee 895 for Guthfrids Døds-Aar, thi han er ei her tydelig. Kroniken af Mailros hos Gale T. 1. p. 144—146 lader Haldan døe 877, Guthred en Søn af Ardecnut blive Konge 883, og ham døe 894. J. Wallingford skriver hos Gale T. 3. p. 533: at de Danske under

der Ingvar og Ubba solgte til Slave en Mand ved Navn Gutred, af kongelig Værdighed og Stamme, og fanget af Hardecnut en af deres Anførere, men at St. Cuthbert befriede ham, og kort efter ophøyede ham til Konge. Af dette slutter jeg, at Lodbrogs Sønner, og rimeligen Lodbrog selv, have sat sig op imod Hardecnut og hans Afkom, og som de fornemmeligen nævnes paa de Tider, saa maae de og have havt temmelig Fremgang i deres Anslag, og revet for en stor Deel den kongelige Myndighed til sig. Men at Wallingford vil, at Hardecnut skal have fanget ham, strider imod de fleres Beretninger, efter hvilke han haver været hans Søn; Maaskee og Ordene bør læses saaledes: Regiæqve dignitatis & generis qvendam virum nomine Gutredum a qvodam eorum Duce nomine Hardecnuto, comprehensum in servum vendiderunt, saa at Comma ei bør staae efter Gutredum, og Meningen følgeligen bliver denne, at Gutred haver stammet fra Hardecnut. Det er ellers mærkeligt, at Hardecnut kaldes her kun en Dux ɔ: Anfører, hvoraf man snart skulde slutte, at de Danske ei have erkiendt ham for Over-Konge. Vist nok er det, at han hos udenlandske Skribenter fra de Tider forekommer ei som Konge, men derimod tale de meget om Gotfrid og hans Sønner, og Regner og hans Sønner, saa og om begge Erici. I de Islandske Fortegnelser giøres han vel til Kong Gorms Fader, som siden regierede over det hele Danmark, saa og til en Søn af Sigurd Orm i öye, som ligeledes synes at have regieret over det hele, men derfore er det ei sagt, at Hardeknud selv haver og regieret derover. Oluf Tryggesöns S. er den eeneste, som giør ham til Konge, og lader dog Jylland have sine egne Konger paa samme Tid. Da Skribenten, nemlig Simeon, fortæller efter dette, at de Danske droge til Ost-Angeln, og derpaa beretter St. Edmunds Død, som skeede 870, saa slutter jeg heraf, at Gutred Knud.

Knud. red er for den Tid bleven solgt af de Danske. P. 539 siger han: Interruptum autem fuit inter tempora Danorum diu Regnum Northumbrorum & usqve ad tempora Ethelstani nullus ibi regnavit, excepto solo Gudredo, qvi XIV Annis regnavit, qvem Hardecnuti filii in servum vendiderant, udi hvilke Ord endeligen maae være en Feil, thi han haver forhen sagt, at det var Regnars Sønner, som solgte ham, hvilket og kommer overeens med Historien. Nu skal Hardecnuts Sønner have solgt ham, og for var han bleven fanget af Hardecnut selv; Alt dette viser at denne Skribent er bedærvet, dog som jeg troer uden hans egen Skyld, men ved Afskrivernes. Maaskee her bør læses: Hardecnuti filium Lothebroci filii in servum vendiderant. Matthæus af Westmünster fortæller ogsaa p. 171, at Cuthred Hardecnuti Søn, som de Danske havde solgt til en Enke, blev efter en Aabenbaring af St. Cuthbert udvalgt til Konge i Northumberland Aar 882, men forbinder dette urigtigen med Ælfredi 13 Regierings-Aar. Og at Guthred er død i det mindste for Alfred, det bekræfter en Kronike om Bisperne i Durham hos Leland i Collectaneis T. 1. Part. 2. p. 329, naar der siges, at Alfred, Vest-Saxernes Konge, regierede efter ham i Northumberland. En anden ubekiendt Skribent om samme Bisper siger paa bemældte Stæd p. 372, at Guthred var Kong Hardeknuti Søn, og at han, som Konge i Northumberland, tilligemed Alfred, gav 883 et anseeligt Land til St. Cuthbert. Udi disse Ord ere at mærke, at Hardeknut kaldes Konge, og at Guthred alerede regierede 883. Denne Gave siges der og at være skeet i Alfredi 13 Regierings-Aar, og dette har uden Tvil givet de forhen anførte Skribenter Anledning til at troe, at Guthred er først i Alfreds 13 Aar kommet til Regimentet, da de intet ældre Document have fundet af ham. P. 373 berettes, at

Guth-

Guthred døde 894 efter en Regiering af 14 Aar. Den saa kaldte Scala Chronica, som slutter med 1362, men som har mange gode Efterretninger af ældre Skribenter, siger og bemældte Stæd p. 521, at Godrin, Konge i Danmark, sendte Hingnar og Ubbe til Engelland. Lyschander p. 189 vil, at Lodne Knud skal have ført Tilnavn af den Lille, faldende maaskee paa den Tanke, fordi han var mindreaarig, da han kom til Regieringen, hvilket dog passer sig bedre paa Hardeknud. Udi Jylland, i Aarhuus Stift, Kalløe Amt, i Essenbek Sogn, ved Drogstrup Bye, en Miil østen for Randers er en Dal, hvor igiennem en Alfar Vey gaaer, kaldet Svens Dal, hvor nogle mene at en Kong Sven skal være slagen eller begraven (1), og da dette ikke kan passe sig paa nogen Dansk Konge af det Navn, fra Kong Svend Tveskieg af, og for ham ingen af det Navn findes, uden Svend Langfod, saa mener jeg at herved sigtes til denne Svend Langfod; Overalt stadfæster denne Tradition den Mening, at der for Svend Tveskieg have været Konger af det Navn Svend, og at han ei er bleven kaldet saaledes, fordi han var Søn af en Tieneste-Pige, men maaskee Svend Langfod, som den første Svend haver faaet Navn heraf, og hans Broder Frode derover ei haver villet tage ham for fuldt. Knud.

Herved falder mig ind, saafremt denne Knud den Lille er den samme som Hardeknud Gorms Fader, om han da ei maaskee har virkelig været Søn af Erik Barn, og af Islænderne kun kaldet en Søn af Sigurd Orm i öye, fordi Erik avlede ham efter Saxo med Sigurds Dotter. Men da maatte Frankernes 1. Sigfred

(1) Danske Atlas t. 4. p. 280.

Knud. fred blive Sigurd Ring, og 2. Sigfrid til Sigurd orm i Sye. Da nu Erik Barn rimeligen levede til 900, saa blev Tiden for kort til at sætte Hardeknud, og Gorm, som unægteligen levede længe, allerheldst Engelske Skribenter tale om en Søn af en Hardeknud 20 Aar for 900. Dog dette falder bort, naar man giør Hardeknud til Søn af Eric 1. og en Sigurd til Søn af Regenarius og lader Eric 1. ægte denne Sigurds Dotter.

Langfedgatal (2) slutter vore Kongers Stamme med Haurdeknutr, en Søn af Sigurdr orm i auga, og Sønne Søn af Regnar Lodbrok, men hos Verelium i Langfedgatal sættes Gorm Gamle strax efter Sigurd, hvilket kan bringe en paa den Formodning at Hardeknud har maaskee aldrig været ret Konge hos os, og derfore bleven udeladt.

Efter Gange Hrolfs S. N. 152 Folio P. 320 har Gange Hrolfs 3 Søn hedet Hördr, i 587 C. 4to staaer efter Arnæ Correction Hamundur, som var Fader til Kari, der var gift med Hörda Knut. Ligesaa staaer i N. 338, 4to P. 313. Vil man herved forstaae den Danske Kong Harde Knud, saa er herved hans Dronnings Navn bekiendt, og hun altsaa af Norsk Æt. Men da maatte man andtage, at denne Gange Hrolf havde virkeligen levet, og blev derved baade hans, Sturlaug Starflames, Hromund Grips Søns, Illuge Gnidar fostres, Gnodar Asmunds og fleres Levetid fastsat til Slutningen af det 8, og Begyndelsen af det 9 Sæculo; hvilket vel og om endeel af dem er beviisligt efter deres Sögur., men endeel burde igien efter dem være ældre; Dog maae jeg tilstaae at jo yngre de blive, jo meere troværdigt bliver

(2) Lang. t. 1. p. 6.

bliver det, at man haver kunnet bevare saa mange Efterretninger om dem. Erik.

Arngrim i sit Supplement P. 571 vil at lige fra Ivar Vidfadme og til Knud Regnar Lodbroes Sønnesøn haver efter de Islandske Skribenter ingen af vore Over-Konger opholdt sig i Dannemark, men alle udi Upsal i Sverrige, og derimod ladet Dannemark forestaae ved Skat-Konger, saa kaldte fordi de maatte give dem en vis Skat. Jeg er af den Meening, at herudi er noget rigtigt i Henseende til Ivar Vidfadme, Sigurd Ring, og Regnar Lodbroc, men dennes Søn Sigurd Snogöye haver vist opholdt sig i Dannemark, og det samme meener jeg om Harald Hildetand. Hvad Arngrim siger her P. 571-584 om de Jydske Konger er meget utilstrækkeligt, og Deels taget af Carionis Krønike, og Deels af nogle faae Islændere; hvorover det fortiener ei at anføres hvad han herom haver, allerheldst det ikkun er lidet og urigtigt, og man kan gaae til Kilderne selv.

De Islandske Annaler N. 417, 4to. P. 89 henføre Knud den Lilles Regierings Begyndelse til 860, og kalde ham heel mærkeligen ogsaa Haurde Knut, og herudi have de maaskee ret. Han var da meget ung, og var en Søn af Erik Barn, hvilket sidste strider imod alle andre ægte Islændere, og er taget af Saxo. Og alt dette kan ei heller bestaae med disse tvende Ting, som ere visse, nemlig at Erik Barn kom først til Regieringen 854, og at Guthred en Søn af Harde Knud blev 883 udvalgt til Konge i Northumberland. Det bliver derfore vel best at holde sig til Islænderne, giøre Harde Knud til en Søn af Sigurd orm i öye, og Sønnesøn af Regnar Lodbroc eller og at ansee ham for en

Knud. Søn af Eric I. Disse Annaler berette videre at Knud regierede længe (hvilket man og maae antage saafremt man troer at hans Fader er død for Aar 804, og hans Søn kommet til Regieringen 849) og døde med tilbørligt Skriftemaal. Sigfred hans Søn blev Konge efter ham; han christnede en stor Deel af Danmark og blev selv døbt i Engelland. Han sendte Bud til Pave Adrianus efter Clerker og lærde Mænd, og døde forend Gesandterne komme tilbage. Det er klart at de have holdt ham for den samme, som Saxos Frode, saa og for Sigfrid der nævnes af Frankiske Skribenter og er maaskee den samme som blev dræbt 891; Men de kan bedre lempes med Tidsregningen end Saxo, ved det de have Pave Adrianus, da Saxo derimod har Agapetus, thi Aar 884 og 885 regierede en Adrianus, da derimod Agapetus regierede fra 946 til 955. Dersom man kan troe at den Sigfrod eller Sigfrid havde været en Søn af Haarde Knud, saa maatte Halfdan og have været det, og de begge Brødre af Gorm den Gamle. Tiden tillader det gierne, og da kan man begribe hvi Gorm tilskrives saa lang en Regiering, og hvi der dog tales temmeligt seent om hans Bedrifter, thi Islænderne have da regnet hans Regiering lige fra hans Faders Død, men han har dog ikkun havt meget lidet at regiere over, ved det han var saa ung, og den yngste Broder, og hans ældre Brødre have imidlertid havt det største Regimente, og giort meest Opsigt.

Vil man ansee Lodne Knud for Fundne Knud, saa har han maaskee været gift med en Dotter af en Svend, og derefter kaldet sin Søn Svend, og vel mueligt at Lodne Knuds Svigerfader Svend har og været Steds eller Svigerfader til Hørde Knud. Men vel mueligt ogsaa at N. 2. paa den Tavle af vore Konger, som begynder fra meget seene Tider kalder Hardeknut Sveni Søn,

ved

ved at blande ham med Lodne Knud, som var et fundet Barn, og derfore maaskee kaldtes en Svend, eller og ansaaes at have en Svend til Fader. N. 1. paa samme Tavle gior Lodne Knud til Erics Søn, og Sigurds Dotterson, da Saxo derimod gior sin Canutus 1. til Guthorms Dotterson, og Guthorm til en Søn af Harald; men alt dette strider imod Oluf Trygvasöns Saga. Men vilde man forkorte dennes Beretning herom, da den synes noget fabelagtig, saa kunde man enten antage, at Lodne Knuds Fader, saafremt Lodne og Fundne Knud ansees for een, havde været Gorm Heimske, og Moder Syvardi Dotter eller og Eric Barn været hans Fader, hvilket med temmelig Vished passer sig paa Lodne Knud, naar han adskilles fra Fundne Knud. Den Svenske Kong Olaph, som omtales hos Rimbertum er maaskee den samme, som Adamus Bremensis beretter om at have indtaget Danmark. Maaskee han har giort det for at hævne de Danskes Indfald mod Amund. Jeg slutter at dette er skeet i Hardeknuds, eller maaskee rettere Gorms Mindreaarighed, og det efter Horics Død 854, da de Danske havde meget svækket sig ved den store indbyrdes Krig. Men dette bliver vist at han ikkun haver indtaget en Deel af Danmark, hvorvel jeg endnu er uvis paa om han har indtaget Sieland og Øerne eller og Skaane aleene. Dog for Ennignups Skyld, som af Adamo og fleere udgives for hans Søn, og af Svend Aagesen giores til en Siellandsk Bonde, skulde jeg næsten troe at han havde erobret Sielland med.

Saxo roeser P. 178 vel Ennignup meget, men siger dog at Canutus siden da han kom til Mands Alder, skilte sig ved dem som havde opdraget ham, og ex pene desperato adolescente autor insperatæ probitatis coasit, mærkelige Ord, thi deraf kan man

Knud.

 baade

Knud. baade slutte at Hardeknud har fort sig slet op i sin Ungdom, som og at hans Sager have staaet paa en slet Fod. Men Tvil har han været landsflygtig, og meener jeg at Oluf og Sonner have under Navn at ville være hans Formyndere, trakket Riget til sig. Det bekræftes derved, at Adamus lader ham fra Normannia komme til Riget, og at hans Søn Guthred blev som Slave solgt til Engelland. Jeg skulde snart troe at de Engelskes Codrin er Gorm den Rige i Oluf Tryggesöns Saga, og den samme som Engellænderne kalde Gudrun og Gurmund, og hvilken har været Konge et Stæd i Jylland, og denne Gorm tænker jeg har retskaffen antaget sig Hardeknud, saa længe han var hiemme, men da han drog til Engelland, saa maatte Hardeknud nok romme Riget. Efterat Giurd eller Sigurd, Sivard, Konge i Sieland og i Skaane, Olafs Søn, var tilligemed Eric Barn Konge i Jylland Aar 873, bleven slaget af Sigurd og Halfdan, den yngre Regnar Lodbroes Sønner, hvoraf den første var tilligemed Olafs Søster-Søn, saa tænker jeg at denne Sigurd eller Sigefrid, Ademi Sigerich, har regieret i 10 Aar, som nogle tillegge ham, indtil Hardeknud har endeligen ihielslaget eller udjaget ham, hvorpaa Hardeknud er blevet Konge i det mindste i Sieland, imedens at Eric 3, Lodne Knud og flere regierede i Jylland. Maaskee Lodne Knud har været en Søn af Gorm Heimske eller den Rige, thi Gorms Fader hedte Knud. Da Olaf yndede den Christne Troe, saa er det rimeligt, at hans Sønner giorde det samme, og deraf kommer vel den store Roes, nogle legge paa Ennigaup. Hvad Helge eller Heiligo angaaer, da har han vel forsvaret Eric Barn, som maaskee var en Søn af Ragenarius, og har Helge maaskee sat Livet til 859 imod Oluf. Vel muligt at Eric Barn har ægtet Guthorms Dotter, og avlet Lodne Knud med hende, og dette bragt Saxo i

en

en Slags Bildfarelse. Saxo vil at Canutus er død, uden at være bleven døbt, hvilket passer sig baade paa Harde og Lodne Knud. Saaledes forklarer jeg disse hans Ord: Hoc uno deflendus, qvod absqve Christianæ religionis insignibus e vita ad mortem transitum habuit. Torfæus i Serie p. 433 formoder, at Adamus har maaskee kaldet Hardegon Sigurdi filium, og ikke Sveni, hvilket sidste da bliver en Læse-Feyl. Sætter man Eric 1 ind i de Danske Kongers Slægte-Linie hos Islænderne, imellem Sigurd Snogöye og Hardeknud, og anseer altsaa Sigefrid og Godefrid for een Konge, saa bliver Aslaug vel en Dotter af Sigurd, dog ikke en Søster af Hardeknud, men af Eric 1, og da kan hun gierne have været Moder til Sigurd Hiort, og hendes Mand Helge først død 859, helst naar man kan sætte Sigurd Hiorts Død ud til 861, og lade hans Dotter-Søn Harald Harfager først fødes 869, hvorvel jeg tilstaaer, at man endda maae lade Tildragelserne skee alt for hastig paa hinanden. P. 436 mener Torfæus, at Helge har været en Søerøver, og angrebet Øerne i Hardeknuds Mindreaarighed eller Fraværelse, og udjaget Gorm den Mægtige, som forestod dem; Olaf, en Svensk Søerøver, jog Helge ud; Olaph og hans Sønner Ehnob, det er Knud og Giurd, regierede derpaa, og tilsidst Sigeric eller Siggeir en føye Tid. Og alle disse Konger mener Torfæus gierne at have kunnet regiere i Hardeknuds unge Aar. Hos Langebec T. 1. p. 16 giør en Krønike Lora Cnut til en Søn af Eric med Sivards Dotter. Ved denne Eric forstaaes nok Eric Barn, og troer jeg ogsaa at alt dette er rigtigt i Henseende til Lodne Knud. Med mindre man af Navnet Lora vilde snarere troe, at herved sigtedes til Ennignup, som efter Saxo og flere valgtes ved Lod, og hvis rette Navn har efter nogle været Knud. En anden Fortegnelse p. 22 har Ennæ-

Knud.

 gnup

Knud. gnup imellem Regners Søn Syward, og Ennægnups egen Søn Harald, og siden efter Harald Canutus 1, (ved hvilken synes at sigtes til Hardeknud; Men denne Fortegnelse er saa forvirret, at det synes ikke at lønne Møyen, at udrede den, om det end var mueligt). Den anden Rune-Liste siger p. 33, at Lota Knut døde Hedning. C. Hamsfort p. 36 tilskriver Canutus Lothna en Regiering af 11 Aar efter Eric Barns Død 873, men giør ham til en Søn af Eric 1, (hvilket passer sig paa Hardeknud). Giurdo skal ikkun have havt endeel af Danmark, og være bleven ihielslaget efter 10 Aars Regiering. P. 37. De Danske skulle i denne Knuds Tid have erholdet en stor Seyer over de Tydske Aar 876. Canutus Lothnæ døde 883, men efter Fossius 899. Petrus Olai p. 114 siger, at under Lotheknut gik hver tredie af Trælle og Almue ud af Danmark, og overvunde de gandske Preussen, Semigalien, Karelien, og mange andre Lande, ihielsloge Mandfolkene, og satte sig der ned indtil denne Dag. (Erasmus Stella, en Preussisk Skribent af det 16 Sæculo, siger i Antiqv. Borussiæ L. 2, som maae være skreven for 1510, i Novorbe regionum p. 521, at Pometani boede af Preusserne nærmest Hulmigeria, som da beboedes af Tydske, hvilket Land ligger ved Weixelen, og nu kaldes Culmigeria, hvorhen de fra Preussen bleve drevne af Gotherne. Det er klart at han har hørt tale om Holmgard, som de Nordiske satte i de østlige Lande, og hvilket han uretteligen har trukket til Preussen, ved det Reid-Gother boede der, som vare beslægtede med de Nordiske, hvilket det følgende viser, naar han siger, at disse Hulmigerii kaldte Svenske til Hielp. Disse Hulmigerij, trængde af Preussernes idelige Indfald, kaldte de Svenske Konger til Hielp, hvilke boe ved det tydske Hav, ere selv Tydske, og føre det Til-

navn

navn Ganipoti, samt vare mægtige til Lands og Vands. De komme dem til Hielp med Folk og Skibe, førte i mange Aar Krig med Preusserne, dræbte mange af dem, og tvunge Resten til at overgive sig. Endnu ligger ved Weixelen en Flekke med et Slot, kaldet Suetza, fordi de, som komme fra Suetza, sloge der deres Leyer. Aarbogerne tilholde, at 9 Konger have fuldført denne Krig, men sige ei, naar og hvor længe den har været, eller om disse Konger have paa eengang, eller efter hinanden ført den). Sætter man nu at dette Tog er skeet i Hardeknuds Mindreaarighed af Oluf, og hans Sonner, som vare Svenske, saa kommer alt dette vel overeens, heldst naar betragtes, at Oluf har efter Rimbertum giort et Tog til Curland, og at den Svenske Kong Eric Emund Son har efter Snorro T. 1. p. 485 giort stor Fremgang i Finland, Carelen, Estland, Curland, hvor der længe efter vare endda at see store Volde efter ham. Desuden have vi Vidnesbyrd om dette Danske Tog under Lothene Knut, hos en langt ældre Skribent, nemlig hos Ericus Pomeranus p. 158, af hvilken Petrus Olai har taget sit, udeladende dog, at de Danske bleve i bemældte Lande for deres Frugtbarheds Skyld. Da nu og de Nordiske Folk havde en Slags Ret til det Reid-Gothiske Rige, og det desuden havde et Skin at komme deres fortrængte Landsmænd til Hielp, saa kan man ikke tvile paa dette Togs Virkelighed, hvilket gandske vidst vilde sættes uden al Tvil, dersom vi havde gamle Liflandske, Preussiske &c. Skribenter. Annales Esromenses p. 231. Ap. Lang. sige, at Hardegon, Erici Son, regierede fra 915 til 925 i 11 Aar, (enhver indseer vel at denne Tidsregning er urigtig, thi hans Son Gurhred regierede alerede 883. Hvad de 11 Aar angaae, da ere de maaskee rigtige, at forstaae fra den Tid han kom til det fulde

Regi-

Knud. Regimente). Hamsfort i sin anden Chronologie p. 268 siger, at 863 døde Olaus, hvorpaa hans Sønner Giurdo og Enignupus toge Knuds Formynderskab, og var denne Knud en Medbeyler af Eric 2 Barn, (heraf dømmer jeg at Knud har været meget ung 854, da Faderen Eric 1 blev slaget, maaskee fød 848; Rimeligt bliver det ogsaa, at Knuds Moder har da været Olufs Søster, eller snarere Dotter, og deraf kom maaskee Venskabet mellem Eric og Oluf. Eric Barn er da formodentligen den Eric, som har ægtet Guttorms Dotter, da de vare begge af eet Partie, og har avlet Lodne Knud med hende. Mærkeligen siger Hamsfort, at Knud var Æmulus Erici 2. Urigtigt er det vel derimod, naar han giver ham Tilnavn af Lodne. Men maaskee og at Sivard, som regierede 873, har ægtet Erici 2 Dotter, og avlet Lodne Knud med hende, thi da kan Sivard efter Saxo have ihielslaget Sivard ɔ: Giurd, og Eric ɔ: Eric Barn, og efter Sveno Aggonis have ægtet den ihielslagne Konges Dotter, og avlet Knud med hende, dog ikke Harde, som Sveno vil, men Lodne. Eric 2 kan derimod giøres til Fader af Eric 3, som var Fader til Ragnhild, Harald Harfagers Dronning. Eric 2 maae da giøres til Søn af Ragenarius, og Broder til Sivard, som blev med ham. Helgo kan maaskee da giøres til Formynder for Eric 3, og han af Slaget 872 eller 873 have ført Fanen til Aslaug Ragenarii Enke). Annales Bartholiniani p. 336 sætte Helligo at regiere 891, og derpaa den Svenske Oluf, og hans Sønner Ehnob og Giurd, 921 Sigerich efter Olavi Sønner, og saa først Hardegon, en Søn af den Hedning Sven. (Men alle disse Aarstal ere meget for sent satte). En Kronike hos Langebec T. 2. p. 56 lader Knud Lille komme til Regieringen 873, og Frode, (uden Tvil hans Eftermand), døe 885. (Ved Knud Lille forstaaes maaskee Lodne

Knud,

Knud, som maaskee endda har været en Søn af Eric 2, og Eric 3 derimod en Søn af Sigefrid, med Erici 2 Dotter, og opkaldt efter sin Morfader. Men da Eric 3 havde 900 i det seneste en Dotter, som blev gift, saa har Sigefrid uden Tvil ægtet Erici 2 Dotter længe forend Faderen døde, og da kan man neppe ansee Sigfrid, som regierede 873 for den samme, som 886 beleirede Paris, thi han skal efter Abbo intet Land have havt, og Eric 3 maae have alerede regieret for 880, saafremt han er den Baruch, som i bemældte Aar ihielslog Hertug Brun). Det Islandske Fragment hos Langebec T. 2. p. 280 siger, at Hardeknud regierede over Sieland, Skaane og Halland, men at Vigen faldt fra ham. (Nu maae jeg tilstaae, at dette sidste synes bedre at kunne antages, naar man lader Hardeknud regiere fra 803 til 849, end efter 854, thi da var Halfdan Svarte alerede mægtig i Vigen, dog kan det hielpes en Hoben ved at lade Halfdan Svarte døe endnu noget senere, end Schöning lader ham giøre). P. 284. Helge fødde Hardeknud op, var længe hos Aslaug, og siden fik Helge hendes Dotter Aslaug, og avlede Sigurd Hiort med hende. (Dette passer sig vel, naar man lader Hardeknud regiere fra 803 til 849, men efter Skribenten selv p. 283, saa satte Sigurd Hardeknuds Fader Livet til i det store Slag med Arnulph 891, og efter Aslaugs Vise p. 284 synes Sigurd at være omkommet i Spanien; Dette sidste kan nok passes enten med Sigurd Ragenarii Søn, eller med Sigurd, en Søn af den yngre Regnar Lodbroc; Da kan vel og en Helge have levet, men ingenlunde den, som ægtede Sigefrids Dotter, og var Fader til Sigurd Hiort, hvilken nødvendigen maae have ægtet Dotteren af den Sigefrid, som levede med Carolo Magno. Maaskee den sidste Helge har været Fader til den sidste Sigefrid, som blev 891). Gheysmer p. Knud.

Knud. 345 siger, at Knud var en Søn af Eric 2, et Barn, da Faderen døde, og at en Adelsmand blev ved Lodkastning udvalgt til at drage Omsorg for ham og Riget i hans Mindreaarighed. I sin mandlige Alder udviste han stor Duelighed i alle Ting, men døde uden den Christne Troe. (Dette samme siger Saxo ogsaa, og passer sig vel paa en Søn af Eric Barn, thi da Faderen var døbt og døde Christen, saa var det saa meget des forunderligere, at Sønnen ei blev døbt).

Cornerus Col. 483 sætter Olaf efter Eric Barn, og efter Slaget med Arnulph. Han regierede i 5 Aar, og derpaa Knud Erici Søn i 12 Aar. Han var stridbar og snedig. Formedelst Hunger maatte hver tredie Træl, og Almues Mand, gaae ud af Riget. De undertvunge gandske Preussen, Zemigallien, og Karelernes Land, og forbleve der indtil denne Dag, da de funde Behag i disse Landes Frugtbarhed. Den plattydske Saxo følger Saxo. Riim-Kroniken taler og om Toget til Prydsen, og mange Lande, som ligge ved Øster Strand. Ludoe Knud, Erics Søn, regierede efter dem i 11 Aar. Den frevne Danske Kronike, som ender med 1314, tillegger Knud at have været haard, hvilket den udtrykker ved Surkunnigh; N. 16 udgiver ham derimod for duelig i alle Ting. I Oluf Tryggvasöns Saga 1 Deel, p. 72 siges, at Knud blev fød i Har-Syssel i Jylland, og deraf kaldet Hardeknud. (Har han nu været Erici 1 Søn, saa viser dette, at Eric 1 har ei alene regieret over Sønder-Jylland, men og over Nørre, hvilket desuden mange andre Omstændigheder vise). Gorm den Rige, Konge i Jylland, fostrede ham op; Gorm døde Straae-Død, (hvilket er rigtigt, saafremt han er Gudrun, der gik til Engelland), og Hardeknud blev

Konge

Konge i Danmark over Ey- Gotland, Skaane og Halland. Knud.
Knud giftede sig, og kaldte sin Søn efter sin Foster-Fader Gorm. (Da og en Gorm eller Codrinus findes ved 865, den samme som efter mine Tanker gik siden til Engelland, og Guthred Hardeknuds Søn levede 883, saa er det rimeligt, at Hardeknud har levet paa den Tid, jeg sætter, og ikke efter Torfæi Regning). Ericus Olai lader Knud regiere efter Eric 2, som han lader døe Christen, endskiønt Hedenskabet blev i Riget. Men Knud lader han døe i Engelland, uden at have antaget den Christne Troe, (disse to sidste Omstændigheder troer jeg at passe sig paa Lodne Knud). De Islandske Annaler N. 418 sætte p. 700 Knud den Lille efter Eric 2, og sige at han var ugudelig og vantroende. Hans Land var halv hedniſk og halv christen.

Des Roches T. 2. p. 22—31 giver Knud Tilnavn af Lille og Lodne, og siger, at han fik det sidste, fordi han havde et meget tykt Haar, (men denne sidste Aarsag findes aldrig hos nogen gammel Skribent, men de synes alle at kalde ham saa, fordi han var udvalgt ved Lod, og dette synes igien alene at vedkomme Ennignup, hvis rette Navn maaskee har været Knud, og det andet ikkun en bedærvet Læsemaade. Man kunde derfore let falde paa de Tanker, at aldrig en Lodne Knud havde været Søn enten af Eric Barn eller Sigefred; men Svend været Søn af Ennignup, og Frode igien af Svend, eller og Svend Broder til Hardeknud, da det blev saa meget des begribeligere, hvi Gorm den Gamle og Harald Blatan lode Frode regiere i Jylland. Giorde man dem til at stamme fra Ennignup, og ham til en tro Formynder for Hardeknud, saa blev det ogsaa begribeligt, men man haver dog nogen Aarsag til at mistænke ham, at han ei har væ-

 ret

Knud. ret saa troe). Gebhardi p. 503 og 504 formoder i sin Historie i 8vo, at Heiligo, Olaf, Ennignup og Giurd have regieret i Sieland, (Skaane og Oerne kunne legges til), og Knud, Siggeir, Sigfrod og Halfdan i Jylland, (Gorm den Rige kan nok legges til, Siggeir tviler jeg paa, med mindre han er Sivard Fialle, og denne ikke Giurd), saa at Hardeknuds Magt har været saare ringe, (hvorudi jeg giver ham fuldkommen Bifald). M. Matthiæ forklarer Lodne ved hirsutus, vil at Knud har yndet den Christne Troe, ligesom hans Fader Eric Barn, og at han er død 890 eller 899, efter en Regiering af 11 Aar, uden at blive døbt. Messenius T. 1. p. 67 giør Knud til Eric Barns Søn, lader Helgo regiere i hans unge Aar, siden den Svenske Kong Olaus i 5 Aar, hvorpaa Olaus drog til Sverrige, da han blev gammel, og lod sin Søn Ingo regiere der i sit Sted, og Haldan i Norge, (altsaa blander han ham med Oluf Treteljë, og Ennignup og Sivard i Danmark). Siden regierede p. 68 Eric Ingo's Søn i Danmark, som Knud, da han har blevet voxen, tog fra ham ved de Norskes Hielp, hos hvilke han hidindtil havde skiult sig, (vel mueligt at de Norske have hiulpet Hardeknud). P. 609. Knud døde 889. Crantzius i Dania p. 142 følger Saxo. Meursius Col. 125—127 giør Knud til en Søn af Eric Barn, og Ennignup til hans Formynder; Lader Oluf Konge i Sverrige indtage Riget med Magt, og døe efter 5 Aar. Derefter regierede Sivard, hans Nepos i 5 eller 10 Aar, da han blev dræbt af de Danske, hvorpaa Canutus regierede i 11 Aar. Gram i sine Noter følger Torfæum i alle Ting, og er, som sædvanlig, alt for haard imod Adamum Bremensem. Not. b. Col. 128 har han en artig Anmærkning, at Thrælla Knud kan have faaet Navn af det han sendte Trælle ud, til at erobre Preussen, (men da maae Thræla eller Fundne Knud

ei ansees for den, som var Konge i Jylland, men for Harde-knud, med mindre man vilde falde paa den Tanke, at Trælle eller Fundne Knud, og Ennignup vare een Person, og ikke efter Oluf Tryggvasöns Saga Søn af Grev Arnfin i Holsten, avlet med hans egen Søster, hvilket falder meget fabelagtig, men en Søn af den Svenske Kong Oluf, eller og hans Søster-Søn, saa at Gorm Heimske kunde endda have været Fader til Fundne Knud). Den ermeldte tydske Kronike lader Knud døe 878, og giør Frode til hans Broder og Eftermand. Lyschander p. 189 lader Knud døe 873. Knud.

62. FRODE.

Saxo skriver P. 178 at efter Knud blev hans Søn Frode Konge; fast alle vore Fortegnelser ere eenige herudi, undtagen at N. 5 sætter hans Broder Sven Langfod for ham, og vidner at denne Svend var i Normandie, da hans Fader Knud døde, og derpaa strax kom Hiem og regierede i 11 Aar, og N. 9 som end-og giør Frode til en Søn af Svend Langfot, og Svend igien til en Søn af Knud. N. 1 i den 3 Tavle stæmmer herudi overeens med ham. Adamus Bremensis P. 13 maae og have hørt noget om denne Svend, og at han og Knud havde noget sammen, og som han først skrev længe efter han havde hørt Fortællingen af Kong Svend Estrithsön, saa har han giort ham til Fader af en Knud, da han derimod var Søn, og forvandlet Lodne Knud til Harde Knud. Han siger og at Hardegon eller Hardeknud kom

 fra

Frode. fra Normannia, og drev Sigerich ud, hvilket jeg forhen haver viist enten at passe sig maaskee paa Eric Barn Lodne-Knuds Fader, eller og paa Hardeknud med den Sigefred, som regierede 873. Om ved Normannia forstaaes her Normandie eller Norge kan være heel uvidst. N. 5 eller Rim-Kroniken har taget det for Normandie. Den har og tilskrevet Svend dette; Men har den ingen anden Kilde havt end Adamus, som jeg troer, saa har den forstaaet ham Uret, thi Adamus tilskriver det udtrykkeligen Haarde Knud og ei Svend. Siden denne Svend nævnes dog af adskillige, saa tør jeg ei udelukke ham af de Danske Kongers Liste, men troer at han haver regieret i Jylland, og været en Søn af Lodne Knud, og Broder af Frode, og ei Fader til Frode, thi fast alle vore Fortegnelser ere eenige i at giøre Frode til en Søn af Lodne Knud med mindre der haver været tvende Froder, den første Søn af Lodne eller Fundne Knud, eller og af Harde Knud, og den anden Søn igien af denne Frode, saa at Svend derved bliver Broder Søn og Broder af en Frode. Begge Froder synes at have regieret i Jylland, og derfore skulde man tvile paa at den første havde været Søn af Harde Knud; Thi det lader ei at Harde Knud har havt noget at befale i Jylland. Den første Frode har nok været enten den Sigefred, som omkom i Frisland 887, eller og den Sigefred, som blev i Slaget med Keiser Arnulph 891. Mærkeligt er det at vi her have en Svend forend Svend Tveskieg, hvilket synes at til intet giøre den Beretning, at den sidste var bleven kaldet saaledes fordi han var fød af en Slavinde. Hvo veed om hans Moder ei haver været denne Svends Dotter, og han følgeligen bleven opkaldt efter ham. Tiden tillader det gierne, vel mueligt dog at denne Svend haver været en Slavindes Søn. Er Lodne Knud død 923, og

har,

og har Svend regieret i 11 Aar saa er han død 934. N. 11 og 12 udelade Frode reent, hvortil vel Aarsagen er denne, at de ei have villet anføre andre end rette og Over-Konger, og de maaskee have vidst om Frode at han kun regierede over endeel af Jylland. Erici Kronike lader P. 267 denne Frode regiere i 20 Aar (altsaa maae han være død 954) og beherske baade Danmark og Engelland, og døbes i det sidste Land, hvilken Omstændighed maaskee kan være rigtig. Men derimod haver han vel alene ladet ham regiere over Engelland, fordi han giør Gorm Engellænder til hans Søn, hvilken virkeligen regierede der; Men efter al Anseende haver Gorm snarere været en Søn af Sivard eller Sigefred, eller og er han Gudrun, som jeg anseer for Søn af Fundne Knud. Hvad Tid Frode haver levet paa kan sees deraf at Saxo selv beretter, at han forlangede Underviisning i den Christne Troe hos Pave Agapitum, da han allerede forhen var døbt i Engelland og at O. T. S. 1. Deel P. 69 ogsaa fortæller at han blev døbt af Erke-Bisp Huino ɔ: Unni i Bremen, efterat Keiser Henric havde tvunget de Danske til Troen Aar 929 omtrent; hvorpaa Frode sendte til Pave Aganippum, og lod vie tre Bisper i Slesvig, Ribe og Aarhuus, hvilket skeede Aar 948 da Ottho havde regieret 12 Aar i Tydskland. Og at denne Chronologie forholder sig rigtig kan sees deraf at Henrici Aucupis Tog til Danmark sættes almindeligen at være skeet 931, at Unni døde 936, at Pave Agapetus regierede fra 946 til 956, og at 948 virkeligen er Othonis 12 Regierings Aar. Sagan giør ham kun til Konge i Jylland, og maae uden Tvist have ret herudi, da man vidst veed at Gorm og Harald Blaatand da regierede eene over heele Danmark, hvilket dog ei hindrer at de jo have kunnet have Under-Konger. Gram har in Meursium Col. 129 Not. g. Frode.

en

Frode. en ypperlig Formodning, at ved det Anglia, hvor Saxo siger at Frode er bleven døbt, kan maaskee forstaaes det gamle Anglia i det Slesvigske. Da Saxo siger at han bragte igien under Danmark de gamle Provincier, som vare faldne fra, og Erici Kronike at han undertvang Anglia, saa er jeg af de Tanker at han paa Kong Gorms Vegne haver igien tvunget under det Danske Scepter den sydlige Deel af det Slesvigske, og maaskee noget langt nord paa, hvilket i de forvirrede Tider var faldet fra og havde maaskee faaet sine egne Regentere. Vore Fortegnelser tillegge Lodne Knud kun en Regiering af 11 Aar, hvorefter han maae være død 911, saafremt hans Fader Eric er død 900, og han strax er kommet paa Thronen efter ham. Svend regierede i 11 Aar, maae altsaa være død 922, og Frode i 20, skulde alt, saa være død 942, men Agapitus blev først Pave 946, og efter O. T. S. udtrykkelige Vidnesbyrd regierede Frode endda 948. Nu er det vel rigtigt at Lodne Knud er strax kommet paa Thronen efter sin Fader Eric Barn, men vore Fortegnelser berette dog, at andre søgte at fortrænge ham derfra, og lade Oluf, Gyurd &c. regiere imellem dem, og tillægge dem alle visse Aar, hvorefter Knud først kan være død 923, 924 eller 926. Nu er det vel rigtigt at disse have regieret imellem dem, og haver jeg forhen anviist dem deres Tid; men derfore kan dog Knuds Døds Aar være rigtigt, og holder jeg da 923 for det retteste, thi da er Svend død 934, og Frode 954, og saa kan Unni, som døde 936, og kom til Dannemark efter 931 have døbt Frode, og Frode have 948 oprettet de 3 Bispedommer under Agapeto, som regierede fra 946 til 956. Vel kunde man lade Knud kun regiere 11 Aar ved at lade hans Fader døe 912, men til dette Middel tør jeg ei gribe, da det er vist at Faderen kom til

Re-

gieringen 854, og saa mange af vore Fortegnelser, som opgive hans Regierings Aar, eensstemmigen tillægge ham 46 Aar. Vilde man troe at Eric 3 havde regieret i 46 Aar efter Eric 2 Barn og lade denne sidste døe 873, saa maatte Eric 3 være død 919, Lodne Knud 930, og Frode 950, naar man lod hans Broders Svends Regiering løbe ved Siden af hans. Siden Saxo ei nævner Svend, saa har jeg vel og tænkt at han haver regieret tilligemed sin Broder, enten begge tilsammen i et Land, eller og vel hver i sit Land, men dog paa en Tid, hvoraf vilde følge at Svends 11 Aar skulde gaae ind i Frodes 20; Men herved kunde man, naar ikkun tvende Eriker antages ei naae 948, om man end vilde lade Faderen Knud døe 926. Det er derfor best at troe at Frodes 20 Aar ei regnes forend Svends 11 Aar loge Ende, hvorvel det derfore er mueligt, at Frode kan forhen have regieret tilligemed ham, som jeg snarest troer, eller og for sig i sin Province. Men det er og mueligt at Frode haver været saa ung, da Faderen døde, at han derover ey er kommet til Regieringen forend efter Broderens Død. Naar jeg betænker, at Saxo vil at Eric Barn haver med Guthormi Dotter avlet Knud, saa er jeg af de Tanker, helst Tiden bestyrker det, at Knud haver med hende avlet sine Sønner Svend og Frode, eller maaskee Frode alene, da den førstes Navn synes at vise, at han haver havt en Slavinde til Moder, thi udi Knuds Tid og lidet forhen levede Gormund eller Gorm Engellænder. Og at Saxo haver saaledes her kunnet tage Feyl, bestyrkes dermed, at han saa ofte haver begaaet slige Feil, og at han giør Guttorm til Haraldi Søn, da han dog var af en gandske anden Linie; og paa Gorm Engellænder passer det sig endda mindre at være Haralds Søn. Paa denne Maade udfindes hvo der haver været Frodes Fader, hvilket ei forekommer

Frode.

Frode. mer i O. T. S. Torfæus P. 429 og 438 veed ei heller hvo Frodes Fader har været, ved det han forkaster Lodne Knud, imidlertid følger han dog Sagan derudi at han giør ham til Konge i Jylland. N. 13. 16. 17. 18. kalde Frode hin Friske, sigtende derved maaskee til hans Hurtighed i Krigen. Et Islandsk Fragment (1) beretter at efter Aar 929, drog den Bremiske Erkebisp Huno til Kong Frode, som da regierede i Jylland, og døbte ham og Folket; Og bleve da Kirkerne i Helde Bye (Slesvig) Ribe igien opbygde, som vare ødelagde. Da var og Kirke i Aarhuus. Derefter sendte Kong Frode til Rom og lod vie tre Bisper i Jylland efter Pave Agapeti Raad. Heredus blev Bisp i Slesvig, Libedagus i Ribe, og Rimbrandus i Aarhuus. Og skede dette Aar 948 udi Keiser Ottonis 12 Aar. Alt dette staaer ogsaa i Oluf Tryggvelöns Saga, og er taget af den. (Da Saxo opregner imellem Frode og Gorm den Gamle 2 Konger, og Pave Agapetus levede efter Gorm den Gamles Død, saa har Vedel Saxonis Oversætter indseet denne Chronologies Urigtighed, og som han dog vilde redde Saxo, saa kalder han derfor P. 206 Paven Adrianus Agapetus. Stephanius i sine Noter over Saxo antager P. 194 dette heel begierligen, og meener at derved forstaaes den Adrianus, som kom til Regieringen 884, og regierede ikkun eet Aar. Men det er et en afgiort Sag, at de 3 Jydske Bispedømmer bleve oprettede 948, og at de 3 ovenmældte Bisper da levede. Dog maae jeg tilstaae at det er underligt nok at Islænderne tilskrive Frode denne Oprettning, da dog Harald Blaatand var da den rette Konge. Man kunde derfore let falde paa den Tanke at Frode havde regieret for hen og var sat paa en uret Tid, dersom den Saxiske Kronike ei P. 113 talte ved Aar 937 om en Dansk Frode

(1) Langebec T. 2. P. 29

de. Heel mærkeligen udelader en Fortegnelse hos Langebec T. 1. P. 14 Gorm den Gamle og sætter derimod Frothe, de Danskes og Engelskes Konge i hans Stæd, hvoraf man snart skulle slutte at han havde anseet Gorm og Frode for een, hvis ei den sidste havde levet længere end man vel kan tillegge Gorm, og han derhos ei nævntes i den Saxiske Kronike) Frode sættes imellem Eric 3, som kom til Regieringen 871, og Harald (Blaatand) som kom til Regieringen 955, og Frothes egen Regierings Begyndelse sættes 904. (Maaskee Eric 3 er død i det Aar, eller og at de 46 Aar bør deeles imellem Eric 2 og 3, og regnes fra 854. Da Frode virkeligen havde i Engelland at bestille, saa var det nok for vore Skribenter til at giore ham til Konge der; Vel mueligt ogsaa at han har eyet et lidet Land der.) Naar jeg overveyer at N. 9 gior Lotæ Cnut til en Søn af Eric med Syvards Dotter, hvilken Syvard var Regnar Lodbrocs Søn, saa bringer det mig til at troe, at herved forstaaes Eric 3, at Syvard er Sigefred, som Eric 3 enten haver ihielslaget eller udjaget. Da bortfalder ogsaa Syvard Regnarii Søn. N. 9 bliver ved, at Svend Langfot var en Søn af Knut, og Frothi igien en Søn af Sven. Alt dette gaaer gierne an, heldst naar man lader Eric 3 leve til 900. Vil man da og antage at Harald Bletan har havt Svens Dotter, saa bliver det let at begribe hvi Harald lod sin Kones Broder blive i Besiddelse af Jylland. Efter Frothi sætter N. 9 Gorm Enske, uden at sige hvis Søn han var, og da han gandske vist ikke var en Søn af Frode, og derimod uden Tvil Gudrum Konge i Ost-Angeln, saa har han og levet længe for Frode, som vist var i Live 937 og maaskee ogsaa 948. En Fortegnelse p. 19 kalder Frothi Victor Angliæ. Den første Rune Liste giver P. 29 Frothe Tilnavn af hin Friske. Den anden Rune Liste P. 33 siger at Frode.

Frode. Frótho vandt Engelland. Hamsfort P. 37 lader Knud Lothnar Sønner Froto og Sveno regiere efter ham; Froto regiere i 2 Aar og døe 885, og derpaa Sveno i 11, og døde han 894. (Efter al Anseende ere disse Aarstal urigtige; ellers troer jeg i Anledning af alt dette, og hvad ellers er anført, at Lodne Knud har efterladt sig Frode 1, og Svend, og Svend igien Frode 2, og paa den Maade bliver Svend baade Broder og Fader til en Frode.) Sveno Aggonis C. 2. P. 48 giør Frode til Hardeknuds Søn, og ham igien Fader til Harald, som var igien Gorm den Gamles Fader (dersom herudi skal være noget, saa maae det være Frode 1, som har været Søn af Lodne Knud, og af ham maaskee Harald Klak den yngre en Søn, som da nok efter Tiden kan have været Gorm den Gamles Svigerfader. Jeg troer da ogsaa at Frode 1 har ført Tilnavn af hin Friske, og Frode 2 havt med Engelland at giøre, og man deroder giordt ham til Gorm Engellænders Fader.) Petrus Olai sætter P. 115 Sweno Langhæfodh efter Lotheknut, og giør ham til hans Søn. Han regierede 10 Aar, og var i Normannia da Faderen døde. Efter ham kom Frotho Knuti eller Svenonis Søn, som regierede 20 Aar i Engelland, og Danmark, var lykkelig, og overvandt Engelland. Han igientog de Lande, som de Danske havde tabt (herved bliver det troeligt, at han haver været Under-Konge i Jylland i Gorm den Gamles og Harald Blaatands Tider). I Engelland blev han omvendt og døbt, og sendte derpaa til Pave Agapitus for at udbede sig Lærere til Danmark. Men han døde forend Sendebuddene komme tilbage, hvorpaa Bisperne sendte af Paven deelte Stifterne ind (altsaa er Frode vel død 947, thi 948 bleve Stifterne oprettede) han stiftede Treføldigheds Kirke i Arus (Aarhuus) han undertvang Norge og Skotland (dette maae indskrænkes til Pyndevier,

rier,

rier, dog vil jeg vel tilstaae at han har taget noget i Skotland, med Norge har han nok kriget, da Hagen Adelsten regierede. Er Frode død 947, har regieret 20 Aar, saa er Sven død 927, Lodne Knud 917, Frode 1. 906, og Eric 3. 904, hvilket Aar ogsaa nogle have. Da der ellers ere tvende Efterretninger om Frodes Daab, i Følge hvilke han efter den ene skal være døbt i Engelland, og efter den anden af Unni, saa tænker jeg at det første vedkommer Frode 1, og det sidste Frode 2). Petrus Olai p. 173 lader Ericus Barn døe 901, derpaa Frotho 1 regiere, ham døe 905, saa Frothe 2 regiere, sende til Pave Agapitum 927, (et Aarstal, som er vidst urigtigt, thi da regierede ingen Agapetus), og ham døe 931 efter 27 Aars Regiering, (Aarstallet er vidst urigtigt, thi Frode var endda i Live 937, og 947, og maaskee 948, men det kommer deraf, at Petrus Olai har troet, at Gorm regierede efter ham, og ei med ham; De 27 Regierings-Aar ere derimod maaskee ei saa gandske urigtige, og er efter dem Frode kommet til Regieringen 920 eller 921). Hamsfort i sin Chronologie p. 268 lader Knud Lorne døe 883, og derefter de Brødre Frotho 6 og Svend regiere. Frotho 6 døde 885 efter 2 Aars Regimente, hvorpaa hans Søn Gorm 2 Engellænder fulgte ham, og regierede med sin Farbroder Svend i 6 Aar, men efter andre i 4, som der staaer i en gammel Membran, (uden Tvil ere disse Konger satte for tilige, ved det Autor har ladet dem have med Gorm Engellænder at bestille. Jeg troer ogsaa snarest, at Svend har været Søn af den første Frode, end Broder, men maaskee derimod Broder af den senere Frode 2, som døde 948). Anonymus af Næstved henfører p. 368 Frothes Ankomst til Regieringen efter Eric til Aar 901, lader ham døe 925, og den anden Frothe derpaa regiere, som 927 Frode.

 sendte

Frode. sendte til Pave Apapitum, og døde 931, (hvilket kommer overeens med Petro Olai, undtagen at han lader Frode I regiere meget kortere). Anonymus af Roskild p. 375 lader Frothi regiere efter Eric Barns Død, og døbes af Erkebisp Unni. Kirkerne i Slesvig og Ribe bleve da opførte igien, og i Aarhuus en den hellige Treefoldighed til Ære. (Da nu denne Skribent er gammel, vidst ældre end Erici Pomerani Kronike, og som Langebec mener p. 373, ældre end Saxo, saa er han vort ældste indenlandske Vidne om Frodes Christendom). Siden efter blander han Tingene sammen, thi han beretter, at efter Frode regierede Gorm, og hans Søn Harald Blatan eller Clac Harald i 50 Aar. (Her blander han tvende forskiællige Konger sammen, og af det sidste Tilnavn tager han Anledning til at forvirre det følgende). Efter Haralds Død kom en viis Suen, en Normannisk Overløber, samlede en Hær, anfaldt Engelland, uddrev Kong Aldrad, og indtog hans Rige, (herved forstaaes Sven Tveskieg, men sat paa en uret Tid, og blandet med Sven Langfod), hans Sønner Gorm og Harthacnut vare ikke fornøyede med deres Fæderneland, angrebe Danmark som Røvere, ihielsloge den Danske Kong Haldan og hans Sønner, og delte det Danske Rige imellem sig, saa Gorm fik Danmark, og Harthacnut Engelland, thi deres Fader Suen var død paa den Tid de angrebe Danmark. Men om Haldan har været en Søn af Clac Harald, er tvilsomt. Derefter bliver Autor ved at fortælle saa, at man kan see, at han ved Gorm forstaaer Gorm den Gamle. (Det er klart at Knud den Store, og Søn Hardeknud ere her mængede ind, og at Gorm og Hardeknud giøres uretteligen til Brødre, da dog den første var en Søn af den sidste. Imidlertid sees heraf, at denne Forfatter har ogsaa hørt, at Hardeknud skulde være Søn af en Suen,

hvilket

hvilket synes at vise, at det ikke er en urigtig Læsemaade hos Adamum, eller at Sivard bør hos ham sættes i Stædet for Suen, Frode.
herover kan dette ei forklares paa anden Maade, end ved at sige, at Fundne Knud er bleven kaldet en Svend, eller og at da Gorm Gamle gav Svend Langfods Dotter til sin Søn Harald, saa har dette bragt Autor i Forvirring, og saa maatte Hardeknud nødvendig følge med, siden han giør ham til Gorms Broder. Men heel mærkeligen siger han, at de ihiesloge den Danske Kong Haldan, thi da derved ingen anden kan forstaaes, end den, som regierede med sin Broder Sigefred 873, saa tiener dette til at stadfæste min forhen antagne Mening om Tiden Hardecnud regierede paa. Imidlertid troer jeg dog snarere, at det er Sigefred, som er bleven ihielslaget, og at Halfdan haver begivet sig til Engelland, eller og rettest, at ingen af dem er bleven ihielslaget). En Fortegnelse p. 425 sætter Frothe efter Eric Barn Aar 904, og lader det at den tilskriver ham et Regimente af 51 Aar, thi hans Eftermand Harald lader den komme 955 til Regieringen, udeladende altsaa Gorm, hvad enten den har anseet Frode for Gorm, eller ei. Langebec Not. f troer, at Petrus Olai har ei uret i at antage trende Jydske Froder. Det synes og at han ei er utilbøyelig til den Mening, at Frode kunde stikke under Sigefred eller Godefred. En Fortegnelse hos Langebec T. 2. p. 56 lader Frotho regiere efter Knud Lille fra 873 til 885. S. Wilhelmus nævner i den Danske Kongeslægt p. 154 Frothe og Sven efter Gothorm, som maaskee bliver den, der faldt 854 tilligemed Eric 1, dog sætter han selv dem meget om hinanden, thi han nævner Eskil efter Sven, og lader ham stride med den Brittiske Kong Artur imod Romerne, saa det er klart, at han har ikke selv villet nævne Kongerne i nogen vis Orden, ei heller dem nær allesammen, da han

Frode. han ikkun har 10 for Harald Blatan. Gheysmer p. 345 gior Frotho til en Søn af Knut, og siger at han var saa lykkelig at igientage de Lande, som vare faldne fra de Danskes Herredømme. Han blev omvendt og døbt i Engelland, og sendte Bud til Pave Agapitus efter Prædikantere, men døde forend Pavens Gesandtere komme. P. 397 gior han ham til den anden Christne Konge. Den skrevne Danske Kronike, som slutter med 1314, følger Erici Kronike. N. 16 siger, at Frothæ var en lykkelig Mand. Han vandt igien de Lande, som de Danske forhen havde mistet. Han døde Christen. N. 18 siger det samme. Riim-Kroniken gior Frode til Svends Eftermand og Broder, lader Frode undertvinge dem, som forhen havde givet de Danske Skat, og vare nu frafaldne; Han blev Christen i Engelland, sendte Bud efter Clerker til Rom, men var lagt under Tarv, (det er død og jordet uden Tvil i en Høy), forend de Bud komme tilbage. Den plattydske Saxo siger det samme, undtagen den nævner Pave Agapitus. J. Magnus L. 17. C. 26. p. 646 gior Frotho til Eftermand af Eric Barn, men tviler paa at han har levet med Pave Agapito Aar 950. Ericus Olai p. 41 sætter Frotho efter Canutus, hvilken sidste han lader i sin Ungdom døe i Engelland, uden at være blevet Christen. Frotho blev døbt i Engelland, og døde Christen. Frotho sendte Gesandtere til Pave Agapitus, at han skulde sende Prædikantere til Danmark, men Frotho døde forend hans Bud komme tilbage. Arnæ N. 418 kalder denne Frode p. 701 den 7 med Tilnavn den Fromme, (hvilket sigter til hans fromme, det er tapre Gierninger). Han var Christen, lod prædike Guds Ord for alle Mand, og vandt igien til Danmark de Lande, som vare komne derfra. N. 417. p. 89 lader Knud Lille, som og kaldtes Harde-Knud, blive 860

Konge

Konge efter sin Fader Eric Barn. Han var da meget ung, hvorover Rigets Indvaanere udvalgte Enignupe ved Lodkastning til at styre Riget. Siden tog Knud selv Riget, og regierede længe. Han døde med skiællig Skriftemaal. Efter ham blev Sigfrode hans Søn Konge. Han lod sig døbe i Engelland, og christnede meget af Danmark. Han sende til Pave Adrianus efter Clerker og lærde Mænd, (da Adrianus regierede 884 og 885, saa synes heraf at følge, at denne Skribent har anseet Frode for Sigefred, som regierede 873; Heel mærkeligen siger han og, at Hardeknud regierede længe, og efter min Hypothese har han og efter sin Faders Død regieret over 30 Aar. Imidlertid troer jeg ikke, at den første Frode, thi den sidste levede vidst med Agapetus, og blev døbt af Unni, var Sigefred, som levede 873, men vel mueligt, at han er den Sigefred, som beleyrede Paris 887; men at Sigefred christnede meget af Danmark, hører uden Tvil til den sidste Frode), men døde førend Sendebuddene komme tilbage. Frode.

M. Matthiæ p. 70 og 71 siger, at Frotho 6, en Søn af Knud hin Lille, kaldtes for sin Gesvindighed hin Frische, og af andre Haardesnude, (hvilket Tilnavn nogle af vore gamle Skribenter derimod tilegne en Gorm), var Konge i Danmark og Engelland i 20 Aar efter nogles Mening. Han blev døbt i Engelland, og sendte til Pave Agapetus, eller snarere Adrianus. Han døde efter nogle 910, efter Gaffarus, 949, Funccius 880, og efter en anden kom han til Regieringen 904, og døde 955. Hvitfeld T. 1. p. 41 følger ham, og lader ham regiere i 30 Aar, til 931, hvormed det dog ikke istemmer, at han skulde have efter Hvitfeld sendt til Pave Adrianus,

Frode. Lazius p. 648 kalder Froto den 5, og vidner at han blev Christen. Messenius T. 1. p. 69 lader Froto, en Broder af Sven, komme til Regieringen 901, og satte Kirkerne i Slesvig og Ribe igien i Stand. I Engelland blev han Christen, og sendte til Rom om flere Præster, men døde forend hans Gesandtere komme tilbage. Aar 911 blev Gorm en Søn eller Nepos af Frode deelagtig med ham i Regieringen; fik Sieland og Skaane, hvorimod Frode beholdt Resten af Danmark. (Dette er uden Tvil alene en Giærning af Messenio). 918 skal Frode have bygget Kirken i Aarhuus, men da Gorm blev efter hans Død Konge over det hele, blev Christendommen ødelagt. (Ei alene ere disse Aarstal urigtige, men Gorm er ei heller kommet til Danmark paa den Maade, hvilken Messenius haver ikkun indbildet sig, fordi han ei kiendte til de Islandske Skribenter. Messenius taler ei heller noget om Agaperus, saasom det vilde kuldkaste hans hele Tidsregning). Crantzius i Dania p. 147 lader Froto først igientage de Landskaber, som vare faldne fra Danmark, og derpaa indtage en Deel af Engelland, hvor han antog den Christne Lære, og derpaa sendte Bud til Pave Agapitus. Henninges p. 200 lader Froto døe 881, og dog sende Gesandtere til Agaperus; Da havde han giort bedre, at sætte Adrianus. Des Roches T. 2. p. 31—34 gior Frode 6 den Hurtige til en Søn af Knud 1 den Lille eller Lodne Knud. Derpaa fortæller han, at han blev Christen, og siden mange og forunderlige Ting, som jeg ikke har fundet hos nogen anden, nemlig at han satte Rigets ødelagde Stæder i Stand, (hvilket han maaskee gior af det, at Frode oprettede Kirkerne i Slesvig, Ribe og Aarhuus), førte derpaa Krig i Sverrige, Norge og Rusland, og undertvang de 2 sidste Lande, siden i Engelland, Frisland, Saxen og Venden, og

giorde Erobringer der. (Her har han uden Tvil henført til denne Frode, hvad Saxo fortæller om ældre). I Engelland blev han døbt, og siden lod han prædike Troen i alle sine Lande; opbygge Kirker i Slesvig og Ribe, og efter nogle i Aarhuus; sendte Gesandtere til Pave Agapetus 2, og lod bede om Prædikantere, Munke og Bisper, (hvilke tvende sidste Slags ei nævnes af de Gamle), og døde kort efter Gesandternes Bortreyse. Gebhardi i sin store Historie p. 403 og 404 sætter rigtig nok Frode ved Aar 947, og lader ham 948 fordrives af Adelsten. Den Slutning, at han forhen haver hersket i Northumberland, (at sige i en Deel deraf), er vel ei heller at forkaste; men naar han gior ham alene til Konge i Syd-Jylland, saa kan det ikke bestaae med hvad han selv siger, at han bygde Kirken i Aarhuus, (og uden Tvil har han været Haralds Under-Konge i gandske Jylland. Vil man henføre til een Frode det, som siges, at han baade blev døbt af Unni og i Engelland, saa kan man maaskee antage, at det første er rigtigt, men at det sidste er bleven foregivet, ved det han derpaa foer til Engelland, og kom som Christen derfra). Holberg T. 1. p. 71 giver Frode Tilnavn af Haarde Snude. Arngrim i sit Krevne Supplement p. 584 og 585 siger, at den Jydske Kong Frode blev Aar 929 omvendt af den Tydske Konge Henricus Auceps, da og Kirkerne i Slesvig og Ribe bleve igien opbygde. Derpaa blev Frode underviist i Christendommen af Unni, og bekom Bisper Aar 948 af Pave Agapeto til Slesvig, Ribe og Aarhuus. (Men det er klart, at Henricus Auceps har intet havt at giøre med Frode, og tviler jeg ogsaa paa, at den sidste er allerede bleven omvendt 929, thi har Henricus Auceps havt med nogen Konge i Danmark at giøre, saa har det snarere været med Gorm den Gamle, hvilket Arngrim ogsaa p. 587

Frode.

 selv

Frode. selv antager). Pontanus p. 127 følger Hvitfeld. Meursius Col. 128 og 129 lader Frotho 6 undertvinge Engelland, som havde giort Oprør, og sende til Pave Agapetus 2. Han skal have havt den Engelske Konges Dotter Emma. Gram Not. f siger sig ikke at erindre, at nogen Frode forekommer iblant de Danske Anførere, som foruroligede Engelland i det 9 Sæculo; (men i den Saxiske Kronike forekommer dog en Frode i det 10 Sæculo). Not. a vidner han, at det om Frodes Giftermaal med Emma er taget af den ældre Svaningio, hvilken Gram ei veed, hvorfra han har det. Den skrevne tydske Kronike gior Froto til en Søn af Knud 1; lader ham stride i Frankerig med Ludvig og Carl den Tykke, (har altsaa her antaget ham for Sigefrid), siden i Engelland med Alfred, og der døbes, og faae det Navn Edvard eller Adelsten, (har altsaa blandet ham med Gudrun), fra Engelland sende Gesandtere til Pave Hadrianus 3, forhen Agapitus kaldet, om Præster. Da Frode kom fra Engelland, blev Godfrid myrdt udenlands, hvorover Frode sendte Sigfrid ud, for at hævne hans Død. (Dette er alene Skribentens egen Giætning, og passer sig ikke paa Frodes Levetid), imedens døde Frode, forend hans Gesandtere komme tilbage, og Pave Adrianus ogsaa. Lyschander lader p. 189 Frode den Friske, Knud den Lilles Søn, overvinde og indtage Rusland, Sverrige, Norge, Engelland, Skotland, Irland, Saxen, (saadant er let giort paa Papiret), døbes i Engelland, drage til Danmark, og føre Christendommen did ind, sende Aar 888 til Pave Agapetus, (som dog døde 956), om Lærere, og døe Aaret efter 889; Hans Dronning var en Fyrstinde af Engelland. (Vel mueligt dog at Svaningius og Lyschander kunne i dette sidste have havt nogen gammel Kronike for sig, thi dette er ikke urimeligt om den sidste Frode).

I Danske Atlas T. 4. p. 280. Not. b. tales i Aarhuus Stift, Kalloe Amt, Synder Halds-Herred, Essenbek Sogn, Dragstrup Bye, en Miil osten for Randers, om en Dal, hvor en alfar Vei gaaer igiennem, kaldet Svens Dal, hvor nogle meene at en Kong Sven skal være slagen eller begraven. (Har Frode en Søn eller Broder af Sven Langfod, er et Aarhuus Bye, saa er det meget rimeligt, at Sven Langfod har og regieret i de Egne, og at han kan ligge der begravet). Frode.

63. GORM Engellænder.

Skal man troe Saxo p. 178, saa er Gorm, med Tilnavn Engellænder, blevet Konge efter sin Fader. Fast alle vore Fortegnelser ere eenige herudi med ham, i det mindste sætte de ham strax efter Frode, om de ei just alle giore ham til hans Søn. N. 11 alene gior ham til Sivardi Søn, og sætter ham efter Siward, dog uden at sige, hvis Søn denne Siward har været. Nu kunde man vel sige, at Autor er bleven forledet hertil, ved det han ei har kiendt Frode, men da det er vidst, at Gorm ei har været eller kunnet være Frodes Søn, da jeg forhen haver viist, at Frode endda levede 948. (Med mindre man vilde tænke paa en ældre Frode, som til Nod kunde sættes sidst i det 9 Sæculo, og da giøre denne Gorm til Gudrun), og Gorm uden Tvil, af hans Tilnavn Engellænder at slutte, haver været den Gurthrum, som Engelske Skribenter saa meget omtale i Slutningen af det 9 Sæculo, saa falder dette bort. De ere ellers tildeels noget indviklede om

 ham,

Gorm Engellænder.

ham, i det de lade ham døe, og siden, som det synes, atter komme paa Skuepladsen. Ved nøye at overveye det, holder jeg for, at der have været tvende af samme Navn kort efter hinanden; Den første en Norsk, og den sidste en Dansk, og uden Tvil en Søn af Sigurd eller Sigefrid, den første Regners Søn, hvilket jeg baade slutter af Tiden, saa og af det, N. 11 kalder ham Sivardi Søn, eller og snarere en Søn af Fundne Knud, og den samme som Gorm den Mægtige, Under-Konge i Jylland. Ville de man ellers ansee Sivard for den samme, som Sigefrid, da kunde den sidste Stavelse let bringe en paa de Tanker, at han var den samme som en Frode. Nu vil jeg først handle om den ældste Gutthrum. Den Saxiske Krønike p. 83 kalder ham Gudrun, og siger at tvende andre Konger Oscytel og Anwind vare i Følge med ham, om hvilke det er mærkeligt, at alle andre Skribenter føye dem til ham, naar de først nævne ham. Han siger om dem samtlig, at de anførte Hedningerne, hvorved den altid forstaaer de Nordiske Folk, Danske, Norske &c., og lader den ham først komme paa Skuepladsen 875. P. 85, Aar 878 fortæller den, at Gudrun indgik Forbund med Kong Ælfred, lovede at forlade hans Rige, og at lade sig døbe, hvilket ogsaa skeede, og stod Ælfred Fadder til ham. Ved denne Leilighed synes det, at Gudrun har alene anført den hedniske Hob, som var der. Hans Hær vendte sig derpaa til Cirencester, og opholdt sig der eet Aar, og begav sig derefter, see P. 86, Aar 879, til Ost-Angeln, deelte dette Land imellem sig, og besad det. P. 90, Aar 890 berettes, at Gudrun, de Nordiskes Konge, som regierede i Ost-Angeln, og først, (forstaae af sit Folk), besad det Land, døde. Hans Tilnavn var Æthelstan, og havde han været Kong Ælfreds Guds Søn. Simeon Dunelmensis vidner Col. 27, Aar 875,

at

at Hedningernes Hær deelte sig i tvende Parter. Den ene drog under Haldan til Northhymberland, og den anden Deel af Floden under Anførsel af de Konger Guthrum, Oscytel og Abund imod Elfred; C. 129, Aar 877, (som dog maaskee skal være 878, siden der ellers intet fortælles at være skeet i bemældte Aar), at Guthrum, deres Konge, blev døbt, at Elfred stod Fadder til ham, og at de derpaa forlode Elfreds Lande, og nedsatte sig 880 i Ost-Angeln, og p. 133, at Guthrum, Northymbrernes Konge, døde 890, den samme som Elfred havde staaet Fadder til, og kaldet Ethelstan. Men her blander Skribenten Guthrun, som var Konge i Ost-Angeln, sammen med Guthred Hardecanuti Søn, der var Konge i Northumberland, og som han C. 22 lader rigtigen døe 894, ja endog i denne samme C. 133, hvor han taler om Guthrums Død, lader han ligeledes Kong Guthred døe 894, dog uden at sige, hvor han regierede. C. 145, ved Aar 875, C. 146, Aar 878 og 879, og C. 150, Aar 891, fortæller han det samme, undtagen at han lader Guthrum døe 891, og at han C. 146, Aar 877 kalder hans Krigsfolk udtrykkeligen Danske, men derfore er det ei afgiort, at de have været virkelige Danske, thi intet er almindeligere, end at de Engelske Skribenter fra de Tider kalde alle Nordiske Folk, som da røvede i Engelland, tilsammen Danske. J. Bromton Col. 807, ved Aar 868, som dog i det mindste burde være 870, siger, at efterat de Danske havde indtaget Ost-Angeln, regierede efter St. Edmund først en Dansk Mand, ved Navn Godrun, som siden giorde Love tilligemed Kong Elfred. Om man nu end vilde antage, at han virkelig har været en Dansk, og Sivardi Søn, som dog ei vel synes troligt, efterdi den sidste Regner, som døde 865, maatte da blive hans Farfader, og hans Fader Sivard levede til 891, (saafremt han er den sidste Sigefrid, til 873 i det mindste, om han er den første

Gorm Engellænder.

første

Gorm Engellænder. første af disse Sigefrider, og til 886 i det mindste, om han er den mellemste), saa synes det dog endnu mindre troligt, at han skulde være den samme Codrinus, som efter Skribentens Ord Aar 865 sendte Ingvar og Hubbe til Engelland, og var Konge over de Danske, og efter al Anseende Over-Konge, siden saa anseelige Mænd, som Ingvar og Ubbe, stode under ham, thi hvorledes skulde han være Over-Konge paa en Tid, da hans Fader Sivard endda levede. Det synes og underligt, at han skulde have udrettet saa store Ting, ja være endog død forend Faderen; Hvorvel jeg tilstaaer, at saadant ei er umueligt, og at man haver adskillige Exempler derpaa i Historien. Vil man giøre Guthurm til en Norsk, da gaaer det ei an, at ansee ham for den samme, som Codrinus, der virkeligen regierede i Danmark, og maae have været meget mægtig der. At troe, at derved sigtes til Gorm den Heimske, som regierede over gandske Jylland, gaaer for Tidens Skyld ei an i det Systema, som jeg antager, at den ældste Sigefrid har været Sigurd Orm i öye, men vel i det, hvor han giøres til Sigurd Ring; Men da synes det Tilnavn af Heimske lidet at passe sig paa Gorm. Dog gaaer det an, at giøre ham til Gorm den Heimske, naar man agter paa, at Islænderne have blandet sammen den ældste og yngste Regnar. At skille Codrin og Godrun ad, og giøre den første til Gorm Harald Blaatands Fader, som efter Islænderne maae alerede have den gang regieret, har den Vanskelighed med sig, at han neppe haver endda kunnet regiere over det hele Danmark, og desuden forekommer ved Aar 882 hos Duchesne T. 3. p. 261, og i Aarbøgerne af Fulda hos Freherum T. 1. p. 45 en Wurm, som efter Tiden at dømme maae være ham, og som der kun, heldst hos den sidste, giøres til en Princeps, og navngives andre Konger. Imidlertid troer jeg dog, at Vanskeligheden kan hæves paa denne Maade, at Gorm burde være den

rette

rette Konge, og tildeels ansaaes derfor, og at Lodbrogs Sønner, som kun regierede, heldst den gang, i en liden Deel af Jylland, have, for at faae en des større Hær samlet, og sammendraget af de andre Danske Provincer, i dette Tilfælde vendet sig til Gorm, og anseet ham for den rette Konge; Og som Oluf og hans Sønner, hvilke da regierede i Skaane, i det mindste, vare fra Sverrige, og paa en vis Maade erkiendte maaskee Gorm, saa haver vel dette givet Anledning til, at der og ere komne Hielpe-Tropper fra Sverrige, og de Svenske Gotlande, thi der er stor Formodning for, at Hasting, som var Formynder for Biörn, den sidste Regnars Søn, har været en Vest-Gother. J. Bromton siger videre Col. 811, Aar 877, at de Danskes Konge Godrin blev døbt, at Aluredus ɔ: Alfred stod Fadder til ham, og den Danske Konge fik det Navn Adelston, og regierede derpaa i Estangeln, og anfører han siden paa Latin Col. 829—831 de Love, som Alfred og Godrin Konge i Est-Angeln, giorde tilhobe, og den Fred og det Forbund, som da blev sluttet mellem de Engelske og Danske. Udi Lambardo p. 36 findes de ogsaa, og det paa Original Sproget, nemlig Angel-Saxisk. Der kaldes Folket ogsaa Danske, og Kongen Gyþrun. Siden forekomme p. 41—44 ligesaadanne Love, og Forbund paa Angel-Saxisk mellem Edvard Alfredi Søn og Guþrun, hvor Folket ogsaa kaldes Danske, og siges at ligedanne Beslutninger vare forhen afgiorde imellem Kong Ælfred, og Kong Guþrun, hvoraf man ei vel kan slutte andet, end at den Guþrun, som haver givet Love med Alfrod, er den samme som haver givet Love med Edvard. Men da nu Guþrun er efter alle Engelske Skribenter død 890, og Ælfred først 900, hvorpaa Edvard kom paa Thronen, og var den gang kun ung, saa er det ei mueligt, at den samme Gu-

Gorm Engellænder.

Gorm Engellænder. Hun har kunnet give Love med dem begge, thi om man end vilde sige, at Edvard havde regieret tilligemed sin Fader, hvorefter man dog intet Spoer finder, og at disse Love vare altsaa giorde forend Alfred døde, saa maatte de dog være udstæde forend 890, da Edvard endda var et Barn, og vidst ei regierede, thi Th. Rudborne i Wharthoni Anglia sacra p. 207 vidner, at Alfredi ældste Barn hedte Edmund, og var af ham taget til Med-Regent, men døde ei længe efter, forend Faderen, og at Edvard kun var hans tredie Barn, dog maae jeg tilstaae, at jeg finder denne Edmund ei nævnet af nogen anden, ikke engang af dem, der ellers opregne alle Alfredi Børn. Dog anfører Rudborn endog hans korte Gravskrift, og Spelman i Ælfredi vita p. 173. Not. b anfører, af S. Svithuni Kloster-Kronike, det samme som Rudborn, og legger til at hos Asserius findes i Cambdeni Edition p. 13, og i Wises p. 42 disse Ord: Exceptis his, qui in infantia morte præventi aut proccupati sunt, de qvorum numero est, uden at nævne nogen, hvoraf han saavelsom Wise slutte, at Edmunds Navn burde staae her. Imidlertid mener dog Spelman p. 38, at disse Love af Guthrun og Edvard ere giorde udi Alfredi Tid, og at Edvard haver regieret tilligemed sin Fader. Og vidst nok er det, at Alfred blev allerede gift Aar 868, see Asserium af Wise p. 19, saa at Edvard hans tredie Barn gierne kan være fød 871 eller 872, og altsaa havt 18 Aar, da Guthrun døde. Desuden er det noget betænkeligt, at Bromton ei anfører dem paa Latin, som han dog gior med saa mange andre Love, ja endog med Edvardi øvrige. Wilkins udi sin Udgave af de Angel-Saxiske Love p. 47. Not. a gior Gudrun urigtigen til Konge i Northumberland, og fører an Not. b af J. Piko, som levede i Henrici 1 Tid, at Guthrun kaldtes og Gurmund, og fik til arvelig Lehn af Aluredo

Ost-

Ost-Angeln og Northumberland, hvilket sidste er dog urigtigt, ei heller troer jeg, at han haver hedet Gurmund, men det Navn tilkommer vel snarere den bekiendte Hasting efter Duchesne T. 3. p. 335. Mærkeligt er det og, at hos Bromton ere Alfreds og Guþruns Love fuldstændigere end hos Lambard og Wilkins. Ved nøyere at overveye alt dette, siden det dog er vidst, at Gudrun døde 890, troer jeg at den Gudrun, som giorde Forbundet med Edvard, da de Engelske og Danske indginge fuld Fred og Venskab, er en senere Guþrun, og skilt fra den anden. I Lelandi Collect. T. 3. p. 212 kaldes Gudrun Guthorm. Wilhelm af Malmesbury siger p. 34, at under Alfred regierede den Danske Kong Guthrun 12 Aar i Ost-Saxen, (hvilket er en Feil, i Stædet for Ost-Angeln, med mindre Essex har ogsaa hørt til hans Rige, som det synes), og derpaa Eohric 14 Aar. (Da man nu ellers veed, at den sidste døde 905, saa sees heraf, at den første er død 891 eller 890, og altsaa kommet til Regieringen 878). P. 43, at den Danske Kong Gudrun, som vore kalde Gurmund, (hvilket synes dog at vise, at han og er bleven kaldet Gurmund, men hvorved dog neppe den mægtige, og af de Engelske saa fæle beskrevne Gurmund bør forstaaes, da det snarere synes, at derved sigtes til Hasting; Dog maae jeg tilstaae, at har denne været fra Norge, og er Islændernes Þorgils en Søn af Kong Harald Harfager, hvilket dog i Henseende til Tidsregningen er endnu noget tvilagtigt, saa bliver det troligt, at Gudrun er tildeels den navnkundige Gurmund, hvorom mere siden), blev døbt af Ælfred, antaget til Gud-Søn, og af ham arveligen forlehnet med Ost-Angeln og Northumberland. Han regierede derpaa 3 Aar, og efterlod dem til sine Efterkommere. (Af det at Gudrun besad Ost-Angeln arveligen, og at han efterlod det til sine Efterkommere,

Gorm, Engellænder.

Gorm Engellænder.

mere, slutter jeg, at Eohric ɔ: Eric har været hans Søn, og end mere af det Forbund, som er bleven sluttet imellem Gudrun og Edvard, og det, som efter den Saxiske Kronike p. 102 blev sluttet Aar 907 imellem Edvard og de Danske i Ost-Angeln og Northumberland, hvoraf følger, at da har en nyere Gudrun regieret i det første, venteligen en Søn af Eric, og Sønne-Søn af den første Gudrun, og synes han at være den Konge, som maaskee efter den Saxiske Kronike P. 108 satte Livet til Aar 921). P. 50 tales atter om Gurmund, om hvilken der læses i Kong Ælfredi Bedrifter, (hvilket viser at Gudrun ogsaa tildeels forstaaes ved Gurmund). Henrik af Huntindon fortæller p. 349, Aar 875, at de tre Konger Godrun, Osceein og Anwed foreenede sig med Haldan, og at Haldan 876 drog til Northumberland. P. 350, Aar 879, at disse tre paa nye anfaldt Alfred, efterat de paa nye havde faaet en stor Forstærkning fra Dacia ɔ: Danmark; at Godrun, den fornemste af disse Konger, Princeps Regum eorum, kom til Alfred, lod sig døbe, og blev Alfreds Guds Søn, hvorpaa Godrun kom med sin Krigshær 881 til Est-Angeln, besad og delte det Land; og p. 351, at den Danske Kong Godrun, som havde været Alfredi filiolus, (efter Ordene lille Søn, men efter Betydningen Guds Søn, som endnu paa Fransk kaldes Filleul), og regieret i Est-Angeln, døde i Alfredi 19 Regierings-Aar, (hvilket kan være baade 890 og 891). Roger af Hoveden p. 417, Aar 875 vil, at Hedningernes Krigshær delte sig i tvende Hobe, hvoraf den ene under Alfdan gik til Northumberland, og den anden under de tre Konger Guder; Osbitell og Amund angreb Alfred, (og denne Fortælning, at de delte sig, anseer jeg for rigtigere end den anden, at Haldan var med, efterdi de ældste Skribenter berette dette). P. 418, Aar 877, at

Kong

Kong Guthnum, (en Skriver-Feyl, i Stædet for Guthrum), Anfører for denne Hær, lod sig døbe, blev Elfréds Guds Søn, fik i Daaben det Navn Ethelstan, og Ost-Angeln til Forærning, hvor han og satte sig ned 879, og efter p. 420 døde Aar 889, (hvilket Aar jeg dog ei anseer saa rigtigt, som Slutningen af 890, baade fordi de ældste Skribenter have det, saa og fordi det bedre lader sig forene med det øvrige af Tidsregningen). Ethelwerdus p. 844 beretter ved Aar 875, at de barbariske Konger Oscytel, Guthrum og Ananth angrebe Alfred. (Mærkeligt er det, at han altid kalder de Folk, som fulgte dem, enten Barbarer eller Hedninger, og aldrig Danske, og derimod undertiden dem som fulgte Halfdan og Igvar Danske, hvilke disse sidste upaatvileligen ogsaa vare og dette bestyrker mig i min Mistanke at Guthrum og de fleste af hans Folk, ei alle have ikke været Danske, men Norske. Dog herved kan spørges hvi Ethelwerd ei som de fleste andre Engelske Skribenter kalder alle de Nordiske Folk Danske, der plyndrede Engelland; jeg mener hertil at have fundet denne Aarsag, at Ethelwerd skrev forend Svend og Knud bemestrede sig gandske Engelland, i det seneste ved 980, og at alle de andre derimod have skrevet efter den Tid, da det var kommet i Brug at kalde dem alle Danske, fordi dette Folk var ved bemeldte Konger, og ved det Herredømme det da førte over Engellænderne, blevet berømt i Engelland frem for alle andre Nordiske Folk: (P. 845 Aar 878 at denne Krigshær giorde Fred og Forbund med Ælfrid, denne Konge lod sig døbe, Ælfred stod Fadder til ham, og derpaa nedsatte sig bemeldte Hær Aar 880 i Ost-Angeln; og P. 846, Aar 890 at Guthrum de Nord Anglers Konge, som i Daaben var bleven af Kong Ælfred kaldet Ethelstan døde, og havde havt sit meste Sæde iblant Ost-Anglerne, fordi han der havde først

Gorm Engellænder.

 opholdt

Gorm Engelænder.

ophøldt sig. (Det er at mærke at Ethelverd sielden nævner Aarene fra Christi Fødsel, men at man maae slutte sig dem til ved at sammeligne ham med Skribenter, der nævne dem, og efter det at han jævnlig siger, Aaret derpaa, to Aar efter skeede det) Asserius, den ældste Skribent om disse Ting, da han levede under Kong Ælfred selv beretter efter Wises Udgave P. 27, og i Cambdeni Anglicis P. 8 at den hedniske Krigshær, som stod ved Hreopedune, (nu Ropton, fordum en anseelig Stad, nu en Landsbye i Derbeyshire fordum i Kongeriget Mercia ved Floden Trent) deelte sig; Den eene gik under Healftan til Nortumberland, og den anden under Gothrum, Osscytil og Amund til Ælfreds Lande; P. 9 har Cambden, og P. 29 hos Wise ved Aar 877 at deres Tal tog saaledes til dagligen, at om man end og dræbte 30000 af dem, saa komme andre dobbelt saa stærke i Stæden (hvilket viser, hvorvel dette er en Rhetorisk Figur, at her have ei alene været Danske, men som andre vidne ogsaa Norske, Svenske, Friser, Vender, men det kommer endda an paa at fastsætte hvilke der have været de fleeste i hver Hær, og af hvad Folk Anførerne have været:) P. 10 hos Cambden og P. 34 og 35 Aar 878 hos Wise at den hedniske Konge Gothrum lod sig døbe, og blev Ælfreds Guds Søn; P. 11 hos Cambden og P. 35 hos Wise Aar 880 at denne hedniske Krigshær drog til Ost-Anglerne, og beboede og deelte deres Land. Saafremt det Aar 838, som Silvester Giraldus i hans Topographiæ Hiberniæ C. 37 P. 748 har, er rigtig, da de Norske under Turgesii Anførsel skulle være komne til Irland, saa kan Gormund, hvad enten man vil antage ham for Gudrum, Hasting, eller en seenere først i det 10 Seculo, umuelig have levet paa samme Tid, som Silvester dog meener, fordi de Irlandske tilskrive Turgesio det, som de Engelske

Gur-

Gurmundo hvilket Giraldus vil foreene paa den Maade, at Gurmund haver først undertvunget sig Britannien, og derpaa udsendt Turgesium, men jeg holder for at Silvester og Irlænderne feyle i Aaret, eller og bruge her en anden Tids Regning; thi Snorro T. 1 P. 96 vidner at den Norske Kong Harald Harfager avlede med den Hordalandske Prindsesse Gyde fem Sønner, af hvilke Þorgils var den yngste, og ægtede han hende først efterat han havde undertvunget heele Norge (hvilket dog Grunde tagne af Tidsregningen tvinge en til at troe, at være skeet en god Tid forhen), og C. 35 P. 113 siger han udtrykkeligen, at Þorgils indtog Dyflin, regierede længe der, og blev tilsidst sveget og dræbt af Irrerne, hvilken Døds Maade, saa og at han var fra Norge, Silvester og de Irlandske Skribenter ligeledes fortælle, hvorfore det efter mine Tanker er klart at Turgesius og Þorgils have været een og den samme Person, men da kan han ei 838 være kommet til Irland, og som det vel neppe gaaer an at lade Harald ægte Gyda forend 870, og Þorgils umueligen da kan være fød forend 875, saa kan han ei vel være kommet til Irland forend 890, hvilket endda er det tiligste. Og som Gudrum døde i samme Aar, saa kan han i dette Fald ei være Gyrmund, men enten maae Hasting eller og den seenere Gurmund have været den Gurmund. Kroniken af Mailros T. 1 P. 144 fortæller ved Aar 875, at den hedniske Hær deelte sig: Haldan gik til Northumberiand, og den anden Deel under tre Konger imod Kong Alvered; Aar 877 lovede deres Konge Godrum at lade sig døbe, og Aar 878 blev han døbt, fik Navn af Athelstan, og Est-Angeln til Sæde, og Alvered stod selv Fadder til ham; 880 begyndte han med sine Folk at beboe Est-Angelen; og P. 145 Aar 891 døde Kong Godrum Ethelstan. De Aarbøger som falskeligen

Gorm Engellænder.

Gorm Engellænder. gen tilskrives Asserio berette hos Gale T. 3 P. 165, 168 og 171 det samme, undtagen at de paa et Stæd kalde ham Gythram. Ranulphus Higden haver P. 258 taget sit af Wilhelmo Malmesburiensi. J. Wallingford siger P. 533 at inden 20 Aar giorde Folkene af Dannemark, Dacia, i utallig Mængde tre Anfald paa Engelland; Det første under Igguar og Ubba, det andet under Rollo og det tredie under Gitri. P. 536 Gutrum kom Aar 878 til Engelland efterat Igguar havde allerede været der, saa og Rollo, med en utroelig Hær, og huserede langt være end de, thi han lod sig ei nøye med at plyndre Søe-Kysterne, men brød midt ind i Landet; P. 537 Ealfred kaldte derpaa Rollo til Hielp, og Gytrus derimod de Danske fra alle de Kanter i Engelland hvor de boede; P. 538 Gitrus lod sig døbe, og derpaa vendte til sit igien, og levede sin øvrige Tid i Fred. (Det er klart at Gutrum, Gytrus, Gitrus og Gitri ere her een Person. Det synes og af det følgende, at Skribenten haver, ved det han siger, at Gutrum vendte til sit igien, forstaaet at han drog til Dannemark, thi han lader ham under Edvard komme til Engelland igien, og under ham og Athelsten regiere i Ost-Angeln, hvilket bringer mig paa de Tanker at en senere Gutrum er kommet did, dog ei fra Danmark, men fra Norge, men at Skribenten, som ei haver kiendt mere end een har derfore ladet ham leve saa længe, da det dog er vist at den bekiendte Gutrum døde 890. Men paa den anden Side er det og ligesaa vidst, at Kong Edvard giorde Forbund med en Gudrum Konge i Ost-Angeln, og derved kan ei Gutrum forstaaes, som var død længe forhen. Saxo haver P. 178 ogsaa havt noget nær samme Tradition som Wallingford, thi han lader Gorm fødes i Engelland, og deraf faae Tilnavn, og derpaa drage til Danmark, og imedens miste Engelland, som han aldrig fik igien, da han heller ikke giorde noget

tappert

tappert for at indtage det paa nye. Naar Saxo derimod gior ham til Frodes Søn, da feiler han gandske, thi dette passer sig hverken paa den første eller sidste Gorm, eller Gutrum. Snorro fortæller at Porgils havde sin Broder Frode med sig paa sit Irlandske Tog; Da nu en Gorm eller Gurmund haver havt med Porgils at bestille, og følgeligen ogsaa med Frode, saa har dette kunnet leede Saxo i Vildfarelse. I den Norske Historie forekomme paa de Tider mange af det Navn Guttorm, der er det samme som Gutrum, Gorm, uden Tvil har Harald Haarfagers Sønners Fosterfader hedet saa, og Frode altsaa paa en vis Maade været Gutrums Søn, men ei Fader. Men nu bliver det Spørsmaal om den første eller sidste Gutrum haver været den Gurmund, i hvis Følge Porgils eller Turgesius var. Dersom den første ei har været fra Norge, men en Søn af Sigurd eller Sigefred, saa maae Faderen Sivard være blevet temmelig gammel, da han døde 891, og Sønnen allerede plyndrede i Engelland 866, som jeg nu strax skal vise; og dog udgives Sigurd i Regnars S. at være fød næsten sidst af alle sine Brødre, hvilket gior Vanskeligheden saa meget desstørre; Men hertil svarer jeg, at det er ingen Under, at Regnars S. gior dette, da den haver støbt begge Regnar sammen til een Person. At det gierne kan være at Sigurd haver været den første Regnars yngste Søn, men at derimod den sidste Regnars ældste Søn haver uden Tvil hedet Sivard, hvilket jeg ei aleene antager for derved at tiene min Hypothese, at Gutrum haver været Sigurds Søn, men som jeg desuden slutter deraf at Sigurds, Sivards eller Sigefreds Navn aldeeles ei forekommer paa de Tider iblant de Danske Anførere i Engelland, venteligen fordi han som den ældste er blevet hiemme, og har regieret Riget; Og dernæst saa udgives Gutrum for

Gorm Engellænder.

Gorm Engellænder.

for den fornemmeste iblant de Danske Konger og Anførere i Engelland, hvilket vel passer naar man antager at han haver været den ældste Søn af Regnars ældste Søn, saa og naar man giør ham til Gorm Hardeknuds Formynder. Vil man derimod føre den første Gutrum fra Norge, og giøre ham til Þorgils Formynder, da bliver Vanskeligheden meget stor i Henseende til den sidstes Alder, og falder derimod reent bort, naar man antager at den sidste Gutrum haver været Þorgils Formynder, og at Þorgils er omtrent kommet til Irland 908. Desuden kaldes og den første Gudrin af alle Skribenter enten udtrykkeligen en Dansk, eller og fortiede hans Fæderneland, og den sidste derimod af adskillige en Norsk. Men som han og efter al Formodning havde sit Sæde i Ost-Angelen, og det var arveligen overgivet til den første Gutrums Slægt, saa slutter jeg saavel deraf, som af hans Navn at han har været en Dotter Søn af den første. Saxo siger P. 178, at Erik avlede med Guthormi Dotter Kanutum; Da han nu ei kiendte ret de Danske og Norske Regentere i Engelland, saa er det mueligt at den Erik, som regierede i Ost-Angeln ei haver været Gutrums rette Søn, men Sviger Søn, og altsaa en Nordmand, og avlet den seenere Gutrum med hende; Og heraf haver Saxo taget Anledning at giøre denne Eric til Eric Barn, Guthorm til Haraldi Klacks Søn, som dog var maaskee Sivardi, og Eric Barn til Knuds Fader, hvilket han ogsaa var, men ei ved Guthormi men ved Sivardi Dotter. Herved falder mig ind om ei Haarde Knud har været Erici 1. Søn og Guþruns Myndling, og derimod Knud den Lille en Søn af Eric Barn, og Myndling af den Svenske Kong Olav, da dennes Søster Søn Sivard Falle kunde blive Sigefred, som omkom 891. Da den sidste Engelske Gutrum var Formynder for den Norske Kong Haraldi

raldi

raldi Harfagers Søn Þorgils, saa har uden Tvil dette fort Saxo i Vildfarelse, og bragt ham til at giøre Guthurm til Haraldi Søn. Historien er paa denne Tid saa indviklet ved de mange Konger og lige Navne, saa og derved at de Norske kaldes ofte Danske, at man ei maae undre sig over om Saxo haver feilet saa ofte, allerheldst ham manglede mange Skrifter og Efterretninger, som nu ved Bogtrykkerkonsten ere giorde almindelige, hvorvel man og maae tilstaae at han haver havt de Hielpe Midler af Skrifter og Traditioner, som Tidens Længde havde uden ham ellers berøvet os. Men af alt dette følger at Irlændernes Turgesius maae have været en anden end den Norske Þorgils, om hvilken sidste Irlænderne dog ikke tale. Og her er det første Gang at de Nordiskes Chronologie er yngre end de Udenlandskes, thi ellers pleyer vore Folk at giøre Tingene snarere for gamle end for nye. Naar der siges i Erici Kronike P. 206, at den første Eric eller Horic førte Krig med sin Broders Søn Guthorm Konge i Norge, saa er det vel mueligt at han som en Dansk haver kunnet eye noget i Norge, eftersom Regnar Lodbroc eyede Land der, men naar jeg betænker at han ei stammede fra Regner, at ved Aar 854, udi hvilket denne Guthorm døde, regierede Halfdan Svarte og hans Broder Oluf over hele Vestfold, hvilket egentligen var det Land i Norge, som Regnars Slægt havde eyet, og at den sidste Engelske Gudrum rimeligen var fra Norge, saa er jeg af de Tanker at Erici Kronike haver blandet sin Guthorm den Danske Erici 1. Broder Søn med denne sidste Guthrum eller Guthorm, som var en Norsk. Samme Kronike siger P. 267 at Gorm eller Orm Harthi Snuel, (skal være Harde Snude), hvorved hans Tapperhed betegnedes, lod sig døbe i Engelland og regierede 4 Aar. Et Tilnavn for Tapperhed, saa og Daa-

Gorm Englænder.

Gorm Engellænder.

den i Engelland passer sig heel vel paa den første Gutrum; Men hvad de 4 Aar angaaer, da maa di enten være urigtige, eller og maae de henføres til den sidste Gudrun, og regnes fra 907 til 911, udi hvilken Tid de Danske i Engelland holdte efter den Saxiske Kronike P. 102 Fred med Kong Edvard, og nævnes ved det første Aar i sær dem af Ost-Angeln. Da nu Eric, som jeg antager for den sidste Guthorms Fader blev ihielslaget 905, saa synes det rimeligt at Guthrum er ei kommet til roelig Besiddelse af Ost-Angeln forend 907, da Fred blev giordt, og da have ventelig han, som i Lovene kaldes Gudrun, og Edvard til fælles udgivet de Love, som staae i Samlingerne af de Engelske Love. 911 brøde de Danske Freden med Engellænderne, men bleve overvundne i et stort Slag, og ved denne Leilighed kunde man troe, at Gutrum havde maat forlade sit Land, og efter Saxo P. 178, og J. Wallingford P. 539 have maat opholde sig i Dannemark, hvorved enten Norge maae forstaaes eller og, saafremt Danmark skal forstaaes, maae man troe at han haver besiddet et lidet Land der, efter sin Morfader, saafremt man ei fandt at Danske fra Northumberland nævntes alene da at have stridet imod Edvard. Men ved alt dette om Þorgils Turgesio og Gurmund forefalder den Vanskelighed, at de Irlandske Aarbøger henføre Turgesii Ankomst til Irland til 838, og at Þorgils haver ei kunnet komme der, forend 888 i det tiligste, saafremt den første Guthrum er Gurmund, og ei forend 908, hvis den sidste Guthrum er Gurmund, og dette sidste kan best foreenes med Þorgils Levetid, og bliver ogsaa troligt derved, at Guthrum da havde Fred i Engelland, og var altsaa best i Stand til at udsende Folk paa nye Erobringer, saafremt man antager, at han fra 907 haver regieret i Ost-Angeln, hvilket jeg maae tilstaae ei at

finde

Gorm Engellænder.

finde hos nogen Skribent, ja ei engang hans Navn paa den Tid, men som dog bliver troligt derved, at de udtrykkeligen vidne, at de Danske da herskede over Ost-Angeln, og tilligemed ei nævne Kongens Navn, saa man derfore gierne kan have Frihed til at troe, at den Danske Konge har hedet Guthurm, allerheldst Guthrun forekommer hos Lambardum p. 41, at have indgaaet Venskab med Edvard, og umueligen kan være, som jeg forhen haver viist, den Guþrun der giorde Forbund med Ælfred, da den Guthrun døde 890, og Edvard først kom til Regieringen 900. Vel sandt, at den Mening, at den første Guthrun er den Irske Gurmund, har Fordeel derudi, at den nærmer sig 20 Aar mere Irlændernes Regning, men da den dog viger 50 Aar fra den, saa hielper dette ikke, og Vanskeligheden bliver lige stor. Schöning mener i N. Hist. T. 1. p. 521, at det samme Land, og omtrent samme Navn, haver ledet Snorro i Vildfarelse, og bragt ham til at tillegge Þorgils det, som tilkommer Turgesio, allerheldst Þorgils og uden Tvil har bekriget Irland, og er omkommet der. Hvis saa er, da maae man sige, at de Engelske Skribenter og have feilet af samme Aarsag, i at tilskrive Gurmund Irlands Undertvingelse, thi Aar 838 var ingen Gurmund, ja neppe engang Hasting selv, saa gammel, at han enten kunde forrette, eller lade besørge det. Og da følgeligen det Tog, som Gurmund lod foranstalte til Irland, ei haver været af saa synderlig stor Betydenhed, saa er det ingen under over, at Irlænderne ei have vidst noget deraf. Dog dette skal jeg udførligere undersøge i min Afhandling om Østmannerne. P. 539 og 546 vil Wallingford, at Ealstan ɔ: Ethelstan Edvardi ældste Søn haver udi sin Faders Tid begivet sig til Dacia til Gytrum, (antager man Dacia her for Norge, saa bliver det rimeligt, at Ethelstan haver ved denne

Gorm Engellænder.

Leilighed ogsaa opholdt sig en Tid hos Kong Harald Harfager, endskiønt den Norske Historie tier herom, og at dette haver givet Anledning til det Venskab og Omgang, der siden var imellem dem begge, som Konger, saa og formaaet iblant andet Saxo p. 181 til, at lade Harald Blaatand have saa meget med Athelstan at bestille, men da maae man antage, at den sidste Gudrun ei har sat Livet til i Slaget Aar 921, men en anden ubekiendt Konge, og at han længe haver levet enten i Danmark eller Norge), og at han formaaede sin Fader til at kalde Gytrum tilbage, og at overdrage ham Est-Angeln, hvorpaa Eelstan brugte ham til at dæmpe alle Opror i Syth-Angeln, og at bringe det under hans Faders Herredomme, og boede siden Gytrus stadig i Est-Angeln under Adelstens Regiering, og blev ham troe, saa længe han levede. Det samme siger han om den Danske Kong Sictric i Northumberland, men laster ellers Ethelstan for, at han giorde for meget af de Danske, saa at de nu boede paa stadige Stæder, da de forhen havde maat vandre hele Engelland over. (Skade er det, at just her er noget bortkommet i denne Skribent, da man ellers kunde have ventet mere Oplysning om Guthrum. Det er klart, at Skribenten haver meent, at den Guthrum, som levede i Ælfreds Tid, og giorde Forbund med ham, haver været den samme, som levede under Edvard og Ethelstan, men det er ogsaa klart, at han feyler herudi; Imidlertid bliver det dog herved meget rimeligt, at en af samme Navn haver under Edvard og Ethelstan regieret i Ost-Angeln. Imidlertid synes alle andre Skribenter og Omstændigheder at vise, at Edvard har været den, som 921 fuldkommen undertvang Ost-Angeln, og Edmund og Eadred de, som fuldkommen undertvunge Northumberland. Den Saxiske Kronike fortæller p. 109, ved Aar 921, at den hele Danske

Krigs-

Krigshær i Ost-Angeln underkastede sig Kong Edvard, saa at den lovede at giore alt, hvad han vilde. Ved denne Leilighed er det ei urimeligt, at Guthrum er bleven hentet tilbage igien af Ethelstan, fordi han som en Infød best kunde regiere dem. Og siden Ethelstan havde hermed at giore, saa er det rimeligt, at det maae være skeet i Edvardi sidste Regierings-Aar, thi forhen var Ethelstan for ung. Og som Edvard regierede til 924, saa bliver der endda Tid nok tilovers for Guthrum, at hielpe Edvard i hans Krige i Syd-Angeln, allerhelst den Saxiske Kronike vidner om adskillige Krige og Bedrifter, som Edvard efter 921 giorde i Mercia, hvilket vel egentligen hørte til Midt-Angeln, men dog i Henseende til Nort-Angeln eller Northumberland gierne kan kaldes Syd-Angeln). Og denne sidste Gurmunds eller Guthrums Tildragelse bevises og derved, at Ranulph Higden hos Gale T. 3. p. 263 taler om Raynaldo Gurmundi Søn, som Kong Edmund, (der kom til Regieringen 940), overvandt og uddrev af Nort-humberland; J. Fordun ib. p. 670, og af Hiarnes Edition T. 2. p. 315, at den Danske Guthrum eller Gurmund, Konge i Nort-humberland og Ost-Angeln, som var med sine Folk bleven døbt af Kong Alfred, døde i den Skotske Konges Gregorii 16 Regierings-Aar, det er 890, og havde til Efterfølgere sin Søn Ranaldus, og sin Beslægtede Sihtric, som søgte Hielp hos den Skotske Kong Donald, der døde 903, (thi endskiønt det er klart, at Fordun, ligesom mange andre Skribenter, blander her sammen Guthred, Haarde Knuds Søn, Konge i Northumberland, der døde 894, og Guthrum Konge i Ost-Angeln, som døde 890, og denne sætter Ranald, som han kalder ham, paa en uret Tid, allerhelst han ei veed af den sidste Guthrum at sige, saa tiener dette dog til at vise, at den sidste Guthrum maae have regieret i Ost-Angeln,

Gorm Engellænder.

Gorm Engellænder.

Angeln, og Raynold eller Renald været hans Søn, thi endskiønt det ei er umueligt, at Guthredi, saa og den første Guthrums Søn, kan have overlevet 940, saa bliver det dog troligere, at Raynald haver været en Søn af den sidste Guthrum, som endda levede 924, allerhelst denne sidste Guthrums Tilværelse desuden kan bevises. Det er ellers vist, at der paa samme Tid vare i Northumberland mere end een Raynald, i det mindste en til, som var Guthferthi Søn, og Sihtrici Sønne-Søn, hvilke Skribenterne selv have blandet sammen, og derfore ere des vanskeligere at adskille, allerhelst de og have blandet sammen Navnene og Personerne af Guthferth, Guthred og Guthrum. Det seer ogsaa noget betænkeligt ud, at Edmund virkeligen uddrev en Raynald Guthferti Søn, thi man kan frygte for, at Higden og Fordun have giort dette sidste Navn til Gurmund. Det rigtigste bliver vel derfore, med Langebec at antage i Tabellen ved p. 415, i Tomo 2, at Raynald stammer fra Guthred, hvilken, som bekiendt, kaldes af adskillige Gurmund, og at lade Eanferth blive Guthferth); Wilhelm af Malmesbury skriver p. 54, at Reinald, en Søn af den Gurmund, hvorom er bleven talet under Elfred, underkastede sig Kong Edmund tilligemed Analaf, og p. 50, at Sihtric, beslægtet med den Gurmund, hvorom under Elfred, &c. (Nu sees vel heraf, at Wilhelm selv haver anseet Gurmund for Guthrum, men i Henseende til Reinald troer jeg for ommeldte Aarsager, at han haver uretteligen giort ham til den første Guthrums Søn, da han burde være den sidstes, og i Henseende til Sihtric, som mange Omstændigheder synes at vise, at have været en Dansk, at han blander Guthrum med Guthred); Henricus Knyghton Col. 232 vil, at Olavus, Konge i Dacia, (som dog var fra Norge), og Golanus Konge i Norge, bragte

en

en utallig Hær i Marken imod Athelstan, og deriblant den Kiæmpe Colibrand af Africa, som blev overvundet af Guido, Greve af Warvick, hvorpaa Athelsten 7 Aar efter døde, følgeligen skulde denne Ene-Kamp være skeet 933. (Denne Knigthon skrev ved Aar 1395, og er den første Skribent, som taler om denne Ene-Kamp. Men Silvester Giraldus hos Cambden p. 749. beretter, at Gurmund skal være kommet fra Africa til Irland, og derpaa være bleven kaldet af Saxerne til Britannien, og have beleiret Cirecester, hvilket sidste passer sig paa den første Guthrum, men at han er bleven kaldet af Saxerne paa den sidste, siden Ethelstan kaldte ham tilbage, og det han kom fra Africa paa Hasting, som uden Tvil var der tilligemed Biörn Regnars Søn, hvorvel det og nok kan være skeet med den sidste Guthrum, siden han i saa lang en Tid, som fra 911 til 921, var fra Engelland; Overalt er uden Tvil den Fabel, at Gurmund og Colibrand vare Africaner, kommet deraf, at de have giort et Tog til Africa, og ere derfra gangne til Engelland. Fremdeles bliver Silvester ved, fordrev Gurmund den Britanniske Konge Kereditium til Cambria, og fik i kort Tid Herskabet over det gandske Rige; Men hvad enten han haver været en Africaner, eller og, som det snarere synes, en Norsk, saa haver han enten aldrig været i Irland, eller og kun en kort Tid, og efterladt sig Turgesium der. (Mærkeligt er det, at Silvester anseer Gurmund for en Norsk, thi det giver Vægt til min Mening om den sidste Gurmunds Herkomst, allerhelst den første synes at have været en Dansk, og derover under Navn af Gorm Engellænder at være kommet paa vor Konge Liste). Galfridus Monemouth L. 11. C. 8 og 10 fortæller, at Saxerne kaldte imod den Britanniske Konge Careticum til Hielp den Africanske Konge Gormundum fra Irland, som han havde un-

Gorm Engellænder.

Gorm Engellænder.

dertvunget, og at han kom til Britannien med 166000 Africaner, skiændte og brændte Landet allevegne, fordrev Cereticum over Severne til Guallias ɔ: Wales, og lagde en stor Deel af Britannien under Saxerne, og at dette skeede en rum Tid efter 551, og forend St. Augustinus blev sendt til Britannien Aar 595, (efter dette maae altsaa Gormund have levet paa en gandske anden Tid, end nogen af de tre forhen af mig anforte Gormunder; Silvester nævner ogsaa den Britanniske Konge Keredicius, den samme uden Tvil, som Cereticus, men dog henforer han Gormunds Tid til 838. Har Gormund havt med nogen saadan Britannisk Konge at bestille, saa var det at onske, at man ret vidste hans Levetid, men dertil er den Britanniske Historie endnu ei opklaret nok. Imidlertid er dog vel saa meget vidst, at i det 6 Saeculo haver ingen Gormund levet, og kan man tydeligen see, at denne Tildragelse er hos Galfridum udspækket med brav Fabler efter hans Sædvane, hvorvel jeg derfore ei paastaaer, at han selv haver digtet dem, men gierne tilstaaer, at han deels haver fundet dem for sig, og deels ved at ville udvikle den morke Tids Historie, haver formeret dem; Saa det er gaaet ham som Saxo. I Gestis Anglorum, som staae bag ved Galfridum L. 2. C. 4. p. 297 berettes, at den Danske Kong Gudrum, som vore ɔ: Engellænderne kalde Gurmund, blev dobt under Elfred, og af Kongen antaget til Son, og overladt arveligen Ost-Angeln og Nort-humberland, hvor han efter tolv Aar dode, efterladende dem til sine Efterkommere, indtil Ethelstan Elfridi Sonne-Son undertvang dem. C. 7. p. 299 tales der om en Iysembard, som var igien blevet Hedning, og som foruroligede den Franske Konge Ludovicum Caroli Simplicis Son, og uden Tvil er den samme, som af Galfrido L. 11. C. 8 kaldes Isembard en Nepos ɔ: Soster-

ster- eller Broder-Son af den Franske Kong Ludvig, og som kom til Gormund, giorde Forbund med ham, og forlod for hans Skyld den Christne Troe. Saafremt det er rigtigt, hvad Gesta fortælle, saa maae denne Gurmund have levet i Athelstans Tid, og saa kan ingen anden end den sidste Gurmund forstaaes, hvilket atter viser, hvorledes Galfredus, bedraget af Navnenes Lighed, har blandet alting sammen. Og denne Isembards og Gurmunds Levetid bestyrkes ved det et Fragment om Kirken i Corbei i Frankerige dens Ødeleggelse fortæller hos du Chesne T. 2. p. 589, at da Kong Ludvig Carolii Pii (eller Simplicis) Søn endda levede, komme de onde og slemme Mænd Isembard og Wermond, (uden Tvil Gurmund), til Frankerige, og forstyrrede Kirken og Landet af Corbey, og efter disse Huner, nemlig Isembard og Wermond &c. (Maaskee de alene kaldes Huner for deres Ondskabs Skyld, thi Hungarerne rasede da forskrækkeligen overalt, og de bleve ofte anseede for Huner; Imidlertid ere disse Navne hverken Huniske eller Ungariske, men Tydske og Nordiske. Dette kan ellers bringe en igien til at tænke paa de Huner, som efter nogle af vore Sögur, og efter Beda maae have boet i Nord Tydskland, og som det synes i Westphalen. Dog har man ingen Grund til at troe, at der endnu saa langt hen i det 10 Seculo boede Huner paa de Kanter. Det er ellers mueligt at Isenbard og Wermond have slaget sig til Hungarerne, som 937 plyndrede Frankrige lige til Søen, og at de derfore kaldes Huner) Th. Rudborne hos Wharton T. 1 P. 198 taler og om Striden mellem Guido af Warwick paa Kong Athelstans Vegne, og Colebrand paa den Danske Konges Vegne, udi hvilken Engellænderen fik Overhaand, og P. 211 og 212 ligeledes, undtagen at han legger til at Kampen gik for sig i Athelstans tredie Regierings Aar 927,

Gorm Engellænder.

 og

Gorm Engellænder.

og at den Danske Konge hedte Anelaf. Fabianus fortæller hos Leland Coll. T. 2 P. 428 at John Lidgate Munk af Byri skrev en Afhandling om Kong Athelstan og Guido af Warvick, som dræbte den Danske Colbrand. Denne Lidgate levede ved Aar 1440, Leland fortæller selv i sin Itinerary T. 3 P. 87 at ved det Abbedie Hyde ei langt fra Winchester er en Eng kaldet Denmark, hvor denne Kamp skal være gaaet for sig. Dudale i Beskrivelsen af Warvickshire T. 1 P. 374-376 af Editionerne til London 1730, taler om en Eremitage der, hvor denne bekiendte Guido skal efter sine Krigs Bedrifter have opholdt sig, og hvor i St. Mariæ Magdalenæ Capell hans Billede end da findes, opsat omtrent 1450. Rossus, som opholdt sig i Warwick, taler og om denne Strid, ved Aar 926, og siger at Collibrand var en Africaner (Ligesom der siges om Gurmund, hvilket gior det troeligt at han haver været i hans Folge) han beraaber sig end meere paa 7 Skribenter, og mange flere, af hvilke Silvester Giraldus der levede i det 12 Seculo, er den ældste, og for ham finder jeg intet om Colibrand, men vel om Gurmund, hvilket kan bringe en paa de Tanker, at de have været een Person, dog maa jeg tilstaae at Silvester sætter sin Gurmund 100 Aar for Athelstens Tid, og taler aldeeles intet om Eene-Kampen, tvertimod lader Gurmund omkomme i Gallien, hvilket vel passer sig paa den som levede under Athelsten, helst naar man vil eftertænke hvad jeg nyelig har anført om Wermond og Ilenbard. Herved falder mig ind om Aaret 838 hos Giraldus ei bør være 938, thi da passede det sig got paa Adelsten; Dog maae jeg tilstaae at det synes da, at man fører vel seent Harald Harfagers Søn Thorgils til Irland, desuden strider dette ogsaa imod alle Irske Skribenter. Rossus fortæller og P. 208 at Henrik 6. havde saadan Hoyagtelse for

Guido,

Guido, at han besøgte hans Capell, og havde villet oprette et Cantorie af 2 Capellaner ham til Ære, saafremt han havde levet. Om denne Kamp virkeligen er gaaet for sig, drister jeg mig ei til at afgiøre, Skribenterne derom ere noget nye, men de kan have havt gamle Traditioner og ældre Skribenter. En Anlaf haver vidst havt at bestille med Athelstan. I Drake's Antiquities of York. App. P. 104 forekommer en Mont med Athalstan Rex paa, og paa den anden Side noget som er vanskeligt at læse og forstaae, og siden Mo Eo, som Drake mener at betyde Mont af Eofervic ɔ: York, og denne Mont tænker han at være af Guthrum, som blev kaldet Athelstan. Ligeledes tænkes i den sidste Engelske Edition af Cambdens Britannia P. 96 Tab. 4 N. 18 og Fountaine P. 171 Tab. 2 N. 22 tilskriver ham ogsaa en anden Mont med Æthelstani paa, men denne samme Mont, som han haver paa samme Tavle N. 11 tilskriver han derimod den Engelske Æthelstan Edvardi Søn, og læser de vanskelige Ord Abertee, som det og synes at de bør læses, og holder dem for Montmesterens Navn. Men saafremt Eo betyder York, da kan de ei vedkomme Guthrum, saasom han ei regierede i Northumberland. En vis Langwith hos Drake anfører alle Forandringerne af Navnene Guthrum, Gormund og Athelstan, og meener at Gurmund har kun været et Ogenavn, da det dog uden Tvil har kun været en Forandring af Guthrun, Guttorm, og Gorm forkortet. De Etymologier han og giver af disse Navne ere ligeledes urigtigen, og kan ei være andet, ved det han vil forklare Nordiske Navne af det Angel Saxiske Sprog, da dog God orme og bedærvet Guttorme betyder i vort Sprog Gudernes Orm. Mærkeligt er det at han og kaldes Gudrun, og det i hans Love selv, thi det er et andet Navn og betyder en som forstaaer sig paa Gudernes

Gorm Engellænder.

Gorm Engellænder. Hemmeligheder, en som har Omgang med Guderne; Og heraf skulde man snart troe, at Gudrun haver været hans rette Navn, men da haver Saxo meget uegentligen kaldet ham Gorm. Longwith meener og P. 105 at af Gurmund have de Franske giort de Ord Gourmand, Gourmander &c., hvilket synes mig ei utroligt allerheldst Hasting haver og hedet Gourmund. Han vidner og at en Gade i York heder endnu Gutrums Gate, men det kan ei være efter denne første Guthrun, men maae være efter den sidste, saafremt det endelig skal være efter en af vore Nordiske Anførere, thi han synes at have havt adskilligt i Northumberland at bestille. Matthæus af Westmünster P. 168 Aar 875 vidner, at de Danske deelte sig i tvende Hobe, den eene under Kong Haldans Anførsel gik til Northumberland, og den anden under de Danske Konger Gytrone, Oskitello og Hamundo imod Ælfred, P. 169 Aar 878 at Gytro med en uovervindelig Tapperhed foer allevegne frem i Engelland, røvede, brændte og dræbte endog Fruentimmer for Føde. P. 170 at Gytro blev døbt af Ælfred, antaget til Søn (hvilket efter mine Tanker viser at han ei maae have været gammel, thi Ælfred var først fød 849, og noget ældre har han dog vel været, end sin antagne Søn, og derved stadfæstes den Mening, at Guthrum har været Sigurds Søn, og den yngre Regnars Sønne-Søn, men skal han have været Søn af Fundne Knud, og den samme, som ved Aar 865 kaldes Codrin, da maae han have været ældre end Ælfred, og det er ogsaa gandske mueligt), og kaldet Æthelstan, og overladt Ost-Angeln til Regiering, som et Lehn, hvorpaa Gytro 879 drog ogsaa did, og p. 177 døde der Aar 890. Florentius af Worcester fortæller p. 589—591, og 595 det samme under de samme Aar, undtagen at han kalder ham Guthrun, lader ham først komme til Ost-Angeln 880,

og der 891, ved hvilken Leilighed han kalder ham en Northmannisk Konge. Chronicon Johannis Abbatis S. Petri de Burgo hos Sparke p. 16 beretter, at Aar 870 komme alle Hedningernes Konger og Anforere sammen, og nævner den deriblant Godron, (hvilket tiener til at vise, at Guthrum haver længe været i Engelland forend 875). Siden p. 22 fortæller den under de Aar 875 — 880 det samme korteligen, som de andre Skribenter, dog uden at nævne Guthrum. I Lelandi Collectaneis T. 1. p. 213 anfores af en ellers utrykt Closter-Kronike, at den Danske Kong Godrin og Ælfred giorde Love sammen. P. 220 af S. Edmundi vita; at Aar 865 kom Guthrun tilligemed mange andre hedniske Konger til Engelland, for at hævne Lodbrogs Død, (Aaret har jeg ei noget imod, men vel Anledningen, thi det lader at Lodbrogs Sonner og Slægt have været der, forend han dode, men vel mueligt at de anden gang ere komne der igien i Anledning af hans Død, og er dette rigtigt om Guthrun, da maae han have været ældre end Alfred). T. 1. Part. 2. p. 378 udi en Kronike om Bisperne af Durham nævnes Garmundi Bey, (hvilken og forekommer hos andre Engliske Skribenter). T. 2. p. 39 mener Leland selv, at Gormund snarere haver været en Irsk, Brittisk eller Scotisk lille Konge, eller og fra Tydskland, end en Nordisk; P. 212 kalder ham den Guthormum Dacum, som havde med Alfred at bestille, og synes dette at være taget af en gammel Saxisk Lov-Bog paa Latin. P. 399, i en Closter-Kronike af Canterbury kaldes han Kong Gutran, som og hedte Athelstan, og siges at han dode efter 9 Aars Regiering. I Leland's itinerary T. 4. p. 126 forekommer i en St. Neoti Levnets Beskrivelse, at den Tyran Gutrun 878 med en utallig Hær af Hedninger plyndrede Engelland, og p. 133 i en Closter Kronike af Croyland nævnes Guthrun tilligemed Hinguar og Halfdan og flere Tyranner, der komme fra Danmark

Gorm Engelland r.

Gorm Engellænder.

mark og Norge, (saaledes forklarer jeg Dacia Noregæma), at have plyndret Engelland. Th. Otterbourne, som slutter sin Historie med 1420, fortæller T. 1. p. 27, ligesom Galfredus, at Africanernes Konge Gormund overvandt Britannierne i det 6 Sæculo, og giorde Saxerne til Mestere af Engelland. Herved falder mig ind, om ei den sidste Gormund kan have været fra Møre i Norge, hvoraf de Skribenter, som have villet skrive Latin, have giort Mauri, og andre uvidende siden deraf giort dem til Africaner. Og dette stadfæstes derved, at Munken af St. Gal hos du Chesne T. 2. p. 128 vidner, at Carolus Magnus forblev længe i Aachen for Saxernes Indfalds Skyld, saa og for Nordmannernes eller Maurernes Søerøverier, thi jeg kan ei troe, at vel skulde her oversættes ved og, og altsaa sigtes til de rette Maurer eller Saracener, hvis Søerøverier meest skeede i Middelhavet, saa at Aachen derfore ikke var en beqvæm Plads at opholde sig paa, for at dæmpe dem. Cambden i Britannia p. 258 beretter, at de Britanniske Annaler fortælle, at en Africansk Tyran Gurmund skal have indtaget Cirencester, de Gamles Corinium, med en Krigslist, nemlig at sætte Ild paa den ved Spurrer, hvorfore Giraldus kalder den Spurrernes Bye, og Necham, (som døde 1215), siger, at den i 7 Aar prøvede Gurmundi Magt, men at Cambden aldeles ei veed, hvo denne Gurmund har været; At Indvaanerne vise en stor Steen-Dynge, som de kalde Gurmundi Taarn, og sige at Gurmund haver bygget, (hvilket uden al Tvil hører til den ældste Guthrum, siden han efter alle Engelske Skribenter opholdt sig nogle Aar i Cirencester, og da han af alle tre Gurmunder huserede meest ilde i Engelland, saa er han vel egentlig Mønsteret, hvorefter alt, hvad Ont der fortælles om Gurmund, fornemmeligen er taget. Har den sidste Gurmund været

fra

fra Møre i Norge, saa kan det vel have givet Anledning med at giøre ham til en Africaner, men hans Tyrannie, og derved opvakte Had, haver dog maaskee giort det meste, thi Saracener og Morer ansaaes med stor Afskye af alle Christne). I den Engelske Cambden T. 1. Col. 284 fortælles efter Leland, at i dette Taarn ere blevne fundne usædvanlig store Menneske-Been, et rundt Messing Kar, og Begravelser med Aske og Stykker af Been; At Levningerne af dette runde Taarn endnu ere til, og at i den Wallisk Historie berettes, at Gurmund, en Erke-Sørøver, og Anfører af de Norske, hialp Saxerne, (hvilket bekræfter mig i min Mening, at den sidste Gurmund har været fra Norge, og naar jeg hertil legger Guthruns Love, i Fælledskab med Edvard udgivne, og Wallingfords Fortælling, saa troer jeg at han haver regieret i Ost-Angeln under Edvard og Adelsten). O. Flaherty i sin Ogygia p. 13 siger, at man ei maae undre sig over, at de Irlandske Annaler føre Fomorii fra Africa, da de dog vare fra Scandinavien, og egentligen fra Finland, da man i saa meget senere Tider har giort Gurmund, som var fra Norge, til en Africaner. Navnet Fomorii bringer mig paa de Tanker, at de have og været fra Møre, og skader det ei, at Finland mænges her ind, naar man derved kun forstaaer de Norske Finner, hvilke i gamle Dage strakte sig hist og her meget sydligere i Norge, end nu omstunder. Et andet Folk Dananni omtaler han og at være kommet til Irland fra Scandinavien, og at have havt Omgang med Fomoriis, og som Finnia ogsaa mænges ind med dem, saa forstaaes maaskee de egentlige Danske fra Skaane ved dem, hvorimod kan vel dette indvendes, at det gaaer saa langt tilbage i Tiden, og langt før Christi Fødsel; Men hertil svarer jeg, at man kan have feylet i Tiden, og at det ogsaa rimelige-

Gorm Engellænder.

Gorm Engelænder. meligere har tildraget sig efter Christi Fødsel, uden at Tildragelsen derfore selv er urigtig. Heath i Antiquities of Scilly London 8vo 1750 beretter p. 397, at ved Slutningen af det 6 Sæculo kom Gormund, en Norsk Erke-Søerøver fra Irland, som han nylig havde erobret, til Britannien, kaldet did af Saxerne, og fordrev den Brittiske Konge Careticum og hans Undersaatter til Wales, Cornwall, og Bretagne i Frankerige. Han fortæller og efter et Manuscript, hvorledes han ved Spurrer sat Ild paa Cirenceſter. Weaver i funeral Monuments p. 748—750 vidner, at Indvaanerne i Hadley i Norfolk Shire vise den Danske Kong Gurmond eller Gunthurn hans Grav, men som ei synes at være gammel nok dertil. Han anfører og en gammel Engelsk Riim-Kronike, som fortæller det samme, som alle de andre om Gurron, Konge af Danmark hans Daab, leggende alene, og det urigtigen til, at han blev fanget af Alfred i Slaget. Af et andet gammelt Manuscript paa Riim anfører han, at Kongen hedte Gunter, og var Fader til Haveloke, Konge i Danmark, (om denne Haveloc eller Haneloc skal jeg handle siden; Nu vil jeg alene sige saa meget, at hans Historie er sammenblandet af Svend Tveskieg og Knud den Store, og som det af dette Stæd synes Eoric, eller Eric, enten en Søn eller Svigersøn af den første Guthrum, og maaskee ogsaa Hardeknud, som var Gorms eller Gudruns Faster-Søn), og at han blev døbt. P. Langtoft, som slutter sin Kronike med 1307, kalder ham T. 1. p. 25 Gauter, en Søn af Havelok, og Goldebourgh, som var en Dotter af den Engelske Kong Athelwold, (der døde 857), og derved fik Landet. (Tiden og Navnet synes her at vise, at herved sigtes til Hardeknud, Guthreds Fader, og er det ei urimeligt, at Hardeknud har havt en Engelsk Konges Dotter, thi da kan man let begribe, hvi de

i Nort-

i Northumberland udvalgte hans Søn til Konge). I Carew's Survey of Cornwall, som først udkom 1602, men her anføres efter Editionen i London 1723 i 4to, fortælles F. 96 p. 2 det samme i Korthed, som hos Galfred, om Gurmund, undtagen at han kaldes en Norsk Erke-Søerøver. Simeon Dunelmensis Col. 25 siger, at den bekiendte Onlaf, som Aar 937 figtede imod Athelstan, var Guthredi Søn. Siden Onlaf eller Anlaf ɔ: Olavus havde engang regieret i Northumberland, og nu giorde et Forsøg paa, at indtage det igien, og Guthred havde ogsaa regieret der, saa bliver det i denne Henseende ei urimeligt, men paa den anden Side taler J. Wallingford p. 540 om en Guttredus, der regierede i Northumberland, giorde Oprør imod Athelstan, blev overvundet, og forsvandt, hvorpaa efter Chronikerne Northumberland siden stedse stod under de Engelske Konger; I St. Cuthberti Bedrifter alene fortælles, at Guttred, formanet i et Syn af denne Helgen, stod Engellænderne siden bi imod de Danske Søerøveres Anfald, og regierte der i mange Aar. Vel sandt at han gior denne Guttred til Sihtrici og Athelstans Søster-Søn, og af det Navn eller rettere Guthferth haver der og været en, som blev forjaget, endskiønt jeg ikke troer at Athelstans Søster var hans Moder, thi dertil er Tiden for kort, men efter al Anseende haver Ligheden af de Navne Guthred, Guthrum og Gurmund giort, at Wallingford haver her blandet tvende adskilte Personer sammen, Guthred eller Guthferth Sihtrici Søn, og den senere Guthrum eller Gurmund, en Nepos af den ældre Gudrum, og egentlig Konge i Ost-Angeln, og som holdt med Engellænderne, og efter al Anseende haver havt Deel i Northumberland ogsaa. Saa meget er ellers vidst, at Aslaph var Guthredi Sønne-Søn; Og taler Adamus Bremensis L. 2. C. 15. p. 20 ogsaa om en Anlaph, som Gorm Engellænder.

 var

Gorm Engellænder. var Gudredi Søn. Fremdeles siger Wallingford, at Northumbrerne kaldte den Normand Olaf fra Norge til Hielp, og giorde ham til Konge, da Edmond Athelstans Eftermand regierede. Har han været den samme Oluf, som figtede imod Athelstan 937, og han virkeligen haver været fra Norge, saa kan han ei have været Guthredi Søn eller Sønne-Søn, efterdi Guthred var en Dansk, men rimeligen en Søn af den sidste Guthrum, som efter al Formodning var en Norsk, og da ere Skribenterne alene blevne forvirrede ved Navnenes Lighed af Guthrum og Guthred. Imidlertid tviler jeg paa, at denne Oluf er den samme, som 937 figtede imod Athelstan. Simeon Dunelmensis Col. 155 taler ved Aar 941 ogsaa om, at Northumbri udvalgte den Norske Konge Anlafum til Konge, og fulde fra Edmond; At han Aar 943 blev døbt, hvilket Wallingford ogsaa fortæller, dog uden at nævne Aaret; Forhen haver Simeon ved Aar 937 talet om en hedensk Konge Anlafus, som regierede i Irland, og over mange Øer, og som giorde det store Indfald i Northumberland, men blev udjaget. Maaskee er han den samme, som den Norske Oluf, med mindre man vilde antage mange Olufer paa den Tid, og virkeligen troe med Simeon Col. 25, at han havde været Guthredi Søn (eller Sønne-Søn), og følgeligen en Dansk; have de kun været een, da forestiller jeg mig Tingen saaledes, at Oluf efter det store Slag, som han tabte 937 haver maaskee vendet tilbage til sit Fæderneland Norge og at hans Lande i Irland og paa Øerne have da faldt fra ham, eller og at Wallingford haver kun meent, at han i Edvards Tid kom fra Norge, fordi han var af Norsk Herkomst, hvilket bestyrkes derved at Simeon ei siger, at han kom fra Norge. Ved 944 fortæller Simeon at Edmund udjog af Northumberland Kong

Anlaf

Anlaf Sihtrici Søn og Reignold Guthferthi Søn. Wallingford P. 541 fortæller det samme, og siger derhos at Olaf var avlet af Sictric med Athelstans og Edmunds Søster, hvilket jeg troer at være rigtigt; thi det gaaer an efter Tiden. Og da Shitric havde en Søn med Athelstans Søster, og efterlod sig tvende Sønner Guthferth og Oluf, saa kunde det let skee at Skribenten tog Feil, og tillagde Guthferth det, som tilkommer Oluf. Reginold gior han til Søn af den Guthred, som Athelsten udjog, hvilket sammenholdet med Simeon tydeligen viser, at Wallingford haver blandet sammen de tvende Navne Guthred og Guthferth. Man seer ellers heraf hvor mange Konger, der da paa eengang regierede i Northumberland, som og var meget større, og strakte sig næsten til Edinborg. Forhen Col. 134 beretter Simeon, at Ethalstan Aar 927 udjog af Britternes Rige Kong Gudfrid (Sihtrici Søn, den samme som Guthferth, men hvor Britter maae være en Læsefeyl i stædet for Northumbrer), at han 937 overvandt Kong Onlaf, at Onlaf 939 (som dog i det mindste maae være 940, siden det skeede efter Athelstans Død); kom til York, og at Fred blev giort imellem ham og Edmond, saa at han skulde beholde alt hvad som laae Norden for den store Vei Wetlingastrete og Edmond hvad som laae Sønden for den; at Olilaf (uden Tvil Onlaf eller Olaf) døde hastig 941 (hvilket Aar dog maae være urigtigt, saafremt han først er død 943, men som her sættes tvende Aar imellem hans Fred med Edmond, og hans Død, saa slutter jeg heraf at han er først død 945), at Onlaf Shitrici Søn regierede derpaa over Northumberland, men blev af Northumbrer udjaget 943, hvorpaa Edmond 945 expulsis duobus Regibus (hvorved det er uvist om de tvende nu nylig nævnte forstaaes, eller og Anlaf og Reinold, som han 944 efter Col.

Gorm Engellænder.

Gorm Engellænder.

155 udjog, hvilket sidste bliver nok det rigtigste, og da viser at Northumbri selv have ei jaget deres Konge ud 943) Col. 154 berettes at Athelstan giftede sin Søster med Sihtric Aar 925, at Sihtric døde 926, og at Athelstan strax udjog hans Søn Guthferth (som derfore umuelig kan have været hans Søstersøn, allerheldst han 943 havde en voxen Søn) at han og i et Slag overvandt og jog paa Flugt Wuer Regem Wentorum (hvilken efter Navnet synes mig at være Wermund, Gurmund eller den sidste Guthrun, og kan da maaskee Slaget mod Colbrand være skeet, som henføres til 926 eller 927, og ved Golanus maaskee Guthferth forstaaes, og ved Onlaf Guthrums Søn Anlaf, som maaskee derpaa har begivet sig til Irland; Spørsmaal kun hvad dette Wenta har været for et Sted; Thi ved Wenta Belgarum forstodes Winchester, ved Wenta Icenorum Caster tæt ved Norwich i Ost-Angeln, og ved Venta Silurum Caer Wept i Monmouthshire i Wales; Dersom ei en Brittisk Konge forstaaes ved denne Wuer, som jeg ikke troer, da kan han ei have regieret paa andet Stæd end i Caster, hvilket ogsaa passer sig meget vel paa det jeg forhen haver viist, at den sidste Guthrum havde fornemmeligen sit Sæde i Ost-Angeln; Paa Winchester kan ei tænkes, da det ligger i Westsex, Athelstans Hovedrige. Om Guthrum haver derpaa giort sin Fred med Athelstan, eller om han strax haver forladt Landet og flakket om, skal jeg ei sige. Dog troer jeg snarest det sidste; Efter al Anseende haver han sat sit Liv til i Frankrige omtrent Aar 938 saafremt han er den sidste Gurmund, som var der med Isenbard. Col. 155 at Edmond stod selv 943 Fadder til Reignold Northumbernes Konge, og antog ham til sin Søn (men som han Aaret efter jog ham ud, saa viser dette, hvorpaa man og haver mange Exempler, at de Angel Saxiske

Konger

Gorm Engellændet.

Konger have været passelig trofaste; Imidlertid maa man dog ogsaa tilstaae at de Nordiske Folk vare ubudne og grumme Giester: Disse Navne Reignold, Reginald bringe mig paa de Tanker at de have været af den første Regner Lodbroge Stamme ved Haarde Knud, saa meget er vidst at) Bromton Col. 835 siger at Reginald de Danskes Konges Gudfredi Søn (hvor uden Tvil Guthredi bør læses, som var Harde Knuds Søn) indtog York under Edvard, en Erobring som Simeon ogsaa omtaler Col. 23, og vidner at en hedenisk Konge Reignwald landede med en stærk Flode der, thi Elfred havde efter Guthredi Død taget Northumberland under sig, og Col. 133 Aar 912 at Kong Reignvald, Grev Oter, og Olvul Cracabam angrebe og plyndrede Dunblin (uden Tvil Dublin) i Irland; Cracabam skal uden Tvil være Cracaben, et Tilnavn som blev givet adskillige Norske Prindser, og hvorom mere paa et andet Stæd); Col. 151, at Northumbri efter Guthreds Død 894 besvore Freden med Elfred, som de dog holdte slet, og brøde ved jævnlige Indfald; Col. 153, at den Danske Kong Regnald udvalgte tilligemed de Engelske og Danske, der boede i Nortshumberland, Aar 921 Kong Edvard for deres Fader og Herre, og giorde et fast Forbund med ham. Langebee T. 2. p. 415. Not. h. gior Anlaf, som 937 stred imod Athelstan, til Sihtrici Søn; erkiender dog rigtigen en anden Anlaph paa samme Tid, som var en Norsk, og døde 942, eller saa omtrent. Men Spørsmaal om denne sidste ei var Sihtrici Søn; og den første Søn af den anden Guthrum, hvilken efter mine Tanker var Søn af en Norsk Prinds. Altsaa blev den Anlaph, som var Guthredi Søn, endnu den tredie. Da Bromton siger, at Reginald indtog York, efterat Sidrik, Konge i Northumberland, havde myrdt sin Broder Nigellum, og Simeon Col. 133 vidner, at dette

Gorm Engellænder. te Mord skede 914, saa er det rimeligt at Reginald haver bemæstret sig York kort efter denne Tid, og at just dette Mord haver giort Sihtric forhadt, og Reginald haver, som den retmæssige Konges Guthredi Søn, betient sig heraf. Bromton vil Col. 838. at Adelsten har Aaret efter han blev Konge, altsaa efter hans egen Regning 925 overvundet, forjaget og ødelagt den Danske Kong Gudfredum, Reginaldi Fader, (og Sihtrici Søn). Derefter gav han sin Søster til den Northumbriske Konge Sihirico, som var fød af Dansk Stamme, men som Sihiric døde kort efter, saa uddrev han hans Søn, (hvor Skribenten ei har taget i agt, at det just var Gudfred eller Guthferthe, og at hans Uddrivelse følgeligen ei kan være skeet 925), og tilegnede sig Riget; Col. 838, at Athelstan i sit 15 Regierings-Aar, (som skal være 13), overvandt den Hedning Anlaf, Konge i Irland og mange Øer; Col. 857, at Kong Edmond lod døbe den Danske Kong Hanlaf, og kort efter Kong Reginald, som havde indtaget York, (hvor dog Reginald Guthferthi Søn blandes sammen med den ældre Reginald Guthredi Søn, og det alene for Navnenes Ligheds Skyld); Men som disse Danske Konger Hanlaf Sidrici Søn, og Reginald Gudfredi Søn brøde Freden, og plyndrede i den Deel af Riget, som de havde mistet, (hvoraf sees at Edmond skilte dem ved noget Land, da de lode sig døbe), saa bekrigede han og udjog dem, og var altsaa, som nogle sige, den første Vest-Saxiske Konge, der selv eyede Northumberland. Denne Anlaf kom ellers efter Col. 862 igien i Edredi 2 Aar, som det synes, med en stor Flode, blev glædeligen imodtaget, og regierede paa nye med stor Styrke i 4 Aar, men blev derpaa bortjaget af sine egne Undersaatter. Knigthon har Col. 2320—2325 den Fabel om Havelec, hvorudi dog findes noget sandt. Han fortæller

saale-

saaledes: Nu vil jeg berette, af hvad Aarsag Knud (den Store) kom til Engelland, og giorde Paastand paa det. Fordum var en Konge i Engelland ved Navn Egelwold, (uden Tvil Ethelwolf, som døde 858), som kun efterlod sig en Dotter ved Navn Goldusbourgh af $6\frac{1}{2}$ Aar, (da han dog efterlod sig adskillige Børn, men dette er vel giort, for at formindske Angel-Saxernes Skam, at de lode sig undertvinge af de Danske, og passer denne hendes Alder sig gandske vel paa Hardeknud), der blev giftet med Hanelec, en Søn af Birkelano, Konge i Dácia, (er nu Hanelec Hardeknud, saa maae Birkelanus blive hans Fader Sigurd, eller og snarere Ericus I, saafremt han antages til Hardeknuds Fader, da og Navnet Ericus synes at stikke i Birkelanus, men Aarsagen til disse underlige Navne kan jeg ei udfinde; Antager man, at hun har været 15 Aar, da hun blev gift, saa kan det ei være skeet forend 866, og Guthred altsaa ei fød forend 867, men da var han vel ung, for at giøres til Konge omtrent 880, og Faderen vel gammel, for først at giftes 867, thi hans Fader Sigurd kan i det længste ei have levet længre end til 803, men giøres han til Søn af Eric I, saa passer dette sig heel got, hvorfore jeg troer at herudi er urigtigt i Henseende til Tiden, og at Goldsbourgh maaskee er bleven giftet 859, og Guthred fød 860). En ved Navn Grym opfødde Hanelec, og af ham kaldes Grymmesby, hvor han først landede, da han bragte Drengen fra Danmark til Engelland, (og dette Navn Grym er atter et Beviis for mig, at ved Hanelec forstaaes Haardeknud, thi efter Oluf Tryggesöns Saga hedte hans Foster-Fader Gorm), og regierede derpaa Hanelec ved Arv i Danmark, og ved sin Kones Arv og Rettighed i Engelland, (da man hos de Frankiske Skribenter, og Adamum, ja endog hos vore egne, finder saare lidet om Haardeknud, Gorm Engellænder.

Gorm Engellænder.

som Konge i Danmark, og derimod en heel Skok andre Konger, saa er jeg meget tilbøyelig til at troe, at han kun haver havt lidet Land der, og det i føye Tid, og at han længe haver opholdt sig i Engelland, fær i Northumberland, paa hvilket de Danske fra gammel Tid havde Fordringer, og hvor de skaltede og valtede, som i deres eget Land; Hvortil kommer, at man sielden finder de Danske Anførere i Engelland navngivne før 866, saa det ei bliver utroligt, at Hardeknud kan have været en af deres forneimste Anførere; Dog falder dette bort, saafremt Eric har været hans Fader, og han et Barn, da Eric døde 854, thi da er han venteligen blevet længe i Danmark. Hans Ophold udenlands kan og have været Aarsag til, at han saa lidet er bleven anseet hiemme), og varede hans Regimente i 31 Aar; (hvilket vel nok kommer overeens med hvad jeg forhen haver antaget om Hardeknud); Han avlede 15 Sønner og Døttre, hvoraf kun 4 opnaaede den mandlige Alder: Den ældste hedte Gormund, og den havde han besluttet at giøre til Konge i Engelland, men han brød sin Hals paa en vild Hest. (Det synes af Navnet Guthred, som virkeligen var Hardeknuds Søn, og regierede i Engelland, at sige i Northumberland, haver ved sin Lighed med Gormund giort, at Knighton haver kaldet ham saa, thi jeg finder ei ellers, at Guthred er bleven kaldet Gormund, men vel at Guthrum Konge i Øst-Angeln har baaret det Navn, og som han levede paa samme Tid, som Guthred, saa kan dette og have givet Anledning til at blande dem sammen, allerheldst de begge vare Danske, og stammede fra en Regnar Lodbroc, men maaskee ogsaa, at Gorm den Gamle derved forstaaes, der rimeligen er blevet Konge i Danmark, som ældste Søn). Den anden Knud, som han, da han var 18 Aar gammel, giorde til Konge i Danmark,

mark, og om hvilken tales for nærværende Tid, forbeholdende sig alene Engelland, og tænkende at efterlade det til Gormund, som dog døde før Faderen. (Knud er urigtigen ført her ind, og forstaaes Knud den Store ved ham). Den tredie Godard gav ham anseelige Embeder i Danmark og Engelland, (og ved ham forstaaes nok Guthred); og den fierde Thorald, som ægtede en Grevinde af Hertowe i Norge, hvis Slægt endnu er der, hvorfore og stort Venskab endnu vedvarer mellem Kongerne af Norge og Danmark, og have derfore altid siden Norske været i Følge med de Danske, naar de søgte at giøre deres Fordring paa Engelland giældende, og varede da dette ved, indtil Guido af Warwyk overvandt Kiæmpen Colebrand, da Athelstan regierede, hvorpaa Engelland var frie for de Danskes Anfald, indtil Kong Knud indtog det fra Edmund Jernside. Men Kong Hanelec ligger i St. Pauls Kirke i London, og efter hans Død kom hans Søn Knud fra Danmark, og regierede med Ære, og derefter bliver Knighton ved at tale om Knud saaledes, at man tydeligen kan see, at han mener Knud den Store. Enhver indseer vel de Fabler, de tydelige Feyl i Tidsregningen, og Modsigelser, som denne Skribent begaaer, hvortil endnu kommer, at han Col. 2315 giør rigtigen Sevanus eller Svend til Canuti Magni Fader. Det er let at indsee, at hans Hanelec er baade den gamle Hardeknud og Svend Tveskiæg, og at hans Feyl kommer deraf, saa og at han haver villet give Aarsagen til de Danskes Fordring paa Engelland, og de Danskes og Norskes fælles Angreb derpaa, som dog haver sin Grund i langt ældre Tider. Imidlertid er det ei utroligt, at Hardeknud har ægtet Ethelwulphs Dotter, og at dette haver giort Engellænderne saa gunstige imod hans Søn Guthred; Dog troer jeg ei, at hun har været Moder til Gorm, (hvorvel man,

Gorm Engellænder.

Gorm Engellænder. naar just dette antages, kunde troe, at Saxo var derved bleven ledet i den Vildfarelse, at Gorm selv havde en Engelsk Prindsesse). Da saavel Guthred, som den første Guthrum, døde unge, hvorvel ei i Krig, saa er det gierne mueligt, at en af dem har brækket sin Hals med en Hest. Den saa kaldte Scala Chronica hos Leland i Coll. T. 1. Part. 2. p. 511 beretter, at da Constantinus regierede i Britannien, (som efter Galfred maae være død 545), regierede under ham Ethelbright i Norfolk og Southfolk, og Edelsy i Lindesey, af hvilke den første ægtede den sidstes Søster Orwenne, og avlede med hende en Dotter, paa Brittisk kaldet Argentile, og paa Saxisk Goldesburg, som blev opfød hos sin Morbroder Edelsy paa Vilkaar, ei at ægte anden, end den, som blev fundet meest ædel i Ridder-Spil. Og blev hun siden giftet med en Havelok, en Søn af Kongen i Danmark, som var blevet ført til Engelland, at dræbes, men blev, efterat Sandhed var bleven bekiendt, som ret Arving indsat i Danmark. Cuaran, en Søn af Grime, kom da til Hoffet i Lindesey, og erlangede ved tapre Bedrifter et stort Navn, efterat han først havde været Stegevender i Kykkenet. Gryme havde efter Befaling af Kong Stuard i Danmark skullet drukne Haveloc, men af Medynk bragte han ham til Lindesey i Engelland til et Sted, kaldet Grymesby. Men nogle ansee denne Historie for urigtig; og andre sige at Konge Sweyn af Danmark, Fader til Knud, først angreb Lindesey, paa Grund af Havelocs Ægteskab og første Ankomst der. (Er noget rigtigt herudi, saa maae denne Historie tildeels enten være giort af det Guthred Hardeknuds Søn blev virkeligen solgt i Engelland, eller og maaskee deraf, at Hardeknud haver maat for sine Fiender flygte fra Danmark; og maaskee begge Dele have giort sit hertil. Naar jeg betænker at

Eric,

Eric, som døde 854, regierede alerede noget forhen over gandske Dannemark, saa er det gierne mueligt, at Hardeknud kan derover have flygtet til Engelland, allerheldst Kong Ethelwolf døde 858, og han først efter den Tid siges at have ægtet hans Dotter. Det kan og gierne være, at han med hende haver bekommet Rettighed til Lindsey, som er den nordligste Deel af Lincoln Shire, liggende i det gamle Kongerige Mercia ved Havet, og stødende til Northumberland, og hvor man ogsaa finder, at de gamle Danske ofte have landet. Skade kun at Lindsey udi Ethelwulphi Tid ei endda tilhørte de Vest-Saxiske, men de Mercieske Konger, saa at Hardeknud, ved at ægte en Vest-Saxisk Prindsesse, ingen Ret kunde faae paa Lindisey. Dog maae jeg tilstaae, at de Mercieske Konger da alerede stode under de Vest-Saxiske, hvilket kan have givet Anledning nok til at mænge Ethelwolf her ind. Imidlertid troer jeg med Scala Kronike snarere, at Goldbourgh haver været en Dotter af en lille Herre eller Jarl i Norfolk, hvilket ligger i Ost-Angeln, og grændser til Lindsey, end af den mægtige Vest-Saxiske Konge; Og som hun blev opfød hos sin Mor-Broder, saa bliver det derved rimeligt, at Faderen er død først, og at hun maaskee kun kan have været 6½ Aar, da han døde. Efter alt dette bliver det altsaa rimeligt, at Hardeknud er kommet til Engelland for Ethelwulphi Død, og rimeligen 849, siden hans Søns Gorms Regimente regnes fra det Aar. Dog bortfalder alt dette, naar Hardeknud har været Erici 1 Søn, og Gorm da fød først omtrent 860. Antages, at Hardeknud har maat flye for Erics Overmagt ved bemældte Tid 849, saa kommer det vel overeens med Tiden, da Rembertus siger, at Eric var alene Konge i Danmark. I den Saxiske Kronike finder jeg, at Aar 851 komme 350 hedniske Skibe op i Themsen, hvilket

Gorm Engellænder.

Gorm Engellænder.

ket giør det troligt, at en anseelig Anfører maae da være kommet, og passer Aaret sig gandske vel paa denne Hypothese, thi Hardeknud kan i de forrige to Aar have sværmet andre Stæder om. Og at Hardeknud forstaaes ved Haveloc, bestyrkes ogsaa derved, at Simeon Dunelmensis Col. 147, og Roger af Hoveden p. 418 berette, at Guthred Hardeknuds Søn var solgt til en Enke i Wintingham, hvilket er det nu værende Wintringham i Lincoln Shire, ei langt fra Humber-Floden, og just i Lindsey. See Cambdeni Britannia paa Engelsk Col. 566. Dette bringer mig paa de Tanker, at Haveloc eller Hanelec er kun en fordærvet Læse- og Skrivemaade af Hardeknud. Forskiællen mellem Navnene synes vel temmelig stor, men man har Exempler paa endnu større Fordreyelser. Hvad endelig Navnene angaaer, da er Ethelbright et gandske bekiendt Angel-Saxisk Navn, Edelsy er det samme som Edelsig, og Goldsborgh er vel endnu ei forekommet mig, men har dog en Angel-Saxisk Anseende. Ridder Spil, som her nævnes, og end mere Navnet Stuart, som er en Skotsk Familie, viser at Historien, saadan som den her fortælles, ei kan være opkommet i det tilligste forend i det 11 Sæculo. Maaden at fortælle paa, saavidt man kan domme af det Udtog, Leland har giort, kommer avereens med den, som bruges i vore fabelagtige Islandske Sögur, og tiener til at vise, om man deuden ei vidste det, ved Overeenstemmelsen i Sæder og Tænkemaade, hvor nøye Slægtskab og Omgang der haver været imellem vore Forfædre og Angel-Saxerne, og hvor meget det ene Folk har laant af det andet. Det Ægteskab, som Hardeknud giorde i et Landskab saa nær Ost-Angeln, Ligheden af Navnene mellem hans Søn Guthred, og Guthrun Konge i Ost-Angeln, ellers kaldet Æthelstan, Ligheden af Navne mellem Edelrad og Alured, eller

Alfred,

Alfred, Slægtskabet mellem Gorm, og Hardeknud og Guthred, da han var den enes Søn, og den andens Broder, Tiden paa hvilken Alfred og hans Sønne-Søn Æthelstan, og Guthrum, Guthred og hans Søn Reginald, samt Gorm levede, nemlig den samme Tid, haver bragt Saxo i Forvirring, saa at han har væ-ret af den Tanke, at Gorm har ægtet Thyra, den Engelske Kong Ethelrads Dotter, og siden havt med hendes Broder Adelstan at giøre, hvorudi vel kan være saa meget rigtigt, at Gorm har ved sine Sønner ladet giøre et Forsøg paa Northumberland. Dog imod den Tid jeg sætter Haveloc paa, kan indvendes, at Scala Kronike selv henfører ham til det 6 Sæculum, og man derhos ei kan nægte, at jo de Danske Prindser Hroe, Agnar, og den Nordiske Hiorvard Ylfing da feydede paa Northumberland; Men hertil svarer jeg, at man mærker hos endeel Skribenter en saa stor Lyst til at giøre alle Ting ældre, end de virkeligen ere, og dernæst at jeg haver anført saa mange rimelige Grunde for den Mening, at Haveloc er Hardeknud, at man næsten ei mere kan tvile paa, at den jo er rigtig, hvorfore man bør holde sig til den, og i det høyeste tilstaae, at de Danskes Krigstoge til Engelland i det 6 Sæculo, og Hroars Nedsættelse og Giftermaal der med en Northumbrisk Konge Dotter, have givet Anledning til at føre Haveloc op til saa høy en Alder. Mærkeligt er det ogsaa, at Grimsby findes endnu i Lindsey i Lincoln Shire ved Havet, om hvilket efter Cambdens Vidnesbyrd i Britannia p. 407 fortælles i Eventyrerne, at Grim, en Kiøbmand, opfødde der Haveloc, en Dansk Prinds, som først blev Dreng i Kongens Kiøkken, og siden fik for sine store Bedrifter Kongens Dotter. Da nu Guthred virkeligen var en Slave, saa er det klart, at man haver henført til Faderen, hvad som tilhører Sønnen. Snorro

Gorm Engellænder.

Gorm Engellænder. taler ellers ogsaa om Grimsby i Engelland, og at den haver faaet Navn af de Nordiske. I bemældte Scala Krønike fortælles ogsaa, at Kong Gurmund indtog Cirecester, ved at sætte Ild under Spurrernes Vinger, hvorpaa Kong Caretius flygtede til Wales. Da nu dette fortælles kort efter Haveloc, saa slutter jeg heraf, at Skribenten har meent, at Gurmund og Haveloc have levet paa een Tid, hvilket end mere bekræftes derved, at han selv sætter Haveloc i det 6 Sæculo, og Galfred ligeledes Gurmund. Og dette viser atter, at de begge have levet i det 9 Sæculo, thi da levede Guthrun, som og kaldtes Gurmund, og Hardeknud, og hans Søn Guthred, hvilken Hardeknud jeg holder for Haveloc.

Men nu at komme til Reginald Guthreds Søn, og de andre Danske Konger i Engelland igien, da meener Simeon Dunelmensis i sin Fortale, som ei findes i Bedfords Edition, ham uden Tvivl, naar han siger at Guthred regierede i 14 Aar, og at Reignold under Edvard Alfredi Søn bemestrede sig St. Cuthberthi Land ved Scula og Onlafbal, hvilke han Columna 23 ogsaa vidner, at have tient ham, og at det skeede da Cutheard var Bisp i Durham og Col. 73 og 74 at Regenvold tog Landet fra Aldred Eadulfi Søn, (hvoraf jeg slutter at Sihtric ei haver regieret over Durham), men at denne forbandede Konge siden omkom tilligemed sine Sønner og Venner. Da nu Cutheard var Bisp fra 900 til 915, saa tiener dette til at stadfæste Reginaldi Alder. Skribenten kalder ellers Landet hvor Cutheards Bispe Sæde laae Bernicia, hvilket foruden mange andre Ting tiener til at vise hvor dette Rige laae; thi Northumberland var deelt i tvende Riger Bernicia og Deira, da alt hvad som laae norden for Tina

Floden

Floden indtil Edenborg kaldtes Bernicia, og der herskede Regi- nald først, men hvad som laae Sønden for den indtil Humber Floden kaldtes Deira, og det synes egentligen at have været Sihtrics Rige, og i det giorde Reginald Indfald og bemestrede sig York, som det dog ei synes at han længe haver beholdt. Simeon siger Col. 133 at Aar 919 brød Kong Ingeald ind i York, da nu denne Konge ellers ei forekommer paa den Tid, saa er Spørsmaal om dette Navn ei er en Skriverfeyl i Stædet for Regenald. Den ubekiendte Forfatter til Kroniken af Durham siger hos Leland Col. T. 1. Part. 2 P. 374 at Sitric af Dansk Herkomst fulgte paa Guthred. I den Saxiske Kronike vidnes ved Aar 911, at den hedniske Krigshær, som boede i Northumberland, brød Freden med Kong Edvard, hvorpaa det kom til et Slag hvorudi deres Konger Eowils og Healfdan satte Livet til. Efter al Ansteende have disse fulgt paa Guthred, og efter Navnet Halfdan at dømme have de været af den sidste Regnars Slægt. Saavidt jeg endnu har fundet nævnes Sihtric som Konge først efter denne Tid, hvorover jeg troer at han haver fulgt paa dem; Ved 921, Kong Sihtric dræbte sin Broder Niel, hvilket Simeon Dunelmensis Col. 133 henfører til 914, og kalder ham ved den Leilighed Konge, og derimod Col. 153 til 920, hvilket bringer mig paa de Tanker at 921 er rettest; Ved 924, Regnvald og Eadulfi Søn med flere underkastede sig Kong Edvard hvilket Simeon derimod Col. 153 henfører til 921; Ved 927, Æthelstan uddrev Guthfrith Northumbrernes Konge, og ved Aar 925 synes Skribenten begynde at ville fortælle, hvorledes Æthelstan gav sin Søster til Sihtric, men da er noget bortkommet, og Meeningen ei udført. Ved 938 (som dog efter alle andre Skribenter skal være 937) beskrives det store Slag imellem Æthel-

Gorm Engellænder.

Gorm. Engellænder.

stan og Anlaf udi gandske poetiske Udtryk, som vel ere tagne af et Vers giort over denne mærkelige Begivenhed. Her siges at Northmannernes Skræk blev forjaget (hvilket tiener efter mine Tanker med til at vise at Anlaf og hans Hær vare Norske og ei Danske), at 5 Konger og 7 af Anlafs Jarler bleve paa Pladsen, at Kongen (hvorved uden Tvil Anlaf forstaaes) reddede sig paa Vandet, og at Frode tog Flugten (ved hvilken maaskee sigtes til Harald Harfagers Søn Frode, hvorvel en Dansk Frode ogsaa levede paa de Tider); Ved 942 at Eadmund stod Fadder til Kong Anlaf, og samme Aar længe efter til Kong Regenold, og at Anlaf døde (uden Tvil den samme som havde stridet imod ham 937, og som efter mine Tanker var den sidste Guthrums Søn); Aar 944 at Eadmond underkastede sig gandske Northumberland, og uddrev de twende Konger Anlaf Sihtrici Søn, og Regenald Guthferths Søn; 949 at Anlaf kom tilbage til Northumberland (herved forstaaes Sihtrici Søn) og 952 at Northumbri uddreve Anlaf. Flodoardus hos Duchesne T. 2 P. 593 fortæller ved Aar 923 at Ragenoldus Anfører over de Nordmanner, som opholdte sig i Loire Floden tog den Franske Kong Caroli Simplicis Partie imod Kong Rodulf, og foreenede sig med dem i Rouen, og tilligemed dem plyndrede Frankrige paa hin Side af Isara Floden, nu Oise, og Landet ved Arras, men leed twende Nederlag; ved 924 at Ragenoldus giorde Fred der med nogle Grever, og søgte derpaa hen til Burgundien, som han plyndrede 925, men dog ei giorde nogen stor Fremgang der. Og efter den Tid nævner han ham ei meere, hvoraf jeg slutter at han enten har sat Livet til i et Slag der, eller dog er død i Frankerige, thi efter al Anseende er han den samme Reginald, som jeg har formodet at være Guthredi Søn, og som regierede i

Berni-

Bernicia, thi han forsvinder siden i den Engelske Historie, ventelig fordi han drog til Frankerige, og siden han 923 var der, saa sees heraf at 924 i den Saxiske Kronike, da han skulde have underkastet sig Edvard, maae være urigtigt, og 921 hos Simeon derimod rigtigt. Wilhelm af Malmesbury fortæller L. 2. C. 5. p. 47, at Ludvig Caroli (Simplicis) Søn blev foruroliget af en Isembardo, der var gaaet fra Christendommen til Hedenskabet, og som udi Eenekamp blev dræbt af en vis Hugo, hvorpaa Ludvig deels dræbte, deels jog paa Flugt alle de Barbarer, som Isembard havde fort med sig, men døde selv kort efter, af det meget Arbeide, han havde havt i Slaget, uden at efterlade Arvinger, hvorover han efterlod Riget til Hugo. (Det er klart at Skribenten har blandet sammen Ludvig Caroli Simplicis Søn, og den sidste Ludvig af den Carolingske Stamme, hvorpaa Hugo Capetus blev Konge. Mærkeligt er det, at Slaget skal efter hans Beretning være skeet ved Pontinum, og at Hariulfus i Chronico Centulensi, som slutter med 1088, hos Bouquet T. 8. p. 273 siger, at den barbariske Kong Gvaramund anfaldt Caroli Calvi Søn Ludovicum ved Aar 881, efter Tilskyndelse af den ædle Franske Esimbard, og plyndrede de Landskaber Vimmacum og Pontivum, som er Wilhelm i Pontinum, men blev udi Vimmaco Aar 882 overvundet og jaget paa Flugt af Ludovico, som havde grebet sig for stærkt an i Slaget, og derover døde, efterladende Riget til sin Broder Karolomannum. Guaramund blev selv paa Pladsen. (Ingen kan tvile paa, at ved ham jo her forstaaes Hasting; Men af de Engelske Skribenter er det ogsaa klart, at han levede længe efter. Med mindre man vilde antage tvende Hastingi, som synes ei urimeligt. Unægteligt er det ogsaa, at den Tildragelse, som Wilhelm og Hariulfus fortælle, er een og

Gorm Engellænder.

Gorm Engellænder.

den samme, hvorved det bliver uimodsigeligt, at Isembard haver levet i Hastings Tid. Men den Beretning, at Guaramund blev paa Pladsen, bringer mig paa de Tanker, at noget saadant er dog skeet med den sidste Guthrum, thi han kaldtes og Gurmund, og en Ludvig regierede da ogsaa i Frankerige, hvorover det var let, at blande disse tvende Tildragelser sammen. Da Ludvig Caroli Calvi Søn døde uden Sønner, og udi Ludvig Caroli Simplicis Søns Tid levede Hugo Magnus, saa har dette forført Wilhelmum til, for endeel at henføre denne Historie til den sidste Carolingiske Ludvig. Man seer ellers at han ved Hugo har ei maat forstaae Hugo Capetus, som var Hugonis Magni Søn, efterdi han hverken giver ham noget Tilnavn, og desuden siger, at han var Roberti Søn, hvilket sidste ogsaa er rigtigt om Hugo Magnus). C. 6. p. 48 og 49, at Athelstan udjog efter Siherici Død Aldulphum af Northumberland, og holdt siden sin sidste Strid med Analavo Sihtrici Søn, hvilken unge Person han bedrog ved en forstilt Tilbagevigelse, og siden jog denne Noricum paa Flugt, og ihielslog 5 Konger og 12 Grever, (det er klart ved det Ord Noricus, at Wilhelmus haver ansteet Anlaf for en Norsk, og siden han kalder ham en ung Person, saa er det rimeligt, at han ei haver været gammel. Men naar han giør ham til Sihtrici Søn, saa sees deraf, hvor let endog gode Skribenter kan feyle, naar der paa een Tid have i eet Land levet adskillige af eet Navn, thi har Anlaf været fra Norge, saa kan Guthred ei have været hans Fader, eller Far-Fader, og saa bestyrkes min Sætning, at den sidste Gurmund eller Guthrum har været Fader til ham). P. 50, at Sihtric var i Slægt med den Gurmund, hvorom læses i Alfredi Bedrifter, (og hvorved uden al Tvil sigtes til den første Gurmund). At Anlaf hans Søn

flyede

flyede til Irland, og Broderen Godefridus, (som uden Tvil bør ansees for Anlafi; og ei for Sihtrici Broder), til Skotland, hvor han efter adskillig Omflakken, endeligen forligede sig med Adelstan, og omkom ved at rove paa Havet. (Heraf sees at Wilhelm kalder den Godefrid, som andre kalde Guthferth, og at han vedbliver i sin Vildfarelse, at kalde Anlaf Sihtrici Søn, da dog den, som var det, var endda kun et Barn, og er uden Tvil blevet ved Adelstans Hof, som hans Søster-Søn; Imidlertid da man finder, at Anlaf Gurmundi Søn haver regieret i Irland, og jeg forhen i Anledning af Colebrand haver anført ved 926 eller 927, som just er den Tid, da Adelstan havde i Northumberland at bestille, at Adelstan da stridede med Olavo, en Dansk, og Golano en Norsk Konge, saa troer jeg at denne Olav, hvis Fader Guthrun eller Gurmund endda levede, og regierede i det nær angrændsende Ost-Angeln, haver derved taget Anledning til at mænge sig i de Northumbriske Sager, og maaskee da, siden det faldt slet ud, er flygtet til Irland; Men da bør Olav ansees for Anlaf, hvilket haver ingen Vanskelighed, siden det er eet og det samme Navn, og Golanus for Gotfrid, og saa maae man og holde for, at Golanus, der var en Dansk Konge, er urigtigen bleven giort til en Norsk, og Olav derimod, som var en Norsk, urigtigen til en Dansk); P. 51 kaldes Harald (Harfager Konge i Norge) Noricorum Konge, (hvilket viser, at ved Noricus forhen forstaaes en Norsk); C. 7. p. 53, at Analafus tilligemed en liden Konge Reinaldo, en Søn af den Gurmund, hvorom tales i Elfredi Bedrifter, overgav sig til Edmund Adelstans Eftermand, og antog den Christne Troe, men faldt kort efter fra Kongen igien, og blev derover drevet i evig Landflygtighed, (dette haver tildraget sig med Anlaf Sihtrici Søn, og Reinald Guthferthi Søn, Gorm Engellænder.

 hvoraf

Gorm Engellænder.

hvoraf sees, hvor let Skribenterne have ladet sig lede i Vildfarelse ved Ligheden imellem de Navne Gurmund, Guthferth &c.; her er og nok bleven med indblandet den Reginald eller Reinvold, som var Guthreds Søn. Wilhelm henfører ellers ogsaa dette urettelige til Edmunds Tid, da det hører til Edreds). Henrik af Huntindon L. 5. p. 354 lader Kong Edvard regiere i 26 Aar, da han dog kun regierede i 24, og som det synes, at han lader hans Fader Alfred døe 899, som dog burde være 900, saa maae man derefter indrette Chronologien hos ham; Naar han altsaa p. 352 siger, at Eohric blev dræbt i Edreds 4 Regierings-Aar, saa bliver det efter hans Regning 903, og burde dog være 904, og naar han p. 352 og 353 vil, at Haldan og Eolwulf, hvilket Navn er uden Tvil meget rettere end Eowils, satte Livet til i hans 7 Regierings-Aar, det er 906, saa bør det være 907, (hvorvel andre have 911). P. 354, at Edvard i sit 26 Regierings-Aar døde, og at Sidric, Konge i Northumberland, kort forhen dræbte sin Broder Nigellum, hvorpaa Kong Reginald indtog York, (men her vildfarer Skribenten meget, thi Niel blev dræbt 919, og Reginald indtog York vidst 919 eller 920, om ei før), at Adelstan forjog Aaret efter den Danske Kong Gudfridum, Fader til bemældte Reginald, og derpaa overvandt Danske og Skotter i Northumberland, (men her begaaes en mægtig genealogisk Feyl, thi vel havde Gudfrid en Søn ved Navn Reginald, men han viste sig først paa Skuepladsen længe efter, og den anden Reginald var for gammel til at være 925 en Søn af Gudfrid, og Sønne-Søn af Sihtric, men uden Tvil var han Guthreds Søn, og har da Navnets Lighed atter her frembragt sin sædvanlige Forvirrelse), at Aar 945 i Adelstans 4 Regierings-Aar skeede det store Slag med Anlaf, Konge i Irland, som havde foreget sine Kræfter ved

de

de Skotter og Danske, som boede i Engelland. Udi en poetisk Beskrivelse over dette Slag paa Latin, som her forekommer, og som er en Oversættelse af den Angel-Saxiske i den Saxiske Kronike p. 112, og hvilke begge kan forbedres den ene af den anden, og som uden Tvil er bleven giort paa samme Tid til Adelstans Ære, i den siges at 5 Konger, og 7 af Anlavi Duces satte Livet til, at Normannernes Hovmod blev dæmpet, og at den Normand Frode tog Flugten, (hvorved er at mærke, at det Ord Normand ei staaer i den Angel-Saxiske Text, men burde dog uden al Tvil staae der, og viser da at herved sigtes til Harald Harfagers Søn, og som Frode og Þorgils vare Fuld-Brødre, og fore ud paa Søeroverie sammen, saa tiener dette til at stadfæste min Mening, at den sidste Gurmund haver været deres Foster-Fader, og Fader til Anlaf, som regierede i Irland, hvoraf jeg slutter at Gurmund haver udsendt dem tilhobe, og at de i hans Navn have giort Erobringer i Irland, men at han maaskee ei selv er kommet der, thi paa den Maade kan det best foreenes, at Irlænderne tilskrive Turgesio disse Erobringer, og Engellænderne derimod Gurmund, dog staaer Chronologien herimod), at den Danske Gude ei kunde raabe (eller holde Tale, Declamere), endskiønt han var snild i Ord, og gammel i Sind, (hvor atter Dacus, Danske er udeladt i det Angel-Saxiske, og Guþ desuden synes at betyde en Strid, og den hele Mening, at henhøre til den Skotske Konge Constantinum, som lige forhen tales om, med mindre herved sigtes til Gode ɔ: en Præst og Dommer, som nødvendig maatte være snild i Ord), at Nordmen med deres naglede Skibe og Anlaf derpaa droge hiem, (i Texten staaer rigtig nok Nordmænd, men Gibson har urigtig oversat aquilonares viri; Der kaldes og Skibene Knærer; naglede vil uden Tvil sige, at de vare tæt beslagne med Nagler eller

Gorm Engellænder.

Søm;

Gorm Engelænder.

Søn; I Texten nævnes at de droge til Diflin ɔ: Dublin). Urigtigt er det, naar Skribenten henfører dette Slag til Adelstans 4 Regierings-Aar, og end mere, naar han forbinder det med 945, som jeg dog anseer for en Trykfeyl, thi efter hans egen Regning burde det da have skeet 929, men virkelig 928, da det dog er gaaet for sig 937, i Adelstans 13 eller 14 Regierings-Aar. Han lader Adelstan kun regiere i 16, men herved kommer han paa den rette Vey igien i Henseende til hans Døds-Aar. P. 355 siger han, at bemeldte Kong Anlaf døde under Edmond, (hvilket maaskee ogsaa er rigtigt), og at Edmund siden stod Fadder til en anden Dansk Konge Anlaf, (Sihtrici Søn, og ved at eftertænke denne hans Daab nøye, er jeg dog nær ved at falde paa de Tanker, at hans Broder Guthferth haver taget ham med sig, thi havde han blevet ved sin Mor-Broder Adelstans Hof, saa er det underligt, hvi han ei var bleven christnet; Desuden finder man ingen anden Leilighed saa god til at føre ham ud af Landet paa, og det maae han dog have været, siden han kom igien), og faae Dage efter ligeledes Kong Reginald af York, om hvilken vi forhen have talet, (og her blander Skribenten atter sammen Reginald Gadfridi Søn, og Reginald Guthredi), at Edmund udjog disse Danske Konger Anlaf Sidrici Søn, og Reginald Gudferdi, hvorpaa Anlaf kom under Edred tilbage igien, og regierede i 4 Aar, og blev da atter udjaget af Northumbrerne, (hvilket Henric synes at forbinde med Edreds 4 Aar, det er 950, eller 951). Roger af Hoveden p. 421 henfører Kong Niel's Drab til 910; P. 422, den Danske Kong Reginaldi Overgivelse til Edvard til 917, og Edvardi Død til 919, (hvilket er gandske urigtigt, og som han døde 924, saa slutter jeg heraf, at Niels Drab bør efter hans egen Mening henføres til 915, og Reginalds Underkastelse til 922); At Adelstan gav 920 sin Søster til Sitric,

at Sitric døde 921, hvorpaa Adelstan jog hans Søn Cuthfred ud, og siden overvandt og jog paa Flugt Wuer Wenternes Konge, (hvorved jeg forhen haver viist, at Guthrum, Gurmund eller Wermund bør forstaaes; Aarene bør og her forandres fra 926 til 925, og fra 921 til 926, efterdi han lader Edvard døe 5 Aar for tilig, og da kommer han overeens med andre Skribenter; Af det, at Guthfrid skrives her Cuthfred, sees, hvor let det har væ- ret at blande ham med Guthred, Cuthred); At det store Slag, hvorudi den Hedning Anlaf, Konge i Irland og over mange Øer blev overvundet, og 5 smaae Konger og 7 Duces dræbte, skeede 937; (og da han kaldes en Hedning, saa er det langt rimeligere, at han var den sidste Guthrums Søn, som uden Tvil var en Hed- ning, end en Søn af Sitric, som maaskee var en Christen). P. 423, at Northumbrerne toge den Norske Kong Anlaph til Konge, den samme som den forrige, som kom did i Edmundi første Aar 941, og blev af Edmund tilkiendt at skulle herske over alt Landet norden for Watlingastrete, men omkom, periit, kort efter, hvor- paa Sitrici Søn Onlaf regierede i Northumberland, og blev 943 og kort efter Northumbrernes Konge Reginald i samme Aar døbt, men 944 begge udjagne, og derpaa under Edredo ihielsloge Nort- humbrerne Amancum Onlafi Søn. (Da nu Skribenten vidner, at de paa samme Tid udjoge deres nye Konge Eiricum, hvilket den Saxiske Kronike henfører til 954, saa maae Amancus være bleven dræbt i samme Aar; Roger er den eeneste, som nævner ham, og er det uvidst, hvilken Onlafs Søn han har været. Ri- meligen haver han været af samme Folk, som Eiricus, men end- nu er jeg ei vis paa, enten denne Eiric har været en Dansk eller en Norsk. Er det rigtigt, at de udjoge den sidste Onlaf, for at sætte Eiric i hans Sted, saa er det rimeligt, at de have beholdt

Gorm. Engellænder.

Gorm Engellænder.

hans Søn, og saa bliver han snarere en Søn af den første Onlaf, og følgeligen en Nordmand. Langebec i Tabellen T. 2. p. 415 giør ham til en Søn af den Irlandske Oluf). Ethelwerd L. 4. C. 3. p. 847 vidner, at efter Guthreds Død var der i 4 Aar en stor Uorden i Northumberland. Han kalder ham ved denne Leilighed Guthfrid, og synes han at henføre hans Død til 896, ved at sige, at Alfred døde i samme Aar, da Urolighederne nemlig vare i Northumberland, og at Edvard kom til Regieringen 900; P. 848, at den barbariske Konge Haruc satte Livet til 902 i Slaget ved Holme, (nu skeede vel 902 et Slag ved Holme, men Haruc eller Eohric omkom ei førend 905. Det er Skade at denne vigtige Skribent haver deels selv skrevet meget barbarisk, og at han deels ogsaa er meget bedærvet), at Aar 909 bleve de Konger Healfdene og Eywysl dræbte; At Aar 913 søgte en stor fiendtlig Flode til Irland, (maaskee under Anførsel af Þorgils og Frode. Denne Skribent synes ogsaa, naar man regner efter, hvad han siger at være skeet hvert Aar, at lade Kong Edvard døe 926, hvilket han ogsaa strax efter selv siger, og som han henfører Anlafs store Slag til Athelstans 13 Regierings-Aar, saa skulde det efter ham være gaaet for sig 939, men skeede virkeligen 937 i det 13 Aar, naar man lader Athelstan komme til Regieringen 924, som man bør), at Edmund udjog i sit 7 Aar, (i det tiligste altsaa 946), Regnald og Anlaf fra York. Kroniken af Mailros hos Gale T. 1. p. 146 taler om Slaget ved Totenhale, (udi hvilket Halfdan blev) under Aar 911; at Sihtric ihielslog Kong Mellum (skal være Niellum) 914; P. 147, at Sihtric 920 brød Devenport, hvilken Gierning og Nielli Død Simeon Col 153 henfører til eet Aar, og ligeledes til 920; at Reinaldus, de Danskes Konge i Northumberland og Kong Sihtric gave sig

921 under Edvard; at Athelstan giftede 925 sin Søster med Sihtric; at Sihtric døde 926, hvorpaa Athelstan indtog hans Rige, og uddrev hans Søn Gutferth, og overvandt og drev paa Flugt Wenternes Konge Wuer, som siden bad ham om Fred, og indgik ved Eed Forbund med ham, (hvilken mærkelige Fortælling bekræfter mig i den Mening, at Wuer er den samme, som Wermund, Gurmund, Guthrum, og at han derpaa haver siddet rolig i sit Rige, indtil Striden opkom 939 imellem Athelstan og hans Søn Anlaf, da han, maaskee for at undgaae at tage Partie, haver begivet sig til Frankerige, hvor han satte Livet til); At Athelstan Aar 937 overvandt den Irlandske Kong Anlaf, og dræbte 5 smaae Konger og Duces, (hvilken sidste Omstændighed forekommer ligedan hos alle Historieskrivere, fordi den er taget af oven anførte Angel-Saxiske Vers); P. 148, Aar 941, at den Norske Kong Anlaf blev af Northumbrerne udvalgt til deres Konge, som forligede sig med Edmund, paa den Maade, at Wathlingestrate skulde skille deres Riger ad, (en Vey, som de gamle Romere havde giort fra York til London, da nu Anlaf skulde have alt, hvad som laae norden for den, eller rettere nordost, saa sees deraf, at Ost-Angeln, Lincoln Shire, Northumberland &c. tilhørte ham, just Lande, hvor vore Nordiske Folk havde fornemmeligen sat sig ned. Paa dette Stæd vil jeg indføre, endskiønt det burde forhen have staaet, at Baxter i Gloss. Ant. Brit. p. 239 henfører Venta Icenorum til Lincolns Shire, og Iceni selv der ogsaa i Stædet for Coritani, og anseer Ancaster derfor, og henfører Coritani til Leicester Shire; Enten han eller Cambden have ret herudi, er jeg ikke i Stand til at afgiøre, men saa meget er vidst, at begge Lande kunne vel passe sig paa den senere Guthrums Sæde, og at de begge bleve ofte besøgte af

Gorm Engellænder.

Gorm Engellænder.

Nordiske Folk), hvorpaa Anlaf kort efter omkom, (hvilket dog ikke er rigtigt), og fik Anlaf Sihtrici Søn til Eftermand, som Aar 943 lod sig af Edmond overtale til at døbes, og strax efter Kong Reinold ligeledes, hvorpaa de begge 944 bleve udjagede af Edmond, men 947 kom Anlaf tilbage igien, og blev paa nye Konge i Northumberland, og 948 atter af sine Undersaatter forjaget. De saa kaldte Afferii Annales hos Gale T. 3. p. 174 henføre til Aar 904 Kong Eohric's Død, som de her kalde Eochric, og til 910 de Kongers, Eowisul og Healfdena. Ranulphus Higden henfører ogsaa p. 260 til 904 det første Slag, dog uden at nævne Eohric, og mælder under 911 at der skeede et Slag ved Totenhale, og derpaa atter et ved Wodenis Feld, udi hvilket sidste de Danske tabte 2 Konger; P. 261 at Edvard forjog Aar 913 de Danske som havde anfaldet Britannien, til Irland (hvilket maaskee haver nogen Sammenhæng med Reginaldi, og maaskee Gurmundi, tog did 912); at han 918 tog an de Danskes Konges Overgivelse, (hvorved uden Tvil sigtes til Regnaldi Underkastelse, som den Saxiske Kronike henfører til 924). P. 262 Aar 925 at Ethelstan giftede sin Søster til Sihtric, som kort efter døde, hvorpaa Ethelstan indtog hans Rige, og udjog hans Søn; Aar 937 at Anlaf Konge i Irland, og over mange Øer, Sihtrici Søn blev overvundet af Ethelstan, og mistede i Slaget 5 smaae Konger, og XII. Duces (hvor et X uden Tvil er sat i Stædet for et V.) P. 263 Aar 941 at Northumbri kaldte Anelaf tilbage fra Irland, men at Edmund overvandt og udjog ham tilligemed Reynaldo Gurmundi Søn (hvor det er klart at der sigtes til Reinald Sihtrici Søn, men som tilligemed viser efter mine Tanker, at Skribenten havde hørt, at en af dem var Gurmundi Søn, og som han alerede havde giort Anlaf til Shitrici, blandende ham med en

senere

senere Anlaf, saa maatte han nu giøre Reynald dertil, da dog Anlaf rigtig nok var det) at Anlaf lod sig døbe 947 ved Edmundum (som dog skal være Edredum) Wallingford P. 540 at Ealstan ɔ: Ethelstan gav sin Søster til Sictric, som var af Dansk Stamme, og meddeelte ham Konge Navn, paa det Søsteren ei skulde nedstige fra Dronnings Navn til Grevindes og gav ham til Rige Landet fra Floden Theisa til Edenborg (men uden al Tvil er Sihtric bleven kaldet Konge forhen af sine egne Folk, og har ogsaa eyet bemeldte Land, saa at herved kun forstaaes, at han er bleven erkiendt for Konge af Ethelstan, og bemeldte Land, som han alerede eyede, ham stadfæstet); at Sihtrici Søn med Ethelstans Søster hedte Guthredus (da dog hans rette Navn var Gudfridus, Guthfirthus, som nogle skrive, hvoraf sees disse Navnes Blanding; Desuden var han vel Sihtrici Søn, men ei ved Ethelstans Søster, hvis Søn hedte Anlaf), som giorde Oprør mod Ethelstan, og blev udjaget, men som siden, som skrevet staaer i St. Cutberti Vita, skal have hiulpet Engellænderne imod de Danske Søerøvere, og regieret der i mange Aar, hvilket dog strider imod Historiens almindelige Beretning, at ingen efter Ethelstani Tid skal mere have regieret i Northanglia (saafremt noget er rigtigt herudi angaaende Gudfrid, saa beløber det sig vel til intet andet, end hvad jeg forhen har fortaalt, at han siden efter forligede sig med Ethelsten, og dernæst er han maaskee bleven blandet sammen med den seenere Guthrum, som regierede enten i Ost-Angeln eller i Lindesey). P. 54 at Olaf som var den anden fødde af Sictric og Ethelstaus Søster &c. (hvilket viser at Wallingford haver meent, at hun havde tvende Sønner med Sictric, Guthred den ældste, og Olaf den yngste, men Tiden tillader ey at give hende mere end een), at Northumbri kaldte under Edred Olavum

Gorm Engellænder.

Gorm Engellænder. vum Sitrici Søn tilbage, men som snart blev udjaget af Ethelstan. Naar Fordun siger P.670 at den Danske Guthrum Konge i Northumberland og Ost-Angeln døde i den Skotske Konges Gregorii 16 Aar, det er 890 - 891 og hans Søn Renaldus, og Frænde Sihtricus efterfulgte ham, (saa er vel dette rigtigt, thi man finder ei andre Konger nævnede i Northumberland efter ham; dog nævnes de først endeel Aar efter, hvilket bringer mig paa de Tanker at de ei strax ere komne efter ham, som og desuden stadfæstes ved det jeg forhen haver fortaalt om de 4 Aars Urolighed efter hans Død. Da man ellers ei veed Renaldi eller Reginalds Fader, saa kan det gierne være, at han har været en Søn af Guthred; thi saa bør han hede og ei Guthrum, der var Konge i Ost-Angeln. Men man seer tydeligen at Skribenten kun haver kiendt den eene, og derfore udgivet 891 eller 890 for hans Døds Aar, som dog var Guthrums, da Guthred døde 894. Nogen kunde vel meene at han virkeligen havde meent Guthrum, men det kan ei være, efterdi man vidst veed at Eric regierede efter ham, og Reinald og Sihtric derimod efter den anden. Heraf, og af det man finder at Reynald siden omtrent ved paa 912 og 919 er paa nye kommet til Northumberland, slutter jeg at Sihtric haver jaget Reginald ud, som derfore siden haver villet hævne sig, og haver angrebet ham); Dernæst fortæller han at Gurmund de Danskes Konge i Northumberland og Ost-Angeln blev døbt af Alfred, og blev hans Mand, og søgte dog at giøre Forbund med Gregorio, der døde 892, og siden hans Eftermænd, nemlig Guthreds hans Søn Renald, og Frænde Sihtric med Gregorii Eftermand Donald, der regierede til 903, der og tog dem an, endskiønt han vidste, at de forhen ligesom Gurmund havde lovet Alfred Troskab. (Dette synes at vise mig at Reinald og

Sihtric

Sihtric have strax fulgt paa Guthred, som han her atter blander med Gurmund eller Guthrum og stadfæstes det ved den Fortælling at Alfred tog Northumberland til sig efter Guthreds Død, thi det kunde gierne siges, naar de bleve hans Mænd. De ovenmældte 4 Aar kunne og forklares saaledes, at 4 Aar efter Guthreds Død begyndte Uroeligheder i Northumberland, det er 898, maaskee i Anledning af det at de nu holdte sig til den Skotske Konge, og udi denne Uroelighed kan Sihtric maaskee have udjaget Raynald; Uroelighederne maatte være saa meget des større, som der var paa samme Tid flere Konger, nemlig Halfdan og Eowils, som endog vare af en anden Linie). Siden fortæller Fordun P. 671 adskilligt om de Danske Northumbriske Kongers Handeler med Constantino og Edvardo, og siden med Sihtrico og Athelstano, som jeg vil giemme til den rette Historie. P. 672 vil han at Godefridus og Anlafus Sihtrici Sønner vare i det store Slag med Athelstan, men det er klart at denne Anlaf har været en gandske anden. P. 673 berettes rigtig nok at Northumbri kaldte Anlafum fra Irland, som i Forstningen gav sig under Kong Edmund, men siden brød sin Eed, og blev derpaa jaget i en ævig Landsflygtighed, (hvilket dog ei skeede med denne Anlaf, der omkom i Northumberland, men med en senere, Sihtrici Søn, som dog Skribenten stedse blander sammen med den anden). Aluredus Beverlacensis, som Hearne haver udgivet, skriver p. 93, at de Northumbriske Konger Osbrict og Elle bleve dræbte af de Danske Aar 867, hvorpaa de Engelske Konger afløde i 51 Aar, (det er til 918, hvilket kommer ei aldeles ilde overeens med den Tid, da Edvard igien fik Overmagten der), at herske der, og var da Landet i 8 Aar uden Konge, (det er til 875, hvilket kommer vel nok overeens med den Saxiske Kronike, som har 876); Gorm Engellænder.

Gorm Engellænder.

P. 93, at de 8 Konger Bacsey, Halfdene, Ingvar, Ubbe, Guthrum, Oskitel, Amund og Ewols, og mere end 20 Grever forstyrrede da Engelland, (hvoraf jeg slutter at Guthrum er kommet over, forend man almindeligen troer); At i de 9 Aar efter Ellæ Død, (det er til 876), begyndte Halfdene og Eowils at regiere i Northumberland, og regierede der 26 Aar, (det er til 902, hvilket viser, at Aluredus haver anseeet den Halfden, som omkom 907 eller 911, for den samme, som var Ingvars Broder, hvorudi han dog vel feyler. Desuden regierede Guthred imedens, og derfore tviler jeg paa, at Eowils har regieret fra 876 af), siden Regenaldus i mere end 10, (det er til 912 eller 913, men vil man regne fra 907 af, da til 917 eller 918, og regner man fra 911, da til 921 eller 922, hvilken Regning vel ogsaa bliver rigtigst, i det mindste hvad hans sidste Regiering angaaer), og derpaa Sihtric i faae Aar; Siden hans Søn Guthfert, som dog Edelstan strax udjog Aar 926. P. 109, Edelstan overvandt Wenternes Konge Jumer, som derpaa gav sig under ham, og giorde Fred med ham. P. 110 taler han ligeledes om det store Slag mellem Adelstan og Anlaunum, som de andre, og henfører det til 937. Matthæus af Westmünster p. 181 henfører urigtigen til 902 Drabet af Kong Eanich, som uden Tvil er en Trykfeyl, i Stædet for Earich, og at han haver dette urigtige Aar, kommer uden Tvil deraf, at han vil fortælle den hele Krig fra først til sidst uden Ophør. P. 182, ved 911, at de tvende Konger Eowils og Hildein bleve dræbte paa Wodensfeld; P. 184, ved Aar 921, at den Northumbriske Konge Reginaldus, af Folk en Dansk, underkastede sig Kong Edvard; P. 185, ved Aar 925, at Æthelstan gav sin Søster Eadgitha til den Northumbriske Konge Sihtric, af Folk en Dansk, som for hendes Skyld blev Christen,

men

men kort efter forskiød hende tilligemed Christendommen, hvor- paa han 926 døde en slem Død, (om hvilken Forskydelse jeg dog ellers ikke haver fundet noget, med mindre det er derfore, at hun af adskillige kaldes hellig), hvorpaa Æthelstan uddrev hans Søn Guthferth, og overvandt Wiferthum, Wenternes Konge, (hvilket Navn skrives her gandske anderledes, end hos andre), og uddrev Ealdredum Eadulfi Søn, hvilke derpaa forlode deres Afguderie, og giorde Fred med ham. P. 187, ved Aar 940, at Analafus, en Norsk af Slægt, som udi Æthelstani Tid var bleven udjaget af det Northumbriske Rige, (hvorved kan sigtes til Slaget af 937, men ogsaa til Begivenheden 926 med Colebrand), giorde det bekiendte Forliig med Edmond om Watlingestreat, at skulle være deres Rigers Grændse, men døde derpaa ælendig 941, hvorpaa Edmond udjog Analafum Sihtrici Søn, og Reginaldum Cuthredi Søn; P. 188, Aar 943, men stod derpaa Fadder til dem, (hvilket urigtigen er sat efter Udjagelsen). Florentius af Worcester p. 599 henfører til 905 Kong Eohrics Død, og til 911 de tvende Slag ved Teesanhele og Wodenesfeld, i hvilket sidste de tvende Konger Eowils og Halfden, Kong Hinguari Brødre satte Livet til, (hvilket dog vidst er urigtigt om Halfdan); P. 601, ved Aar 918, at de Danske, som beboede Ost-Angeln, indginge ved Eed Forlig med Edvard, (og da troer jeg egentligen, at den sidste Guthrum er kommet i Venskab med ham); P. 602, at de Danskes Konge Reignaldus overgav sig Aar 921 med de Engellændere og Danske, som boede i Northumbria, til Kong Edvard, og giorde Forbund med ham, (og dette Aar anseer jeg for at være det rigtigste, saafremt han er den samme, som Ragenoldus, der fra 923 til 925 var i Frankerige), at Æthelstan giftede 925 sin Søster bort til Northumbrernes Konge Sihtric, af Dansk Stamme, som døde 926, Görm Engellænder.

Gorm Engellænder.

hvorpaa Æthelstan udjog hans Søn Guthfred, og overvandt Wenternes Konge Wer, og uddrev Aldredum Eadulfi Søn, (maaskee den Alfred, som efter andre Skribenter skal have giort Æthelstan Riget twistig, dog kan det ogsaa være, at Alfred er Æthelstans Broder Alfwardus, som efter denne Skribent og flere døde strax efter Faderen, og med hvis Død det synes ei at være gaaet saa rigtig til, og kan derfore vel være noget rigtigt udi Saxonis Fortælling p. 180 og 181, at Edvard, som han urigtigen kalder Edelred, haver udi sit Testamente forbigaaet Edelstan, men dog ei efterladt det til den Danske Kong Gorms Sønner Harald og Knud, hvortil Saxo er bleven forledet ved den vildfarende Sætning, da de vare Edelrads Dotters Sønner. Da den første Guthrum hedde Adelsten, saa kan det gierne være, at den sidste er derover bleven forvexlet med ham, ja endog med den Engelske Kong Adelsten, som levede paa samme Tid; og denne sidste Guthrum levede just i Gorms og hans Sønners Tid; At han kan have været i Slægt med dem, er gandske troligt, og som hans Søn Anlaf var vel rodfæstet i Irland, saa kan det gierne være, at han haver tiltænkt dem Riget i Ost-Angeln, og har villet der forbigaae sin Søn; Men som han selv døde i Frankerige, og var Kong Adelstens Mand, og bemeldte Adelsten desuden var meget mægtig, saa seer man af hele Historiens Sammenhæng, at Adelsten har tilegnet sig Ost-Angeln, thi baade han og hans Eftermænd besadde det; og paa denne Maade blev Adelsten virkeligen hans, men ei sin foregivende Faders Edelradi, Eftermand, og vel mueligt til Skade for de Danske Prindser. Siden Saxo udgiver denne Edelrad, som skal være Guthrum, for Harald Blaatands Mor-Fader, saa har jeg tænkt paa, om han ei maaskee har ægtet Harald Klacks Enke, og derved været Thyræ

Sted-

Stedfader, dog tillader Tiden neppe, at bifalde denne Hypothese, heldst om Harald Gorms Svigerfader har været en Søn af Biörn, den ældste Regnars Søn; Men skulde han derimod, som fast alle vore Fortegnelser ville, have været en Søn af Gorm Engellænder, det er Guthrum den første, hvilken døde 890, saa kan hans Enke gierne have ægtet den sidste Guthrum. Denne Hypothese har den Fordeel, at Harald kan da kaldes en Engelsk Prinds, saasom han da venteligen haver opholdt sig længe i Engelland hos sin Fader, hvorvel han neppe er fød der, og derover kom det at hænde, at hans Dotter Pyra er fød der, og derved bleven anseet for en Engelsk Prindsesse. Da det er temmelig vidst, at Harald Blaatand er fød 909, saa vil jeg antage, at Pyra er fød 894, og hendes Fader Harald 874, hvilket vel kan passe sig paa hans Faders, Guthrums Alder. Da nu efter dette Haralds Farfader bliver efter en Hypothese Sigurd eller Sigefrid, som regierede i Jylland, og just over det Slesvigske, saa kan Harald let ved den Leilighed have faaet et Jarldomme i Holsten. Men imod denne Hypothese strider igien, at man da ei veed, hvad man skal giøre af N. 40 og N. 50 hos Saxo, Fader og Søn, Biörn og Harald, og dernæst at man ei let hermed kan foreene Pyri Alder, som var Pyræ Søster, og Haralds Dotter, dog kan dette jævnes ved at antage, at Pyri var en Dotter af Kong Harald Klack, som blev døbt 826. Mærkeligt er det, at ligesom Saxo her vildfarer i den Engelske Konges Navn, saa giør han og længe efter p. 141, da han kalder den Konge, som havde med Svend Tveskieg at bestille, Adelsten, som dog hedde Ethelred eller Edelrad, ligesom han herimod kalder Adelsten Edelred, og p. 192, den som stridde med Canuto Magno Edvard, hvis rette Navn var dog Edmund. Da nu Edvard og Adelsten

Gorm Engellænder.

Gorm Engellænder.

levede i Gorms Tid, og Edelrad derimod i Svends og Knuds, saa kan det gierne være, at Saxo her haver forhuffet sig, og forbyttet Tiderne, og maaskee ei havt en Engelsk Historie ved Haanden at efterse). P. 603, Aar 937, Slaget mellem Æthelstan og Anlaf skeede, da Northumbrenses udvalgte den Northmanniske Konge Anlaf til deres Konge, Edmund lod ham 943 døbe, og kort efter Northumbrernes Konge Reignold; P. 604, Aar 944, Edvard uddrev af Northimbria de tvende Konger Anlaf Sihtrici Søn, og Reignold Guthferdi Søn. Chr. J. Abb. S. Petri de Burgo hos Sparke p. 24 melder ved Aar 905 Edbrut, saa kaldes han der urigtigen i Stædet for Eohric, hans Død; P. 25, den Danske Kong Reinald Aar 920 underkastede sig Kong Edvard, Aar 926, Adelstan gav sin Søster til den Northumbriske Konge Sictricum, og tog ham under sit Herskab; P. 26, Annalafus blev overvundet af Adelstan Aar 937; Aar 941 satte Analafus sig op imod Edmund, Aar 943 bleve Analaf, og Reynold døbte. I en Kloster Kronike hos Leland Coll. T. 1. p. 214 kaldes Eohric Egbricht, og henføres hans Død til Edvardi 4 Regierings-Aar, og til hans ottende Aldeni og Eolwolphs, (og bliver dette sidste Navn nok rigtigere end Eowils), og p. 215 henføres til Edvardi sidste Tid, at den Northumbriske Konge Sidric dræbte sin Broder Nigellum, hvorpaa Kong Reginald, en Søn af den Danske Kong Gudfred, (uden Tvil Guthred), indtog York, og Anlaf og Athelstan bekrigede hinanden i Athelstans 15 Aar, (som dog skal være det 13); P. 216, Northumbri udjoge deres Konge Anlaf under Edred. P. 218, Alfdene og Eolwolpf bleve dræbte i Edvardi 6 Aar; P. 220, Aar 865 komme Eovils, Guthrun og mange andre Konger, som der opregnes, med 20000 Bevæbnede til Havnen ved Twed i Engelland. I en Kronike af Bisperne

-ne i Durham hos Leland T. I. Part. 2. p. 230 henføres det store Slag til 939, og Anlaph kaldes en Søn af fordum Kong Guthred, (uden Tvil blandet med den sidste Guthrum, thi Anlaph var en Norsk, og Guthred en Dansk, ellers har dog Guthred havt en Søn ved Navn Anlaph). I en anden Kronike over samme Bisper p. 372 regnes de 51 Aar, udi hvilke de Engelske Konger aflode at regiere i Northumberland fra 875, da den Danske Halfden nedsatte sig der, (og paa den Maade slutte de med 926, da Athelstan ogsaa virkeligen bemestrede sig Landet, men heraf bliver det rimeligt, at det Overherskab, som Alfred siges i sine sidste Aar at have havt der efter Guthreds Død, har ei beløbet sig til ret meget, men at Landet derimod er bleven regieret af de Danske Konger Reginald, Sihtric, Halfdan og Eowils); P. 333, Halfden og Eowils begyndte at regiere der, lige indtil Floden Tina Aar 875; og satte de over det øvrige paa hin Side Tina Egbert til Konge, som regierede i 5 Aar, (til 880), hvorpaa der var indbyrdes Strid i 2 Aar, (til 882), og derefter regierede en anden Egbert i 2 Aar, (til 884), og ved den Tid døde Halfden, (hvilket kommer vel nok overeens med 883, som de fleste har, thi disse her opregnede Aar have vel neppe været fulde Aar, dog er det vanskeligt, hermed at foreene Guthreds 14 Regierings-Aar, og Døds-Aar 894, og hvilke begge denne Skribent har, allerheldst Guthred skal være fulgt paa Halden); Alfredus ɔ: Alfred tiltog sig Herredømmet i Northumberland efter Guthreds Død; en hedensk Konge Reignwald brød under Edvard ind i York; Adelstan gav sin Søster til Sitric Konge i Northumberland, som var af Dansk Slægt, og Guthreds Eftermand; Guthfert Sitrici Søn kom efter sin Fader, men blev udjaget af Ethelstan 926; P. 375 det store Slag Gorm Engellænder.

 med

Gorm Engellænder.

med den Hedning Anlaf Irrernes og mange Øers Konge skeede 937, i hvilket Constantinus og Anlaf, 5 andre smaae Konger, 7 Duces og 12 Grever satte Livet til (hvor det Tal af 12. Grever bringer mig paa de Tanker at det forhen anførte af 12 Duces er for saavidt rigtigt, kun at og Comites ere udeladte, og at det burde hede 7 Duces & 12 Comites); Northumbri udvalgte 941 i Edmundi 1 Aar Anlaf til Konge, og blev Forliget sluttet, hvorudi Wathelingstreate blev Skilsmissen (Lambard i hans Dictionario Angliæ Topographico P. 455 vil efter Ranulph Higden at denne Vey har gaaet fra Dover forbi London, indtil Cardigan og til den Irriske Søe, og Roger Gale i Warburton's vallo Romano P. 161 bifalder ogsaa det samme, undtagen at han sætter West-Chester i Stædet. Saavidt jeg kan indsee bliver vel ogsaa dette rigtigt, dog synes at Løbet af de adskillige gamle Veye i Engelland endnu ey tilstrækkelig er oplyst); Northumbri under Eadred kaldte Anlaf tilbage, som Edmund havde uddrevet, men Eadred jog ham ud paa nye. (Denne Kronike er ellers intet andet end Simeonis Dunelmensis Historia Ecclesiæ Dunelmensis, som nogle have villet tilskrive Turgoto, men som dog udi Lelandi Collectaneis viger meget fra de tvende Editioner, som vi have af Simeon ved Twisden og ved Bedford, og i mange Ting er fuldstændigere hos Leland.) I Scala Kronike P. 522 siges udtrykkelig at Elfred var Athelstans Broder, (hvilket bekræfter min forhen yttrede Formodning); P. 523 at Anlaf regierede paa den Østre Side af Watheleagstreate, og Edmund paa den Vestre i Northumberland (hvilke Ord ogsaa bedre komme overeens med Veyens Strækning, end de forhen anførte om Syd og Nord; De Ord i Northumberland synes at bekræfte at Veyen gik til York, men jeg troer at Forfatteren har af Vildfarelse sat dem til, ved det han har staaet i den urigtige Meening,

ning, at denne første Anlaf, var den samme som den sidste, thi han siger strax efter, at efter at Edmund havde udjaget Anlaf af Northumberland, paastod Raynald Gutfrids Søn at det tilkom ham, og dette tilhører aabenbare den sidste Anlaf; Men herved er den Omstændighed om Raynald mærkværdig, thi den viser Aarsagen, hvorfore Edmund ogsaa udjog ham). I Thomæ Rudborne Kronike P. 407 (hvoraf baade den store og den mindre er trykt i Whartoni Anglia Sacra, men hvor en stor Deel af det, som Leland har, ei findes, og deriblant det, som jeg nu vil anføre), først at den Danske Guthrun regierede i Ahlfreds Tid i 12 Aar, og efter ham Ethric en Dansk, som efter 14 Aars Regimente blev dræbt af de Engelske. En Kronike af Christi Kloster i Canterbury P. 399 vidner at Halfdan og Eowil regierede 26 Aar i Northumberland (antager man 911 for deres Døds Aar, da ere de komne til Regieringen 885, og da sees heraf at denne Halfdan og den ældre, som var Ivars Broder, ei have været een Person). Jeg slutter heraf at efter Haldans Død 882 eller 883, og Guthreds Ophøyelse paa Thronen, have disse 885 faaet endeel af Northumberland til at erkiende dem, uden Tvil fordi de vare af Haldans Slægt, og maaskee hans Sønner). Af en ubekiendt Kronike i Leland's itinerary T. 7. p. 74, hvor Kongerne i Deira opregnes saaledes: Osbrieght og Ella, Aldene og Eonils, Ragvaldus, Sictricus, Guthfertus, den sidste Konge, slutter jeg, at Regnald er vel først kommet til Regimentet efter Haldans og Eowils Død, og at han er bleven fortrængt af den yngre Regnars Slægt, fordi han var af den rette Konge-Stamme; Navnet Haldan har ellers giort her en Vildfarelse, thi efter Ella burde sættes et Interregnum af næsten 10 Aar, derpaa Haldan, saa Guthred, og da først Haldan og Eowils, Regnald og

Gorm Engellænder.

Sihtric

Gorm Engellænder.

Sihtric burde have regieret strax efter Guthred, og maaskee de og have giort det i kort Tid, men ere derpaa blevne udjagede af Haldan og Eowils; eller og have de ikkun regieret i Bernicia, og de andre i Deira, længe efter synes det, at de selv ere blevne ueenige, og have særdeles stridet sammen om York, indtil endeligen Raynald forlod Landet, da Sihtric først kom til roelig Besiddelse af det hele. I samme Kronike siges fremdeles p. 65, at Haldan, en af de Danske Principes, undertvang sig gandske Northumberland 875, og at den Danske Anlaph satte Ild paa Tiningham, (hvor dog det Navn Dansk er brugt i en meget vid Mening). Leland (1) anfører et Stæd af Galfredi L. 8. C. 2, som dog staaer L. 11. C. 8, at Careticus, Konge i Britannien, blev bekriget af Gormund, Africanernes Konge, til hvilken Saxerne droge til Irland, hvorhen han med meget store Skibe var gaaet, og havde bekriget det Land. Han drog med 166000 Africaner til Britannien, overvandt Careticum i mange Slag, og beleyrede ham tilsidst i Cirencester. Der kom Isembard, en Nepos af Kong Ludvig i Frankerige til ham, og forsvor den Christne Troe for hans Skyld, paa det han ved hans Hielp kunde tage Frankerige fra hans Morbroder, som han sagde at have med Vold og Uret drevet ham derfra. Cirencester blev derpaa erobret, og Careticus forjaget til Wallis. (Dette synes efter Galfredi Chronologie at maae være omtrent skeet ved Aar 560). C. 10, derpaa ødelagde Gormund hele Britannien, og undertvang den største Deel, som kaldtes Loëgria, og overgav den til Saxerne. Ved Gormund giør Leland denne Anmærkning, at han snarere troer ham at have været en Irisk, Pictisk, Scottisk, eller Tydsk lille Konge, end en Africansk, hvorvel der

(1) Collect. t. 3. p. 39.

der paa den Tid vare da Barbarer i Africa, (men ikkun Maurer, som ei brugte Nordiske Navne). Sylvester Gyraldus (2) gior bedre Betragtninger over Gurmund, end man skulde vente af ham, nemlig, at han var snarere en Norsk, end en Africaner, og at Turgesius blev af ham sendt til Irland, og at han levede i det 9 Sæculo. Han beretter ellers, at Gormund satte Ild paa Cirencester ved Spurrer, forjagede den Brittiske Konge Kereditium til Cambrien, indtog det hele Rige, og omkom siden i Gallien. Bromton (3) fortæller efter ham det samme. Drake (4) anfører alle de adskillige Maader, den Danske Kong Guthrum i Ost-Angeln hans Navn er bleven skrevet paa, saa og Gurmund, hvilket han anseer for hans Ogenavn, og at betyde saa meget som en skiden Mund, formoder og at det Franske Ord Gourmand er kommet deraf. Udi Daaben fik han det 3 Navn Athelstan, og formoder derfore, at en Mont, slaget i York, tilhører denne Konge; Men da Guthrum ei regierede i Northumberland, saa formoder jeg snarere, at den tilhører den berømte Engelske Kong Athelstan. Petrus Olai (5), som haver taget sit af ældre Skribenter, beretter, at den Engelske Kong Elfredus blev fanget af de Danske, og sat i Fængsel, men undkom, og overfaldt dem hastigen i deres Tælte, da de vare ledige, slog mange ihiel, hvorpaa de øvrige med Kong Gudro eller Gurmundo ɔ: Gormone gave Gidsler paa, at de vilde blive Christne, og forlade Engelland, som og skede; thi Kongen blev med 30 af

Gorm Engellænder.

(2) Topogr. Hiberniæ c. 38 — 40. p. 749 in Camdeni Anglicis.

(3) In Scr. 10. Col. 1074.

(4) Ant. of York. App. p. 104 og 105, og i Mønt-Tavlen N. 6.

(5) Lang. T. 2. p. 12.

Gorm Engellænder.

af de Store, og fast alt Folket døbt, og antaget til Søn af Kong Elfred. De øvrige Danske, som ei vilde blive Christne, ginge over Havet med Hasting. Dette skeede i Ludevig den andens 17 Aar, (enten 857 eller 872, hvilke begge Aar ere urigtige). Derpaa ginge Normannerne, nemlig Ingvar, med 9 Nordens Konger, fra Engelland til Saxen, og stridde der med Hertug Brun, (udi alt dette er meget rigtigt, men det er saa langt fra, at alle Danske forlode da Engelland, at deres Kong Guthrum tvertimod fik da først Øst-Angeln til Eyendom). I et Islandsk Fragment (6) siges, at fra den Tid Gudraudr vandt Engelland, og til den Tid Harald Blaatand sendte did Hryngr sin Søn vare 100 Aar, (men da den første forligedes med Alfred 878, og den sidste ansees for den samme, som Erik, der efter Engelske Skribenter omkom 950, saa sees heraf, at der fattes meget i 100 Aar. Med mindre man vilde troe, at den Erik af 950 var Erik Blodöxe, og Blaatands Erik var først kommet did Aar 970 og nogle, men om ham meldes da intet i de Engelske Kroniker). Langebec anmærker herved Not. r, at denne Gudraudr er den samme, som de Engelske kalde Guthrun, Gurmund &c., men feyler, naar han og gior ham til Konge i Northumberland, hvilket han p. 415. Not. h selv tilstaaer, thi den Northumbriske Konge, som levede paa samme Tid, hedte Guthred, og var Hardeknuds Søn, og til ham tænker jeg at den Islandske Skribent snarest sigter ved Gudraudr, siden han beretter, at Hryngr blev dræbt af Northumbrerne. Maaskee at St. Wilhelm sigter til Gurmund ved Gothorm (7), dog det er vanskeligt at sige, da han haver ikkun faae og blotte Navne. De Islandske Anna-

(6) Lang. T. 2. p. 149.
(7) Lang. T. 2. p. 155.

Annaler N. 417, 4to, p. 89 sætte denne Konge ved Aar 860, og lade dog Adrianus, til hvilken hans Fader Sigfrodr sendte Gesandtere, først blive Pave 865, (skal være 867). Gorm Engellænder.

Wilde (8) udlegger den Fortælling om Hanelec saaledes, at derved sigtes til Hroars Nedsættelse i Northumberland; Den Engelske Kong Egelwold giør han til Ecgwald, den 3 i Stammen fra Ida, og Konge i Northumberland, som maae have levet i Slutningen af 6, og Begyndelsen af 7 Sæculo, en Tid der vel nok treffer ind med Hroar og Ivar Vidfadme. Hanelecs Sønner forklarer han saaledes: Gormund er vor bekiendte Kong Gorm, Fader til Knud, som ogsaa stikker her i Hanelec; Thorald er Harald Blaatand Gorms Søn; Godard er den Jydske Gotfried eller Gotric. Birkelan Hanelecs Fader anseer han for Haldan Ivar Vidfadmes Fader, eller og snarere for Roars Fader. Ved Herrofwe i Norge forstaaer han den Norske Herthiofske Slægt. Ellers tilstaaer han, at ved Hanelecs Person forstaaes fornemmeligen Canutus Magnus. Heraf sees, hvorledes Traditionen forvirrer adskilte Tider og Personer sammen efterhaanden, men at den dog har nogen Sandhed til Grund, som det just er Konsten at udfinde.

Om Hasting skriver Cornerus (9) ved Aar 873 heel mærkeligen, at han var Hertug i Lolland udi de Danskes Rige, og det efter Slavernes Kronike, og at han begav sig med dem, som havde forladt Engelland og ei vilde antage Christendommen, tilligemed deres Konge til Frankerige, og der giorde store Bedrifter.

(8) Indled. til Puffendorf. p. 290 og 291.
(9) T. 2. Col. 494.

Gorm Engellænder.

drifter. Forhen haver han Col. 489. Aar 870 berettet efter Sigebertus, at Olfred (Alfred), Konge i Engelland førte i 9 Aar Krig med de Danske, men derpaa overvandt dem, tog Gidsler af dem og deres Konge Gorm, paa det at de skulde blive Christne, og forlade Engelland. Nu er vel Tingen, at de skulde forlade Engelland, ikke rigtig, som jeg forhen har mærket, ei heller Aaret, da det er skeet 894, som man seer af Afferio og den Saxiske Kronike, men Uordenen er kommet deraf, at Cornerus har fortaalt ved Alfredi første Aar, alt hvad som hændede med de Danske og ham, og dernæst haver han troet, at 870 var Ludovici 2 trettende Aar, thi Col. 463 gior han 857 til hans 1 Aar; Dernæst er det og urigtigt, at Hasting har, efterat han i Alfreds Tid forlod Engelland, giort sine store Bedrifter i Frankerige, thi fra den Tid høres lidet om ham. Den Omstændighed, at han var Hertug i Lolland, drager vel Langebec i Tvil T. 2. p. 118. Not. t, men naar jeg betænker, at Cornerus anfører til Beviis den Slaviske Kronike, (hvorvel det hverken staaer hos Helmoldus, eller i den Slaviske Kronike hos Lindenbrog), at det paa de Tider var meget brugeligt i Norden, at have Under-Konger, og Jarler overalt; og at Hasting virkeligen var fra Norden, saa kommer dette mig ei urigtigt for. Og vilde man antage, at den Regnar, som da levede, var den eeneste og rette Regnar, saa blev dette endda troligere, thi da blev Biörn Jernside, hvis Foster-Fader Hasting var, hans Søn, og da blev Hasting en Vassal af Regnar, som efter vore Skribenter eyede Lande i alle 3 Nordiske Riger. Det er ellers ogsaa mærkeligt, at hos Sigebertum staaer ikke eet Ord om alt dette, undtagen om Normannernes Bedrifter i Frankerige, som han dog henfører til sildigere og rigtigere Tider. Men heraf vil jeg ikke slutte, at Cor-

nerus

nerus har citeret galt, men at Codices af Sigeberto have været forskiællige. Det lader ellers at Petrus Olai haver taget af Cornero, hvad han beretter om Alfred og de Danske. Det er mærkeligt, hvad som skrives i Loisel's Memoires de Beauvais (10), at Normannerne kaldtes Hastingi, og skal dette staae i et Diploma af Bisp Guido og Aar 1095, hvilket og siden heelt og holdent indføres. Uden al Tvil have de kaldet dem saa efter deres Anfører Hasting, og paa den Maade ere mange nye Folkkomne op i Historien. Odo, Abbed i Clugny, som døde 939, 942 eller 944 vidner (11), at de Danske pleyede, fordi deres Land kunde ikke føde dem, hvert 4 Aar efter Lodkastning at udsende en Sværm, for at erhverve sig Boliger i andre Lande, og ikke komme tilbage, og til samme Grund henfører han Hastingi Indfald. Og da Odo haver levet disse Tider saa nær, saa tør jeg ikke forkaste hans Vidnesbyrd. Joannes Parisiensis (12) siger, at de Danske ginge omtrent Aar 846 første gang ud fra Dacia, og derfore kaldtes Daci, og bleve ogsaa kaldte Normanni, i. e. Homines Septentrionales, og det under Anførsel af Bier Costeferée, (saa forhudler han Biörn) og hans Foster-Fader Hasting, hvilken, da de øvrige enten vare ihielslagne, eller ginge tilbage, erholdt ved Freden Grevskabet Chartres, som og hans Efterfølgere besadde i nogen Tid, (hvilket sidste dog ikke er rigtigt, ligesaa lidet som at de Danske først angrebe Frankerige Aar 846, hvorvel jeg tilstaaer, at det ved de Tider omtrent er først skeet med nogen Kraft). Glaber Radulphus (13), en Skribent af det 11 Secu-

Gorm Engelænder.

(10) P. 81 og 260.
(11) Bibl. Cluniac. Col. 116.
(12) Duchesnii Script. Gall. T. 1. p. 132.
(13) Ib. T. 2. p. 8 & 9.

Gorm Engellænder.

Sæculo, gior Hasting til en Franskmand, og siger at han var fød i den Flekke Tranquiclo, (Trancaut), in Pago Tricassino (nu Troyes), og det i den ringeste Bondestand, men som han var stærk og ærgiærig, saa begav han sig til Normannerne, og først til dem, som levede af bestandig Rov, og skaffede de andre Føden, og som de almindeligen kaldte Flotta, (uden Tvil bør her læses Flocka, en Flok, hvormed vore Fædre kaldte smaae omstreifende Hobe. At han gior Hasting til en Franskmand, er gandske vidst urigtigt, og kommet deraf, at han haver anseet det for en Skam, at de Franske skulde overvindes af fremmede Anførere, eller de, hvoraf han har taget sit, ellers betyder Flotti i vort gamle Sprog ogsaa Omvankning, hvorfore Skibs-Folk kaldes Flotnar. Og deraf er vel det nyere Ord Flode kommet). Hans Folk bestyrkedes efterhaanden, og tilsidst blev han af dem alle giort til Anfører baade til Lands og Vands. Derefter begyndte han at plyndre og handle langt grusommere, end alle hans Formænd, og drog næsten med sin gandske Krigshær til de øvre Lande i Gallien, hvor han var fød, ødeleggende i lang Tid alting med Sværd og med Ild uden Modstand; Alle Kirker paa Landet bleve da ødelagde; og varede dette Onde med Asting og hans Eftermænd næsten i 100 Aar. Men det underligste er, at han sætter Begyndelsen heraf omtrent ved Aar 900. Han siger og at de tiltoge sig selv Navn af Normanner, fordi de af Begiærlighed til Rov vare gangne ud fra de nordre Dele, og til Vest Kanten. I deres første Udvandring opholdte de sig længe ved Oceanus, og lode sig nøye med ringe Underholdning, (brevibus contenti Stipendiis, det vil vel egentligen sige, at deres Streiferier vare i Begyndelsen smaae og ubetydelige, og dertil henregner jeg alle de, som ere skeede for Gotfried i Caroli Magni

Tid,

Tid, udi Frankerige dog ikkun, og hvorom derfore findes hos udenlandske Skribenter ikkun lidet og mørkt), indtil de vare voxede til et ikke ringe Folk; Men derefter overføre de med væbnet Haand store Strækninger af Land og Hav, og underlagde sig til Eyendom nogle Byer og Landskaber. (Uden al Tvil er det nok rigtigt, at disse Røvere formeredes efterhaanden, ligesom de giorde Fremgang, og er det ikke utroligt, at mange af de Indfødde, hvor de komme frem, sloge sig til dem). Udi Gestis Consulum Andegavensium (14) fortælles og anføres udtrykkeligen alt det ovenanførte af Odo, med hans egne Ord om Hasting, og meget mere til, som jeg endnu ikke har anført, baade om ham og om Rollo. Wilhelm af Malmesbury (15) siger, at efterat de Danske havde 9 Aar plyndret i Engelland, og deres Konge Gudrum have ladet sig døbe (Aar 878, efter den Saxiske Kronike) droge de Danske, som ei vilde lade sig christne, under Hastings Anførsel (Aar 881, efter den Saxiske Kronike), over Havet, hvor de Indfødde vide hvad ont de have giort, thi de igiennemstreifede vel Søekysten lige til det Tyrrheniske Hav, og blottede Paris, Tours og mange andre Stæder, som ligge enten ved Seine eller Loire, for Indvaanere. Da bleve mange Helgenes Legemer flottede fra deres første Hvilestæder, til andre og sikrere. Da blev endog St. Martini Legeme flyttet til Autisiodorum, (Auxerre). Men efterat disse Røvere havde i 13 Aar plyndret Frankerige, bleve de endeligen i mange Slag overvundne af Keiser Arnulpho, og af Britannierne, (i det Franske Bretagne), hvorpaa de flyede til Engelland, som et sikkert Tilflugts-Stæd, og begyndte de at fornye der deres gamle Krige, og som den Saxiske Kronike

Gorm Engellænder.

(14) I Dacherii Specilegio T. 3. p. 240.
(15) In Script. post Bedam p. 43 og 44. l. 2. c. 4.

Gorm Engellænder.

Kronike p. 43 beretter ved Aar 894, at Hæsten foruroligede da Engelland, saa sees heraf, at Wilhelm og den tage og give hinanden Lys i Tidsregningen. Heraf sees ellers, at Hasting eller Hæsten haver giort to gange Indfald i Frankerige, den første gang Aar 845 eller saa omtrent, som Prinds Biörns Foster-Fader, og den anden gang 881, og at han 894 haver endnu været i Live. Dog er det Spørsmaal, om det er een og den samme Person, thi han maae alerede have 844 været temmelig gammel, siden han kunde være Foster-Fader for en Prinds, og 894 havde han efter den Saxiske Kronike Kone og 2 Sønner. Jeg skulde derfore snarest troe, at den første havde været fra Norden, og den sidste maaskee en fød Fransk, som Glaber vil. Thomas Walsingham (16) beretter, at Kong Lothbroc efter Fædrene Love udsendte ved Lodkastning sin Søn Bier, costa ferrea, med hans Foster-Fader Hasting, (altsaa kan det ikke nægtes, at jo denne Biörn haver været en Søn af Kong Ragnar Lodbroc, allerheldst ogsaa ældre Skribenter vidne det, men da Islænderne tillegge ogsaa den ældre Ragnar en Søn af lige Navn og Tilnavn, saa veed jeg ikke, hvad jeg herom skal sige; Maaskee de Fremmede have tillagt en yngre Biörn det Tilnavn, som tilkom en ældre, og er saadant ei usædvanligt hos dem; De ældste og beste Engelske Skribenter kalde Kong Harald Haardraade urettelige Haarfager. Men vel muligt og at Islænderne have urettelige givet dette Tilnavn til den ældre Biörn, hvilket dog tilkom den yngre). Denne Hasting var en meget snedig Mand, og bleve de udsendte, for ved Vaaben at udsøge andre Boliger. Bier havde faaet ovenmeldte Tilnavn, fordi han ved sin Moders Troldom var bleven saa haard, at han i Slag kunde uden Vaaben foragte uskadt alle Angreb. (Dette passer

(16) In Cambdeni Anglicis p. 414 — 416.

passer sig dog paa Krake eller Aslaug, Ragnars Dronning, som efter den Hypothese af tvende Ragnari synes at have tilhørt den første Ragnar, da hun dog efter dette maae have tilhørt den sidste, og altsaa skulde der ikkun have været een Ragnar, maaskee Svanlog har været den sidste Ragnars Dronning og ogsaa en vis Qvinde). Paa deres Tog angrebe de Frankerige, og plyndrede der næsten i 30 Aar, men til Slutning døde Bier i Frisland, og Hasting fik af Carolo Simplex Staden Chartres, hvorpaa Frankerige var rolig i nogen Tid, men efter mange Aar gik en Flode atter ud fra Danmark, og kom til Engelland, og siden til Frankerige Aar 806, (skal være 876, efter Wilhelmus Gemiticensis, et Aar, som dog vel bliver urigtigt), og Rollo anførte den. Da levede Hasting endnu, og Carl regierede, som egentlig først kom til Regieringen 893, og ei til fuldkommen Besiddelse deraf før 898; Men Hasting blev skræmt, solgte Chartres og alle Ting, drog bort og saaes ikke mere. (Det er klart at Carl den Eenfoldige bliver her Carl den Skallede, og den sidste Carl; Carl den Tykke; Af dette skulde man ellers snart slutte, at Hasting var den samme Hæsten, som levede 894, at han havde forladt Frankerige tilsidst, og bekriget Engelland, siden forladt det, og bekriget Frankrige paa nye, og da ved Forlig med Carl den tykke faaet Chartres, af hvilket Forlig nogle Skribenter have taget Anledning urangeligen at fortælle at Carl den tykke giorde Fred med Rollo; men derpaa efter nogle Aar forladt Chartres, og draget over til Engelland, hvor han formodentligen er død, og da de Franske Skribenter ei have vidst noget til hans Engelske Reise, saa have de maaskee deraf taget Anledning at skrive, at han forsvandt. Det han eyede Chartres kan have udbragt det Rygte at han var en indfød Fransk.) Wilhelmus Gemiticensis (17) en langt ældre Skribent siger

Gorm Engellænder.

(17) Ib. c. 1. p. 605. c. 6. p. 607. l. 2. c. 11. p. 616.

Gorm Engellænder.

siger at efter Slaget ved Fontenai (Aar 841) komme Hedningerne under Anførsel af Kong Lothbroci Søn Bier costaferrea, og Hasting den alleværste af alle Hedninger, som stod for Udtoget fra de Norske eller Danske Lande (Finibus) og ved jævnlige Anfald ødelagde Indvaanerne af Søe Kysterne, forstyrrede Stæder, og opbrændte Abbedier. Derefter fortæller han ligesom den forrige, undtagen at han siger at de førstkomme 851 til Frankrige (hvilket uden Tvil er urigtigt). Dufresne udi Glossario mediæ Latinitatis i det Ord Hastingi meener, at de Hastingenses, som Simeon Dunelmensis nævner Col. 183 ved Aar 1049 skulde være Normanner eller Danske; Vel mueligt, siden det lader at disse have villet hævne den Danske Prinds Biörns Død, og derfor maaskee have været af hans Folk, dog troer jeg snarere at de have været fra den Stad og Havn Hastings i Sussex, baade fordi Floden Dert ved hvis Udløb Svend dræbte Biörn ligger i Devonshire ei meget langt fra Hastings, saa og fordi det lader at Svend haver fulgt den Engelske Søe-Kyst fra Vesten til Østen, thi efterat Simeon har fortaalt at Svend havde dræbt Biörn ved Derts Udløb, beretter han at Hastingenses toge 2 af hans Skibe bort, og derefter lader han ham komme med de øvrige til Sandwich. Imidlertid er det ikke utroligt, at der i Hastings have fornemmeligen boet Danske, og at de derfore have været Biörn saa meget tilgedan, allerheldst om Cambdeni Formodning i Britannia P. 226 er rigtig at Hastings er bleven bygget af den navnkundige Danske Søe-Røver Hasting, hvilket bliver troligt baade derved, at man for hans Tid ei haver hørt noget tale om den, men derimod ei længe efter ham under Athelstan, som var en Sønne-Søn af Alfred, der levede med Hasting, og end mere derved at Asserius en Scriptor coævus vidner at Hasting, bygde adskillige

Gorm Engellænder.

villige Casteller i Essex og i Kent (i Nærheden af Hastings). Dog maae jeg tilstaae ikke at kunne finde noget saadant, i Asserii Vita Ælfredi, men vel i Annales P. 172 ved Aar 893, 894 og 895, som ogsaa tilskrives ham, men maaskee uretteligen, hvorvel det er et meget gammelt Skrift, ligeledes staaer det i den Saxiske Kronike P. 93 ved Aar 894. Efter bemældte Asserii Annales er Hæsten vendt Aar 895 tilbage til Frankrige, og løbet ind i Seine Floden, efterat han havde røvet 3 Aar i Engelland. Udi foranførte Gesta Consulum Andegavensium (18) fortælles paa et andet Stæd en Tildragelse om den Danske Huasten, hvilken Udgiverne Dacherius og Bouquet erklære for fabelagtig, og den sidste siger, at den er Romansk. Der berettes at Huasten plyndrede Galliens Søe-Kyster i 3 Aar, og kom tilsidst med 15000 Danske og Saxer til sine Sødskende Børn Edvard og Hilduin, som vare Consules i Flanderen (hidindtil er just intet utroeligt her, thi endskiøndt Balduin var da Greve i Flandern, saa kunne der dog have været andre smaae Regentere og havde de Danske meget Tilhold i Flanderen; vilde man troe at de virkeligen havde været hans Sødskende Børn, saa tiente det til at vise Hastings Franske Herkomst, men herudi har Forfatteren maaskee feylet; Det kan og komme noget utroligt for, at der var mange Saxer i den Danske Krigshær, men paa de Tider vare endnu mange Hedninger i Saxen, og de saa kaldte Stellinger havde kort forhen offentligen erklæret sig for den Hedenske Religion, hvilket Annales Bertiniani henføre til Aar 841 i Duchesne Script. Franc. T. 3. Cap. 198). Han havde da med sig Hetelvulfum, en meget stor og stærk Mand, som paa det Franske Sprog blev kaldet

(18) J Dacheri i Spicilegio T. 3 P. 247 og 248. Bouquet Scr. Franc. T. 10 P. 249.

Gorm Engelænder.

Haustuin. Ved Hielp af Flandrerne brændte og skiændte de allevegne i det hos liggende Frankerige, og droge derpaa imod Paris; De indtoge Castellet Montmorency, og befæstede og opholdte sig der en Tid. Derefter droge de imod Paris, didhen Kongen havde kaldet de Store at møde ved Pindse Tider, og turde de Franske ei vove sig uden for Byernes Mure. Herelvulf gik imidlertid som en anden Goliath hver Dag frem for Byen, og fordrede de Franske ud til Tvekamp. Men efterat han havde nedlagt mange af de tapperste og ædelste, forbød Kongen at ingen skulde mere gaae ud imod ham. Men Gaufridus Greve eller Consul i Anjou gik ubekiendt ud imod ham, og overvandt ham; og blev siden ved en Møller opdaget for Kongen og alle de Store, at det var ham. Omstændighederne ere her meget adskillige fra vore nærværende Sæder, men dog ei anderledes end som de forekomme i de gamle Poeter og Romaner om Chevallerier, og i endeel af vore Sögur, hvor Personer og Tider vel ofte ere urigtige, men Sæderne troligen malede, som vi ikke strax maae ansee for urigtige, fordi de ere vidt skildte fra vore. Imidlertid opbrændte de Danske Montmorency, plyndrede Egnen deromkring, leyrede sig ved Soissons, og finge Tilstød af utallige Flandrer. De Franske droge imod dem i 6 Hobe, og erholdte ved Gaufridi Tapperhed en fuldkommen Seyer; 5000 Danske bleve paa Pladsen, og deriblant Anførerne selv. Hvorvel nu denne Tildragelse indeholder intet andet end det som kommer overeens med de Tiders Sæder, saa bliver den dog i henseende til Tid og Omstændigheder urigtig, thi Autor sætter den i den Franske Kong Robert og den Tydske Kong Otho's Tid, og efter hvad han fortæller baade for og efter, saa maa derved enten forstaaes Robert, som døde 936, og Otho Magnus, som kom i samme Aar

til

Regieringen, hvilket viser at dette kan ei være skeet under dem, saasom her fortælles Tildragelser imellem Robert og Otho, baade for og efter dette med Hastuen; eller og den seenere Robert, som kom til Regieringen 996, og døde 1033, og Otho 3, som kom til Regieringen 983, og døde 1002, men paa begge disse Tider levede ingen Dansk Hasting, men gandske vidst en i det 9 Seculo, og da var hverken Robert eller Otho til. Overalt er det som skal have tildraget sig imellem Robert og Otho aabenbare urigtigt, og giort og forvendt af det som skede mellem Hugo Magnus og Otho. Det er og tydeligt, at Autor haver ikkun henført dette til saa sene Tider for at anbringe sin Helt Gaufrid Grisa tanica, men derfor maae man ikke forkaste det alt sammen. Bouquet anfører T. 10 P. 253 Not. a., at denne Autor beraaber sig paa mange andre, nemlig først Odo, som jeg forhen har anført, og som endnu findes i Bibliotheca Cluniacensi, hvis korte Kroniker en vis Thomas of Loches har, som Autor vidner at have hørt af hans egen Mund, fundet, og tillagt meget, som var ham bekiendt efter Rygtet (og af Odo, saaog Glaber Rodulfus, som han siden anfører, har denne Autor det beste; Spørsmaal kun om Thomas ei har lagt mange Urigtigheder til, og om de Skrifter af Odo udi Bibliotheca Cluniacensi ei ere blevne noget interpolerede ved denne Thomas. Det undrer mig ellers meget at Bouquet, som T. 7 P. 370 haver af Odo indført et Stykke om Rollo, haver derimod udeladt det foregaaende Stykke om Hasting, som gaaer i eet dermed) dernest Robinus og Brito Ambac, som have rettet Kronikerne selv, og lagt noget til, som jeg selv haver hørt af dem, og endeligen meget som jeg selv haver tillagt af mange Historier, af hvilke han derpaa opregner 5, og deriblandt Glaber Rodulfus. „Disse Gesta synes efter deres Slutning

Gorm Engellænder.

Gorm Engellænder.

ning at være omtrent skrevne ved Aar 1150. J Bouquets Script. Franc. T. 11. p. 645 siges, at fra de Ord i Gestis, som findes T. 10. p. 248 og 249, cum autem voluisset Deus sublimare Robertum, og indtil: In diebus illis Huasten Danus tribus annis, findes ikke i N. 6004, 6006 og 6218 udi Kongen af Frankerige hans Manuscripter, men læses derimod næsten Ord for Ord i Hugonis de Cleriis commentato de majoratu & senescaolia Franciæ Andegavorum olim comitibus hereditaria, og vil at en Falskner har der indrykket de Fabler, under Navn af Fulco, Greve i Anjou. Men alt dette vedkommer ei Hastings Historie, men Handlerne imellem Otto og Robert, saa at man herved er desto vissere paa, at det om Hasting virkeligen er skrevet ved Forfatteren af Gestis.

Udi Catalogo af de Harleianske Mss. T. 2. N. 1761, 10 er anmærket ved en Art af Chronologie over de Engelske Konger, Abbederne af Hida, og Bisperne af Wynton fra 872 til 1478, at der aldeles intet meldes om den fabelagtige Guido, Greve af Warwic, og Tvekampen imellem ham og Colebrand.

Spelman udi Glossario i det Ord Eorla p. 195 sigr, at Æthelstan var en Dansk; og er det aabenbare af den Anordning, han anfører, at han herved sigter til den navnkundige Engelske Kong Æthelstan; Men det er klart at han er bleven ledet i Vildfarelse, ved det Gutrum, en Dansk Konge, som udi Daaben blev kaldet Æthelstan, levede ei længe for den Engelske Æthelstans Tid, nemlig med hans Farfader Kong Alfred.

Torfæus i Serie p. 282 mener, at den Jydske Under-Konge Oluf Kimbriks Søn stikker i Saxonis Gorm Engellænder; P. 402,

at

at af Gorm den Mægtige, og Oluf er Gorm Engellænder giort. Det Tilnavn Enske, som gives Gorm i Erici Pomerani Kronike, tænker Torfæus p. 437 at være giort af Heimske, og Hartisnut, hvilket Tilnavn han og faaer der, at komme deraf, at Hordeknud levede med ham. Begge Meninger ere sindrige, men dog troer jeg snarere, at Enske vil sige saa meget som Engellænder, og at Hartisnut er blevet giver Guthrum eller Gorm til Tilnavn, for den Haardhed han foer frem med i Engelland. Gorm Engellænder.

En Konge-Liste hos Langebec T. 1, p. 16 giver denne Konge Tilnavn af Ensci, og siger ikke, hvis Søn han var. En anden p. 20 skriver det Enskæ. Nok en p. 22 kalder ham Gorm og Siwardi Søn, (maaskee har han ægtet Siwardi Dotter). Den første Rune-Liste p. 29 giver ham Navn af Gorm hin Enske, og gior ham til Frothi Søn og Eftermand. Den 2 Rune-Liste p. 33 sætter Gorm Anske efter Frothe. Hamsfort p. 37 sætter Gormo 2 Anglicus efter Froto, og udgiver ham for hans Søn. Gorm regierede med sin Farbroder Sven i 6 Aar, men efter en gammel Kronike i 4. Rollo eller Roe, de Danskes Fyrste, satte det forfaldne Roskild igien i Stand, og seilede fra Danmark til Engelland, for at hielpe sine Landsmænd Aar 882. (Da Rollo aldrig har været en Dansk, og ei fort det Navn Roe, saa bortfalder dette om Roskild). Gorm frasagde sig det Danske Rige, og drog til Engelland, hvorpaa hans Broder Harald blev Konge omtrent 897. Gorm blev omvendt til den Christne Troe, og fik ved den Engelske Kong Alured den Store hans Hielp Northumberland, og regierede i 12 Aar. (Det er klart, at denne Gorm er Guthrum i Ost-Anglen, hvoraf følger at Tidsregningen er urigtig. Mærkeligen giores Harald til hans Broder). En Konge-

For-

Gorm Engellænder.

Fortegnelse kalder ham p. 66 Gorm Engelske, og sætter ham mellem Frothi og Harald. Petrus Olai p. 115 udgiver ham for Frothonis Søn, belegger ham med Tilnavn Ængilske, saa og Harthesnute; Han blev fød og døbt i Engelland, ligesom hans Fader, og regierede 4 Aar. Under ham faldt Engelland fra de Danske, til hvilke det havde været skatskyldigt over i 100 Aar, (da denne Gorm er Guthrum, saa skal just alt dette være tvertimod). Efter sin Faders Død fik han Engelland, ligesom hans Fader, men da han drog til Danmark, for at sætte alting der i Lave, faldt Engelland fra ham, og han giorde aldrig noget, for at tage det igien, (er noget rigtigt herudi, da maae det vedkomme den af mig antagne sidste Gurmund). Ericus Pomeranus p. 158 giver Gorm Tilnavn af hin Enske og Hartisnute, lader ham være Søn af Frothi, regiere i 4 Aar, og døbes i Engelland. Annales Esromenses p. 231 kalde ham Orm Harthesnuthæ, og sætte ham efter Hardegon, (Hardeknud), som døde 925. Han regierede i 7 Aar, og søgte gandske at udrydde Christendommen i Danmark. Præsterne jog han ud, og mange dræbte han ved Pinsler. De Danske, havende Slaverne med sig, plyndrede først Saxerne norden for Elven, og siden sønden for, og indjoge Saxen en stor Skræk. 931 døde Orm, (disse Aarstal ere aabenbare urigtige). Hamsfort i sin anden Chronologie p. 268 lader Gormo 2 Anglicus komme 885 til Regimentet efter sin Fader Frotho 6, regiere 6, eller som der staaer i en gammel Membran, 4 Aar med sin Farbroder Sven, drage 891 til Engelland, og betroe Riget til sin Broder Harald; 892 regierede Gorm over Northumbrerne i 12 Aar, og frasagde sig det Danske Rige; P. 269, Aar 894 døde Gorm. Bartholin i Annales p. 336 anfører efter Chronicon Centulense ved Aar 881, at Guaramundus,

Nor-

Normannernes Konge blev dræbt, hvilken Melbrancq kalder Gormo, (men dette er enten urigtigt, eller og vedkommer det Hasting). Gorm Engellænder.

En Konge-Fortegnelse hos Langebec T. 2. p. 57 lader Gormo Anglicus regiere efter Frotho fra 885, og døe 892. Gheysmer p. 345 giør Gorm Anglicus til en Søn af Frotho, saa kaldet, fordi han var fød i Engelland. Han mistede Engelland, da han drog til Danmark, og giorde intet, for at tage det igien.

Den skrevne Danske Kronike, som slutter med 1314, sætter efter Frode hans Søn Gorm. Nævner derpaa Gorm Ænskæ, som og var Christen. Saa det lader ligesom den har giort tvende Gormones af een. N. 16 udgiver Gorm hin Ænskæ for Frodes Søn; lader ham miste Engelland, styre Danmark og straae døe. N. 18 siger det samme. Ericus Olai p. 41 sætter Gorm efter Frotho, og giør ham til en Hedning. Cornerus Col. 484 giør Gorm til Frodes Søn, og døbt i Engelland, ligesom hans Fader. Han regierede 4 Aar, og giorde intet mærkeligt. Den plattydske Saxo udgiver Gorm Anglicus, saa kaldet, fordi han var fød der, for Frotho's Søn. Han drog efter sin Faders Død til Danmark, for at sætte Tingene der i Orden, og da fulde de Engelske fra ham, og giorde han intet, for at erlange dem igien. Vor Rim-Kronike kalder ham Gorm hynd Ynskæ, kaldet Orm Hardhæ Snudhe, Frodes Søn, og lader de Engelske falde ham fra, og derimod eene bære Danmarks Krone.

Schöning i Norske Historie T. 1. p. 508 mener, at Gurmund bør hede Gudmund, og at han er kommet til Irland fra et

Gorm Engellander. et Krigstog til Africa. P. 415 er han nær ved at anste ham for den Norske Hær-Konge Geirmund, med Tilnavn Heljar-Skind, (fordi han var saa sort i Huden, en Omstændighed, hvorover de Engelske og Irske kan have fort ham fra Africa), dersom de Engelske ei lode Gurmund dræbes i Gallien, og vare derimod vidne, at Gudmund nedsatte sig paa Island, og døde der, (men antager man en Gurmund, som har levet med Turgesius, saa kunde man troe, at han alene havde kriget i Irland, og at de Engelske havde ladet ham ogsaa krige i Britannien og Gallien, fordi de blandede ham med Hasting og Guthrum). Evans i Welsh Bards p. 34. Not. m vidner, at Gewr, Cawr, Geor betydde paa Britisk en Konge, men nu en Kiæmpe, en Mand af overmaade Styrke og Størrelse, (ikke skulde jeg troe at den første Stavelse i Gurmund betydde det).

Petrus Olai hos Langebec T. 2. i Excerptis Normannicis p. 12 siger, at Ingvar og 9 andre Nordens Konger forlode Engelland; nogle af dem søgte Frankerige, andre Tydskland, og angrebe Saxen, ihielsloge Hertug Brun med 2 Bisper og 12 Grever, (dette skeede 880), ødelagde Frisland, og pinede de Christne. Men den hellige Rembertus, Erkebisp i Hamborg, styrkede de Christne, saa at de angrebe dem, og bleve der 10357 Christne; Men i det andet Angreb ihielsloge de 800 med Anføreren Frithlep. P. 15 siges det rettere, at de Christne dræbte af dem 10357, og i det andet Angreb fulde 800 med Anføreren Frithleff. Men derfore ginge de dog til Utrecht, indtoge den, sloge Borgerne ihiel, og skielfede Staden. Af Langebecs Introduction p. 124 og Not. g sees, at dette Slag er skeet 880 eller 884.

Pon-

Pontanus p. 128 og 129 gjør Gorm Engellænder, Guthrum eller Gormond, og Gorm den Gamle til een Person, hvilket af deles ikke gaaer an, thi man veed vidst at den mellemste døde 890 eller 891, og den sidste levede i det mindste til 931. Meursius Col. 130 og 131 vil, at Gorm 2 har været Søn af Frode 6, faaet Tilnavn af Engellænder, fordi han var fød der, og mistet Engelland, da han drog til Danmark. Gram Not. b anseer denne Gorm for en Jydsk Under-Konge, der intet haver havt at bestille med Engelland. Den skrevne tydske Kronike siger, at Frode lod sin Søn Gorm blive efter sig i den erobrede Deel af Engelland, som sin Statholder, og at han holdt got Venskab med Kong Alfred, som elskede ham som sin Søn, (dog alt dette er ikkun en Gisnning, for at tiene sin Hypothese, og af ingen Engelsk Skribent kan sluttes, at Gorm eller Guthrum havde endda sin Fader i Live, da han stridde med Alfred). Den lader Northumberland blive ved at staae under Gorm, imedens han var i Danmark, og hans Stadtholder der døe 895, (hvorved Gudred maae forstaaes), og Sihtric komme i hans Stæd, (men i den Engelske Historie er ikke mindste Spor efter, at de Danske i Engelland have staaet under de Hiemmeblivende). Derefter beskriver den Krigene imellem Kong Edvard og de Danske i Engelland med saadan Sammenhæng, som ikke findes hos nogen gammel Skribent. Gorm skal og have udsendt Rollo fra Danmark til Frankerige som Anfører for en Hær. Derefter vedbliver den videre at fortælle om Gorm paa saadan Maade, at man kan see, at den haver anseet ham for den samme, som Gorm den Gamle, Fader til Harald Blaatand. Vitus Bering p. 187 lader Northumberland falde fra, fordi Gorm forlod den Christne Troe, og udryddede den i Danmark, som hans Fader havde plantet.

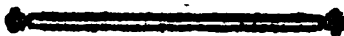
Gorm Engellænder.

(Dog

Gorm Engellænder. (Dog dette er ikkun Skribentens eget Hiernespind). Lyschander p. 189 og 190 lader Gorm Engellænder regiere 12 Aar i Northumberland, til 891, (blander ham altsaa med Guthrum og Guthred), og da efter sin Faders Frodes Død drage til Danmark, regiere der i 2 Aar, forfølge de Christne, derover miste Engelland 895, døe 897. En smuk Chronologie. Foruden Harald giver han ham Sitrich eller Dirich til Søn, hvilket med mere viser, hvor meget han blander ham med Guthred. Hvitfeld p. 45 giør Gorm Engellænder og Gorm den Gamle til een Person. Messenius T. 1. p. 69 lader Gorm, en Søn eller Nepos af Frode blive Konge 911 over Sieland og Skaane, da Frode forbeholdt sig Resten af Danmark; Men det er klart, at han anseer denne Gorm for Gorm den Gamle. Crantzius i Dania L. 4. C. 16. p. 145 giør Gorm til Frodes Søn og Eftermand, og blev han kaldet Engellænder, fordi han var fød i Engelland. Da han hørte sin Faders Død, forlod han Engelland, og drog til Danmark, men imedens faldt Engelland fra, og giorde han intet Forsøg, at bringe det igien til Lydighed. Og heri følger han Saxo. Til hans Tid henfører han Hertug Bruns Drab ved Normannerne, (hvilket skeede 880). Henninges p. 200 lader ham døe 893, efter et Regimente af 12 Aar.

Petrus Olai hos Langebec T. 1. p. 113 siger, at da Arnulph regierede: obtinuit qvidam mirabilis, Fridlevus nomine, regnum Danorum, (den samme jeg har anført P. 906, og hvis Slægt jeg ikke kiender).

64. HARALD.

64. HARALD.

Saxo vil, at efter Gorm Engellænder skal hans Søn Harald have regieret, og efter ham igien en anden Gorm. Men er Gorm Engellænder den samme, som kaldtes Guthrum og regierede i Ost-Angeln, saa har han aldrig regieret i Dannemark, uden maaskee i endeel af Jylland, forend han gik til Engelland, mindre tabt Engelland, og siden regieret her, thi Engelske Skribenter, som have levet med ham, og kort efter, lade ham døe der. Skulde han altsaa have regieret her, saa maatte det være før 865, eller 870, thi i sidst nævnte Aar synes det vidst, at han allerede har været i Engelland, om man ei vil antage fra 865, og siden forblev han der til sin Dødsdag. Skal han altsaa have været Dansk Konge, saa maae han have været det imedens hans Fader Sigurd endda levede, og han selv var meget ung, men da kan han kun kaldes det i en meget uegentlig Mening, saadan som det da var brugeligt at kalde alle Kongelige Prindser, og dem der anførte en Hær og Flode, Konger. Men ingen ret Regent, ei engang over et lille stykke Land kan han blive hos os, særdeles siden hans Farfader Regnar levede efter al Anseende til 868, saa hans Fader Sigurd ikke engang var ret Regent 865. Dog bliver alt dette anderledes, dersom han haver været Gorm en Søn af Fundne Knud. N. 2. 3. 4. 5. 6. 7. skrive ligesom Saxo. De fleste andre af vore Fortegnelser sætte ogsaa disse Konger i samme Orden efter hinanden, alene N. 12 har Biörn, Harald, Gorm, Søn efter Fader, udeladende rigtig nok Gorm Engellænder, og N. 13 har Gorm, Gampi og Gorm, Søn efter

 Fader,

Harald. Fader, N. 14 Gorm Engellænder og Gorm, udeladende Harald, som vidst nok ei heller har været Konge her, N. 16 Gorm Engellænder, Harald ellers efter nogle kaldet Ganúpi, og Gorm, Søn efter Fader, N. 17 og 18 have det ligesom 16. Paa den tredie Tavle har N. 1. det ligeledes, og Svend Aagesen P. 35 udelader Gorm Engellænder, men har Harald, som han giør til Frodes Søn, og Gorm igien til Haralds. Naar de 7 første Fortegnelser undtages, da giøre fast alle de øvrige Gorm til Haralds Søn, og dette bringer mig paa de Tanker at ved ham forstaaes Harald Klack Gorms Svigerfader, men vil man ei antage dette, da veed jeg ikke hvad man skal giøre af ham, og nogen Aarsag maae dog vel Saxo og de flere have havt til at sætte ham iblandt vore Konger, og nogle af dem til at giøre ham til Gorms Fader, men alle til at sætte ham næst for Gorm. Saxo siger at hans Hukommelse er mørk hos Efterkommerne, fordi han hellere vilde holde paa sit Rige, end forøge det. Men har han ei været Konge hos os, og alene Jarl i Holsten, saa er det ingen Under, at vi ei have bevaret hans Bedrifter. Af det nylig anførte sees af N. 13. Gampi og N. 17. Ganupi er den samme som Harald, efterdi 16. og 18. vidne at Harald ogsaa kaldtes saaledes. Hvad dette Navn angaaer, da mener Wormius i sine Noter til de tvende Series; at det betyder saa meget som iners, fordi Harald var gandske uskikket til at regiere, og anfører for denne Mening et Manuscript kaldet Gesta Danorum. I den Danske Snorro hos Peringskiöld T. 1 P. 224. forekommer en Vendisk Konge Kouper, som Gorm skal have overvundet. Dersom dette har været hans rette Navn, hvorpaa jeg dog tviler, saa kan det have givet Anledning til at tillege der Harald, Gorms Fader, som et Tilnavn, da han og hans Søn maae have levet paa een Tid,

og

og følgelig ogsaa Gnups eller Knuper. Vel muligt og at Gampi kan være forskrevet for Gamle, som var Gorms Tilnavn og Afskriveren af N. 13 kan have skrevet feil, ved at see feil, og sort Gamle ind som Konge efter Gorm Engellænder, og naar han nu først var kommet der, saa kan man let have sluttet, at Gorm maatte være hans Søn, siden han fulgte efter ham og siden forandret Gamle til Gampi, sa Gnupi. Dette bestyrkes end mere derved, at de, som have dette underlige Navn kalde ei Gorm med det Tilnavn Gamle. Aarbogerne af Esrom hos Langebec P. 231 og Ludwig P. 9 blande sammen de tvende Gormer, og sige at Gorm eller Orm Hardesnude regierede først i 7 Aar fra 925 til 931, og forfulgte de Christne, og derpaa Gorm Engellænder i 5 Aar, som døde 936, og ogsaa forfulgte de Christne. Det er klart at Gorm Engellænder bør staae først, og at Regierings Aarene ere gandske urigtige. Men deri er jeg uvis om Tilnavnet Haardesnude skal tilhøre den første eller sidste Gorm, thi den sidstes Grusomhed i Engelland, og den førstes imod de Christne gior det passeligt paa dem begge; Dog da den sidste gives her det Tilnavn af Engellænder, som dog tilhører den første, da man tydeligen seer at ved den sidste forstaaes den store Gorm, siden han giøres til Harald Blaatands Fader, saa synes det rimeligt, at det Tilnavn Haarde Snude er uretteligen givet den første, og bør tilegnes den sidste. Mange Engelske Skribenter tale ved 950 om en Eric Haralds Søn af Dansk Stamme. Vilde man tage disse sidste Ord lige efter Bogstaven, saa kunde man troe, at herved mentes denne Saxonis Harald, og at han havde været en Søn af Gorm Engellænder. Efter Tiden gaaer det gierne an; Men dette store Tvilsmaal forefalder herved, at udi de Engelske Skribenter nævnes i Tiden mellem Guthrum eller Gorm Harald.

ingen

Harald. ingen Dansk Harald i Engelland, men en vis Eric siges at have bestiget Thronen af Ost-Angeln efter Guthrum, og siden synes den senere Guthrum at have regieret der. Dog kunde dette jevnes ved at antage, at Harald var bleven fortrængt af Eric, og havde siden besiddet et lidet Rige i Jylland, hvor han var den Gnupa, som siden af den store Gorm var bleven overvundet, og siden kan hans Søn Eric gierne være kommet til Engelland igien, og bleven antaget til Konge i Northumberland. Matthæus af Westmünster p. 189 beretter, at Erics Søn hedte Henric, og hans Broder Reginald, et Navn som synes at vise, at han har været af Regnars Slægt, hvilket han og efter denne Genealogie bliver. Vilde man for Ligheden af Navnene Gampi, Ganupi, Gnupa troe, at han var den Danske Konge Nuba eller Chnuba, som den Tydske Henricus Auceps overvandt, og lod døbe, saa kunde dette faae et Lys, og igien imodtage et ved det Navn Henrik, som udi Hedenskabet synes ei at have været brugeligt her i Norden, thi man kunde troe, at hans Sønne-Søn var bleven døbt med det samme, og opkaldet efter den Tydske Konge. Vel sandt at Torfæus i Trif. Hist. p. 11 har her tænkt paa Knuto eller Knud, Gorm den Stores Søn, allerhelst fordi den Konge, som Henric overvandt, kaldes af Ditmaro p. 327 Cnuto, da dog i et Manuscript staaer Cnitto. Men Gram in Meursium Col. 136 svarer vel hertil, at Ditmarus har uden Tvil skrevet Cnupo, at Knud er rimeligen død i Begyndelsen af Henrici Aucupis Tid, (paa hvilket sidste jeg dog tviler), og at han synes at have vedblevet i den hedenske Troe. Hvad ellers Eric angaaer, da var ei længe for den Tid, Engellænderne sætte, den Norske Kong Eric Blodöxe boesiddende der, og hans Fader veed man vidst, hedte Harald. Dersom ei andet stod i Veyen, end at Engellænderne

derne kalde ham Dansk, da vilde jeg ei agte det, thi det Navn tillegge de i Fleng alle Nordiske Folk; men det vanskeligste er at foreene her de Norske og Engelske Skribenter sammen, thi de Norske ere tydelige deri at Eric kom til Engelland under Adelsten, og blev dræbt under Edmon, og de Engelske mælde ei om Eric, uden under Edred Edmonds Eftermand. Vilde man nu antage, at de Norske havde feilet i Tiden, hvilket bestyrkes derved at Snorro selv P. 130 og 131 fortæller at Eric blev i Slag imod en Kong Oluf, og af de Engelske seer man at en Anlaf haver levet paa samme Tid, og havt med ham at bestille, hvorvel han ei har dræbt ham, og med Eric siger Snorro blev og en Rögnvalld, som synes at være de Engelskes Reginald, og en Harecur, som maaskee er deres Henric, og flere. Dog maae jeg tilstaae, at Snorro gior ei disse saa nær i Slægt med Eric, som de Engelske giøre. Vil man antage at Harald er Gnupa, en liden Konge i Jylland, og Søn af Gorm Engellænder, og Fader til Eric, saa er det muligt at hans Kone har været en Dotter af Eric Konge i Ost-Angeln; men saa vil maaskee nogen indvende herimod, at da kan Harald ei have været Gorms Svigerfader; rigtig nok i henseende til denne Harald, men vore Fortegnelser have blandet ham med den anden, ja giort endog Fader af Svigerfader, fordi de levede paa een Tid, og hedte begge Harald. Og her falder mig ind, om det Saxo fortæller om de Engelske Konger Ethelrad og Adelsten deres Handlinger med Gorm og Harald, ei vedkommer Gorm Engellænder og hans Søn Harald, og hans Søn igien Eric, og haver tildraget sig mellem dem og disse Konger i Ost-Angeln, som de vare beslægtede med. Navnene Gorm, Harald og Adelsten, samt det at han kun haver tænkt paa de rette Konger, som da regierede i Engelland, have let kunnet lede ham i Vildfarelse. De Islandske Annaler N. 417, 4to. P. 90. Harald.

Harald. go sige at denne Konge, en Søn af Gorm den Engelske, regierede ved Aar 870. Han skal have været meget karrig, og derfore bleven kaldet Harald den Midske; (hvorfore maaskee nogle have kaldet ham Gampi eller Gamp, det er en Hest). Jeg skulde ikke tænke, at denne Harald, som jeg anseer for Klack Harald, skulde være den samme som Strut-Harald, Konge i Skaane, om hvilken Snorro T. 1. P. 243 taler, thi da hans Sønner levede med Svend Tveskieg, saa maae han selv have levet med Harald Blaatand, og som denne blev meget gammel, saa er det ikke rimeligt, at denne Haralds Dotter har kunnet være Fader til ham. Efter Tiden gaaer det gierne an, at den sidste Guþrum, som levede med Edvard og Adelsten, har kunnet være Fader til Strut Harald; Dog da intet Bevis findes herfor, saa er Tiden langt fra ikke nok til at bevise dette. Torfæus skriver i Serie P. 438, at det vilde være baade ligesaa unyttigt som vanskeligt at udfinde Saxonis Harald, og at han maaskee aldrig har været til.

Fortegnelsen hos Langebec T. 1. P. 14 udelader denne Harald. Da saa mange af vore Fortegnelser giøre Harald til en Søn af Gorm Engellænder, saa er det Spørsmaal om han ei har været Søn af den ældste Guþrum, og maaskee for sin Ungdom blevet tilbage i Danmark, da hans Fader gik til Engelland, og maaskee siden faaet et Jarldomme i Holsten, hvortil jeg dog ikke kan sige paa hvad Maade han er kommet. Hamsfort P. 37 giør Harald til en Broder af Gorm Engellænder, som blev ved at regiere i Danmark efter sin Broders Bortgang 887, og kom til Regimentet 892, men først 894 til det fulde efter sin Farbroders Død, hvorpaa Harald regierede i 5 Aar (altsaa til 899) og siden hans Søn Gormi 3. (At disse Aartal i henseende til Harald,

undta-

gen hans Døds Aar troer jeg næsten ere temmelige rigtige; Vel mueligt og at han kan have været Gorm Engellænders Broder; men jeg troer dog snarere Søn; Tiden tillader det, og da bliver det begribeligere hvi Saxo har giort hans Dotter til en Engelsk Prindsesse, og Dotter af Edelred, thi da bliver hun virkeligen en Sønne-Dotter af Adelsten eller Guthrum; naar jeg betragter Alderen af Haralds Dotter-Sønner Knud og Harald, og derhos antager for rigtigt, hvad der i Oluf Trygvesöns Saga fortælles om hans Handeler med dem, saa maae han i det mindste have været her i Landet til 920, og siden levet en Tid lang udenlands). Petrus Olai P. 115 lader Harald regiere kort. Hamsfort i sin 2 Chronologie P. 268 gior Harald 5 til en Søn af Frode 6, til Konge 892, tillegger ham en Regiering af 8 Aar, efter Gorms Død P. 269 Aar 894, regiere i 5 Aar, og døe 899. Harald.

En Fortegnelse hos Langebec T. 2. P. 57 lader Harald regiere fra 892 efter Gorm Engellænder og til 916, da Gorm den anden kom paa Thronen (dette sidste Aartal bekræfter min Formodning om 920, men Gorm har gandske vist regieret før, hvorvel ikke i den Deel Harald eyede, forend efter ham; Feilen kommer deraf at fast alle vore Skribenter have anseet alle disse Konger for at have regieret over det heele). Et Islandsk Fragment gior P. 281 Harald Gorms Svigerfader til Konge i Jylland, og siger at Gorm tog hans Land under sig, da han døde (og dette sidste maae jeg tilstaae at komme mig rimeligere for end Beretningen i Oluf Trygvesöns Saga, at han var Jarl i Holsten, og at han forlod sit Land og blev Christen, thi i det sidste tænker jeg at Autor har blandet ham med den ældre Harald Klack, som man desuden seer han har giort. Paa den Tid eyede

 de

Harald. de Danske ei heller noget i Holsten, saa vidt man af de Tydske Historier kan erfare, allermindst da Henricus Auceps regierede, hvorvel de giorde idelige Indfald der) N. 16 siger at Harald var en uduelig Konge. N. 8 legger til, at han blev kaldet Gnup fordi han var uduelig. Ericus Olai sætter P. 41 denne Harald ind som Konge mellem Gorm og Gorm. Gebhardi i sin lille Danske Historie følger P. 514, 516 og 518, Langebecs Formodning i Tabellen ved P. 496 T. 1. at Harald (3 saa kalder han ham) en Søn af Hemming 2. og Brodersøn af Harald Klack, er den Harald som 850 blev fordrevet af Kong Eric, og derpaa flyede til den Tydske Kong Ludevig og lod sig døbe, og var Fader til Gotfrid 3 som 882 fik Nye Dannemark i Frisland eller Holland, og hvis Dotter Thyra fik 888 Kong Gorm. Denne Harald udgiver han for Jarl i Jylland (han legger Syd-Jylland til, jeg skulde dog snarere troe paa Vestkanten i Nord-Jylland). Men efter disse Meninger kan Harald ei vel have levet til 916 eller 920, som han dog maa have giort, saafremt man ei aldeles vil forkaste den saa omstændelige Fortælling i Oluf Trygvesöns Saga om hans Dotter-Sønner. Lazius er ret underlig naar han P. 648 vil, at Harald har været en meget gudfrygtig og christen Konge. Han skriver det paa en Tref, men imidlertid er det mere end Formodning at Gorms Svigerfader har været Christen siden hans Dotter var det. Magnus Matthiæ er P. 73 end underligere naar han vil, at Harald 5 har regieret 15 Aar med sin Fader og 50 efter ham (blandende ham altsaa med Harald Blaatand) han var en god Christen. Lyschander P. 190 beskylder Harald for at have været karrig, og lader ham døe 909.

65. GORM.

65. GORM.

Gorm.

Efter Saxo P. 178 fulgte Gorm paa Harald, og derudi ere fast alle vore Fortegnelser enige, kun at endeel giore ham og til Haralds Søn. Følgende sætte dog andre Konger for ham. N. 13 Gampi og N. 17 Gamupi, som jeg dog forhen haver bragt til temmelig Vished, at have været een Person med Harald. N. 14 Gorm Engellænder. Adamus Bremensis taler P. 13 og 14 om Hardegon, i et Manuscript kaldet Hardecbnut, som jeg dog forhen haver viist, at han blander med Lodne Knud, og gior ham til Konge i Dannemark, og siden om Guorm eller Gorm, eller Orm, en Søn af Hardewick, hvilket uden Tvil er en Copisters Feil, i Stædet for Hardeknud. I det mindste ligner det langt mere dette Navn, end Harald. Vel siger han ei tydelig; at Gorm regierede strax efter Hardeknud eller Hardewick, men som han ei nævner nogen imellem dem, saa har det dog uden al Tvil været hans Mening. Altsaa kommer han herudi den rette og Islandske Mening til Hielp, hvorvel han synes ellers i Henseende til Tiden at have feilet, og sat maaskee Hardeknud for langt ned. Albertus Stadensis p. 208 og 211 følger ham. Annales Esromenses hos Ludewig p. 10 sætte ham efter Gorm Herdeknude, udi hvilket Tilnavn Heardeknuds Navn synes at stikke, men hos Langebec p. 231 haves Harthæfnutæ. Jeg haver forhen sagt min Mening om dette Stæd, at begge Gormer, den Store og Engellænderen, ere komne her ud af deres Plads, og den sat sidst, som burde staae først. Imidlertid da det synes rimeligt, at Tilnavnet Haarde Snude tilkommer den store Gorm, og denne

Gorm. sættes efter Hardechnut, eller Hardegon, og Harde Gorm, som han kaldes i nogle Manuscripter, saa kan man heraf slutte, at Forfatteren havde hørt noget om, at Gorm fulgte paa Hardeknud, og at hans Fader var Foster-Søn af Gorm Engellænder. Stephanius udi Wormii Epistler p. 187 har alt havt samme Formodning, som jeg, at Gampi er giort af Gamli, men Wormius forkaster p. 188 dette paa samme Grund, som jeg, fordi Gampi sættes som Konge imellem begge Gormer, Fader og Søn, og mener at have fundet Grunden til dette Navn i en skreven Dansk Kronike, tilhørende Stephanio, som uden Tvil er N. 16 hos mig, og hvor Harald siges at være efter nogles Beretning bleven kaldet Ganupi, fordi han var uduelig. Islænderne derimod, nemlig begge Konge-Lister i Flateyar-Bog, Langfedgatal og Oluf Tryggesöns Saga p. 72 fortælle eenstemmigen, at denne Gorm var en Søn af Hardeknud, og den sidste legger endog til, at Hardeknud lod sin Søn opkalde efter sin Foster-Fader Gorm, Under-Konge i Jylland. Men herved forefalder en Tvil, at Islænderne, helst den Danske Snorro hos Peringskiold T. 1. p. 225, lade Gorm leve saa længe, og at den sidste tilskriver ham en Regiering af 90 Aar. Holberg i sin Danske Historie T. 1. p. 74 mener i sær, at Islænderne have her blandet sammen Gorm den Grumme, (et Tilnavn som dog kun gives ham af sene Skribenter), med Gorm den Gamle, hvorved han forstaaer den, som Saxo giør til Gotrici Fader. Holberg mener at Islænderne alene giøre denne sidste Gorm gammel, og kalde ham saa, da dog dette Tilnavn forekommer i N. 2, 3, 4, 5, 6, 7 og 14, alle indfødde Danske Skribenter, og udelades kun af dem, der enten kalde den første Gorm hin Gamle, som N. 9, 10, 13, 16, 17 og 18, og give derhos den sidste slet intet Tilnavn, eller og af dem, der belegge den sidste med et

andet

andet Tilnavn, som N. 11, der kalder ham Löke, og giver derhos den første Gorm intet Navn, og Svend Aagesen p. 36, der kalder ham Loghæ, og reent udelader den første Gorm, hvoraf man dog ei kan slutte noget, siden han efter egen Tilstaaelse p. 34 udelader mange Konger, eller og endelig af dem, der reent udelade den første Gorm, som N. 12.. N. 14 er alene en Undtagelse, thi den har ikke den første Gorm, og kalder dog den sidste Gamble. Dette Tilnavn Loke eller Loghæ skal vel være vort løy ɔ: doven, lad, deses. I en Fortegnelse og Slægtregister over de Danske Christne Konger udi Benzelii Noter til Vasthovium p. 78 kaldes denne Konge Gormon Senior. Ja det som mere er, Saxo selv siger jo p. 180: Qvo tempore Gormo ad ultimum ætatis suæ finem provectus, ingentem annorum seriem luminibus captus exegerat, senecta ad ultimos humanæ conditionis terminos prorogata, hvorved han jo herligen bekræfter Islændernes Udsigende, og derved giør jo selv til intet den Slægte-Linie, som han giver os af Gorms Forfædre, og bekræfter derimod Islændernes, thi efter dem har fra 794, da den ældste Regnar formodentligen døde, og til Gorms Død, som jeg sætter 939, kun været følgende Ledder: Sigurd, Hardeknud og Gorm, (hvorvel jeg næsten troer, at Eric bør sættes ind mellem Sigurd og Hardeknud), efterdi Gorm regierede i 90 Aar, fra 849 af, og Saxo derimod har fra Gotric, som vidst døde 810, disse: Gotrics Dotter, Syvard Ring, Regnar, Sivard, Eric, Canutus, Frode, Gorm Engellænder, Harald og Gorm, hvilken han vel endeligen ei selv, ligesaa lidt som alle de, der kalde ham den Gamle, giøre til Haralds Søn, men kun til Eftermand, hvorved de synes at give tilkiende, at de ei have anseet ham for Haraldi Søn, men troet at han haver havt en anden Fader, hvorved det er kun Skade, at de have udeladt hans Gorm.

hans

Gorm. hans Faders Navn, og derved givet de andre, som ei kalde ham den Gamle, Anledning til at kalde ham for Haraldi Søn, og er jeg næsten af de Tanker, at disse ei have kaldet ham den Gamle, fordi de saae at han umuelig kunde have baaret det Tilnavn, naar han skulde blive Haraldi Søn, og Linien gaae saaledes frem. Men om jeg end med Saxo og de flere kan formode, at Gorm ei hører til denne Linie, saa maae der dog blive 9 Ledder i en Tid af 130 Aar, hvilket enhver seer at blive urigtigt, og retter man sig efter de andre, og tager Gorm med da 10 Ledder i en Tid af 150 Aar i det længste, hvoraf følger, at de alle maatte have avlet, da de vare 17 Aar, og just den, som forsatte Linien. For at komme ud med denne Regning, maatte man antage, at Gorm havde avlet sin Søn Harald 919, og at han selv var fød 899, følgeligen havde kun havt 40 Aar, da han døde, en Alder som enhver seer at passe sig heel slet paa Saxonis og Islændernes Vidnesbyrd om ham, thi hvad Tilnavnet angaaer, da kunde man maaskee sige, at det ei betydde gammel, men en ældre, ligesom Knud kaldtes den Gamle, fordi en Knud fulgte efter ham, allerheldst en Skribent oversætter Gamle ved Senior, dog dette kan ei engang holde Stik, da ingen af det Navn Gorm mere forekommer iblant vore Konger eller Prindser efter ham, og da Saxonis og Islændernes Vidnesbyrd vise, hvorledes det Tilnavn Gamle bør forstaaes. Harald maatte efter Reglen af 17 Aar være fød 882, Gorm Engellænder 865, Frode 848, Canutus 831, Eric 814, Sivard 797, Regner 780, Syvard Ring 763, og Gotrics Dotter 746, hvilket endda blev meget for tiligt, thi som Gotric døde 810, uden at der siges, at han blev meget gammel, saa maatte han herefter være fød 729, og følgeligen været 81 Aar, da han døde. Da Saxo ved sin Regner forstaaer den sidste Regner,

ner, som døde imellem 865 og 868, saa sees ogsaa at det ei gaaer an, at lade ham fødes 780; og paa den første Regner passer det sig endnu mindre. Altsaa er det klart, at Saxo selv meget bestyrker den Islandske Hypothesis i denne Tidspunkt, og bliver det næsten herved uimodsigeligt, at Frankernes første Sigfrid er Sigurd Orm i öye; Thi lad os engang sætte at han har været Sigurd Ring, og er død 803, saa kan man ei andet end kun antage een Regner, og holde for at Sigurds Søn Regnar Lodbrog er den Regnar, som døde 868, og deraf maae man videre slutte, at han kun har været ung, da Faderen døde. Vil man give ham 70 Aar, da han døde, saa bliver hans Fødsels-Aar 798. Da Sivard var efter Saxo og Islænderne ei hans ældste Søn, saa maae man her antage Reglen af 33 Aar, og kan ei følge den af 20, mindre af 17, følgelig er Sivard fød 831. Vil jeg nu antage, at han har avlet Hardeknud, da han var 20 Aar, og denne igien Gorm udi samme Alder, saa bliver Hardeknud fød 851, og Gorm 871, følgeligen skulde Gorm kun have opnaaet en Alder af 68 Aar, hvilket strider saavel imod Saxo, som imod Islænderne. Desuden forekommer i Aar-Bøgerne af Fulda hos Freherum T. 1. p. 45, og hos Duchesne T. 2. p. 574, ved Aar 882, at den Normanniske Krigshær blev ved Andernach indsluttet om Sommeren af Keiser Carolo Crasso, og at den da anførtes af de Konger Sigefrid og Godefrid, og de Principes Wrm og Hals, og at Sigefrid havde den største Krigshær af dem, og lod sig døbe; og Annales Bertiniani hos du Chesne T. 3. p. 261 om den samme Sag, at Gotefrid lod sig døbe, og fik Frisland af Keiseren, og Sigefrid, Wrmo og deres Anhang derimod en Hoben Guld og Sølv. Saafremt man følger Islænderne og Saxo ret forstaaet, thi de tvende Erici, Canutus, Frode, Harald bør Gorm.

Gorm. kun ansees for Konger i Jylland, imedens Gorm var, eller burde være Over-Konge, da har man Aarsag til at antage, at denne Wrm er den samme som Gorm; Men i det andet Systema af de mange Konger i Danmark efter hinanden kan Gorm ei engang da have været fød, og efter det at Sigefrid har været Sigurd Ring, kan han den gang kun have havt 11 Aar, en Alder, som lidet passer sig paa den Person, som bemældte Aar-Bøger lade ham da forestille. (Dog maae jeg tilstaae, at dersom man gior Eric til Hardeknuds Fader, saa kan Gorm neppe være bleven fød, forend 860, og da har han ikkun opnaaet en Alder af 80 Aar, som vel er høy, men dog ikke saa umaadelig, som Saxo giver den ud for). Forend jeg gaaer videre, vil jeg kun med et par Ord sige, at det Tilnavn Löke eller Loghe betyder efter min Mening den Lykkelige, et Tilnavn, som meget vel passer sig paa denne Konge, og til det Tilnavn grum, som de nyere give ham, have de vel taget Anledning af den Forfølgelse, som han udøvede mod de Christne, og af disse Adami Ord p. 14: Gwrm crudelissimus vermis, hvor hans Navn Gorm forandret til Orm haver givet ham skiøn Leilighed at kalde ham Vermis. Men var Gorm 882 endnu kun en Fyrste, og Sigefrid og Godefrid Konger, af hvilke jeg dog troer at de begge kun have været Konger uden for Landet, og egentligen Søe-Konger; hvorledes kan han da siges at have regieret fra 849 af, og hvorledes kunde den stolte Norske Jomfrue hos Snorro p. 75 svare Harald Harfager, at han skulde giøre ligesom Gorm og havde giort i Danmark, og indtage Norge, og blive Eenevolds-Konge derover. Han opgiver bemældte Svar forend 868. Jeg svarer hertil, at da Haarde Knud for Erics eller og andres Overmagt maatte forlade Landet Aar 849, og begive sig til Engelland, hvor han forblev til sin Døde-Dag,

ef-

Efterlod han sig sin Søn Gorm, som jeg vil antage da kun at have været 2 eller 3 Aar, deels for hans lange Regiering, deels og fordi hans Sønner Harald og Knud ere fødde meget længe efter, og det dog er heel uvidst, om han har været gift forend han fik deres Moder Pyra; Uvist bliver det, om Gorm haver beholdet et lidet Stykke, uden Tvil en af Øerne, eller paa en af dem, eller om man har reent maat føre ham bort af Landet, og han først er bleven bragt tilbage efter Erici Død 854. Imidlertid endskiønt han maaskee eyede intet af Landet, saa er dog hans Regimente bleven regnet fra hans Faders Flugt af, siden han var den, som burde være Over-Konge. Da man finder at den unge Regnars Sønner have stridet med Erics Afkom, saa er det rimeligt, at de, for at bestyrke deres Partie, have erkiendt Gorm for den retmæssige Konge, allerheldst det er troligt, at hans Partie haver fornemmeligen taget til paa Øerne efter den første Erici Død, ja han efter al Anseende tilsidst og regieret der, og derved havt den rette Residence Leyre inde, og desuden et Slags Ryg-Stød fra Sverrige ved den forhen omtalte Oluf. Herved kan det blive troligt, at den Codrinus, som Bromton Col. 803 siger at have været Konge i Danemark, og at have udsendt de Brødre Ingvar og Ubbe (ved Aar 865), for at hævne sin Frænde Bruern Brocard hans Død, haver været denne Gorm, thi jeg haver forhen viist, at derved neppe kan forstaaes Guthrum, Sigefridi den yngres Søn efter Formodning, eller og Fundne Knud, som enten da strax, eller rimeligere 868 kom til Engelland, eftersom han endda ei kunde være Konge over noget vidst Stykke, langt mindre over det hele. Ingvar og Ubbes Fader Regnar haver da uden al Tvil været ude paa Søerøverie, siden de siges at være blevne udsendte af Codrino; Maaskee de og af Had til Erici

Gorm.

 Slægt,

Gorm. Slægt, og for at faae desto større Krigsmagt, have vendet sig til Gorm. Men efter denne Tid synes det at Regnars ene Søn Sigefrid eller Sigurd haver saaledes tiltaget i Magt, at han er bleven anseet for den rette Konge, og at Gorms Anseelse haver derfore meget aftaget, saa at han derover haver begivet sig med en Hob stridbare Folk ud af Landet, og som disse Prindser vare eenige i at røve fremmede Lande, saa har det truffet sig, at de Aar 882 have tilsammen og med flere plyndret i Carolingernes Land. Men just dette, at Sigefrid sværmede saa meget om udenlands, haver efter mine Tanker svækket deels hans Magt, deels hans Anseelse hiemme; og som Worm eller Gorm nævnes kun ved denne ene Leilighed, saa forekommer det mig rimeligt, at han kort efter haver begivet sig hiem, og taget Anledning af Sigefrids Fraværelse, og af det han var gaaet over til den Christne Troe, som nu kun havde et svagt Anhang i Dannemark, at sværte ham, og at bemestre sig Overherskabet, som og egentligen tilkom ham, og her synes mig at finde Grunden til det store Had, Gorm udviiste imod de Christne. Og som den sidste Regnars og Erici Afkom vare Uvenner, og man finder at den sidste haver endda udi Harald Blaatands Tid besiddet et Kongerige i Jylland, saa er jeg af den Tanke, at Gorm haver foreenet sig med dem imod den første. Men heraf følger at den Norske Jomfrues Svar ei vel kan være givet, forend 890, og at Snorro altsaa maae have feilet i Tiden, som han ei vel opgiver efter Aarstal fra Christi Fødsel, men som dog maae blive forend 868, naar man efterregner Haralds og de efterfølgende Kongers Regierings- og Alders Aar hos ham. Dog da det er klart af mange andre Begivenheder, at Snorro feiler ofte i Chronologien i Harald Harfagers Regimente, og at det ei alene er utroligt, at Harald skulde

fra

Gorm.

fra sit 10 til sit 20 Aar havde undertvunget hele Norge, men at det og desuden ei kan bestaae med mange andre Ting, som Snorro selv fortæller, saa gior jeg mig ingen Betænkning over, herudi ogsaa at vige fra Snorronis Chronologie, allerheldst om den Eric, som de Engelske giore til Konge i Northumberland Aar 950, er Eric Blodöxe, Haraldi Søn, thi derved kan Haralds Fødsel sættes 8 til 9 Aar senere, end man almindeligen beregner den efter Snorro. Utallige Skribenter ere eenige om, at Sigefrid satte Livet til i det store Slag mod Keiser Arnulph 891, hvorudi efter nogle omkomme 100000 Normanni, men efter andre, og det rimeligere, kun 9000. Albertus Stadensis p. 206, Annales Fuldenses p. 51, og Petrus Bibliothecarius hos du Chesne T. 3. p. 543, henføre Sigefridi Død til dette Slag, og mangfoldige tale om Slaget selv, og berette at det skeede enten 891, som uden Tvil er rigtigt, eller 892. En Kronike om Normannernes Bedrifter i Frankerige hos du Chesne T. 2. p. 528 beretter vel ved Aar 886, at Sigefrid anførte Beleiringen for Paris, og p. 529, Aar 887, at han om Hosten vendte til Frisland, og blev omkommet der, men dette sidste er uden Tvil urigtigt, og alene skrevet af den, fordi Sigefrid ei siden kom til Frankerige, og Skribenten derhos havde hort, at han omkom, men uden at vide ret enten Tid eller Sted, hvorover han haver bildt sig ind, at han strax er bleven dræbt i det Land, hvor han sidst drog hen. Med mindre man vilde antage tvende Sigefrider. Abbo, en Skribent fra de Tider, som udforlig haver beskrevet denne Beleiring af Paris, taler ogsaa hos du Chesne T. 2. p. 502 om Kong Sigefred, som han siger at have været: Solo Rex verbo, sociis tamen imperitabat, og kalder han her paa de fleste Steder Folket, som beleirede Paris, Danske. Dette viser at Sigefrid ei

Gorm. ei har da vendt hiem, og slutter jeg heraf, at Frisland har været det Stad, hvor han har opholdt sig, og hvorfra han har giort sine idelige Udfald. Dette bringer mig og paa den Tanke, at han slet ikke har vendt hiem igien, i Forstningen af Lyst til at krige, og siden maaskee, fordi Gorm havde bemestret sig hans Rige, og dette kan ei være skeet forend efter 882; og som nogen Tid hørte hertil, saa vil jeg troe at Gorm ei haver regieret over gandske Dannemark forend 890, og hermed kan gandske vel forenes Alderen af Harald Harfagers Børn med den stolte Gyde, thi Frode, een af dem, synes at have levet 937; Med mindre derved sigtes til en Dansk Frode, og Konge i Jylland. Imidlertid vil jeg dog nok troe, at dette Svar kan være givet noget forend 890, som 887 eller 888, forend Gorm reent havde undertvunget hele Dannemark, og endogsaa efterat Harald havde allerede indtaget endeel af Norge, thi man finder af Rolf maatte allerede flye for ham 878, uden man vil antage, at Lyst til Krig haver først bragt Rolf til Frankerige 878, og at han ei er bleven uddrevet forend 898, da han anden gang kom til Frankerige. Men endog længe efter 890 havde Dannemark, i sær Jylland, sine smaae Konger, som dog stode da uden Tvist under Over-Kongen. Men hvordan man end laver det, saa kan man dog ei heller følge Snorro deri, at Gyde først ægtede Harald, efterat han havde indtaget hele Norge, men man maae troe at han haver efter de Tiders Maade strax efter Svaret bemestret sig hendes Person med Magt. Og dette viser at man ei alt for tilig kan og bør sætte dette Svar, thi ellers blev Haralds Søn Porgils ældre end hans Foster-Fader Gurmund, og efter 900 kan man dog vel ei lade hende føde Børn med Harald, thi i det Aar omtrent synes han at have avlet Eric med den Jydske Prindsesse

Ragn-

Regnhild, og saasnart han fik hende, bortjog han alle sine andre Koner. Naar jeg betragter Alderen af Gorms Sønner, at Harald formodentligen er fød 909, og at Knud vel ei har været saa meget længe forhen fød, saa kan jeg ei troe andet, end at Gorm maae først have ægtet Pyra efter 890; hans Alder tillader os neppe at troe, at han indtil den Tid har været ugift, med mindre det urolige Liv han førte, har hindret ham deri. Historien tier ellers om noget Giftermaal, forend med Pyra, og har man af den intet andet derfor, end den Formodning jeg forhen har yttret efter et urigtigt Stæd hos Saxo. Hertil vil jeg endnu føye, at Alfred kaldes af Bromton C. 811 Aluredus, hans Broder, af Henric af Huntindon p. 348 og 349 Edelred, just ligesom Saxo, og Adelred, og han regierede næst for ham, hvilket let kan have bragt Saxo i Forvirring, og Alfred selv af Rudborne p. 207 Aluredus, Alnredus, Eluredus, Elnredus og Aldredus, af hvilke nogle Navne nærme sig Edelrad meget, og som Guthrum eller Adelsten levede under ham, og de efter den sædvanlige Brug paa de Tider kaldtes begge Engellændernes Konger, saa er det muligt at Saxo haver kunnet forvexle dem, saafremt man vil antage den Mening, at Guthrum haver ægtet Harald Klacks Enke, og derved er blevet Stedfader til Pyra, og haver avlet med hende en Søn, som han efter hendes forrige Mand haver kaldet Harald, maaskee fordi hun ingen Sønner havde havt med ham. Da det ei lader at Eric Guthrums Eftermand har været hans Søn, saa slutter jeg heraf, at Guthrums Søn haver været for ung til at regiere, hvilket ogsaa Guthrums egen formodentlige Alder og Tiden, da han kan have ægtet Harald Klacks Enke, og da hans Søn Harald, og Sønne-Søn Eric levede paa, giøre troligt. Den anden Mening, at Gorm først skulde have havt Gorm.

Gorm. en Dotter af Guthrum eller Adelsten til ægte, tillader neppe denne sidstes Alder, og den formodentlige Tid, da Gorm ægtede Tyra. Vel muelligt ogsaa at Saxo haver her blandet Gorm den Gamle med Gorm Engellænder eller Guthrun, som var Kong Alfreds Guds Søn. Men maaskee og at den Vuirm, som nævnes i Annales Bertiniani (1), og hvilken Læsemaade jeg anseer for rigtigere end Urne &c., har maaskee været Gorm Heimske, eller den Mægtige, Under-Konge i Jylland, og maaskee den samme som Gurmund og Cedrinus, thi Navnet og Tiden passe sig ikke ilde, og desuden siges han der tilligemed flere at have været: Honorabiles inter suos viri.

Den Gorm, som regierede over det hele, og var Harald Blaatands Fader, kalde Islænderne (2) eenstemmigen den Gamle, men Torfæus begaaer her en Feil, naar han siger, at i det Forbund, som Erling Skakke og hans Søn sluttede med Kong Valdemar 1, blev hele Vigen lige til Rygiarbit overladt til den sidste, ligesom hans Frænder Gorm den Gamle og Svend Tveskieg havde eyet dem, thi i Snorro (3) staaer i Stædet for den første Harald Gorms Søn, hvilket ogsaa er rigtigt, thi Gorm den Gamle eyede aldrig en Fod breed i Norge. Hvis derfore Torfæus end har havt noget Manuscript at gaae efter, hvorpaa jeg dog høyligen tviler, saa burde han dog snarere have fulgt den trykte Snorro.

Udi

(1) Ap. Duchesne t. 3. p. 171.

(2) Torfæus H. N. t. 3. p. 557. Oluf Tryggvesöns Saga Part. 1. p. 72. Langfedgatal hos Langebec t. 1. p. 11. Annales N. 417. p. 91, og fast alle Annaler.

(3) T. 2. p. 402.

Udi Oluf Tryggvesöns Saga (4) siges, at det Tog, som de Brodre Knud, og Harald Gorms Sonner giorde til Engelland, skeede i de sidste Aar, da Adelbricht var Konge der, som blev gammel. Efter Navn og Tid maae han have været Adelsten. Hans Fader var Adalmund Jargeir Son, en Broder-Son af den hellige Jatmund ɔ: Edmund, hvilken tog Skat af Northumberland, som da var hedniſk. Er Adalbricht Adalsten, saa maae Adelmund blive hans Fader Edvard, hvis Fader ei var Jargeir, men Alfred. Hvorledes den hellige Edmund kommer herind, veed jeg ikke; Slægtskab kan der maaskee have været, men ei saa nær. Da Edvard forst bragte Northumberland igien paa nogen Maade under de Engelske Konger, og de hedniske Danske havde saa længe herskēt der, saa er det meget rimeligt, at det var hedensk udi Edvards Tid. Saxo (5) kalder den Engelske Konge, som disse Brodre havde at bestille med, Edelrad. Saa urigtige ere vore gamle Skribenter i den Engelske Historie, heldst i Navnene og Tid. Torfæus (6) mener at dette Tog er skeet for 935; Er det skeet kort for, da rigtigt nok i Adelstens sidste Regierings-Tid; Men er Gorm forst dod 939, saa er ventelig Toget skeet samme Aar, og som Adelsten dode 940, saa kunde det da med al Rette siges at være skeet i hans sidste Levetid. Gorm.

Til ret at fastsætte Tiden af Gorms Dods-Aar, og hans Sons Ankomst til Regieringen og Bedrifter, tiener Eigill Skalagrims Levnet meget, som hidindtil har ligget i Manuscript, men nu er i Trykken, og hvoraf jeg vil anfore de fornemste Data efter Tor-

(4) Part. 2. p. 81.
(5) P. 179.
(6) H. N. T. 1. p. 501.

Gorm. Torfæum T. 2. p. 152 og 153, Eigill var 14 Aar, da han reiste til Norge, p. 157, blev der 1 Aar, p. 160, var i Søerøverie, og om Vinteren i Norge, p. 161, næste Aar var allerede Harald Blaatand Konge i Danmark efter sin Fader Gorm, (hvilket Aar maae blive 920, saafremt det Aar Eigill var i Slag med Adelsten imod de Danske, var 926, som Torfæus mener, men derimod 931, saafremt det andet er skeet 937. Og kommer dette sidste Aar 931 overeens med den almindelige Mening om Gorms Døds-Aar. Torfæus mener ellers, at dette om Gorms Død er sat 2 Aar for tiligt, hvorefter han enten maatte være død 922 eller 933; Derhos tænker han, at Harald var da kun Konge paa et vist Sted i Danmark, og at Gorm var endda i Live). P. 162—167. Siden røvede han adskillige Aar, (6, efter de følgende 12 Aar at dømme), i Frisland, Saxen og Flandern, og drog derpaa til England, hvor Adelsten da regierede; Var med i det store Slag mod Oluf (Aar 937 efter de Engelske, men Torfæus antager 926, som og det følgende synes at vise, at være det retteste). P. 168, Foraaret efter reiste han til Norge, og blev der Høsten, p. 170, næste Foraar vendte han tilbage til Island, af Frygt for Kong Erik, og havde han da været 12 Aar borte; Efter nogle Aars Ophold i Island vendte han tilbage til Norge om Foraaret, p. 171, og blev der Vinteren, p. 177, og kom næste Høst til Island, p. 185. Sommeren efter drog han til England, hvor Adalsten endda regierede, (altsaa kan ovenmældte Slag ei være skeet 937, thi som Adalsten døde 940, saa maatte han efter denne Regning allerede have været død i nogle Aar, hvorover det er rimeligt, at han først paa sin anden Reise til England haver været med i det store Slag imod Kong

Oluf,

Oluf, eller og som Schöning (7) meuer, at han den første gang Aar 926 haver alene hiulpet Adelsten, til at fordrive Anlaf, og anden gang 937 bivaanet det store Slag ved Brunanburg, af hvilke tvende Begivenheder Eigla gior kun een, som let kunde skee, da den først er skriftlig forfattet omtrent 200 Aar efter disse Tildragelser). P. 189, hos Adelsten blev han Foraaret og Vinteren, (da han ved denne Leilighed skal være faldet i den Norske Konges Erik Blodöxes Hænder, som da opholdt sig i Northumberland, saa gaaer det vel an efter den Norske Historie, thi Erik kom til Engelland, imedens Adelsten endnu levede, men derimod er Erik den samme Erik Haraldi Søn, som 952 blev Konge i Northumberland (8), saa er han nok rimelig først kommet til Engelland, da Edmund regierede, og da har Eigla, ligesaavel som alle vore andre Historier, feilet i at lade Adelsten leve ved Eigils Ankomst, og herefter maae ved det Slag, som Eigill bivaanede, forstaaes det ved Brunanburg Aar 937), p. 190, Aaret efter drog han til Norge, og blev der Vinteren; p. 194, Sommeren efter drog han tilbage til Island, og levede der nogen Tid fredelig. P. 197, Kong Erik blev dræbt (Aar 954 efter den Saxiske Kronike (9), som dog kun siger at han blev uddrevet), p. 197, hans Børn droge til Orkenøerne, og bleve der nogle Aar; P. 199, Samme Aar Erik blev dræbt, plyndrede Hacon i Haralds Rige, (Snorro (10) lader dette skee ei langt hen i Hacons Regimente, efter den almindelige Regning omtrent 941, men efter Aaret af Eriks Død hos de Engelske Skribenter Aar Gorm.

(7) N. H. T. 2. p. 244. 444 og 445.
(8) Chron. Sax. p. 115.
(9) P. 115.
(10) T. 1. p. 133 og 134.

Gorm. Aar 954, hvorfor Adelsten maatte forst være kommet til Regieringen 947, og Harald Harfager død 945 omtrent; Herefter maatte og Hakon Adelsten været død 963 eller 973, og Harald Grafell 975 eller 985), og p. 200, Eigill kom til Norge, p. 202, Sommeren efter plyndrede Eigill i Saxen, p. 203, og da var Eriks Sønner i Danmark. P. 212, for han døde, hørte han, at hans beste Ven Arnbiörn var kommet tilbage til Norge med Eriks Sønner, (hvilket skeede efter Hacons Død, som efter den almindelige Chronologie indfaldt 960, efter Torfæi 950, og efter Schönings 963, som jeg endnu holder for den rigtigste). Den som Hacon Adelsten er enten fød 915, som Fagurskinna vil, eller og 918, som Flateyar Annaler ville (11), saa gaaer det neppe an, at lade ham forst komme til Regieringen 947, thi hans Historie viser, at han var gandske ung, da han blev Konge. Schöning (12) antager at han er fød 923, og kommet til Regieringen 938. Efter Eigla hos Torfæum (13) skal Eigill have naaet over 80 Aar, og hen imod 90, og som han døde imedens Hacon Jarl endnu regierede i Norge, og man derfor med Torfæo vil antage, at han er fød 902, saa kan han omtrent være død 990. Antager man derimod, at han er forst fød 913, saa kan han ei blive meget over 80 Aar, saasom Hakon Jarl døde 995.

Aarsagen hvi Islænderne giøre Gorm saa overmaade gammel, og lade ham regiere saa overmaade længe, er uden Tvil denne, at de giøre (14) Thyri, som var Mor-Moder til Harald Harfager, og Sigurd Rings Dronning til en Søster af Thyri Danebod, som var Gorms

(11) Torfæi H. N. T. 2. p. 63.
(12) N. H. T. 2. p. 221.
(13) L. c. p. 212. 213. 214.
(14) H. K. T. 1. p. 69 og 67.

Gorms Dronning, og begge til Døttre af een og den samme Harald Klack. Da nu Ragnhild, en Dotter af Pyri, var 20 Aar gammel, da hun blev gift med Halfdan Svarte, som Snorro vidner, saa maae hun i det mindste have været 21 Aar, da hun fødde Harald Harfager; og altsaa i det seneste fød 832. Vanskelighederne herved, og at man derfore gior best i at antage tvende Harald Klack, viser sig best ved de trende hosføyede Chrono-Genealogiske Schemata. Gorm.

1. Chrono-Genealogiske Tabelle efter Islænderne.

Harald Klak, Greve i Holsten.

Sigurd Hiort, ⌣ Pyri. Konge i Ringerige.	Pyre. ⌣ Gorm Gamle, Konge i Danmark, er vidst ikke død forend 931, og har rimeligen levet længere. Hans Dronning Pyre overlevede ham.
Ragnhild, gift med Halfdan Svarte ved 853, fød 833.	
Harald Harfager, fød 854.	

2. Chrono-Genealogiske Tabelle efter Langebecs System.

Halfdan, en Dansk Prinds.

Harald Klak, Konge i Jylland, døbt 826, levede endda 842, rimeligen død 846.

Sigurd Hiorr. ⌣ Pyri. Konge i Ringerige.	Hemming dræbt 837.
Ragnhild fød 833, gift 853 med Halfdan Svarte.	Harald Klak, den yngre levede endda 852, og længe efter.
Harald Harfager fød 854.	Pyre. ⌣ Gorm den Gamle, Konge i Danmark.

Gorm.

3. Tavle efter mit System.

Harald Klak † 846.	Gorm eller Guthrum, Konge i Jylland, siden i Ost-Angeln, † 890.
Sigurd Hiort. ⌣ Pyri.	Harald Klak, Greve i Jylland.
Ragnhild fod 833, gift 853.	
Harald Harfager fod 854.	Gorm ⌣ Pyre. den Gamle.

Af samme Aarsag er det vel, at Snorro (15) lader Gorm alerede regiere over hele Danmark i Begyndelsen af Harald Harfagers Regimente, enten ved Aar 860, 865 eller 871, da der dog endnu vare mange smaae Konger i Danmark, som ei erkiendte Gorms Overmagt. Da man nu ei vel kan flytte Haralds Regimente senere ned end det sidste Aar, saa bliver det vel best, med Schöning (16) at antage, at Svaret af Gyde, som viser dette om Kong Gorm, ei er giort i Begyndelsen af Haralds Regimente, men langt senere. Schöning flytter det ned til 880. Han lader Haralds Regimente begynde ved 865; Vil man antage 869, saa kan Svaret være givet 886. Men det bliver alt-sammen endda for tiligt, thi Gorm synes ei at have regieret over gandske Danmark for efter 900. Maaskee at Gorm er kun her bleven indflikket i Prindsesse Gyda's Svar, paa Grund af den Mening, at Gorms Regimente begyndte saa tilig. At antage, at Harald har forst ægtet Gyda efter den Jydske Prindsesse Ragnhilds Dod, gaaer ikke an, thi vel passer Tiden sig endda, men saa kunde Gyda ei give sligt Svar. Med den Svenske Kong Erix haver det derimod ingen Vanskelighed, heldst om man antager 880 eller 886. Desuden kan man ei lade Harald ægte Gyda efter Ragnhild,

(15) T. 1. p. 75.
(16) N. H. T. 2. p. 62.

hild, fordi han havde 5 Sønner med den første, som alle vare ældre end Ragnhilds Søn Erik (17). Det er uden Tvil efter den Chronologie, som Snorro følger, at nogle andre af vore gamle Skribenter (18) lade den Svenske Erik døe, da Harald var ikkun næsten 20 Aar. Den St. Olufs S., som Verelius (19) anfører herfor, er ingen anden end Nordlands Krønike. Efter saadan Tidsregning maatte Erik være død omtrent 868, 873 eller 879. Men alt dette bliver for tiligt. Schöning (20) henfører hans Død til 886, følgelig i samme Aar, som Gyda haver senest kunnet give sit Svar. Uden Tvil have de andre Skribenter blandet sammen Haralds Leve- og Regierings-Aar. Og at her er megen Uorden i Aarstallene, sees deraf, at Snorro (21) lader Hakon Jarl dræbes i Haralds 4 Regierings-Aar, og denne Hacons Søn Sigurd omkommes 2 Aar efter Hakon Adelstens Fald. Det første maae efter den almindelige Regning være skeet 860, eller 863, efter Schöning (22) Aar 872, og efter den seneste Regning af Gydas Svar 878; og det andet efter den almindelige Regning Aar 962, efter Torfæi 952, og efter Schönings 965. Ingen af disse Regninger kan holde Stik, med mindre Sigurd har opnaaet en usædvanlig høy Alder, som man dog aldeles ei kan see af Snorro. Det synes derfore fornødent, at flytte Kong Haralds Erobring af hele Norge endnu langt længere ned i Tiden; Med mindre man vilde troe, at Hakon Jarl var ei død i det 4 Aar af Harald, men paa en gandske anden Tid, og en anden Leilighed. Dog kunde det alt- Gorm.

(17) H. K. T. 1. p. 96.
(18) Nordl. Krønike p. 18. S. Olufs Saga paa Riim p. 8.
(19) In Hervar S. p. 39.
(20) N. H. T. 2. p. 165.
(21) T. 1. p. 86 og 176.
(22) L. c. p. 57.

Gorm. altsammen afhielpes noget, ved at antage 878, for at have væ-
ret Hakons Dods-Aar, og 952 for Sigurds, og troe at den sidste
har kun været et Barn, da hans Fader omkom, som og kan
sluttes deraf, at han var ei med i Slaget af 882 eller 888, hvor
dog tvende af hans Brodre satte Livet til (23). Imidlertid vil
dog Schöning, at han alerede skal være bleven Jarl 883 (eller 889),
til hvilket betydelige Embede dog vel neppe nogen blev sat, for-
end han havde naaet sit 20 Aar, ei at tale om at Schöning selv
lader ham forst doe 965, efter hvilken Regning han maae være
blevet over 100 Aar. Naar jeg og betænker at han var gift med
Kong Haralds Dotter-Dotter; Og at hendes Moder blev gift
med Porer Jarl, en Son af Rognvald Jarl, efter denne sidstes
Dod, som skeede omtrent, da Kong Harald var 40 Aar (24),
det er 888, 893 eller 899, saa er det meget rimeligt, at hun
selv ei kan være bleven gift, forend 16 Aar efter, det er 904,
909 eller 915; Men mon det er rimeligt, at hun har ægtet en
Mand, som var saa meget ældre end hun. Engang har jeg væ-
ret af de Tanker, at Rognvalds Dod er indtruffet 15 Aar senere,
det er 903, 908 eller 914, men det gaaer neppe an for hans
Sons, den bekiendte Rolfs Skyld. Schöning (25) lader Hakon
Jarls Sonner Griotgard og Herlung omkomme efter deres Fa-
der, og Snorro (26) derimod Faderen forst Aaret efter dem; Og
herudi haver Snorro uden Tvil ret, kun at han haver sat Hakon
Jarls Dod for hastig efter dem, da rimeligen endeel Aar ere for-
lobne, thi Hakon havde endnu en Son ved Navn Griotgard,
(som

(23) Sch. N. H. T. 2. p. 73. 78. 289.
(24) H. K. T. 1. p. 106.
(25) L. c. p. 73 og 57.
(26) T. 1. p. 84. 86 og 174.

(som han uden al Tvil haver opkaldet efter den ihielslagne), som var meget yngre end hans Broder Sigurd Jarl; Skulde nu Hakon være bleven slaget 860, 863, 872 eller 878, saa kan dette ei passe sig paa Griotgard, og saa maatte Sigurd blive meget over 100 Aar. Verelius (27) anfører af Langfedgatal, at Harald skal være kommet til Regieringen, da 860 Aar vare gangne fra Christi Fødsel, i det første Aar af Solens Cyclo, det 6 af Maanens, og det 251 af Paaskens store Cyclo, hvilket sidste dog M. Celsius haver sagt ham at skulde være det 253. Men efter Benedictinernes Tavler, da falder rigtig nok Solens Cycli 1 Aar ind 860, men derimod Maanens 3, og ei 6, med mindre herved skal forstaaes den Cyclus af 19 Aar, hvis 6 Aar gaaer med 860. Men Paaskens Cyclus er derimod det 329 Aar. Vilde man troe at her var feil skrevet, og burde staae 351, da corresponderer det med 882, og da er og Maanens Cyclus i sit 6 Aar, men Solens derimod i det 23. Jeg kan ellers ikke nægte, at jo dette Aar 882 kunde i mange Henseender bedre jævnes med Chronologien, end de andre, men det har og mange Vanskeligheder i Henseende til Kong Haralds Døds-Aar, og de følgende Kongers. Men i Henseende til Haralds Krige i Norge kunde man da trygt følge Snorros Orden, og havde ei nødig at giøre nogen Forandring. Endnu bedre var det, om man vilde ansee 882 for det Aar, da Harald begyndte med at erobre Norge, og troe at han forhen havde regieret endeel Aar i sit lille Rige. Saa meget er vist, at det altid har kommet mig underligt for, at Harald skulde have begyndt med at erobre Norge, da han var 10 Aar. Hvad det ellers er for et Skrift, som Verelius anfører her under Navn af Langfedgatal, skal jeg ikke sige. De Astronomiske Mærker synes at

Gorm.

(27) In Hervarar S. p. 39.

Gorm. at betegne Rimbegla, men i de Codices jeg har seet, staaer intet saadant om Harald.

Udi Oluf Tryggvasöns Saga (28) forekommer denne mærkelige Efterretning om Tiden, da Island blev fundet, som kan tiene til at stadfæste Gorms Regierings Tid. Da var Adrianus Pave i Rom, (han sad fra 867 til 872, eller og den, som sad 884 og 885), og Hlodver Hlodvers Søn regierede Norden for Fiældet, (Alperne nemlig, og ved ham maae sigtes til Ludovic, en Søn af Ludovico Germanico, som regierede fra 876 til 882). Leo og Alexander hans Søn i Constantinopel, (Leo regierede fra 886 til 911, og Alexander var hans Broder). Harald Harfager var over Norge, Erik Emunds Søn over Sverrige, og hans Søn Biörn; Gorm den Gamle i Dannemark, Elfrad den Mægtige i Engelland og Jatvard hans Søn, (hvorved sigtes til Alfred, som regierede fra 872 til 900, og Edvard hans Søn) Kiarval udi Dyflin i Irland, og Sigurd den Mægtige paa Orkenøerne, en Broder af Rognvald Møre Jarl. Det er klart at alle disse Synchronismer ei saa lige gandske passe sig, men da man af Are (29) veed, at Ingolf første gang kom til Island Aar 870, og det desuden dog er klart, at alle disse Regenter have levet med hinanden, nogle senere, nogle tiligere, endskiønt ei just alle regieret med hinanden, saa tiener dog dette til at fastsætte nogenlunde Tiden af Gorms Regimente, heldst af dets Begyndelse. Og end mere tiener følgende i samme Saga (30) til at fastsætte dette. Ingolf skal nemlig første gang have fundet Island, da Harald Harfa-

(28) Part. 2. p. 11.
(29) P. 8.
(30) P. 12.

Harfager havde regieret i 6 Aar; og 7 Aar efter have sat sig ned der, da Harald havde regieret i 13 Aar, og i 2 Aar været Eenevolds Konge efter Slaget i Hafurs Fiord, og da skal 4 Aar være gaaet, siden den Engelske Kong Edmunds Fald, og man have skrevet 874 Aar fra Christi Fødsel. Og dette sidste er rigtig nok regnet, thi Edmund døde 870; altsaa er Island blevet første gang fundet 867, besat med Folk 874; Harald Harfager kommet til Regieringen 861, og blevet Eenevolds 872. Vil man nu antage med Snorro, at han har giort dette sidste efter Gorms Exempel, saa maae man ogsaa antage, at Gorms Eenevolds Regimente haver begyndt for 862. Men herimod ere dog mange Grunde. Gorm.

Udi denne Konges Tid har den bekiendte Saxer Reginbern levet, om hvilken Witekind skriver saaledes (31): Mathildis Henrici (Fuglefængers) Dronning var en Dotter af Thiederic, hvis Brødre vare Witekind, Immet og Reginbern, hvilken var den, som stridde imod de Danske, der i lang Tid plyndrede Saxen, og overvandt han dem, befriende Fædernelandet fra deres Indfald indtil denne Dag, (det er omtrent Aar 973), og de vare af den berømte Fyrste Witikindi Stamme, som i 30 Aar førte Krig imod den store Carl, (efter al Anseende maae dette være skeet imellem de Aar 920 og 930, og altsaa i Gormonis Tid. Navnet Reginbern tænker jeg i vort Sprog at kunne betyde saa meget, som Gudernes Barn). Annales vetero Cellenses (32), som slutte med 1375, udgive disse 4 Brødre for Sønner af Walpert, som ved Wigebert var en Sønne-Søn af den store Witekind, og dette skal findes i Slutningen af Kroniken om Henrici 1. Liv og Regimente, (et Skrift, som jeg ikke kiender).

Ecccccc 2 Immet

(31) Ap. Meibomium T. 1. p. 638.
(32) Ap. Meincke T. 2. Col. 378.

Gorm. Immet skrives her Lynnodt. I Henseende til Theoderic beraabe de sig paa Chronicon Montis Sereni. Eccard (33) anfører Vitam Mathildis, om Reginbern og de flere, som maaskee bliver den forhen anførte Henrici 1. vita, da hun var Henrici 1. Dronning; han siges der at have været Greve i det vestlige Landskab (Westphalen); Ditmarum af Merseborg, som siger at Mathildis var en Dotter af Theoderic, og af Reinhild, og af Kong Witichinds Stamme; den Dresdenske Codex af Witichind, hvor der læses, at Theoderic, Witikind og Immed vare Sønner af Reinbern, (men dette troer jeg at være urigtigt, thi den sidste bliver herved sat for langt tilbage i Tiden, for at have befriet Saxen fra de Danskes Indfald). Eccard selv mener at dette kan være skeet under Arnulf, saasom man ikke finder at Danske eller Normanner have siden faldet Tydskland besværlig, hvorvel Botho sætter dette efter Gisetning ved Aar 918; han mener og at Reginbern har været en Broder til Wicbert, Bisp i Verden, og Søn af Grev Walbert, af hvilken haves et Diploma fra Aar 872, og giør Hamelman ogsaa efter tvende ældre og gode Kroniker, efter hans eget Sigende, Reginbern til en Søn af Walbert, og skal Reginbern ligge begravet i S. Viti Kloster i Indeleben. Reginberni Kone har hedet Mathildis, som efter sin Mands Død blev Abedisse i Hervorden; Af Dronning Mathildis Vita er det i det mindste vidst, at hendes Far-Moder har hedet saa, og været Abbedisse der. Af Mathildis Vita anføres videre, at Reinhild var af Dansk og Frisisk Herkomst; hun er efter Fasti Trevirenses hos Brower død V. Idus Maji. (Denne Frisiske Afkom giør det troligt hos mig, at Gerbert, en Søn af Reginbert Præfectus i Frisland haver været

af

(33) H. Gen. Princ. Sax. Sup. Col. 25—27.

af samme Slægt). Schlegel (34) formoder, at Reinhild har været en Enkelin af den Danske Kong Harald, som blev døbt i Maynz, og som fik Grevskabet Riustri i Frisland, nu Budjadinger Land, thi da kan hun siges at have været baade af Dansk og Frisisk Herkomst. Men for at sige dette, maae man troe, at hendes Fader har været gift med et Frisisk Fruentimmer. Gorm.

Eyndius (35) har allerede længe for Gram formodet, at Henrici Aucupis Tog ei er gaaet til Dannemark, men til Zeland, og tænker han at den Danske Chnuba har regieret der. Naar O. Flaherty (36) taler om Duarbarchiæ i Irland Plyndring ved de Danske 924, og om Kirken i Ferne dens Berøvelse, ogsaa ved de Danske Aar 928, og det efter gamle Vers, saa sigtes herved maaskee til det Tog, som Knud Gorms Søn skal have giort til Irland. Men siden henfører han det første til Aar 926, og beretter at de Danske bleve samme Aar den 28 December overvunden af Kong Murchertach; og Ferne plyndret 930. (Men hvilke af disse Aar man antager, da kan Knuds Død neppe henføres dertil, saafremt hans Fader døde strax derpaa).

Chytræus Vejanus i Res Danicæ, som ere skrevne paa Vers Aar 1593, udi Arnæ N. 848, 4to, p. 47 hos mig L. 1. kalder denne Kong Gorm Gutturm.

Udi Harris History of Dublin, trykt London 8vo 1766 siges p. 198, at Aar 1030 maatte Anlaf, Konge i Dublin give, for

 at

(34) Gesch. d. Könige v. Dännem. T. 1. p. 3.
(35) Chron. Zeland. p. 189 og 190.
(36) Ogygia Præf. p. 41. 42.

Gorm. at løse sig, til sin Fiende, iblant andre Ting et Sværd, kaldet Caroli Sværd; Maaskee, siger Autor, havde det Sværd tilhørt Carl Knud, en Søn af Kongen i Danmark, som faldt, tapperligen stridende, i Slaget paa Sletten af Clatarf. Og dette Slag er intet andet end det bekiendte Brians Slag, som stod 1014, og som her beskrives p. 194—196. Men om dette Sværd og denne Person haver jeg ikke fundet noget hos nogen anden Irsk Skribent, hverken hos O. Flaherty, Campian, Hanmer, Macgeoghegan, alene Waræus i Ant. Hib. p. 138 siger ved Aar 1030, at Anlav maatte give i Løsen et Sværd, kaldet Caroli Sværd. Man kunde vel troe at Harris havde feilet i Tiden, og at herved sigtes til Knud, Gorm den Gamles Søn, som faldt i Irland; Men vel muligt ogsaa, at alt dette om en Dansk Prinds er et Tillæg af senere Tider, og at Caroli Sværd vil alene sige saa meget, som et Sværd der sømmer en Karl at bære, allerheldst Anlav, som havde det, regierede over Ostmannerne eller de Norske i Dublin. Imidlertid kan jeg ikke nægte, at det kommer mig for, at have læst hos en nyere Skribent, at Knud den Store hedte og Carl Knud. Efter Tiden kunde han gierne have været med i Brians Slag, dog Historien tier herom. Keating i History of Ireland henfører p. 509 dette Slag heel urigtigen til Aar 1034, og p. 508 siger han, at der faldt den Danske General Carolus Canutus, og Andrew Sønner af Kongen i Danmark.

De Islandske Annaler N. 417. 4to, p. 91 sætte denne Konge, som de kalde Gorm den Gamle, ved Aar 875; hvoraf sees at de stemme overeens med andre Islændere, og med Saxo, i at tillegge ham et langvarigt Regimente. Vel muligt at han ved den Tid haver først faaet noget bestandigt Regimente et

Stæd

Stad i Danmark. Ved Aar 861 antegnes, at da døde Erik, Konge i Sverrige, og Biörn hans Søn blev Konge efter ham, men p. 92 siges rettere ved Aar 875, at da Island blev først beboet, vare Leo og Alexander Keisere i Constantinopel, (skulde dog hede Basilius deres Fader), Harald Harfager Konge i Norge, Erik Eymunds Søn i Sverrige, Gorm den Gamle i Danmark, Edelrad (skal være Alfred), i Engelland, Kiarval i Dublin, og Sigurd den Rige Jarl paa Orkenøerne. Dette er taget af Are Frodes Schedis. P. 95 berettes, at Aar 910 blev Harald Blatann Konge i Danmark. Dette er uden Tvil efter Knytlinga Sagas Regning, at Harald regierede 80 Aar, 30 Aar med sin Fader, og 50 uden ham, saa at man ei maae henføre Gorms Død til dette Aar, hvorvel denne Regning endda ei kommer ud, thi p. 103 lade disse Annaler Harald døe Aar 985, men herover maae ingen undre sig, da de ere meget urigtige i Chronologien, saasom de uden Eftertanke ere udskrevne af adskillige Bøger. Imidlertid findes 910, og 985 i langt ældre Islandske Annaler. Gorm.

Malbrancq (37) henfører Gormonis og Isembardi Død til Aar 882, og giør den sidste til en indfød Franskmand og Forræder, og den første til Konge i Danmark og Norge, og af Svensk Herkomst, siger og at han boede i Sverrige. Han blander ham altsaa med Gorm den Gamle, da andre derimod kalde ham Gurmund, og giøre ham til Hasting, hvilket er rimeligere, thi han synes at have været fra Sverrige. Malbrancq beraaber sig paa Chronicon Centulense, og Meiers Flandriske Annaler, og henfører Normannernes Krige i Frankerige fra 880 til 882 til dem. Dog udi

(37) De Morinis T. 2. in Chronolog. ad. ann. 882. p. 339 — 342. p. 360 — 362.

Gorm. udi bemældte Kronike, som er skrevet af Hariulfo ved Aar 1088, siges (38) intet andet, end at Guaramund var en hedniſk Konge, holdt med Isembard, og at de begge bleve i et Slag, saa at Malbrancq maae have havt en fuldstændigere Codex. Mærkeligt er det, at dette Aar 882 er det samme, som Wuirm var efter andre i Frankerige. Maaskee Guaramund bliver dog Gorm den Gamle, og at Malbrancq haver feilet deri, at giore ham til Hasting.

Saxo vil p. 179, at Gorm vel var en hoy Mand af Vext, men aldeles ikke stridbar, saa han lod sig noye med Landets gamle Grændser. Til denne Urigtighed er Saxo forfaldet, ved at troe, at Riget altid var samlet, og derfore kunde han intet vide om den store Umag, Gorm havde havt med at samle det. Og ligeledes er det gaaet flere af vore gamle Skribenter. Vel mueligt og at de have blandet ham med Gorm den Heimske. Saxo kalder de Fornemme i hans Tid Majores, hvilket viser, at der fra ældgamle Tider haver været Hoy-Adel, Principes, hos os, hvilket ogsaa Herser, Jarler ꝛc. desuden vise. Underligt er det, naar Saxo vil, at Gorm maatte give Thyre Danmark til Morgen-Gave; Efter mine Tanker er dette Rygte kommet deraf, at han med Thyre fik endeel af Jylland. Saxo gior Thyre til en Christen, da hun ægtede Gorm, hvilket han og maatte, siden han udgiver hende for en Engelſk Prindsesse. Men vel mueligt ogsaa, at hun har været det, saafremt hun har været en Sonne-Dotter eller Sted-Dotter af den Danske Kong Gorm eller Adelsten i Ost-Angeln. Vil man troe Saxo, da har Gorm været en ung Person, Juvenis, da han ægtede Thyra, (og som dette ei vel kan

(38) J Dacherii Spicilegio T. 2. p. 322, in Boucqueti Scr. Franc. T. 8.

vel kan sættes tiligere end 895, og Gorm ei vel være død sildigere end 939, saa kan man efter dette ei vel give ham en høyere Alder, end af 80 Aar). Af den Drøm, Gorm skal have havt, maae man slutte, at hans Sønner have giort mere end et Krigstog, saa og at Knud har været den yngste; til hvilken vildfarende Mening Saxo vel er bleven bragt, ved at ansee en Harald for Gorms Fader. Naar Saxo vil p. 179 og 180, at Gorms Sønner angrebe deres egen Mor=Fader Edelrad, som testamenterte dem Engelland, Anglia; saa skulde jeg snart troe, at herved sigtedes til det, som fortælles i Oluf Tryggesöns Saga, at deres Mor=Fader Harald Klak testamenterte dem Holsten; og heraf slutter jeg, at han haver besiddet Angeln i det Slesvigske, og at dette Navn haverført Saxo i Vildfarelse, saa og dette, at Harald har maaskee været Søn af den Ost=Angliske Konge Gorm eller Adelsten. Saxo lader p. 180 Knud omkomme i Irland ved Dublin, og vidner at Gorm strax derpaa døde. Kunde man finde Aaret, naar et stort Dansk Tog var skeet til Irland, saa kunde det tiene til, med fuldkommen Vished at fastsætte Gorms Døds=Aar. Men andre gamle Skribenter lade Knud omkomme i Engelland, og andre ved sin egen Broder Harald, hvilket seer denne sidste ligt nok. Af p. 181 sees tydeligen, at Saxo har ved den Engelske Kong Edelrad forstaaet Edvard, thi han giver ham Adelsten til Søn, og fortæller saadanne Ting om denne, som passe sig paa den rette Adelsten. Men uden Tvil er han bleven forført ved Navnet Adelsten, som den Ost=Angliske Gorm ogsaa førte, og hvis Gud Fader Alfred var, som af mange ogsaa kaldes Alured. P. 183 vil Saxo, at Thyra har befriet Skaane fra at give de Svenske Skat. Maaskee den Svenske Oluf og hans Sønner have længe beholdet det, og Gorm først alene regieret paa Øerne, og

Gorm.

Gorm. siden indtaget Jylland, saa at Thyra har i hans Alderdom ladet erobre Skaane.

Benzelius i Notterne til Vasthovii Vitis anfører p. 78 en Liste og Genealogie af de Danske Konger, hvori Gormon fører det Tilnavn Senior, og hans Dronning kaldes Thira, en Dotter af den Engelske Kong Hedelendus. Torfæus i Serie p. 439—443 figter got imod Saxonis og Meursii Konge-Liste og Chronologie fra Sigurd Snogöye af og til Gorm.

I Langfedgatal hos Langebec T. 1. p. 11 fører Gorm det Tilnavn, hin Gamle. En Kronike P. 22 giver Thyra Danmarkebot det Skudsmaal, at hun var en ypperlig Dronning. Mærkeligen siger Hamsfort p. 37, at Sithric Konge i Northumberland ægtede Edita, en Dotter af den Engelske Kong Edvard, (hvilket er rigtigt nok), og Søster til Thyra, samt Moder til Anlaph og Gotfrid, (hvilke tvende Dele ere urigtige). 929 skulle Knud og Harald være komne til Engelland, og blevne af den døende Edvard giorde til hans Arvinger. 931 døde Gormo 3 Tyrannus, saa kalder Hamsfort ham. Sveno Aggonis C. 3. p. 48 forklarer selv, hvad Tilnavnet Löghæ skal betyde, naar han siger, at Gorm var: Vir deses, tantumqve delitiis & crapulis indulgens, hvilket dog altsammen er en ugrundet Beskyldning, og kan i det høyeste passe sig paa hans ældre Dage. Hans Dronning Thyre førte Tilnavn af Regni decus, saaledes oversætter han Danmerkar eller Dane-bod, da det dog allereegentligst burde oversættes ved: Salus. Hvad han ellers fortæller om denne mærkelige Dronning, vil jeg spare at handle om til den rette Historie, og alene betragte hvad han C. 3. p. 49 siger, at alle, baade Børn og Voxne, Gamle,

Gamle og Unge maatte efter hendes Befaling arbeyde paa Danevirke: Nam prout regni regimen obtinuit, ita tunc temporis universam regni tellurem Reges jure dominii possidebant. Tungt er det at sige saa gammel en Skribent imod, men ei alene alle vore andre Skribenters Vidnesbyrd, men endog den hele Historie selv og alle Handeler og Gierninger modsige denne Sætning, naar den bør forstaaes saaledes, at Kongen udøvede en uindskrænket og Eenevolds Magt, saa at endog hans Undersaatteres Personer hørte ham til, thi ellers kan ikke nægtes, at Kongen var den øverste, og havde et Slags Over-Herskab over alle. P. 50 lader han Thyra sige efter sin egen Hypothese: Nam qvod Regis & mariti mei desidiam mihi objicitis, non est qvod mihi id adversari existimatis &c. Og da det nu er falsk, at Gorm var en uduelig Konge, saa bliver dette et nyt Bevis for, at alt hvad Sveno Aggonis fortæller at have tildraget sig imellem Keyser Otto og Thyra, er Digt og Fabel. Petrus Olai p. 115 siger, at Gorm regierede med Henric I. Denne Skribent vil, at Thyra nægtede at ægte Gorm, førend han blev Christen og fik Daab, hvorpaa han giorde det, (hvilket er dog urigtigt, og strider imod alle andres Beretninger). Hans Sønner undertvunge Tydskland, Irland og Engelland, (det er at sige plyndrede hist og her der). Gorm døde 936 eller 926. Erici Krønike p. 158 vidner, at Thyra døde Hedning, (og dette synes mig troligt, men da maae hendes Fader Harald, saafremt han har været Guþruns Søn, være blevet tilbage i Danmark, da Faderen drog til Engelland, og ved den Leilighed vedblevet den hedniske Religion, endskiønt jeg ikke vil nægte, at han jo siden kan være draget ud af Landet, og have antaget den Christne Troe). 950 døde Gorm Gamle, (dette er nok for sent, men viser dog, hvorledes gamle Gorm.

 Skri-

Gorm. Skribenter have sat Gorms Død langt senere end 931). Petrus Olai i Annales p. 173 lader Gorm blive Konge 931, og døe 942. Dette er nu gandske vidst urigtigt, men synes dog at vise, at Gorm maae have levet længre end 931. Annales Esromenses vende p. 231 op og ned paa Tingene, i det de lade Orm Harde-Snude regiere først og døe 931, og derpaa Gorm Engellænder blive Konge, og regiere i 5 Aar, fortællende saadanne Ting om ham, som passe alene paa den store Gorm. Uretteligen tilskrive de og Remberto det, som tilkommer Unni. Siden lade de Gorm døe 936. Hamsfort p. 260 lader Gorm i Engelland døe 894, og hans Søn Sideric ægte Edita, en Søster af Tyra, (paa den Maade skulde Gorm have været Svigerfader til Edita, og derfore let kunnet blive anseet for Fader til Thyra, men Skade kun ved alt dette, at det ikke var Gorm eller Guþrum, men Guthred, som var Fader til Sideric). Hamsfort udgiver 931 for Gorms Døds-Aar. Bartholin i Annales p. 336 henfører Gorms Død til 936. Anonymus af Nestved p. 368 lader ham regiere fra 931 til 949. Anonymus af Roskild p. 375 beretter, at Unni prædikede for Gorm og Harald, som vare Konger i Danmark, og den sidste en Søn af den første, hvorved han giorde dem de Christne tilbøyelige, saa at Kirkerne, der længe havde været forsomte, bleve satte i Stand igien, (her tilskrives dette uretteligen baade Gorm og Harald, som alene tilkommer den sidste). Mærkeligen siges, at den grumme Gorm fæstede Rigets Sæde i Sieland, (herpaa tviler jeg ogsaa, da han snarere synes at have opholdt sig i Jylland). En nyere Haand har skrevet ved Annales Regii hos Langebec T. 3. p. 30, at Aar 910 kom Harald Gorms Søn til Regimentet i Danmark, (og da nu andre Islændere tillegge ham i alt en Regiering af 80 Aar, saa kommer dette

over-

overeens med min Regning, at han er død 989). En Kronike hos Langebec T. 2. p. 18 vil, at Orm Harthæsnuthæ slog Saxerne 925. Efter ham regierede Gorm udi 5 Aar, hvis Hustrue Thyri Daneboth var. 933 omvendte Rembertus (skal være Unni) Gorms Søn Harald. 936 kom Harald Blatan til Regieringen. Spørsmaal om Gyrdr og Knuti, som forekomme i det Islandske Fragment p. 30, og hvilke ogsaa nævnes af Adamo Bremensi og flere, kun at Adamus kalder den sidste Ehnob, ei ere Gorm og hans Søn Knud, men da have de ei været Olafs Sønner, ei heller neppe hans Søskende-Børn, som nogle ville; hvorvel det sidste endda nok kan gaae an, maaskee og at Hardeknud har havt Olafs Dotter, og de paa den Maade kan ansees for Olafs Sønner. Da Irland blev bebygget, bliver dette Fragment vidende ved, regierede Gorm hin Gamle i Danmark, og Harald hin Harfager i Norge. En anden kort Kronike lader p. 57 Gorm a komme til Regieringen 916, og døe 940. En Konge-Liste giver p. 164 Gormon det Tilnavn Senior. En Kronike p. 169 lader Harald Blaten Gorms Søn komme til Regieringen 936. De Islandske Annaler p. 187 ville, at Haraldr Blatönn Gorms Søn kom til Riget 907. Det Islandske Fragment p. 280 og 281 giør Gorm til en Søn af Hardeknud, og siger at han hedte saa efter sin Foster-Fader Gorm, en Søn af Fundne Knud. Det er underligt, at saavel denne Skribent, som Oluf Tryggvesöns Saga, hvilken han følger, vel roser Gorm for Tapperhed, men derhos siger at han ikke var saa klog som hans Forfædre, (da dog hans Gierninger synes mig at vise andet). Mærkeligen siges her og, at Gorm tog Riget efter sin Fader, (thi det synes at vise, at Faderen maae dog have regieret et Sted i Danmark, venteligen i Sieland). P. 284 udgives Gorm og Sigurd Hiort for at have Gorm.

Gorm. været jævn gamle, (hvilket er umueligt, og venteligen giort deraf, at man haver urigtigen anseet begges Dronninger for Søstre, men derimod gaaer det gierne an, at Gorm og Sigurd eller Sigfred, en Søn af den sidste Regner Lodbroc, have været jævn gamle. Aslaug, den sidste Regnars Dronning, kan da have været en Dotter af Sigurd Snogöye). Cornerus vidner Col. 484, at Gorm døde 950. Den skrevne Danske Krønike, som slutter med 1314, vidner, at Gorm og Tyre døde Hedninger, og at han døde 950.

Annales Flateyenses Col. 874 lade Harald Gorms Søn komme til Regieringen 904. N. 418. p. 701, hos mig, siger at Gorm var en Søerøver og Tyran, og at Keiser Henric tog Slesvig fra de Danske, men at de Danske igientoge den efter Keiserens Død, hvorpaa Keiser Otto atter igientog den, og opbrændte den, og giorde stor Skade i Landet. N. 417 lade Gorm hin Gamle komme til Regieringen 875, og sige at han var en stor Fiende af de Christne, nedbrød Kirken i Slesvig, og ødelagde al Christendom i Danmark, dog var han en meget duelig Mand, og ægtede den Engelske Kong Edelradz Dotter Pyrri. 910 blev Harald Gorms Søn Konge. Ved 963 fortælles, at Pyrri havde forhen ladet bygge Danevirke. Efter N. 412 er Gorm hin Gamle blevet Konge i Danmark 840, (men i sig selv bør dette ansees for 868, siden disse Annaler forhen henføre Hareks og Guthrums Strid til 826, som dog skeede 854). Ved 910 sættes Harald Gorms Søns Kongeriges Begyndelse i Danmark, men til 940 henføres først Gorm den Gamles Død. N. 420 lade Gorm allerede blive Konge i Danmark Aar 836, og Harald Gorms Søn 907, og Gorm døe 936. N. 411 lade og Gorm

komme

komme til Regieringen 836, Harald hans Søn 907. N. 428 ogsaa Gorm Konge 836, Harald 907 og Gorm døe 936. N. 421 sætte ved Aar 911 Gorm Engelske som Konge i Danmark, og Piri Danabot, og lade ham døe 940, og ved 948 antegnes, at Harald Gorms Søn var Konge i Danmark. N. 416 henfører Gorms Riges Begyndelse til 840, Haralds til 910, og Gorms Død til 940. N. 426 lader Harald Gorms Søn komme til Regieringen 908. Af alt dette er det klart, at jeg i Følge gamle Skribenter gierne kan udsætte Gorms Død til 939, og ogsaa hans Regierings Begyndelse til langt senere end til 849. Gorm.

Den plattydske Saxo følger Saxo, undtagen at den giver Gorm udtrykkeligen Tilnavn af den Gamle. Rim-Kroniken vil, at Thyra ei vilde ægte Gorm, førend han selv var blevet Christen, og havde givet de Christne Fred; og bønhørde han hende heri. Deres Sønner skal have undertvunget Tydskland og Irland. Arngrim Jonsön i sit Supplement p. 584 og 585 siger, at Gorm den Gamle var en Søn og Efterfølgere af Haardeknud, en stridbar og berømmelig Herre. Paa samme Tid, som han, skal have regieret i Jylland, Frode, hvilken Henricus Auceps skal have omvendet til den Christne Troe Aar 929, da Kirkerne i Slesvig og Ribe bleve igien satte i Stand. Imidlertid skal Gorm selv, som var Konge i Skaane og Halland, og maaskee Sieland ogsaa være bleven Christen. Gorm ægtede Tyra, den Holstenske Jarls Haraldi Dotter, og blev hun for sin Visdom og Forstand kaldet Danabot ɔ: Danmarks Smykke. P. 587. Henricus Auceps drog til Danmark, og bragte Gorm til den Christne Troe, (dette sidste er gandske vidst urigtigt, og at Gorm ikkun skulde have regieret i Skaane, Halland og Sieland vel ogsaa,

Gorm. saa, hvorvel jeg nok tilstaaer, at han fra Forstningen af haver ikkun regieret over endeel af dem, men vidst haver han regieret over det gandske Danmark, forend han døde). Gorms Svigerfader Klach Harald drog til Italien, (saaledes oversætter han her urettæligen Valland), og blev der Christen. P. 589—591 fortæller Arngrim Knuds Død paa begge Maader, nemlig at han enten er bleven slaget ihiel af sin Broder Harald, eller og bleven dræbt i Engelland, (rettere Irland), hvilken sidste Beretning Arngrim kalder mindre troelig. Torfæus i Trifolio p. 2 siger, at 2 Membraner kalde Harald Klak Konge i Holsten, og mener han at Thyra har snarere været hans Neptis, end Dotter. P. 5, Knud var meget ældre end Harald. P. 8 henfører han uden Tvil rigtig nok, til denne Gorm, det Adamus fortæller C. 46. p. 14 i Fabricii Udgave, at de Danske, havende Slaverne til Hielp, først plyndrede Saxen norden for Elven, og siden synden for den, og indjoge Saxen stor Skræk. P. 10 og 11 anseer han Knud for den samme som Chiupia og Cnuba, (eller Nuba), som giorde Indfald i Frisland, og blev tvunget til Omvendelse ved Henricus Auceps. Han mener, at han haver forestaaet det Slesvigske, og viser af Fagurskinna, at han er bleven kaldet Konge. Og til Knud henfører han ogsaa, hvad Adamus Bremensis fortæller om Harald, at han blev døbt af Unni, og at han gav ham Frihed at prædike overalt i Danmark, ogsaa paa Øerne. P. 20, efter nogle Papir-Annaler skal Thyra ikkun have overlevet sin Mand i 4 Aar, og naaet de 70. Gebhardi slutter i sin store Historie p. 390. Not. H. ei ubilligen, at Gorm maae have været gift forend han fik Thyra, siden han da var 53 Aar, (men da jeg antager, at hans Fader Hardeknud er død meget senere, end gemeenligen antages, som maae noget korte af Gorms høye Alder,

der, og saa kan han have ægtet Thyra for). Heel sindrig legger han ud p. 391 baade Thyræ Drømme, saa og det hun vegrede sin Mand Ægteskabs Pligt, men Skade kun at det beroer altsammen derpaa, at hun var Christen, ja endog forend hun fik ham, da hun dog er efter al Anseende død Hedning. Nore forsvarer han meget sindrig, og maaskee rigtig det tydske Marggrevdom i Slesvig, og Henrici Aucupis tog imod Gorm, (rettere imod Knud Gorms Søn, og Underdan). P. 400 fortæller han, at Gorm, da han var over 100 Aar, dræbte sig selv, (hvilket sidste dog ikke staaer hos nogen gammel Skribent). I sin mindre Danske Historie vil Gebhardi p. 518, at Gorm har alerede 863 giort et Tog til Jylland, for at undertvinge de smaae Konger. Gorm.

Pontanus p. 128 giver denne Gorm urettelligen det Tilnavn Engellænder. Den skrevne tydske Kronike giør Thyra til en Dotter af den Engelske Kong Edvard. Lyschander p. 191 paastaaer, at Henricus Auceps er ei kommet videre end til Slesvig, og har ikke undertvunget Gorm, hvilken han lader døe 930. Den Gurd han taler om p. 191 og 192, maae efter det han beretter om ham, være Chnuba, (og uden Tvil Adami Gurd, men da kan Chnuba ei have været Knud). P. 193 giør han heel urettelingen Gunnild, den Norske Kong Erik Blodöxes Dronning til en Dotter af Gorm og Thyre. Magnus Matthiæ beretter, at Gorm kaldes af nogle terribilis eller crudelis, og af andre longus; Nogle giøre ham til Haraldi Søn, andre til Frodes Søn eller Sønne-Søn. Han kom til Regieringen omtrent 900. (Uden Tvil er det Tilnavn Grumme, som vore nyere Skribenter tillegge denne Gorm, taget Anledning til af det Adamus kalder ham Crude-

Gorm. lissimus Vermis, og at hans Navn Gorm skrives undertiden Worm, Wurm. Messenius T. 1. p. 69 lader Gorm komme til Regieringen Aar 918 efter Frodes Dod. Hans gudfrygtige Dronning Thyra skal forgiæves have raadet ham fra, ei at forfolge de Christne. 920 tog han sin Son Harald til MedRegent, p. 70, den Norske Kong Eric Blodöxe gav ham sin Dotter Gunild til ægte, (da dog Snorro giver hende en gandske anden Herkomst). P. 71, Gorm dode Aar 934. Holberg vil T. 1. p. 75, at Islænderne have blandet denne Gorm, hvis Tilnavn han paastaaer at bor være den Grumme, med Gorm den Gamle, Godefridi Fader, (da dog dette Tilnavn af den Grumme aldrig bliver tillagt denne Gorm af nogen gammel Skribent).

Til Slutning vil jeg anfore nogle Regler, ligesom i foregaaende tvende Bind, hvor de stod foran, der maae folges ved at undersoge Saxo.

1. Det er klart, at Saxo selv haver kun antaget een Odin, hvorvel han haver blandet vor med den Saxiske, og man ogsaa maae undtage Mit-Othin og Oller, som udgave sig for Odini, og som efter Saxo selv levede med ham; Heraf folger at alle de Konger hos Saxo, som have havt med Odin som levende at bestille, thi paa nogle Steder forestilles han som en Aand, som en Guddom, der undertiden haver aabenbaret sig, at de siger jeg bor ansees for, efter Saxonis egen Hypothese om kun een Odin at have allesammen levet paa een Tid.

2. At ingen af vore gamle Skribenter taler om Cimbrer, det viser at de ere udgangne for Odin, thi de mælde om langt ringere

Ting,

Ting, som ere skeede efter ham, og han og Sælskab søgte at udrydde Erindringen om alle de Ting, som vare ældre end de. Torfæi Series p. 113. Herimod kan dog indvendes, hvad Navnet angaaer, at hiemme har det Cimbriske Navn maaskee aldrig været noget almindeligt, men derimod det Jotiske, allerhelst de begge betyde eet; Dog hertil kan atter svares, at saa maatte dog Erindringen om Udtoget have vedligeholdt sig. Gorm.

3. Da Gotherne ved Donau, som siden nedsatte sig i det Romerske Herredømme, ikke har brugt Runer, som bevises derved, at Ulphilas gav dem et nyt og gandske andet Alphabet, og da man ei hos nogen Skribent, som handler om Gothernes Sager, finder mindste Spor efter nogen af vore Nordiske Guder, saa er det rimeligt, at der er en stor Mangel i Slægt-Registerne hos Jornandem, og at Gotherne ere gangne ud en god Tid for vor Odins Ankomst. Torfæi Series p. 197. Dog hertil kan atter svares, at den Rune Þ i det Ulphilanske Alphabeth giver en grundet Mistanke, at Gotherne have brugt Runer for Ulphilas indførte sine Bogstaver, og at han med Villie har forandret deres Alphabeth, for at rydde Hedenskabet ud hos dem, da de misbrugte Runerne til deres indbildte Troldom; og dette bestyrkes ogsaa ved Aliorunæ hos Jornandem; og til det andet kan svares, at ingen kan vide, om Gotherne ikke have dyrket Odin, da man aldeles ikke veed Navnet paa nogen af deres Guder, og at Anses hos Jornandem, som han selv forklarer ved Semideos, giør det troligt, at de have tilbedet Aserne, saa og Navnet Thorismund, at de have dyrket Thor.

Gorm.

4. Naar Personer af samme Folk, og helst af samme Slægt, have baaret lige Navne, da har det giort megen Forvirring, og derved ere ofte de, som have levet i senere Tider, blevne anseete for de første og ældste, og mellem Ledderne blevne udeladte. Torfæi H. Norv. T. 1. L. 3. C. 15. p. 142.

5. At Indvaanerne norden for Elven i Holsten, Stormarn, Ditmarsken kaldes jævnligen Saxer af Skribenterne i Middelalderen, viser at man ei haver regnet dem til Normannerne, langt mindre at de i Særdeleshed kunne hos Hrabanum Maurum forstaaes ved de Normanner, om hvilke han vidner, at de brugte Runer; Thi om et par gamle Skribenter have af Vildfarelse kaldet dem Normanner, fordi de jævnligen kaldtes Nordalbingi, Nortleudi, saa kan det ikke giore dem berettiget til det Normanniske Navn, hvorvel jeg derfore ikke nægter, at jo mange af dem have fulgt Normannerne paa deres Udvandringer.

6. Alle de som udgives for at stamme fra Odin, have maaskee ei stammet fra ham, men nu maae man i Mangel af andet lade det giælde. Ligeledes have almindeligen de Brittiske Barder henført alle store Mænds Herkomst fra Beli Maion. See Evans Welsh Bards i 4to. p. 39. Not. e. p. 91.

7. Vore Fædre bedærvede Navne af andre Stæder og Lande, deels ved Udtalen, deels ved at sætte dem over i deres eget Sprog, og deels ved reent at forandre dem. Saa have og Britannierne giort. See Evans Welsh Bards p. 43.

8. Den Lyst at føre vore Slægt-Registere lige fra Adam og Noe, have Britannier og Nordiske først faaet, efterat de vare blevne Christne. Hos de første er det gammelt, thi Silvester Giral-

raldus, som skrev ved 1170, tillegger de Cambriske Barder det som en gammel Skik. Han siger og at de kunde Slægt-Registerne uden ad, (til hvilke Ord vel maae legges Mærke, saasom de bevise, at vore have og kunnet bevare dem paa samme Maade), fra Roderic den Store til Belin den Store, (og for saavidt er det nok ældgammelt og historisk), og fra ham tilbage til Æneas, og siden til Adam. Det er ellers meget rimeligt, at saavel vore, som Sagaer ere faldne paa, at gaae lige til Noe og Adam efter Britanniernes Exempel. Gorm.

9. Vore ægte gamle Viser, som fornemmeligst findes i den saa kaldte Sæmundi Edda, i den trykte Resenii Edda, og i det utrykte Exemplar deraf, som kaldes Codex Wormianus, saa og i flere Codices, i Snorro, i Saxo, uden for saavidt han ved sin zirlige Latin haver pyntet dem noget ud, og i vore troværdigste Sögur, nemlig Knytlinga S., Nials S., Alfs S., Eigla og flere, de ere de sandeste Kilder til vor ældste Historie; saafremt i Sögurne fortælles noget, som strider imod dem, da maae det ikke antages, og derfore maae den yderste Flid anvendes paa, at forstaae disse Viser vel.

10. Næst Viserne ere Slægt-Registerne vore tilforladeligste Documenter i den ældgamle Historie, thi det har altid været vore Fædre magtpaaliggende, at vide deres Herkomst. Slægt-Registere grundede paa Viser besidde derfore den høyeste Grad af Troværdighed af alle vore gamle Skrifter, og saadanne ere Inglinga Tal, Haleygiatal, af hvilket sidste til vor Histories ubodelige Tab ikkun haves nogle Stumper. Langfedgatal og Slægt-Registerne i Fundinn Noregs, hvor gode de end ere, fortiene altsaa en mindre Grad af Troværdighed, end de nylig anførte.

Gorm. Dog bør dette ei udstrækkes til de senere Tiders Slægt-Registere, heldst dem, der staae i Landnama, thi det var en alt for vigtig Sag for Islands første Beboere, at vide deres Herkomst til Punkt og Prikke, at de ikke derpaa skulde anvende den aller yderste Flid.

11. Da Ptolemæus nævner Danske i Scandinavien, og ei paa den Cimbriske Chersoneso, men opregner der gandske andre Folk, saa er det rimeligt, at de udi hans Tid ei have boet uden for Scandinavien. Jornandes taler og om de Danske, men beskriver dem ei, som noget vidt udstrakt Folk, hvorfore det ei heller er troligt, at de udi hans Tid have besiddet alt det, som siden blev kaldet Dannemark, i det mindste maae det være skeet kort Tid, forend han skrev sin Bog, saa at Rygtet derom ei endda var kommet til ham. Denne Anmærkning skylder jeg Venusino, som alerede har giort den i sine Originibus Danicis, der staae i den 5 Tome af Bartholins utrykte Antiquitatibus Danicis paa Universitætets Bibliotheque.

12. Udi Nials S., C. 83. p. 123 berettes, at Hagen Jarl havde ladet giøre et langt Skib med Gams Hoved, det er Hoved af en Grib, (og er det bekiendt, at de fornemste Skibe kaldtes Drager, og vare i Skikkelse af Drager eller lange Slanger. Og heraf tænker jeg at vore gamle Poeter have ofte taget Anledning, at lade deres Helte figte med Drager, Ørner, Gribber, Løver 2c.) Udi samme S. berettes C. 120. p. 183, at den Islænder Þorkil Hakr, som levede sidst i det 10 og først i det 11 Sæculo, havde ved Balagards Side, en Aften han søgte Vand, dræbt en Finngalk ɔ: (uden Tvil) et Trold, og i Adalsyssel en flyvende Drage. Efter mine Tanker have disse været berømte Mænd, og

vel

vel fornemmeligst Søerøvere; og har Sagnen giort dem til saa- Gorm.
danne Uhyrer efter de gamle Poeters viis, og saa meget lettere kunnet giøre det, som disse Ting tildroge sig i langt fraliggende Lande.

13. De Feiltagelser som man, fornemmeligst ved de Franskiske Skribenters Hielp, kan opdage hos Saxo, og flere vore Skribenter i Kongernes Navne og Slægtskab udi det 9 Sæculo, foraarsaget ved deres Mængde, de mange lige Navne, og deraf flydende indviklede Slægtskab, overbeviser os om, at samme Aarsager have frembragt i de ældre Tider samme, ja langt oftere de samme Virkninger, som vi dog nu ere ikke fuldkommen i Stand til at hæve, ved det Skribenter mangle os, som have levet paa de Tider; men derfore bør vi ikke reent forkaste Saxonis og de flere vore Skribenters Beretninger fra de ældre Tider, saasom det sterke lærer os, at vi da vilde kaste det sande bort med, men vi bør betjene os af dem, og jævne dem sammen, saa got, som vi kunne.

14. Udi tvilsomme Ting i Henseende til Tiden, saavel hos Saxo, som hos andre vore Skribenter, bør den yngste Tid antages, saasom Efterretninger fra dem have snarere kunnet vedblive end fra en ældre Tid.

15. Danmark haver været delet i mange smaae Stater, nemlig formodentligen disse: Blekind har vidst undertiden havt sin egen Konge; Dog vil jeg ikke let troe, at der have været tre, saasom det i de ældre Tider var inddeelt i tre Herreder: Østre, Vestre og Middel, thi vilde man regne efter Herredet, saa blev der i de andre Danske Landskaber alt for mange Konger, derfor er det vel best, ik-

kun

Gorm. kun at regne efter Sysler, og at troe, at de ere blevne ved Magt i samme Antal, og omtrent Strækning, som forhen Staterne, og været de samme som Fylker i Norge, og da bliver der endda Stater nok. Da Monumentet, oprettet af Harald Hilldetann, findes ved Hoybye, saa har den uden Tvil været Residencen. Skaane var ikke inddeelt i Sysler, men alene i Herreder, derfore, saasom og de Konger synes at have været meget mægtige, har den vel ikkun havt een Konge. Da Lund er en gammel Bye, og bekiendt ved den hedniske Gudstieneste, saa har den uden Tvil været Residencen. Endeel Herreders Navne i Skaane ere ellers meget mærkelige, og vise at der have skeet synderlige Ting fra de ældste Tider, saasom Asbo ɔ: Asernes Bolig, Runæ Bierg, Othens Herred, Dapnæ Herred, maaskee af Danp, Væmund Hoy, som synes at have Navn af den gamle Kiempe Vemund; Ingilstat, hvorudi Kong Ingils Navn synes at ligge; Vætland, hvoraf maaskee det Nordiske Vitland, Vetalaheid er giort; Guthings Herred, hvori Goternes eller Guterns Navn synes at stikke. Desuden vidner saavel Historien, som det udi Skaane nylig opgravede Monument, og de flere, hvilke endnu ikke ere opgravne, men uden Tvil indeholde ogsaa saadanne Ting, at vore Forfædre have været vante til at giøre Udvandringer fra dette Land. Halland har fra de ældste Tider været skiftet i 2 Dele: Syd- og Nord-Halland, og derefter at domme, har der engang været twende Konger, hvorvel Heruierne have venteligen besiddet det gandske Land, da de beboede det. Bornholms og Lollands Beskaffenhed, samt historiske Beviser vise, at de undertiden have havt deres egne Konger, den første havde det endnu i det 9 Sæculo. Efter Beskaffenheden have Langeland, Falster, Moen, Samsoe ogsaa havt deres egne Konger, hvilke venteligen have

have meest næret sig ved Søerøverie. Det meget Konge Gods, som vore Konger besadde i Middelalderen rundt om i Landet, skriver vel tildeels sig fra disse smaae Konger, og haver vel tildeels været deres Residencer eller Kongs-Gaarder, hvorvel det meest er siden erhvervet ved Kiøb, Giftermaal, Mageskifte og Confiscationer, samt Erobringer og Gaver. I Falster forekomme disse mærkelige Navne paa Bondebyer: As-thorp, Othæns-lef. I Sieland vare 3 Sysler: Østre, hvor Leyre var Hovedstaden, Middel, hvis Hovedstad var Ringsted, og Vestre-Syssel. Om det sidstes Konger findes næsten intet, saa det er vel tiligen og bestandig bleven foreenet med Østre-Syssels Rige. Det i Ringsted derimod stod endnu i 8 Sæculo. De mærkelige Navne paa Byer ere: Boes-Lund, maaskee af Boe Othins Søn, Rohsnæs, maaskee af Kong Roe, Harald-Stad, Alæ-Stad, maaskee af Kong Ale eller Ali. Fyen var ikke inddeelt i Sysler, har maaskee ikkun havt een Konge, ja undertiden staaet under Jydske Konger, ligesom ogsaa iblant under Leyre Konger. De mærkelige Navne paa Herreder ere: Vændæslæt Herred, som synes at have Navn af Vendsyssel i Jylland, maaskee de gamle Vandaler have engang boet i begge Lande, dog denne Giætning tør jeg ikke bygge paa; Salæng Herred, som synes samme Navn som Salling i Jylland; Guthum Herred, maaskee af Guderne eller Gotherne; Asum Herred, Othens Herred. Af Byer ere As-Næs, Othens-Ey, eller Odense, Helghæ-Næs, maaskee af Kong Helge, mærkelige. I Nørre-Jylland vare 10 Sysler og Øen Mors: Vændle, af hvilket mange Konger forekomme, ja endog i Begyndelsen af det 10 Sæculo; Thytæ, af hvilket man og veed nogle Konger, ja endnu en i det 8 Sæculo, og har maaskee den senere Regnar Lodbroc regieret der i det 9 Sæculo; I dette Navn synes Teutones at stikke; Saling, maaskee Ptolemæus har ved sine Sabalingi meent Indvaanerne af dette Land; Morsøe har og undertiden havt sine egne Konger, og bliver og kaldt Marsøe; Harthe eller Har-Syssel,

Gorm.

Gorm. sel, og der have nok Harudes boet; Himber, eller Himmer, synes at indeholde Cimbrernes Navn; Omungær; Abo, der have maaskee Chalbones eller Aviones boet, allerheldst Romerske Skribenter sætte Harudes og Aviones sammen, og kalde dem ultimi Germanorum, er dette rigtigt, da have disse Folk endnu i det 3 Seculo været frie, havt deres egne Regentere, og ikke staaet under de Jydske eller Lethræ Over-Konger; Lofræth; Warwith, hvoraf den lærde Venusinus har taget Anledning, at smedde det Folk Varii, som ikke nævnes af nogen Historieskriver; Jalyng, hvilket vidst har tilhort Kong Vermund, er altsaa meget gammelt, og har uden Tvil været mægtigt, siden Gorm den Gamle holdt der sit Hof, og ligger der begravet; Almundæ. Ligesaa mange Konger, som disse Sysler, og Den Mors, nemlig 11, have der nok undertiden været, hvoraf den, som boede i Viborg udi Omungar Syssel, synes dog den meste Tid at have været den mægtigste, og dernæst de i Jaling og Vindle, i det mindste efter vor sidste Othin, thi forhen synes de i Thye og Himmer at have været de fornemste. De mærkeligste Navne af Herreder og Byer ere: Vændlefolk Herred i Har-Syssel, hvorhen Vendelboerne synes engang at have strakt deres Magt; Helghæ-Næs, maaskee af Kong Helge. Udi Synder-Jylland vare disse Sysler: Barwith, hvorudi Haderslef laae, som skal have Navn af Kong Hather, saa og Gram, maaskee kaldt efter Kong Gram, og har hans Rige maaskee ikke strakt sig uden for dette Syssel; Ellæm-Syssel, derudi Hothærs-Herred, maaskee af Kong Hother; Isthathæ-Syssel, hvorudi Slesvig laae, en ældgammel og fornem Bye, og de Angliske Kongers Residence, hvoraf jeg troer at dette Rige haver været det mægtigste i Synder-Jylland, og maaskee de 2 foregaaende have fra ældgammel Tid været beboede af rette Jyder; Deri forekommer Runætoft; Det Land Swansen haver maaskee og staaet under disse Konger; Derimod synes Utland eller Vestenland, som ligger ved Vester-Havet, og i lang Tid har bestaaet meest af Der, og

hvoraf

hvoraf meget er bortskyllet, at have havt sin egen Konge. Als synes og at have havt sin egen Konge. Og i Angeln eller Istathæ Herred, Als og Westenland sætter jeg den Saxiske Othins Sønner at have regieret. Hvad Holsten i en vid Mening angaaer, da var det beboet af egentlige Saxer, og inddeelt i Gover eller Pagi, hvilke nok ikke havde deres stadige Konger, men valgte dem ikkun, naar Krig paastod; i det mindste var Saxernes Brug saa i det 8 Sæculo; Anglerne synes derimod at have havt stadige Konger, hvilket stadfæster min Mening, at deres Konger stamme fra Leyre Konger, thi i Norden har det fra umindelig Tid været brugeligt at have stadige Konger, og ellers bliver dette meget vanskeligt at forklare med Anglerne, som vare i lang Tid Saxer, grændsede op til dem, og brugte deres Sprog. Naar vore Historieskrivere tale om Saxernes Konger, tænker jeg at Angliske derved forstaaes. De fornemste Gower i Holsten vare Thetmærsch, Imbræ eller Femeren, hvoraf maaskee Ambrones have Navn; Holt-Saten eller Sassen, ɔ: Holsten, hvilket uden Tvil vil sige Saxerne eller Beboerne i Skoven, da derimod det hele Saxiske Folk har uden Tvil Navn af det Gevæhr Sax eller Sass; Ligesom hele Nordalbingien og Angeln heder undertiden Antiqva Saxonia, eller Sassen, hvoraf jeg dog ikke troer at Holsten har sit Navn, men af det nylig anførte; og Stormarn efter den Flod Stor, og Mar ɔ: Havet. Og at disse Saxer ei have ladet sig regiere af Konger, i det mindste ikke stadige, bevises deraf, at der udi de Krige, Carolus Magnus førte med dem, ikke nævnes Konger. De Vendiske Wagirer besatte i det 6 eller først i det 7 Sæculo, det Land kaldet Wagrien efter dem, og i det 9 komme ogsaa Obotriter derhen; Mægtige Konger af dem regierede i den Stad Aldenburg, som maaskee har ført det Navn fra Saxernes Tid. Men hvad Landet haver hedet under Saxerne, vides ei; Jeg tænker at Angler, og undertiden Danske have eyet meget deraf, og Varnerne Syddelen. Men hvorvel der altsaa i Danmark

Gorm.

Gorm. vare mange smaae Konger, saa have dog undertiden nogle, helst Lethra Konger, og de i Skaane, reist Hovederne i Veiret frem for de andre, og regieret over det hele, eller det meste deraf; undertvunget, fordrevet eller giort sig skatskyldig de andre smaae Konger. Mange af disse Stater have vel derfore undertiden staaet under de mægtigere i Skaane, Leyre, Wiborg, Slesvig; undertiden vel og havt deres smaae Konger, som have staaet under de mægtigere, og undertiden været gandske uafhængige. Vidst er det at de ei bleve alle stadigen foreenede sammen under eet Hoved, før i det 10 Sæculo under Gorm den Gamle; og hvad Holsteen angaaer, da beherskedes det i den hedniske Alder aldrig af de Danske Konger, undtagen undertiden stykkeviis, eller for en kort Tid. Men jeg haver tilligemed villet handle derom, fordi det nu i lang Tid haver for endeel staaet under vore Konger, og for nærværende Tid staaer gandske under dem. Og at Fylkis eller Under-Konger ere meget gamle, kan sees af det Saxo taler om Kero præfecto Slesvicensi under Kong Vermund. Det synes og at Herreder ere meget gamle, siden han alerede taler om Provincia Sle, og Ivem, saafremt den forstaaes ved Iumensis Provincia, saa og Haderslef Herred.

16. Da saavel Saxo, som Adamus Bremensis feyle saa meget i vore Kongers Orden, Slægt og Bedrifter efter Godefrid i det 9 Sæculo, men dog tilligemed have adskilligt rigtigt om dem, hvilket, tilligemed Aarsagerne til deres Feiltagelser, vi ere i Stand til at vise, da de Frankiske Skribenter, som have levet med, eller kort efter disse Konger, ere endnu til; Saa sees baade heraf, hvorvidt man kan troe og ikke troe den mundtlige Tradition, saa og hvor vanskeligt det er at udrede Saxonis Fortællinger i de ældre Tider, og hvor rimeligt det bliver, at han ogsaa haver der blandet alle Ting sammen, men at man dog derfore ei bør forkaste det altsammen.

Trykfeyl.

Pag. 58. Lin. 3. C. 3. læs C. 13.
- 60. l. 7. Kongerigenes — Kongerigernes
- 62. l. 21. Mangler (forved Ordet: Hev
- 65. l. 9. Asmuud — Asmund
- 66. l. 5. Eigil — Eigils
- 77. l. 15. Urna — Uma
- 80. l. 14. 15. Nok, sært er det — Nok sært er det
- 110. l. 13. et Usurpator — en Usurpator
- 125. l. 1. Comerus — Cornerus
- - ult. Grav-Høyer — Grav-Høye
- 143. l. 9. 10. Skioldenes Holm — Skioldenesholm
- 147. ult. cimbria — cimbrica
- 150. l. 3. aliorumque — aliarumque
- 159. l. 1. Rebros — Robres
- 160. l. 12. Mons troliensi — Monstroliensi
- 163. l. 15. Bonde eller Almue Vise — Bonde- eller Almue-Vise
- 175. l. 24. qvodqvisque — qv d qvisque
- 210. l. 6. oc cursantem — occursantem
- 212. l. 1. Aunnd — Anund
- 221. l. 2. strænge, Critici — strænge Critici
- 222. l. 23. rulait — claruit
- 253. l. 21. Ole Wormi Mon. — Ole Worm i Mon.
- 262. l. 6. kaldes Sigurd. Sigar — kaldes Sigurd Sigar
- 267. l. 3 à fin. Haco Fastuoso — Hacone Fastuoso
- 268. l. 2 à fin. siger ved P. 839 — siger P. 839.
- 312. l. 21. satte — sætte
- 338. l. 1. 2. eller eller 720 — eller 720.
- 355. l. 4. Aar 147 — Aar 147..,
- 363. l. 5 à fin. P. 27. 23. 21. — P. 27. 23. 31.
- 371. l. 20. Sudi Tollus — Cudi Tollul
- 387. l. 14. første — største
- 390. l. 20. saare — saarede
- 441. l. 6. Multcvagus — Multivagus
- 454. l. 12. 13. Ex pugnator — Expugnator
- 467. l. 23. oratcriske — oratoriske
- 508. l. 11. nær der ved — nær derved
- 531. l. 15. Pipi et Broder — Pipini Broder
- 541. l. 21. Ogenrs — Ogerus
- 559. Not. (8) Mævi — M. Ævi
- 567. l. 9. figer — siger
- 575. l. 7. Anfrim. — Antrim
- 579. l. 21. Bardinguner — Bardingauer
- 588. l. 10. faerire — faerie - - - - fire — lire
- 590. l. 2. Bartholinii — Bartholini
- 592. l. 19. Origie — Origine
- 599. 12. 13. Hvitfeld T. 1. p. — Hvitfeld T. 1. p. 20.
- 650. l. 17. Hlydar lax — Heyd r lax
- 653. l. 13. der som — dersom

Pag. 655. l. 9. efter Pædagogus tilføyes)
- 693. l. 3. Magnai — Magnæi
- 695. l. 10. Aar 343. — Aar 843.
- 697. l. 23. fattedes denne, saa lærte Legende, og — fattedes hem, saa lærte Legenden og
- 703. l. 13. 14. i Ormegaard — i en Ormegaard
- 708. l. 11. Bœthius — Boëthius
- 744. l. 23. 24. af 1000, Skibe — af 1000 Skibe
- 746. l. 23. Stadbrødre — Staldbrødre
- 768. l. 12. Nestvedenses lade — Nestvedensis lader
- 773. l. 9. Svend Aagensen — Svend Aagesen
- 776. l. 6. regieret i 5 Aar; der han døde — regieret der i 5 Aar; han døde
- 782. l. 9. bestyrke den N. 16 — bestyrke den. N. 16.
- - l. 11. Lotheres — lotheres
- 792. l. 12. Formoduing — Formodning
- 798. l. 19. Novorbe — Novo orbe
- 816. l. 14 Tarv — Torv
- 825. l. 4 à fin. Alfrod — Alfred
- 826. l. 16. proccupati — præoccupati
- 827. l. 4 à fin Gud Søn — Gud=Søn
- 828. l. 21. Guds Søn — Gud=Søn
Samme: p. 830. l. 21. og p. 928. l. 4.
- 832. l. 1. Assetrio — Asserio
- 834. l. 11. fortiede — fortie de
- 836. l. 10. til fælles — tilfælles
- 839. l. 17. Hiarnes — Hearne's
- 844. l. 7. Dudale — Dugdale
- - l. 8. Editionerne — Editionen
- 846. l. 7. en Gade i York — en Port i York
- 875. l. 24. Lincolns Shire — Lincoln=Shire
- 886. l. 5. at og Comites — at 7 og Comites
- 895. Not. (14) Specilegio — Spicilegio
- 898. l. 3. alleværste — allerværste
- 899. Not. (18) Dacheri i — Dacherii
- 901. l. 12. tanica — tunica
- 902. l. 7. senescaolia — senescalcia
- 906. l. 5. vare — vore
- 915. l. 1. gen — undtagen
- 915. l. 1. temmelige rigtige — temmeligen rigtige
- 916. l. 4. N. 8 legger til — N. 18 legger til
- 926. l. 15. af Rolf — at Rolf
- 928. l. 3. muelligt — mueligt

~ ~ ~

